

Diagnoza dostępności usług blisko domu w Warszawie

Analiza diagnostyczna składa się z:

Analizy kluczowych aspektów jakości:

- a) warszawskiej edukacji i jej osiągnięć dydaktycznych, wychowawczych i społecznych;
- b) podstawowej opieki zdrowotnej w m.st. Warszawa oraz głównych problemów związanych z dostępnością POZ dla mieszkańców Warszawy;
- c) placówek kulturalnych i pomocy społecznej.

*Analizy przeprowadzone przez zespół **Wydziału Nauk Ekonomicznych UW:***

Prof. Urszula Sztandar-Sztanderska

Dr hab. Gabriela Grotkowska

Dr Tomasz Gajderowicz

Dr Maciej Jakubowski

Sylwia Wrona

Analizy dostępności wybranych placówek i instytucji:

- a) systemu opieki zdrowotnej;
- b) systemu oświaty;
- c) opiekuńczych i pomocy społecznej;
- d) kulturalnych.

*Analizy przeprowadzone przez zespół **Wydziału Geografii i Studiów Regionalnych UW:***

Dr Sylwia Dudek-Mańkowska

Dr Mirosław Grochowski

- 1. Kontekst diagnozy - str. 4**
 - 1.1. Kontekst strategiczny - odniesienie do celu strategicznego - str. 5
 - 1.2. Kontekst odniesienia - analiza porównawcza standardów stosowanych w innych miastach i ich historycznej ewolucji - str. 11
 - 1.3. Analiza dobrych praktyk miejskich w obszarze dostępności usług społecznych - str. 47
- 2. Demografia Warszawy w kontekście usług blisko domu - str. 51**
 - 2.1. Demografia Warszawy. Metodologia – źródła danych - str. 52
 - 2.2. Rozmieszczenie ludności i przewidywane jego zmiany - str. 73
 - 2.3. Kierunki mobilności ludności - ile naprawdę Warszawa liczy mieszkańców - str. 83
- 3. Dostępność usług blisko domu - str. 89**
 - 3.1. Lokalność i mobilność w mieście - str. 90
 - 3.2. Dostępność usług - str. 98
 - 3.3. Wybrane projekty dotyczące zwiększenia dostępności usług w miastach - str. 108
- 4. Blisko domu ... czyli gdzie? - str. 118**
- 5. Dostępność przestrzenna - metodyka badania - str. 129**
- 6. Dostępność przestrzenna wybranych usług w Warszawie. Wyniki badania - str. 134**
 - 6.1. Zdrowie - str. 135
 - 6.2. Edukacja - str. 208
 - 6.3. Pomoc społeczna - str. 275
 - 6.4. Kultura – str. 304
- 7. Jakość świadczonych usług edukacyjnych, kulturowych i zdrowotnych - str. 330**
 - 7.1. Jakość w kontekście edukacji – str. 331
 - 7.2. Jakość kultury – str. 352
 - 7.3. Opieka zdrowotna i pomoc społeczna a jakość - str. 358
- 8. Problemy ujawnione w dobie pandemii – czy blisko zawsze znaczy obok? - str. 362**
 - 8.1. Mobilność w czasie pandemii - str. 364
 - 8.2. Pandemia jako pretekst do ukazania uniwersalnych problemów - wybrane projekty wspierające w czasie pandemii – str. 369
- 9. Podsumowanie. Obszary interwencji - str. 392**
 - 9.1. Edukacja – str. 494
 - 9.2. Środowisko – str. 402
 - 9.3. Ochrona zdrowia – str. 404
 - 9.4. Kultura – str. 407
 - 9.5. Pomoc społeczna – str. 411
 - 9.6. Mobilność – str. 414
 - 9.7. Osoby defaworyzowane - str. 416
 - 9.8. Integracja – str. 418
 - 9.9. Innowacyjność – str. 420
 - 9.10. Młodzież – str. 422

A close-up photograph of a hand holding a red pushpin, about to place it on a map. The map shows various geographical features and roads. The background is blurred, focusing attention on the hand and the pin.

1. KONTEKST DIAGNOZY

A close-up photograph of a hand holding a red pushpin, about to pin it to a map. The map shows various geographical features and colors. The background is blurred, focusing on the hand and the pin.

1.1. Kontekst strategiczny - odniesienie do celu strategicznego

W metropolii takiej jak Warszawa, w celu zachowania równowagi w życiu codziennym, ważne jest zapewnienie jej mieszkańcom poczucia bezpieczeństwa. Wymaga to zapewnienia dostępu do dóbr i usług pierwszej potrzeby, miejsc pracy, odpoczynku oraz kultury i edukacji na wysokim poziomie we wszystkich dzielnicach. Zapotrzebowanie na te usługi oraz ich dostępność są zróżnicowane, co wpływa na atrakcyjność poszczególnych obszarów, a to z kolei na osiedlanie się ludności i napływ osób, które aktywnie uczestniczyłyby w życiu miasta (cel 4.3). Zapewnienie wysokiej jakości życia mieszkańcom wymaga skoordynowanego rozwoju oraz określenia wizji i standardów. W tym celu powstała strategia określająca wizję Warszawy w 2030 roku, w ramach której zidentyfikowano 4 cele strategiczne oraz 13 uszczegółowiających je celów operacyjnych. Niniejsza diagnoza koncentruje się na celu operacyjnym 2.3. Korzystamy z usług blisko domu. **Głównymi obszarami zainteresowania są przede wszystkim edukacja dzieci, opieka zdrowotna oraz wsparcie osób starszych i z niepełnosprawnościami, a także ułatwienie korzystania z lokalnej administracji.** Cel operacyjny 2.3. „korzystamy z usług blisko domu” wchodzący w skład celu strategicznego – „wygodna lokalność” ma zapewnić te potrzeby blisko miejsca zamieszkania i jest ściśle współzależny z pozostałymi celami wynikającymi z wizji Warszawy w 2030 roku. Warto zaznaczyć, że **w trakcie ewaluacji realizacji Strategii Warszawy realizowanych do 2020 roku to właśnie te usługi - oświata, usługi medyczne oraz poprawa infrastruktury drogowej były najczęściej wskazywanymi przez mieszkańców problemami, które należy rozwiązać** (Urząd m.st. Warszawy, 2016). Cel operacyjny 2.3 jest związany z pojęciem **lokalności**, którą należy rozumieć jako udostępnienie lub skupienie usług w centrach dzielnicowych i subdzielnicowych, nadając tym samym Infrastrukturze miejskiej wielofunkcyjny charakter i zapewniając dostęp do podstawowych usług w określonym czasie. Szerszą uwagę kwestii lokalności poświęcono w dalszych częściach diagnozy, analizujących dostępność geograficzną usług.

Założony cel ma zostać osiągnięty poprzez rozwinięcie sieci centrów w dzielnicach. Indeks mierzący odsetek osób korzystających z podstawowych usług w pobliżu miejsca zamieszkania ma posłużyć do pomiaru realizacji sukcesu tego celu i zgodnie ze strategią miasta Warszawy ma on w 2030 roku osiągnąć poziom 63%.

Zgodnie z założeniami poprawa dostępności usług jest możliwa do osiągnięcia poprzez dopasowanie zakresu usług do zmian zachodzących w strukturze i liczbie ludności oraz dzięki rozwojowi usług pod kątem ich jakości i dostępności geograficznej. W związku z tym diagnoza skupia się na trzech głównych obszarach, tj. strukturze demograficznej Warszawy, geograficznej dostępności usług i jakości tych usług.

Diagnoza przyjmuje następującą strukturę:

- Wyjaśnienie znaczenia i roli celu 2.3. Korzystamy z usług blisko domu oraz osadzanie go na tle innych realizowanych do tej pory w Warszawie programów,
- Przedstawienie strategii innych polskich i zagranicznych miast jako przykłady dobrych praktyk oraz wskazanie jednolitego kierunku rozwoju miast,
- Analiza dobrych praktyk miejskich w obszarze dostępności usług społecznych,
- Analiza demograficzna Warszawy,
- Wyjaśnienia pojęcia lokalności i dostępności usług i przedstawienie zagranicznych projektów dot. poprawy dostępności,
- Analiza percepcji odległości wśród warszawiaków i dostępności przestrzennej usług,
- Analiza jakości wybranych usług.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2009-2020

Cel operacyjny 2.3. jest kontynuacją i dopełnieniem wcześniejszych programów, takich jak np. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2009-2020, która zawierała 12 programów operacyjnych. Wśród nich znalazło się **5, które można powiązać z celem operacyjnym 2.3. Warszawa 2030 (Urząd m.st. Warszawy, 2008).**

- **Rodzina** - celem programu było między innymi dostarczanie rodzinie wszelkiego rodzaju usług dopasowanych do faz jej rozwoju oraz zapewnienie opieki osobom niepełnosprawnym, w szczególności dzieciom.
- **Seniorzy** - program miał skupiać się na aktywizacji i na dostarczaniu tej grupie osób szerokiego dostępu do edukacji, sportu, kultury czy też rekreacji. Ważnym punktem tego programu było także dbanie o dostęp do usług społecznych: opiekuńczych, medycznych, rehabilitacyjnych, gospodarczych itd., jak również rozwiązania architektoniczne ułatwiające seniorom bezpieczne funkcjonowanie zarówno w przestrzeni prywatnej, jak i publicznej.
- **Wsparcie osób niepełnosprawnych w społeczności lokalnej** - miał polegać na diagnozie potrzeb i odpowiednim doborze rozwiązań przez m.in. opracowanie odpowiednich standardów świadczenia usług opiekuńczych, asystenckich, psychologicznych czy też doradczych.
- **Modernizacja warszawskiego systemu pomocy społecznej** - zakładała m.in. poprawę funkcjonowania pomocy społecznej poprzez współpracę jednostek organizacyjnych z innymi podmiotami, a także współpracę partnerską z organizacjami pozarządowymi w dostarczaniu i planowaniu usług.
- **Warszawski program profilaktyki i promocji zdrowia** - skupia się głównie na poprawie jakości zdrowia promując aktywny i zdrowy tryb życia, ale zakłada również pracę nad włączeniem usług ochrony zdrowia w zintegrowany system usług.

Poruszenie tych obszarów w strategii na kolejne lata świadczy o tym, że istniejące problemy nie zostały w pełni rozwiązane, a potrzeby zaspokojone i wymagają szerszej interwencji.

Mobilność i zróżnicowane zapotrzebowanie

Poprzednie programy nie uwzględniały w wystarczającym stopniu kwestii mobilności i zróżnicowania zapotrzebowania ze względu na strukturę ludności w poszczególnych rejonach, i tak np. o ile mieszkańcy wysoko oceniają funkcjonowanie żłobków, przedszkoli i szkół podstawowych, które w skali miasta oferują prawie wystarczającą liczbę miejsc, to ich rozmieszczenie nie pokrywa się z potrzebami. Przewidywany spadek liczby urodzeń tylko częściowo złagodzi lokalne niedostatki. Ponadto nierównomierna jakość nauczania i wychowania w szkołach skłaniają rodziców do szukania lepiej ocenianych placówek i zbędnych przemieszczeń między dzielnicami.

W opisie celu operacyjnego 2.3. „Korzystamy z usług blisko domu” wskazano potrzebę stworzenia centrów lokalnych zapewniających mieszkańcom Warszawy **dostęp do podstawowych usług społecznych w pobliżu miejsca zamieszkania.** Skupienie usług pozwoli na wygodne korzystanie z nich. Jednak aby efektywnie zagospodarować przestrzeń trzeba w pierwszej kolejności przeanalizować kierunki migracji ludności i zmieniającą się strukturę demograficzną, a następnie poprzez planowanie przestrzenne zagospodarować tereny łączące funkcje mieszkaniowe i usługowe.

Struktura populacji wymusza **zróżnicowane potrzeby w zakresie niezbędnej struktury usług społecznych.** W każdej dzielnicy ważne jest zapewnienie usług dostosowanych do liczby i struktury ludności, z uwzględnieniem określonych parametrów odległości. Potrzeby na usługi zmieniają się w czasie (wraz z wiekiem), dlatego infrastruktura powinna być projektowana w sposób uniwersalny i powinna podążać za potrzebami mieszkańców.

Mobilność i różnicowane zapotrzebowanie

Kolejnym celem, jaki Warszawa zamierza osiągnąć w 2030 roku, jest dostarczenie usług nie tylko blisko mieszkańców, ale również poprawienie jakości tych usług.

Nowoczesna stolica Polski stawia na rozwój kapitału ludzkiego młodych - rozwój edukacji, co ma zaowocować w przyszłości wypełnieniem rynku pracy zdolnymi mieszkańcami. Na rozwój oferty edukacyjnej ma wpływ nie tylko jakość nauczania i rozwój zawodowy nauczycieli, ale również stymulacja społecznej aktywności uczniów, rodziców oraz dydaktyków.

Sytuacja związana z pandemią koronawirusa (COVID-19) pokazała konieczność dopasowania usług do zmieniających się potrzeb mieszkańców i zapewnienia ich w formie zdalnej.

Konieczny jest rozwój e-usług (dostęp m.in. do konsultacji lekarskiej online), które niezależnie od sytuacji zapewnią dostęp czy to do opieki medycznej, czy innego typu usług i będą bezpieczne zarówno z punktu widzenia interesantów jak i osób je świadczących. **Do osiągnięcia tego celu należy m.in. skoordynować działania z zakresu cyfryzacji miasta.**

A close-up photograph of a hand holding a red pushpin, about to place it on a detailed map. The map shows various geographical features, roads, and buildings. The background is softly blurred, focusing attention on the hand and the pin.

1.2. Kontekst odniesienia - analiza porównawcza standardów stosowanych w innych miastach i ich historycznej ewolucji

1.2.1. Berlin

Koncepcja rozwoju miejskiego Berlin 2030

Wizje miast na najbliższe lata są również przygotowywane przez światowe metropolie. Przykładem może być stolica Niemiec – Berlin, której mieszkańcy wraz z odpowiednimi organami władzy również opracowali koncepcję rozwoju obszarów miejskich do 2030 roku. Zgodnie z planem, w 2030 roku Berlin będzie się kojarzył z siłą ekonomiczną, jakością życia oraz wrażliwością społeczną.

Plan dążenia do idealnego miasta za 10 lat opiera się na 8 strategiach:

1. wzmocnienie gospodarki dzięki inteligentnej wiedzy,
2. uwalnianie mocnych stron poprzez kreatywność,
3. ochrona zatrudnienia poprzez edukację i umiejętności,
4. wzmacnianie różnorodności sąsiedztwa,
5. miasto i zieleni rosną razem,
6. kładzenie podwalin pod przyjazną dla klimatu metropolię,
7. poprawa dostępności i mobilności przyjaznej miastu,
8. wspólne kształtowanie przyszłości.

Koncepcja rozwoju miejskiego Berlin 2030

Zakresowi zadań programu 2.3 Usługi blisko domu najbliższy jest punkt 3 obejmujący zapewnienie wysokiej jakości standardów kształcenia dla wszystkich mieszkańców miasta niezależnie od pozycji społecznej, płci, wieku, pochodzenia czy religii. Każda dzielnica obecnie ma szeroką gamę szkół zarówno publicznych, jak i prywatnych, które dopasowują program nauczania do aktualnych wymagań rynku pracy, dostarczając tym samym odpowiednio wykwalifikowanych pracowników.

Działania podjęte w Berlinie obejmują:

- zapewnienie wysokiej jakości infrastruktury edukacyjnej,
- rozwój przedszkoli i szkół,
- podwyższanie standardów edukacyjnych,
- gwarantowanie dobrej pracy,
- wzmacnianie ukierunkowanego kształcenia i szkolenia w zewnętrznych firmach,
- ochrony i wspierania pozaszkolnych placówek edukacyjnych,
- przekształcanie bibliotek w centra pozaszkolnych partnerów edukacyjnych i edukacyjnych,
- przekształcanie placówek edukacyjnych w placówki integracyjne.

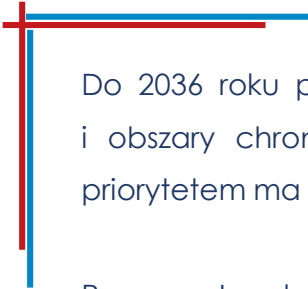
1.2.2. Londyn

Znacznie obszerniejszy plan rozwoju miasta, sięgający 20-25 lat naprzód, opracowano dla Londynu. Dokument, liczący 442 strony, ma pomóc w rozwoju miasta od 2011 do 2036 roku i obejmuje takie obszary, jak: transport, rozwój gospodarczy, zabudowania, kultura, problemy społeczne dotyczące dzieci i ludzi młodych, ochrona zdrowia, nierówności, wyżywienie oraz łagodzenie problemów środowiskowych (zmiany klimatu, jakość powietrza, hałas itp.).

Plan obejmuje 6 głównych celów, dzięki którym Londyn ma być (Mayor of London, 2016):

1. miastem, które sprosta wyzwaniom wzrostu gospodarczego i liczby ludności, jednocześnie dbając o zniwelowanie różnic między ludźmi i walcząc z deprawacją,
2. miastem, które poprzez innowacje jest konkurencyjne i odnosi sukcesy na arenie międzynarodowej i jednocześnie pełnym bogactw dziedzictwa kulturowego,
3. miastem bezpiecznym dla wszystkich mieszkańców, niezależnie od statusu społecznego, wieku, płci czy religii,
4. miastem, które wykorzystuje potencjał środowiska naturalnego oraz poszerza obszary zielonych przestrzeni,
5. miastem, który wiezie prym w walce z zanieczyszczeniem powietrza poprzez rozwój gospodarki niskoemisyjnej, zużyciem mniejszej ilości naturalnych zasobów przy jednoczesnym bardziej wydajnym ich wykorzystaniu,
6. miastem, w którym każdy ma możliwość łatwego i bezpiecznego dotarcia do wybranego przez siebie celu, oraz które zachęca do aktywnego spędzania wolnego czasu.

Do 2036 roku program wzrostu ma być realizowany we wszystkich częściach Londynu bez wkraczania w pasy zieleni i obszary chronione oraz z zapewnieniem, że nie będzie miał negatywnego wpływu na środowisko. Szczególnym priorytetem ma być rozwój wschodniego Londynu, który ma być miejscem z nowymi osiedlami oraz miejscami pracy.

Program Londynu, podobnie jak strategia Warszawy do 2030 roku, uwzględnia system **opieki zdrowotnej i społecznej**, w ramach której wspierane mają być świadczenia zdrowotne poprzez dopasowywanie ich do rosnącej i zmieniającej się populacji, skupiając największą uwagę na obszarach, w których są one niedostateczne. Strategia ma zakładać rozwój tych placówek, do których jest możliwość dotarcia w najłatwiejszy i najszybszy sposób. Jeśli placówki mają zostać zamknięte, plan zakłada powstanie nowych, zastępczych, które mają rozpocząć działanie jeszcze przed zamknięciem poprzednich. Na podstawie wyników ze wspólnych ocen potrzeb strategicznych (Joint Strategic Needs Assessments) dzielnice powinny identyfikować problemy i odpowiednio dopasowywać działania, a także promować rozwój i rolę Londynu jako krajowego i międzynarodowego centrum doskonałości medycznej oraz specjalistycznych obiektów.

W planie znalazła się również strategia dla placówek edukacyjnych, która zapewnia wsparcie władz metropolii dla rozwoju szkół podstawowych, ponadpodstawowych oraz wyższych, aby sprostać potrzebom zmieniającej się populacji oraz **zapewnić dzieciom i młodzieży większy wybór edukacji w szczególności w tych częściach miasta, w których odnotowano słabe wyniki edukacyjne**. Prezydent miasta popiera również utworzenie nowych szkół, w tym bezpłatnych placówek.

1.2.3. Wiedeń

Plan zagospodarowania przestrzennego Wiednia

Wiedeń jest uznawany za jedną z najszybciej rozwijających się metropolii w regionie niemieckojęzycznym.

Szacuje się, że do 2025 roku populacja miasta sięgnie prawie 2 miliony osób. Aby sprostać wyzwaniom wiążącym się ze zmianami demograficznymi w zakresie mobilności, technologii i gospodarki, rynku mieszkaniowego i pracy, a także usług socjalnych zainicjowano projekt rozwoju obszarów miejskich (Stadtentwicklungsplan Wien) przyjęty 25 czerwca 2014 roku.

Program podzielony jest na trzy sekcje obejmujące osiem kluczowych tematów:

1. Wiedeń buduje przyszłość

- Wiedeń odnowiony– miasto w budowie
- Wiedeń mobilizuje się- przestrzeń dla wzrostu
- Wiedeń się zmienia– centra i tereny zaniedbane

Część pierwsza zakłada osiągnięcie policentryczności, tj. stworzenie wielu ośrodków centralnych, wokół których rozwijałyby się struktury miejskie zgodnie z zapotrzebowaniem każdej lokalizacji i grup społecznych, przy założeniu opłacalności ekonomicznej i poprawy wspólnego funkcjonowania oraz przekształcanie niewykorzystanych budynków w różnorodne przestrzenie miejskie. Ma to zostać osiągnięte przez zaangażowanie zarówno sektora publicznego, jak i prywatnego.

Plan zagospodarowania przestrzennego Wiednia

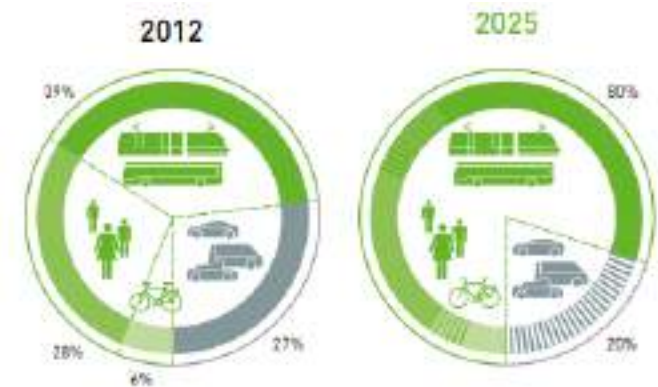
2. Wiedeń sięga szerzej

- Wiedeń rozkwita gospodarczo, naukowo i badawczo
- Wiedeń jest większy – region metropolitalny

Celem drugiej części jest gospodarcze, naukowe i techniczne umocnienie międzynarodowej pozycji Wiednia. Strategia zapewnia przestrzeń na rozwój przedsiębiorstw, poprawę transportu dalekobieżnego dla turystyki oraz wspieranie współpracy międzyregionalnej handlu detalicznego.

3. Wiedeń połączony

- Wiedeń w ruchu – zróżnicowana mobilność 2025
- Wiedeń odżywa – otwarte przestrzenie zieleni i miasta
- Wiedeń troszczy się – infrastruktura społeczna

Ostatnim celem jest integracja miasta poprzez poprawę mobilności i jej dywersyfikację przy jednoczesnej ochronie środowiska oraz integrację społeczną w kontekście polityki edukacji i rynku pracy m.in. poprzez rozwój i dostosowanie placówek edukacyjnych do potrzeb demograficznych (zidentyfikowanie obszarów o dużej odległości placówek od miejsc zamieszkania), co pokrywa się z celami programu 2.3 Strategii #Warszawa 2030.

1.2.4. Sankt Petersburg

Plany rozwojowe na najbliższe lata sporządziły również miasta zza wschodniej granicy. Petersburg 19 grudnia 2018 przyjął na kolejne 17 lat strategię rozwoju społeczno-ekonomicznego, której cele są zgodne z priorytetami Federacji Rosyjskiej. **Nacisk położono na wykorzystaniu dziedzictwa kulturowego miasta oraz osiągnięciu przełomu technologicznego i stworzeniu komfortowego otoczenia.**

Główne założenia to:

- stworzenie miasta innowacyjnego,
- wygodnego oraz otwartego poprzez rozwój kapitału ludzkiego,
- stabilny wzrost gospodarczy,
- eliminacja nierówności pomiędzy środowiskami miejskimi.

Zwrócono również uwagę na **publiczną opiekę zdrowotną**. Jednym z celów jest wydłużenie oczekiwanej długości życia obywateli oraz zapewnienie **równego dostępu do edukacji** i ścieżek rozwoju osobistego.

W sumie określono 18 celów ogólnych i 116 szczegółowych.

1.2.5. Kijów

Strategia rozwoju miasta Kijowa do 2025 roku

Kijów jest kolejnym miastem, które sporządziło strategię rozwoju miasta do 2025 roku. Dotychczas wprowadzane strategie uznawane były za nieodpowiednie i nie rozwiązywały problemów. Zgodnie z opinią społeczną miasto nie rozwijało się w pożądanym kierunku. **Nowa strategia skupia się na:**

- zwiększaniu konkurencyjności,
- rozwoju i wsparciu kultury,
- zwiększeniu komfortu życia mieszkańców.

Uwzględnia analogiczne do tych określonych dla Warszawy cele dotyczące **zdrowia**, sprowadzające się do:

- promocji zdrowia,
- poprawy mechanizmu finansowania i dostępności usług medycznych.

Ważną kwestią okazała się sytuacja **służby zdrowia**. Określonymi tutaj celami było:

- zapewnienie wysokiej jakości placówek - poprawa warunków i wyposażenia placówek,
- wprowadzenie wspólnych standardów,
- poprawa efektywności systemu zarządzania systemem zdrowia,
- poprawa mechanizmu finansowania.

W planie uwzględniono także kwestie dotyczące **edukacji**, przede wszystkim zwrócono uwagę na:

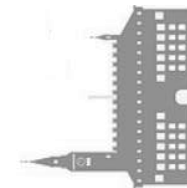
- poziom dostępu i infrastrukturę edukacji w związku z zachodzącymi zmianami,
- jakość kształcenia.

Strategia rozwoju miasta Kijowa do 2025 roku

Tak jak w przypadku Warszawy istotną kwestią okazało się **zapewnienie i dopasowanie oferty zdarzeń kulturalnych**. Działania w ramach tej strategii mają za zadanie stworzyć lub wspierać tworzenie nowych miejsc kultury, poddawać renowacji i modernizować istniejące obiekty, takie jak muzea czy biblioteki. Miasto ma też tworzyć kalendarze wydarzeń i stymulować do podejmowania i organizacji wydarzeń kulturalnych przez mieszkańców.

1.2.6. Kopenhagen

Plan działania miasta Kopenhagi na rzecz celów zrównoważonego rozwoju

Plan działania miasta Kopenhagi ma na celu dostosowanie otoczenia do warunków, jakie mają urzeczywistnić się w **2030 roku**. Miasto przyjęło 17 celów zrównoważonego rozwoju określonych przez ONZ i stopniowo wdraża określone strategie. W sumie zidentyfikowano 49 celów szczegółowych, które odpowiadają 17 celom ONZ i obejmują kwestie ubóstwa, głodu, opieki zdrowotnej, ochrony środowiska, infrastruktury, eliminacji nierówności społecznych i współpracy (The City of Copenhagen Department of Finance, 2018).

Kopenhaga chce także zostać pierwszą neutralną pod względem emisji CO₂ stolicą do 2025 roku. Działania i inicjatywy, jakie mają pozwolić jej to osiągnąć obejmują konsumpcję i produkcję energii, mobilność, inicjatywy administracji miejskiej i są określone w **CPH 2025 Climate Plan**.

1.2.7. Praga

W 2016 roku zaktualizowano i zatwierdzono plan strategiczny zawierający wizję **zrównoważonego rozwoju Pragi** do 2030 roku. W planie wyznaczono trzy kierunki rozwoju, w ramach których zidentyfikowano cele i obszary strategiczne (Institut plánování a rozvoje hlavního města Prahy Sekce strategií a politik , 2016):

1. Spójna i zdrowa metropolia (poprawa jakości życia w mieście poprzez rozwój środowiska i poprawę społecznych aspektów życia):

- Spójne miasto (Aktywne i godne starzenie się, Wsparcie rodziny, Tanie mieszkania, Opieka zdrowotna, Integracja osób niepełnosprawnych, Integracja społeczna, Integracja cudzoziemców, Spójność terytorialna),
- Społeczeństwo obywatelskie (Wsparcie społeczności lokalnych, Tło dla działań kulturalnych, Zaufanie do administracji),
- **Życie w mieście (Miasto krótkich dystansów, Troska o dziedzictwo kulturowe, Rozwój przestrzeni publicznej,** Równoważenie jakości życia, Krajobraz w mieście),
- Zdrowe miasto (Zielona infrastruktura, Powietrze i hałas, Rolnictwo miejskie, Zajęcia na dworze),
- Zrównoważona mobilność (Promocja transportu publicznego, Rozwój transportu kolejowego, Jakość przestrzeni publicznych, Nowe połączenia, Elektromobilność)

2. Dobrze prosperująca i kreatywna metropolia (Wzmocnienie roli i pozycji Pragi w Europie i na świecie, poprzez wzmocnienie sektora kultury, rozwój rynku pracy, tworzenie warunków sprzyjających biznesowi i edukacji):

- Pozycja regionu (Centrum międzynarodowe, Centrum inwestycyjne, Łączność komunikacyjna z zagranicą,
- Biznes i innowacje (Innowacja dla rozwoju, Środowisko biznesowe),
- Marka kulturowa (Kreatywna metropolia, Innowacje kulturowe i instytucje, Zarządzanie kulturą, Kultura w przestrzeni publicznej, Turystyka kulturalna, Finansowanie kultury, Opieka nad zabytkami),
- **Edukacja (Infrastruktura, Jakość edukacji, Zapobieganie i integracja, Kształcenie ustawiczne, Potencjał szkół wyższych),**

3. Dobrze zarządzana metropolia (wiarygodne i przejrzyste zarządzanie zgodnie z procedurami oraz zapewnienie bezpieczeństwa systemów miejskich):

- Rozwój miasta (Polityka dotycząca nieruchomości, Koncentracja inwestycji, Ciągłość planowania, Koordynacja podmiotów rozwoju),
- Zaufane zarządzanie (Komunikacja i zaangażowanie, Zdolność instytucjonalna, Projekty partnerskie, Przejrzysta administracja),
- Trwałość i bezpieczeństwo (Radzenie sobie w sytuacjach wyjątkowych, Komunikacja kryzysowa, Zrównoważony rozwój i oszczędności).

W oparciu o długoterminowe priorytety miasta określone w planie strategicznym utworzono koncepcję inteligentnego miasta - **Smart Prague 2030**, obejmującą sześć obszarów, w których technologia ma pozytywnie wpłynąć na jakość życia mieszkańców (Mobility of the Future, Smart Buildings and Energy, Waste-free City, Attractive Tourism, People and the Urban Environment, Data Area).

Istnieje również **Plan Metropolitalny** określający zasady zagospodarowania przestrzennego na najbliższe od 15 do 20 lat, który powinien obowiązywać najpóźniej od 2023 roku.

Celem ogólnym wymienionych strategii jest stworzenie miasta zrównoważonego społecznie, gwarantującego komfort życia i pracy oraz odpowiadającego wymaganiom i potrzebom ludności, której struktura i liczba zmienia się w zakresie usług, bezpieczeństwa i zdrowego otoczenia.

1.2.8. Seul

Zgodnie z **2030 Seoul Plan** miasto Seul w 2030 roku ma odpowiadać na potrzeby na poziomie indywidualnym, miejskim i globalnym, **a problemy z jakimi boryka się miasto są analogiczne do tych zidentyfikowanych w miastach innych krajów:**

- Nierówności międzyregionalne
- Starzejąca się infrastruktura miasta
- Zmiany demograficzne
- Zmiany klimatyczne
- Zaostrzona konkurencja między światowymi metropoliami
- Powolny wzrost i rozwój.

W ramach planu cele zostały podzielone na pięć obszarów dotyczących kapitału ludzkiego (edukacja, dobrobyt, zjawisko dyskryminacji), przemysłu/rynku pracy, kultury, środowiska i bezpieczeństwa oraz przestrzeni miejskiej i komunikacji.

Jednym z podstawowych elementów strategicznych rozwoju Seulu jest **zmiana jego struktury przestrzennej** w celu poprawy jakości życia mieszkańców i minimalizacji rosnącej przepaści między regionami.

Istniejąca struktura składająca się z 1 obszaru centralnego, 5 ośrodków podrzędnych i 11 regionalnych ma być zastąpiona 3 centrami głównymi (centrum historyczne, biznesowe, finansowe), 7 regionalnymi i 12 lokalnymi.

Obszary zostały podzielone ze względu na ich naturalne warunki historyczne, kulturowe, infrastrukturalne itd. (Seoul Metropolitan Government, 2016)

2020 Seoul Master Plan		2030 Seoul Plan
1 City Center	→	3 City Centers
5 Sub-centers		7 Sub-centers
11 Regional Centres		12 Regional Centres
53 District Centers		District Centers Delegated to the subsequent living sphere plans
Hierarchical		Functional

Seoul Metropolitan Government (2016) Urban Planning Bureau Urban Planning of Seoul

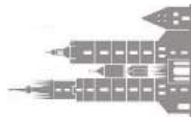
1.2.9. Gdańsk

Podobnie jak Warszawa, największe polskie miasta, takie jak Gdańsk, Kraków, Łódź, Poznań czy Wrocław również stoją przed wyzwaniami rozwojowymi i programem obejmującym zmianę do 2030 roku. Prowadząc dialog z lokalną społecznością, miasta wprowadzają strategie i rozwiązania mające sprostać potrzebom oraz podnieść konkurencyjność i atrakcyjność miast.

Według danych, Gdańsk zмага się ze zjawiskiem starzejącego się społeczeństwa, które w ostatnich latach się pogłębia (Urząd Miejski w Gdańsku Wydział Rozwoju Społecznego, 2016). W 2015 roku około 39% społeczności gdańskiej stanowiły osoby niezdolne do pracy. Wymaga to rozwoju usług publicznych. Placówki w Gdańsku są dostępne dla wszystkich obywateli województwa oraz sąsiednich regionów, a więc mieszkańcy Gdańska mają trudności z dostaniem się do lekarza specjalisty. Niewystarczająco rozwinięta profilaktyka powoduje, że często choroby są wykrywane za późno. **W odpowiedzi na te problemy władze miasta chcą przede wszystkim szerzyć zdrowe nawyki żywieniowe oraz zachęcać obywateli do uprawiania sportu, co miałyby zmniejszyć liczbę zachorowań.** Dodatkowo poprzez współpracę międzysektorową będą tworzone innowacyjne rozwiązania w obszarze zdrowia publicznego (Urząd Miejski w Gdańsku, 2014).

Jeśli chodzi o jakość kształcenia, to miasto dostosowuje sieci szkół i placówek przedszkolnych do zmieniającego się otoczenia i ruchów migracyjnych ludności.

1.2.10. Kraków

Najważniejsze wyzwania rozwojowe przed którymi stoi Kraków (Urząd Miasta Kraków, 2018) to m.in.:

- dopasowanie usług publicznych do potrzeb osób w wieku poprodukcyjnym,
- ograniczenie masowego ruchu turystycznego,
- zagospodarowanie przestrzeni do zmieniających się potrzeb ludzi młodych,
- zbyt duże natężenie ruchu transportowego,
- zanieczyszczone powietrze.

Miasto stawia również na rozwój technologiczny. Jedną z aspiracji na przyszłość jest stworzenie inteligentnego miasta (smart city), które ma optymalizować zużycie energii, opierać się na zintegrowanym i bezpiecznym transporcie czy zapewniać usługi publiczne świadczone online. **W 2015 roku Kraków został wybrany najlepszym europejskim miastem turystycznym**, co świadczy nie tylko o wysokim poziomie turystyki, ale także wzroście znaczenia na arenie międzynarodowej.

Kraków świadom swoich mocnych i słabych stron, szans i zagrożeń **opracował plan na przyszłość, który zakłada m.in.:**

- umiejscowienie prestiżowych, międzynarodowych instytucji,
- rozbudowę Międzynarodowego portu lotniczego Kraków – Balice.

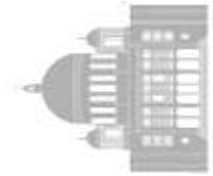
W swoich projektach uwzględnia także:

- rozbudowę sieci dróg,
- rozbudowę ścieżek rowerowych,
- rozbudowę parkingów w systemie Parkuj i Jedź (P i R),
- integracji biletów dla wszystkich środków komunikacji miejskiej.

Kraków nie zapomina również o osobach starszych, dlatego miasto chce skupić swoją uwagę również na rozwoju programu aktywizacji i integracji osób starszych czy programu „Zdrowy Kraków”.

1.2.11. Łódź

Strategia Zintegrowanego Rozwoju Łodzi 2020+

Głównymi wyzwaniami przed jakimi staje Łódź są:

- Poprawa jakości życia mieszkańców
- Odwrócenie niekorzystnych trendów demograficznych
- Stworzenie zrównoważonej sieci transportowej w Łodzi i aglomeracji
- Budowa więzi społecznej i partycypacji obywatelskiej wspólnoty samorządowej
- Sprawne zarządzanie Miastem
- Rewitalizacja przestrzeni miejskiej

Długoterminowa **Strategia Zintegrowanego Rozwoju Łodzi 2020+**, której fundamentem i jednocześnie celem ogólnym jest określenie **Łódź efektywna i przyjazna** opiera się na trzech filarach:

- **Gospodarka i infrastruktura – Łódź otwarta na świat** (Wzrost poziomu życia mieszkańców poprzez wykorzystanie potencjału lokalizacyjnego miasta),
- **Społeczeństwo i kultura - Łódź aktywna, ucząca się i twórcza** (Rozwój kultury i kapitału ludzkiego poprzez zwieszenie zaangażowania mieszkańców i rozwój edukacji)
- **Przestrzeń i środowisko - Łódź atrakcyjna, bezpieczna i zdrowa** (Rewitalizacja miasta i rozwój transportu miejskiego) (Urząd miasta Łódź, 2012).

Strategia Zintegrowanego Rozwoju Łodzi 2020+

Określone w strategii miasta cele są w pewnym stopniu zgodne z opinią i oczekiwaniami mieszkańców. Badanie oceny jakości życia w Łodzi wskazuje, że w porównaniu do lat ubiegłych ocena ta ulega systematycznej poprawie. Najbardziej krytyczne opinie przedstawiały osoby w wieku 65-75 lat i będące w trudnej sytuacji materialnej (Mediator, 2019).

Wadami mieszkania w Łodzi zidentyfikowanymi przez mieszkańców są (Mediator, 2019):

- Zaniedbana przestrzeń publiczna,
- Zanieczyszczenie środowiska,
- Transport - jakość i stan dróg, korki, dostępność parkingów,
- Niska dostępność żłobków i zajęć pozalekcyjnych,
- Słaba dostępność lekarzy specjalistów i długi czas oczekiwania na zabiegi,
- Niskie szanse znalezienia pracy.

1.2.12. Poznań

Strategia Rozwoju Miasta Poznania 2020+

Obszarami problemowymi najczęściej wskazywanymi przez mieszkańców miasta Poznań były przede wszystkim: **transport publiczny, niska atrakcyjność miasta, wąska oferta kulturalna i brak dużych obiektów kultury**. Ponadto Poznań zmaga się z **relatywnie niskimi wynikami edukacyjnymi w porównaniu do innych większych miast Polski i dużym odpływem mieszkańców zwłaszcza w grupie 30-39 lat**, dodatkowo szacuje się, że w 2050 r. co trzeci mieszkaniec Poznania będzie w grupie wiekowej 65+, a ponad dwukrotnie zmniejszy się liczba osób w wieku szkolnym i studenckim, co wzmacnia konkurencję między szkołami o uczniów spoza Poznania (Centrum Doradztwa zawodowego Młodzieży, 2017b).

Obszary problematyczne i określone na ich podstawie działania w strategii rozwoju miasta do roku 2030 są wynikiem zmieniających się warunków otoczenia makroekonomicznego i zalicza się do nich:

- Wzrost znaczenia kapitału ludzkiego,
- Starzejące się społeczeństwo,
- Rosnąca świadomość ekologiczna społeczeństwa,
- Koncentracja na człowieku.

Strategia Rozwoju Miasta Poznania 2020+

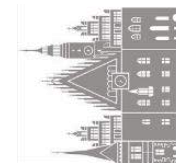
Celem głównym miasta określonym w Strategii Rozwoju Miasta Poznania 2020+ jest podniesienie jakości życia wszystkich mieszkańców oraz znaczenia Poznania na arenie międzynarodowej.

W celu jego realizacji wyznaczono pięć priorytetów (Centrum Doradztwa Zawodowego Młodzieży, 2017a):

- Silna Metropolia,
- Nowoczesna przedsiębiorczość,
- Zielone, mobilne miasto,
- Przyjazne osiedla,
- Wspólnotowość i dialog społeczny,

Wyznaczają one kierunki interwencji i obejmują m.in. Rozwój współpracy na poziomie miasta, wspieranie innowacji, kultury, edukacji i ich współpracy z biznesem, dbanie o czystość i atrakcyjność przestrzeni publicznej poprzez rozwój ekomobilności i form ochrony przyrody, podniesieni poziomu bezpieczeństwa oraz rozszerzenie lokalnej oferty kulturalnej i rekreacyjnej, a także zwiększenie zaangażowania mieszkańców w życiu miasta i stworzenie przyjaznych warunków życia bez względu na wiek.

1.2.13. Wrocław

Wrocław w swojej wizji na 2030 rok stawia na mądrość, piękno i zasobność miasta (Korenik i in., 2017). **Przez mądrość należy rozumieć, podobnie jak w przypadku wizji Krakowa, połączenie nowych technologii z umiejętnościami wykorzystywanymi na co dzień – smart city. W strategii piękna należy chronić i rozwijać krajobraz kulturowy.** Poprzez takie projekty, jak „Akupunktura Miasta” czy różnego rodzaju konkursy tworzona jest wizja pięknej przestrzeni Wrocławia. **W mieście zasobnym zaś, ważne jest odpowiednie gospodarowanie zasobami pieniężnymi, mądre inwestycje oraz unikanie zadłużania się.** Wrocław ma zarówno jednoczyć, jak i inspirować. Wrocław, tak jak pozostałe wyżej wymienione miasta, stawia na wysoką jakość życia oraz dąży do osiągnięcia statusu zielonej stolicy Europy. Tak jak inne miasta musi także dostosować usługi do migracji ludności, ponieważ obserwuje się wzrost liczby ludności oraz coraz większy stopień zasiedlania przedmieścia. Według prognoz, od 2028 roku więcej ludzi zamieszka tereny podmiejskie aniżeli sam Wrocław. Dodatkowo liczby pokazują, że Wrocław może spodziewać się spadku liczby ludności, ze względu na ujemny przyrost naturalny.

Strategia każdego z miast ma wspólny cel zapewnienia komfortowego życia w bezpiecznym i zdrowym otoczeniu.

1.3. Analiza dobrych praktyk miejskich w obszarze dostępności usług społecznych

Wśród projektów, które uzyskały dofinansowanie z Funduszy Europejskich w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020 znalazły się cztery dotyczące m.st. Warszawy¹.

Wśród tych projektów znajduje się :

1. Zwiększenie dostępności do usług społecznych dla osób niesamodzielných w Dzielnicy Praga-Północ m. st. Warszawy
2. Opiekuńcza Warszawa
3. Zwiększenie dostępności do usług społecznych świadczonych niesamodzielnym mieszkańcom Dzielnicy Wawer m. st. Warszawy
4. Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej (AOON) Warszawa

Obszarem interwencji była przede wszystkim poprawa jakości funkcjonowania osób wykluczonych ze względu na sytuację zdrowotną czy też społeczną.

¹ <https://www.funduszedlamazowska.eu/wp-content/uploads/2019/02/lista-projektow-wybranych-do-dofinansowania.pdf/>

Pierwszy oraz trzeci projekt są przeznaczone dla 60 osób niesamodzielnych, zamieszkujących dzielnicę Pragę-Północ (SZPZLO Warszawa Praga-Północ, 2020) oraz Wawer (SZPZLO Warszaw-Wawer, 2020), które ukończyły 60 rok życia oraz są zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym. **W ramach projektu powstały Dienne Domy Pomocy (DDP), gdzie w trakcie krótkookresowego pobytu dziennego świadczone są usługi opiekuńcze oraz specjalistyczne.** Usługi te są także wykonywane w miejscach zamieszkania osób nimi objętych. Dodatkowo projekt zakłada przeprowadzenie szkoleń dla osób z najbliższego otoczenia oraz opiekunów faktycznych osób niesamodzielnych, które mają na celu zwiększenie umiejętności opiekuńczych.

Celem projektu „Opiekuńcza Warszawa” jest wspieranie włączenia społecznego oraz walka z ubóstwem. Program jest przeznaczony dla 103 mieszkańców m.st. Warszawy i również ma dostarczać usługi opiekuńcze i specjalistyczne osobom, które w wyniku choroby lub wieku nie są w stanie same sobie poradzić (Sadurska, 2020a).

Projekt Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej (AOON) Warszawa jest skierowany do 60 pełnoletnich osób niesamodzielnych i z niepełnosprawnościami. Jego celem jest wzrost dostępu usług asystenckich dla tych osób, oraz wsparcie indywidualne poprzez diagnozę potrzeb. Asystenci będą pomagać w aktywnościach życia codziennego, jak poruszanie się komunikacją miejską, czy korzystanie z usług lekarskich lub dóbr sportowych, jak również w trakcie załatwiania spraw administracyjnych (Sadurska, 2020a).

Inne Polskie miasta również mogą się pochwalić dobrymi praktykami. **W 2018 roku Kraków przygotował miejski program ochrony zdrowia „Zdrowy Kraków 2019-2021”**. Kierunki realizacji programu są powiązane ze Strategią Rozwoju Krakowa Tu chcę żyć. Kraków 2030. **Celem programu ma być zapewnienie mieszkańcom odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa**. Do zrealizowania tego ogólnego celu zaplanowano m.in. (Urząd Miasta Krakowa, Biuro Ds. Ochrony Zdrowia, 2018):

- ciągłą analizę informacji dotyczących potrzeb zdrowotnych kobiet i mężczyzn,
- dostęp do najwyższej jakości opieki kardiologicznej i onkologicznej
- zwiększenie dostępności do opieki medycznej w ramach medycyny szkolnej
- dostosowanie infrastruktury miejskich podmiotów leczniczych do przepisów prawa itd.

Dnia 17 marca 2015 roku Rada Ministrów podpisała uchwałę w sprawie ustanowienia programu wieloletniego „Senior-WIGOR” na lata 2015-2020 (Głuch 2015). Program ten jest finansowany ze środków budżetu państwa i na cały okres jego trwania została przeznaczona kwota w wysokości 370 000 złotych. Projekt ma obejmować wszystkie województwa, jednak udział w nim jest dobrowolny. Celem tego przedsięwzięcia jest rozwój usług opiekuńczych i społecznych skierowanych do osób starszych.

A close-up photograph of a hand holding a red pushpin, about to place it on a map. The map shows various geographical features and city layouts. The background is blurred, focusing attention on the hand and the pin.

2. DEMOGRAFIA WARSZAWY W KONTEKŚCIE USŁUG BLISKO DOMU

A close-up photograph of a hand holding a red pushpin, about to place it on a map. The map shows various geographical features and city layouts. The background is blurred, focusing attention on the hand and the pin.

2.1. Demografia Warszawy

Metodologia - źródła danych

Analiza stanu i struktury ludności zamieszkującej Warszawę została oparta na trzech źródłach informacji, są to oficjalnie udostępniane przez instytucje statystyki:

- spisy powszechne,
- wieloźródłowe raporty GUS,
- raport przygotowany przez prywatną firmę Orange Polska S.A. szacujący liczbę i kierunek mobilności w Warszawie.

Spis ludności obejmuje osoby stale zameldowane na obszarze Warszawy oraz osoby przebywające tu czasowo, powoduje to nieuwzględnienie migrantów zagranicznych, którzy m.in. ze względów podatkowych mogą chcieć uniknąć zameldowania. Dla wielu obszarów dane obciążone są błędem oszacowań ludności spisowej. Istnienie braków w formularzach spisowych i spisywanie osób na podstawie ewidencji ludności może prowadzić do rozbieżności między ludnością rezydującą a faktycznie zamieszkającą. Dużo lepszym źródłem informacji są wieloźródłowe dane GUS.

Analiza stanu i struktury ludności zamieszkującej Warszawę – źródła danych

Stan ludności określony przez GUS odnosi się wyłącznie do ludności nocnej, tzn. przebywającej na danym obszarze w ciągu nocy. W przypadku dużych aglomeracji, takich jak Warszawa opieranie planowania przestrzennego, strategii rozwoju miasta czy polityki społeczno-ekonomicznej wyłącznie na ludności nocnej jest niewystarczające, zwłaszcza w przypadku dużych różnic między ludnością nocą a dzienną. Zapotrzebowanie na infrastrukturę (szkoły, ośrodki kultury, zdrowia itd.) zależy od poziomu obu kategorii ludności. Określenie ludności dziennej jest trudnym procesem i zależy od zdefiniowania tej grupy osób, ponadto wyniki mogą się różnić w zależności od dnia tygodnia czy pory.

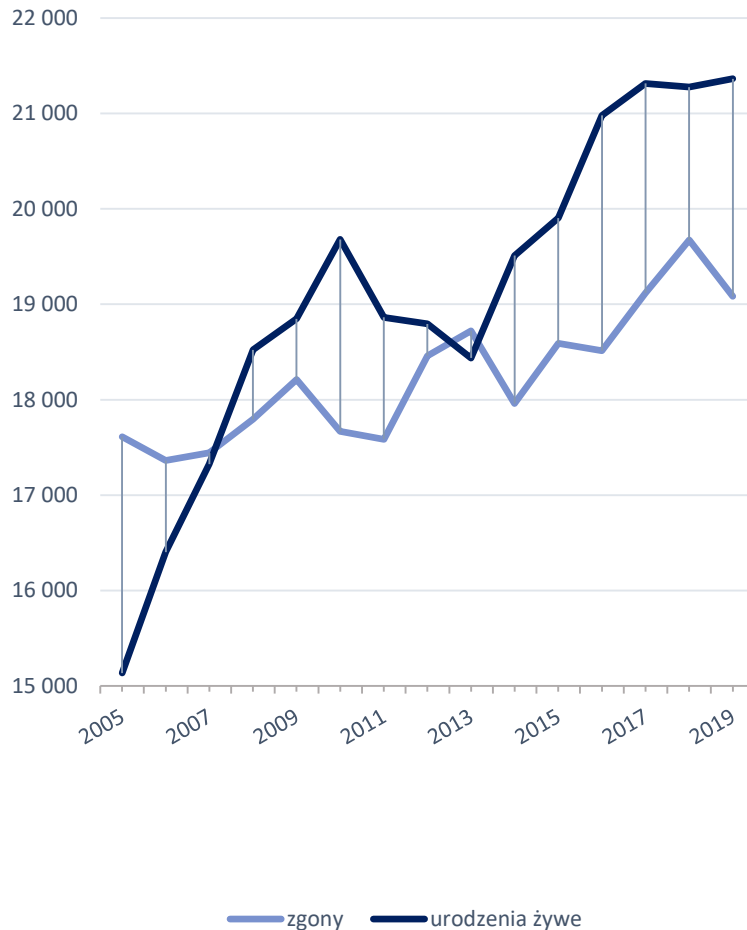
Dane zebrane przez firmę Orange stanowią dużą wartość dodaną, z tego względu, że Warszawa codziennie przyciąga dużą grupę osób, które korzystają z jej infrastruktury i powodują zwiększenie popytu na usługi edukacyjne, zdrowotne itp. Zarejestrowane na podstawie sieci komórkowej zdarzenia, tj. interakcje, takie jak np. wysłanie SMS, otrzymanie maila, zmiana lokalizacji i miejsca logowania urządzenia mobilnego, pozwoliły w sposób dynamiczny określić liczbę osób przemieszczających się między poszczególnymi jednostkami administracyjnymi oraz jak różni się liczba osób przebywających w Warszawie w dzień, a jak w nocy. Dane te jednak nie dostarczają wiedzy, jak zmienia się populacja Warszawy w dłuższym okresie i z jakimi zjawiskami demograficznymi, mogącymi mieć wpływ na funkcjonowanie miasta i zapotrzebowanie na usługi, mamy do czynienia.

Samodzielnie, żadne z wymienionych źródeł nie zapewnia kompletnej informacji na temat populacji Warszawy, dlatego należy je analizować łącznie. Ze względu na najwyższy poziom wiarygodności analiza struktury ludności Warszawy będzie bazować głównie na wieloźródłowych danych GUS oraz danych zebranych przez firmę Orange.

2.1.1. Struktura ludności Warszawy

Ruch naturalny ludności Warszawy

Ruch naturalny ludności Warszawy

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS,

Wszystkie kraje europejskie stoją obecnie przed wyzwaniem, jakim jest starzejące się społeczeństwo.

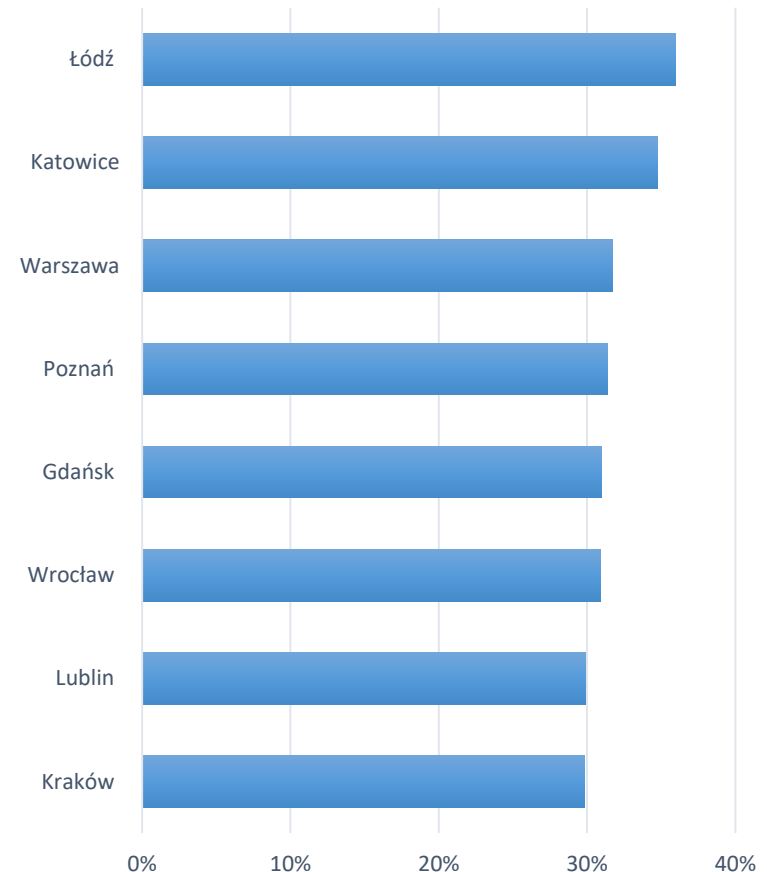
Jeśli chodzi o polskie miasta, liczące powyżej 250 000 tys. mieszkańców⁴ to udział w ich populacji osób w wieku poprodukcyjnym (60 lat dla kobiet i 65 dla mężczyzn) jest porównywalny do tego w Warszawie, gdzie w latach 2010-2019 wzrósł z 21,1% do 24,4%, i mimo że ruch naturalny ludności wskazuje na przewagę urodzeń nad zgonami, a przyrost naturalny na 1000 mieszkańców jest dodatni, to w 2018 roku wyniósł 0,91 i jest niskim wskaźnikiem w porównaniu do poziomu z poprzednich dwóch lat.

Najmniej korzystna sytuacja jest w Łodzi oraz Katowicach, gdzie osoby starsze stanowiły w 2018 roku odpowiednio 28,4% i 25,8% populacji miast, ale jeśli przyjrzymy się zmianom struktury, to okazuje się, że największy przyrost udziału osób w wieku poprodukcyjnym w 2018 w stosunku do 2010 roku ma miejsce w Lublinie (wzrost o 5,7 p.p.), Łodzi (wzrost o 6,2 p.p.) i Poznaniu (wzrost o 5,5 p.p.).

Współczynnik obciążenia demograficznego

Jeśli chodzi o współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi, to ten w Warszawie należy do jednego z najwyższych (32%) spośród analizowanych miast, wyższy stosunek osób starszych do pozostałych grup występuje jedynie w Łodzi (36%) i Katowicach (35%). **Starzejące się społeczeństwo będzie powodowało zmianę głównych potrzeb. Osoby w wieku poprodukcyjnym m.in. częściej wykazują zapotrzebowanie na konsultacje lekarskie, dlatego ważne jest zapewnienie im tej możliwości w jak najmniejszej odległości od miejsca zamieszkania.**

Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi w wybranych miastach

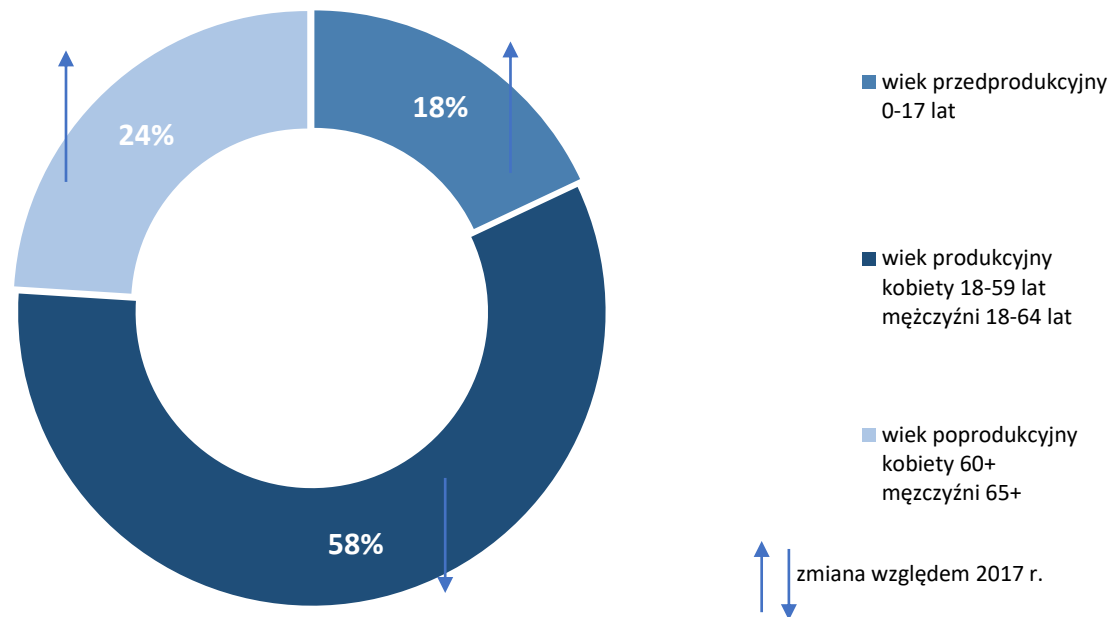

Źródło: Opracowanie własne

Ekonomiczne grupy wieku

W Warszawie dominującą grupą społeczną w 2018 roku były osoby w wieku produkcyjnym (58%), jednak w stosunku do roku poprzedniego odnotowano spadek udziału tej części populacji na korzyść osób w wieku przedprodukcyjnym (18%) i poprodukcyjnym (24%). Na 100 osób w wieku produkcyjnym przypadają średnio 73 osoby w wieku 18-59/64 lata, co oznacza duże obciążenie kosztami utrzymania dzieci i osób starszych (placówki edukacyjne, opieka zdrowotna).

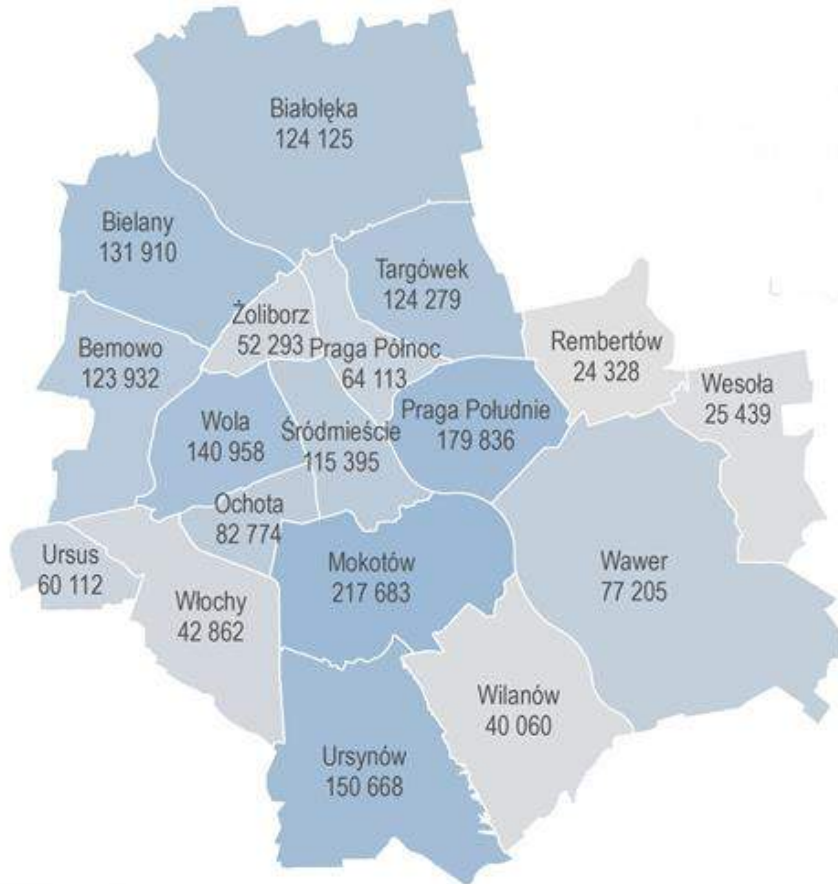
Ekonomiczne grupy wieku w Warszawie, 2018

Źródło: <http://www.um.warszawa.pl/o-warszawie/warszawa-w-liczbach/ludnosc>

Ludność faktycznie zamieszkała na terenie Warszawy

Ludność faktycznie zamieszkała w dzielnicach Warszawy

W usługach blisko domu ważne jest, aby warszawskie usługi były w bliskim zasięgu dla jak największej liczby jednostek, dlatego istotne jest prześledzenie zagęszczenia oraz struktury ludności poszczególnych dzielnic oraz zidentyfikowanie obszarów zamieszkiwanych przez poszczególne grupy osób.

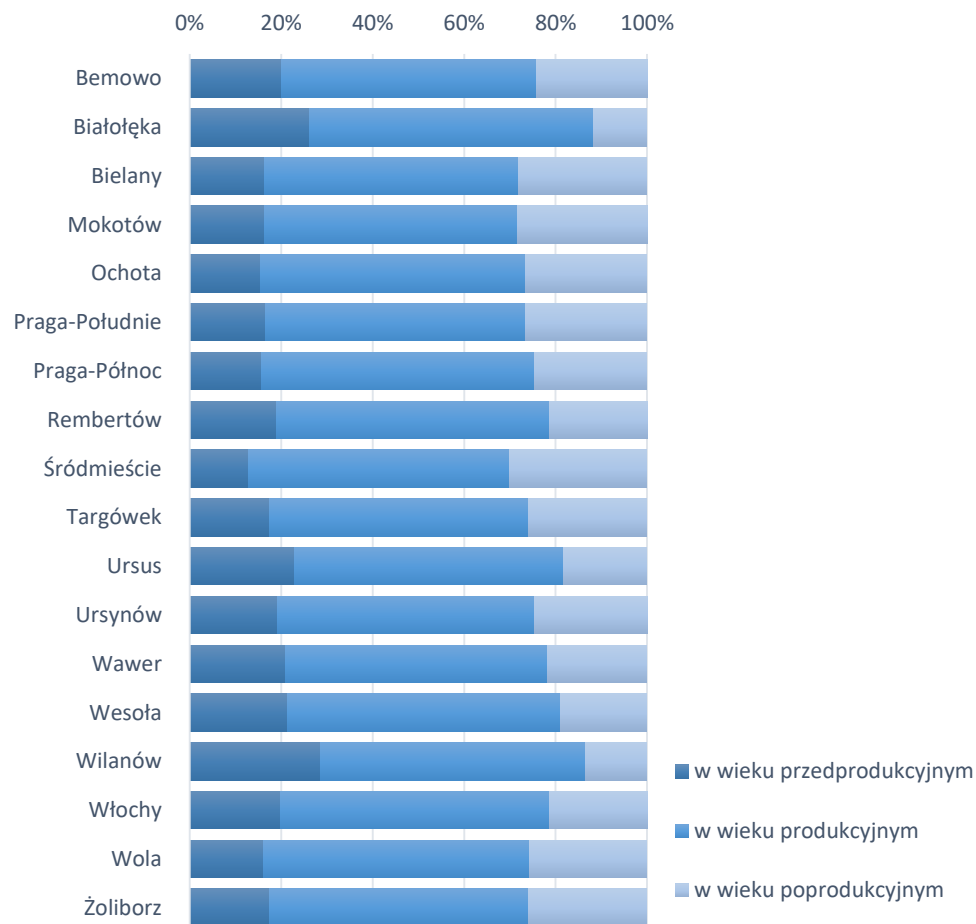
Ponad 1/3 całej populacji Warszawy (38%) jest skupiona w czterech z osiemnastu dzielnic: Mokotowie (12%), Pradze Południe (10%), Ursynowie (8%) oraz Woli (8%). Dzielnice różnią się nie tylko ze względu na liczebność mieszkańców, ale również ich strukturę wiekową, co stanowi wyzwanie, jeśli chodzi o dostosowanie usług publicznych do ich potrzeb.

Źródło: <http://www.um.warszawa.pl/o-warszawie/warszawa-w-liczbach/ludnosc>

Ludność według ekonomicznych grup wieku

Największy udział osób w wieku przedprodukcyjnym występuje na Białołęce (26,10%) i w Wilanowie (27,90%), w wieku produkcyjnym również na pierwszym miejscu jest Białołęka (62,50%), dalej Praga Północ (60,40%) i Wesoła (60,20%). Jeśli chodzi o osoby starsze to ich największy odsetek w porównaniu do innych dzielnic występuje na Śródmieściu (29,70%), Mokotowie (28,40%), a więc w centralnych (najstarszych) regionach. **O ile we wszystkich dzielnicach najliczniejszą grupę stanowią osoby w wieku produkcyjnym**, to w niektórych z nich mamy przewagę osób najstarszych nad tymi do 17 roku życia i odwrotnie. Z tym drugim przypadkiem mamy do czynienia na Białołęce, Wilanowie, Ursusie i Wesołej, gdzie przewaga osób młodszych stanowiła odpowiednio 15 p.p., 14 p.p., 4 p.p., 3 p.p.

Udział ludności według ekonomicznych grup wieku

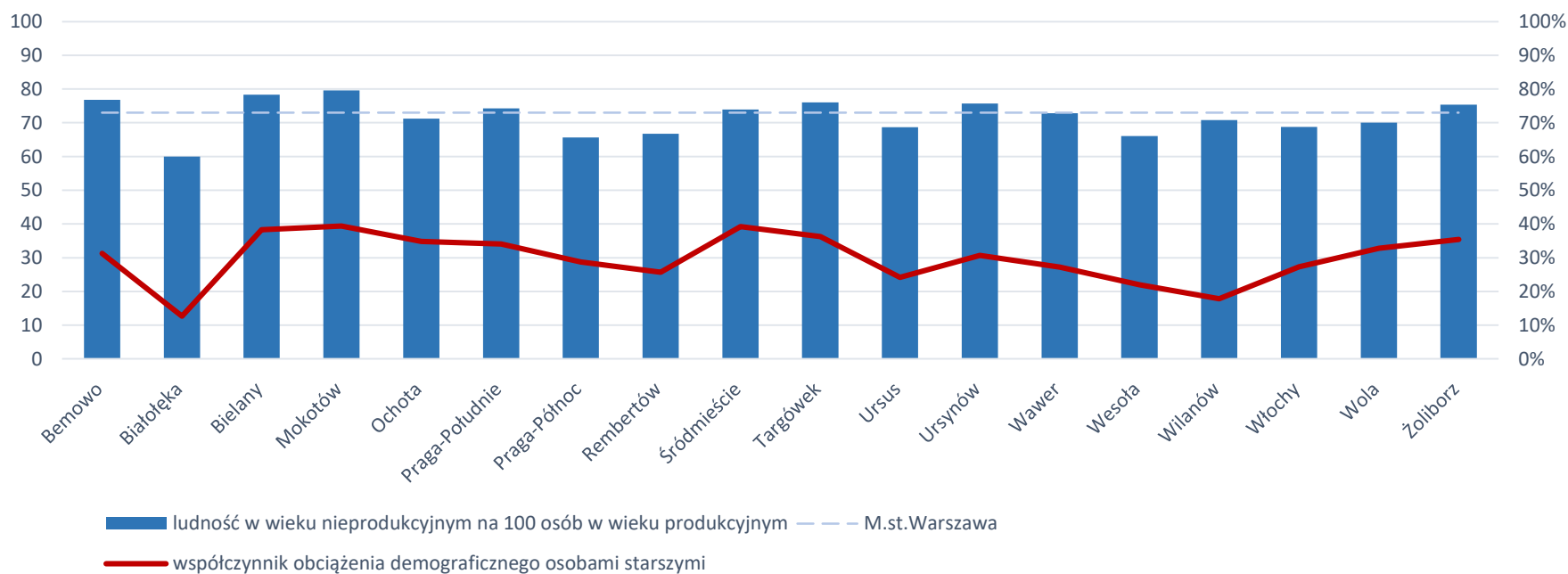

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL, stan na 2019 <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/podgrup/tablica>

Ludność w wieku nieprodukcyjnym a ludność w wieku produkcyjnym

Jeśli chodzi o stosunek osób w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym, to jest on najwyższy na **Mokotowie, Bielanych, Targówku, Ursynowie, Bemowie i Żoliborzu**, gdzie przyjmuje on poziom wyższy od tego określonego dla Warszawy ogółem (73 osoby). W tych regionach mamy także do czynienia z najwyższymi poziomami współczynnika obciążenia demograficznego osobami starszymi. Najniższy poziom zarówno współczynnika (12,7%) jak i osób w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym odnotowano na Białoleścu (60%), dlatego tam przede wszystkim należałoby skupić się na wspieraniu dzieci i osób w średnim wieku, kierując do nich odpowiednią ofertę usług. Niski poziom wskaźnika odnotowano również w Wilanowie, gdzie także dominującą grupą są osoby w wieku przed- i poprodukcyjnym, łącznie stanowiące 86,50% społeczności lokalnej. Jest to częściowo związane z przyrostem naturalnym jaki ma miejsce w poszczególnych dzielnicach.

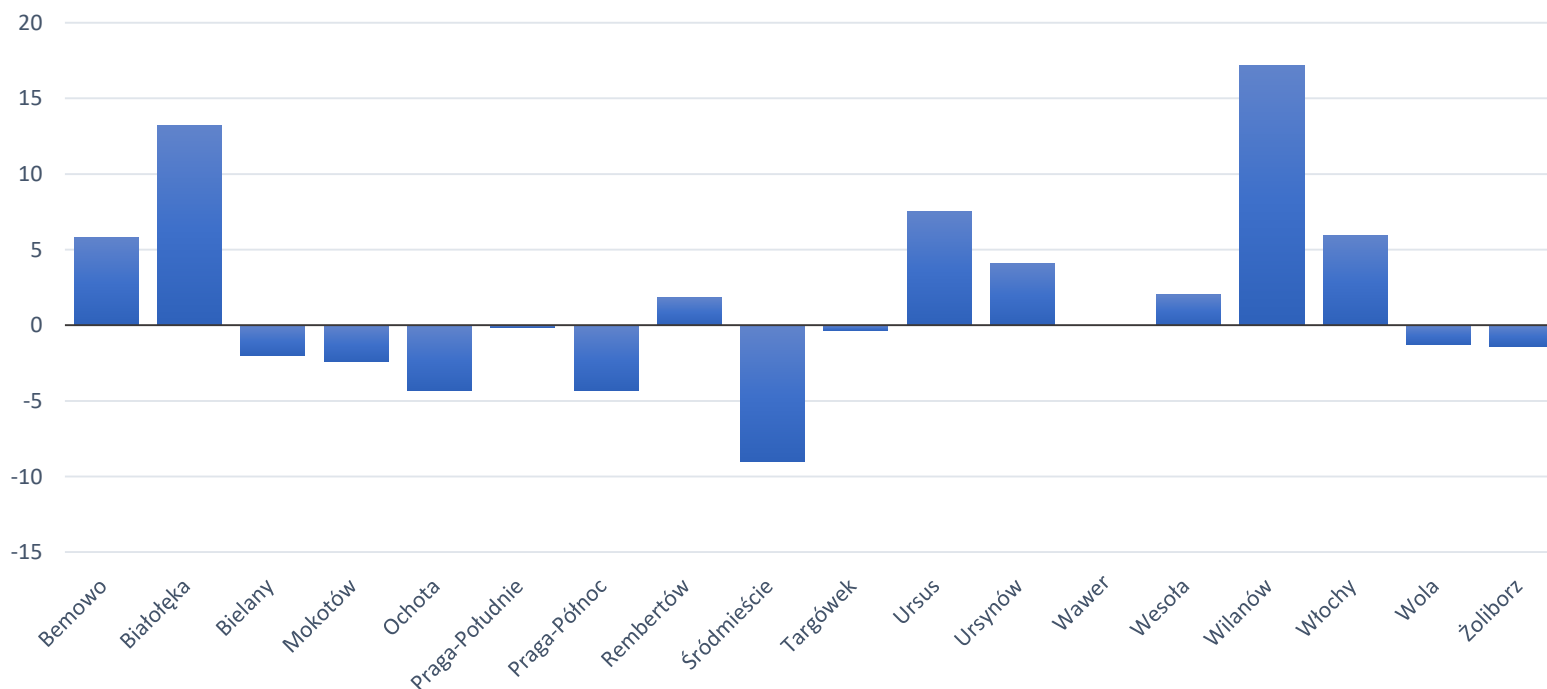
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym według dzielnic, 2018 r

Przyrost naturalny

To właśnie w Wilanowie i na Białoleśce mamy przewagę urodzeń nad zgonami. Dzielnicami prezentującymi odwrotną tendencję są głównie: Śródmieście, Praga Północ i Ochota.

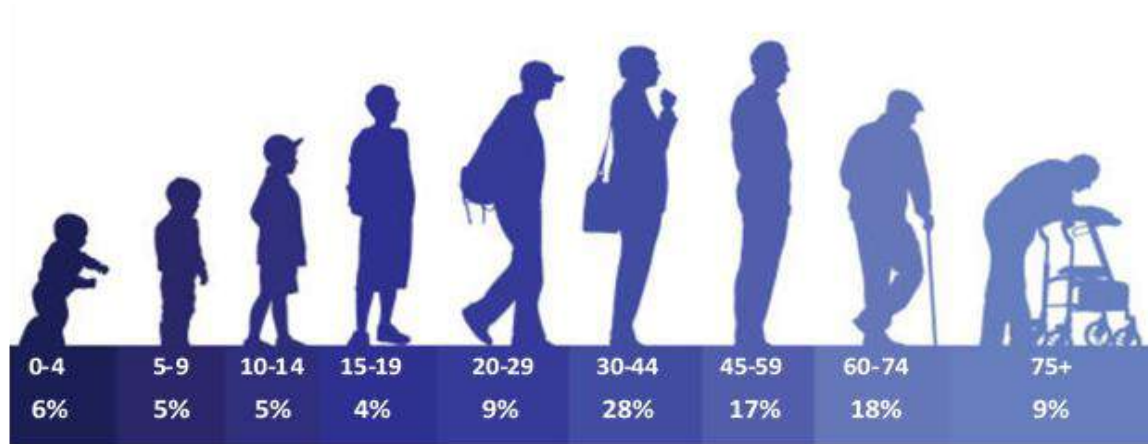
Przyrost naturalny na 1000 ludności

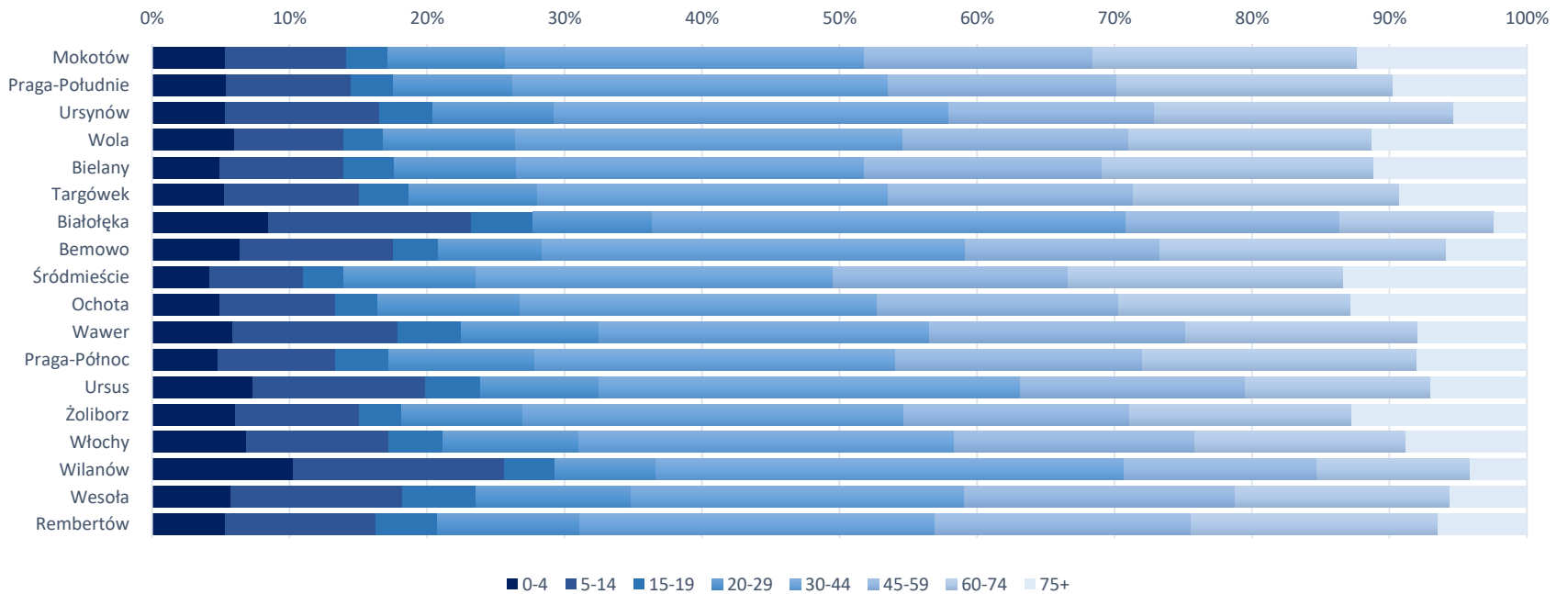
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS, 2018

Struktura wieku mieszkańców Warszawy

Struktura wieku mieszkańców Warszawy

Struktura wieku mieszkańców dzielnic Warszawy, 2018

Struktura wieku mieszkańców Warszawy

- **Według stanu z końca 2019 roku dzieci w wieku do 2 lat to 3,6% warszawiaków.** Latem 2020 r. M.st. Warszawa mogło zaoferować bezpłatne miejsca w żłobkach dla 22,5% tej grupy, co w skali miasta zaspokoiło zgłoszone potrzeby, choć nie w każdej dzielnicy w jednakowym stopniu.
- **Dzieci w wieku przedszkolnym (3-6 lat) stanowią 4,4% warszawiaków i miasto zapewnia im wszystkim miejsca w przedszkolach lub w oddziałach przedszkolnych w szkołach,** choć nie zawsze blisko miejsca zamieszkania.
- **Uczniowie szkół podstawowych w wieku od 7 do 14 lat stanowią 8,2% warszawiaków. M.st. Warszawy** zapewnia im miejsca nauki, ale w niektórych rejonach na więcej niż jedną zmianę.
- **Młodzież w wieku 15-18 lat, podlegająca obowiązkowi nauki w szkołach ponadpodstawowych, stanowi 3% warszawiaków, ale w najbliższych latach udział tej grupy będzie szybko wzrastał.** Licea ogólnokształcące, technika i szkoły branżowe są w stanie zapewnić im miejsca nauki, ale są one skoncentrowane w dzielnicach centralnych.
- **Młodzież akademicka w wieku 19 – 23 lat stanowi 3,5% warszawiaków.** Odsetek ten nie obejmuje studentów przybyłych z innych miejscowości i z zagranicy.
- **Osoby starsze,** w wieku powyżej 65 lat stanowią 21%, a w wieku powyżej 75 lat 9,2% mieszkańców, ale szczególnie wysoki jest ich udział w centralnej części stolicy, na przykład w Śródmieściu stanowią one odpowiednio 33,4% i 13,4%.

2.1.2. Urodzeni w Warszawie, zamieszkali, przebywający, odwiedzający - struktura imigrantów

Migracje wewnętrzne i zewnętrzne

Warszawa jest atrakcyjnym miejscem zamieszkania nie tylko dla obywateli Polski, ale również innych **narodowości** (tylko w pierwszym półroczu 2019 roku saldo migracji zagranicznej wyniosło 605 osób (Urząd statystyczny w Warszawie, 2020). Dobrze rozwinięty w stosunku do wielu innych miast rynek pracy, dostęp do edukacji czy służby zdrowia zachęca szczególnie młodych do osiedlenia się na stałe i założenia rodziny w stolicy Polski.

Migracje wewnętrzne i zagraniczne, 2018

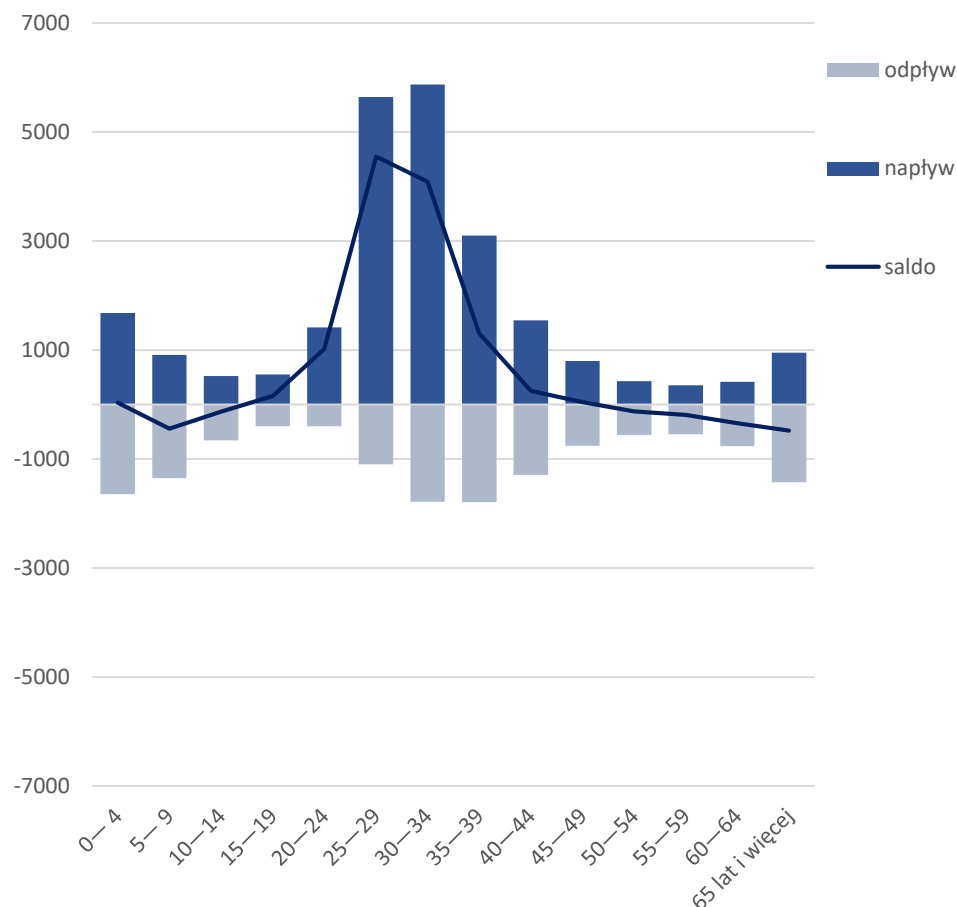

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Migracje wewnętrzne i zewnętrzne

Struktura migrantów według grup wiekowych wskazuje, że największe ruchy ludności dotyczą osób w wieku 25-29 oraz 30-34 lata, które zarówno najliczniej napływały jak i odpływały. Dla nich też saldo migracji jest największe. W ciągu ostatnich kilkunastu lat, nastąpiło przesunięcie granicy wieku osób migrujących, co może być spowodowane późniejszym usamodzielnieniem się oraz zakładaniem rodziny, które często wiąże się ze zmianą miejsca zamieszkania. Dosyć wysoka liczba osób napływających oraz odpływających występuje także dla wieku 0-4 lata, co świadczy, o tym, że przemieszczają się całe rodziny z małymi dziećmi i jednocześnie potwierdza, że zmiana miejsca zamieszkania wiąże się często z założeniem rodziny.

Migracje wewnętrzne ludności na pobyt stały według wieku, 2018

Źródło: Opracowanie własne na podstawie

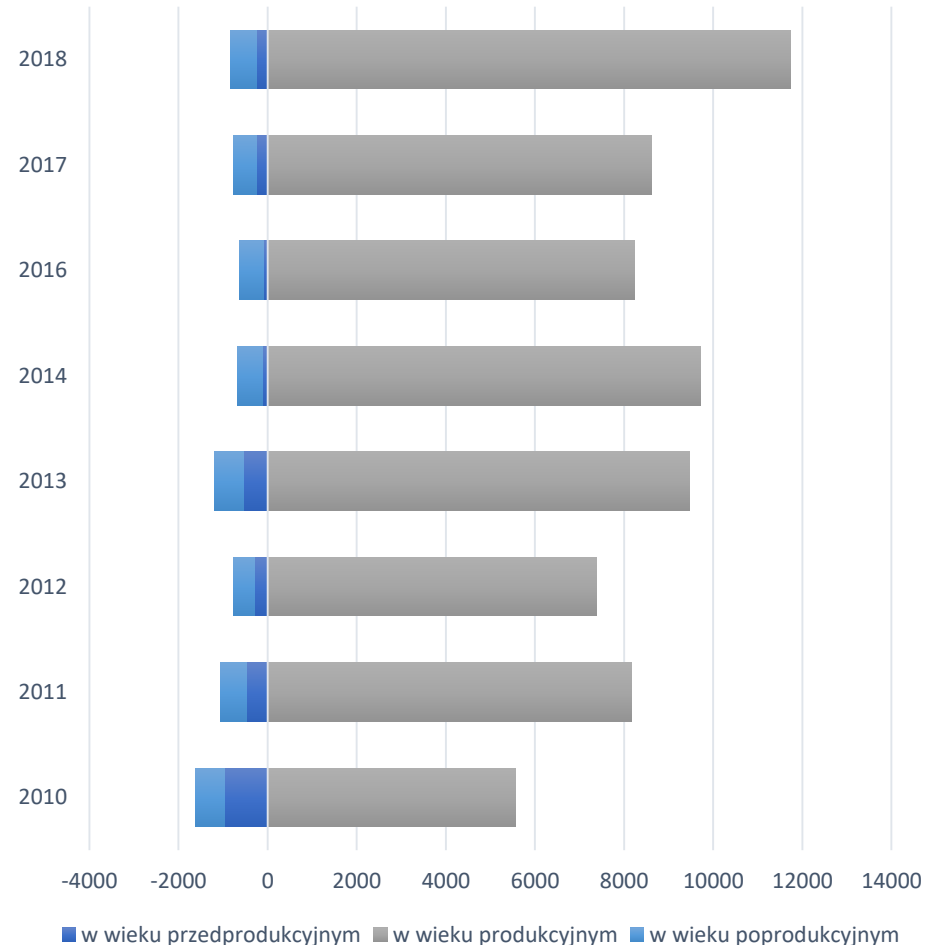
<https://warszawa.stat.gov.pl/dane-o-województwie/stolica->

[województwa/ludnosc/](https://warszawa.stat.gov.pl/dane-o-województwie/stolica-wojewodztwa/ludnosc/)

Migracje na pobyt stały

Ogólne saldo migracji na pobyt stały wykazuje **tendencję wzrostową**. Niezależnie od roku tylko w grupie osób w wieku produkcyjnym mamy do czynienia z dodatnim saldem, co może być związane np. podjęciem pracy. W przypadku osób starszych znacznie częściej zdarza się, że osoby te wyprowadzają się z dużych miast na peryferie niż do nich wprowadzają, co może być związane z ich przejściem na emeryturę. Jeśli chodzi o grupę osób w wieku przedprodukcyjnym, to ich ruchy zależne są od ich opiekunów.

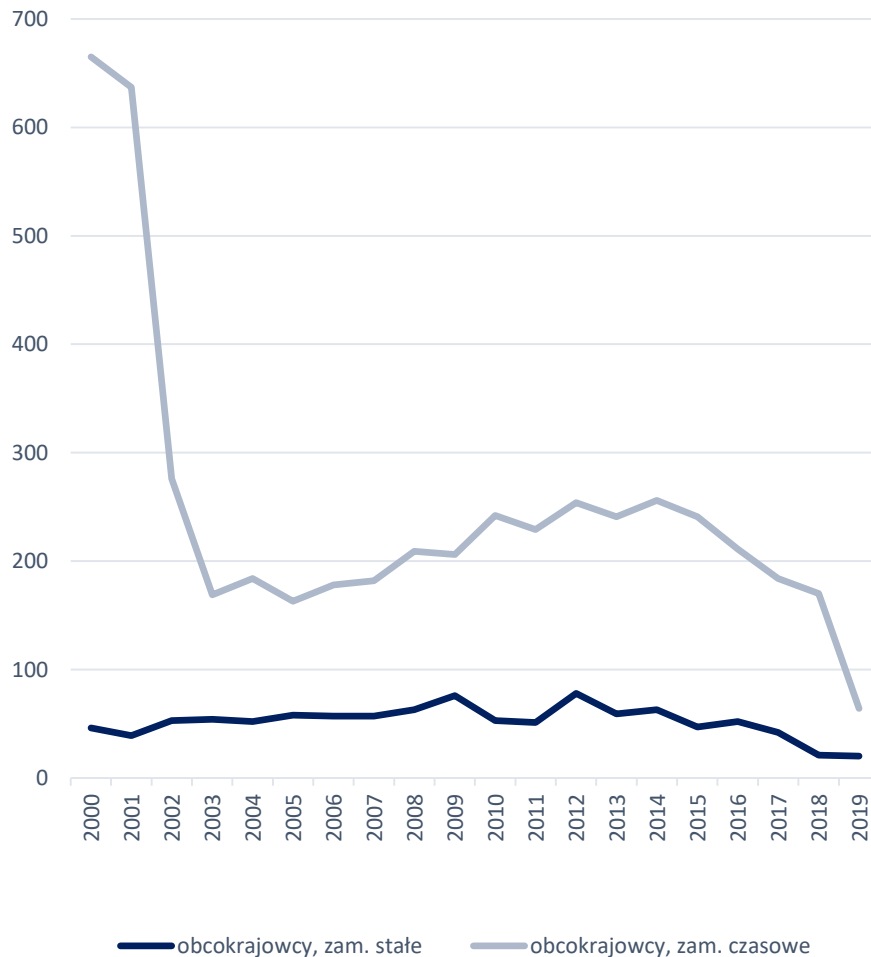
Saldo migracji na pobyt stały ogółem według ekonomicznych grup wieku w latach 2010-2018

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Migracje na pobyt czasowy

Saldo migracji w kolejnych latach ze względu na typ zamieszkania

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych spisowych.

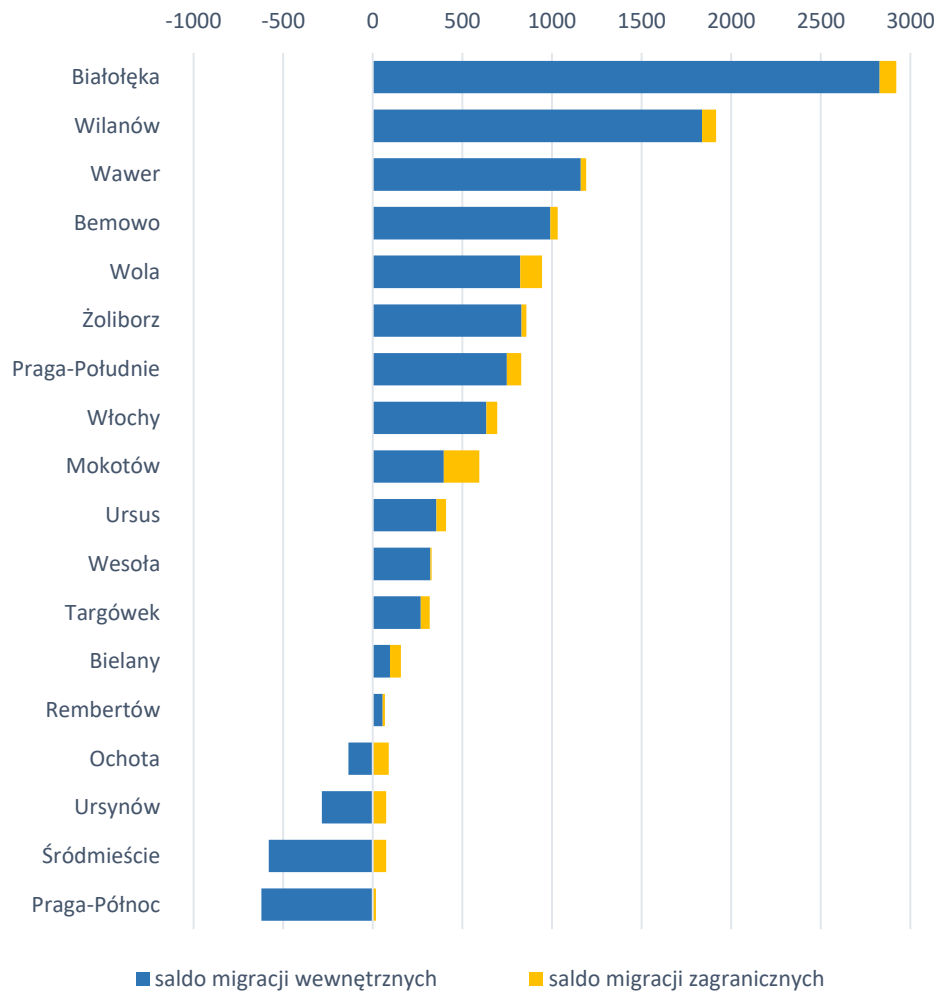
Poza osobami napływającymi do Warszawy na stałe, mamy też do czynienia z ludźmi przebywającymi tu czasowo. Są to przede wszystkim studenci, również ci zagraniczni, oraz osoby przybywające do Polski w celach zarobkowych w ramach staży czy prac sezonowych.

W przypadku obcokrajowców znacznie częściej mamy do czynienia z pobytem czasowym, mimo że po 2000 roku liczba osób przebywających na tej zasadzie gwałtownie spadła, to wciąż stanowi większość. W 2019 roku widoczny jest spadek liczby tych osób. Należy jednak wziąć pod uwagę możliwy błąd pomiaru i fakt, że osoby te mogą unikać meldunku.

Migracje wewnętrzne i zewnętrzne

Jeśli chodzi o migracje wewnętrzne w dzielnicach Warszawy, to największa różnica między liczbą osób napływających a odpływających występuje na Białoleścu, Wilanowie, Wawrze oraz Bemowie, co wynika ze stopniowego rozwoju, rozbudowy tych dzielnic i powstawania w nich nowych osiedli, gdzie wprowadzają się przede wszystkim ludzie młodzi z dziećmi. Z odwrotną sytuacją mamy do czynienia w przypadku centralnej Warszawy – Śródmieścia, Pragi Północ, ale także Ursynowa. Liczba mieszkańców przeprowadzających się do innych dzielnic przewyższa tę napływającą. Jeśli chodzi o saldo migracji zagranicznych, to jest ono najwyższe dla dzielnic centralnych, m.in. dla Mokotowa, Ochoty, śródmieścia, co może być związane z pracą zawodową w tych dzielnicach, ale także w dzielnicach aktualnie silnie się rozwijających – Wilanowie i Białoleścu.

Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały w podziale na dzielnice, 2018

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

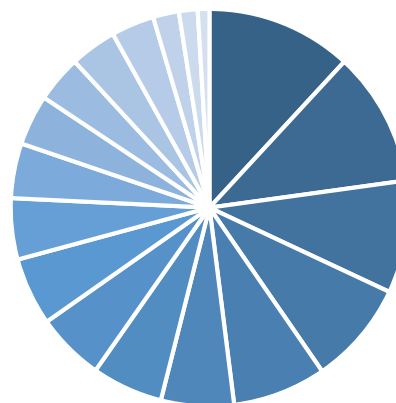
Migracje wewnętrzne i zewnętrzne

Migracja na pobyt stały według dzielnic.

	Napływ	Imigracja	Odływ	Emigracja
Warszawa	40872	1431	31142	258
Bemowo	3165	56	2174	15
Białołęka	4911	110	2083	17
Bielany	2263	73	2167	11
Mokotów	4386	244	3989	46
Ochota	1479	121	1615	31
Praga-Południe	3773	100	3024	20
Praga-Północ	866	25	1486	6
Rembertów	387	13	331	1
Śródmieście	1790	98	2369	23
Targówek	2296	52	2027	2
Ursus	1544	62	1188	9
Ursynów	2354	92	2638	17
Wawer	2065	40	904	9
Wesoła	631	12	310	4
Wilanów	2410	97	573	19
Włochy	1420	63	785	4
Wola	3434	131	2611	9
Żoliborz	1698	42	868	15

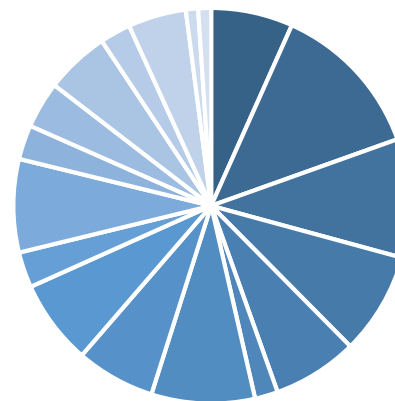
Migracje wewnętrzne i zagraniczne ze względu na kierunek i dzielnice

Napływ wewnętrzny i zagraniczny

- Białołęka
- Mokotów
- Praga-Południe
- Wola
- Bemowo
- Wilanów
- Ursynów
- Targówek
- Bielany
- Wawer
- Śródmieście
- Żoliborz
- Ursus
- Ochota
- Włochy
- Praga-Północ
- Wesoła
- Rembertów

Odływ wewnętrzny i zagraniczny

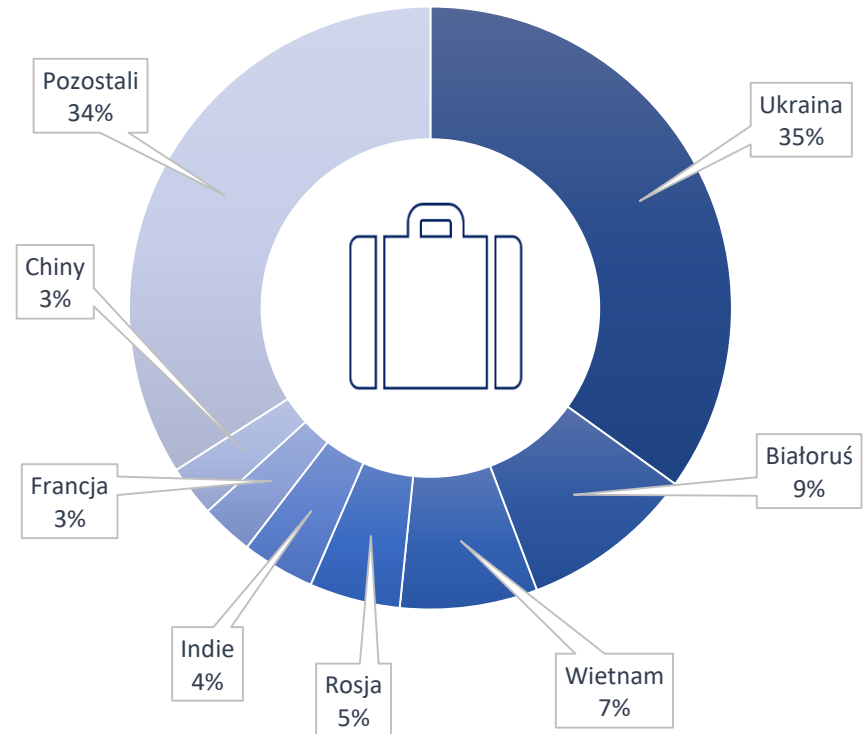
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Migracje wewnętrzne i zewnętrzne

Opierając się na danych z 2019 roku wynika, że Warszawa jest najbardziej atrakcyjna dla sąsiadów zza wschodniej granicy Polski – Ukraińców i Białorusinów oraz Wietnamczyków, którzy stanowią odpowiednio 35%, 9% i 7% ogółu zameldowanych cudzoziemców, łącznie stanowiących 2,3% osób zameldowanych w Warszawie. Dane te mogą nie odzwierciedlać w pełni struktury cudzoziemców przebywających w Warszawie, możemy mieć do czynienia z nielegalnymi imigrantami oraz osobami, które nie zostały uwzględnione w spisie.

Przebywający w Warszawie obcokrajowcy według obywatelstwa, 2019

Opracowanie własne na podstawie danych spisowych.

A close-up photograph of a hand holding a red pushpin, about to place it on a map. The map shows various geographical features and colors. The background is blurred, focusing attention on the hand and the pin.

2.2. Rozmieszczenie ludności i przewidywane jego zmiany

Gęstość zaludnienia

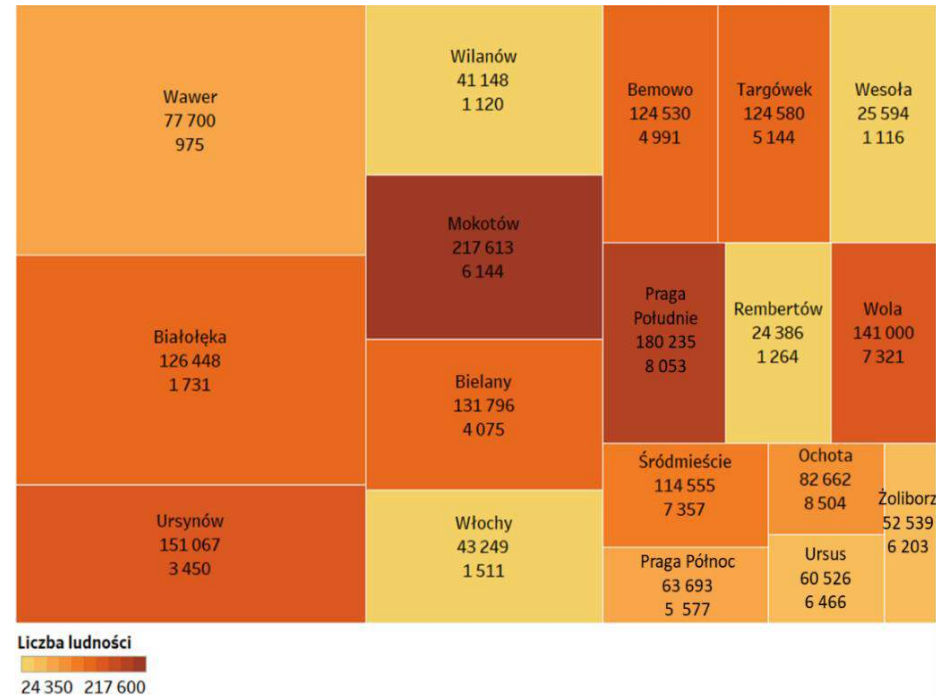
Warszawa ma największą ze wszystkich miast wojewódzkich gęstość zaludnienia - jeden kilometr kwadratowy zamieszkuje 3448 osób (liczba rezydentów wynosi 1 783 321 (stan na 30 czerwca 2019 roku)). Miasto przyciąga nie tylko ludzi z całej Polski, ale również z zagranicy przez co jest zróżnicowane pod względem zarówno kulturowym, jak i religijnym.

Warszawa, jak większość dużych aglomeracji skupia najwięcej ludzi w centralnej części i to tam wskaźnik zagęszczenia jest największy. Ponad osiem tysięcy osób na kilometr kwadratowy zamieszkuje Pragę Południe (8 053) oraz Ochotę (8 504). Na Woli wskaźnik ten wynosi 7 321 osób, zaś na Śródmieściu 7 357. W dzielnicach nie zachodzi zatem silna pozytywna korelacja powierzchni oraz liczby zamieszkałych osób, ponieważ **najwięcej mieszkańców znajduje się na Mokotowie (217 613 os.),** który plasuje się na 5 pozycji pod względem całkowitej powierzchni (reprezentowanej poprzez wielkość kształtów). **Najmniej osób, w stosunku do powierzchni danego terytorium, zamieszkuje tereny najbardziej oddalone od centrum, tj.**

Wawer, Wesoła, Wilanów, Rembertów oraz Włochy.

Dużą część powierzchni tych dzielnic stanowią tereny zieleni oraz zabudowania jednorodzinne. Wraz z napływem nowych osób do tych dzielnic następuje ich stopniowy rozwój, ale jest on ograniczony ze względu na fakt, że ludzie chcą zapewnić sobie jak największy komfort i ograniczyć straty przyjmujące formę np. dojazdu do pracy czy szkoły. Dlatego należy dążyć do policentryczności, tzn. stworzenia w dzielnicach ośrodków centralnych, wokół których rozwijałyby się struktury miejskie zgodnie z zapotrzebowaniem mieszkających tam grup społecznych. Stanowiłoby to zachętę do zamieszkiwania tych obszarów i odciążałoby centralne dzielnice.

Powierzchnia ((km²) - wielkość kwadratów), liczba mieszkańców (kolor) oraz gęstość zaludnienia w 2019 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Planując rozwój Warszawy za 10 lat należy zwrócić uwagę na to, jak zmieniało się rozmieszczenie w ostatnich 10 latach. Konieczne jest zrozumienie tendencji i odniesienie się do prognoz. Nie można bowiem efektywnie planować rozwoju i gospodarować przestrzenią z punktu widzenia potrzeb ludności bez wiedzy o jej liczbie. **Jak pokazują statystyki liczba mieszkańców z roku na rok rośnie** i od 2010 do 2019 roku przyrost ten wyniósł 83 209 osób.

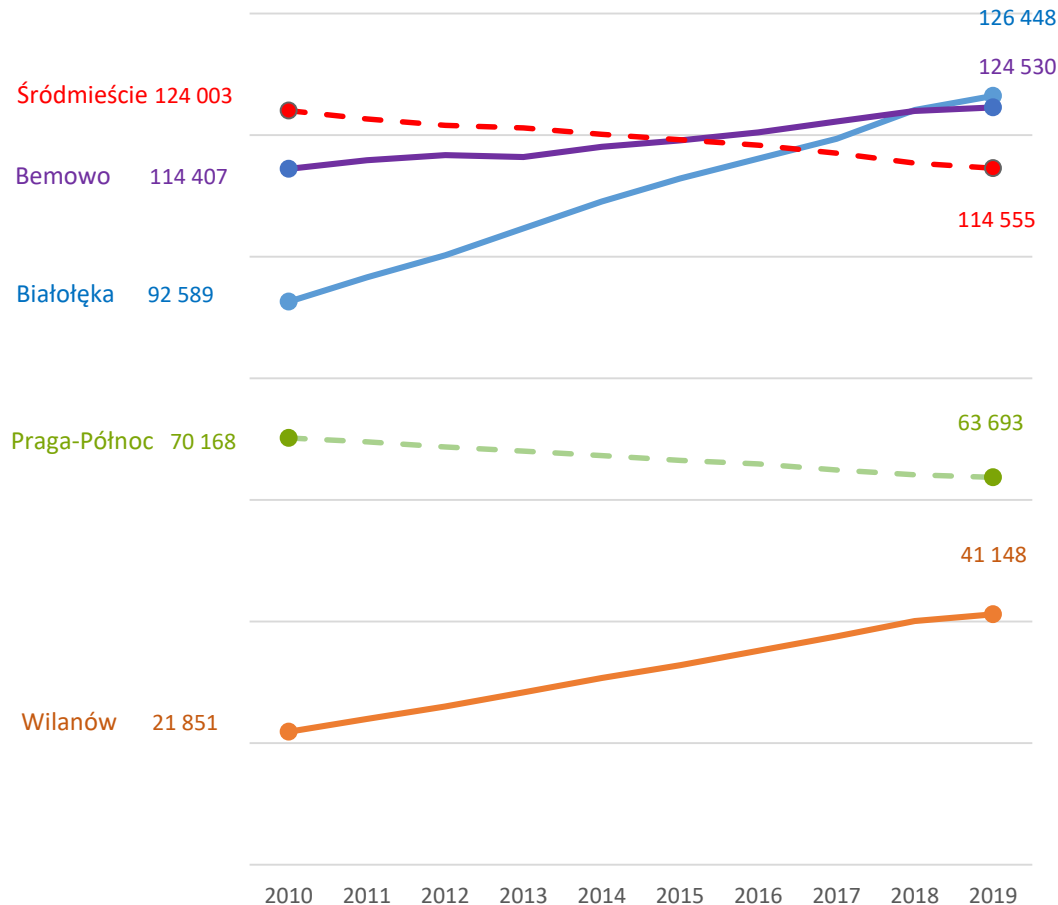
Liczba ludności w latach 2010 – 2019

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Zmiana liczby ludności

Zmiana liczby ludności na przestrzeni ostatnich 10 lat.

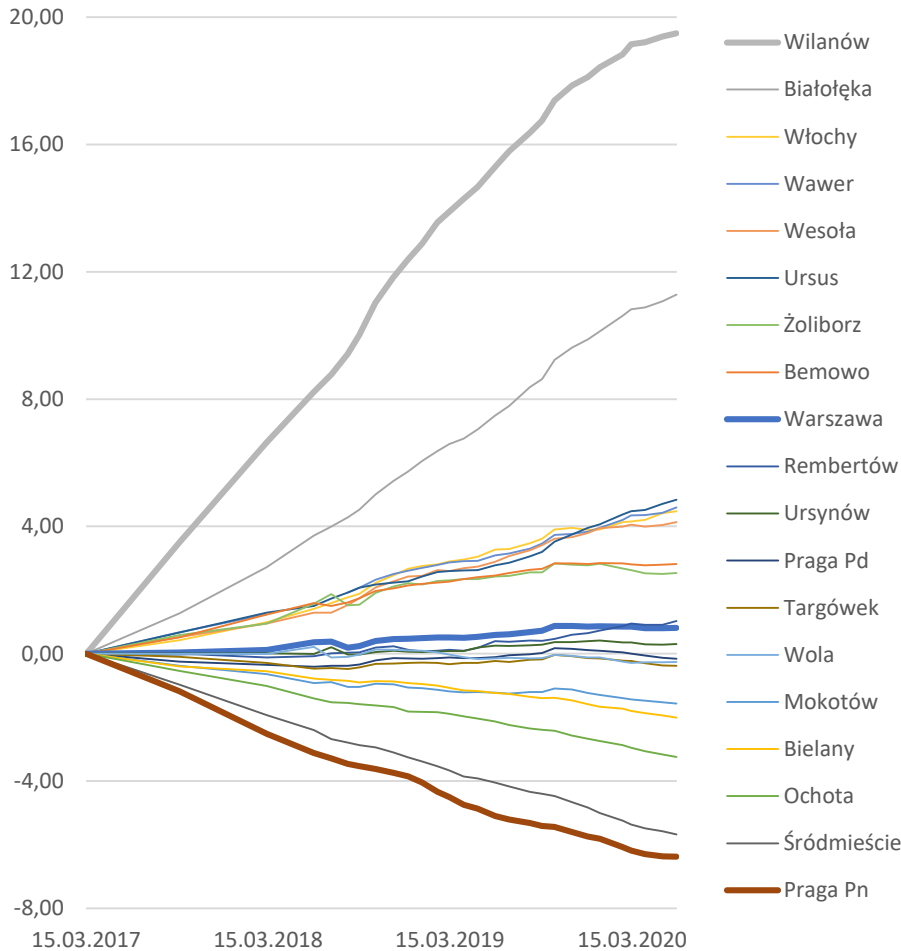

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS.

Z danych wynika, że największy przyrost mieszkańców w przeciągu ostatnich 10 lat odnotowano na Białołęce, Wilanowie oraz Wawrze. Od 2010 roku liczba mieszkańców Wilanowa wzrosła blisko dwukrotnie z 21 851 do 41 148 osób, zaś na Białołęce liczba ta wyniosła o 37% więcej niż 10 lat wcześniej, co potwierdzają również dane o odsetku młodych osób, które tam mieszkają. Na Bemowie wzrost wyniósł 10 123 osób. Dla pięciu dzielnic zaobserwowano również odpływ ludności. **Największa liczba mieszkańców zdecydowała się opuścić Śródmieście (-7,6%) oraz Pragę Północ (-9%).** Co więcej ujemny przyrost liczby mieszkańców zaobserwowano także na Ochocie (-3%), Mokotowie (-2%) oraz Bielanach(-1%).

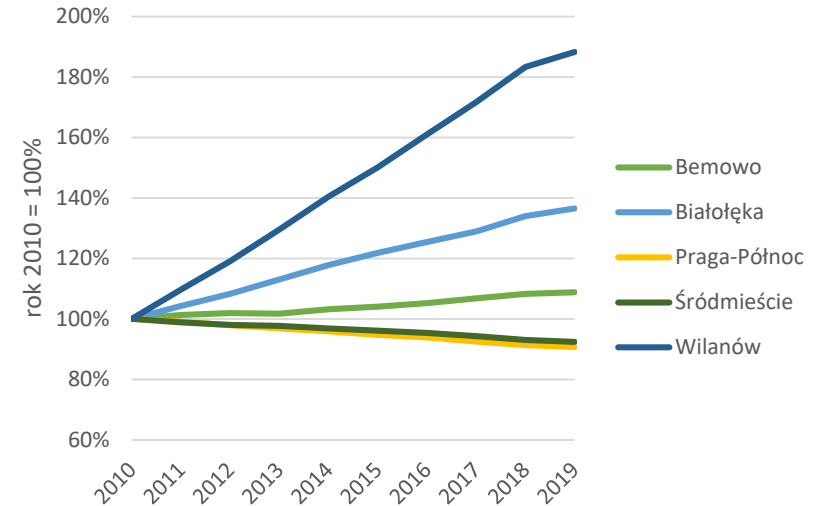
Zmiana liczby ludności

Procentowa zmiana liczby mieszkańców poszczególnych dzielnic w ciągu 3 ostatnich lat

Źródło: Urząd Miasta Stołecznego Warszawy.

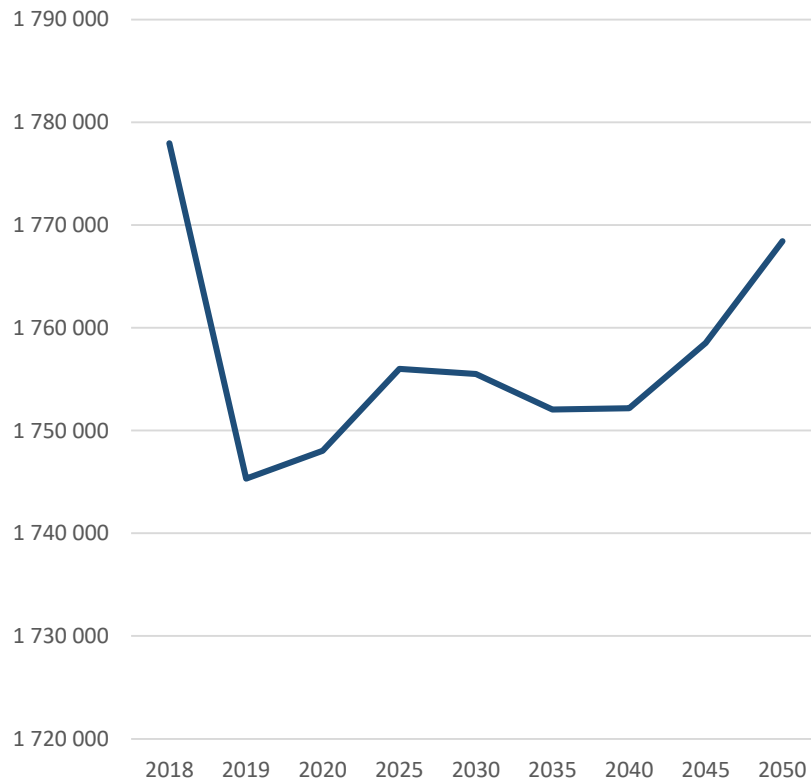
% ludności w dzielnicach w stosunku do roku bazowego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Warto jednak zwrócić uwagę na zmiany liczby ludności także na przestrzeni ostatnich 3 lat. Przyjmując za okres bazowy 15 marca 2017 roku, do 12 czerwca 2020 roku populacja stolicy wzrosła o jedynie 0,8% (13,2 tys. osób). Jest to najmniejsza co do wartości bezwzględnej zmiana, biorąc pod uwagę również wartości dla poszczególnych dzielnic. Najwięcej osób przybyło na Wilanowie, ponad 6,4 tys. (19,5% wzrost), oraz na Białołęce, ponad 12,2 tys. osób (11,3%). Najwięcej osób opuściło Pragę Północ (-3,8 tys. osób, -6,4%) oraz Śródmieście (-5,9 tys. osób, -5,68%).

Prognoza ludności Warszawy do 2050 roku.

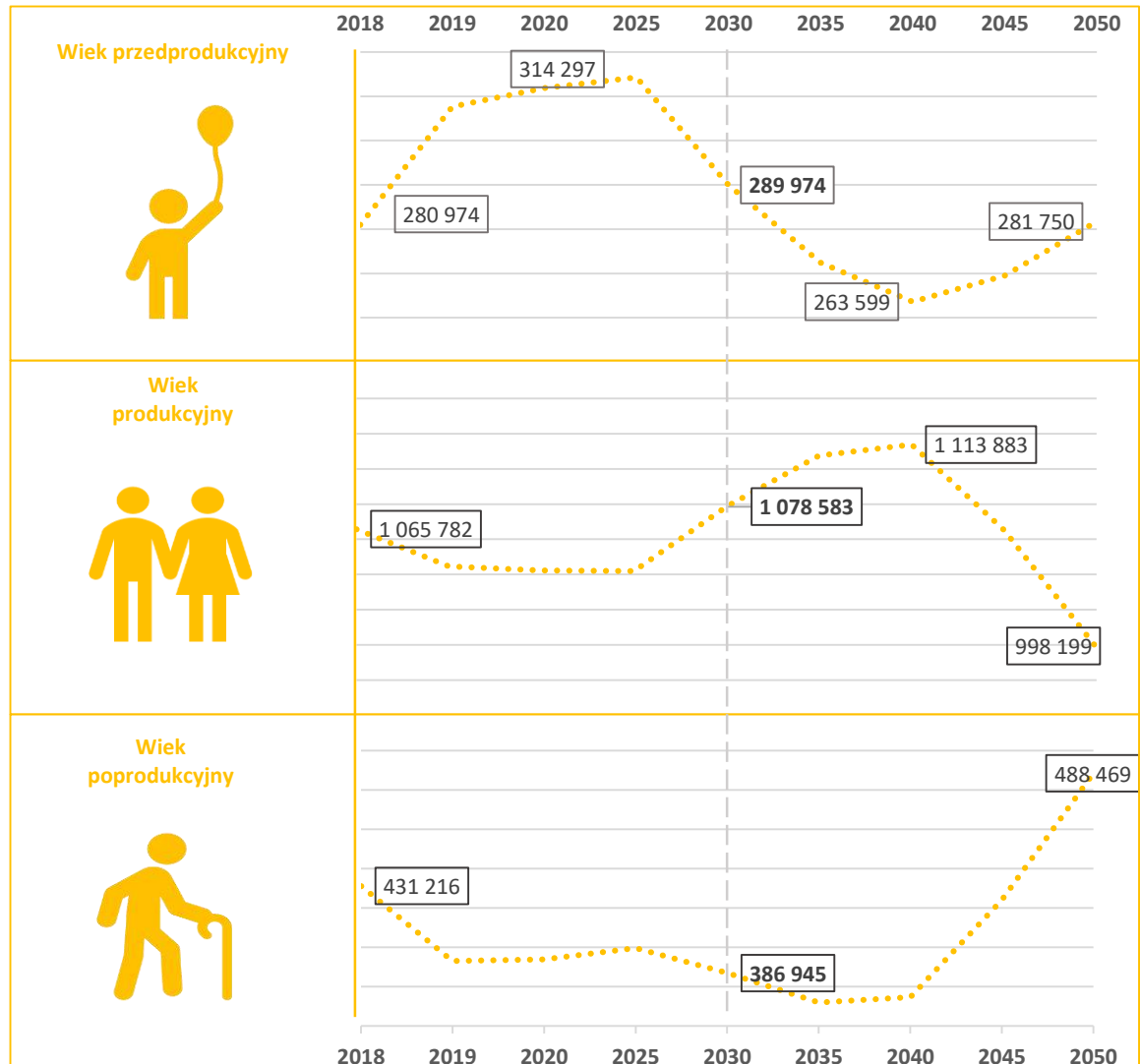
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych spisowych.

Na wykresie przedstawiono tendencje rozwoju populacji Warszawy zgodnie z prognozą GUS. **Trudno jest jednak stwierdzić, czy w perspektywie najbliższych lat trend ten zostanie utrzymany. Prognozy GUS wykazują słabą tendencję wzrostową.** Należy jednak wziąć pod uwagę fakt, że zgodnie z tą prognozą liczba ludności w 2020 roku ma nie przekroczyć 1.75 mln mieszkańców, podczas gdy już w 2019 roku przekroczyła poziom 1.78 mln, co oznacza, że dynamika wzrostu jest większa niż przewidywano.

Prognoza ludności

Prognozowana liczba ludności w Warszawie w latach 2018-2050 według ekonomicznych grup wieku

Wykres przedstawia jak będzie zmieniała się liczba ludności w zależności od wieku ekonomicznego. Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym ma do 2025 roku rosnąć by w 2030 wrócić do poziomu trochę wyższego od tego zarejestrowanego w 2018, a w kolejnych latach jeszcze bardziej spaść. Grupa osób w wieku produkcyjnym ma zwiększyć się o ok 10 000 w stosunku do roku 2018. Natomiast populacja osób w wieku poprodukcyjnym ma się stopniowo zmniejszać by od 2040 roku gwałtownie wzrosnąć. Należy podkreślić, że są to jedynie prognozy i mogą odbiegać od rzeczywistości. Warto również zwrócić uwagę na fakt, że kierunki rozwoju populacji Warszawy do 2030 roku przygotowane przez GUS 2003, 2007 i 2014 różnią się.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Jeśli chodzi o zmiany poziomu ludności w dzielnicach Warszawy, to największy przyrost w perspektywie do 2050 roku szacowany jest w Wilanowie (o 121-144%), w dzielnicy Białołęka wzrost będzie kilkukrotnie mniejszy (o 23-30%). Wzrost liczby mieszkańców będzie dotyczył również dzielnic charakteryzujących się najniższą gęstością zaludnienia – Wesołej, Wawra i Rembertowa oraz Włoch. W pozostałych dzielnicach spodziewany jest ubytek liczby mieszkańców – największy w dzielnicach: Ochota (-14%-53%), Praga-Południe (-24%-51%) i Targówek (-18%-38%).

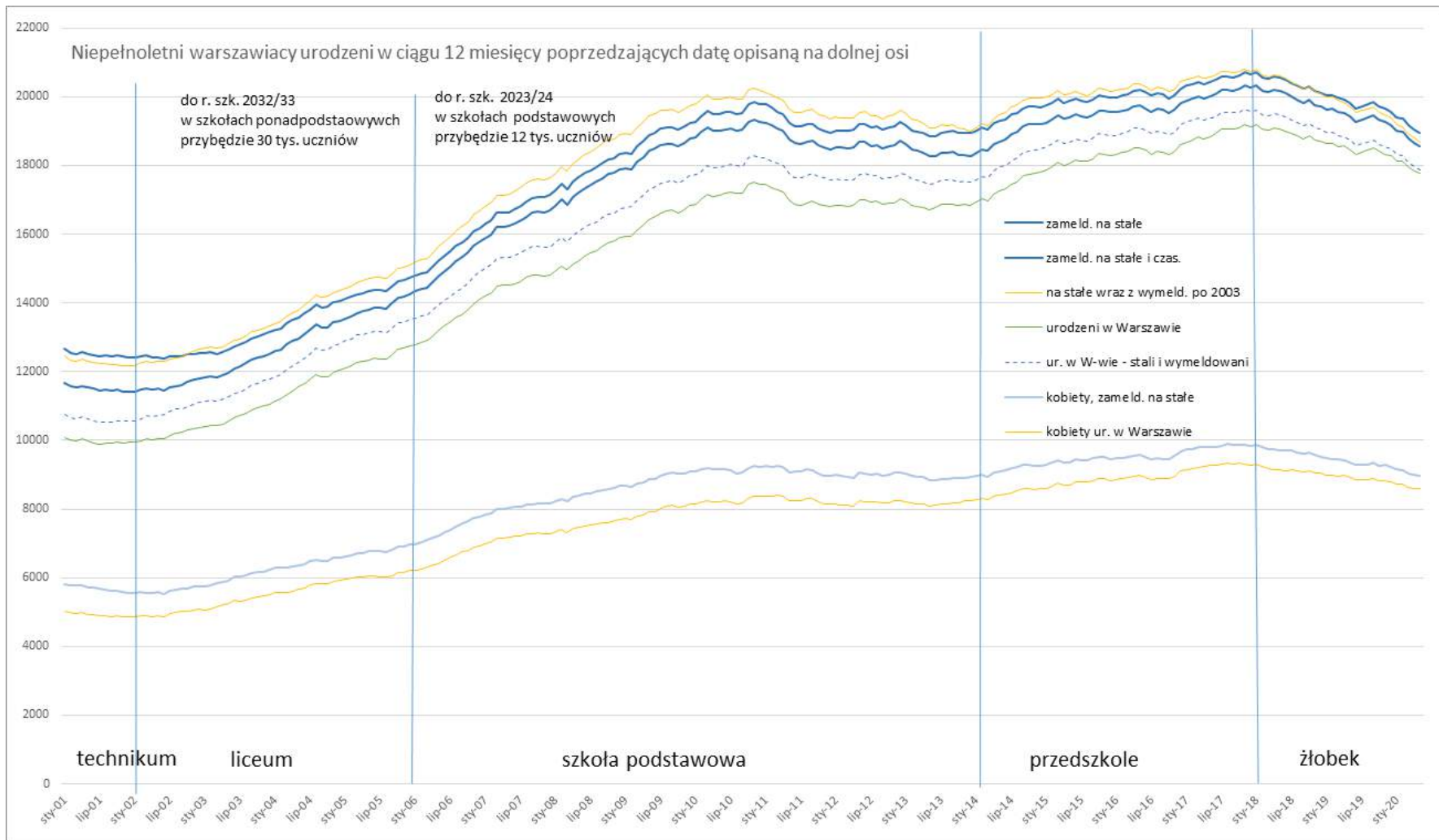
Znaczącym czynnikiem, wpływającym na wzrost liczby mieszkańców w poszczególnych obszarach są inwestycje deweloperskie na wolnych terenach (np. osiedla – Miasteczko Wilanów czy Zielona Białołęka) oraz rozbudowa komunikacji miejskiej (np. II linii metra). W 2019 roku wydano pozwolenia na budowę lub dokonano zgłoszeń z projektem budowlanym budowy 789 nowych budynków mieszkalnych, z czego 22% dotyczyło Białołęki, 23% Wawra, zaś 7% Wilanowa⁶.

W przypadku ludności w wieku przedprodukcyjnym, istotna jest analiza urodzeń z poziomu konkretnych roczników. **Możliwa jest wówczas obserwacja liczebności populacji na konkretnych etapach edukacji.** Wykres na kolejnej stronie przedstawia wielkość zameldowań oraz urodzeń niepełnoletnich warszawiaków.

⁶ BDL GUS, Pozwolenia wydane na budowę i zgłoszenia budowy z projektem budowlanym.

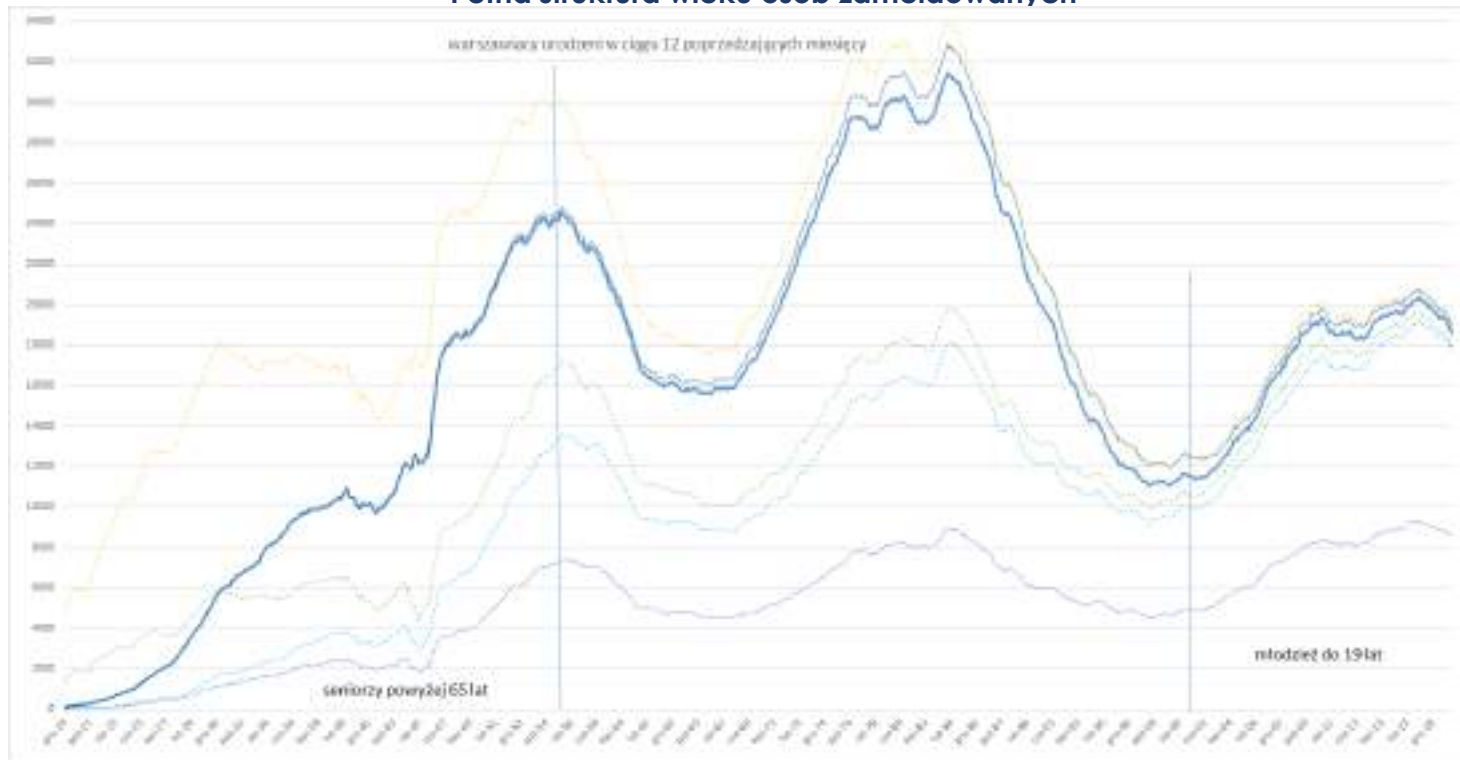
Liczba zameldowań oraz urodzeń w okresie kolejnych 12 miesięcy osób, które nie przekroczyły 19 lat

Źródło: Urząd Miasta Stołecznego Warszawy.

Szczyt liczby urodzeń był obserwowany jesienią 2017 roku, a urodzone wtedy dzieci wchodziły właśnie w wiek przedszkolny. Mimo, iż po tym okresie następuje powolny spadek liczby urodzeń, w bieżącym roku urodzi się aż około 18 tysięcy warszawiaków. Na wykresie widać również wzrostowy trend liczby dzieci w szkołach podstawowych oraz ponadpodstawowych. Obserwując liczbę urodzeń, możemy również wnioskować, że trend ten zostanie zachowany i w najbliższych latach liczba dzieci zarówno w szkołach podstawowych, jak i ponadpodstawowych będzie rosła. Rosła będzie również liczba osób wchodzących w wiek produkcyjny, co jest przełamaniem długoletniego trendu spadkowego. W najbliższych latach spodziewamy się również mniejszej niż do tej pory wielkości grupy osób kończących 65 r.ż.

Pełna struktura wieku osób zameldowanych

Źródło: Urząd Miasta Stołecznego Warszawy.

A close-up photograph of a hand holding a red pushpin, about to place it on a map. The map shows various geographical features and city layouts. The background is blurred, focusing attention on the hand and the pin.

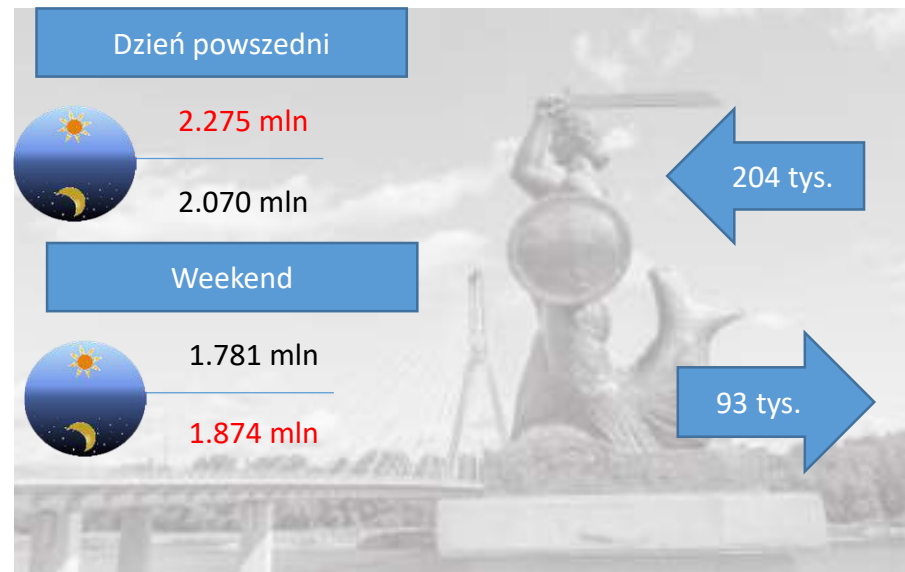
2.3. Kierunki mobilności ludności - ile naprawdę Warszawa liczy mieszkańców

Stan ludności w dni powszednie i weekendy

Ze względu na trudności w oszacowaniu liczby mieszkańców Warszawy postanowiono prześledzić aktywność użytkowników sieci komórkowych, czego podjęła się firma Orange Polska S.A. Analiza obejmowała wyłącznie osoby, które przebywały na terenie miasta w ciągu doby co najmniej 3 godziny, co miało na celu wyeliminowanie osób, które tylko przejeżdżały w tym czasie przez miasto. Analiza pokazała, jak różni się zaludnienie Warszawy w dni powszednie oraz weekend.

Stolica Polski jest miejscem pracy dla wielu ludzi spoza Warszawy (najwięcej osób w dzień powszedni przybywa z powiatu wołomińskiego i pruszkowskiego), a dane wykazały, że w dni powszednie różnica pomiędzy liczbą ludności w dzień i w nocy wynosi 204 tysiące. Dla porównania w weekend średnia liczba osób w ciągu dnia wynosiła 1.781 mln, zaś w nocy o 93 tys. mniej, co może wskazywać na jednodniowe wyjazdy poza Warszawę prawdopodobnie głównie studentów lub osób pracujących w tygodniu w Warszawie.

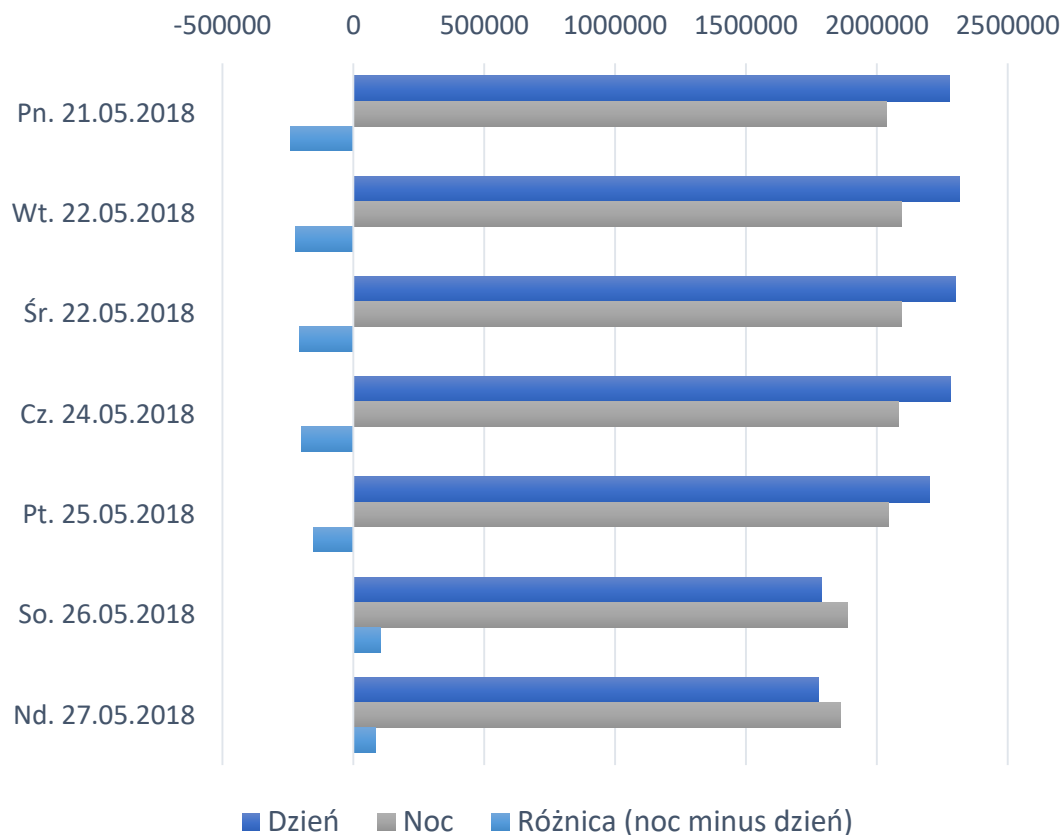
Stan ludności w Warszawie w dni powszednie oraz weekend

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Szacunek liczby oraz kierunków mobilności ludności w Warszawie na podstawie danych mobilnych, Orange Polska S.A.

Stan ludności w dni powszednie i weekendy

Dynamika liczby ludności w Warszawie według dni tygodnia i pory

Na podstawie danych dotyczących średniej liczby osób w nocy z dnia powszedniego i weekendu można również oszacować, ile osób spędza w stolicy dni powszednie, a na weekend wyjeżdża. Różnica ta wynosi ok. 196 tys. Dane wskazują również, że liczba mieszkańców, która została oszacowana przez GUS, jest zbliżona do liczby ludności przebywającej w Warszawie w weekend w ciągu dnia.

Źródło: Orange Polska S.A., Szacunek liczby oraz kierunków mobilności ludności w Warszawie na podstawie danych mobilnych, m.st. Warszawa, 2019.

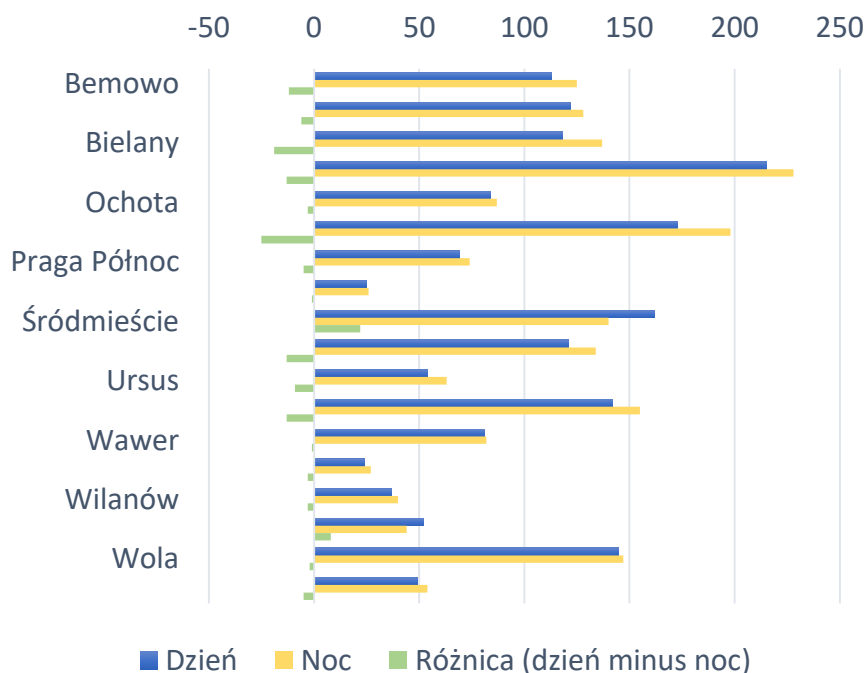
Dynamika ludności

Dla *Usług blisko domu* najbardziej istotna jest informacja o kierunku przemieszczania się ludności w ciągu dnia powszedniego, ponieważ to w tych dniach możemy najczęściej skorzystać z usług, tj. edukacji czy opieki zdrowotnej.

W dzień powszedni najczęstszym kierunkiem wybieranym na mapie Warszawy jest Śródmieście, gdzie w środę 23.05.2018 r. przybyło około 220 tys. osób (+160%). Kolejnymi są: Wola (+82 tys.; +49%), Włochy (+70 tys.; +142%), Mokotów (+66 tys.; +26%) i Ochota (+48 tys.; +49%). Są to także tereny, gdzie jest najwięcej miejsc pracy, co może po części tłumaczyć ten kierunek przemieszczania się.

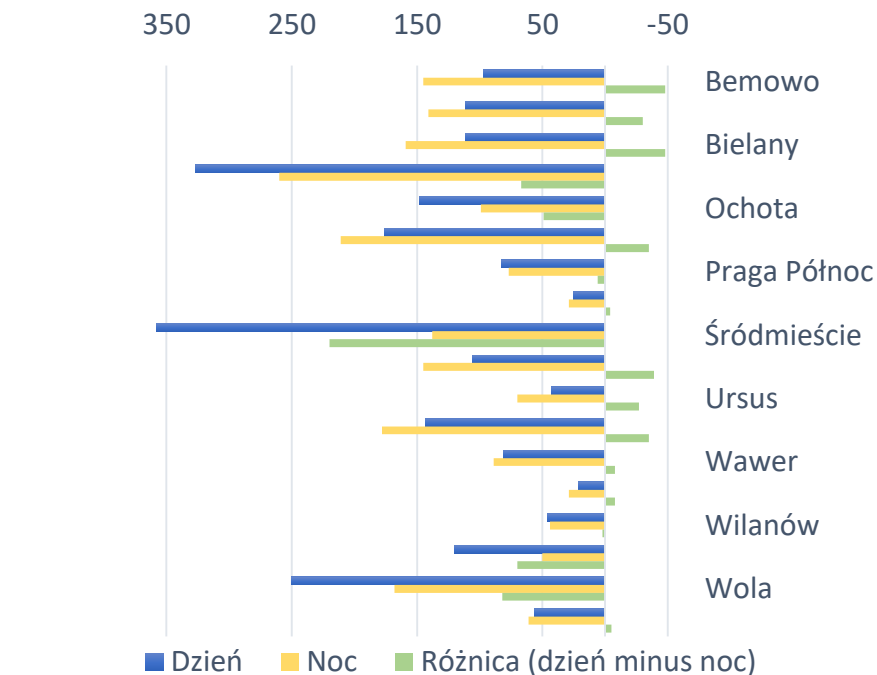
Dynamika ludności w dzielnicach Warszawy w sobotę

26.05.2018 r.

Dynamika ludności w dzielnicach Warszawy w środę

23.05.2018 r.

Źródło: Orange Polska S.A., Szacunek liczby oraz kierunków mobilności ludności w Warszawie na podstawie danych mobilnych, m.st. Warszawa, 2019.

Źródło: Orange Polska S.A., Szacunek liczby oraz kierunków mobilności ludności w Warszawie na podstawie danych mobilnych, m.st. Warszawa, 2019.

Analizę tę potwierdza również badanie z dnia poprzedniego (22.05.2018 r.), gdzie średnio około 10% mieszkańców z każdej dzielnicy udaje się do Śródmieścia, a średnio 7% przemieszcza się do Mokotowa i Woli. Przyczyną takich ruchów jest skupienie głównych ośrodków i zakładów pracy właśnie w tych centralnie położonych obszarach, a więc ludzie są niejako zmuszeni do przemieszczania się między nimi. Ponownie, wskazuje to na konieczność policentryzacji i stworzenia ośrodków gospodarczych w ramach dzielnic. Pozwoliłoby to poza skróceniem czasu dojazdu do pracy ograniczyć także ruch komunikacyjny. Rysunek na kolejnej stronie wskazuje również, że średnio 50% ludności z każdej dzielnicy udaje się w ciągu dnia do innej dzielnicy, najczęściej sąsiedniej. Analiza aktywności wykazała również na bardzo niewielki odsetek osób kierujących się do takich dzielnic jak Rembertów, Wesoła, Wawer, Ursus czy Wilanów, bardzo często było to niewiele powyżej 0,1%, a więc te brzegowe dzielnice nie są w centrum zainteresowani ludności. Najmniejsze ruchy ludności poza dzielnicę zamieszkania dotyczyły tych obszarów, które były najczęściej obieranym kierunkiem, tj. Śródmieścia (60,5% osób poruszało się wyłącznie w granicach dzielnicy) i Mokotowa (59%). Co ciekawe duży odsetek osób, który poruszał się wyłącznie w ramach własnej dzielnicy wystąpił także w Wawrze (58,4%) i Wesołej (56,9%), które były jednocześnie najrzadziej odwiedzanymi. Jeśli chodzi o te dzielnice, których większość mieszkańców kieruje się poza granice swojego miejsca zamieszkania, to należy przede wszystkim wymienić Żoliborz (42,2% ludności nie wykazało aktywności), co wynika z sąsiedzowania ze Śródmieściem, do którego udało się ponad 18% mieszkańców Żoliborza, prawdopodobnie w celach zawodowych; i Wilanów (43,9%), którego największy odsetek mieszkańców udał się do Mokotowa (15,6%) i Ursynowa (8,3%), które są dzielnicami sąsiadującymi oraz Śródmieścia (13,1%).

Kierunek aktywności dziennej względem miejsca pobytu w nocy (wtorek 22.05.2018 r.)

Początek (noc)	Koniec (dzień)	Bemowo	Białoleśka	Bielany	Mokotów	Ochota	Praga Południe	Praga-Północ	Rembertów	Śródmieście	Targówek	Ursus	Ursynów	Wawer	Wesoła	Wilanów	Włochy	Wola	Żoliborz
Bemowo		49,1%	1,4%	3,4%	5,8%	4,9%	1,5%	1,1%	0,2%	9,8%	0,8%	0,9%	1,7%	0,5%	0,0%	0,5%	4,6%	12,0%	1,8%
Białoleśka		1,2%	52,0%	2,9%	6,2%	3,3%	2,4%	2,5%	0,3%	10,3%	4,7%	0,4%	1,4%	0,7%	0,1%	0,5%	2,7%	6,6%	1,9%
Bielany		2,7%	2,4%	49,5%	7,2%	3,5%	2,0%	1,8%	0,2%	12,8%	1,1%	0,4%	1,7%	0,4%	0,0%	0,6%	2,8%	6,8%	4,0%
Mokotów		0,5%	0,6%	0,7%	59,0%	4,1%	2,2%	1,0%	0,2%	12,7%	0,7%	0,2%	4,1%	0,7%	0,2%	2,4%	4,1%	5,6%	0,8%
Ochota		1,2%	0,8%	0,9%	8,9%	51,4%	1,7%	1,4%	0,2%	12,3%	0,6%	0,7%	2,0%	0,6%	0,0%	0,5%	6,8%	9,1%	0,8%
Praga Południe		0,6%	1,2%	0,9%	7,7%	3,5%	53,9%	2,5%	0,7%	12,8%	1,5%	0,2%	1,6%	2,7%	0,4%	0,8%	2,6%	5,5%	0,8%
Praga-Północ		0,8%	3,4%	1,7%	5,9%	2,9%	5,6%	49,4%	0,2%	12,1%	5,6%	0,1%	1,3%	1,1%	0,1%	0,7%	1,8%	5,9%	1,2%
Rembertów		0,4%	1,1%	0,9%	5,6%	3,5%	9,8%	2,0%	50,6%	8,1%	1,5%	0,3%	1,1%	4,9%	1,7%	0,5%	2,5%	4,7%	0,6%
Śródmieście		1,1%	1,1%	1,6%	9,1%	4,0%	2,7%	2,3%	0,2%	60,5%	1,3%	0,2%	2,2%	0,6%	0,1%	0,9%	3,0%	7,7%	1,5%
Targówek		1,1%	4,7%	1,7%	5,7%	2,9%	3,6%	5,5%	0,4%	10,6%	51,0%	0,2%	1,4%	1,0%	0,1%	0,4%	2,3%	6,1%	1,3%
Ursus		1,5%	0,9%	0,9%	7,7%	6,6%	1,9%	0,6%	0,2%	8,0%	0,5%	47,3%	2,7%	0,7%	0,1%	0,7%	10,8%	8,1%	0,8%
Ursynów		0,4%	0,7%	0,7%	14,0%	3,7%	1,4%	1,0%	0,1%	11,9%	0,5%	0,2%	52,7%	0,3%	0,1%	2,2%	4,3%	5,3%	0,6%
Wawer		0,5%	0,7%	0,5%	6,0%	2,8%	8,5%	1,4%	1,2%	8,9%	0,9%	0,2%	1,6%	58,4%	0,9%	0,7%	2,4%	3,8%	0,5%
Wesoła		0,1%	0,8%	0,6%	5,4%	2,8%	6,0%	1,5%	2,3%	7,8%	1,0%	0,4%	1,9%	6,0%	56,9%	0,7%	2,2%	3,0%	0,6%
Wilanów		0,4%	0,4%	0,4%	15,6%	3,7%	2,2%	1,2%	0,1%	13,1%	0,5%	0,0%	8,3%	0,7%	0,1%	43,9%	3,9%	5,1%	0,5%
Włochy		2,1%	0,9%	1,0%	10,1%	8,2%	1,6%	1,1%	0,1%	8,5%	0,5%	3,1%	3,1%	0,6%	0,1%	1,0%	49,5%	7,2%	1,1%
Wola		3,5%	1,1%	1,5%	7,4%	5,5%	2,0%	1,2%	0,1%	13,6%	1,1%	0,4%	1,9%	0,7%	0,1%	0,6%	3,5%	54,4%	1,5%
Żoliborz		1,2%	1,4%	5,8%	7,4%	3,7%	2,3%	1,9%	0,0%	18,2%	1,4%	0,1%	2,0%	0,7%	0,0%	0,9%	2,8%	8,0%	42,2%

Źródło: Orange Polska S.A., Szacunek liczby oraz kierunków mobilności ludności w Warszawie na podstawie danych mobilnych, m.st. Warszawa, 2019.

Analiza kierunku aktywności dziennej względem miejsca pobytu w nocy potwierdza dużą centralizację, jeśli chodzi o położenie ośrodków gospodarczych.

Brak wiarygodnych danych o liczbie mieszkańców i prognoz stanowi duże wyzwanie, jeśli chodzi o zapewnienie dostępności usług blisko domu, dlatego konieczne jest możliwie jak najdokładniejsza analiza liczebności poszczególnych grup osób i dostępności do usług dla nich charakterystycznych, co pozwoli zidentyfikować istniejące zapotrzebowania.

A close-up photograph of a hand holding a red pushpin, about to place it on a map. The map shows various geographical features and roads. The background is blurred, focusing attention on the hand and the pin.

3. DOSTĘPNOŚĆ USŁUG BLISKO DOMU

A close-up photograph of a hand holding a red pushpin, about to place it on a detailed map. The map shows various geographical features, roads, and buildings. The background is softly blurred, focusing attention on the hand and the pin.

3.1. Lokalność i mobilność w mieście

Miasto przyjazne mieszkańcom

- Miasto rozwijające się w sposób zrównoważony to **miasto przyjazne mieszkańcom**. Przyjazność oznacza m.in. **bliskość różnego typu usług**. Ta bliskość przekłada się na zmniejszenie liczby podróży obligatoryjnych, które trzeba odbyć, by zaspokoić określone potrzeby. W tym kontekście przyjazność miasta to efekt m.in. ukształtowania takiej struktury funkcjonalno-przestrzennej, w której na jednym obszarze sąsiadują miejsca zamieszkania, pracy i świadczenia podstawowych usług.
- Niezależnie od kształtu struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta **mieszkańcy odbywają podróże w jego obszarze**. Część tych podróży to podróże obligatoryjne, inne to fakultatywne wynikające ze specyficznych potrzeb i sposobów ich zaspokajania. Wybór właściwych form mobilności oraz związanych z nimi systemów przemieszczania się na obszarze miasta jest jednym z większych wyzwań jakie stawiane są przed mieszkańcami oraz zarządzającymi miastami.
- Mieszkańcy miast przemieszczają się w ich przestrzeni wykorzystując **różne środki transportu**. Przemieszczenie się to etap podróży, który definiuje się jako zmiana miejsca z punktu początkowego (źródło podróży) na punkt docelowy (cel podróży). Samo przemieszczenie to etap podróży realizowany określonym środkiem transportu lub pieszo. Na każdą podróż składa się co najmniej jedno przemieszczenie. Łańcuch przemieszczeń z kolei oznacza przemieszczenia różnymi środkami transportu lub pieszo w ramach jednej podróży.
- **Mobilność mieszkańców** jest jednym z kluczowych zagadnień logistyki miejskiej. Mobilność powiązana jest ze strukturą funkcjonalno-przestrzenną miast, ich układem urbanistycznym i organizacją systemu transportowego.

- Kwestie dotyczące komunikacji publicznej pojawiły się na nowo w centrum uwagi planujących i zarządzających miastami z powodu postępujących **zmian w paradygmacie rozwoju miast** (Cervaro, Radisch 1996, *A sustainable future for transport* 2009). Odkrycie na nowo **znaczenia lokalności** dla rozwoju, zmiany preferencji dotyczących środowiska życia w mieście, zmiany w zachowaniach komunikacyjnych mieszkańców i racjonalność ekonomiczna rozwiązań związanych z formami zagospodarowania przestrzeni miejskiej to kwestie wpływające na podejścia do kształtowania przestrzeni miast w skali mikro i makro (Lättman, Friman, Olsson 2016, Alfaro-Navarro, Lopez-Ruiz, Peña 2017). Korzenie tego myślenia można znaleźć **w koncepcji jednostki sąsiedzkiej, której autorem był Clarence Perry.**
- **Każde miasto jest konglomeratem małych jednostek przestrzennych i społeczności lokalnych.** Większość prac na temat lokalności i sąsiedztwa odwołuje się do koncepcji jednostki sąsiedzkiej – C. Perry w latach 20-tych XX wieku zbudował model sąsiedztwa oparty na założeniu, że **obejmuje on obszar dostępny w czasie dojścia 5 minut.** Model Perry'ego był odpowiedzią na sąsiedztwa kształtowane poprzez powszechne używanie przez mieszkańców amerykańskich miast samochodów osobowych. „Autocentryzm” w planowaniu rozwoju przestrzennego miast prowadził do osłabiania struktur społeczno-przestrzennych, eliminując w dużym stopniu bezpośrednie i częste sąsiedzkie kontakty między mieszkańcami.

Przy tworzeniu koncepcji jednostki sąsiedzkiej Clarence Perry kierował się siedmioma zasadami:

1. **Życie społeczne** miało być skoncentrowane wewnątrz jednostki sąsiedzkiej, daleko od ulicznego zgiełku oraz przemysłowego krajobrazu.
2. **Szkoła** powinna być zlokalizowana w centrum jednostki tak, aby dzieci nie musiały przekraczać żadnej głównej arterii komunikacyjnej w odległości nie większej niż pół mili od domu.
3. Przy szkole powinno się lokalizować **tereny rekreacyjne** udostępnione dla całej społeczności a szkoła powinna stanowić lokalne centrum.
4. Główne drogi zlokalizowane były wokół osiedla. Dzięki temu jednostka sąsiedzka posiadała wyraźne granice, a jednocześnie **eliminowany był ruch samochodowy** wewnątrz osiedla.
5. **Drogi wewnętrzne** często przybierały krzywe formy – celem tego zabiegu było zniechęcenie do poruszania się po nich samochodami oraz zapewnienie bezpieczeństwa mieszkańcom. Widoczna różnica w hierarchii dróg okalających jednostkę i tych wewnątrz niej.
6. **Usługi** lokalizowano wzdłuż zewnętrznych arterii (najlepiej przy skrzyżowaniach ulic) – ograniczano w ten sposób ruch zewnętrzny.
7. Co najmniej 10% terenów powinno zostać przeznaczone na **parki oraz przestrzenie otwarte** umożliwiające wypoczynek oraz stwarzające szanse na nawiązanie interakcji pomiędzy mieszkańcami.

Schemat jednostki sąsiedzkiej C. Perry'ego

A SUSTAINABLE NEIGHBORHOOD (BUILDING BLOCKS OF A SUSTAINABLE CORRIDOR)

- Kwestie lokalności i sąsiedztwa są ważne, gdyż często jakość dostarczanych usług bądź ich dostępność analizowana jest na poziomie sąsiedztwa bądź z perspektywy jednostki sąsiedzkiej. Ocena usług dokonywana jest bowiem przez mieszkańców konkretnych obszarów w mieście. Do takich analiz wykorzystuje się **dwa rodzaje wydzieleni przestrzennych**: tzw. **Constant Size Buffer** (CSB) i **Perceived Neighbourhood Polygons** (PNP). CSB jest rodzajem podziału specjalnego związanego z dostarczaniem usług, PNP to postrzegany przez mieszkańców obszar sąsiedztwa. Bardzo często zasięg PNP przekracza czas **5-10 minut dotarcia** do jego części. Mimo to traktowany jest jako sąsiedztwo. Takie podejście do sąsiedztwa odzwierciedla pogląd Hagerstrandta (Hägerstrand 1970), twierdzącego, że percepcja odległości i dostępności powinny być oparte na opiniach mieszkańców a nie miarach odnoszących się do obszaru przez nich zamieszkiwanego. Podejście to jest powszechnie akceptowane (Kwan 2009; Miller 2007, Farrington 2007).
- **Współcześnie obecne jest ono w koncepcji miasta dla pieszych – walkable city** (Community AGenda 2014, Lehman, i in. 2007). „Obszar pieszego” - pedestrian shed jest materializacją nowego myślenia, widoczną w fizycznej tkance miasta (Milakis, van Wee 2018). Wpływa ono na intensywność zagospodarowania i użytkowania terenów i jest elementem kluczowej rekonstrukcji życia publicznego w mieście.
- Koncepcja miasta dla pieszych powstała w Stanach Zjednoczonych jako jedna z **odpowiedzi na problemy miasta zaprojektowanego dla samochodu** (ang. car centered lub car oriented), a taka jest większość miast amerykańskich różnej wielkości.
- Miastotwórczą i kulturotwórczą rolę chodzenia opisał urbanista Jeff Speck, autor książki *Walkable City*, który spopularyzował pojęcie walkability. Walkable city oznacza, że jest **ono przyjazne dla pieszych**: mogą bezpiecznie się w nim poruszać pieszo, docierać w ten sposób do różnych usług, korzystać z przestrzeni publicznych.

- **Korzyści z walkability** jest wiele:
 - poprawa zdrowia mieszkańców,
 - poprawa jakości środowiska poprzez zredukowanie liczby samochodów,
 - poprawa warunków ekonomicznych, przede wszystkim dla lokalnych, drobnych przedsiębiorców, których sklepy są „po drodze” dla pieszych,
 - chodzenie zwiększa szanse na interakcje społeczne, poznaje się ludzi i tworzy więzi sąsiedzkie.
- Miasto przyjazne pieszym buduje **poczucie swojskości**. Jane Jacobs pisała, że dzięki pieszym miasto staje się bardziej bezpieczne bo zyskuje wyjątkowy atrybut jakim są „oczy ulicy” (ang. *street's eyes*): zjawisko obserwowania ulicy przez sąsiadów z okien, przechodniów, osoby robiące zakupy itd.
- Kwestia *walkable city* obecna jest w dyskusjach o teraźniejszości i przyszłości Amerykańskich miast od kilkunastu lat. Wynika to z ich specyfiki, przede wszystkim zdominowania przestrzeni przez ruch samochodowy w stopniu znacznie większym niż w większości miast europejskich, a także z innego charakteru zagospodarowania przestrzennego obszarów zurbanizowanych, to jest przewagi **miast z rozległymi przedmieściami, do których dojeżdża się samochodem**.

Jeff Speck (2013) proponuje dziesięć **przedsięwzięć, które mają sprawić, że miasta staną się bardziej przyjazne pieszym** co doprowadzi do przemiany dzielnic centralnych i pomoże uratować miasta Amerykańskie:

- 1) Umieść samochody tam, gdzie ich miejsce - uprzywilejowanie samochodów doprowadziło do nadmiernej rozbudowy infrastruktury drogowej; trzeba wrócić do **równouprawnienia wszystkich uczestników ruchu** i ulice powinny stać się tętniącymi życiem przestrzeniami publicznymi.
- 2) Twórz **wielofunkcyjne dzielnice** - kiedy sklepy, usługi i miejsca rekreacji znajdują w zasięgu spaceru ludzie znacznie częściej chodzą, rezygnując przy tym z jazdy samochodem.
- 3) **Uporządkuj parkowanie** - miejsca parkingowe i odpowiednie opłaty spowodują, że mniej ludzi wybierze samochód a uporządkowane chodniki zachęcą do chodzenia pieszo
- 4) **Wspieraj transport publiczny** - sprawny transport publiczny zmniejsza liczbę samochodów na ulicach; trzeba tworzyć wygodne dojeżdża do przystanków i stref pieszych w ich okolicy.
- 5) **Chroń pieszych** - szerokie pasy ruchu czy drogi jednokierunkowe tylko zachęcają kierowców do szybszej jazdy; trzeba unikać dróg w centrach miast. Pomocne może być też usunięcie części oznakowania informującego o obecności pieszych; poczucie kierowcy, że w każdej chwili może w kogoś uderzyć spowoduje że będzie jechał ostrożnie lub wybierze inną drogę
- 6) **Ułatwiał życie rowerzystom** - obecność rowerzystów na drodze spowalnia ruch samochodów, a kierowcy stają się bardziej czujni
- 7) Odpowiednio **projektuj przestrzeń** - przy projektowaniu zawsze trzeba pamiętać o pieszych – ich wygodzie i bezpieczeństwie; trzeba tak kształtować miasto, aby chodzenie było możliwie jak najbardziej komfortowe.
- 8) **Sadź drzewa** - większa liczba drzew wzdłuż ulic, mimo że ograniczają one widoczność, wpływa na zmniejszenie liczby wypadków; drzewa zwiększają komfort termiczny, pochłaniają spaliny i zmniejszają hałas
- 9) **Twórz przyjazne i unikalne fasady budynków** - poza komfortem i bezpieczeństwem, dla pieszych ważne jest również to co zobaczą po drodze. Ciekawe budynki, usługowe przyziemia czy sklepowe witryny też wpływają na skłonność mieszkańców miasta do chodzenia pieszo
- 10) **„Wybierz swoich zwycięzców”** - trudno jest zmienić od razu całe miasto, dlatego należy koncentrować się w pierwszej kolejności na miejscach, gdzie niewielkim kosztem można wiele osiągnąć

A close-up photograph of a hand holding a red pushpin, about to place it on a detailed map. The map shows various geographical features, roads, and buildings. The background is blurred, focusing attention on the hand and the pin.

3.2. Dostępność usług

Pojęcie dostępności jest niejednoznaczne i nie ma jednej, uniwersalnej i powszechnie uznanej za obowiązującą definicji – ważne prace to m.in. : Hansen, 1959; Ingram, 1971; Vickerman 1974; Morris i inni, 1979; Handy i Niemeier, 1997; Schürmann i inni, 1997; Bruinsma i Rietveld, 1998; Miller, 1999; Baradaran i Ramjerdi, 2001; van Wee i inni, 2001; Geurs i Ritsema van Eck, 2001; Geurs i van Wee, 2004, 2013; Guagliardo, 2004; El-Geneidy i inni, 2006, 2011; Curtis i Scheurer, 2010; Iacono i inni, 2010; Le Vine i inni, 2013; Litman, 2014, Chojnicki, 1966, Domański, 1963; Taylor, 1979, 1999; Ratajczak, 1999).

W literaturze jest **wiele koncepcji modeli i podejść metodycznych badań dostępności**, które to nawiązują do różnych płaszczyzn i uwarunkowań dostępności (przestrzennej, czasowej, społecznej, ekonomicznej).

Dość ogólnie **dostępność można zdefiniować jako możliwość zajścia relacji pomiędzy co najmniej dwoma punktami (miejscami), mającą następujące atrybuty:**

- 1) przestrzenny** – ponieważ relacje mogą zachodzić pomiędzy co najmniej tymi dwoma punktami, czyli w przestrzeni (np. euklidesowej, geograficznej);
- 2) komunikacyjny** – ponieważ relacje mogą zachodzić za pomocą nośników komunikacyjnych (np. transportowych);
- 3) czasowy** – ponieważ relacje mogą zachodzić w danym czasie fizycznym (np. w określonej porze dnia, tygodnia, roku, itd.), jak też nawiązanie relacji w postaci np. przemieszczenia się zajmuje ileś czasu (liczbę minut, godzin, dni, itd.).(Śleszyński, 2014).

Przedmiotem analiz może być zarówno **odległość** (czy to mierzona w linii prostej, czy też z wykorzystaniem sieci drogowej lub pieszej), **czas** (czasu niezbędnego do pokonania danej przestrzeni), **koszt** (np. cena paliwa, cena biletu), jak i **uogólniony koszt podróży** łączący w sobie elementy kosztu w znaczeniu finansowym, czasu, a także, subiektywnie odczuwanej, wygody przemieszczenia.

Można wskazać 5 obszarów dostępność usług:

- **osiągalność** - relacja między wielkością i strukturą zasobów znajdujących się w dyspozycji systemu a wielkością i strukturą potrzeb zdrowotnych określonej populacji,
- **dostępność przestrzenna** – relacja między przestrzenną dystrybucją zasobów a terytorialnym rozmieszczeniem osób, które mają korzystać ze świadczeń,
- **dostępność organizacyjna** – stopień dostosowania organizacyjnych warunków udostępniania świadczeń i praktycznych możliwości korzystania przez obiorców usług ze stosowanych rozwiązań
- **dostępność kosztowa** – powinna być analizowana na poziomie makro (dotyczy zasad przyznawania uprawnień korzystania z usług) i mikro (postrzegana przez nabywcę jego zdolność do poniesienia kosztu związanego z nabyciem usługi),
- **akceptowalność** rozumiana jako relacja między oczekiwaniami nabywcy dotyczącymi technicznych, psychologicznych i kulturowych aspektów zaspokajania potrzeb a stopniem spełnienia tych oczekiwań w warunkach konkretnego korzystania z danej usługi (Frączkiewicz-Wronka, 2004).

Ocenę dostępności można przeprowadzić, stosując miary:

- **obiektywne** np. liczba placówek usługowych na 1 000 mieszkańców, liczba mieszkańców mających dostęp do usługi w określonym czasie,
- **subiektywne** – ocena dostępności dokonana przez nabywców usług np. czas dojazdu, możliwość dotarcia do placówki świadczącej określone usługi

Dostępność przestrzenna jest zdefiniowana jako możliwość zajścia interakcji (Hansen 1959). Jest to potencjalna możliwość skorzystania z pewnego rodzaju usług przez mieszkańców analizowanego obszaru (Taylor 1979).

Dostępność określa możliwość zajścia interakcji, zaś samo zajście interakcji, przemieszczenie się bądź ruch, zawiera się w terminie mobilności.

Barierą uniemożliwiającą bądź utrudniającą skorzystanie z danej usługi (czyli dostępność przestrzenną) może być przestrzeń oraz dystans dzielący miejsce rozpoczynające podróż (najczęściej miejsce zamieszkania) i cel podróży (lokalizacja placówki świadczącej dany rodzaj usług).

Możliwość zajścia interakcji jest określana przez sposób, w jaki zagospodarowanie przestrzenne i istniejący system transportowy pozwalają poszczególnym mieszkańcom lub grupom mieszkańców osiągnąć zakładane cele podróży, z wykorzystaniem różnych środków transportu oraz o różnych porach dnia (Geurs, Ritsema van Eck 2001).

Główne komponenty dostępności K. Geursa (2006) wpływające wzajemnie na siebie i, w wyniku tych interakcji, warunkujące poziom dostępności:

- **transportowy** – obejmujący podaż i charakter infrastruktury transportowej oraz jej rozmieszczenie w przestrzeni;
- **zagospodarowania przestrzennego / użytkowania przestrzeni**, który obejmuje podaż i przestrzenne rozmieszczenie różnego rodzaju atrakcji (np. usług), a także popyt na nie i jego przestrzenne zróżnicowanie oraz relacje pomiędzy popytem a podażą w przestrzeni;
- **indywidualny** – związany z indywidualną charakterystyką osoby lub grupy osób i wynikający z tej charakterystyki zestaw potrzeb i możliwości danej osoby (grupy osób);
- **czasowy** – charakteryzujący czasowe zróżnicowanie poziomu dostępności (Stępniać, Wiśniewski, Goliszek, Marcińczak, 2017).

E. Cascetta (2009) wyróżnia dwa rodzaje dostępności:

- **dostępność aktywną** (*active accessibility*) - łatwość, z jaką użytkownik może dotrzeć do różnych miejsc docelowych zaczynając podróż w określonej lokalizacji.
→ Mierzenie dostępności aktywnej jest przydatne w przypadku **podejmowania decyzji lokalizacyjnych**.
- **dostępność pasywną** (*passive accessibility*) - łatwość z jaką dana lokalizacja (np. przedsiębiorstwo, placówka usługowa, miejsce pracy lub zamieszkania itp.) może zostać osiągnięta przez potencjalnych użytkowników.
→ Pomiar dostępności pasywnej jest istotny w przypadku decyzji dotyczących lokalizacji działalności gospodarczej lub usług publicznych.

Badania pokazują, że **20 minut to maksymalny czas, jaki ludzie są gotowi przejść**, aby zaspokoić swoje codzienne potrzeby.

Te codzienne potrzeby mogą obejmować **dostęp do lokalnych centrów handlu, przychodni zdrowia, szkół, kawiarni, barów i restauracji, miejsc rekreacji.**

Podczas 20-minutowego spaceru mieszkańiec **przechodzi ok. 800 m piechotą od domu do celu lub 10 minut spacerem do celu i 10 minut z powrotem do domu.**

(Badland, Whitzman, Lowe, Davern, Aye, Butterworth, Hes, Giles-Corti, 2014; Gunn, King, Mavoa, Lamb, Giles-Corti, Kavanagh 2017)

Dostępność transportu publicznego

- **Dla mobilności mieszkańców i postrzegania dostępności usług ważna jest dostępność transportu publicznego** (Sierpiński 2012, Srinivasan, Ferreira 2002, Tanguay, Rajaoson, Lefebvre, Lanoie 2009, Komsta, Drożdziel, Opielak 2019).
- W literaturze wyróżnia się **kilka rodzajów dostępności transportu publicznego** dla podróżującego:
 - **czasową**, związaną z godzinami i częstotliwością kursowania,
 - **ekonomiczną**, związaną z systemem taryfowym (cenami biletów i kanałami dystrybucji),
 - **techniczną**, ograniczaną przez różne bariery związane z konstrukcją pojazdów czy przystanków,
 - **informacyjną**, związaną z informacją o rozkładzie jazdy i odstępstwach od niego,
 - **prawną**, związaną z regulaminami przewozu wykluczającymi pewne rzeczy czy osoby,
 - **przestrzenną**, związaną z dostępem do przystanków oraz przesiadkami (Beim, Radziński 2009).
- Każda z form dostępności wpływa na popularność transportu publicznego. Największe znaczenie mają dopasowanie rozkładów jazdy do potrzeb podróżnych i bliskość przystanków. Dopasowanie rozkładów jazdy i bliskość przystanków mają też wpływ na postrzeganie odległości i preferencje czasowe, gdyż te dwie kwestie wiążą się z możliwościami dotarcia do określonych usług czy w określone miejsca.

Dostępność transportu publicznego

- **W latach 90-tych XX w. określano maksymalny czas dojścia do przystanków na 15 minut** (czas pokonania dystansu do 1 kilometra) **uznając go za atrakcyjny dla podróżujących komunikacją publiczną** (Banister 2008). Uwzględniając średnie prędkości jazdy samochodem w europejskich miastach (15 do 30 km/h) można stwierdzić, że w ciągu kwadransa kierowca pokonuje od 3,5 do 7,5 km. Dzieje się tak wtedy, gdy auto zaparkowane jest w najbliższym sąsiedztwie miejsca zamieszkania.
- 15 minut odpowiadało zazwyczaj prawie całej zaplanowanej podróży samochodem, gdyż większość takich podróży w miastach odbywa się na dystansie do 5 km. W takiej sytuacji gdy pasażer komunikacji publicznej wsiada do autobusu, tramwaju czy metra kierowca samochodu podjeżdża pod cel swej podróży - **poddano rewizji zasięgi dojścia do przystanków komunikacji publicznej uwzględniając dodatkowo osoby z ograniczoną mobilnością** (niepełnosprawne, obciążone bagażem, prowadzące wózek dziecięcy, itp.).
- **Współcześnie, jak wynika z badań w różnych krajach, przyjmuje się, że droga dojścia nie powinna być dłuższa niż:**
 - do przystanków autobusowych - 300 m,
 - do przystanków tramwajowych – 400 m,
 - do szybkich form transportu szynowego (metra i kolei aglomeracyjnej) – 500 m.

Bliskość samochodu wpływa na wybór tej formy mobilności a atrakcyjność transportu publicznego maleje wraz z odległościami do przystanków (Bates, Polak, Jones, Cook 2001, Bekiaris, Gaitanidou 2012).

Kluczowe metody badania dostępności, zaproponowane w Biuletynie Komisji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju (Komornicki i in. 2010):

- **dostępność mierzona odległością do celu lub też do zbioru celów podróży** (*distance-based accessibility measure*), odległość może być mierzona zarówno odległością fizyczną (w linii prostej bądź też wzdłuż sieci drogowej), czasem lub kosztem (np. minimalny czas dojazdu do apteki; średni czas dojazdu do 3 najbliższych szkół itp.)
- **dostępność mierzona izochronami** (nazywana także dostępnością skumulowaną oraz izochronową, (*isochrone-based accessibility measure*) bazująca na kartograficznej metodzie izolinii i prowadzącą do określenia zbioru celów podróży znajdujących się w odległości nie większej niż założona wartość graniczna
- **dostępność potencjałowa** uwzględniająca odległość pomiędzy źródłem a zbiorem celów podróży, przy założeniu zróżnicowanej skwantyfikowanej atrakcyjności tych celów (np. ze względu na ich wielkość) oraz malejącej atrakcyjności wraz ze wzrostem długości podróży.

Wskaźniki dostępność od strony podaży usług, odnoszące się do atrakcyjności celu podróży:

- czas dojazdu do najbliższej placówki,
- czas dojazdu do właściwej placówki,
- średni czas dojazdu do wybranej liczby najbliższych położonych placówek,
- średni czas dojazdu do wszystkich placówek położonych w obrębie określonej jednostki,
- czas dojazdu do wszystkich placówek z uwzględnieniem krzywej oporu przestrzeni (*distance decay function*),
- czas dojazdu do placówek z uwzględnieniem ich zróżnicowanej atrakcyjności

- **W badaniach dostępności prowadzi się analizy wskaźnikowe. Nie zawsze istnieje możliwość prowadzenia analiz w jednostkach sąsiedzkich (np. brak oficjalnego podziału).**
- **W badaniach można wykorzystać dwa typy pól podstawowych:**

1. Jednostki modularne, np. GRID - siatka kwadratów lub heksagonów

- Istotą tej jednostki jest cyfrowe pokrycie gminy siatką identycznych figur geometrycznych o przyjętych parametrach (np. kwadrat o boku 200 m).
- Następnie wszystkie dane są zbierane, przetwarzane i prezentowane w tych polach.

2. Przestrzenne jednostki pseudonaturalne, których granice nawiązują do różnego rodzaju układów osadniczych oraz granic naturalnych.

- Analizowanie danych w jednostkach pseudonaturalnych pozwala na uchwycenie problemów i procesów zachodzących w poszczególnych fragmentach gminy (dzielnicach, osiedlach) intuicyjnie i funkcjonalnie wskazywanych jako pewne najmniejsze, jednolite organizmy osadnicze.
- Policja - komendy powiatowe, a także komisariaty i rewiry dzielnicowe oraz posterunki,
- Szkoła podstawowa - obwód szkolny,
- Urzędy skarbowe - rejony podatkowe,
- Spisy powszechne - rejony statystyczne i obwody spisowe
- Wybory - okręgi wyborcze,
- Związki wyznaniowe - np. parafie i jednostki administracyjne wyższego rzędu.

3.3. Wybrane projekty dotyczące zwiększenia dostępności usług w miastach

3.3.1. Europa → Paryż

Paryż – 15-minutowe miasto

- Rządząca Paryżem od 2014 r. Anne Hidalgo ruszyła z kampanią pod hasłem „**Paris En Commun**” („Wspólny Paryż”, „Paryż, który łączy”). Jej głównym punktem jest koncepcja „Ville Du Quart D’Heure”, czyli „**kwadransowego**” lub „**piętnastominutowego**” miasta.
- Koncepcja zakłada kontynuację podjętych w latach ubiegłych działań: zakaz wyjazdu starym i zanieczyszczającym powietrze autom, usunięcie samochodów z nabrzeża Sekwany, uspokajanie ruchu, rozbudowę infrastruktury rowerowej i dalszą przebudowę ulic.
- **Paryż ma stać się miastem dużo wygodniejszym**, poprzez zapewnienie każdemu mieszkańcowi podstawowych usług w odległości 15 minut od miejsca zamieszkania. Dotyczy to sfery pracy, zakupów, służby zdrowia, kultur, rekreacji i sportu.
- A. Hidalgo inspirowa się w swoich działaniach koncepcją urbanisty Carlosa Moreno, którego pomysły określa się jako „**chronourbanizm**”. Moreno zauważa, że miasta wciąż są planowane pod kątem poprawnego funkcjonowania transportu samochodowego, a nie dostępności usług – przykład: zakupy robimy w centrach handlowych na przedmieściach zamiast w lokalnych sklepach, co jest rozwiązaniem i wygodniejszym, i szybszym.
- Współczesne miasto dzieli się na wyspecjalizowane części (sypialniana, biznesowa, handlowa, etc.), choć przynajmniej pod kątem codziennego funkcjonowania mieszkańców, wszystkie te potrzeby powinny być zaspokojone w sąsiedztwie. Plan A. Hidalgo oznacza stworzenie **bardziej zintegrowanej tkaniny miejskiej**, w której sklepy współwystępują z domami, bary z centrami zdrowia, a szkoły z budynkami biurowymi.
- „Jest sześć rzeczy, które sprawiają, że **mieszkaniec jest szczęśliwy** - godne mieszkanie, praca w odpowiednich warunkach, [możliwość zdobycia] zaopatrzenia, dobrego samopoczucia, edukacji i wypoczynku. Aby poprawić jakość życia, trzeba zmniejszyć promień dostępu do tych funkcji” – prof. Carlos Moreno

Paryż – 15-minutowe miasto

Model „Le paris du ¼ heure”

Koncepcja „Le Paris du ¼ heure” zakłada możliwość dotarcia w ciągu 15 minut z domu do:

- miejsca nauki,
- miejsca pracy,
- lokalnego sklepu,
- punktu prowadzących drobne naprawy,
- lokalu gastronomicznego oraz

możliwości skorzystania z usługi:

- kulturalnej,
- medycznej,
- sportowej

oraz innych partycypacji społecznej.

Projekt zakłada m.in.

- **przebudowę ulic** na bardziej dostępne dla wszystkich użytkowników ruchu, z ograniczaniem ruchu samochodowego na rzecz transportu publicznego i rowerów,
- **wielofunkcyjność przestrzeni publicznej i półpublicznej**, np. tak aby szkolne podwórza działały również nocą pełniąc funkcję obiektów sportowych lub były miejscami odpoczynku na świeżym powietrzu po gorącym dniu,
- **promocję punktów sprzedaży detalicznej** - księgarni i sklepów spożywczych przy użyciu tagu „Made in Paris”,
- **szybki dostęp wszystkich mieszkańców lekarza** (a najlepiej do centrum medycznego), podczas gdy obiekty bardziej wyspecjalizowane (np. rehabilitacja) byłyby dostępne w każdym z 20 okręgów miejskich,
- **stworzenie publicznych przestrzeni widowiskowych**, zwłaszcza przy „bramach” Paryża, obecnie zdominowanych przez ruch samochodowy,
- **uruchomienie sieci „kiosków sąsiedzkich”** – lokali, w których pracownicy urzędu miasta oferować będą nie tylko informacje, ale także usługi sąsiedzkie – np. będzie można zostawić i odebrać klucze, dołączyć do lokalnego klubu lub kupić ziemię do roślin balkonowych.

Koncepcja hiper-bliskości (*hyper proximity*)

Paryż – 15-minutowe miasto

Koncepcja zakłada również transformację przestrzeni w stylu „**super bloku**”, znanego z rozwiązań w Barcelonie:

- plan zakłada w wybranym sąsiedztwie **wyprowadzenie samochodów z ulic**, pełniących wcześniej funkcję tras przelotowych,
- to zwalnia miejsce na **nową przestrzeń publiczną**, z niewielkim parkiem i ogrodem dla mieszkańców (na początku i końcu wyznaczonej strefy),
- nowe drzewa, zielone dachy i balkony oraz fontanna pomagają złagodzić efekt „miejskiej wyspy ciepła” i uczynić ten **obszar przyjemniejszym miejscem do odpoczynku**.
- przestrzeń skrzyżowania powiększyła się, zapewniając **większy priorytet pieszym**.

Projekt transformacji przestrzeni wybranego sąsiedztwa

3.3.2. Australia → Melbourne

Melbourne – 20-minutowe sąsiedztwa

- W Melbourne jednym z celów w ramach *Plan Melbourne 2017-2050* jest **budowa inkluzywnych, tętniących życiem i zdrowych dzielnic**.
- Jednym z projektów jest „**Melbourne – miastem 20-minutowych dzielnic**”. Zakłada on przede wszystkim, że **dobrze zaprojektowane dzielnice, z różnorodnym użytkowaniem gruntów, rodzajami mieszkań i dostępem do wysokiej jakości transportu publicznego**, będą tworzyć zdrowsze społeczności.
- W ramach projektu ma być zapewnione **wsparcie sieci, tętniących życiem, centrów aktywności sąsiedzkiej**.
- W koncepcji 20-minutowej dzielnicy kluczowe jest „**życie lokalne**”. Celem działań jest umożliwienie mieszkańcom zaspokojenia większości codziennych potrzeb w ciągu 20-minutowego spaceru z domu.
- Projekt zakłada również dobrą dostępność infrastruktury rowerowej i lokalnych środków transportu.
- Celem jest **stworzenie sieci połączonych i dostępnych sąsiedztw**, w których mieszkańcy mogą zarówno mieszkać jak i pracować czy bawić się. Sąsiedztwa, w których ludzie mogą spędzać wolny czas i posiadać dostęp do lokalnych usług, w tym miejsc interakcji społecznej.
- Wiele sąsiedztw na przedmieściach ma szansę, w niedługim czasie stać się „20-minutowymi sąsiedztwami”, gdyż poziom dostępności usług jest tam wysoki. Realizacja projektu ma **zapewnić wszystkim mieszkańcom miasta możliwość w krótkim czasie skorzystania z podstawowych usług**.

Melbourne – 20-minutowe sąsiedztwa

Cechy charakterystyczne 20-minutowych dzielnic:

- są bezpieczne i dostępne dla pieszych i rowerzystów,
- oferują wysokiej jakości przestrzenie publiczne i przestrzenie otwarte,
- występują w nich miejsca, w których mieszkańcy lubią spędzać wspólnie czas,
- jest w nich ułatwiony dostęp do wysokiej jakości transportu publicznego, zapewniającego dobre połączenie miejsca zamieszkania z miejscem pracy i usługami wyższego rzędu,
- gęstość zaludnienia jest na poziomie, który sprawia, że lokalne usługi i transport są opłacalne,
- istnieje w nich możliwość rozwoju lokalnego rynku.

Projekt zakłada również rozwój sieci sąsiedzkich centrów aktywności:

- Sąsiedzkie centra aktywności to lokalne centra handlu. Usługi i infrastruktura społeczna są zazwyczaj w tych miejscach lub w ich sąsiedztwie.
- Sąsiedzkie centra aktywności zapewniają usługi lokalne (kiosk, piekarnia, supermarket), lokalne placówki gastronomiczne i rozrywkowe (kawiarnie i restauracje) oraz lokalne usługi medyczne mające na celu zaspokojenie codziennych potrzeb mieszkańców z sąsiedztwa.
- Miejsca te mogą służyć wyłącznie potrzebom lokalnej społeczności, jednak już sieć tych miejsc w całym mieście odgrywa znaczącą rolę w tworzeniu zrównoważonego i dostępnego miasta.

Miasto musi lepiej wykorzystywać istniejące instytucje i tereny publiczne - w tym szkoły, niewykorzystane tereny wzdłuż dróg.

Melbourne – 20-minutowe sąsiedztwa

**Mieszkańcy wszystkich sąsiedztw w Melbourne
powinni mieć możliwość dotarcia w ciągu 20 minut
do:**

- lokalnego centrum handlowego,
- lokalnej przychodni zdrowia,
- szkoły,
- placów zabaw,
- terenów zieleni,
- ogrodów społecznych,
- miejsc sportu i rekreacji,
- miejsc do spacerowania i jeżdżenia na rowerze,
- lokalnego transportu.

oraz

- mieć możliwość spokojnego i bezpiecznego spacerowania,
- Posiadać dostęp, dzięki lokalnemu transportowi, do usług oferowanych w skali miasta.

Społeczności lokalne będą również **zachęcane i wspierane do aktywnego udziału w tworzeniu lokalnych parków i zazielenianiu ich dzielnic.**

Schemat 20-minutowych sąsiedztw w Melbourne

Dzielnice powinny być również wyposażone w dostępne mieszkania oraz być przyjazne osobom w różnym wieku i o różnych stopniach sprawności.

A close-up photograph of a hand holding a red pushpin, about to pin it to a map. The map shows various geographical features and roads. The background is blurred, focusing attention on the hand and the pin.

4. Blisko domu ..., czyli gdzie?

Badanie: ANALIZA PERCEPCJI ODLEGŁOŚCI WŚRÓD MIESZKAŃCÓW WARSZAWY

CEL BADANIA

Zbadanie percepcji odległości mieszkańców m.st. Warszawy. Uzyskane dane posłużą do opracowania nowego dokumentu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego.

ZAMAWIAJĄCY

Urząd m.st. Warszawy

WYKONAWCA

Uniwersytet Warszawski, Wydział Geografii i Studiów Regionalnych i DANA E Sp. z o.o.

TERMIN REALIZACJI

wrzesień-listopad 2019

TECHNIKA

CAPI

PRÓBA

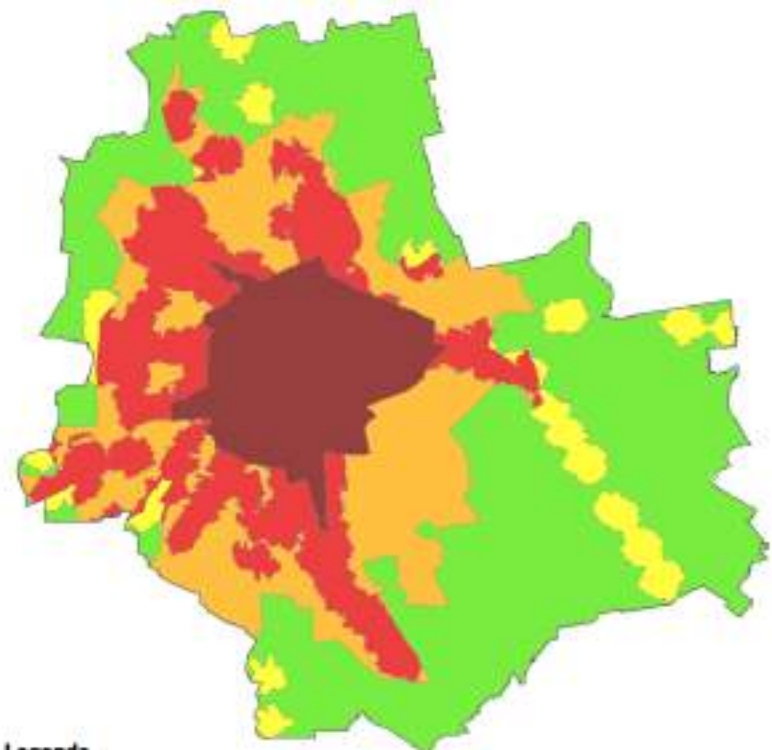
N=1 000

LOKALIZACJA

m.st. Warszawa

OBSZARY BADAŃ

Obszar miasta podzielono na 5 stref, w zależności od odległości od centrum oraz z uwzględnieniem rodzaju zabudowy

Legenda

- strefa 1
- strefa 2
- strefa 3
- strefa 4
- strefa 5

ZAKRES BADANIA – WYBRANE USŁUGI PUBLICZNE I KOMERCYJNE ORAZ MIEJSCA

Respondenci zostali poproszeni o podanie ile powinno zająć dotarcie różnymi formami transportu do wybranych usług i miejsc. Badaniem objęto usługi i miejsca należące do różnych kategorii:

Oświata

- żłobek
- przedszkole
- szkoła podstawowa
- szkoła ponadpodstawowa

Kultura

- biblioteka, klub osiedlowy, miejsce aktywności lokalnej (MAL)
- dzielnicowy dom kultury oferujący różne zajęcia, spektakle, pokazy filmów, spotkania
- duża instytucja kultury (hala widowiskowa, muzeum, teatr)
- klub seniora, dom dziennego pobytu

Zieleń

- skwer z zielenią z niewielkim wyposażeniem rekreacyjnym np. ławką (np. skwer osiedlowy, mały osiedlowy park)
- duży, urządzony teren zieleni z wyposażeniem rekreacyjnym (np. park miejski)
- bardzo duży teren zieleni o charakterze rekreacyjnym z wyposażeniem umożliwiającym pobyt całodzienny (np. ZOO, Las Kabacki, Powsin)

Sport i rekreacja

- mały obiekt sportowy i rekreacyjny (plac zabaw, siłownia plenerowa)
- duży obiekt sportowy i rekreacyjny (boisko pełnowymiarowe, pływalnia, mniejsza hala sportowa, siłownia, lodowisko sezonowe, duży plac zabaw)
- duży wielofunkcyjny obiekt sportowy (stadion, pływalnia olimpijska, hala sportowo – widowiskowa, pełnowymiarowe lodowisko)

Zdrowie

- apteka
- placówka podstawowej opieki zdrowotnej – internista/pediatra
- placówka specjalistycznej opieki zdrowotnej – lekarze specjaliści (przychodnia specjalistyczna)
- szpital
- zakład opiekuńczo-leczniczy/zakład pielęgnacyjno-opiekuńczy/hospicjum (miejsca opieki nad osobami przewlekle/nieuleczalnie chorymi)

Komunikacja publiczna

- przystanek komunikacji publicznej

Handel

- mały sklep spożywczy
- targowisko, bazar
- centrum handlowe

Usługi komercyjne

- placówka małej gastronomia (np. kawiarnia, bistro, bar szybkiej obsługi)
- placówka dużej gastronomii (restauracja, pizzeria)
- bar i pub
- zakład rzemieślniczy (krawiec, szewc)
- poczta
- punkt odbioru przesyłek kurierskich (np. paczkomat)

„BLISKO” I „DALEKO”, czyli ile od domu?

P1. Gdy idzie Pan/i **gdzieś pieszo**/jedzie rowerem/porusza się samochodem/porusza się komunikacją miejską, to ile minut drogi oznacza dla Pana/i, że jest to blisko? A ile minut drogi to dla Pana/i daleko?

BLISKO

MAX: 50 min
MIN: 2 min

ŚREDNIA: 10,7 minut

12,0 min

11,0 min

10,7 min

9,0 min

10,8 min

poruszanie się
pieszo

STREFA I

STREFA II

STREFA III

STREFA IV

STREFA V

DALEKO

MAX: 120 min
MIN: 10 min

ŚREDNIA: 33,3 minuty

39,0 min

31,2 min

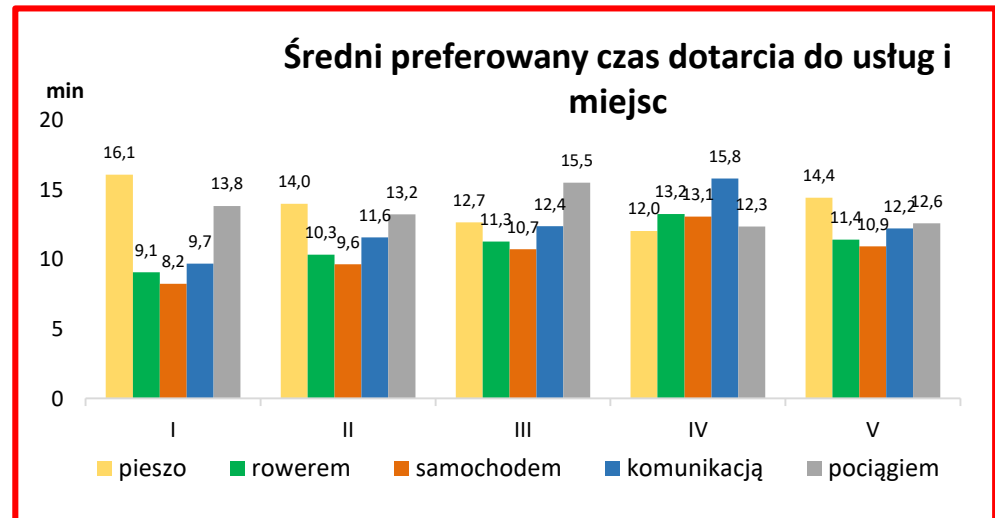
30,4 min

28,1 min

37,6 min

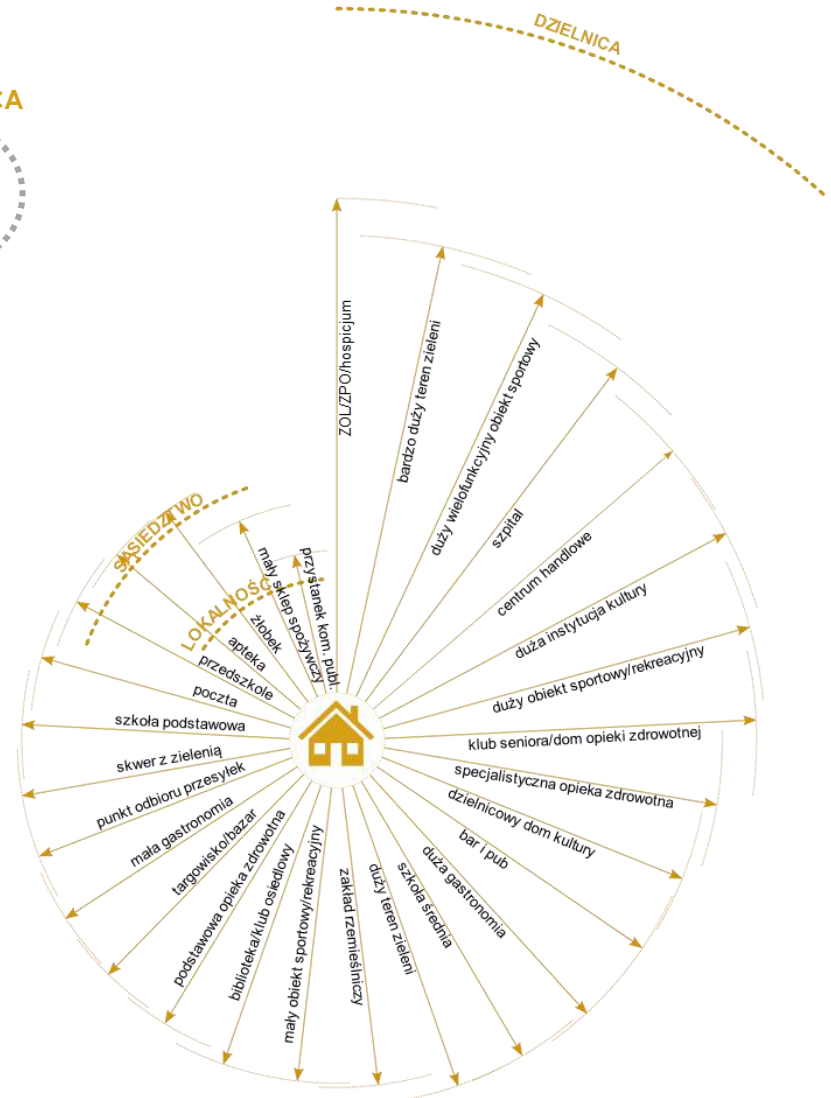
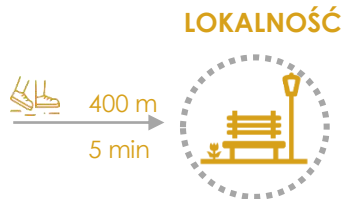
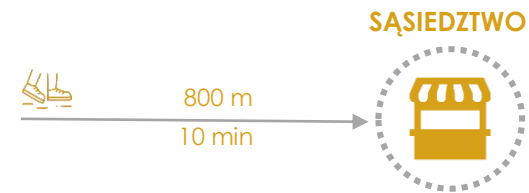
„BLISKO”, czyli ile od domu?

P1. Gdy idzie Pan/i **gdzieś pieszo**/jedzie rowerem/porusza się samochodem/porusza się komunikacją miejską, to ile minut drogi oznacza dla Pana/i, że jest to blisko?

„BLISKO”, czyli ile od domu?

Preferowana średnia odległość do badanych usług i miejsc

„BLISKO”, czyli ile od domu?

- **„Blisko” dla mieszkańców Warszawy oznaczają przemieszczenia w przestrzeni miejskiej trwające 11 minut pieszo, 13 minut rowerem, 14 minut samochodem i 14 minut komunikacją publiczną.** Różnice w czasie nie są zatem duże.
- **„Daleko” dla respondentów oznaczają przemieszczenia trwające 33 minuty pieszo, 38 minut rowerem, 50 minut samochodem i 43 minuty komunikacją publiczną.** W przypadku określenia „daleko” te różnice są większe, zaskakiwać może wyższa średnia dla podróży samochodem niż komunikacją publiczną.
- **Najbardziej wymagający okazali się być mieszkańcy strefy IV, czyli strefy przedmieść z dość dobrym dostępem do transportu kolejowego.** Wskazywali oni najkrótsze przemieszczenia w przypadku każdego środka komunikacji (9 minut pieszo, 12,5 minuty rowerem, po 13 minut samochodem i komunikacją publiczną). Mieszkańcy tej strefy również dla określenia „daleko” najczęściej wskazywali krótsze podróże niż badani z innych stref (28 minut pieszo, 36 minut rowerem, 44 minuty samochodem i 39,5 minuty komunikacją publiczną).
- **Najmniej wymagający okazali się być mieszkańcy strefy I oraz V,** wskazując znacznie dłuższe przemieszczenia. Najwyższą średnią czasu przemieszczeń pieszych dla określeń „blisko” i „daleko” charakteryzowali się mieszkańcy strefy I, czyli strefy śródmiejskiej, co wiązać można z większą niż w innych strefach dostępnością usług. Najwyższą średnią czasu podróży rowerowych dla obu określeń wyróżnili się mieszkańcy strefy V, a więc strefy przedmieść z gorszą dostępnością transportu kolejowego. Warto dodać, że jedna trzecia respondentów z tej strefy ma do dyspozycji rower i ponad 30% badanych mieszkańców tej strefy z niego korzysta.
- **Najwyższą średnią czasu przemieszczeń autem określanych jako „blisko” cechowali się mieszkańcy strefy III, a w przypadku przemieszczeń komunikacją publiczną mieszkańcy strefy I.**

PREFEROWANY CZAS PIESZEGO DOJŚCIA DO USŁUG

OŚWIATA

Żłobek: **10,4 min**

Przedszkole : **10,8 min**

Szkoła podstawowa: **11,7 min**

Szkoła ponadpodstawowa : **14,0 min**

KULTURA

Biblioteka, klub osiedlowy, miejsce aktywności lokalnej: **12,9 min**

Dzielnicowy dom kultury : **14,2 min**

Duża instytucja kultury: **17,2 min**

Klub seniora, dom dziennego pobytu: **16,3 min**

ZDROWIE I POMOC SPOŁECZNA

Apteka: **10,5 min**

Podstawowa opieka zdrowotna – internista/pediatra: **12,4 min**

Specjalistyczna opieka zdrowotna: **14,8 min**

Szpital: **18,3 min**

Zakład opiekuńczo-leczniczy/zakład pielęgnacyjno-opiekuńczy/hospicjum: **21,8 min**

„BLISKO”, czyli ile od domu?

- **Czas dotarcia do usług oświatowych** (uwzględniając wszystkie środki komunikacji) nie powinien przekraczać 17 minut, **kulturalnych** – 18 minut, **terenów zieleni** – 21 minut, **obiektów sportowych i rekreacyjnych** – 19 minut, **placówek służby zdrowia** – 22 minut, **placówek handlowych** – 18 minut oraz **placówek oferujących usługi komercyjne** – 15 minut.
- Czas dotarcia do badanych usług i miejsc **związany jest z pełnionymi przez nie funkcjami oraz zakresem i zasięgiem działalności**. Czas ten wydłuża się wraz z kolejnymi szczeblami hierarchii usług w kategoriach: oświata, tereny zieleni, sport i rekreacja, zdrowie oraz handel. Badanie potwierdziło, że klub seniora jak i dom dziennego pobytu jest miejscem wyjątkowym i pełniącym specyficzne usługi, czas dojścia do nich powinien być krótszy niż do dużej placówki kultury, obiekty te są postrzegane raczej jako te pełniące funkcje w skali co najwyżej dzielnicy.
- **Mieszkańcy Warszawy najszybciej chcą dojść do przystanku komunikacji publicznej** (6,2 min) oraz **małego sklepu spożywczego** (8,4 min). Do wszystkich placówek oświatowych, biblioteki, klubu osiedlowego, MALa oraz dzielnicowego domu kultury, skweru z zielenią i dużego urządzonego terenu zieleni, małego obiektu sportowego i rekreacyjnego, apteki, lekarza podstawowej opieki zdrowotnej oraz specjalisty, targowiska i bazaru oraz wszystkich placówek świadczących usługi komercyjne powinno dojść się poniżej 15 minut. Do pozostałych usług i miejsc dostęp może być nieco gorszy, są to na ogół obiekty świadczące usługi okoliczne tj. muzeum, ogród zoologiczny, pływalnia olimpijska. **Najwięcej może zająć dojście do zakładu opiekuńczo-leczniczego, zakładu pielęgnacyjno-opiekuńczego czy też hospicjum** (21,6 min).

„BLISKO”, czyli ile od domu?

- **Najmłodszy mieszkańcy** oczekują szybkiego dotarcia do wszystkich placówek oświatowych i kulturalnych, zwłaszcza tych niższego rzędu, obiektów sportowych i rekreacyjnych, lekarza specjalisty, szpitala i hospicjum, placówek handlowych oraz większości placówek świadczących usługi komercyjne. **Są najbardziej wymagającą grupą mieszkańców, chcą szybko dotrzeć przede wszystkim do miejsc, z których korzystają. Mają także duże wymagania dotyczące dostępności służby zdrowia.**
- **Osoby w wieku produkcyjnym**, zwłaszcza w wieku 20-29 lat **gotowe są dłużej aniżeli pozostali badani dojeżdżać do placówek usługowych i miejsc samochodem oraz komunikacją publiczną** aniżeli osoby w innym wieku.
- **Osoby w wieku 45-59 lat** podawały **krótszy czas dojazdu koleją** do znacznej liczby usług i miejsc.
- **Najstarsi badani** nie są bardzo wymagający – są gotowi **poświęcić więcej czasu niż pozostali na dotarcie do placówek handlowych i usługowych**. Oczekują natomiast **szybkiego dotarcia do usług medycznych**, przede wszystkim lekarza (samochodem) oraz klubu seniora. Seniorzy podawali dość **długie czasy dojazdu rowerem** do wielu placówek i miejsc.
- **Przeprowadzone badanie potwierdziło związek między cechami i doświadczeniem badanych mieszkańców Warszawy a preferowanym czasem dotarcia do usług i miejsc. Mieszkańcy oczekują szybszego dotarcia do usług, które są kierowane do ich grupy wiekowej.**

„BLISKO”, czyli ile od domu?

- **Osoby posiadające dzieci** częściej podawały **dłuższy czas dotarcia do badanych usług i miejsc**. Można to tłumaczyć z jednej strony ich doświadczeniami (przemieszczenia z dziećmi zajmują więcej czasu) jak i brakiem pośpiechu.
- **Mniejsze różnice** między czasem podawanym przez osoby z dziećmi i bezdzietnych **występowały w przypadku placówek oświatowych oraz innych usług niższego rzędu**, czyli tych z których potencjalnie korzystają osoby posiadające dzieci.
- Różnice w odpowiedziach **mieszkańców budynków wielorodzinnych** i jedno- i dwurodzinnych były **silnie powiązane z typem usług i miejsc**, co należy wiązać z **zamieszkiwaną strefą**. Większość mieszkańców budynków jedno- i dwurodzinnych zamieszkuje strefy: IV i V a ich preferencje odpowiadają omówionym już preferencjom mieszkańców tych stref.

A close-up photograph of a hand holding a red pushpin, about to place it on a detailed map. The map shows various geographical features, roads, and place names. The background is softly blurred, focusing attention on the hand and the pin.

5. Dostępność przestrzenna Metodyka badania

Zastosowane podejście badawcze

Celem badania było określenie dostępności przestrzennej wybranych placówek usługowych – „usług blisko domu”

Komponenty dostępności wg. K. Geursa (2006) uwzględnione w badaniu:

- transportowy - sieć drogowa, sieć ciągów pieszych, przestrzenne rozmieszczenie elementów sieci,
- zagospodarowania przestrzennego - lokalizacja placówek,
- indywidualny – struktura demograficzna ludności.

Zastosowane metody badania dostępności,

- dostępność mierzona odległościami do celu lub też do zbioru celów podróży,
- dostępność mierzona izochronami.

Zestaw wskaźników dostępności przestrzennej zastosowanych w badaniu:

- odległość (możliwość określenie czasu dojazdu) do najbliższej placówki,
- odległość (możliwość określenie czasu dojazdu) do właściwej placówki,
- odległość (możliwość określenie czasu dojazdu) do określonych placówek w obrębie określonej jednostki,
- odległość (możliwość określenie czasu dojazdu) do wszystkich placówek położonych w obrębie określonej jednostki,
- odsetek ludności w zasięgu danej izolinii / izochrony,
- średni czas dojazdu do określonych placówek w określonej jednostce przestrzennej.

Wykorzystane typy pól podstawowych:

- jednostki modularne - siatka kwadratów - kwadrat o boku 100 m,
- przestrzenne jednostki pseudonaturalne – dzielnice, obszary MSI, rejony komunikacyjne.

Usługi „blisko domu” ujęte w badaniu

I. PLACÓWKI SYSTEMU OPIEKI ZDROWOTNEJ (→ZDROWIE)

- Placówki podstawowej opieki zdrowotnej (POZ)
- Placówki ambulatoryjnej opieki specjalistycznej (AOS)
- Poradnie zdrowia psychicznego
- Szpitalne Oddziały Ratunkowe (SOR)
- Izby Przyjęć
- Nocna i świąteczna opieka zdrowotna
- Nocna pomoc stomatologiczna

II. PLACÓWKI I JEDNOSTKI SYSTEMU OŚWIATY (→EDUKACJA)

- Przedszkola
- Szkoły podstawowe
- Szkoły ponadpodstawowe
- Szkolnictwo specjalne (przedszkola i szkoły podstawowe specjalne)
- Poradnie psychologiczno-pedagogiczne
- Placówki pracy pozaszkolnej

III. PLACÓWKI OPIEKUŃCZE I INSTYTUCJE POMOCY SPOŁECZNEJ (→POMOC SPOŁECZNA)

- Żłobki
- Ośrodki pomocy społecznej
- Domy pomocy społecznej
- Miejsca wsparcia dziennego

IV. INSTYTUCJE KULTURY (→KULTURA)

- Biblioteki
- Domy i centra kultury
- Kluby seniora

Przeprowadzone analizy przestrzenne

Geolokalizacja obiektów i wizualizacja rozmieszczenia placówek usługowych – na podstawie przypisanych adresów zgeokodowano placówki usługowe w celu określenia ich współrzędnych geograficznych. Następnie, wykorzystując program MapInfo Pro, dokonano wizualizacji rozmieszczenia tych placówek w przestrzeni miasta.

Dostępność placówek usługowych w najbliższym otoczeniu – na podstawie wyników pomiarów odległości do placówek wykonanych w oparciu o siatkę dróg i ulic wyznaczono zasięgi hipotetycznego oddziaływania / zasięgu obsługi tych placówek (Service Area); zastosowano przedziały odległości (bufory): 100m, 200m, 300m, 400m, 500m, 600m, 700m, 800m, 900m, 1km. Następnie, wykorzystując siatkę kwadratów przedstawiającą rozmieszczenie ludności, określono liczbę ludności zamieszkałą w danym buforze. Dokonano tego sumując ludność wszystkich kwadratów znajdujących się w obrębie danego bufora, także niepełną powierzchnią. Wyniki zwizualizowano tworząc kartogram. Kalkulacje te były podstawą do zbudowania wskaźnika dostępności przestrzennej

Związek dostępności placówek usługowych i rozmieszczenia ludności – wyznaczonym wcześniej buforom dostępności przypisano klasy ze względu na bliskość występowania placówek usługowych (0-100m – klasa 10, powyżej 1km – klasa 0). Następnie w siatce kwadratów przedstawiającej rozmieszczenie ludności przypisano każdemu kwadratowi atrybut w postaci bufora najwyższej klasy znajdującego się w obszarze kwadratu. Liczba ludności przypisana kwadratowi była podstawą do wyznaczenia 10 klas, gdzie klasa 10 oznacza największe zaludnienie. Wykorzystując metodę różnic klas (od klasy dostępności odjęto klasę ludności) określono wskaźnik możliwości korzystania z usług. Wskaźnik możliwości korzystania z usługi uwzględnia nasycenie obszaru obiektami i liczbę ludności zamieszkującej dany obszar. Wartości dodatnie wskaźnika oznaczają podaż usług odpowiednią do popytu mierzonego liczbą ludności. Im wyższy wskaźnik tym większe nasycenie obszaru odpowiednimi placówkami. Wartości wskaźnika poniżej zera obrazują sytuację, gdy możliwości korzystania z usług są niewystarczające. Wyniki zwizualizowano tworząc kartogram.

Przeprowadzone analizy przestrzenne

Dostępność komunikacyjna placówek usługowych - na podstawie pomiarów w siatce dróg i ulic określono odległości od przystanków komunikacji zbiorowej (przystanki autobusowe i tramwajowe, stacje kolejowe i stacje metra) i wyznaczono strefy dostępności w układzie 100m, 200m, 300m, 400m, 500m, 600m, 700m, 800m, 900m, 1km. Wyniki zwizualizowano tworząc kartogram.

Dostępność placówek usługowych w jednostkach administracyjnych i pomocniczych – dla siatki kwadratów z rozmieszczeniem ludności wyznaczono centroidy, dla których przy pomocy analizy sieciowej obliczono odległości od najbliższej placówki usługowej. Następnie obliczono średnią odległość centroidów od placówki usługowej w danej dzielnicy, obszarze MSI i rejonie komunikacyjnym.

Dane zewnętrzne wykorzystane do pracy:

- warstwa dróg kołowych (źródło: Open Street Map)
- warstwa stacji kolejowych po osobistej aktualizacji (źródło: Open Street Map)
- warstwa stacji Metra po własnej aktualizacji (źródło: Open Street Map)
- warstwa przystanków autobusowych i tramwajowych po własnej aktualizacji (źródło: Open Street Map)
- Open Street Map GeoMap Iron – mapa podkładowa

A close-up photograph of a hand holding a red pushpin, about to place it on a detailed map. The map shows various geographical features and urban areas. The background is softly blurred, focusing attention on the hand and the pin.

6. DOSTĘPNOŚĆ PRZESTRZENNA WYBRANYCH USŁUG W WARSZAWIE. WYNIKI BADAŃIA

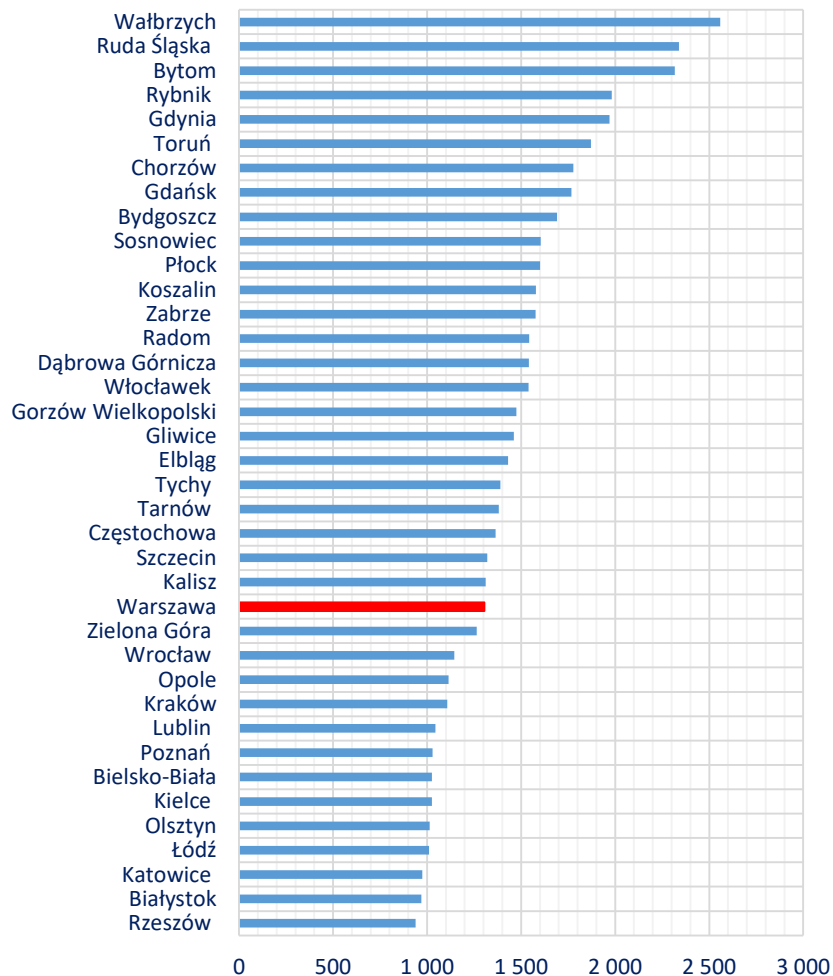
A close-up photograph of a hand holding a red pushpin, about to place it on a map. The map shows various geographical features and colors. The background is blurred.

6.1. Zdrowie

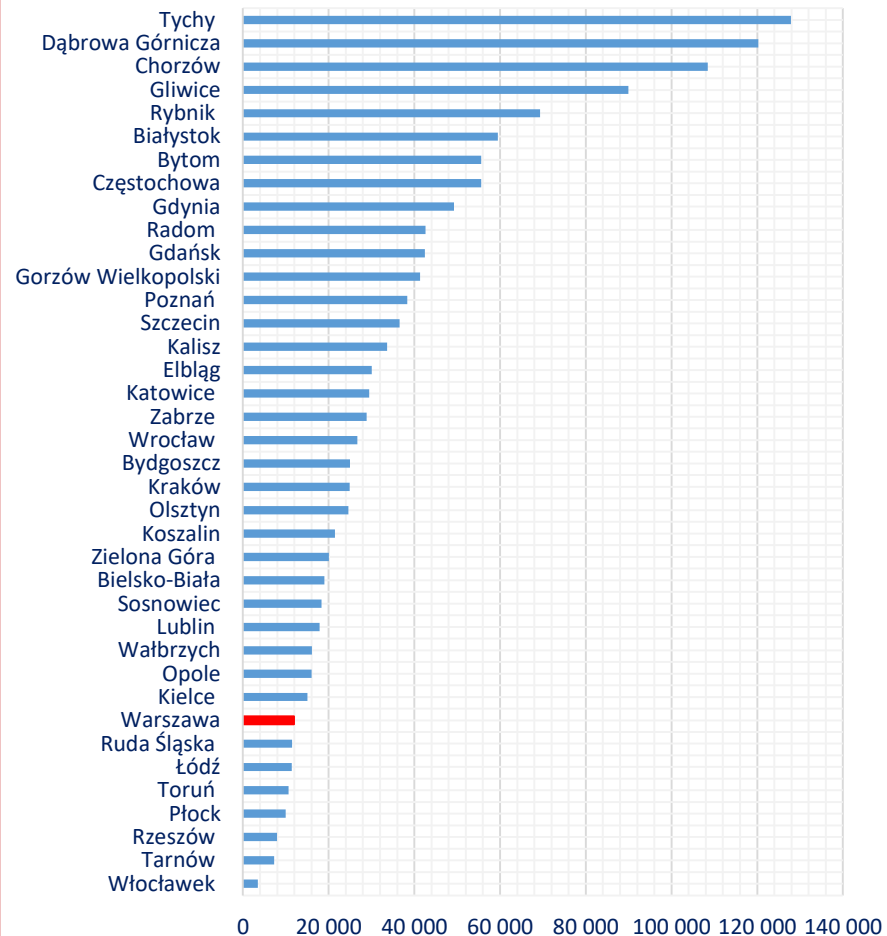
6. 1.1. Placówki POZ

Nasylenie przychodniami w miastach pow. 100 tys. mieszkańców

Liczba mieszkańców na placówkę ambulatoryjnej opieki zdrowotnej

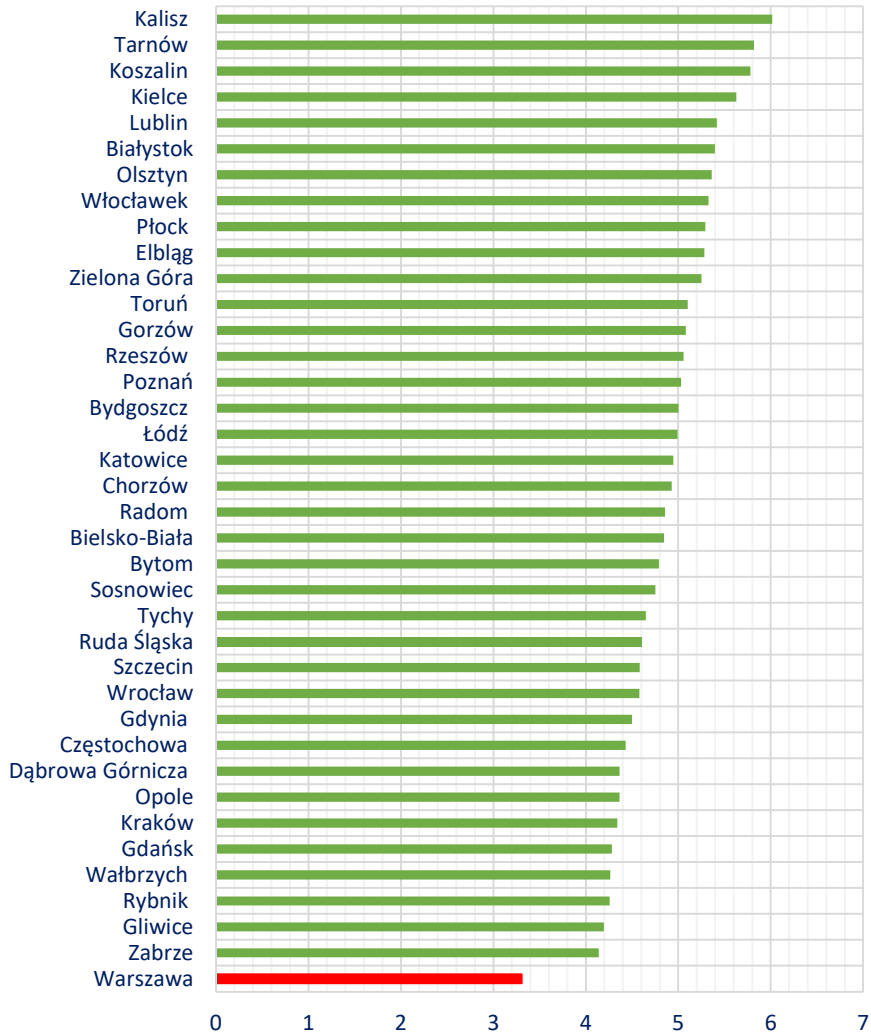
Liczba mieszkańców na placówkę ambulatoryjnej opieki zdrowotnej podległą samorządowi terytorialnemu

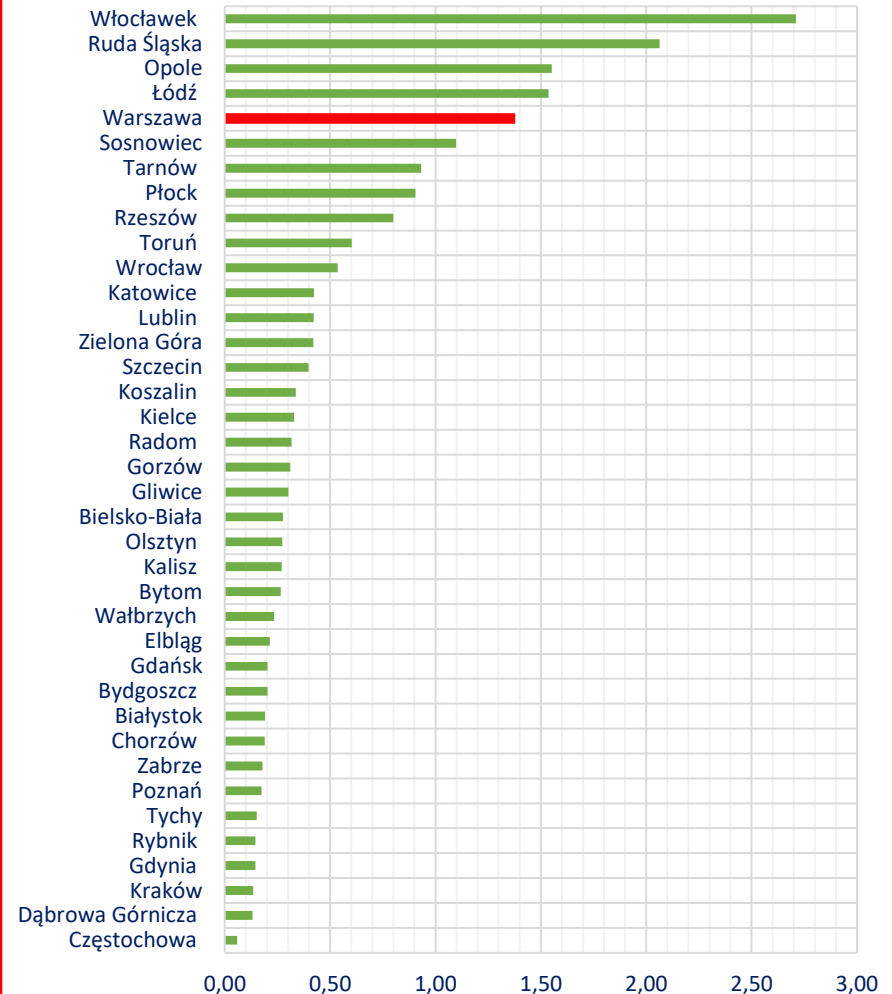
- Na podstawie danych GUS za 2018 rok obliczono wskaźnik nasycenia przychodniami w miastach, w których mieszka ponad 100 tys. mieszkańców.
- Najwięcej podmiotów ambulatoryjnych ogółem jest w Warszawie - 1362, są to zarówno placówki świadczące usługi w ramach NFZ jak i komercyjnie. Zdecydowanie mniej, ale więcej niż 500 obiektów, jest w następujących miastach: Poznań (521), Wrocław (560), Łódź (678), Kraków (696). Najmniej przychodni świadczy usługi w Wałbrzychu – 44. Poniżej 100 placówek jest również w miastach tj. Ruda Śląska (59), Chorzów (61), Koszalin (68), Rybnik (70), Bytom (72), Włocławek (72), Płock (75), Kalisz (77), Dąbrowa Górnicza (78), Tarnów (79), Elbląg (84), Gorzów Wielkopolski (84) oraz Tychy (92).
- W Warszawie na 1 przychodnię przypada 1305 osób, co pozycjonuje stolicę na 14 miejscu wśród badanych miast. Najniższy wskaźnik, a więc największe nasycenie występuje w Rzeszowie – 936 os/pl. Wskaźnik poniżej 1000 mieszkańców na przychodnię wystąpił również w Białymstoku (969) i Katowicach (975). Najgorsza sytuacja wystąpiła w Wałbrzychu, gdzie na jeden podmiot ambulatoryjny przypada 2 559 os. Małe nasycenie przychodniami jest także w Bytomiu (2 317) i Rudzie Śląskiej (2 339).
- W przypadku nasycenia podmiotami ambulatoryjnymi podległymi samorządowi terytorialnemu pozycja Warszawy jest dobra. W Warszawie takich placówek jest najwięcej – 144, co daje 11 933 osób na 1 przychodnię. Najmniej podmiotów działa w miastach śląskich - Chorzowie (1), Dąbrowie Górniczej (1), Tychach (1), Gliwicach (2), Rybniku (2) i Bytomiu (2). Największe nasycenie przychodniami podległymi samorządowi terytorialnemu jest we Włocławku - 3 463 mieszkańców na przychodnię, najniższe zaś w miastach: Chorzów, Dąbrowa Górnicza i Tychy – powyżej 100 000 os./pl.

Nasylenie przychodniami w miastach pow. 100 tys. mieszkańców

Liczba porad w placówkach POZ na mieszkańca

Liczba porad w placówkach POZ podległych samorządowi terytorialnemu na mieszkańca

- W placówkach POZ w Warszawie w 2018 roku udzielono - 5 875 187 porad, najwięcej z badanych miast. Powyżej 3 mln porad udzielono również w Łodzi (3,4 mln) i Krakowie (3,3 mln). Najmniej zaś w Wałbrzychu 480 tys.)
- W Warszawie na 1 mieszkańca przypadają średnio 3,3 porady w placówkach POZ rocznie, co jest najniższym wskaźnikiem. Najwięcej porad przypada na mieszkańca Kalisza (5,8), Tarnowa (5,8) oraz Koszalina (6,0).
- W przychodniach POZ podległych samorządowi terytorialnemu udzielono w Warszawie 2 442 756 porad. Powyżej 1 mln porad udzielono także mieszkańcom Łodzi (1,05 mln), najmniej zaś w Częstochowie (13 tys.) oraz Dąbrowie Górniczej (15,8 tys.).
- Średnio jednemu mieszkaniowi Warszawy udzielono 1,4 porady, mniej niż w Łodzi (1,6), Opolu (1,5), Rudzie Śląskiej (2,0) i Włocławku (2,7). Najmniej zaś w Częstochowie (0,06).

Rozmieszczenie placówek POZ

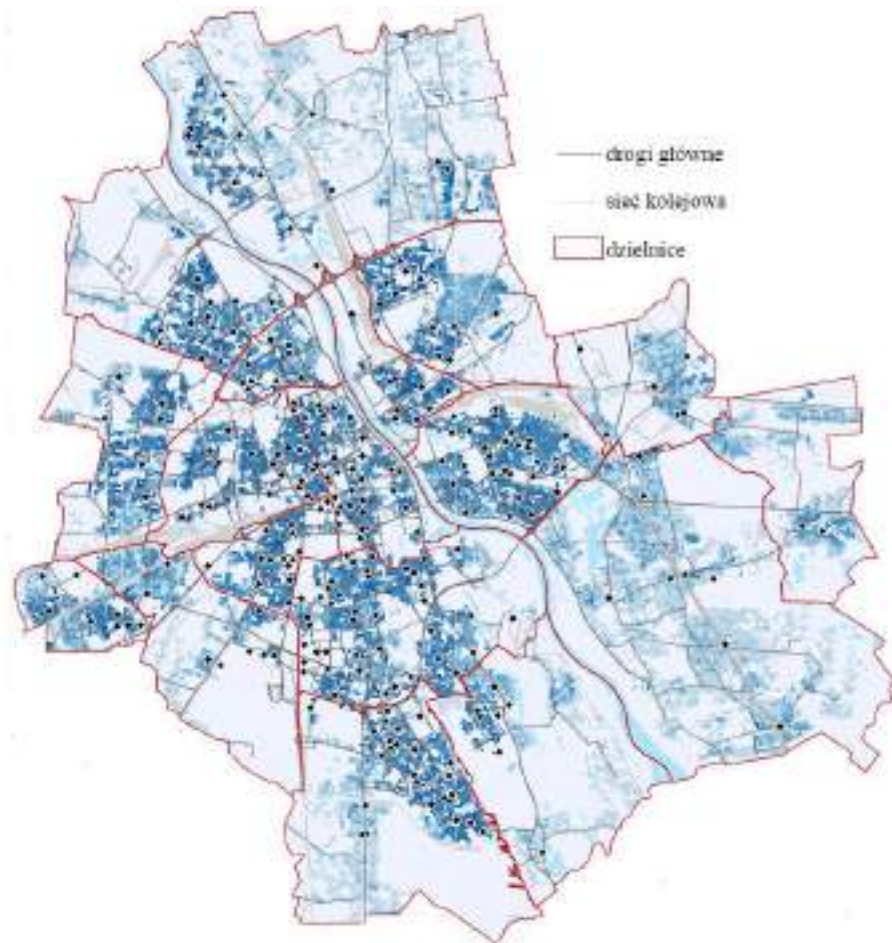
Rozmieszczenie placówek POZ w Warszawie

- W okresie 2017-2019 w ramach POZ świadczenia realizowały 324 placówki. Najwięcej z nich działało w dzielnicach: Śródmieście (23%) i Mokotów (13%), najmniej w Wesołej (pon. 1%) i Rembertowie (2%).
- Rozmieszczenie placówek odpowiada sposobowi zagospodarowania obszaru Warszawy i lokalizacji w jej przestrzeni różnych funkcji. Oznacza to, że placówki POZ zlokalizowane są na obszarze z w pełni wykształconą zwartą strukturą funkcjonalno-przestrzenną.
- Nasycenie tego obszaru placówkami POZ jest jednak zróżnicowane. Jest ono zdecydowanie mniejsze w prawobrzeżnej części Warszawy. W najlepszej sytuacji są tu tereny Pragi Południe i Pragi Północ; w najgorszej Wesoła, Rembertów, Wawer i Białołęka. Lokalizacja placówek POZ w poszczególnych dzielnicach związana jest z historią i charakterem ich rozwoju, co znajduje odbicie w koncentracji i wysokości zabudowy (gęstość i intensywność zabudowy, obecność terenów produkcyjno-usługowych). Układ rozmieszczenia placówek wiąże się też z siatką dróg i ulic. W wielu przypadkach zlokalizowane są one przy szlakach komunikacyjnych (drogi, ulice, koleje, metro). W przypadku mniejszego nasycenia obszaru placówkami ma to duże znaczenie dla dostępności przestrzennej usług.
- Rozmieszczenie placówek POZ w lewobrzeżnej Warszawie koreluje generalnie z rozmieszczeniem i gęstością zaludnienia. W przypadku Warszawy prawobrzeżnej zarówno rozmieszczenie placówek jak i nasycenie nimi przestrzeni w zdecydowanie mniejszym stopniu odpowiada rozkładowi przestrzennemu ludności.

Rozmieszczenie POZ a rozmieszczenie ludności

Rozmieszczenie POZ na tle rozmieszczenia ludności ogółem

Ludność ogółem, produkcyjna, poprodukcyjna

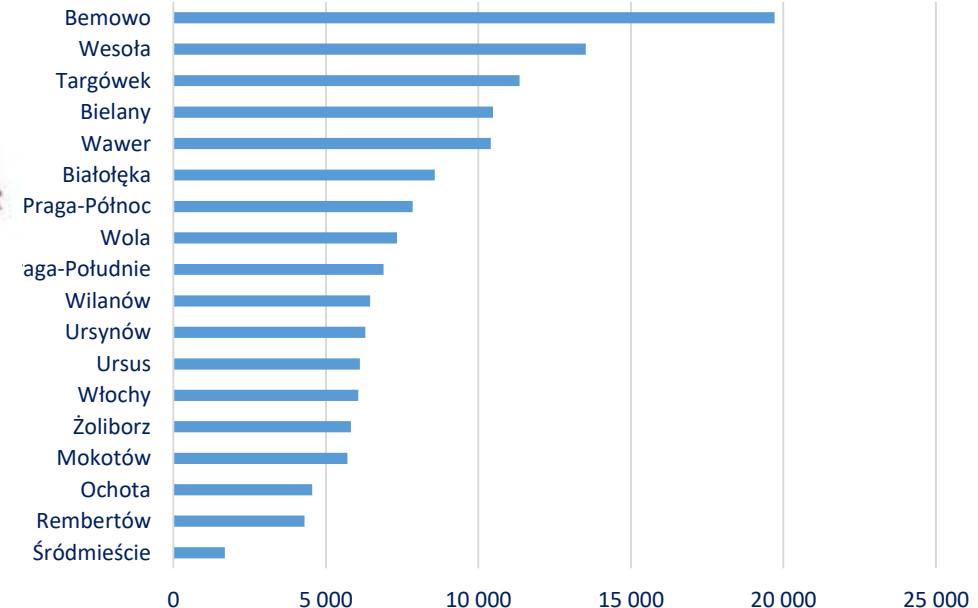
powyżej 200 50 do 200 20 do 50 1 do 20 brak

Dostępność placówek podstawowej opieki zdrowotnej w Warszawie jest zróżnicowana. Na jedną poradnię przypada 5 082 mieszkańców stolicy.

Największa liczba mieszkańców na jedną placówkę przypada w dzielnicy Bemowo – blisko 20 tys. osób, wysokie wskaźniki, ponad 10 tys. mieszkańców, odnotowano także dla dzielnic: Wesoła Targówek, Bielany Wawer. Najlepsza sytuacja panuje w dzielnicy Śródmieście, gdzie na jedną placówkę POZ przypada 1 692 osoby.

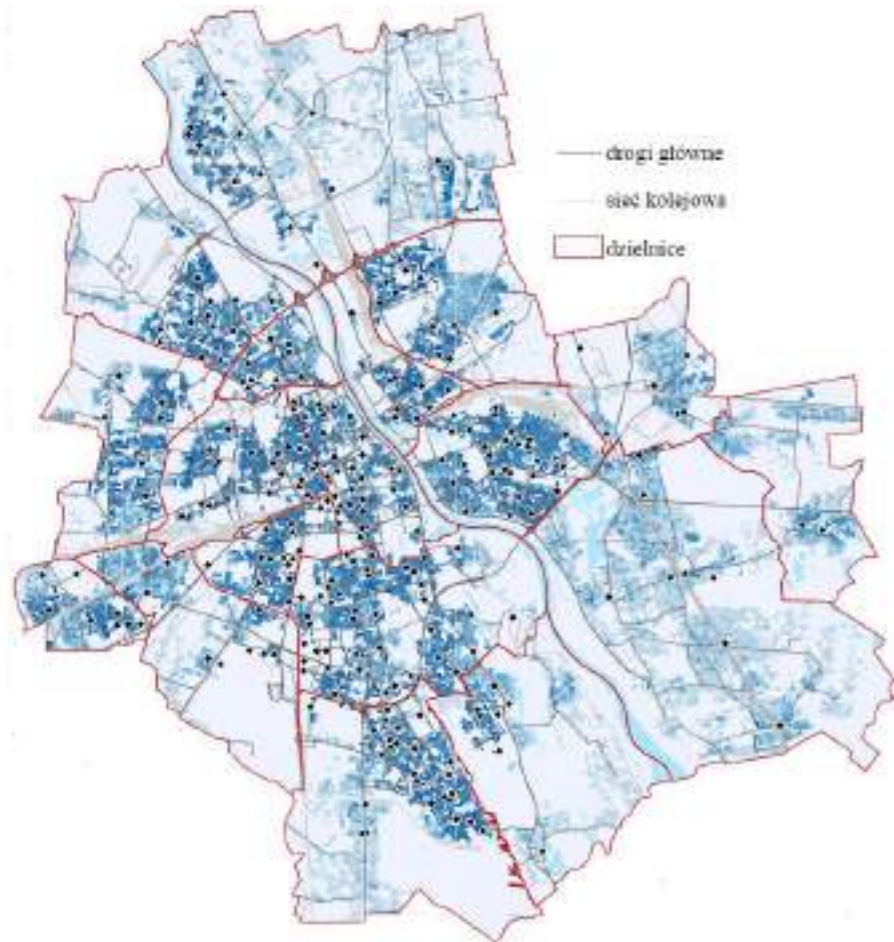
Placówki podstawowej opieki zdrowotnej wykazują skłonność do koncentracji w miejscach o potencjalnie dużym i chłonnym rynku. Z placówek śródmiejskich korzystają zarówno mieszkańcy tej części miasta jak i osoby pracujące w centrum lub przemieszczające się. Na obszarach o mniejszej intensywności zabudowy poradni jest zdecydowanie mniej.

Liczba mieszkańców na placówkę podstawowej opieki zdrowotnej

Rozmieszczenie POZ a rozmieszczenie ludności

Rozmieszczenie POZ na tle rozmieszczenia ludności w wieku poprodukcyjnym

Ludność ogółem, produkcyjna, poprodukcyjna

■ powyżej 200 ■ 50 do 200 ■ 20 do 50 ■ 1 do 20 ■ brak

Rozmieszczenie ludności we wszystkich grupach wiekowych (czyli wiek poprodukcyjny, produkcyjny i przedprodukcyjny) jest podobne.

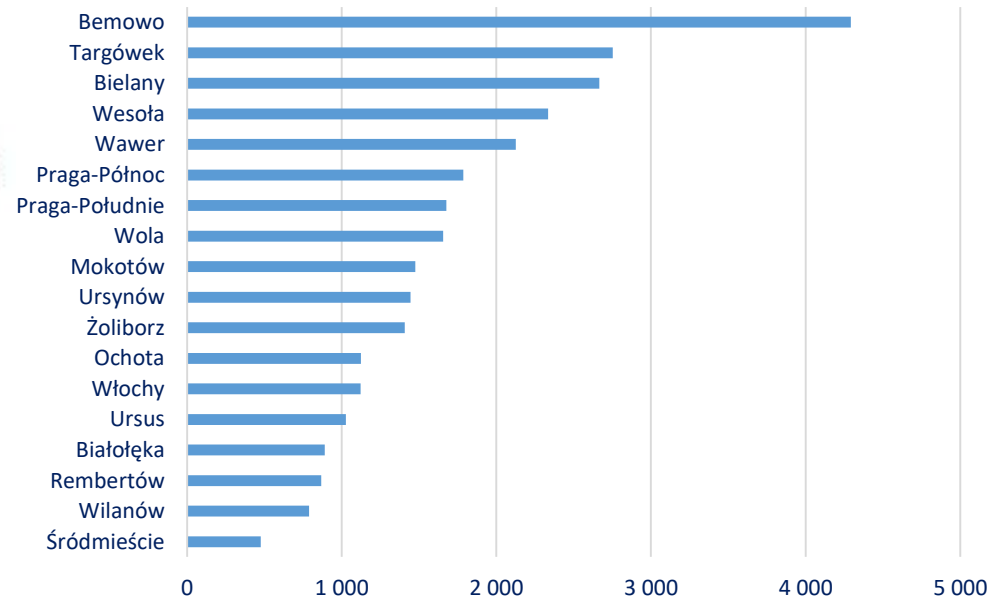
Występuje wyraźna koncentracja ludności w wieku poprodukcyjnym w pasie północ – południe zwartej zabudowy Warszawy lewobrzeżnej w częściach dzielnic Bielany, Żoliborz, Śródmieście, Mokotów i Ursynów.

W prawobrzeżnej Warszawie koncentracja ta występuje na obszarze Pragi Południe, Pragi Północ i na Targówku Mieszkaniowym.

Koncentracji tej odpowiada generalnie lokalizacja placówek POZ.

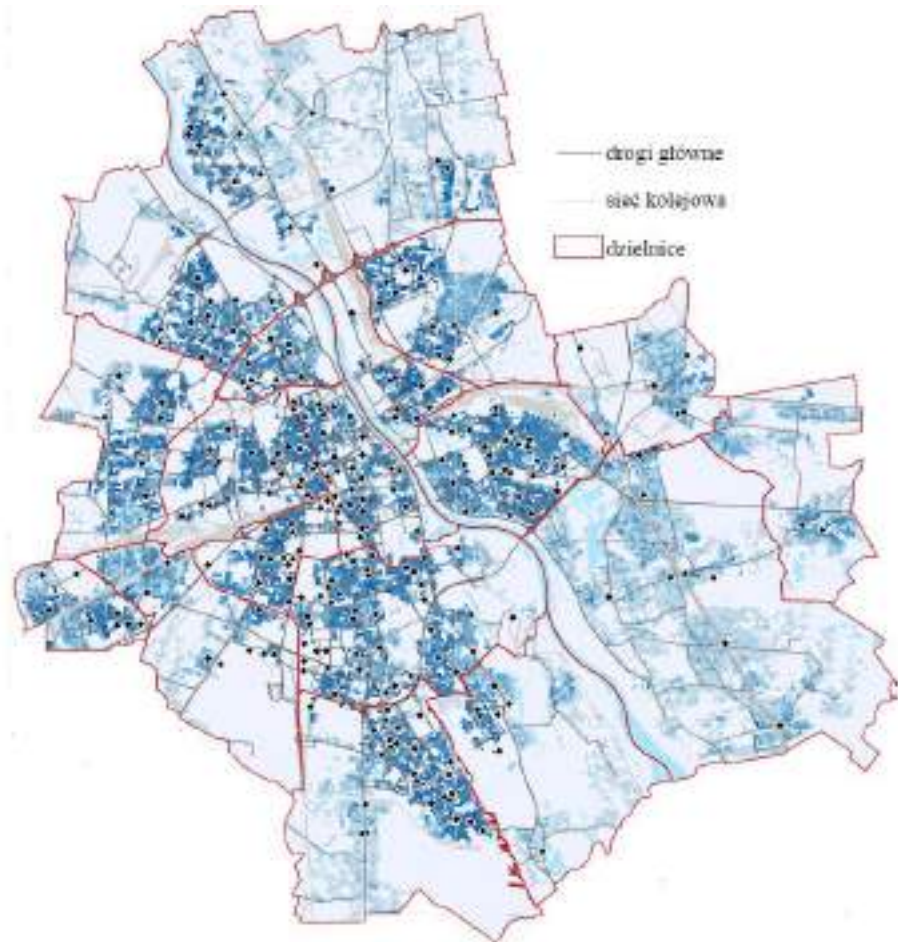
Na jedną placówkę POZ w Warszawie przypadają 1 362 osoby w wieku poprodukcyjnym, najtrudniejsza sytuacja panuje na Bemowie, gdzie wskaźnik przekracza 4 tys. Trudniejszy dostęp do POZ mają także seniorzy zamieszkujący dzielnice Targówek i Bielany. Najlepsza sytuacja występuje w dzielnicach Śródmieście, a także w Wilanowie i Rembertowie.

Liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym na placówkę podstawowej opieki zdrowotnej

Rozmieszczenie POZ a rozmieszczenie ludności

Rozmieszczenie POZ na tle rozmieszczenia ludności w wieku produkcyjnym

Ludność ogółem, produkcyjna, poprodukcyjna

■ powyżej 200 ■ 50 do 200 ■ 20 do 50 ■ 1 do 20 ■ brak

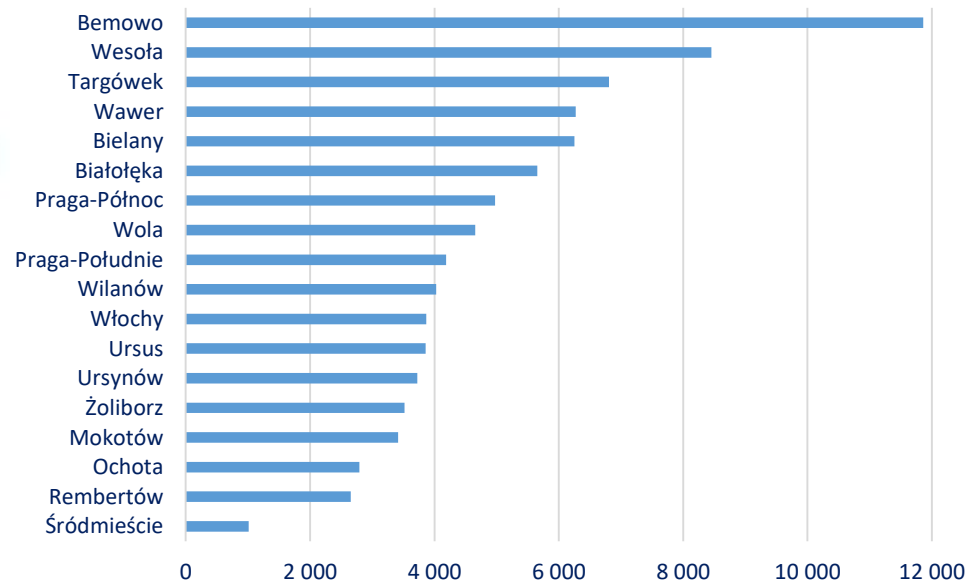
Ludność w wieku produkcyjnym, podobnie jak w przypadku wieku poprodukcyjnego, koncentruje się w pasie zwartej zabudowy Warszawy lewobrzeżnej.

Obszar tej koncentracji jest wyraźnie poszerzony. Dotyczy to szczególnie terenów z zabudową wielorodzinną w Ursusie, na Bemowie i Woli. Uwagę zwraca też Białołęka.

W dzielnicach o zabudowie niskiej i rozproszonej udział ludności w wieku produkcyjnym jest bardziej widoczny niż ludności w wieku poprodukcyjnym, jednak rozmieszczenie tej grupy w stosunku do placówek POZ jest podobne.

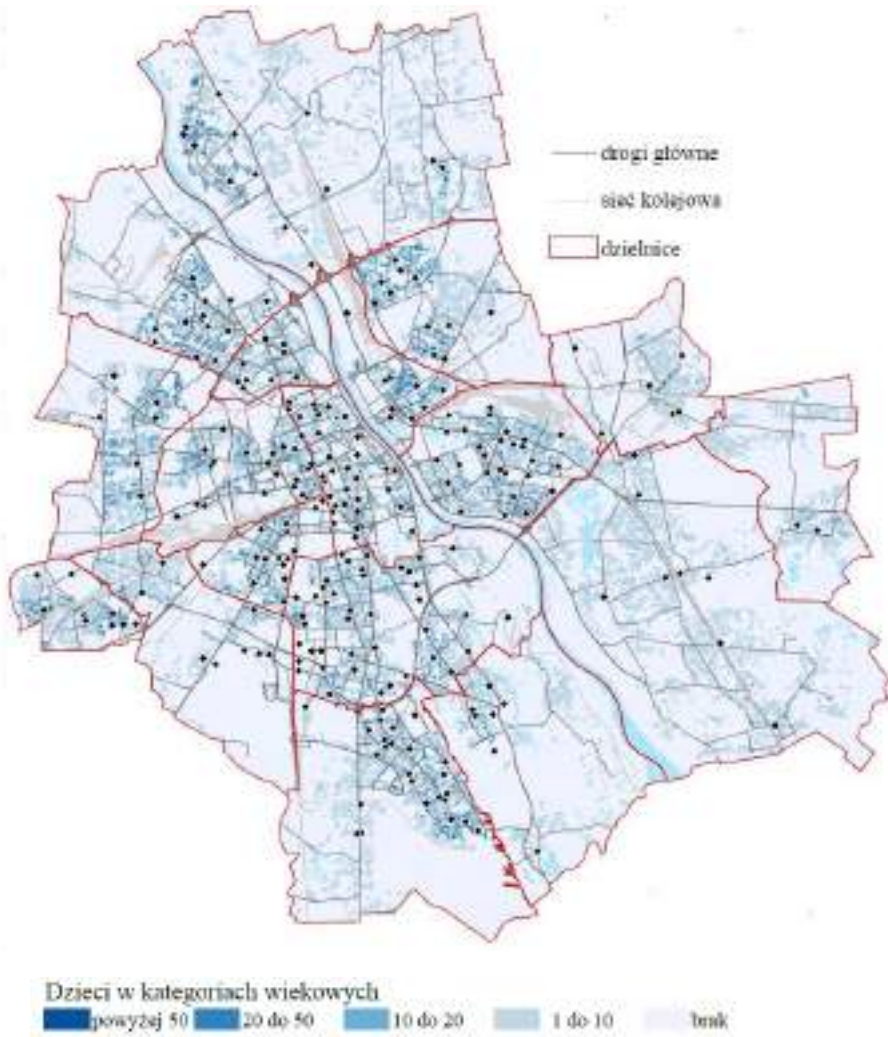
Na jedną placówkę POZ przypada w Warszawie 3 721 osób w wieku produkcyjnym. Najwyższy wskaźnik odnotowano, podobnie jak w przypadku osób w wieku poprodukcyjnym, na Bemowie, najniższy zaś w dzielnicy Śródmieście.

Liczba mieszkańców w wieku produkcyjnym na placówkę podstawowej opieki zdrowotnej

Rozmieszczenie POZ a rozmieszczenie ludności

Rozmieszczenie POZ na tle rozmieszczenia ludności w wieku przedprodukcyjnym

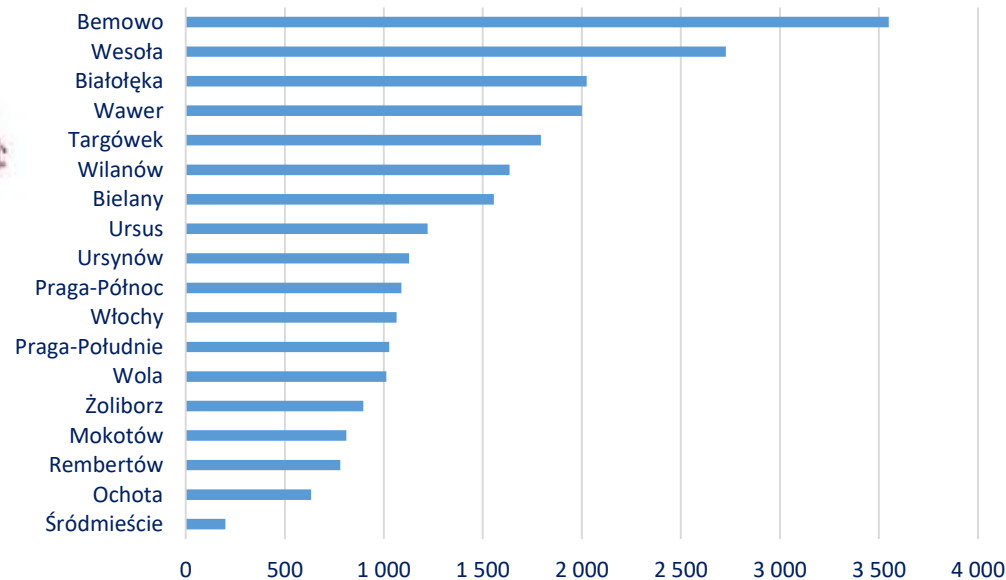

Rozmieszczenie ludności w wieku przedprodukcyjnym skorelowane jest, co naturalne, z rozmieszczeniem ludności w wieku produkcyjnym. W przypadku wszystkich grup wiekowych mamy do czynienia z takimi samymi relacjami przestrzennymi z placówkami POZ.

Placówki POZ występują w sąsiedztwie „młodych” osiedli mieszkaniowych – np. na obszarach MSI: Brzeziny na Białołęce, Błonia Wilanowskie, Skorosze.

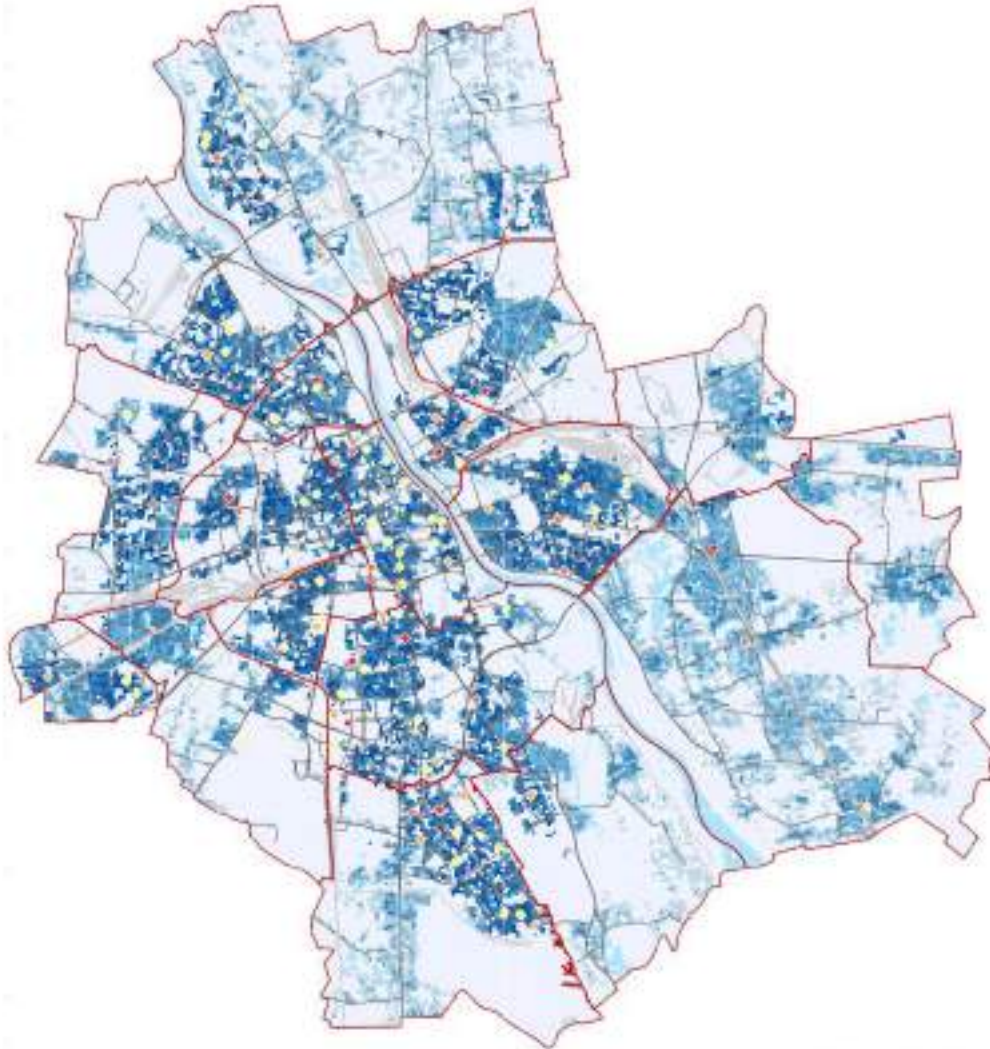
Na jedną placówkę POZ w Warszawie przypada 996 mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym. Najwyższe wskaźniki odnotowano dla dzielnic peryferyjnych: Bemowo, Wesoła, Białołęka i Wawer, najniższe zaś w Śródmieściu.

Liczba mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym na placówkę podstawowej opieki zdrowotnej

Liczba udzielonych porad lekarskich

Liczba porad udzielone osobom dorosłym na tle rozmieszczenia ludności ogółem

Ludność ogółem, produkcyjna, poprodukcyjna

powyżej 200 10 do 200 20 do 30 1 do 20 brak

Liczba porad

- powyżej 20 000
- 5 000 do 20 000
- 2 500 do 5 000
- 1 000 do 2 500
- 1 do 1 000

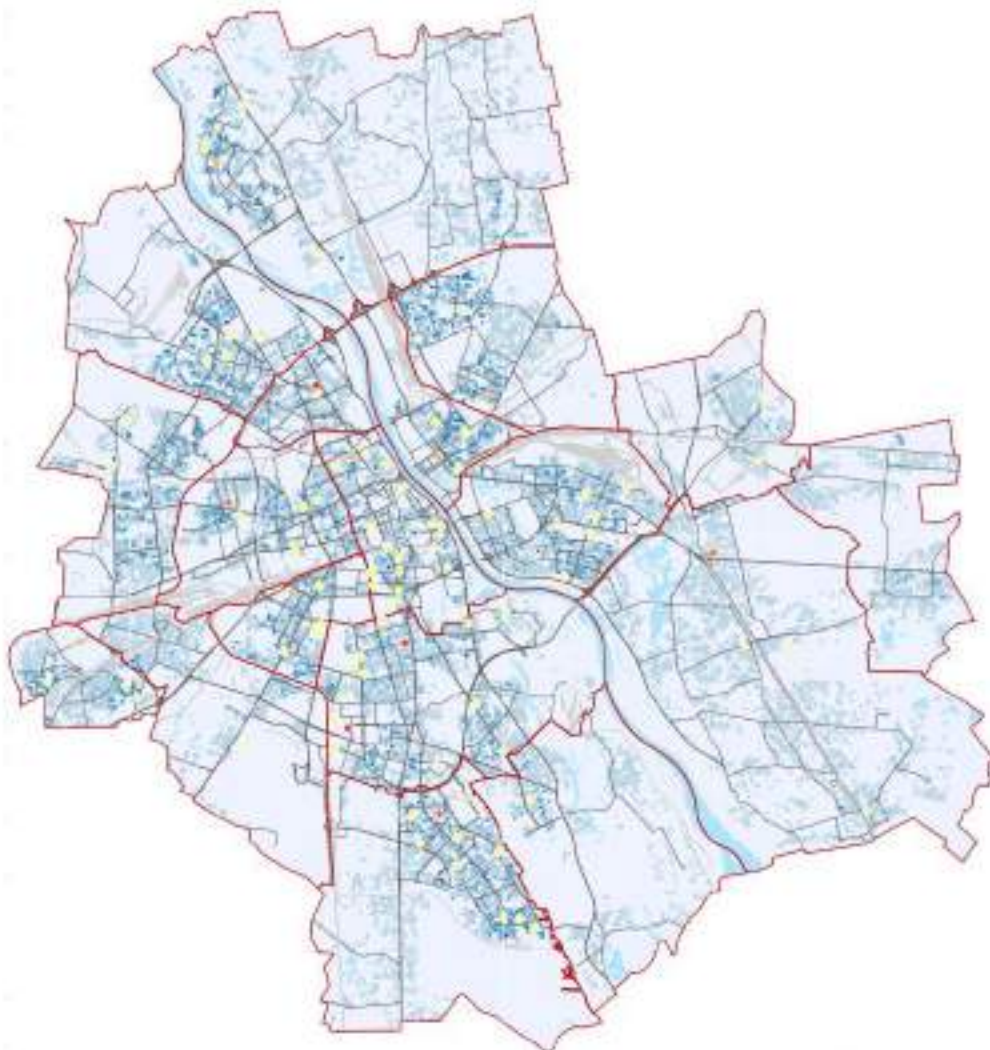
Na podstawie udostępnionych danych określono liczbę udzielonych porad lekarskich w warszawskich placówkach POZ. Ze względu na otrzymane dane z różnych źródeł i dla dwóch okresów (2017-2018 i 2019) oraz fakt, że dla niektórych placówek nie otrzymaliśmy danych o liczbie udzielonych porad, liczba zwizualizowanych placówek różni się od tej na poprzedniej mapie.

W placówkach POZ udzielono ponad 1,5 mln porad lekarskich, z tego aż 80% osobom dorosłym. Najwięcej porad osobom dorosłym udzielono w Centrum Medycznym LUXMED przy ulicy Postępu 21C na Mokotowie – ok. 127 tys. Ponad 50 tys. Porad udzielono również w przychodniach: Gen. Meriana C. Coopera (dzielnica Włochy), ul. K. Szajnochy (Żoliborz), ul. E. Ciotka (Wola), ul. A. J. Madalińskiego (Mokotów) oraz ul. Krypska. (Praga Południe).

Liczba udzielonych porad wyraźnie związana jest z wielkością i ofertą placówek POZ oraz gęstością ich rozmieszczenia, w POZ w Śródmieściu czy na Pradze Południe średnio udzielono poniżej 5 tys. porad – znacznie mniej niż w Wawrze czy na Targówku.

Liczba udzielonych porad lekarskich

Porady udzielone dzieciom na tle
rozmieszczenia ludność w wieku 0-18 lat

Dzieci w kategoriach wiekowych

powyżej 50 20 do 50 10 do 20 1 do 10 brak

Liczba porad

- powyżej 20 000
- 5 000 do 20 000
- 2 500 do 5 000
- 1 000 do 2 500
- 1 do 1 000

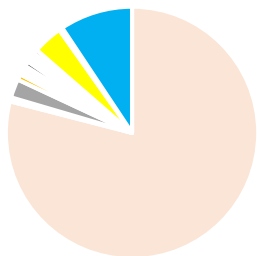
W placówkach POZ udzielono również ponad 312 tys. porad dzieciom.

Najwięcej wizyt zrealizowano, podobnie jak wizyt osób dorosłych, w Centrum Medycznym LUXMED przy ulicy Postępu 21C na Mokotowie - ok. 31 tys. Porad. Ponad 20 tys. porad udzielono także w placówkach przy ul. K. Szajnochy (Bielany), gen. Meriana C. Coopera (Włochy), i przy A. J. Madalińskiego (Mokotów).

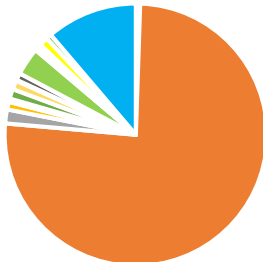
W większości śródmiejskich przychodni udzielono dzieciom poniżej 5 tys. porad. Znaczna część przychodni, które obsługują dużą liczbę dzieci zlokalizowana jest w dzielnicach peryferyjnych tj. Ursynów, Wawer, Targówek.

Miejsce zamieszkania pacjentów z przychodni POZ

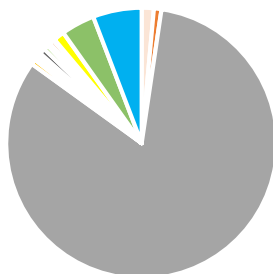
BEMOWO

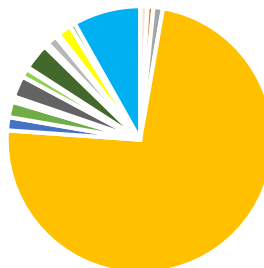
BIAŁOŁĘKA

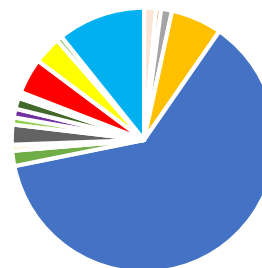
BIELANY

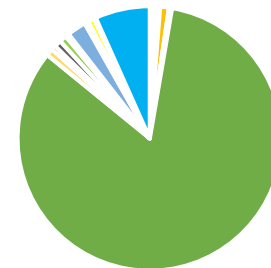
MOKOTÓW

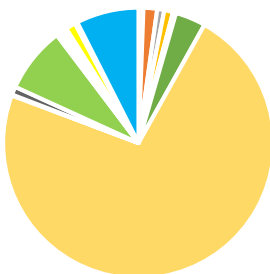
OCHOTA

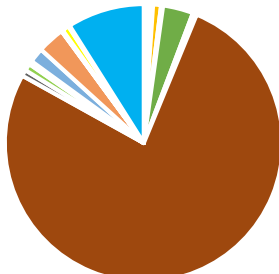
PRAGA-POŁUDNIE

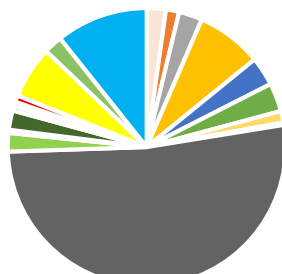
PRAGA-PÓŁNOC

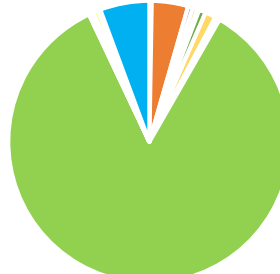
REMBERTÓW

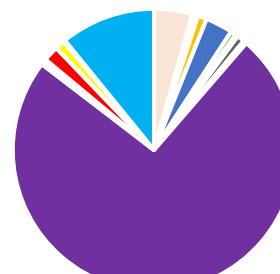
ŚRÓDMIEŚCIE

TARGÓWEK

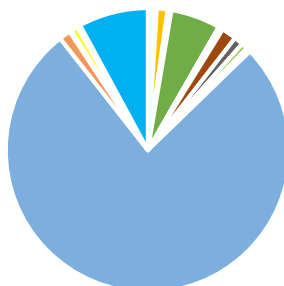
URSUS

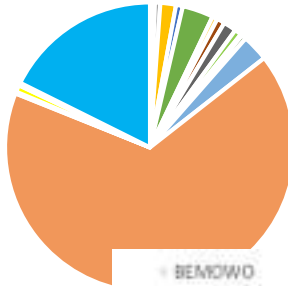
URSYNÓW

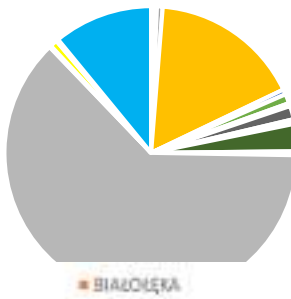
WAWER

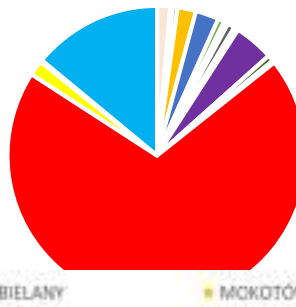
WESOŁA

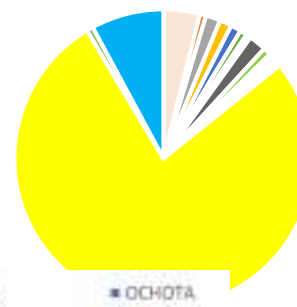
WILANÓW

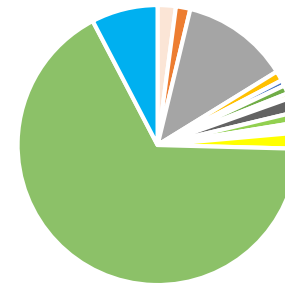
WŁOCHY

WOLA

ŻOLIBÓRZ

BEMOWO

PRAGA-POŁUDNIE

URSUS

WŁOCHY

BIAŁOŁĘKA

PRAGA-PÓŁNOC

URSYNÓW

WOLA

BIELANY

REMBERTÓW

WAWER

ŻOLIBÓRZ

MOKOTÓW

ŚRÓDMIEŚCIE

WESOŁA

SPOZA

OCHOTA

TARGÓWEK

WILANÓW

Miejsce zamieszkania pacjentów z przychodni POZ

Na podstawie zebranych danych można również na poziomie podstawowym określić zachowania przestrzenne mieszkańców Warszawy w zakresie korzystania POZ oraz wydzielić kilka kategorii dzielnic:

Dzielnice, których mieszkańcy korzystają z usług lekarskich „blisko domu”

Z usług przychodni POZ w dzielnicach Targówek, Praga Południe oraz Bielany korzystają w zdecydowanej większości mieszkańcy tych dzielnic, stanowią oni ponad 80% wszystkich osób otrzymujących porady lekarskie. W przypadku tych dzielnic, jak również Wawra, Ursynowa i Rembertowa (ponad 75% pacjentów z dzielnicy) można stwierdzić, że ich mieszkańcy korzystają z usług lekarskich „blisko domu”

Dzielnice, w których leczą się mieszkańcy z różnych części miasta

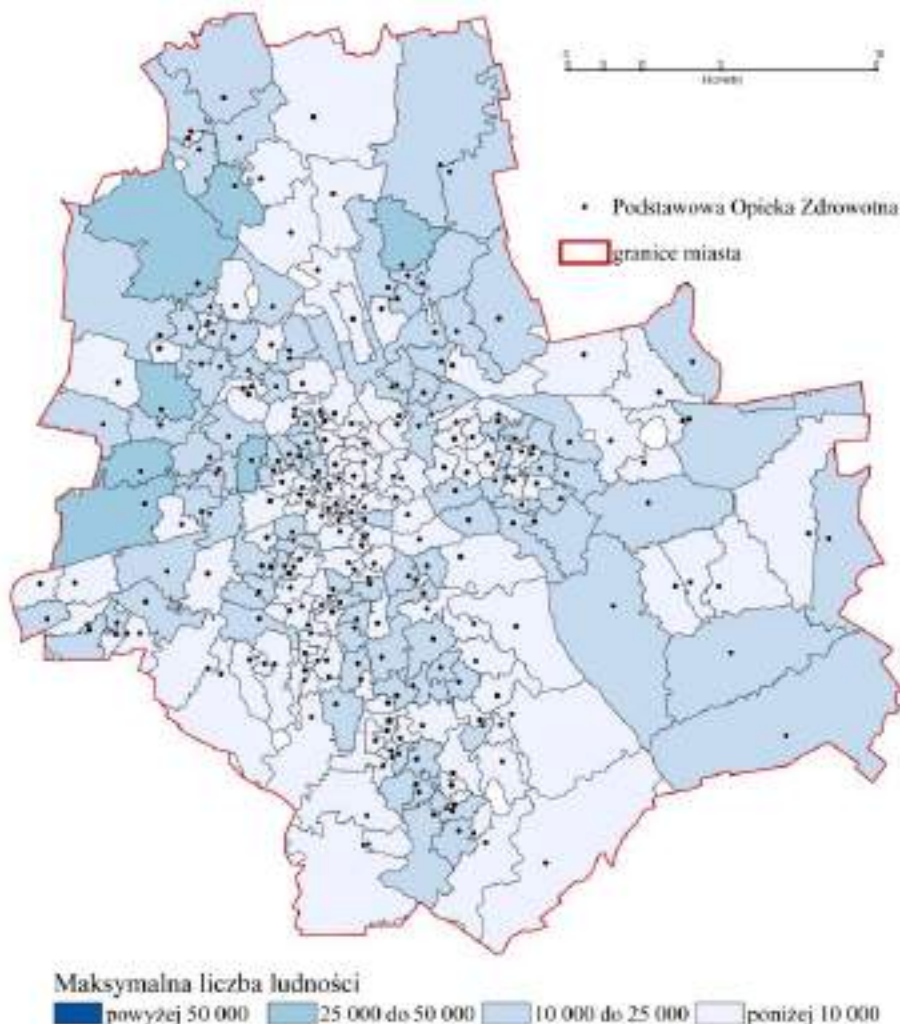
Mieszkańców różnych części miasta najbardziej przyciągają również, co jest związane z ich dostępnością, bliskością miejsca pracy czy nauki, przychodnie w Śródmieściu - aż 48% pacjentów śródmiejskich placówek mieszka poza tą dzielnicą. W grupie tej największy udział stanowią osoby mieszkające poza Warszawą oraz mieszkańcy dzielnic sąsiadujących: Mokotowa i Woli.

Dzielnice, których przychodnie POZ przyciągają osoby spoza Warszawy

Największy udział pacjentów mieszkających poza Warszawą leczy się w placówkach w dzielnicach: Wesoła (18%), Włochy (14%) oraz Białołęka (11%).

Liczba ludności w zasięgu najbliższej poradni POZ

Liczba ludności w zasięgu najbliższej placówki POZ

Rozmieszczenie ludności i gęstość zaludnienia w powiązaniu z lokalizacją placówek POZ w konkretnej fizycznej przestrzeni (uwzględnienie istniejącej siatki dróg i ulic) jest podstawą do określenia możliwości skorzystania ze świadczeń POZ.

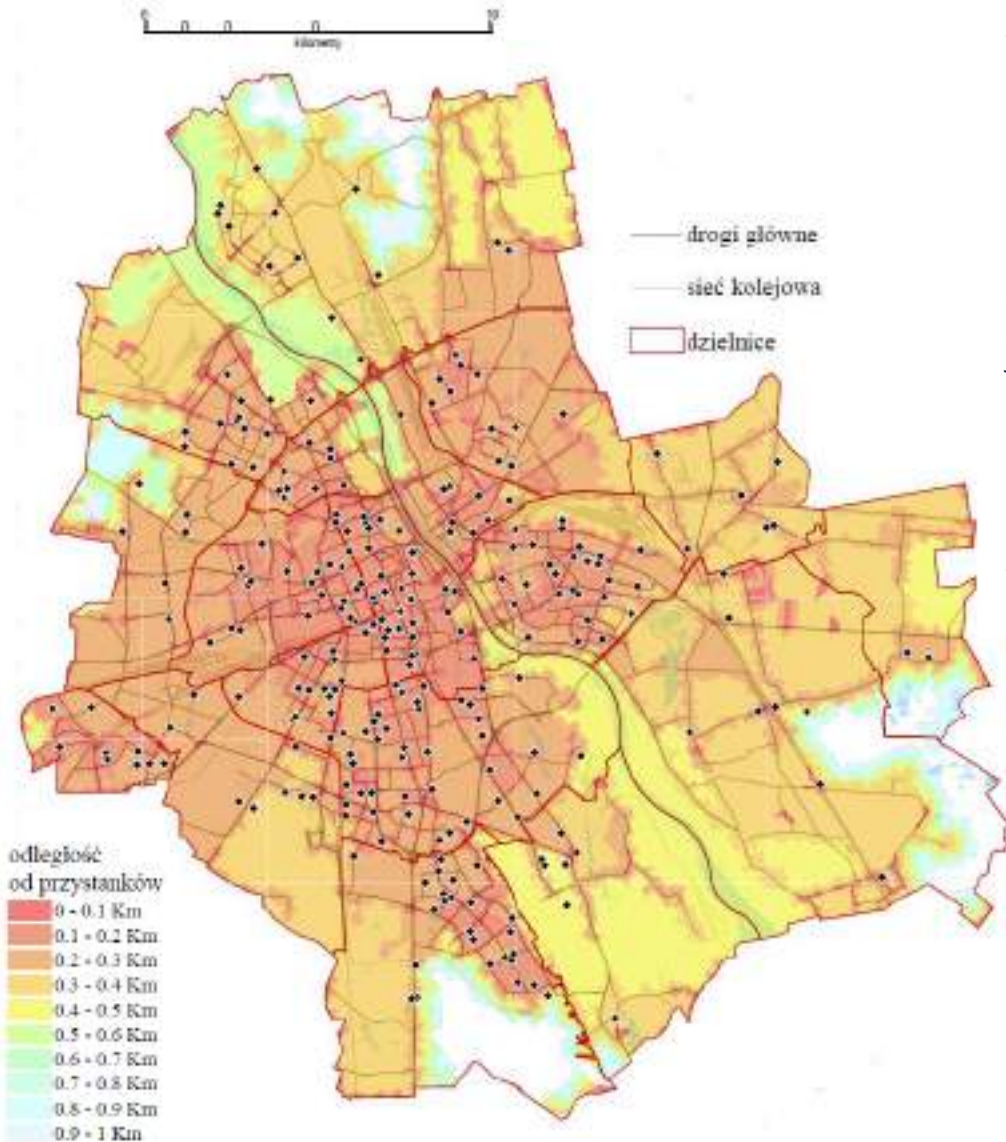
Ze względu na nierównomierność rozmieszczenia ludności i różne nasycenie przestrzeni placówkami POZ mamy do czynienia z sytuacją, że możliwości te są zróżnicowane także na obszarze z w pełni wykształconą zwartą strukturą funkcjonalno-przestrzenną.

Największe możliwości (bliskość placówki i mniejsza liczba potencjalnych pacjentów) występują w Śródmieściu i fragmencie Pragi Południe; liczba potencjalnych korzystających wzrasta na Mokotowie i Ursynowie, ale dostępność fizyczna obiektów pozostaje dalej dobra. Obszary o rozproszonej zabudowie (Wawer, Rembertów, Wesoła, Wilanów) oferują zdecydowanie gorsze możliwości ze względu na odległość do placówki i liczbę potencjalnych pacjentów.

Rozwój budownictwa mieszkaniowego na Białołęce i sposób zagospodarowania jej terenu znajdują odbicie zarówno w odległości do placówek POZ jak i w liczbie osób, dla których placówka ta jest placówką najbliższą zlokalizowaną a więc taką, z której usług powinni korzystać. Podobna sytuacja występuje w części Bielan i Bemowa. W przypadku Wilanowa i Wawra warto zwrócić uwagę, że przy podobnej dostępności przestrzennej możliwości korzystania ze świadczeń różnią się ze względu na liczbę ludności danego obszaru. Sytuacja obszarów peryferyjnych Warszawy jest więc zróżnicowana. Nowe inwestycje mieszkaniowe powstające w sąsiedztwie Huty Luccini pogarszają sytuację w znacznej części Bielan.

Dostępność komunikacyjna placówek POZ

Położenie placówek POZ na tle przystanków komunikacji publicznej

Warszawa jest miastem z dobrze rozwiniętym systemem transportu publicznego.

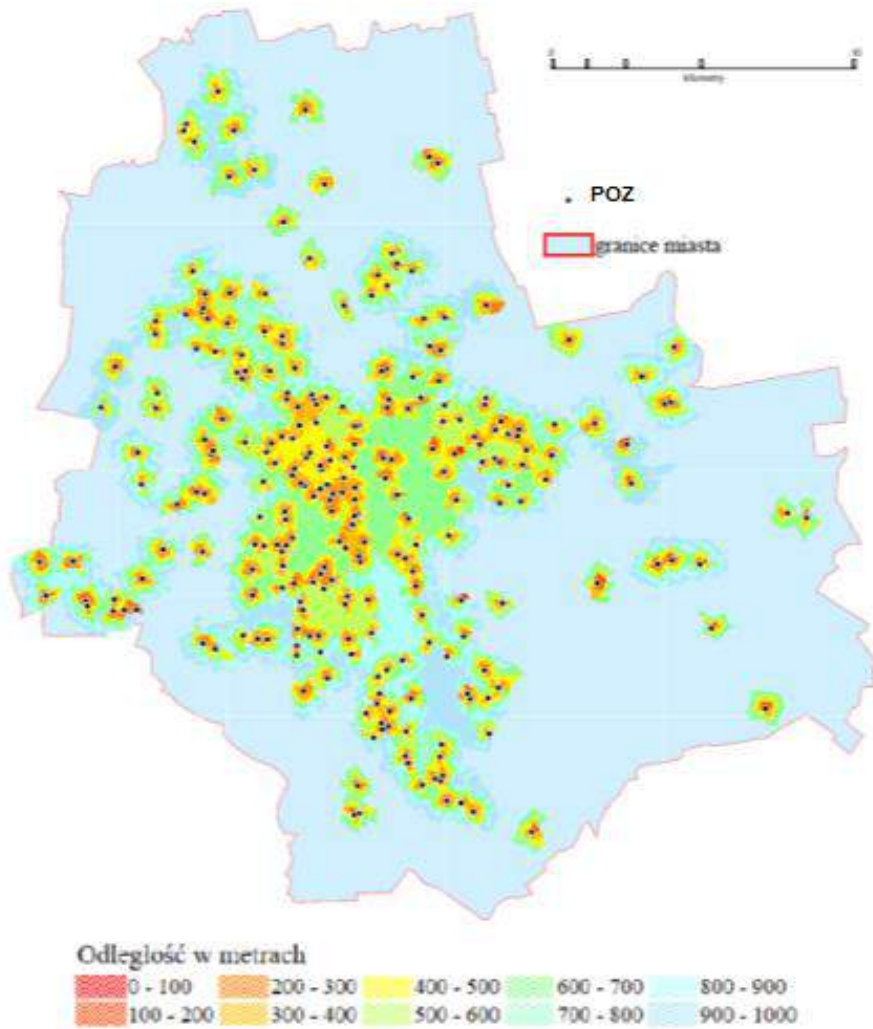
Odległość od przystanków na przeważającej części miasta nie przekracza 400 metrów.

Większa odległość występuje na fragmentach Wilanowa, w mniejszej stopniu w Wesołej i w Wawrze. W podobnie niekorzystnej sytuacji jak Wilanów jest Białołęka.

Placówki POZ, także na obszarach peryferyjnych, zlokalizowane są w sąsiedztwie przystanków autobusowych, tramwajowych, stacji metra i stacji kolejowych (np. Warszawa Miedzeszyn, Warszawa Wesoła oraz Powsin, ul. Przyczółkowa)

Ekwidystanty dojścia pieszego do placówek POZ

Dostępność przestrzenna placówek POZ – ekwidystanty dojścia pieszego

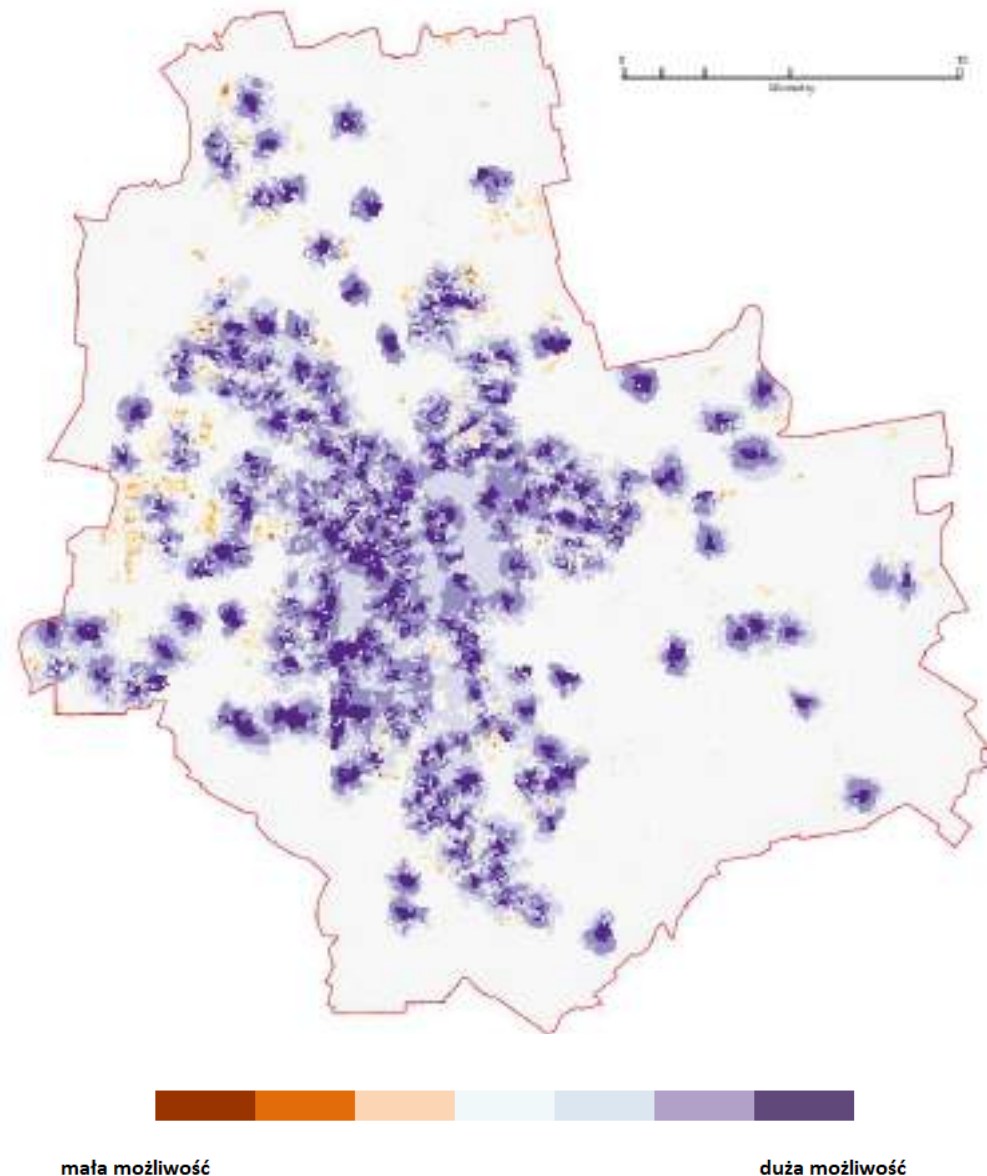

W obszarach najgęściej zaludnionych placówki POZ tworzą sieć, która zasięgami swoich poszczególnych jednostek tworzy strefę o odległości do placówek POZ do 600 metrów. Oznacza to, że w Warszawie na obszarach zwartej zabudowy we wskazanym wcześniej pasie koncentracji ludności różnych grup wiekowych można mówić o lokalizacji placówek POZ w tzw. sąsiedztwie. Po prawej stronie Wisły dotyczy to przede wszystkim Pragi Południe i Pragi Północ. W lewobrzeżnej Warszawie dotyczy to pasa od granicy Bielania z Żoliborzem, przez Śródmieście, zachodnie fragmenty Woli i Ochoty i Mokotów do Ursynowa. Do grupy tej należy też dołączyć Ursus.

W przypadku dzielnic obrzeżnych Warszawy prawobrzeżnej sytuacja jest zupełnie inna. Nie występuje tu jedna ciągła strefa. Placówki są zlokalizowane w ciągach transportowych i strefy dostępu do 1 kilometra nie łączą się. Jest to przypadek Wawra, Wesołej i Rembertowa oraz Białołęki w częściach poza Nowodworami i Tarchominem. W tych przypadkach o lokalizacji placówek POZ należy mówić w perspektywie funkcjonowania centrów lokalnych. Te centra lokalne są mniej lub bardziej rozwinięte i w zależności od tego oferują pewien zestaw usług dla grup mieszkańców z okolicy lub całej dzielnicy. Obraz jaki przedstawiono na mapie jest przyczynkiem do dyskusji jak wygląda sąsiedztwo w różnych częściach Warszawy oraz na ile i w jaki sposób jest ono powiązane z dystansem fizycznym do usług i centrów lokalnych.

Możliwość skorzystania ze świadczeń placówek POZ

Odległość od placówek POZ w stosunku do liczby ludności

Uzupełnieniem informacji z poprzedniej mapy jest obraz dostępności placówek POZ z uwzględnieniem liczby ludności z danego obszaru a więc wskaźnik możliwości korzystania ze świadczeń placówek POZ.

Z mapy tej wynika, że deprivacja potrzeb z zakresu świadczeń POZ występuje na obszarach Bemowa, Woli, Bielani i Białołęki.

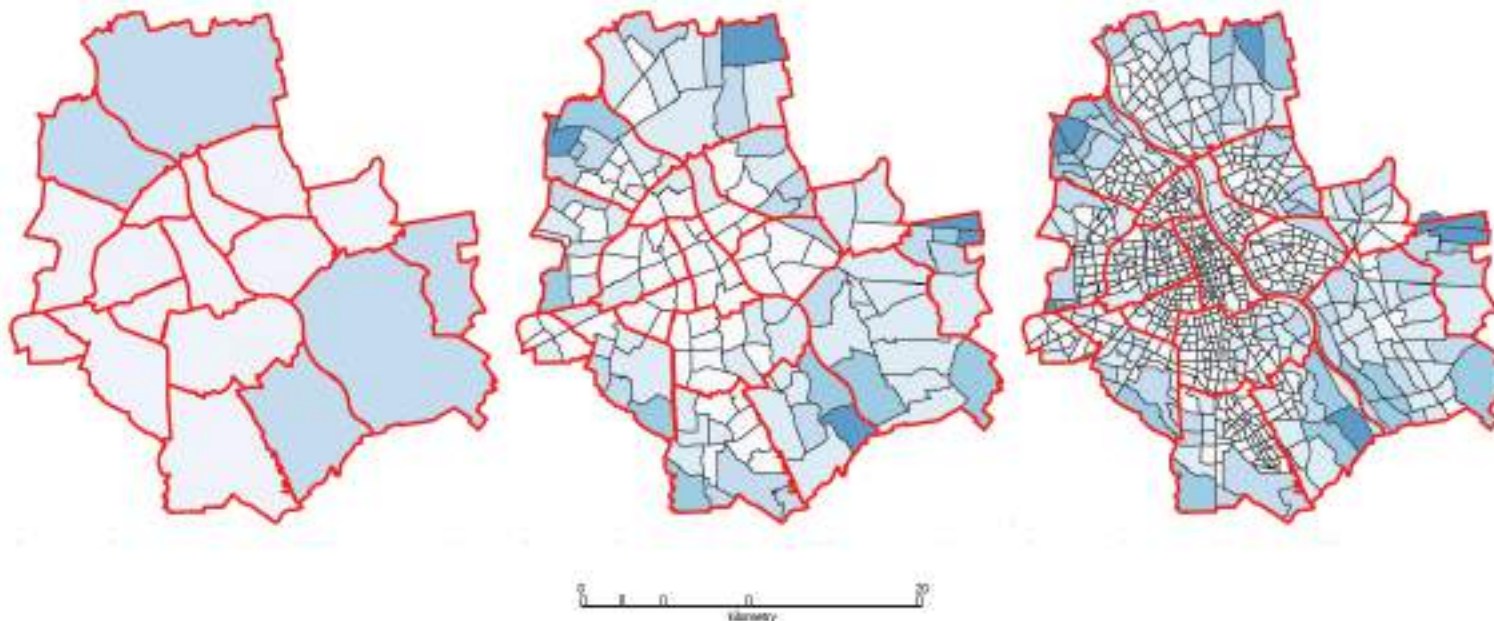
Wskaźnik możliwości korzystania z usług placówek POZ wskazuje także na potencjał świadczenia tych usług w poszczególnych dzielnicach. Obiektywna ocena tego potencjału na podstawie wskaźników w nieco innym niż dotychczas świetle przedstawia sytuację w dzielnicach o zabudowie rozproszonej i niskiej gęstości zaludnienia. Sytuacja ta jednak może ulec zmianie w przypadku realizacji inwestycji mieszkaniowych.

Średnia odległość do najbliższej placówki POZ

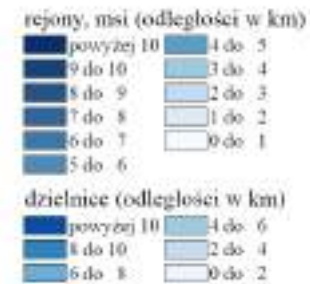
Dzielnice

Obszary MSI

Rejony komunikacyjne

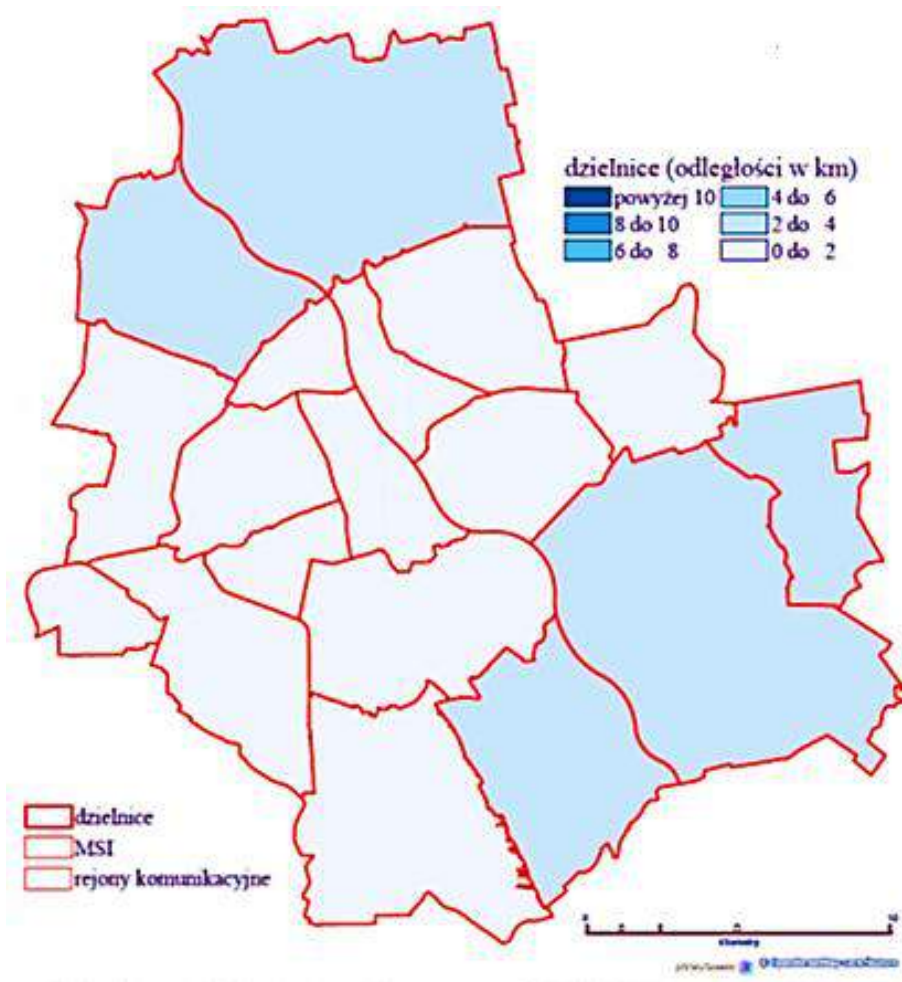

Analizy rozmieszczenia placówek POZ wykonano w trzech typach jednostek przestrzennych. Pozwoliło to na identyfikację zróżnicowań rozmieszczenia placówek POZ w skali miasta i w skali dzielnic. Dezagregacja przestrzenna i analiza w ramach rejonów komunikacyjnych daje pełny obraz dostępności przestrzennej, umożliwiając jednocześnie wskazanie obszarów uprzywilejowanych w sensie nasycenia placówkami POZ. Interpretacja tego obrazu wymaga dodatkowych analiz wykorzystania terenów i sposobów ich zagospodarowania łącznie z wyposażeniem w sieć transportową. Generalnie jednak kartogram wykonany z wykorzystaniem rejonów komunikacyjnych dobrze oddaje rzeczywistość zarówno w części centralnej miasta jak i w dzielnicach peryferyjnych.

Średnia odległość do najbliższej placówki POZ w dzielnicach

Średnie odległości do najbliższej placówki POZ
w dzielnicach

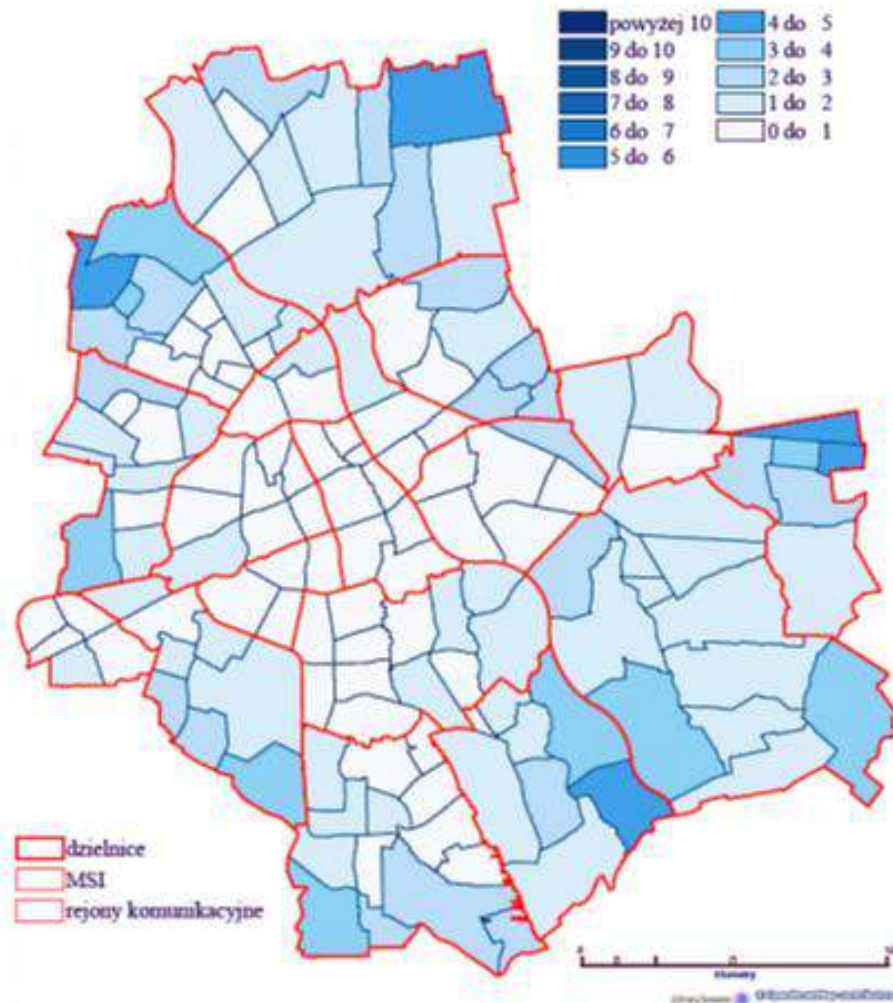
Średnia odległość do najbliższej placówki POZ w Warszawie wynosi 1,42 km. Zgodnie z wynikami analiz wykonanych w skali dzielnic najmniejsza średnia odległość występuje w Śródmieściu i wynosi 0,54 km. Średnio odległość do placówek POZ na Ochocie i w Ursusie wynosi 800 metrów.

Największa odległość do placówki POZ notowana jest w Wesołej – 2,56 km. Jest to jedyna dzielnica w Warszawie, gdzie średnia odległość do placówek POZ wynosi więcej niż 2,4 km co oznacza, że mieszczą się one w izochronie 25 minut. Największe średnie odległości do placówek POZ – powyżej 2 kilometrów - występują w przypadku 5 dzielnic peryferyjnych.

Pewnym zaskoczeniem jest sytuacja w Rembertowie, gdzie średnia odległość do placówek POZ wynosi 1,21 km. Jest to niewiele więcej, niż średnia odległość do placówek POZ na Pradze Północ, która wynosi 1,06 kilometra.

Średnia odległość do najbliższej placówki POZ w obszarach MSI

Średnie odległości do najbliższej placówki POZ
w obszarach MSI (w km)

Wyniki analiz wykonanych w skali jednostek MSI wskazują, że najbliżej do placówek POZ mają mieszkańcy Śródmieścia Południowego i Mirowa (odległość 380m). W odległości do 500 metrów placówki POZ zlokalizowane są także na Starych Bielanych, Starym Mokołowie, Nowolipkach, Rakowcu, Powiślu, Muranowie i w Śródmieściu Północnym.

W 49 jednostkach MSI mieszkańcy mają placówki POZ w odległości do 800 m, co oznacza dojście w 10 minut do placówki.

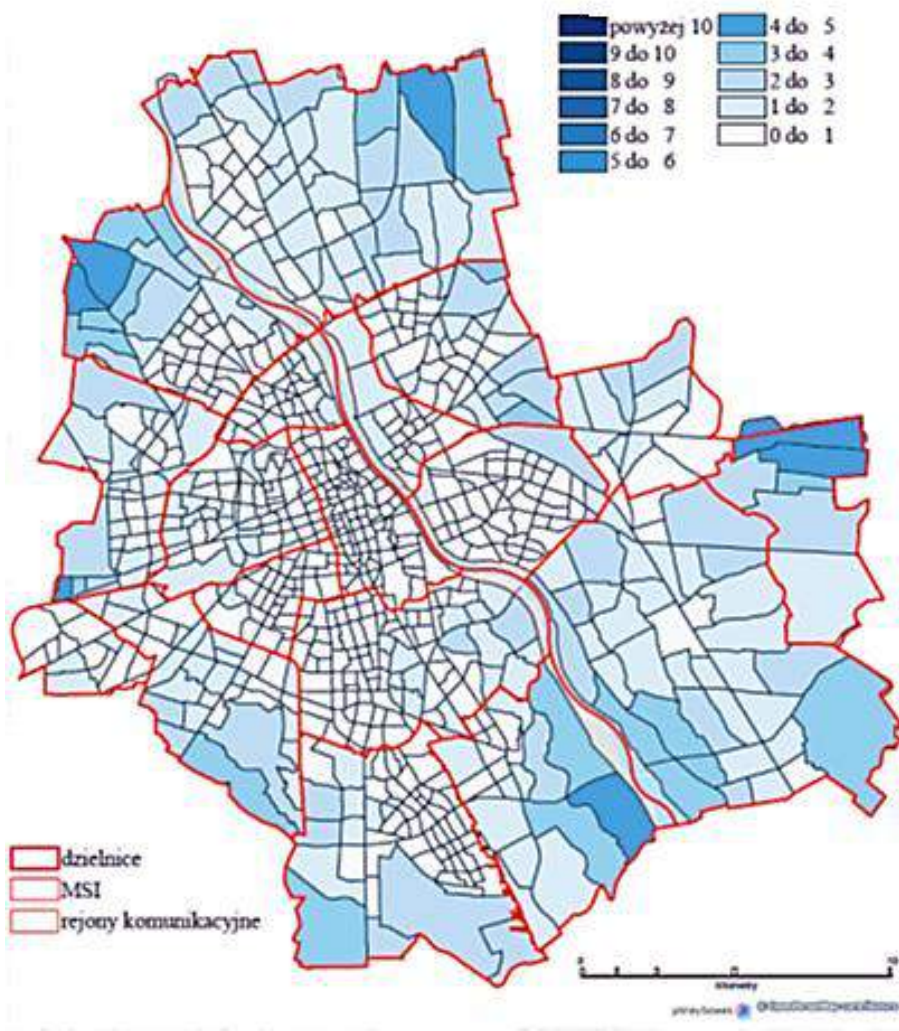
Największa odległość do placówek POZ występuje w jednostkach MSI: Plac Wojska Polskiego – 4,94 km oraz Kobiątka, Wólka Węglowa, Kępa Zawadowska i Wola Grzybowska (powyżej 4 km).

Trzeba jednak zauważyć, że są jednostki MSI przestrzennie peryferyjne, gdzie dostępność nie przekracza 15 minut. Dzieje się tak w przypadku jednostek: Gołębki (0,74 km), Kabaty (0,75 km), Szamoty (0,75 km) i Pyry (0,76 km). Nieco gorsza ale wciąż dobra jest sytuacja w jednostkach MSI: Dąbrówka Szlachecka (0,95 km), Tarchomin (0,9 km) i Nowy Rembertów (0,88 km).

Peryferyjność przestrzenna nie w każdym przypadku oznacza izolację, jaka często dotyczy dzielnic obrzeżnych. W przypadku Warszawy trudno porównywać Ursynów z Białołęką. Bemowo i Rembertów mimo różnego charakteru dzielnic wykazują podobnie duże zróżnicowania przestrzenne w dostępności placówek POZ.

Średnia odległość do najbliższej placówki POZ w rejonach komunikacyjnych

Średnie odległości do najbliższej placówki POZ w rejonach komunikacyjnych (w km)

Wyniki analiz w rejonach komunikacyjnych uszczegóławiają obraz dostępności placówek POZ.

Uwagę zwraca jednorodny pod względem dobrej dostępności obszar Pragi Południe oraz obszar lewobrzeżnej Warszawy od części Bielan (od Chomiczówki, Wawrzyszowa i Wrzeciona) przez Żoliborz, dzielnice centralne do części wschodniej Ursynowa (Ursynów Centrum, Natolin, Kabaty).

Średnie odległości do placówek POZ w Wilanowie i Wawrze mierzone w rejonach komunikacyjnych wykazują mniejsze zróżnicowanie.

6. 1.2. Placówki AOS

Rozmieszczenie placówek AOS

Rozmieszczenie placówek AmbulATORYJNEJ Opieki Specjalistycznej w Warszawie

W okresie 2017-2019 w ramach AOS świadczenia realizowały 211 placówki, większość oferowała usługi co najmniej kilku specjalistów. Co trzecia placówka zlokalizowana jest w dzielnicy Śródmieście. Najwięcej z nich działa poza tym w dzielnicach: Mokotów (10%) i Wola (9%), najmniej w dzielnicach peryferyjnych: Wilanów i Białołęka (ok. 1%). W zestawieniu brak placówek z dzielnicy Wesoła.

Podobnie jak placówki POZ, poradnie specjalistyczne położone są na obszarze z w pełni wykształconą zwartą strukturą funkcjonalno-przestrzenną. Poza tym duża część placówek to poradnie przyszpitalne a świadczeniodawcami udzielającymi największej liczby porad są m.in. Centrum Onkologii, Instytut Kardiologii, SPK Szpital Okulistyczny w Warszawie, Uniwersyteckie Centrum Kliniczne Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego.

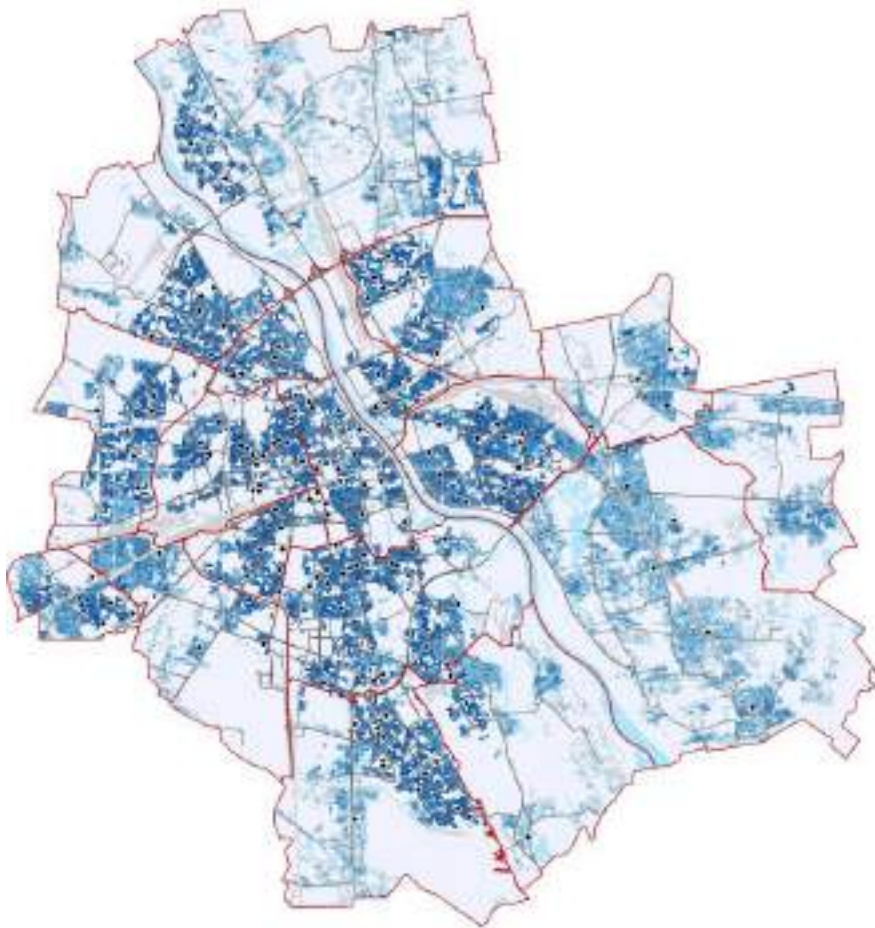
Nasycenie placówkami AOS jest zróżnicowane. Jest ono zdecydowanie mniejsze w prawobrzeżnej części Warszawy. W najlepszej sytuacji są tu tereny Pragi Południe (Gocław, Saska Kępa) oraz Targówka (Bródno; w najgorszej Wesoła i Rembertów. Rozmieszczenie poradni w lewobrzeżnej Warszawie koreluje generalnie z rozmieszczeniem i gęstością zaludnienia.

Lokalizacja placówek AOS, podobnie jak w przypadku placówek POZ, w poszczególnych dzielnicach związana jest z historią i charakterem ich rozwoju, siatką dróg i ulic oraz przebiegiem linii metra.

Należy wyraźnie podkreślić powiązania lokalizacji, zwłaszcza wielospecjalizacyjnych, poradni z rozmieszczeniem szpitali.

Rozmieszczenie placówek AOS

Rozmieszczenie placówek AmbulATORYJNEJ Opieki Specjalistycznej na tle rozmieszczenia ludności ogółem

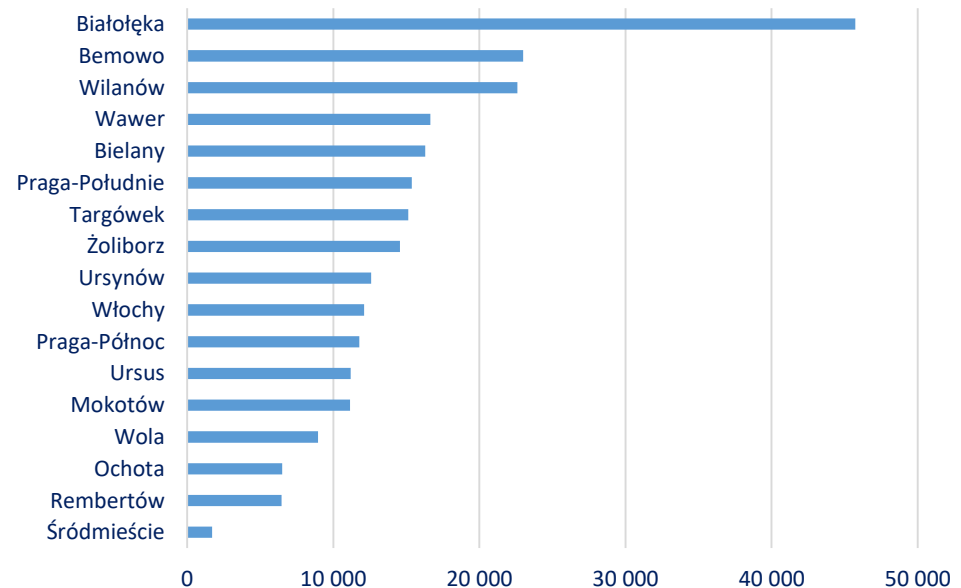
Ludność ogółem, produkcyjna, poprodukcyjna

powyżej 200 50 do 200 20 do 50 1 do 20 brak

Dostępność placówek AOS w Warszawie jest bardzo zróżnicowana. Na jedną poradnię przypada 9 339 mieszkańców stolicy.

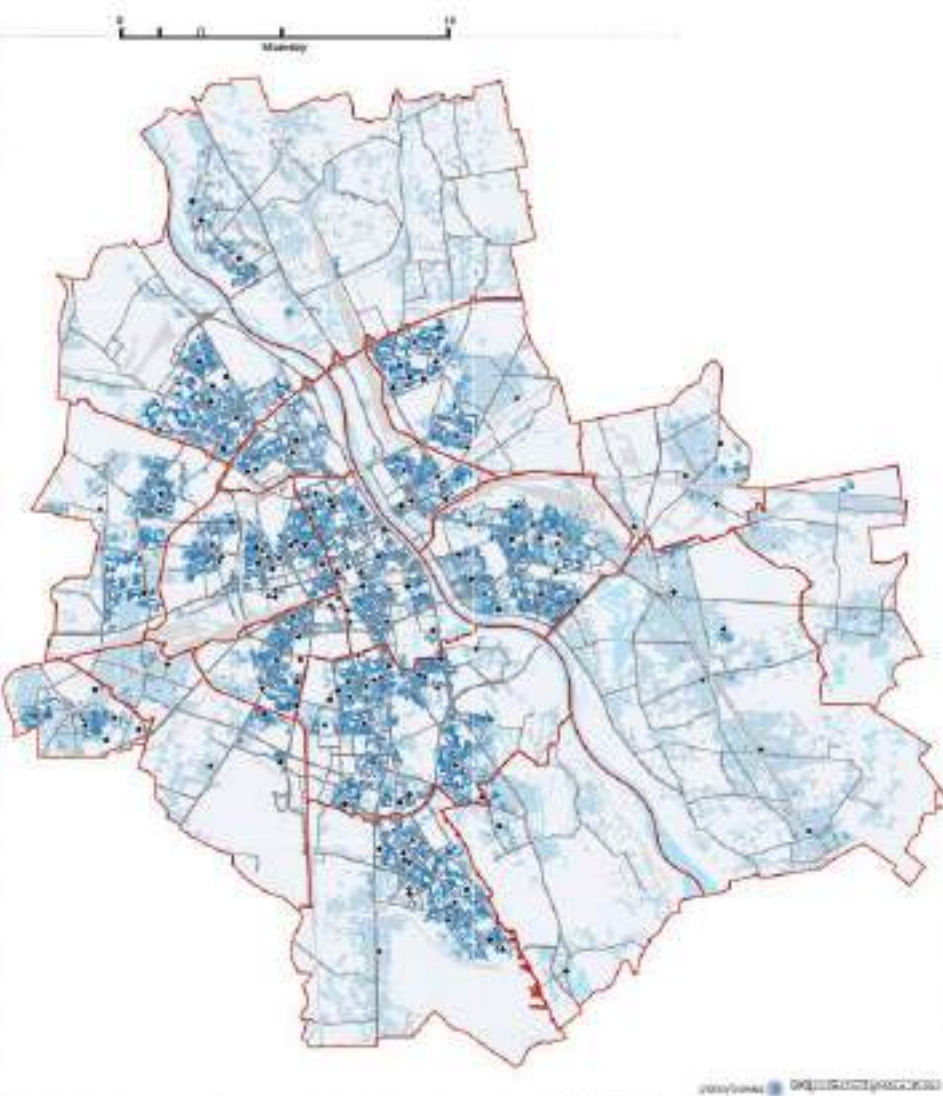
Największa liczba mieszkańców na jedną placówkę przypada w dzielnicy Białotałka – ponad 45 tys. osób, wysokie wskaźniki, ponad 20 tys. mieszkańców, odnotowano także dla dzielnic: Bemowo i Wilanów. Najlepsza sytuacja panuje w dzielnicy Śródmieście, gdzie na jedną placówkę POZ przypada 1 715 osoby.

Liczba mieszkańców na placówkę AOS

Rozmieszczenie AOS a rozmieszczenie ludności

Rozmieszczenie placówek AmbulATORYJNEJ Opieki Specjalistycznej na tle rozmieszczenia ludności w wieku poprodukcyjnym

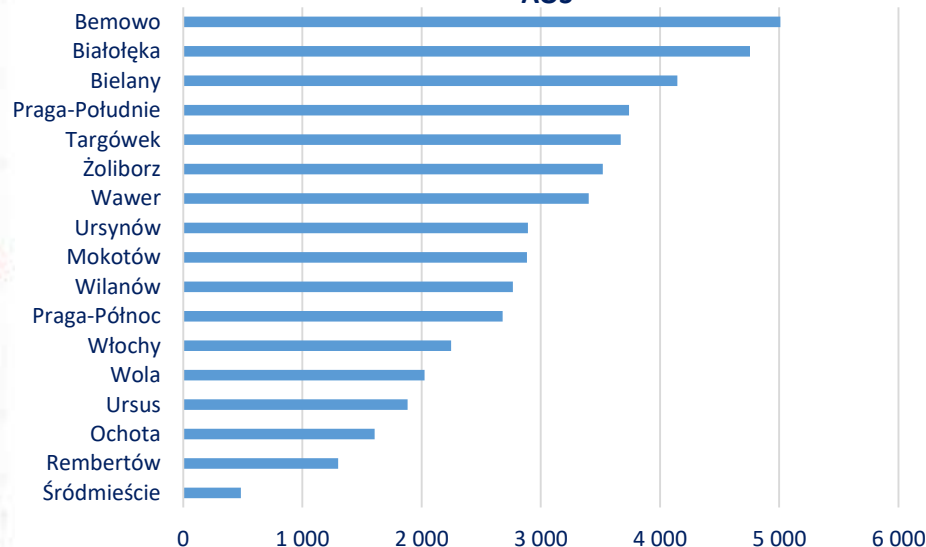
Placówki ambulatoryjnej opieki specjalizacyjnej zlokalizowane są na obszarze koncentracji ludności w wieku poprodukcyjnym (Śródmieście, Żoliborz i bliskie Bielany, Wola, Ochota, północny Mokotów, Praga Północ, część Pragi Południe oraz Targówka).

Poradnie specjalistyczne są również położone na obszarach o mniejszej koncentracji ludności starszej, szczególnie widoczne jest to w dzielnicach peryferyjnych, tj. Wawer, Rembertów oraz Wilanów.

Dość dobre wyposażenie w placówki AOS w Wawrze związane jest z lokalizacją na tym obszarze szpitali (Centrum Zdrowia Dziecka, Instytut Kardiologii oraz Międzyleski Szpital Specjalistyczny).

Na placówkę AOS przypada w Warszawie 2 092 osoby w wieku poprodukcyjnym, najwyższe wskaźniki odnotowano dla dzielnic peryferyjnych: Bemowo, Białołęka i Bielany (powyżej 4 tys. osób/placówkę), najniższe w Śródmieściu.

Liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym na placówkę AOS

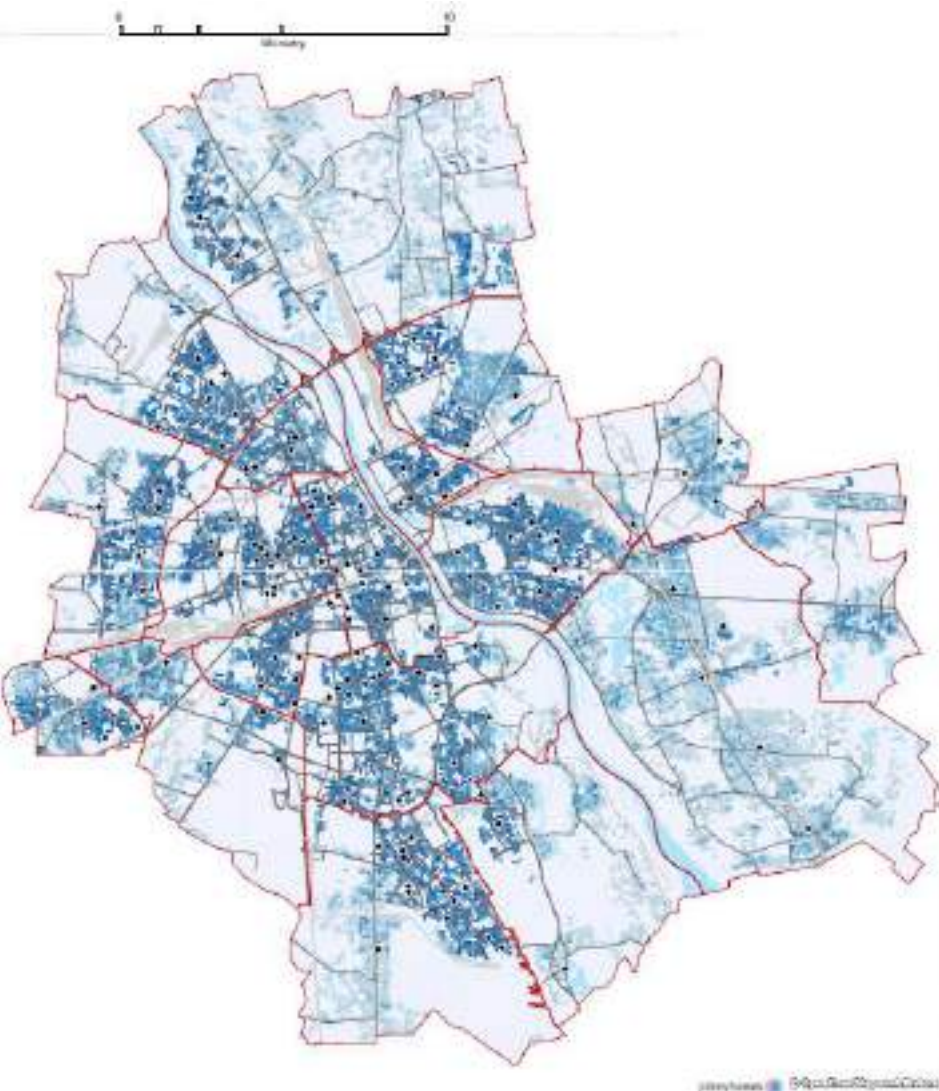

Ludność ogółem, produkcyjna, poprodukcyjna

■ powyżej 200 ■ 50 do 200 ■ 20 do 50 ■ 1 do 20 ■ brak

Rozmieszczenie AOS a rozmieszczenie ludności

Rozmieszczenie placówek Ambulatoryjnej Opieki Specjalistycznej na tle rozmieszczenia ludności w wieku produkcyjnym

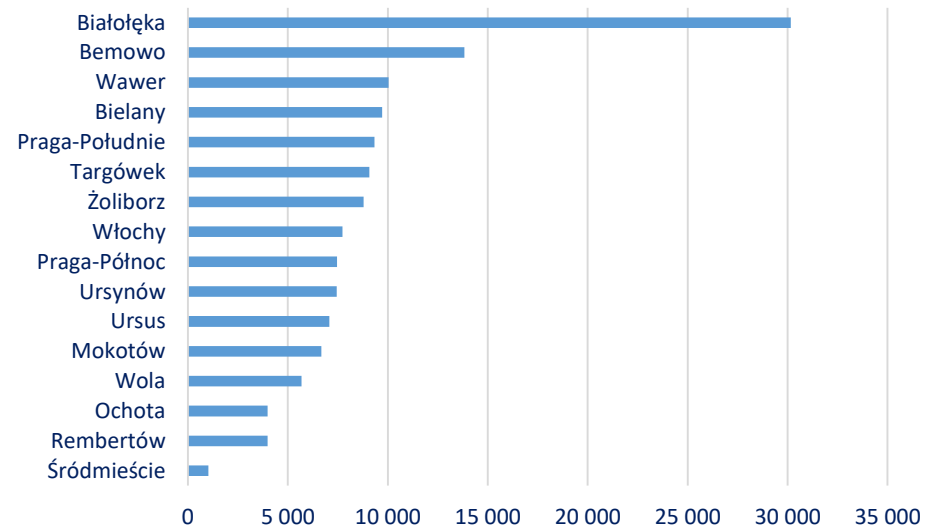

Ludność w wieku produkcyjnym ma raczej dobry dostęp do poradni specjalistycznych w skali miasta.

Obszary o dużym udziale mieszkańców w wieku produkcyjnym i słabo wyposażone w placówki AOS to między innymi południowo-wschodnia część Białołęki, osiedla Targówek Mieszkaniowy i Zacisze (Targówek), Stara Miłosna (Wesoła), północny Wilanów, Nowe i Stare Włochy, peryferyjna część Ursusa oraz Bemowo.

W Warszawie na placówkę AOS przypada średnio 5 715 osób w wieku produkcyjnym, najwięcej na Białołęce – 30 156, najmniej w Śródmieściu – 1 027.

Liczba mieszkańców w wieku produkcyjnym na placówkę AOS

Rozmieszczenie AOS a rozmieszczenie ludności

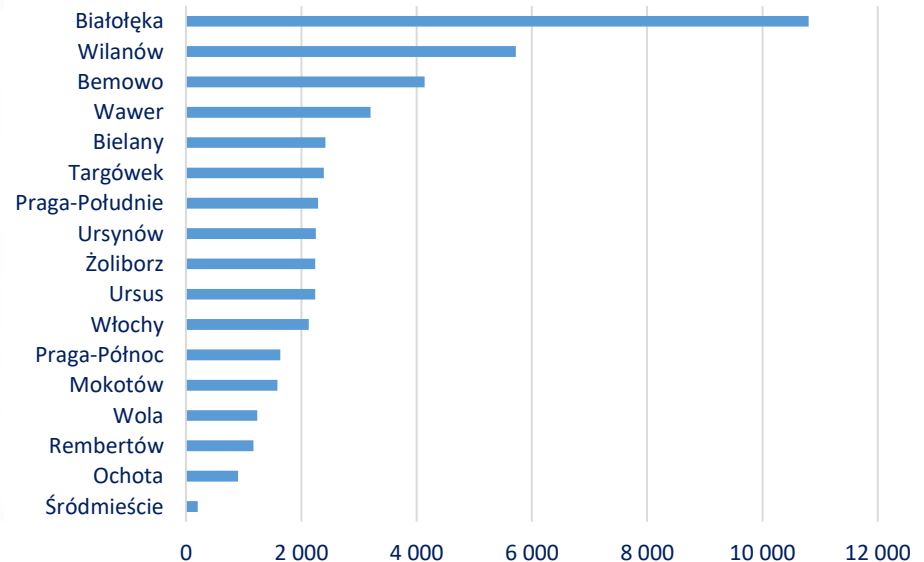
Rozmieszczenie placówek Ambulatoryjnej Opieki Specjalistycznej na tle rozmieszczenia ludności w wieku przedprodukcyjnym

Placówki AOS występują także w sąsiedztwie „młodych” osiedli mieszkaniowych np. Tarchomin i Nowodwory (Białołęka), Bródno (Targówek), Wrzeciono, Wawrzyszew (Bielany), Kabaty (Ursynów), Skorosze (Ursus).

Obszarami, zamieszkiwanymi przez młodych warszawiaków, a słabo wyposażonymi w poradnie specjalistyczne są m.in. Gołębki (Ursus), Stare Włochy (Włochy), Grodzisk (Białołęka).

Średnio na poradnię specjalistyczną przypada w stolicy 1 529 mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym, najczęściej na Białołęce – 10 800, najmniej w Śródmieściu – zaledwie 203.

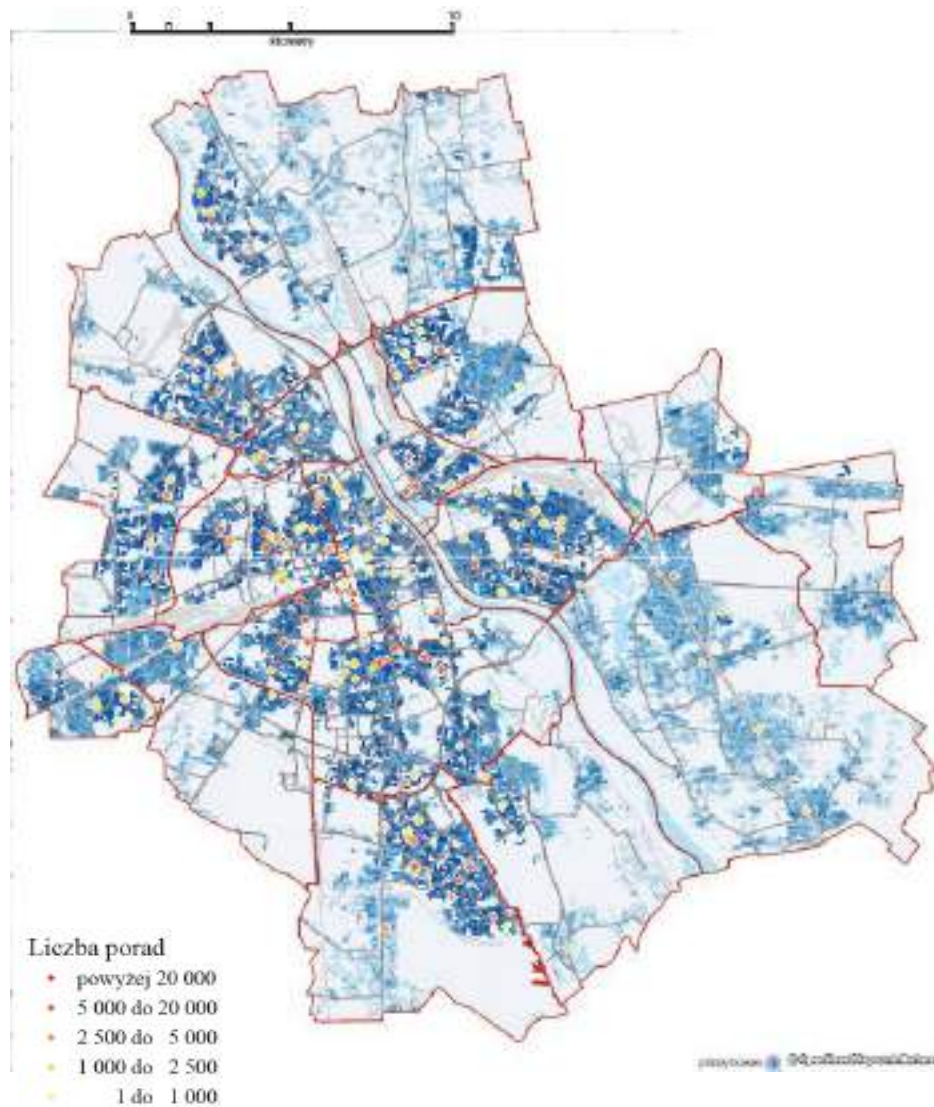
Liczba mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym na placówkę AOS

Dzieci w kategoriach wiekowych
 powyżej 50 20 do 50 10 do 20 1 do 10 brak

Pacjenci poradni specjalistycznych

Liczba udzielonych porad w placówkach AOS na tle rozmieszczenia ludności ogółem

W placówkach AOS w 2019 roku udzielono ponad 2,6 mln porad lekarskich. Skorzystało z nich ponad 4,8 mln pacjentów. Z porad placówek POZ korzystają przede wszystkim mieszkańcy Warszawy, w mniejszym stopniu mieszkańcy okolicznych gmin. Pacjentami poradni specjalistycznych są również osoby pochodzące z innych części kraju, dotyczy to przede wszystkim poradni przyszpitalnych.

Najwięcej porad udzielono w poradni onkologicznej w Centrum Onkologii - Instytucie im. Marii Skłodowskiej-Curie przy ul. Roentgena 5 na Ursynowie – 85 079 porad udzielonych 36 297 pacjentom. Wszystkie poradnie, które udzieliły ponad 25 tys. porad funkcjonują w szpitalach. Są to:

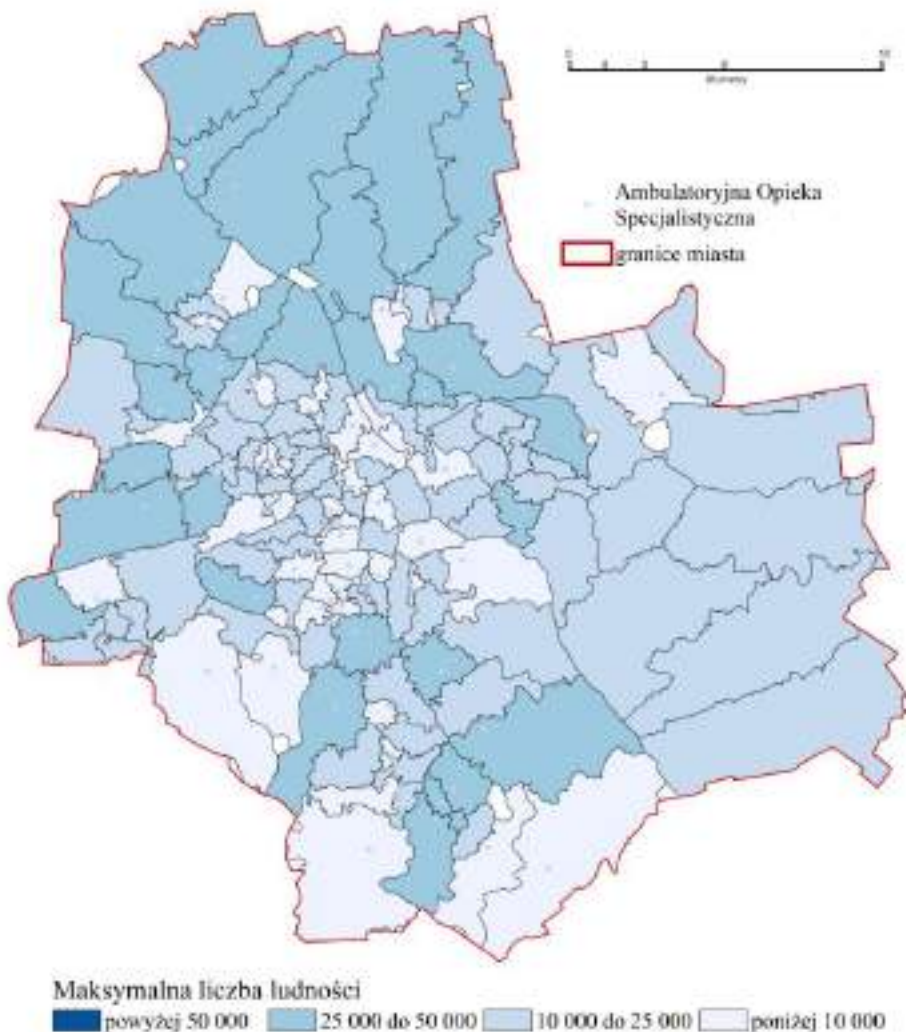
- poradnia dermatologiczna (Uniwersyteckie Centrum Kliniczne Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego) - 31 985 porad,
- poradnia chirurgii urazowo- ortopedycznej (Uniwersyteckie Centrum Kliniczne Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego) - 30 673,
- poradnia dermatologiczna kliniki Dermatologii (Centralny Szpital Kliniczny MSWiA w Warszawie) – 30 632,
- poradnia chirurgii onkologicznej (Centrum Onkologii - Instytut im. Marii Skłodowskiej-Curie) - 29 818,
- poradnia chorób zakaźnych (Wojewódzki Szpital Zakaźny w Warszawie) - 28 441,
- poradnia ginekologiczno-położnicza (Szpital Kliniczny im. Ks. Anny Mazowieckiej) - 27 688,
- poradnia KWNS (Instytut Kardiologii im. Prymasa Tysiąclecia Stefana Kardynała Wyszyńskiego) – 27 611,
- Poliklinika (Samodzielny Publiczny Kliniczny Szpital Okulistyczny w Warszawie) – 26 807.

Ponad 15 tys. pacjentów przyjęto, poza poradnią w Centrum Onkologii, w poradni KWNS w Instytucie Kardiologii.

Liczba udzielonych porad w placówkach AOS powiązana jest z ich specjalizacją oraz ofertą w zdecydowanie większym stopniu aniżeli z rozmieszczeniem mieszkańców w Warszawie.

Liczba ludności w zasięgu najbliższej placówki AOS

Liczba ludności w zasięgu najbliższej placówki AOS

Możliwości skorzystania ze świadczeń AOS są zróżnicowane w Warszawie, różnice te zachodzą również na obszarze z w pełni wykształconą zwartą strukturą funkcjonalno-przestrzenną.

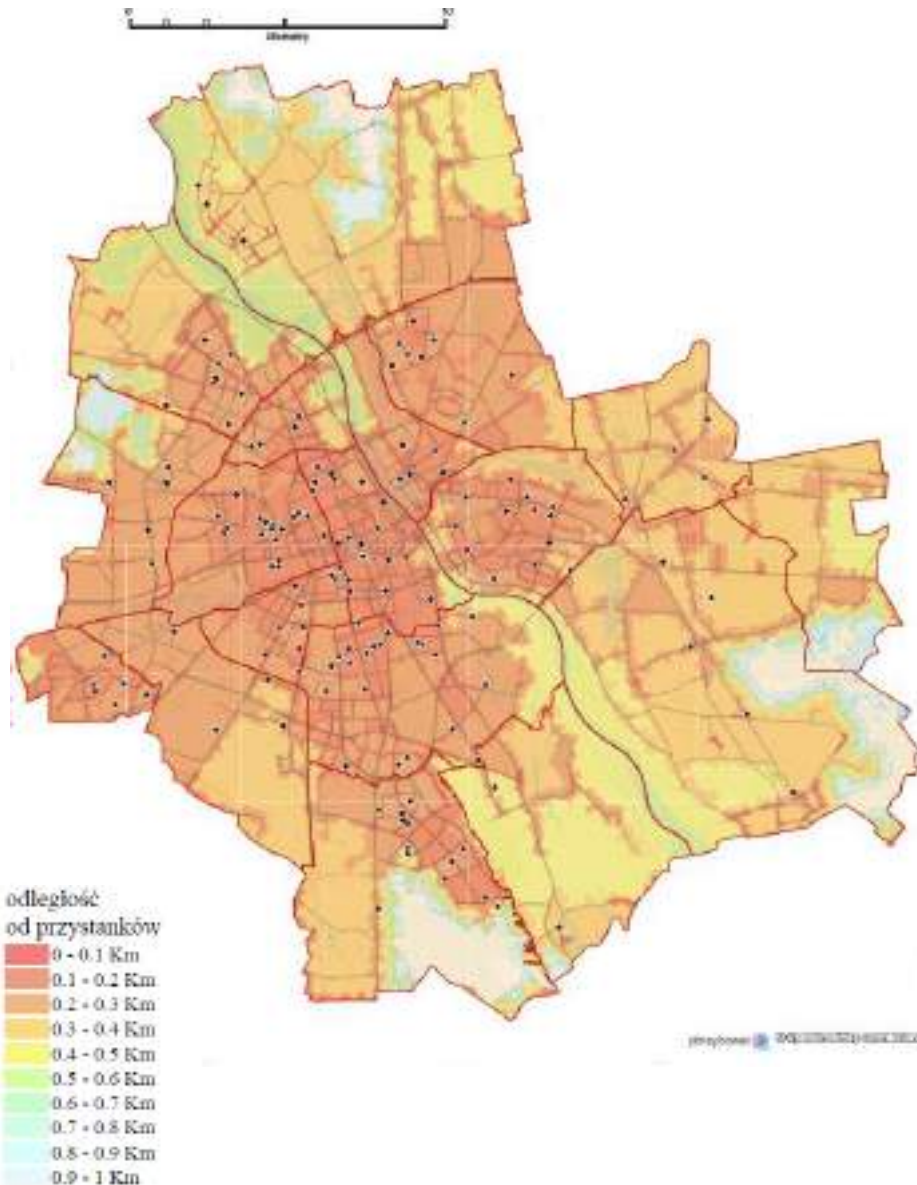
Największe możliwości (bliskość placówki i mniejsza liczba potencjalnych pacjentów) występują w Śródmieściu i fragmencie Pragi Południe, wschodnim Mokotowie, obszarze na granicy Ursusa i Włoch. Liczba potencjalnych korzystających wzrasta na Woli, Ochocie i Pradze Północ.

Możliwość skorzystania ze świadczeń w przychodniach specjalistycznych na obszarach o rozproszonej zabudowie w południowo-wschodniej części miasta jest podobna jak w części Śródmieścia, Woli czy Mokotowa. Jest to związane z występowaniem na terenie Wawra przychodni specjalistycznych w Instytucie Kardiologii i Centrum Zdrowia Dziecka, przyjmujących wiele tysięcy pacjentów rocznie przy zdecydowanie mniejszej gęstości zaludnienia niż w centralnej części miasta.

Zdecydowanie gorsze możliwości skorzystania z porad specjalistów mają mieszkańcy Białołęki, Bielan, zachodniego Ursusa czy też części Ursynowa, Wilanowa i Włoch.

Dostępność komunikacyjna placówek AOS

Położenie placówek AOS na tle przystanków komunikacji publicznej

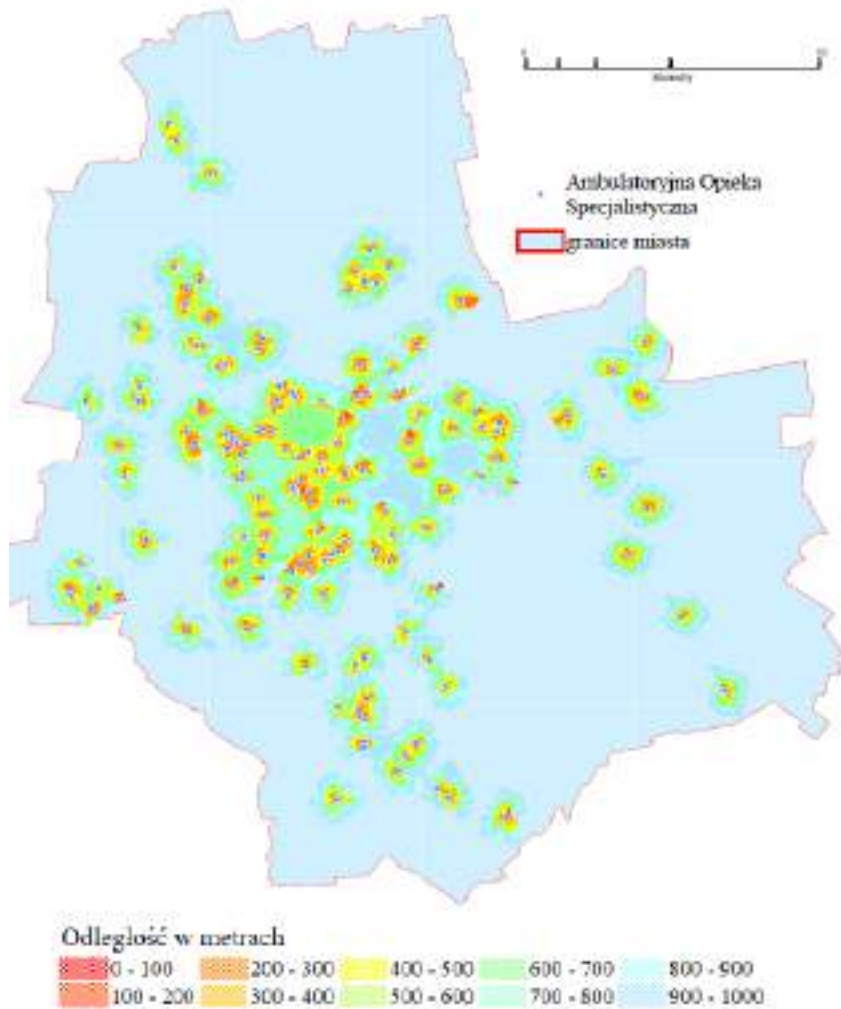
Zdecydowana większość poradni specjalistycznych jest łatwo dostępna – odległość od placówki do najbliższego przystanku wynosi do 300 metrów.

W nieco większym oddaleniu od przystanków komunikacji publicznej znajdują się poradnie w dzielnicach Wawer, Wesoła oraz Wilanów.

Placówki AOS, także na obszarach peryferyjnych, zlokalizowane są w sąsiedztwie głównych szlaków komunikacyjnych.

Ekwidystanty dojścia pieszego do placówek AOS

Dostępność przestrzenna placówek AOS – ekwidystanty dojścia pieszego

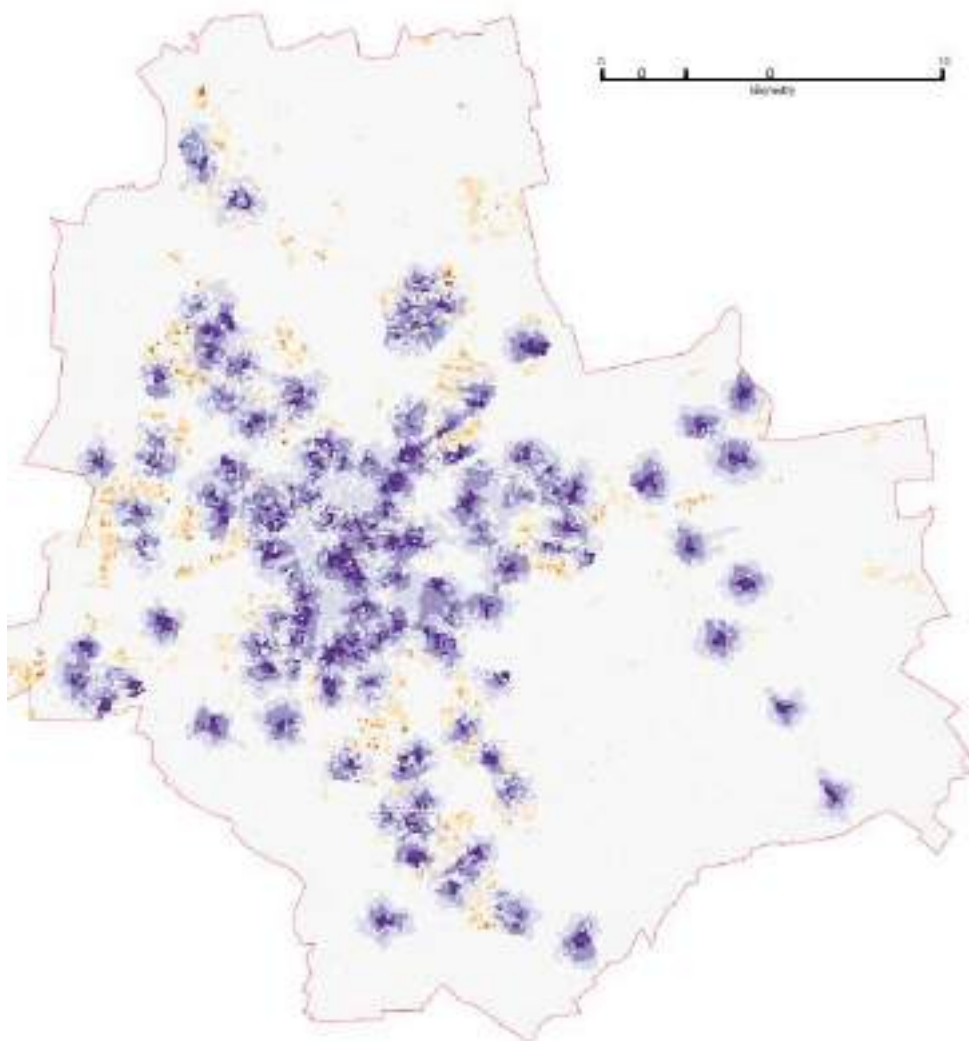

Placówki AOS nie tworzą tak wyraźnej sieci jak placówki POZ. Nawet w centrum miasta tworzą one sieć, która zasięgiem poszczególnych jednostek tworzy strefę o odległości do placówek do 700 metrów, ale obszar ten jest niewielki. To pas od Śródmieścia przez zachodnie fragmenty Woli i Ochoty i Mokotów.

Po prawej stronie Wisły można zaobserwować niewielką ciągłą strefę na Bródnie i Pradze Południe. W przypadku Wawra, Rembertowa czy Targówka Mieszkaniowego o lokalizacji placówek AOS należy mówić w perspektywie funkcjonowania centrów lokalnych. Podobna sytuacja występuje w lewobrzeżnych dzielnicach peryferyjnych tj. Bemowo, Ursus czy Ursynów.

Możliwość skorzystania ze świadczeń placówek AOS

Odległość od placówek AOS w stosunku do liczby
ludności

Widoczne są różnice w możliwości skorzystania z usług poradni specjalistycznych.

Deprywacja potrzeb z zakresu specjalistycznych porad zdrowotnych występuje na obszarach Białołęki, Ursusa, Bemowa, Targówka, Bielana.

Duże możliwości natomiast występują w centralnej części oraz wyspowo w pozostałych dzielnicach tj. Ursynów, Ursus, Włochy, Białołęka, Rembertów czy Wawer.

Pamiętając o specyfice części poradni w wawerskich szpitalach, także w przypadku tej dzielnicy oraz sąsiadującej z nią Wesolej można mówić o pewnych niedoborach i trudności z zaspokojeniem potrzeb.

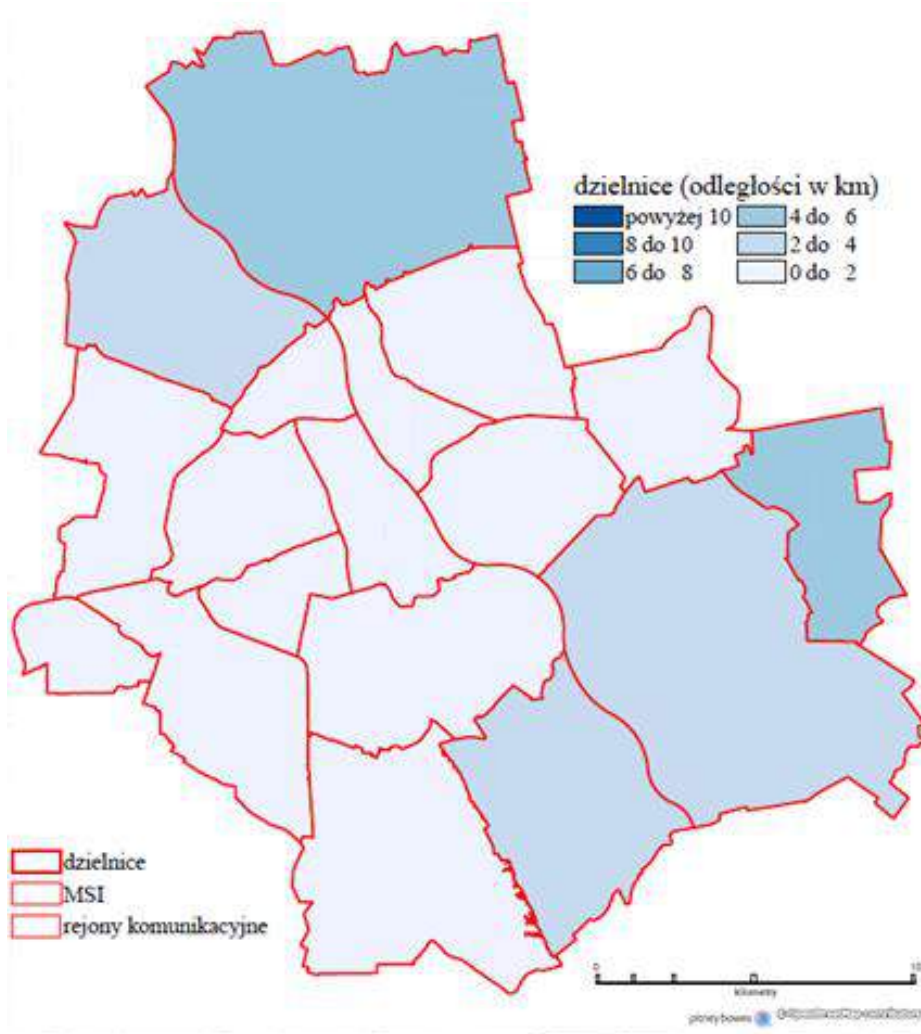

mała możliwość

duża możliwość

Średnia odległość do najbliższej placówki AOS w dzielnicach

Średnie odległości do najbliższej placówki AOS w dzielnicach

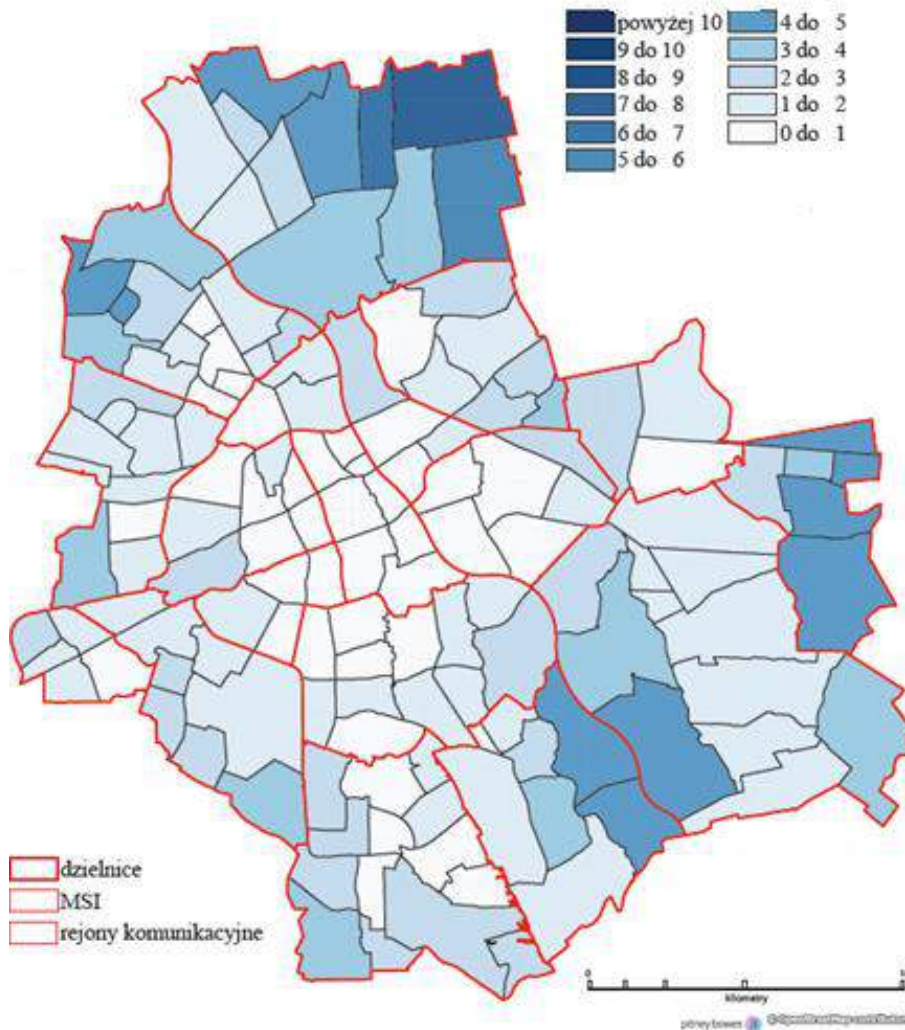

Średnia odległość do najbliższej placówki AOS w Warszawie wynosi 1,88 km, tj. o blisko 0,5 km więcej niż w przypadku placówek POZ. Zgodnie z wynikami analiz wykonanych w skali dzielnic najmniejsza średnia odległość występuje w Śródmieściu i wynosi 0,67 km. Mniej niż 1 km do najbliższej placówki AOS mają również mieszkańcy Ochoty.

Największa odległość do placówki AOS notowana jest w Wesołej – 4,31. Piesze dojście do najbliższej poradni specjalistycznej zajęłoby średnio mieszkańcom tej dzielnicy ok. 54 minuty. Dość daleko, bo ponad 2 km, mają również mieszkańcy Białołęki, Bielan, Wawra i Wilanowa.

Średnia odległość do najbliższej placówki AOS w obszarach MSI

Średnie odległości do najbliższej placówki AOS w obszarach MSI (w km)

Wyniki analiz wykonanych w skali jednostek MSI wskazują, że najbliższej do placówek AOS mają mieszkańcy Starego Mokotowa – 420 metrów. Krótki czas dojścia mają również mieszkańcy Starych Bielanych, Śródmieścia Południowego oraz Nowolipek.

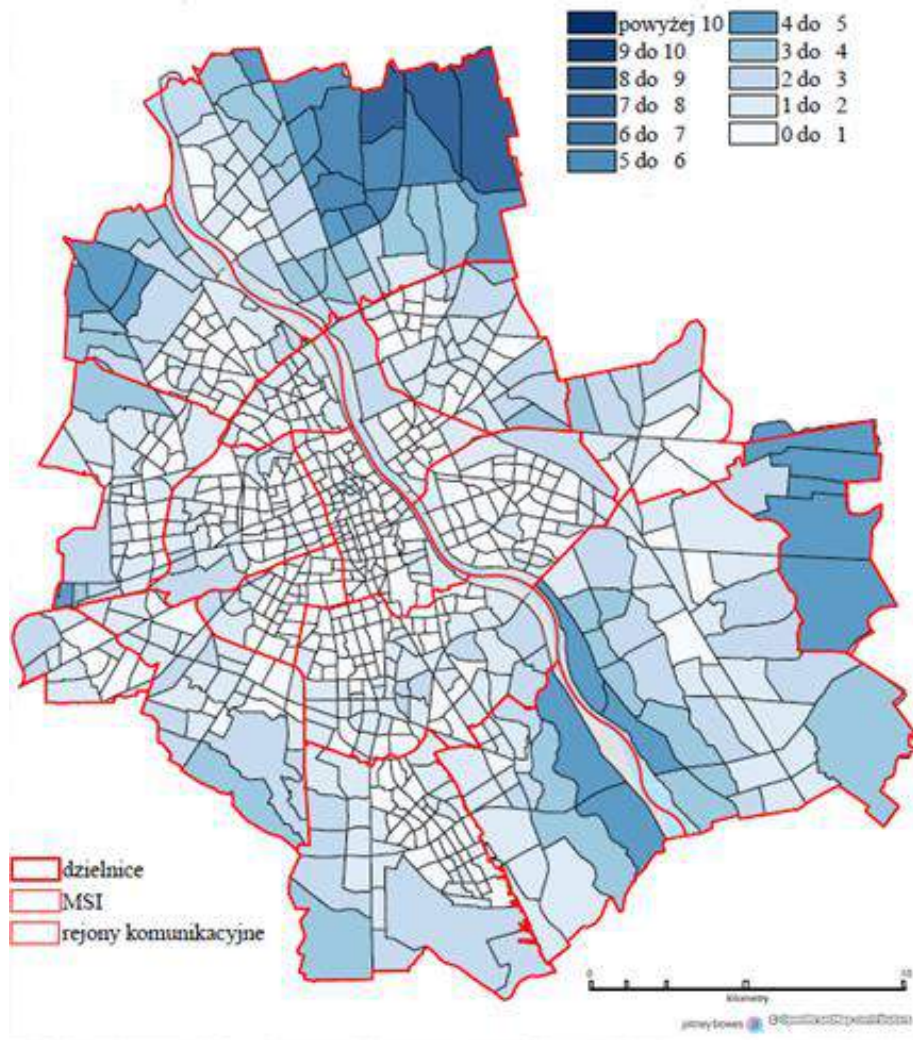
W 24 jednostkach MSI mieszkańcy mają placówki AOS w odległości do 800 m, co oznacza dojście w 10 minut.

Największa odległość do placówek AOS występuje w jednostkach MSI: Kobiątka – 7,6 km, Szamocin – 6,24 km oraz Grodzisk – 5,05 km. Wysokie średnie są również w innych peryferyjnych obszarach tj. Wólka Węglowa i Placówka, Grodzisk, Wola Grzybowa, Groszówka, Stara Miłosna, Nadwiśle oraz Zawady i Kępa Zawadowska.

Trzeba jednak zauważyć, że są jednostki MSI przestrzennie peryferyjne, gdzie dostępność nie przekracza 15 minut. Dzieje się tak w przypadku jednostek: Stare Bielany (0,46km), Wrzeciono (0,65km), Skorosze (0,72 km). Nieco gorsza ale wciąż dobra jest sytuacja w jednostkach MSI tj. Nowy Rembertów, Jelonki Północne czy Kabaty.

Średnia odległość do najbliższej placówki AOS w rejonach komunikacyjnych

Średnie odległości do najbliższej placówki AOS w rejonach komunikacyjnych (w km)

Wyniki analiz w rejonach komunikacyjnych uszczegóławiają obraz dostępności placówek AOS. Najbliżej do poradni specjalistycznej, do 200 metrów, mają mieszkańcy 4 rejonów – nr 109, 36, 193, 53.

Najdalej natomiast mieszkańcy rejonu nr 745 – 7,95 km. Ponad 5 km mają ponadto mieszkańcy rejonów nr: 732, 731, 768, 767, 744, 746, 743 oraz 747.

Uwagę zwraca jednorodny pod względem dobrej dostępności obszar Śródmieścia, Woli, Ochoty, Mokotowa oraz Pragi Południe. Analiza w skali rejonów komunikacyjnych wystrzyła różnice w dostępie do poradni specjalistycznych w dzielnicach Białołęka, Bielany, Wawer i Wilanów.

6. 1.3. Jednostki udzielające świadczeń w trybie nagłym

Rozmieszczenie placówek świadczących usługi w trybie nagłym

Rozmieszczenie placówek świadczących usługi w trybie nagłym w Warszawie

W Warszawie pacjenci mają możliwość skorzystania ze świadczeń udzielanych w:

- 11 szpitalnych oddziałów ratunkowych,
- 22 izbach przyjęć,
- 26 punktach przyjęć nocnej i świątecznej opieki zdrowotnej,
- 3 gabinetach świadczących nocną pomoc stomatologiczną,

Zdecydowaną większość świadczeniodawców ww. usług zdrowotnych stanowią stołeczne szpitale.

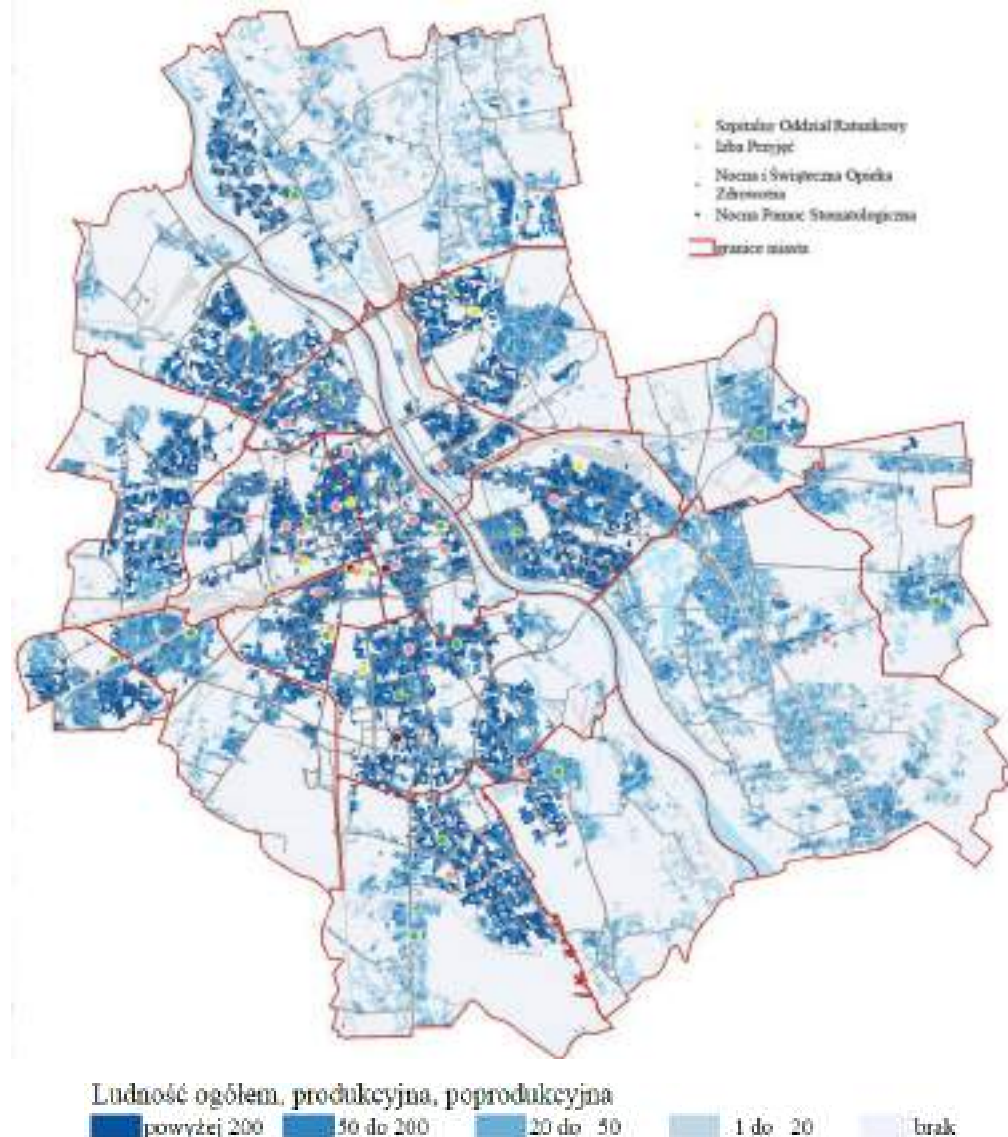
Wpływ na rozmieszczenie tych placówek miało wiele czynników, zależnych od okresu powstania szpitala. Innymi kryteriami kierowano się zakładając szpitale przed 1989 roku i współcześnie, inne są również kryteria lokalizacji szpitali wojskowych niż klinicznych. Przekłada się to na nasycenie miasta placówkami świadczącymi usługi w trybie nagłym.

Do ważnych czynników lokalizacji obiektów szpitalnych zalicza się w literaturze przedmiotu:

- ogólną liczbą potencjalnych pacjentów,
- strukturę ludności według wieku, płci i zamożności,
- rzeźbę terenu i warunki klimatyczne,
- sąsiedztwo ważnych i obciążonych szlaków komunikacyjnych,
- koncentrację większych obiektów gospodarczych i usługowych,
- siedzibę (rozmieszczenie) uczelni medycznych,
- liczbę i strukturę wykształconych lekarzy,
- funkcje i charakter miejsca,
- charakter i strukturę zatrudnienia,
- wielkość i charakter istniejących szpitali i obiektów towarzyszących,
- dotychczasowe rozmieszczenie obiektów medycznych.

Rozmieszczenie placówek a rozmieszczenie ludności

Rozmieszczenie placówek świadczących usługi w trybie nagłym na tle rozmieszczenia ludności ogółem

Placówki świadczące usługi w trybie nagłym zlokalizowane są we wszystkich dzielnicach. Najwięcej z nich działa w Śródmieściu – 11 (5 izb przyjęć, 1 SOR, 4 placówki NŚOZ, 1 gabinet NPS) oraz na Woli – 10 (5 izb przyjęć, 2 SOR, 3 placówki NŚOZ).

Najgorzej wyposażone w analizowane placówki są dzielnice: Białołęka, Ursus, Wilanów, Włochy, Bemowo, Rembertów i Wesoła – po 1 placówce NŚOZ.

Dostęp do SOR jest zróżnicowany. Najlepsi mają mieszkańcy Pragi Południe, Mokotowa, Woli oraz Ochoty, w dzielnicach tych świadczenia w trybie nagłego zagrożenia zdrowotnego dostępne są w dwóch szpitalach. W jeden szpitalny oddział ratunkowy wyposażone są dzielnice: Bielany, Targówek oraz Śródmieście. Mieszkańcy pozostałych, aż 11 dzielnic w sytuacji zagrażającej ich życiu nie mają możliwości skorzystania z SOR w dzielnicy zamieszkania.

W trybie nagłym pacjentowi, znajdującemu się w stanie nagłego zagrożenia zdrowotnego, świadczenia zdrowotne mogą być również udzielone w izbie przyjęć. Są one zlokalizowane w 9 dzielnicach, najwięcej na Woli i w Śródmieściu – po 5. W dzielnicach: Białołęka, Bielany, Ursus, Wilanów, Włochy, Bemowo, Rembertów, Targówek, Wesoła nie działają izby przyjęć.

W razie nagłego zachorowania lub nagłego pogorszenia stanu zdrowia mieszkańców Warszawy może udać się po pomoc do punktu nocnej i świątecznej opieki zdrowotnej. Punkty te świadczą usługi zdrowotne we wszystkich dzielnicach – najwięcej w Śródmieściu (4 placówki).

Nocny dyżur stomatologiczny pełnią w stolicy gabinety położone w dzielnicach: Mokotów, Ochota i Śródmieście.

Rozmieszczenie placówek a rozmieszczenie ludności

Rozmieszczenie placówek medycznych świadczących usługi w trybie nagłym nie odpowiada rozmieszczeniu mieszkańców Warszawy. Widoczna jest wyraźna ich nadreprezentacja w Śródmieściu oraz na Woli. Jak już zauważono, nie należą one do typowych placówek oferujących usługi blisko domu. Jednakże dostępność, przede wszystkim szpitalnych oddziałów ratunkowych oraz izb przyjęć jest niezwykle ważna dla życia i zdrowia mieszkańców stolicy. Do takich placówek w dzielnicy swojego miejsca zamieszkania nie mają dostępu mieszkańcy Białołęki, Ursusa, Wilanowa, Włoch, Bemowa, Rembertowa i Wesołej.

Na tym tle wyróżnia się Wawer – mieszkańcy w trybie nagłym mogą skorzystać z usług zdrowotnych świadczonych na izbach przyjęć trzech szpitali. Należy jednak pamiętać o ich specyfice, tylko jeden z nich to szpital specjalistyczny, pozostałe to instytut kardiologii oraz szpital dziecięcy, co oczywiście przekłada się na zakres świadczonych usług.

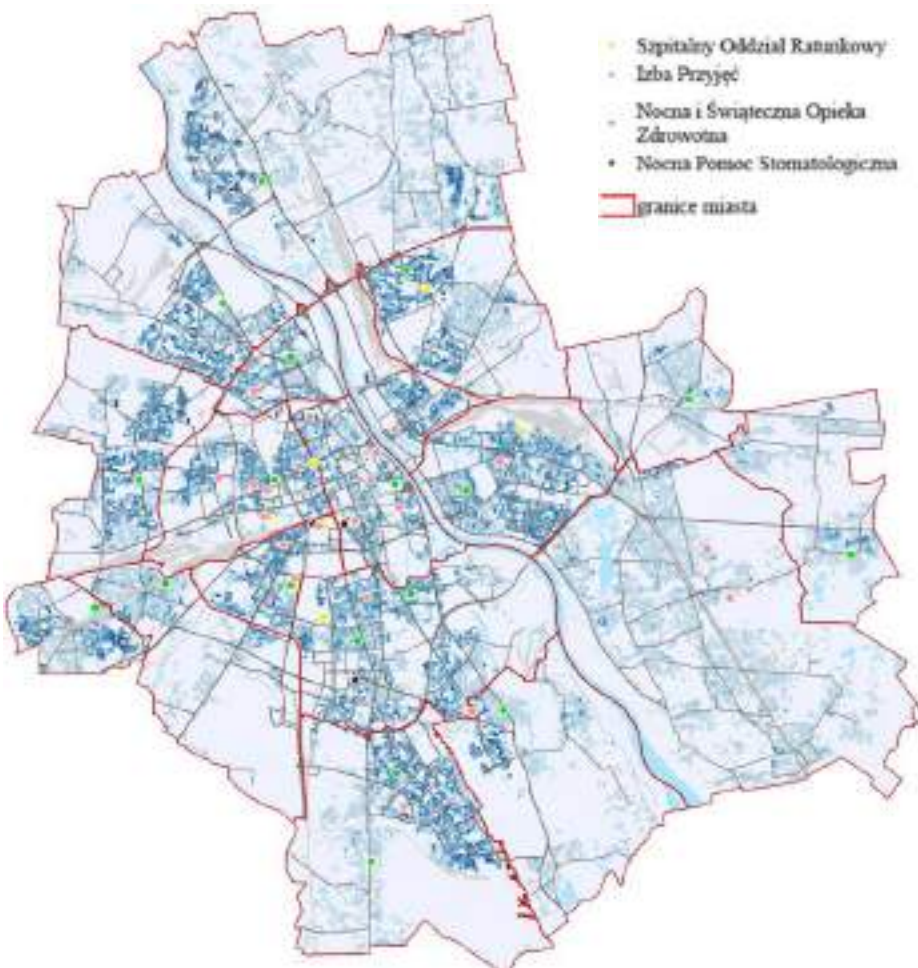
Na placówkę świadczącą usługi w trybie nagłym przypada średnio 31 784 mieszkańców.

Najtrudniejsza sytuacja panuje w dzielnicach: Bemowo i Białołęka gdzie na 1 taką placówkę przypada średnio blisko 140 tys. osób. Wskaźnik dla kolejnych w zestawieniu dzielnic jest już znacznie niższy, w przypadku Bielany, Targówka i Ursusa jest to poniżej 70 tys. mieszkańców.

Najmniej mieszkańców na placówkę świadczącą usługi w trybie nagłym przypada w Śródmieściu, w dzielnicy tej działa aż 11 podmiotów. Dość dobra sytuacja panuje w sąsiadujących ze Śródmieściem dzielnicach: na Woli i na Ochocie – poniżej 17 tys. mieszkańców na placówkę.

Rozmieszczenie placówek a rozmieszczenie ludności

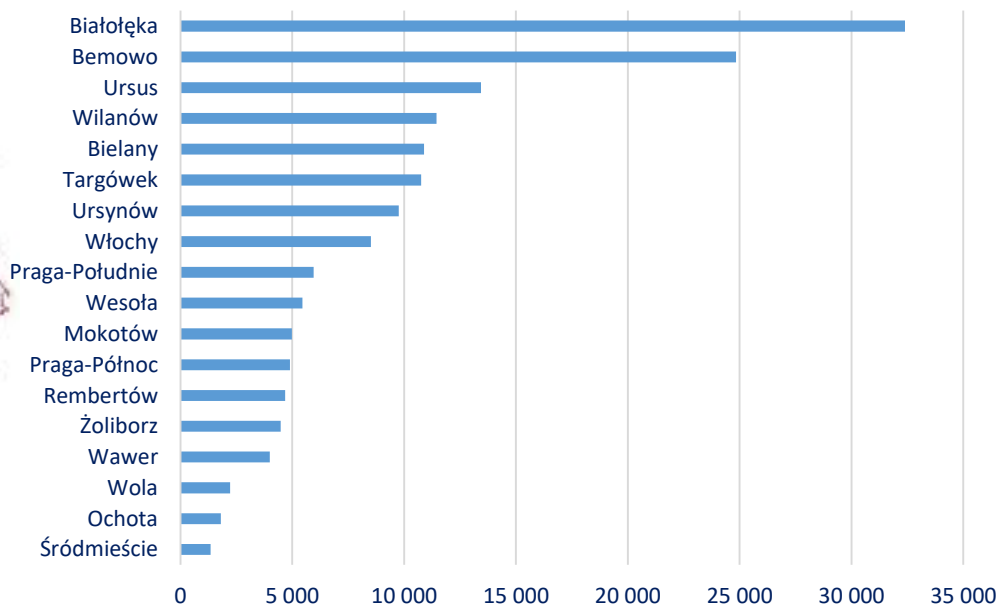
Rozmieszczenie placówek świadczących usługi w trybie nagłym na tle rozmieszczenia dzieci w wieku szkolnym

Średnio na placówkę świadczącą usługi w trybie nagłym przypada w mieście 5 204 osób w wieku poniżej 18 lat.

Najwięcej osób w wieku przedprodukcyjnym przypada na jedną placówkę w dzielnicach peryferyjnych – na Białołęce i Bemowie, najlepsza sytuacja w tym zakresie jest w Śródmieściu.

Liczba mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym na placówkę świadczącą usługi w trybie nagłym

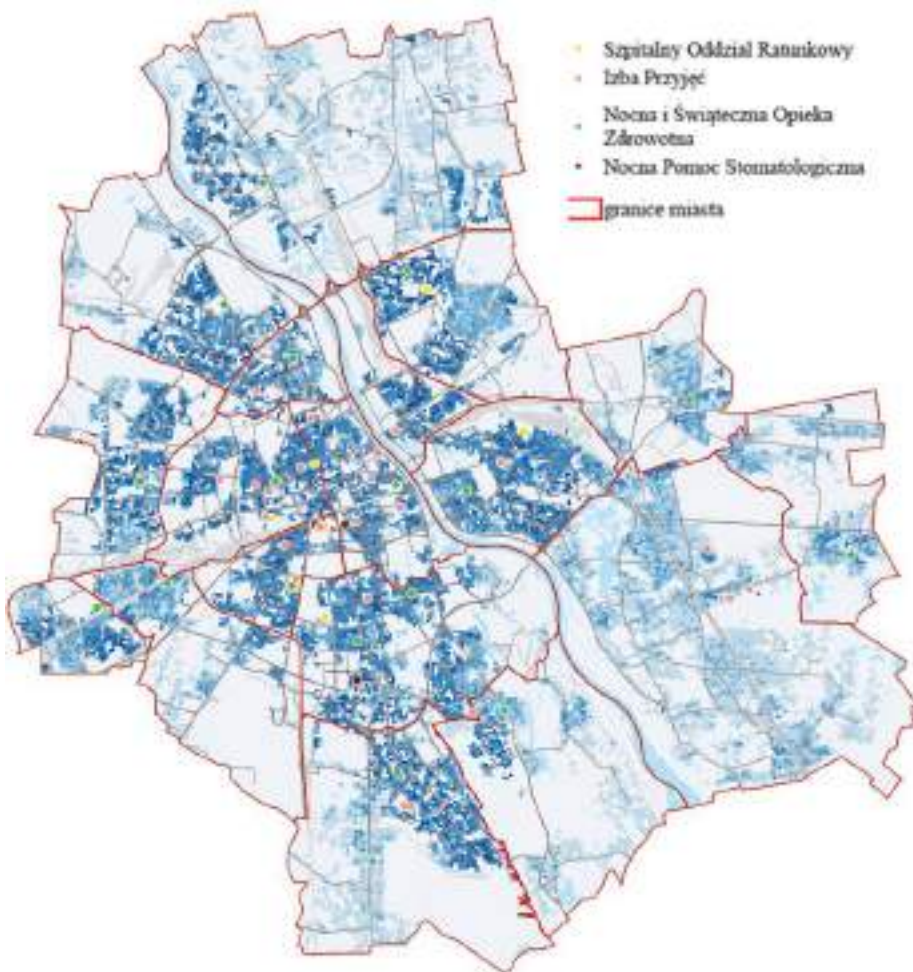

Dzieci w kategoriach wiekowych

■ powyżej 50 ■ 20 do 50 ■ 10 do 20 ■ 1 do 10 ■ brak

Rozmieszczenie placówek a rozmieszczenie ludności

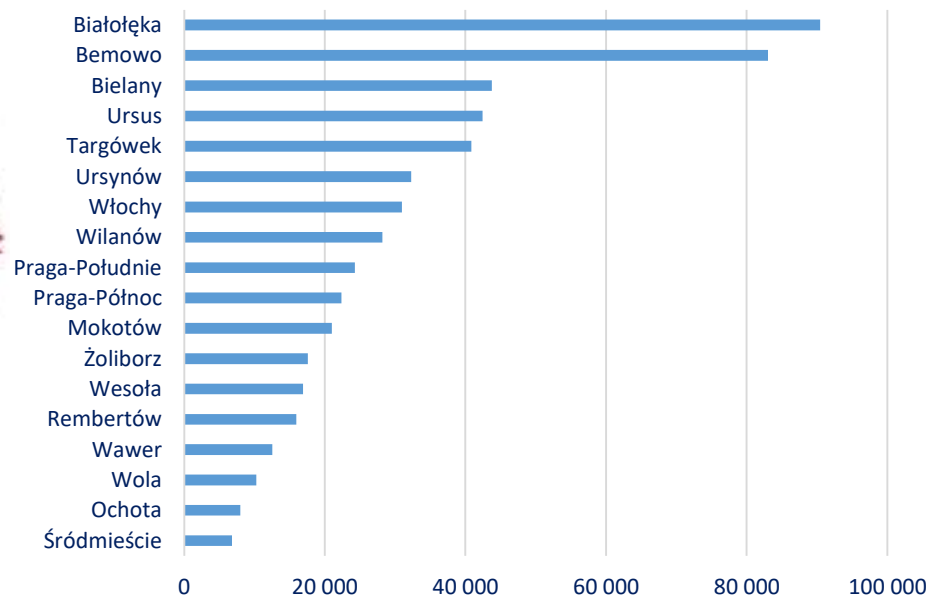
Rozmieszczenie placówek świadczących usługi w trybie nagłym na tle rozmieszczenia dzieci w wieku produkcyjnym

W Warszawie na jedną placówkę świadczącą usługi medyczne w trybie nagłym przypada 19 448 mieszkańców w wieku produkcyjnym.

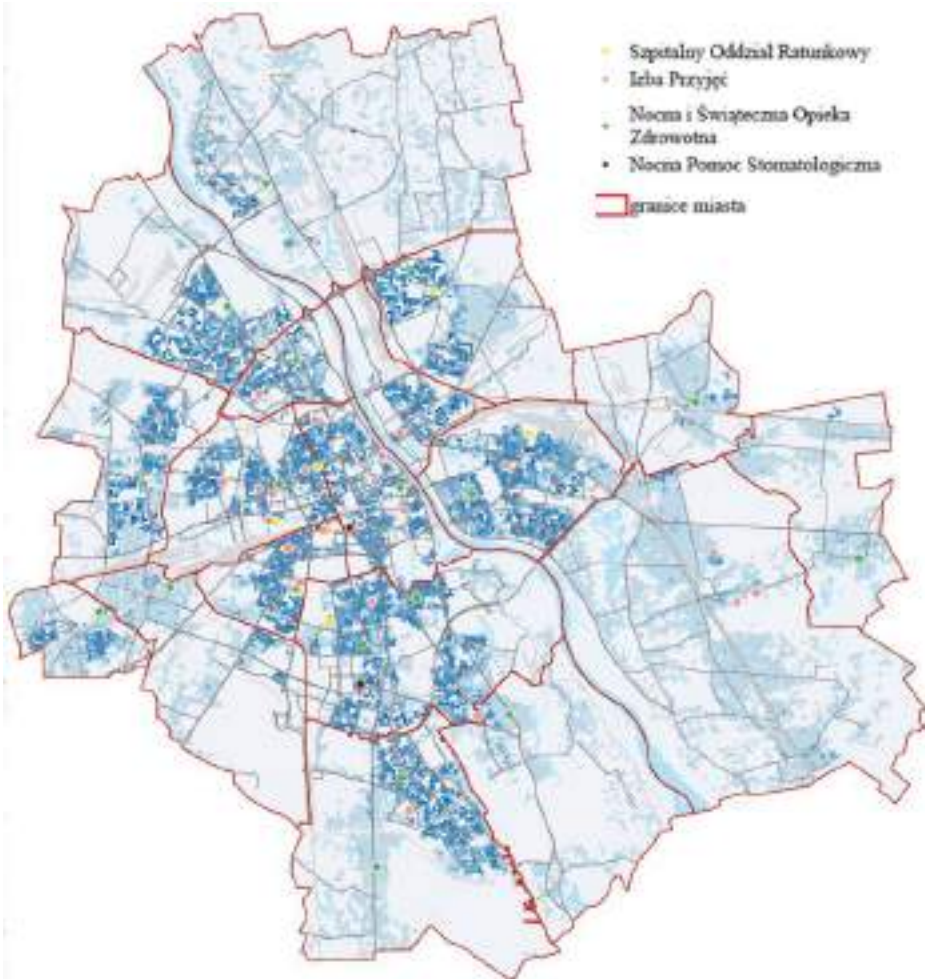
Najwyższy wskaźnik odnotowano dla dzielnicy Białołęka – ok. 90,5 tys. Trudna sytuacja panuje także na Bemowie, gdzie na jedną placówkę przypada 83 tys. osób w wieku produkcyjnym. Najlepszy dostęp do placówek ratunkowych mają mieszkańcy Śródmieścia i Ochoty – wskaźnik poniżej 8 tys.

Liczba mieszkańców w wieku produkcyjnym na placówkę świadczącą usługi w trybie nagłym

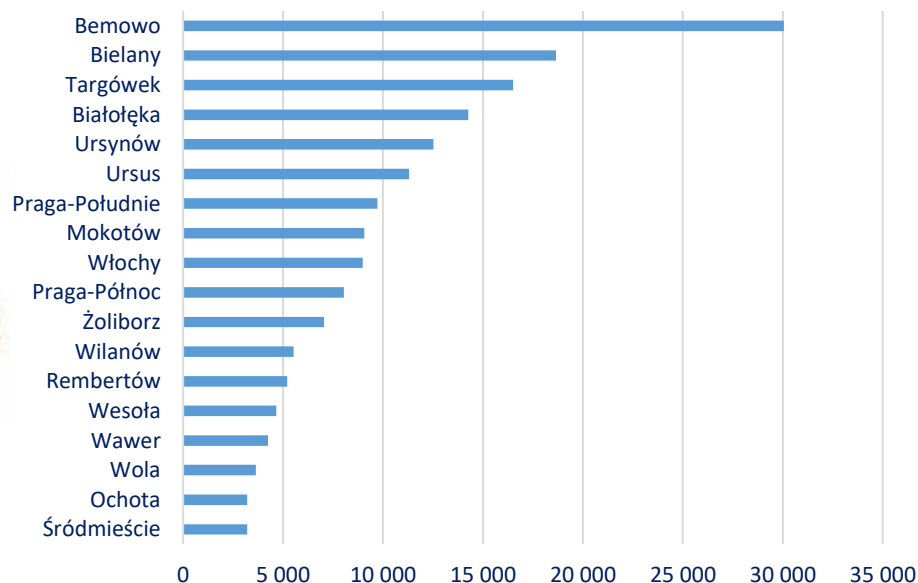
Rozmieszczenie placówek a rozmieszczenie ludności

Rozmieszczenie placówek świadczących usługi w trybie nagłym na tle rozmieszczenia dzieci w wieku poprodukcyjnym

Różnice w dostępie do placówek świadczących usługi w trybie nagłym dla osób starszych są również duże.

Średnio na taką placówkę przypada w mieście 7 120 osób w wieku poprodukcyjnym. Najlepszy dostęp jest oczywiście w dzielnicach: Śródmieście, Ochota i Wola (poniżej 4 tys. osób na placówkę), najgorszy zaś na Bemowie – aż 30 tys. osób.

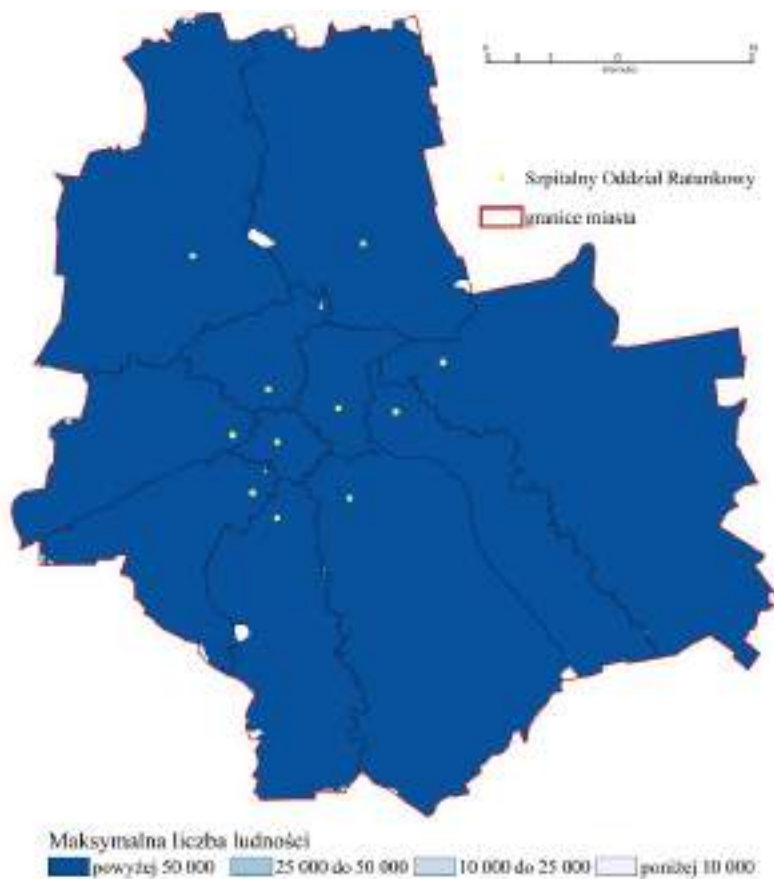
Ludność ogółem, produkcyjna, poprodukcyjna

powyżej 200 50 do 200 20 do 50 1 do 20 brak

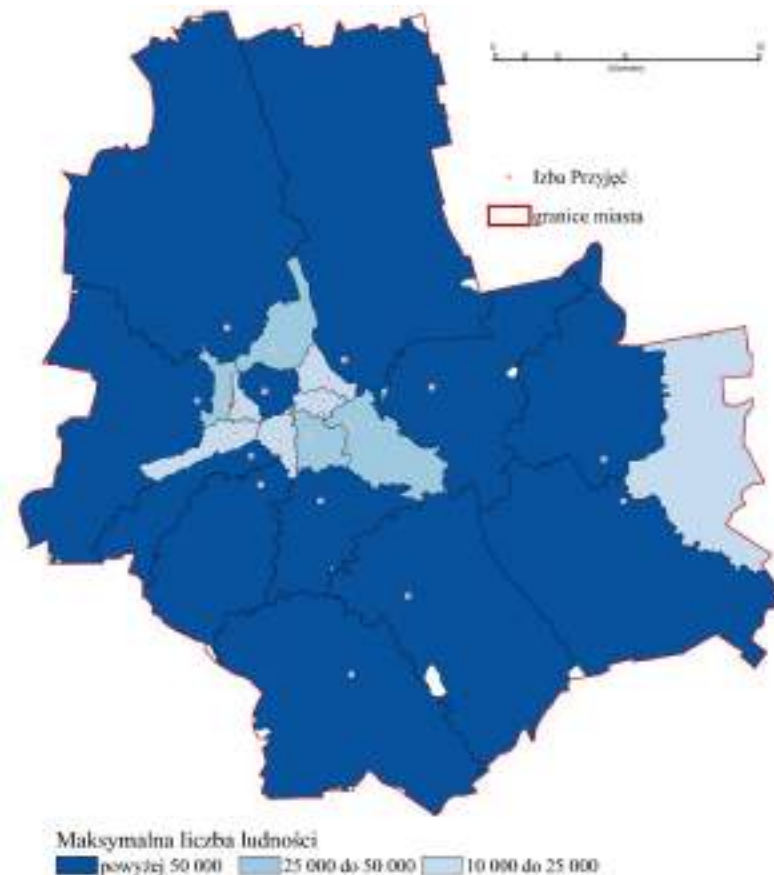
Liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym na placówkę świadczącą usługi w trybie nagłym

Liczba ludności w zasięgu najbliższej placówki

Liczba ludności w zasięgu najbliższego SOR

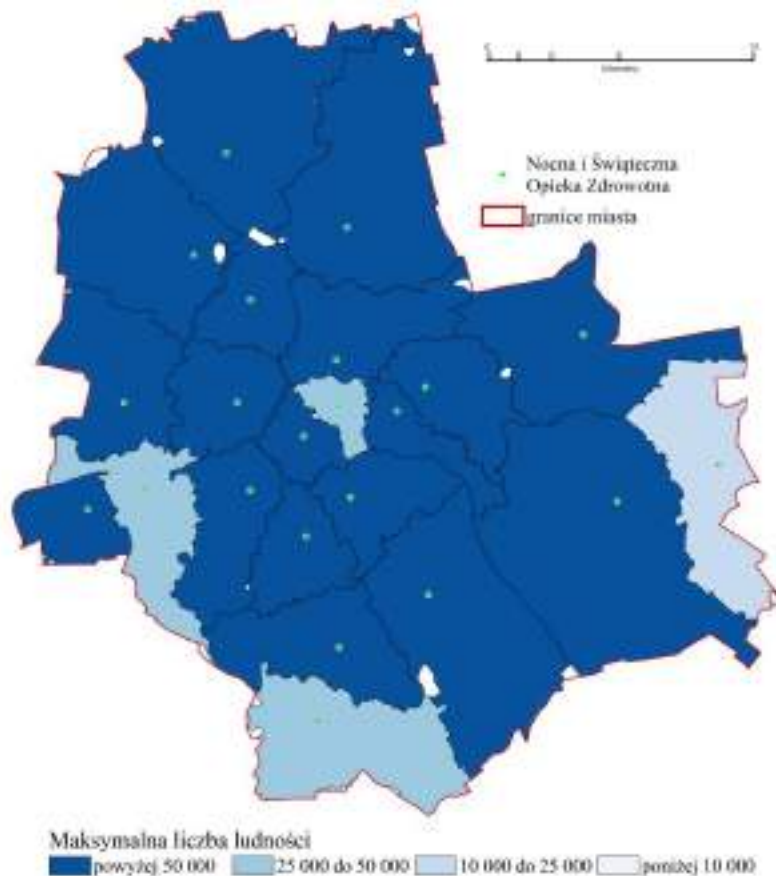
Liczba ludności w zasięgu najbliższej izby przyjęć

Możliwości skorzystania ze świadczeń opieki zdrowotnej udzielonej w trybie nagłym w SOR i w izbie przyjęć są różne. Największe możliwości występują w części centralnej miasta – część Śródmieścia, Woli i Mokotowa. W przypadku każdego SOR-u obszar jego potencjalnej obsługi zamieszkuje ponad 50 tys. osób. Większe możliwości skorzystania ze świadczeń opieki zdrowotnej w izbie przyjęć mają mieszkańcy centralnej części miasta oraz części Wawra i Wesołej.

Liczba ludności w zasięgu najbliższej placówki

Liczba ludności w zasięgu najbliższego punktu
przyjęć nocnej i świątecznej opieki zdrowotnej

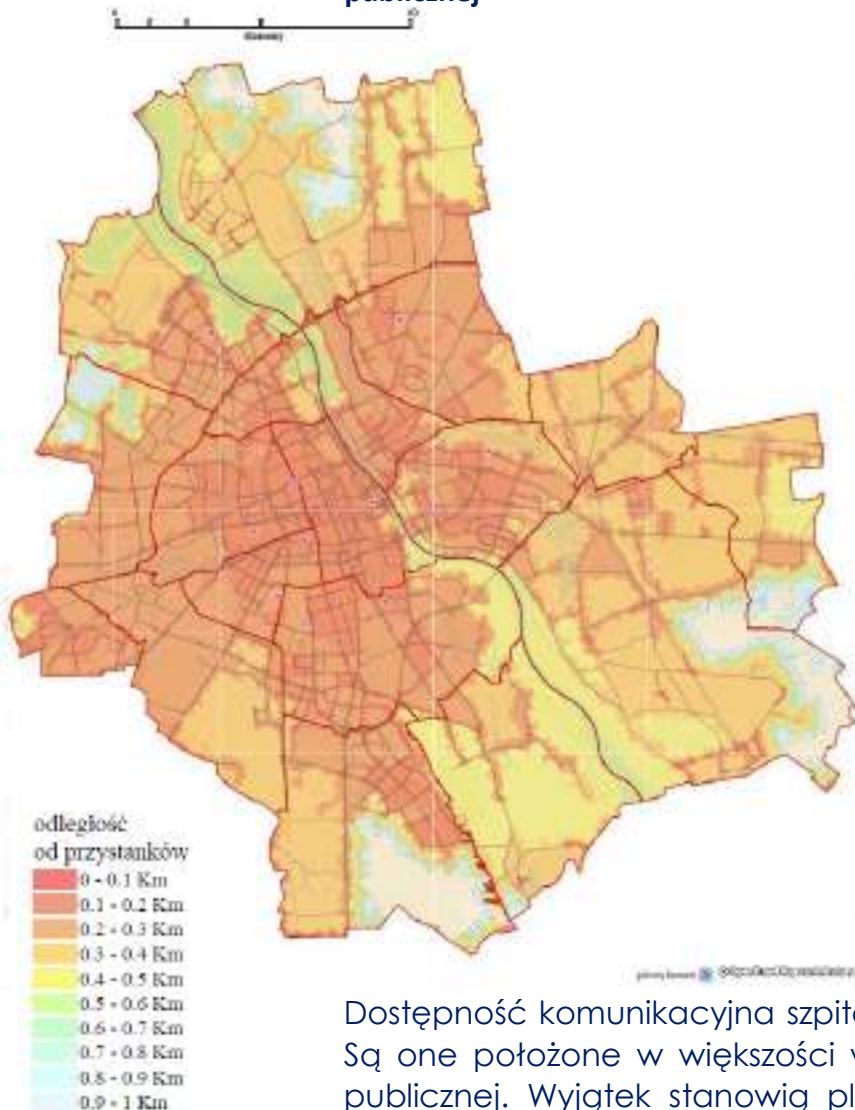
Liczba ludności w zasięgu najbliższego gabinetu
świadczącego nocną pomoc stomatologiczną

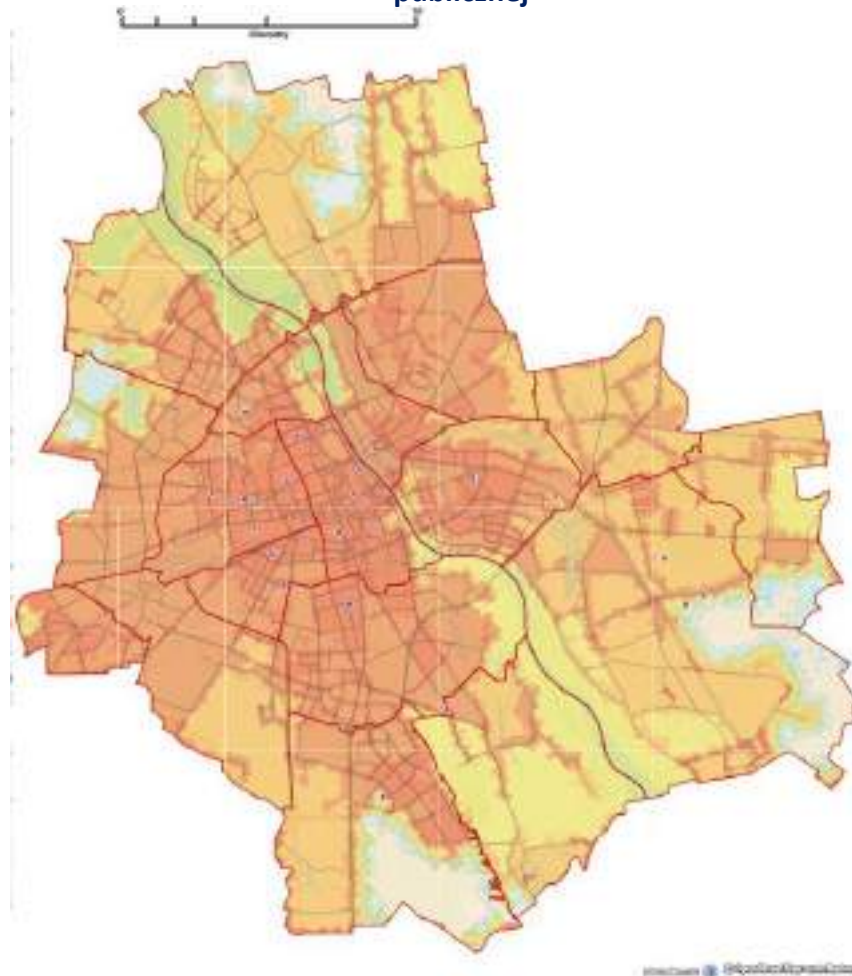
Największe możliwości skorzystania ze świadczeń w punktach NŚOZ występują w części centralnej miasta, w części dzielnicy Włochy oraz na granicy Wawra i Wesolej. Gabinety stomatologiczne pełniące dyżur nocny są zaledwie trzy, więc obszar potencjalnej obsługi jest bardzo duży.

Dostępność komunikacyjna placówek

Położenie SOR na tle przystanków komunikacji publicznej

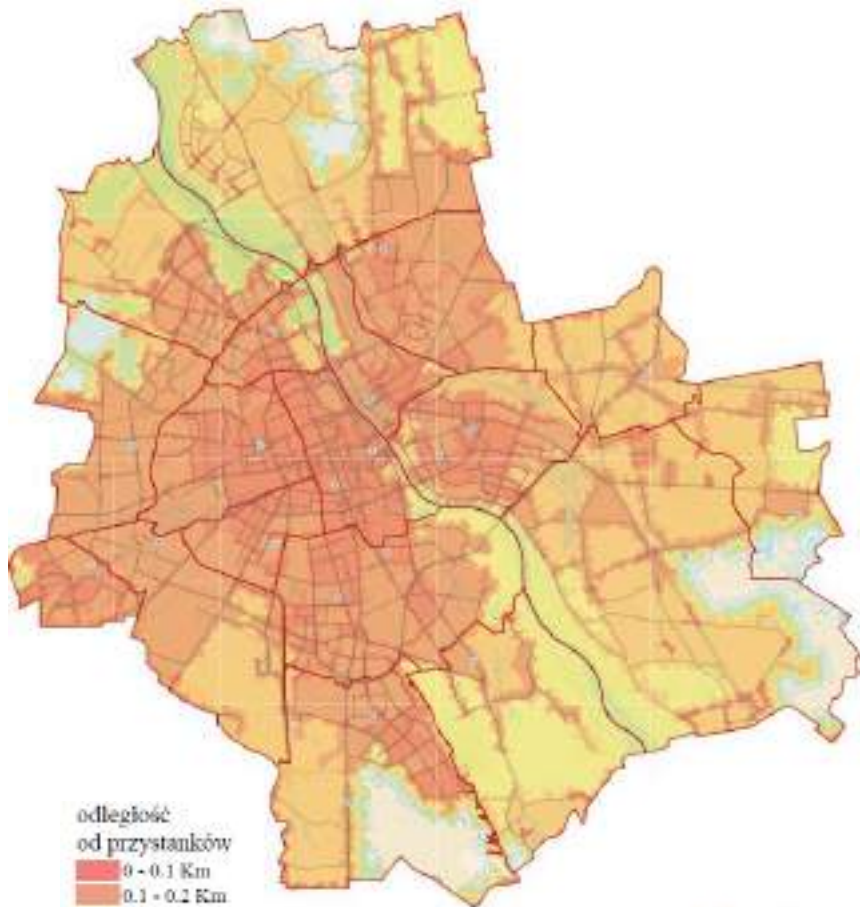
Położenie izb przyjęć na tle przystanków komunikacji publicznej

Dostępność komunikacyjna szpitalnych oddziałów ratunkowych oraz izb przyjęć jest dobra. Są one położone w większości w odległości do 200 metrów od przystanków komunikacji publicznej. Wyjątek stanowią placówki w dzielnicy Wawer, najtrudniejszy jest dojazd do Instytutu Kardiologii. Dojazd do pozostałych obiektów, zarówno komunikacją publiczną jak samochodem jest dobry.

Dostępność komunikacyjna placówek

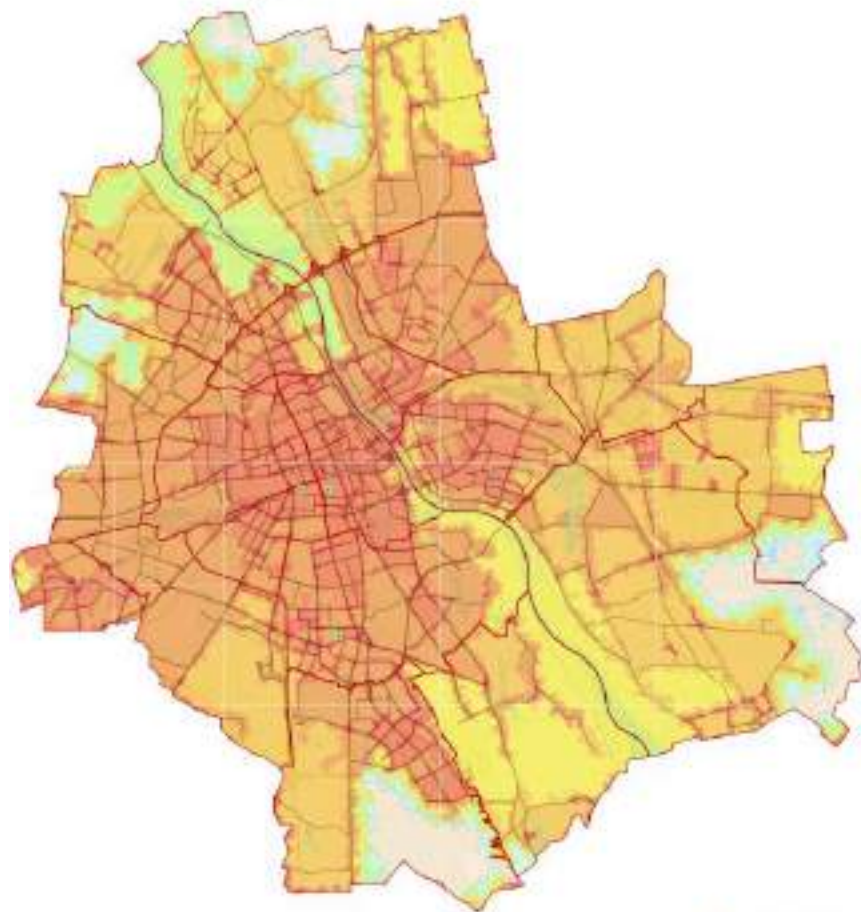
Położenie punktów przyjęć nocnej i świątecznej opieki zdrowotnej na tle przystanków komunikacji publicznej

odległość
od przystanków

0 - 0.1 Km
0.1 - 0.2 Km
0.2 - 0.3 Km
0.3 - 0.4 Km
0.4 - 0.5 Km
0.5 - 0.6 Km
0.6 - 0.7 Km
0.7 - 0.8 Km
0.8 - 0.9 Km
0.9 - 1 Km

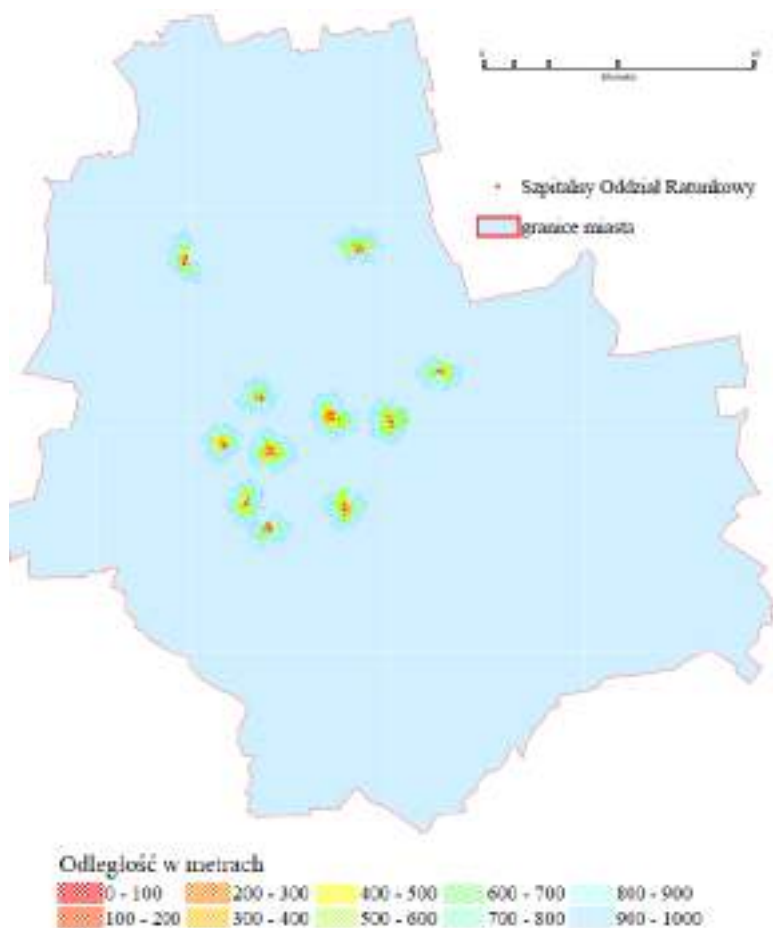
Położenie gabinetów świadczących nocną pomoc stomatologiczną na tle przystanków komunikacji publicznej

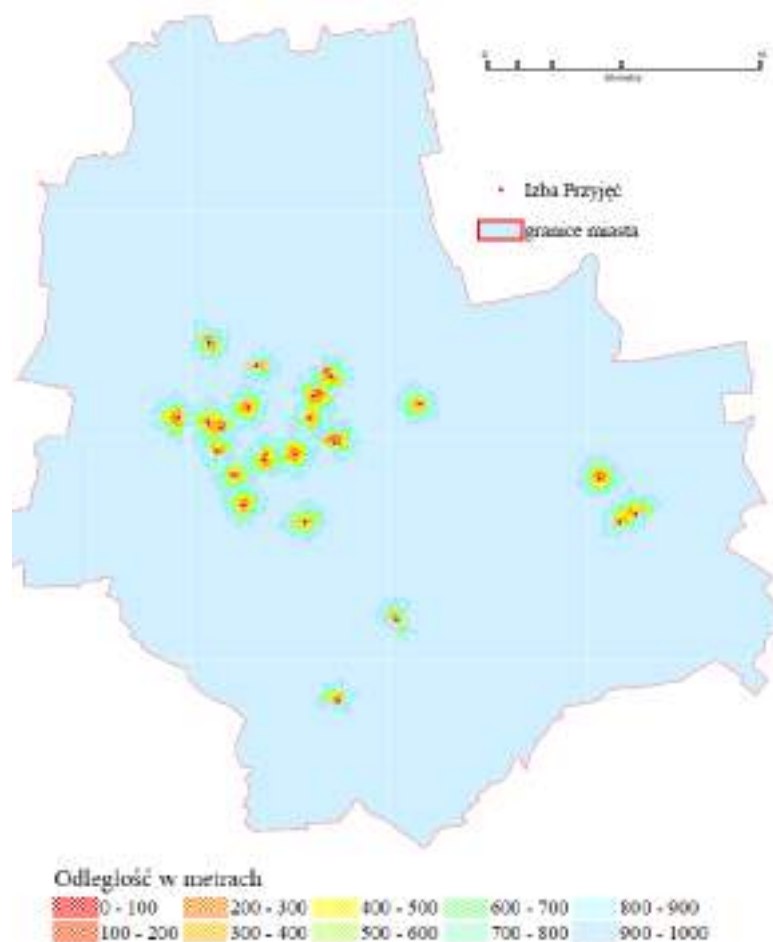
Trochę dalej od przystanków komunikacji publicznej położone są placówki nocnej i świątecznej opieki zdrowotnej. Podobnie jak gabinety stomatologiczne pełniące nocny dyżur zlokalizowane są w odległości nie większej niż 400 metrów od przystanku.

Ekwidystanty dojścia pieszego do SOR i IP

Dostępność przestrzenna SOR – ekwidystanty dojścia pieszego

Dostępność przestrzenna izb przyjęć – ekwidystanty dojścia pieszego

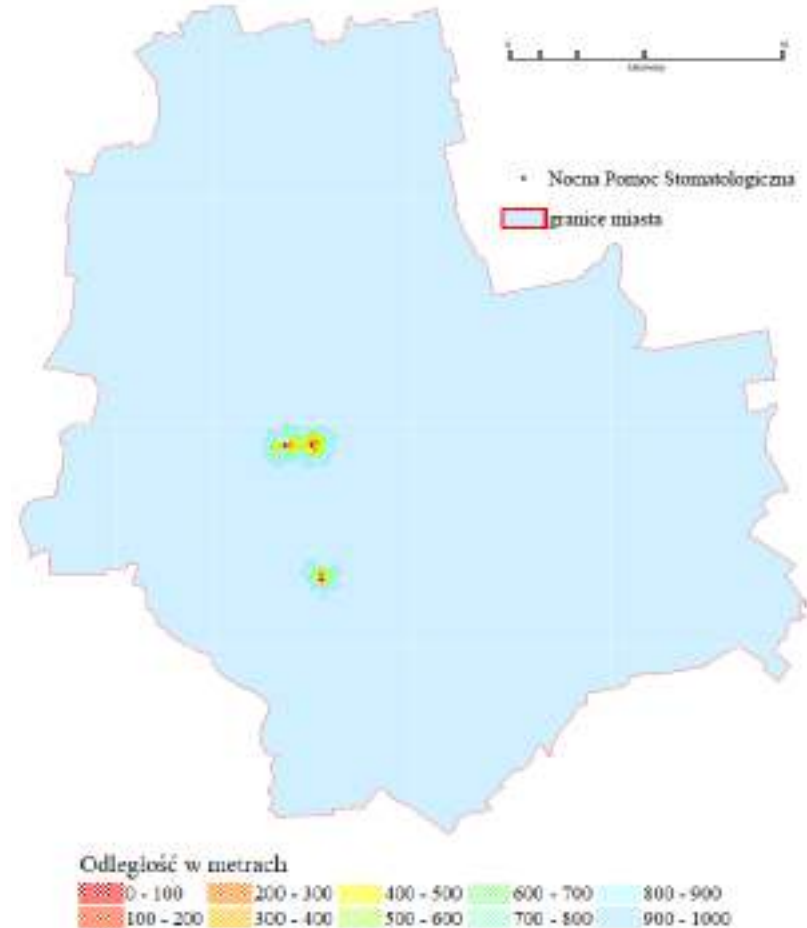
Szpitalne Oddziały Ratunkowe oraz Izby Przyjęć nie tworzą sieci jak placówki POZ czy AOS. W przypadku izb przyjęć mieszkańcy części Śródmieścia czy Woli znajdują się w zasięgu więcej niż jednej placówki i obiekty te są w dostępie pieszym.

Ekwidystanty dojścia pieszego do NŚOZ i NPS

Dostępność przestrzenna punktów przyjęć nocnej i świątecznej opieki zdrowotnej – ekwidystanty dojścia pieszego

Dostępność przestrzenna gabinetów świadczących nocną pomoc stomatologiczną – ekwidystanty dojścia pieszego

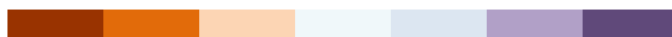
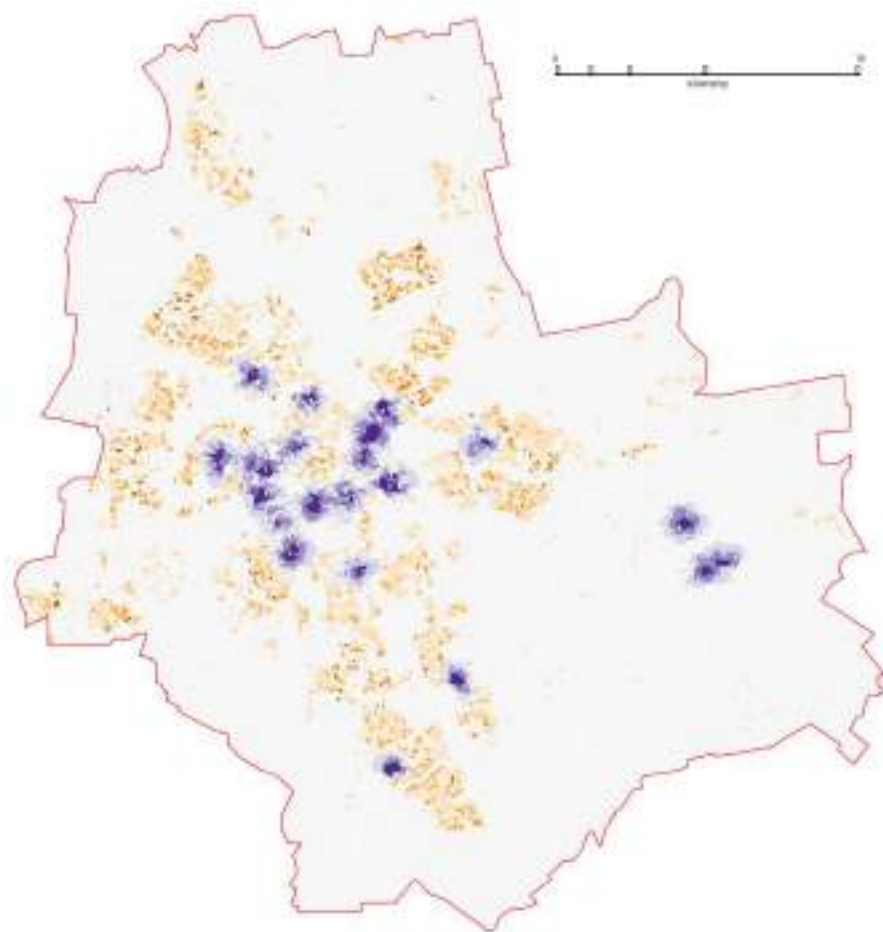
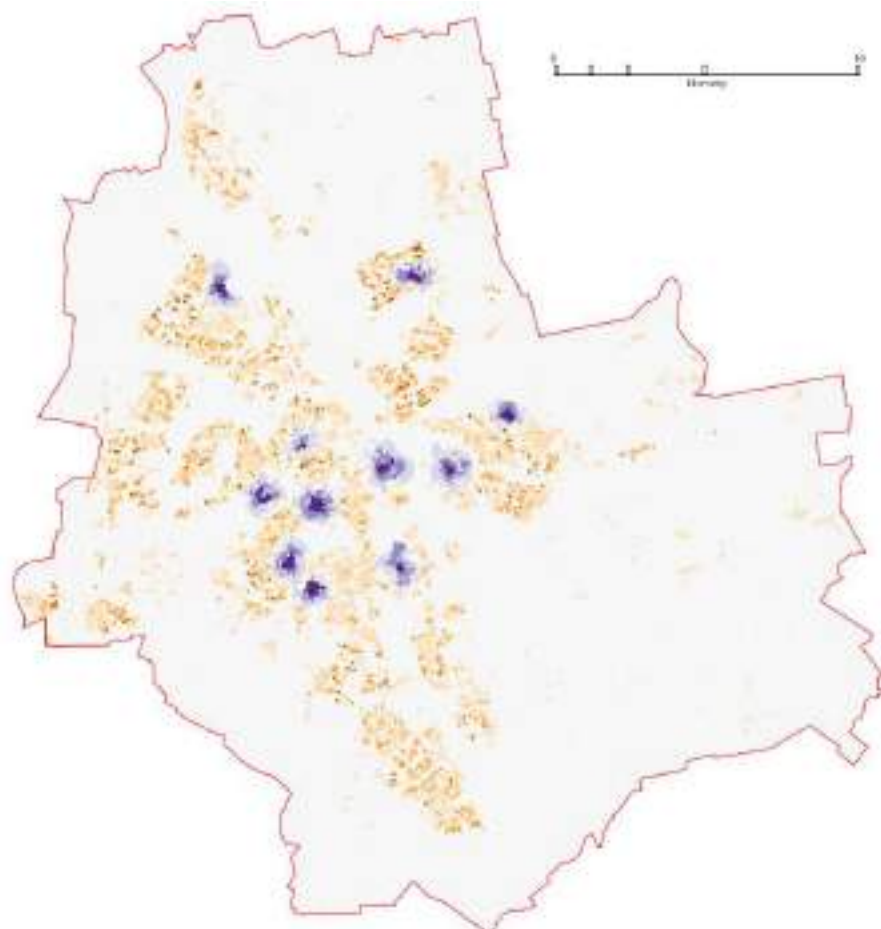

Podobnie, w odległości poniżej 1km od placówki świadczącej usługi zdrowotne w trybie nocnym lub świątecznym zamieszkuje niewielka liczba mieszkańców stolicy. Trudno jest mówić o dostępie pieszym do tych punktów.

Możliwość skorzystania ze świadczeń SOR i IP

Odległość od SOR w stosunku do liczby ludności

Odległość od izb przyjęć w stosunku do liczby ludności

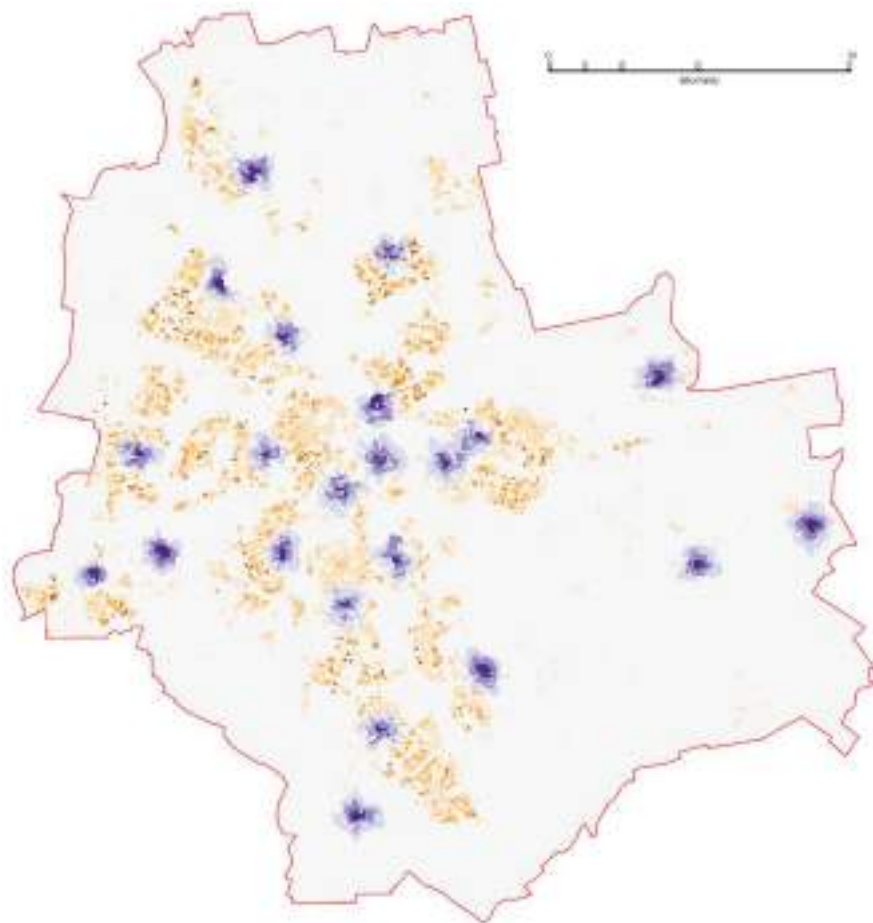
mała możliwość

duża możliwość

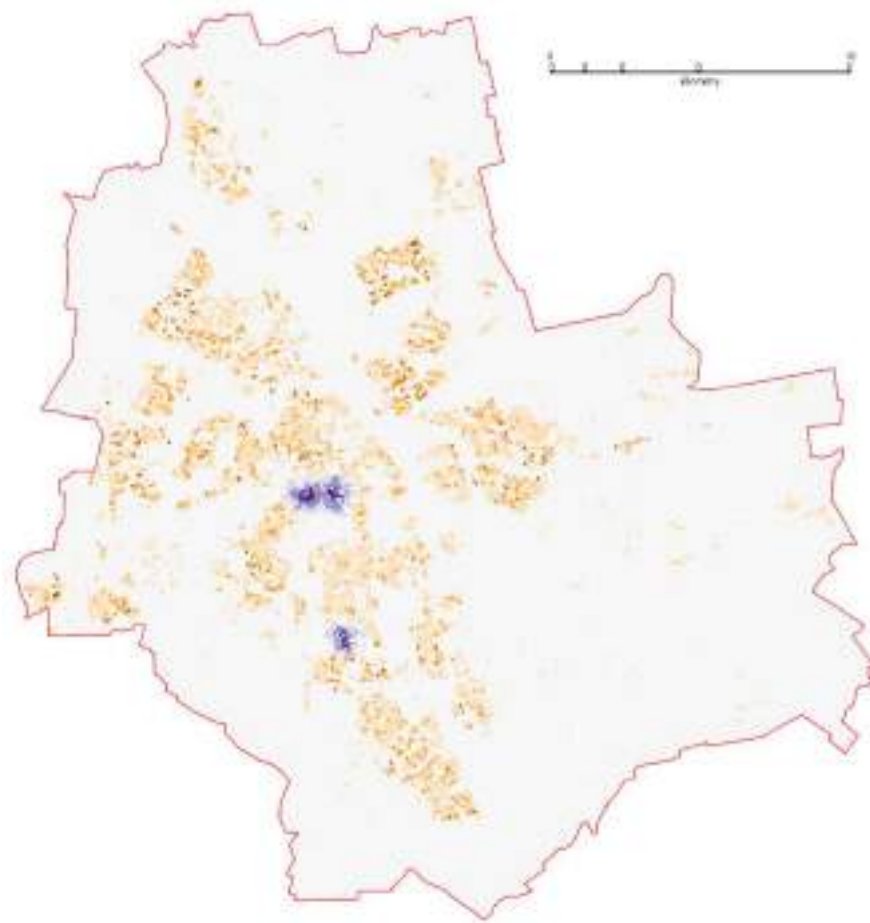
Wskaźnik możliwości korzystania z usług SOR i izb przyjęć wskazuje na deprivację potrzeb mieszkańców znacznej części miasta, przede wszystkim Białołęki oraz Bemowa i Ursusa.

Możliwość skorzystania ze świadczeń placówek NŚOZ i NPS

Odległość od punktów przyjęć nocnej i świątecznej opieki
zdrowotnej
w stosunku do liczby ludności

Odległość od gabinetów świadczących nocną pomoc
stomatologiczną
w stosunku do liczby ludności

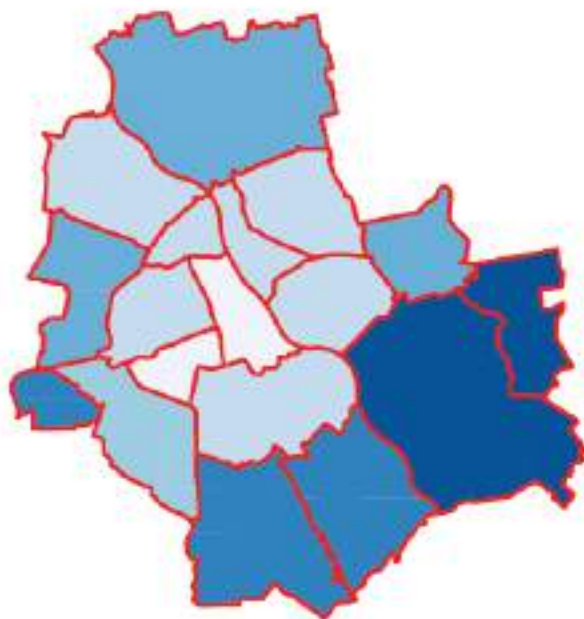
mała możliwość

duża możliwość

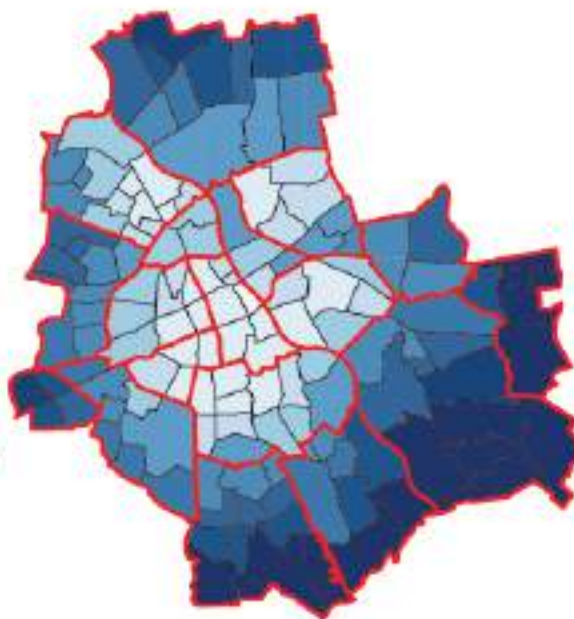
Wskaźnik możliwości skorzystania z usług placówek NŚOZ wskazuje na deprywację potrzeb mieszkańców północnej i wschodniej Białotłęki, Targówka Mieszkaniowego i Zacisza, Goctawia, wschodniej części Ursynowa, południowej części Bielania i części Bemowa oraz części Śródmieścia i Woli.

Średnia odległość do najbliższego SOR

Dzielnice

Obszary MSI

Rejony komunikacyjne

Średnia odległość do najbliższego SOR w Warszawie wynosi 5,3 km. Mieszkańcy Śródmieścia mają do pokonania najmniej - 1,6 km, najwięcej natomiast mieszkańcy Wesołej – 11km.

Analizy prowadzone w skali MSI i rejonów komunikacyjnych wykazały duże różnice w dostępności świadczeń zdrowotnych w dzielnicach: Bielany, Targówek, Białołęka i Wola.

Najbliżej, bo poniżej 1km do SOR mają mieszkańcy Powiśla oraz Filtrów, najdalej, ponad 10 km - obszarów peryferyjnych, o różnej gęstości zaludnienia tj. Stara Miłosna (Wesoła), Skarpa Powsińska (Ursynów) oraz Miedzeszyn, Falenica i Aleksandrów (Wawer).

rejon, msi (odległości w km)

dzielnice (odległości w km)

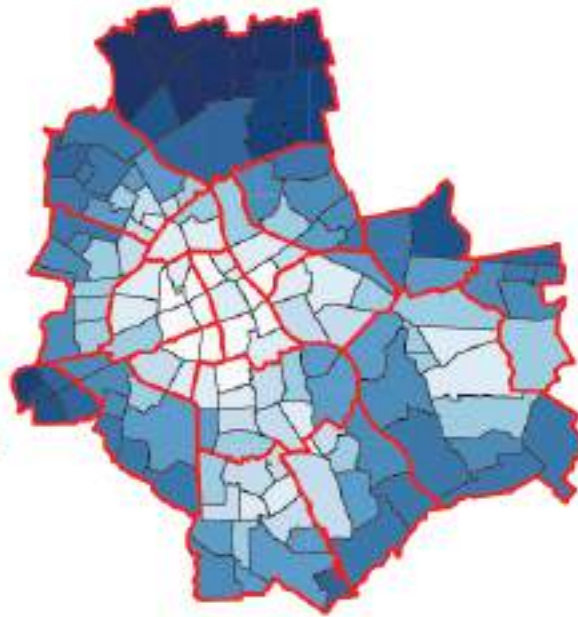

Średnia odległość do najbliższej izby przyjęć

Dzielnice

Obszary MSI

Rejony komunikacyjne

Średnia odległość do najbliższej izby przyjęć wynosi mniej niż do SOR, tj. 4,4 km. Mieszkańcy Śródmieścia do najbliższego obiektu mają do pokonania 1,1 km, najwięcej natomiast mieszkańcy Ursusa – 8,1 km.

Analizy prowadzone w skali MSI i rejonów komunikacyjnych wykazały duże różnice w dostępności świadczeń zdrowotnych w dzielnicach: Wawer, Ursynów, Wilanów oraz Mokotów.

Najbliżej do izby przyjęć mają mieszkańcy Powiśla – 0,6 km. Mniej niż 800 metrów do pokonania mają również mieszkańcy obszarów: Stara Ochoła, Nowolipki, Czyste i Solec.

Najdalej do izby przyjęć mają mieszkańcy Choszczówki – 13,1 km. W odległości powyżej 10 km mieszkają także osoby z innych części Białołęki, tj. Henryków, Nowodwory, Białołęka Dworska, Dąbrówka Szlachecka, Szamocin, Kobiątka.

rejon, msi (odległości w km)

dzielnice (odległości w km)

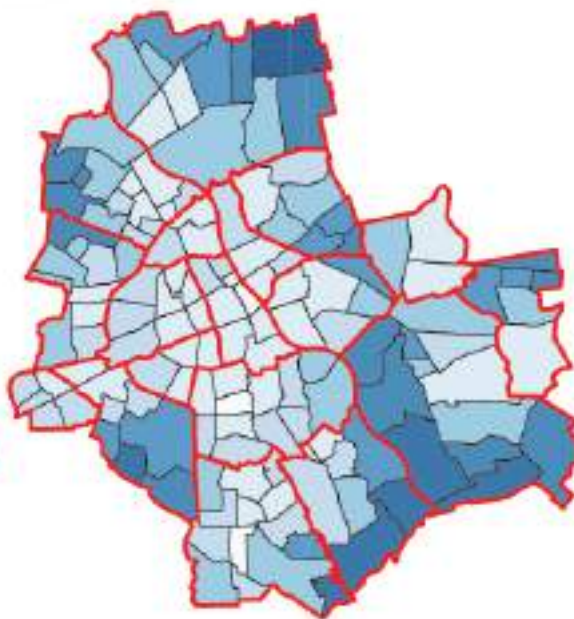

Średnia odległość do najbliższej placówki NŚOZ

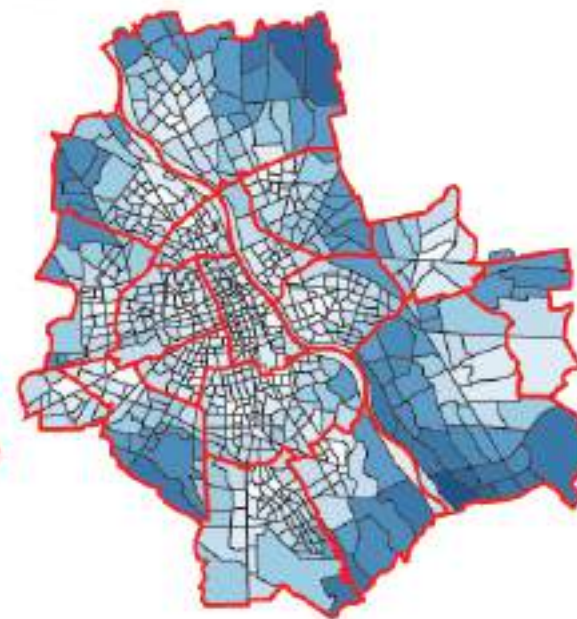
Dzielnice

Obszary MSI

Rejony komunikacyjne

Średnia odległość do najbliższej placówki NŚOZ w Warszawie to 2,9 km, najbliżej mają mieszkańcy Śródmieścia – 1,6 km, najdalej Wawra – 4,7 km.

Analizy prowadzone w skali MSI i rejonów komunikacyjnych wykazały duże różnice w dostępności świadczeń zdrowotnych w dzielnicach: Białołęka, Ursynów, Wilanów, Bielany i Bemowo.

Mieszkańcy Powiśla, Wierzbna i Pyr mają do najbliższej placówki NŚOZ poniżej 1km, najdalej dojechać muszą mieszkańcy Kobiątki – 7,7 km. Ponad 6km do pokonania mają również mieszkańcy obszarów: Powsin i Kępa Zawadowska (Wilanów), Żałuski (Włochy), Nadwiśle i Falenia (Wawer) oraz Skarpa Powsińska (Ursynów).

rejon, msi (odległości w km)

dzielnice (odległości w km)

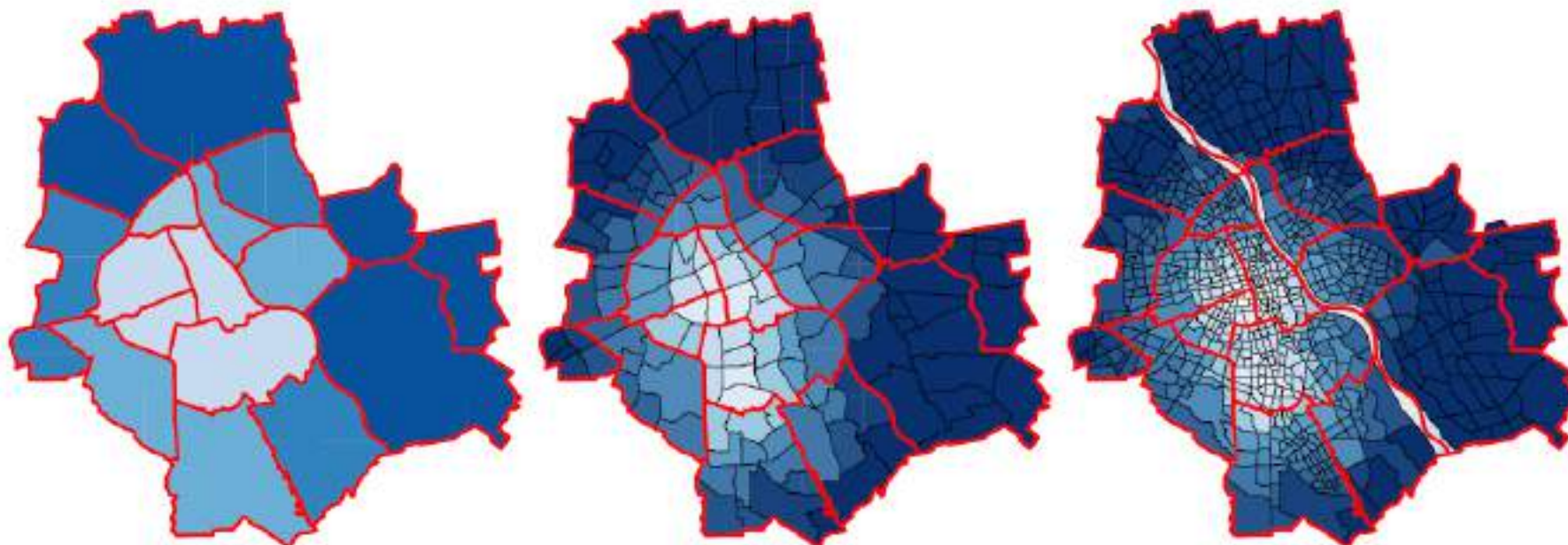

Średnia odległość do najbliższego gabinetu NPS

Dzielnice

Obszary MSI

Rejony komunikacyjne

Ponieważ w Warszawie działają tylko 3 gabinety stomatologiczne pełniące nocny dyżur większość mieszkańców musi do nich dość długo jechać. Średnia odległość wynosi 8,3 km. Najbliżej mają mieszkańcy Śródmieścia i Ochoty – 2,6 km, najdalej Wesołej – 16,7 km.

Mieszkańcy wszystkich obszarów MSI w dzielnicach Wesoła, Rembertów oraz Białołęka mają najbliższy gabinet stomatologiczny w odległości większej niż 10 km. Największe zróżnicowanie w tym zakresie występuje w dzielnicy Ursynów.

Gabinet stomatologiczny pełniący dyżur nocny w okolicy mają mieszkańcy obszarów: Ksawerów i Śródmieście Południowe – 1,1km. Największy dystans do pokonania w przypadku nagłego bólu zęba w nocy mają mieszkańcy obszarów: Choszczówka (Białołęka), Plac Wojska Polskiego i Stara Miłosna (Wesoła) oraz Falenica i Aleksandrów (Wawer) – ponad 17 km.

rejony, msi (odległości w km)

dzielnice (odległości w km)

6. 1.4. Poradnie zdrowia psychicznego

Rozmieszczenie poradni zdrowia psychicznego

Rozmieszczenie poradni zdrowia psychicznego w Warszawie

W Warszawie działają 34 poradnie zdrowia psychicznego, w 14 dzielnicach.

W 14 placówkach świadczone są usługi medyczne dla dzieci i młodzieży.

Najwięcej poradni zlokalizowanych jest na Pradze Południe (5 placówek) oraz na Pradze Północ, Ochocie i w Śródmieściu (po 4 placówki).

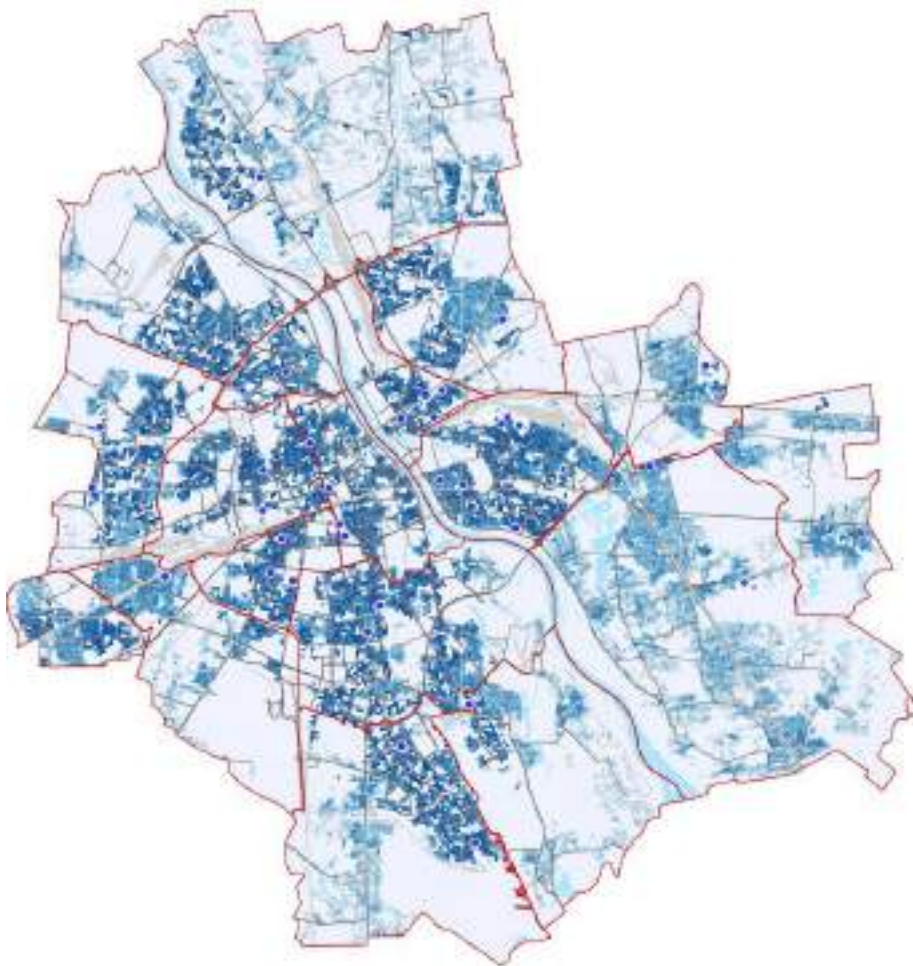
Mieszkańcy Bielan, Ursynowa, Wilanowa oraz Wesołej nie mają możliwości skorzystania z poradni ZP na terenie zamieszkiwanej dzielnicy.

Poradnie zdrowia psychicznego funkcjonują zarówno w poradniach specjalistycznych jak i w szpitalach tj. Szpital Dziecięcy im. prof. dr. med. Jana Bogdanowicza, Samodzielny Publiczny Dziecięcy Szpital Kliniczny w Warszawie, Samodzielny Publiczny Dziecięcy Szpital Kliniczny w Warszawie czy Wojskowy Instytut Medyczny.

W placówkach oferowane są zarówno usługi lekarskie (np. diagnostyka psychiatryczna, poradnictwo, farmakoterapia, psychoterapia indywidualna) jak i usługi psychologiczne (np. diagnoza psychologiczna, pomoc psychologiczna, psychoterapia).

Rozmieszczenie poradni ZP a rozmieszczenie ludności

Rozmieszczenie poradni zdrowia psychicznego na tle rozmieszczenia ludności ogółem

Ludność ogółem, produkcyjna, poprodukcyjna

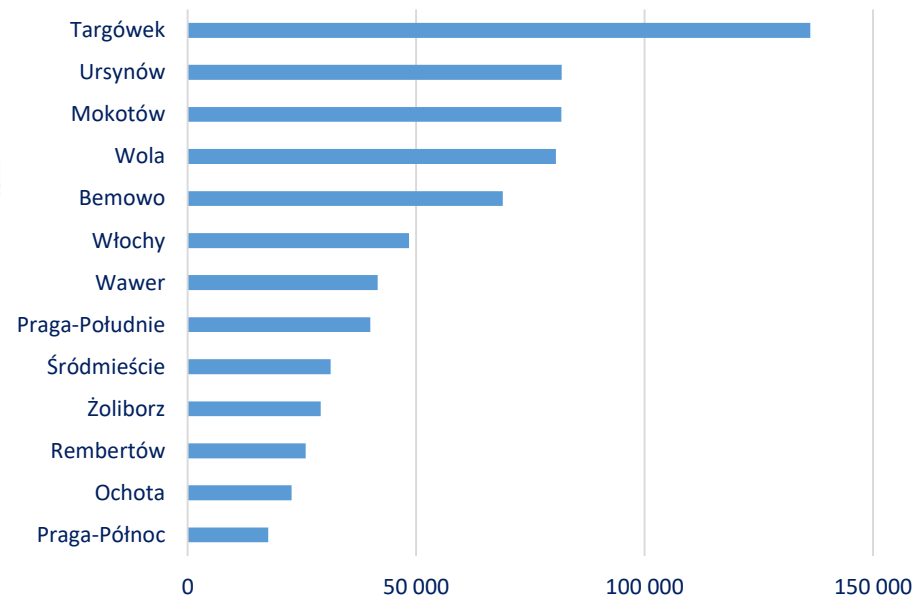
powyżej 200 50 do 200 20 do 50 1 do 20 brak

Dostęp do poradni zdrowia psychicznego w Warszawie jest zróżnicowany. Najlepszy mają mieszkańcy Pragi Północ i Pragi Południe, Śródmieścia oraz Ochoty.

W zdecydowanie gorszej sytuacji są mieszkańcy dzielnic peryferyjnych, zwłaszcza Bielany, Wesołej, Wilanowa i Ursusa.

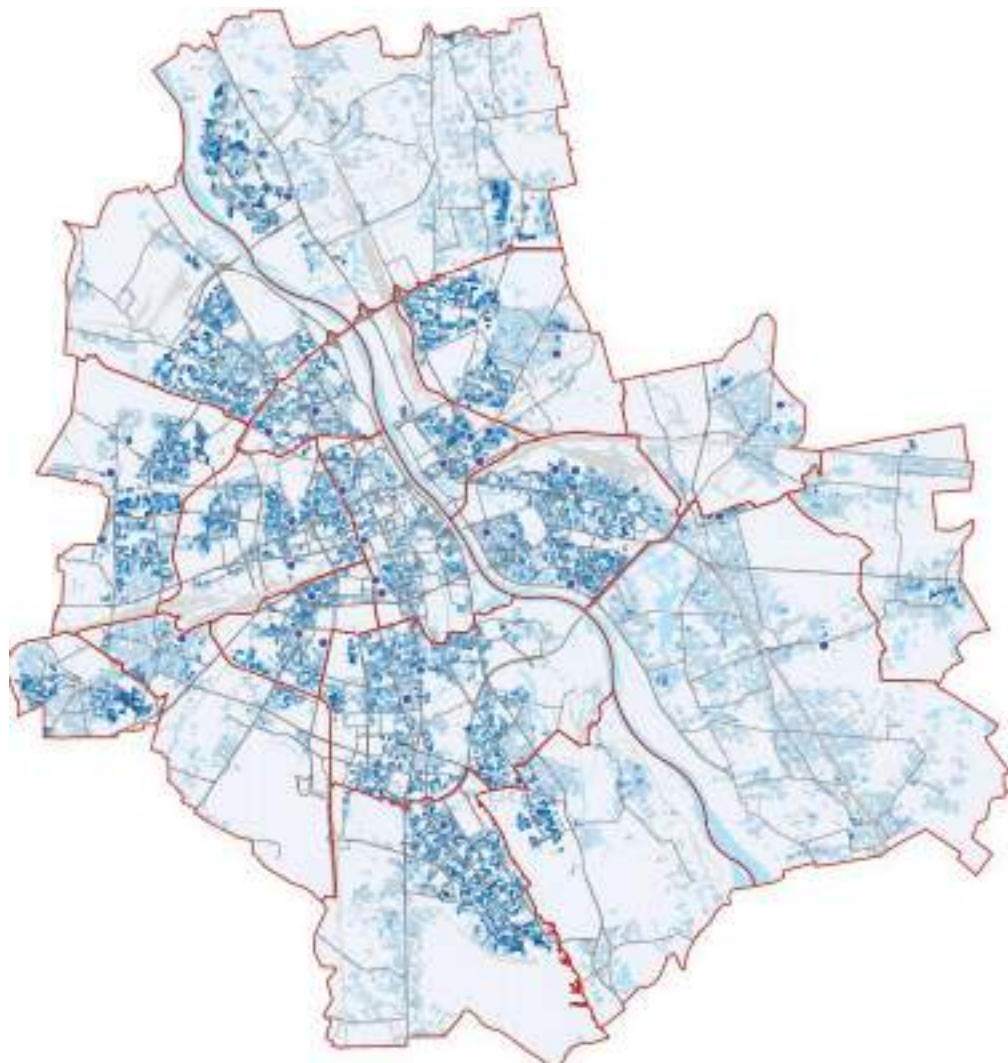
Największa liczba mieszkańców na jedną placówkę przypada w dzielnicach Białołęka i Targówek (ponad 135 tys. osób), najmniejsza zaś na Pradze Północ i na Ochocie (poniżej 25 tys. osób). Średnia dla Warszawy to ok. 58 tys. osób na poradnię.

Liczba mieszkańców na poradnię zdrowia psychicznego

Rozmieszczenie poradni ZP a rozmieszczenie ludności

Rozmieszczenie poradni zdrowia psychicznego na tle rozmieszczenia dzieci w wieku szkolnym

Poradnie zdrowia psychicznego dla dzieci i młodzieży zlokalizowane są w 9 dzielnicach. Najwięcej z nich działa na Mokotowie – 3 placówki. Spore nasycenie występuje również w dzielnicach Praga Południe, Wola i Ochota.

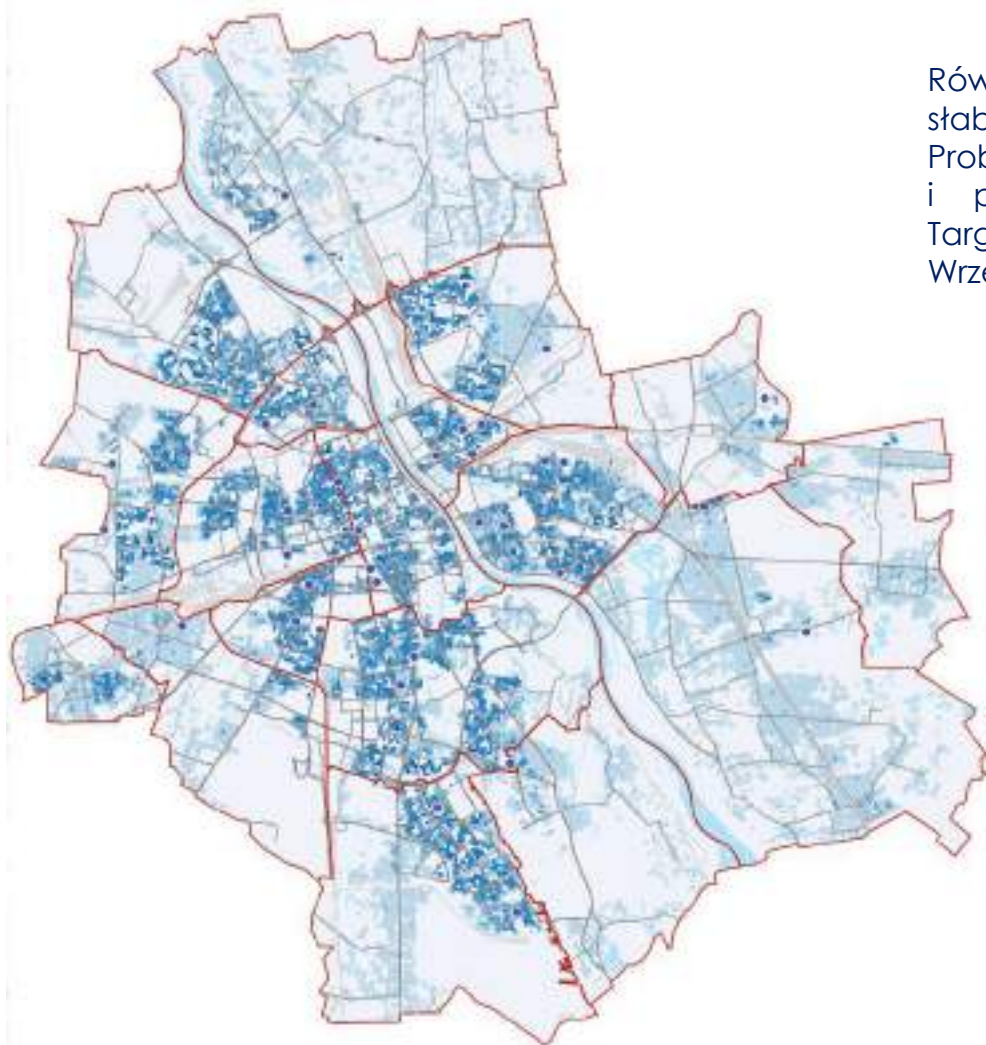
Dostrzegalny jest brak poradni dla dzieci i młodzieży w dzielnicach z dużymi skupiskami najmłodszych mieszkańców – Białota, Targówek, Bielany czy Ursynów. Poradnie są dobrze skomunikowane, ale nie odpowiadają rozmieszczeniu osób w wieku przedprodukcyjnym w mieście.

Dzieci w kategoriach wiekowych

powyżej 50 20 do 50 10 do 20 1 do 10 brak

Rozmieszczenie poradni ZP a rozmieszczenie ludności

Rozmieszczenie poradni zdrowia psychicznego na tle rozmieszczenia ludności w wieku poprodukcyjnym

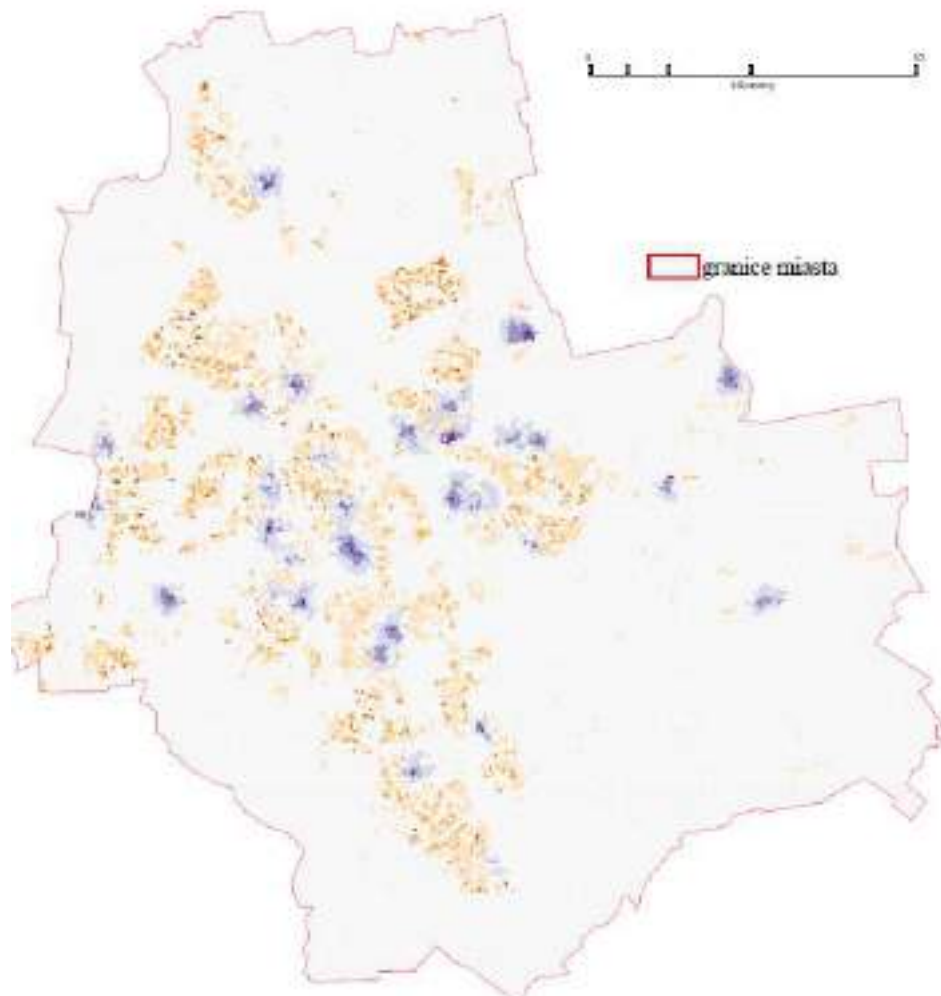
Również niektóre obszary starzejące się w mieście są słabo wyposażone w placówki zdrowia psychicznego. Problem z dobrym dostępem do psychiatrów i psychologów mogą mieć mieszkańcy Bródna, Targówka Mieszkaniowego, Ulrychowa, Koła, Bemowa, Wrzeciona, Marymontu czy Chomiczówki.

Ludność ogółem, produkcyjna, poprodukcyjna

powyżej 200 50 do 200 20 do 50 1 do 20 brak

Możliwość skorzystania ze świadczeń poradni zdrowia psychicznego

Odległość od poradni zdrowia psychicznego w stosunku do liczby ludności

Wskaźnik możliwości korzystania z usług poradni zdrowia psychicznego wskazuje na deprivację potrzeb mieszkańców znacznych części miasta.

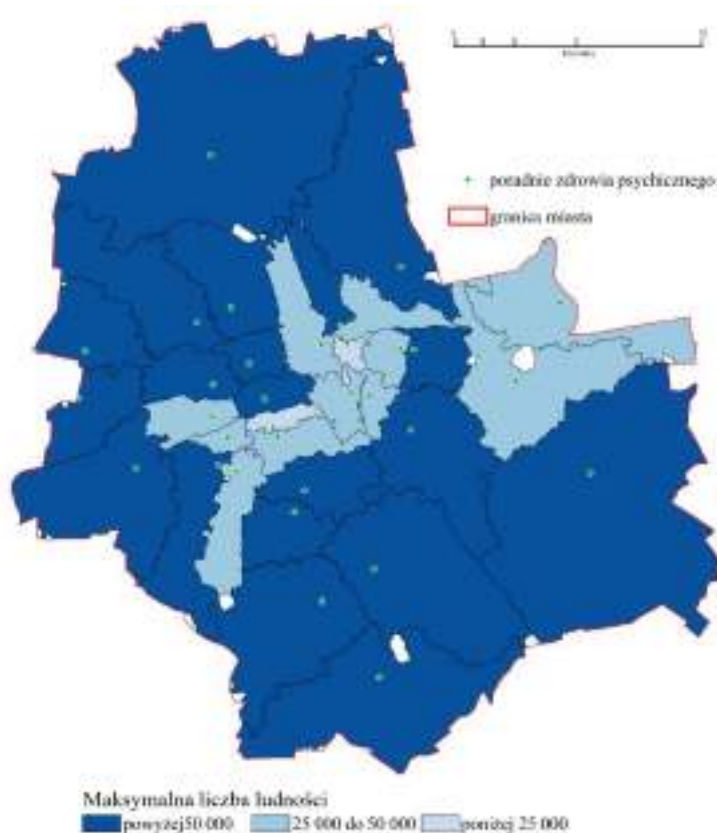
Wyraźne niedobory widoczne są na terenie południowych Nowodworów, Bielni, Ursusa, Północnego Wilanowa czy też Bródna.

Obszary o dużej możliwości skorzystania z tych usług rozmieszczone są wyspowo.

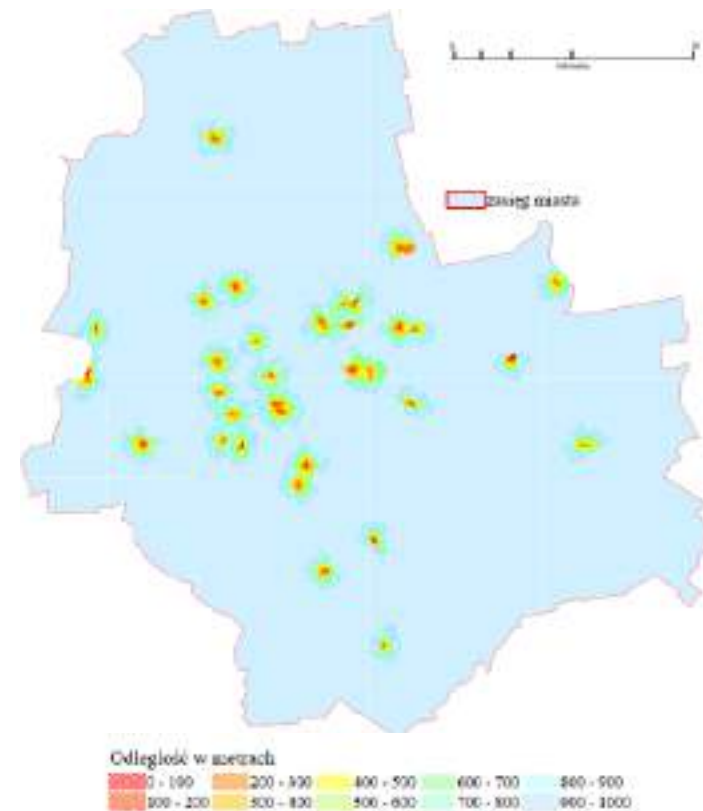

Liczba ludności w zasięgu najbliższej placówki i piesze dojście do poradni ZP

Liczba ludności w zasięgu najbliższej poradni zdrowia psychicznego

Dostępność przestrzenna poradni zdrowia psychicznego – ekwidystanty dojścia pieszego

W przeważającej części miasta obszar potencjalnej obsługi poradni zdrowia psychicznego zamieszkuje ponad 50 tys. osób.

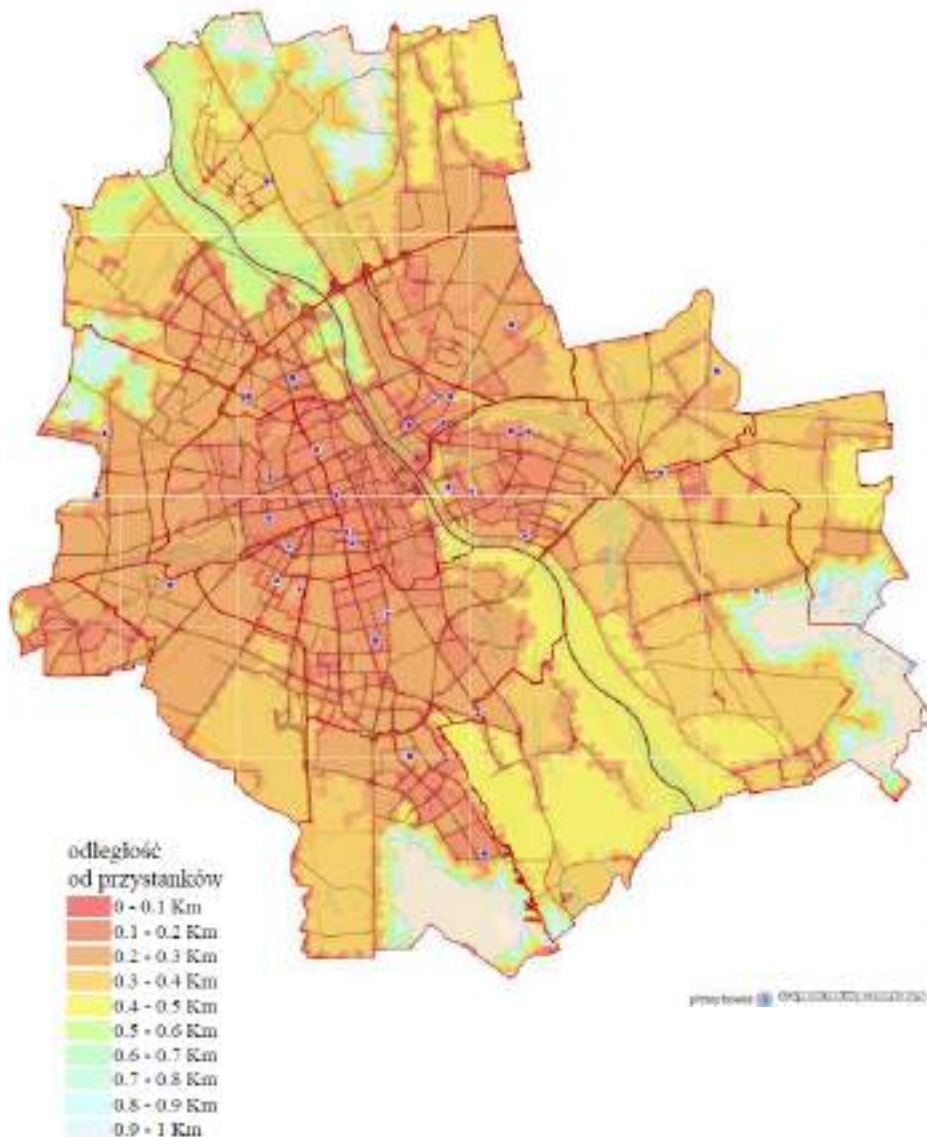
Najmniejszy obszar potencjalnej obsługi występuje w przypadku poradni na Pradze Północ, w Śródmieściu oraz w Rembertowie, części Wesołek, Wawra.

Dość dobre możliwości skorzystania z placówek mają również mieszkańcy w pasie od południowego Śródmieścia przez Wolę, Mokotów aż do Włoch.

W zasięgu ekwidystanty 800-metrowej mieszka niewielki odsetek mieszkańców.

Dostępność komunikacyjna poradni zdrowia psychicznego

Położenie poradni zdrowia psychicznego na tle przystanków komunikacji publicznej

Niewielki odsetek mieszkańców ma poradnie zdrowia psychicznego w sąsiedztwie, ale jest możliwość dotarcia do tych obiektów komunikacją publiczną.

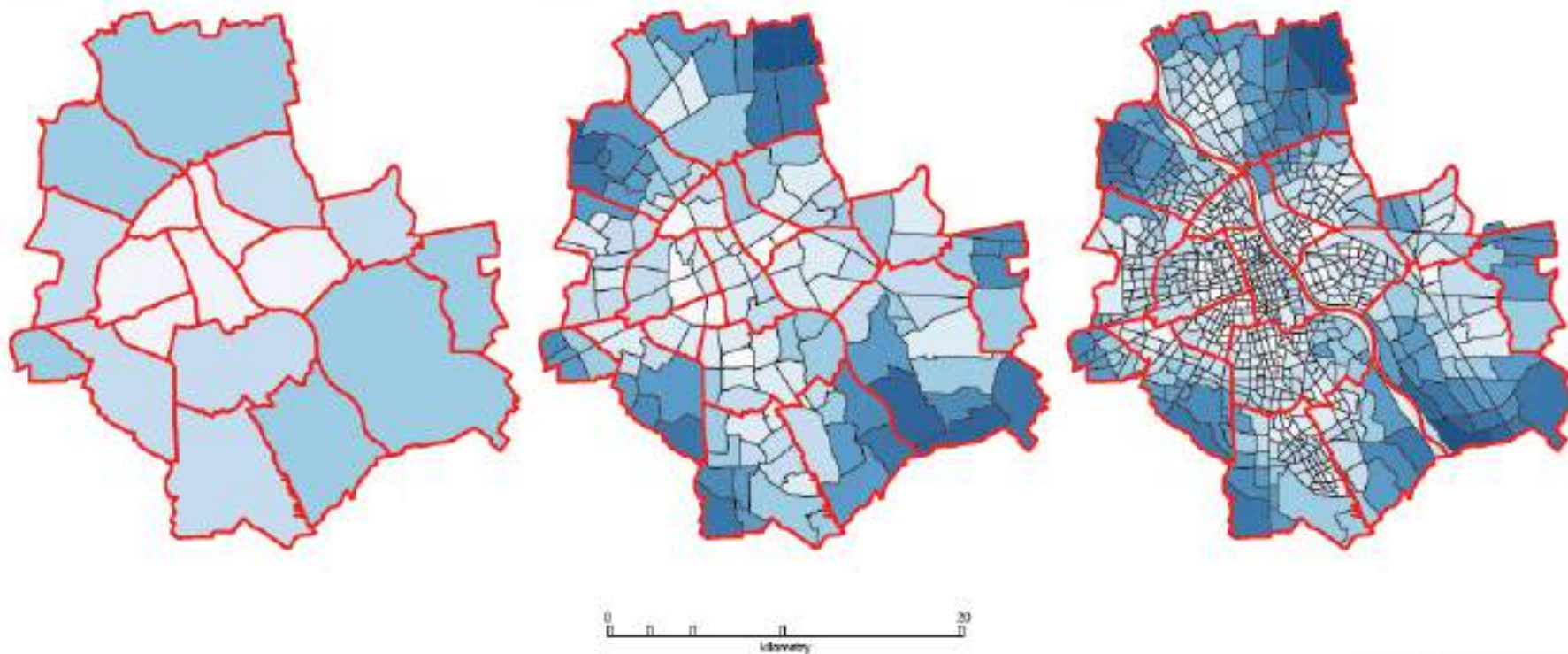
Są one położone w większości w odległości do 200 metrów od przystanków komunikacji publicznej. Wyjątek stanowią placówki w dzielnicach Wawer i Wesola (do 400 m).

Średnia odległość do najbliższej poradni zdrowia psychicznego

Dzielnice

Obszary MSI

Rejony komunikacyjne

Średnia odległość do najbliższej poradni w Warszawie to 3,0 km, najbliżej mają mieszkańcy Ochoty (1,2 km) i Żoliborza (1,4 km), najdalej Bielany – 4,7 km i Białołęka – 4,9 km.

Analizy prowadzone w skali MSI i rejonów komunikacyjnych wykazały duże różnice w dostępności świadczeń zdrowotnych w dzielnicach peryferyjnych: Białołęka, Ursynów, Wilanów, Bielany i Wawer.

Mieszkańcy Starej Ochoty, Wierzbna i Szmulowizny mają średnio do najbliższej przychodni poniżej 800 m, najdalej dojechać muszą mieszkańcy Kobałki – 8,5 km. Ponad 6 km do pokonania mają również mieszkańcy obszarów: Falenica, Aleksandrów i Nadwiśle (Wawer), Wólka Węglowa, Placówka i Radiowo (Bielany), Paluch (Włochy), Kępa Zawadowska (Wilanów), Grodzisk i Brzeziny (Białołęka) oraz Jeziorki Południowe (Ursus).

rejon, msi (odległości w km)

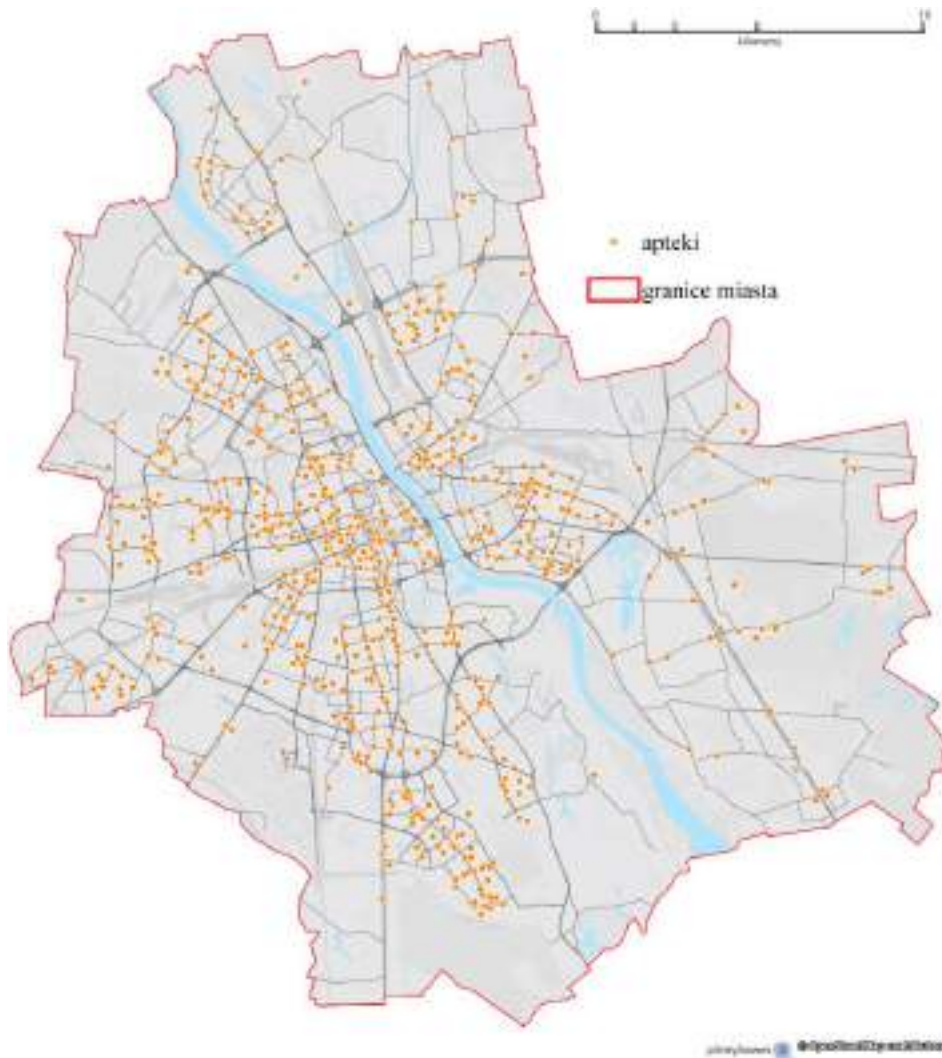
dzielnice (odległości w km)

6. 1.5. Apteki

Rozmieszczenie aptek

Rozmieszczenie aptek w Warszawie

Analizą objęto 695 ogólnodostępnych aptek w Warszawie, rozmieszczonych nierównomiernie we wszystkich dzielnicach.

Najwięcej aptek działa w dzielnicach: Mokotów (89), Praga Południe (74) i Śródmieście (71).

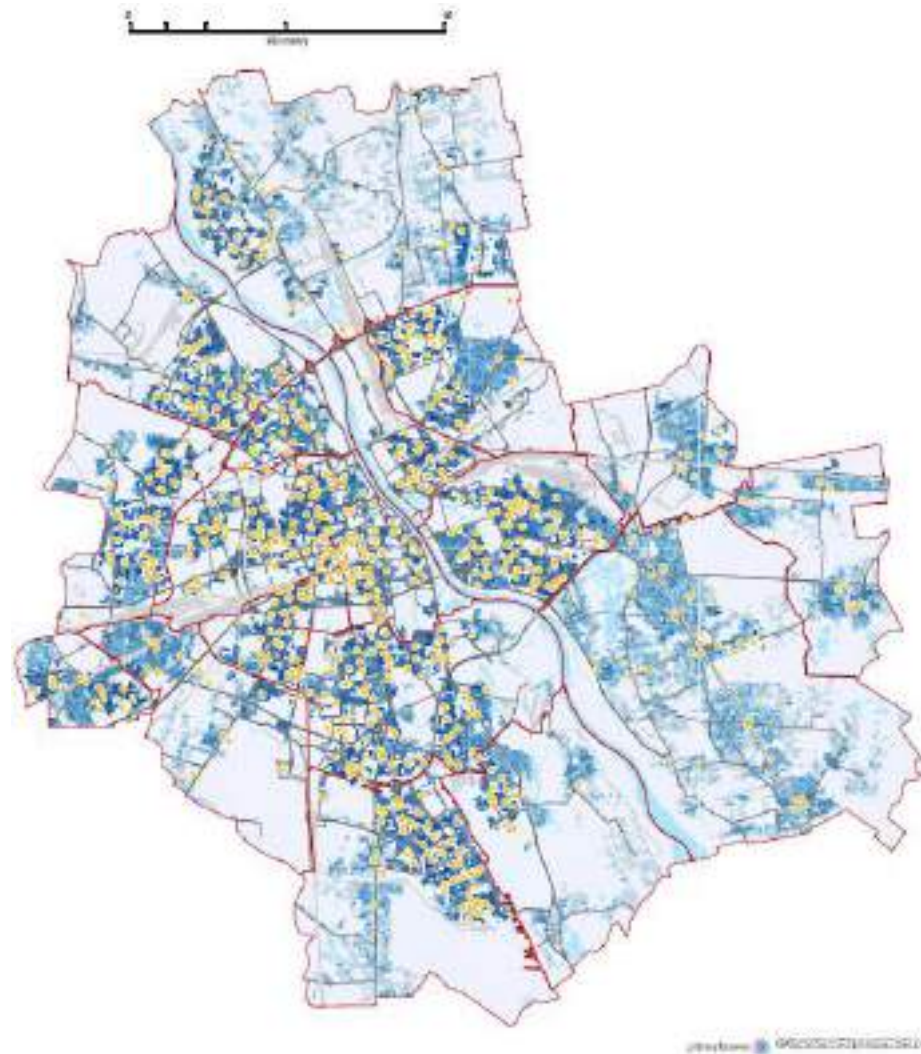
Najmniej placówek położonych jest w prawobrzeżnych peryferyjnych dzielnicach tj. Rembertów (10) oraz Wesoła (9).

Apteki koncentrują się wzdłuż głównych szlaków komunikacyjnych we wszystkich dzielnicach. Towarzyszą one często szpitalom; wiele aptek, zwłaszcza sieciowych, działa w sąsiedztwie lokalnych centrów handlu (np. obok supermarketu, drogerii).

Średnio na jedną aptekę przypada w stolicy 2 835 mieszkańców.

Rozmieszczenie aptek a rozmieszczenie ludności

Rozmieszczenie aptek na tle rozmieszczenia ludności ogółem

Ludność ogółem, produkcyjna, poprodukcyjna

powyżej 200 50 do 200 20 do 50 1 do 20 teren

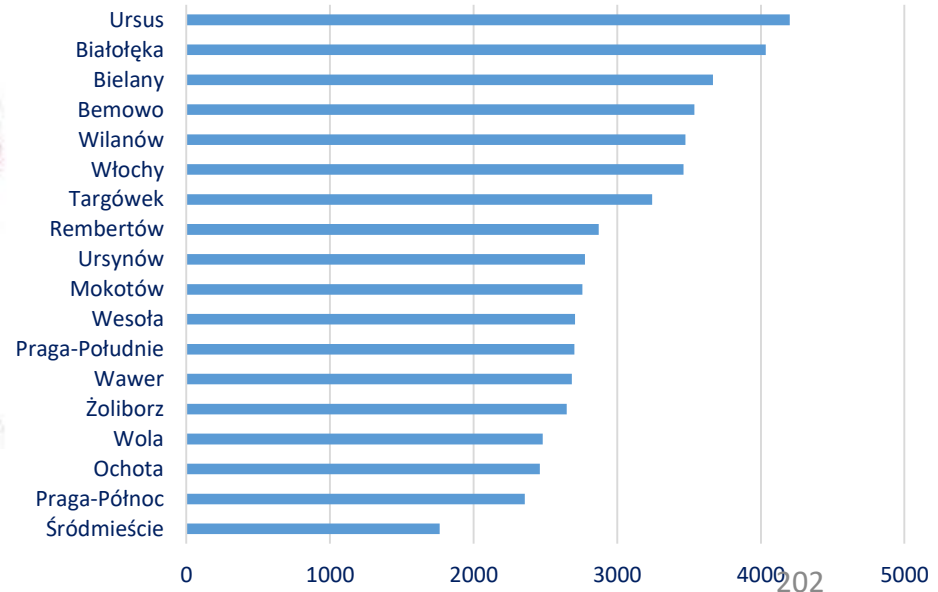
Dostępność aptek w Warszawie jest zróżnicowana.

Największa liczba mieszkańców na jedną placówkę przypada w dzielnicach Ursus oraz Białołęka (ponad 4 000 osób), najmniejsza zaś w dzielnicy Śródmieście (ok. 1 700 osób).

Apteki, podobnie jak inne usługi komercyjne, mają skłonność do koncentracji w miejscach o potencjalnie dużym i chłonnym rynku. Z placówek śródmiejskich korzystają zarówno mieszkańcy tej części miasta jak i osoby pracujące w centrum lub przemieszczające się. Nie zaskakuje zatem ich duża liczba przy ulicy Marszałkowskiej, Świętokrzyskiej czy w Alejach Jerozolimskich.

Średnio na aptekę przypada ok. 2 850 osób, najwięcej w Ursusie i na Białołęce – ponad 4 tys., najmniej w Śródmieściu – ok. 1 750 osób.

Liczba mieszkańców na aptekę ogólnodostępną

Rozmieszczenie aptek a rozmieszczenie ludności

Rozmieszczenie aptek na tle rozmieszczenia ludności w wieku poprodukcyjnym

Ludność ogółem, produkcyjna, poprodukcyjna

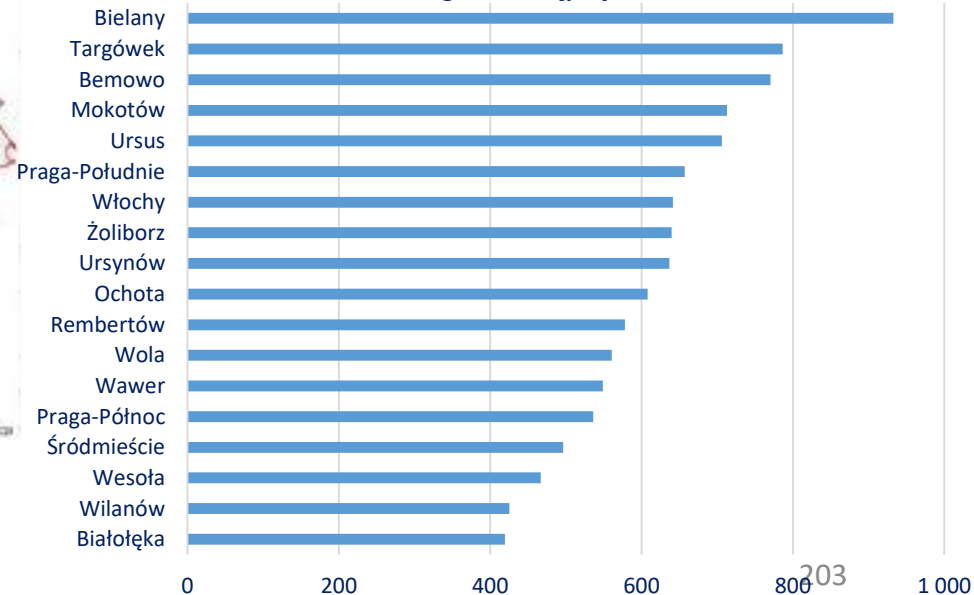
■ powyżej 200 ■ 50 do 200 ■ 20 do 50 ■ 1 do 20 ■ brak

Jak już zauważono, koncentracja aptek odpowiada w znacznym stopniu rozmieszczeniu ludności, z pewną nadreprezentacją w centralnej części miasta.

Duże nasycenie tymi podmiotami występuje na wszystkich obszarach o dużej gęstości zaludnienia. Apteki otwierane są także w sąsiedztwie nowych osiedli mieszkaniowych – jest to szczególnie widoczne we wschodniej Białołęce, Ursusie, na Bielaniech czy w Wilanowie a więc w miejscach, w których występuje pewien deficyt innych placówek ochrony zdrowia publicznego.

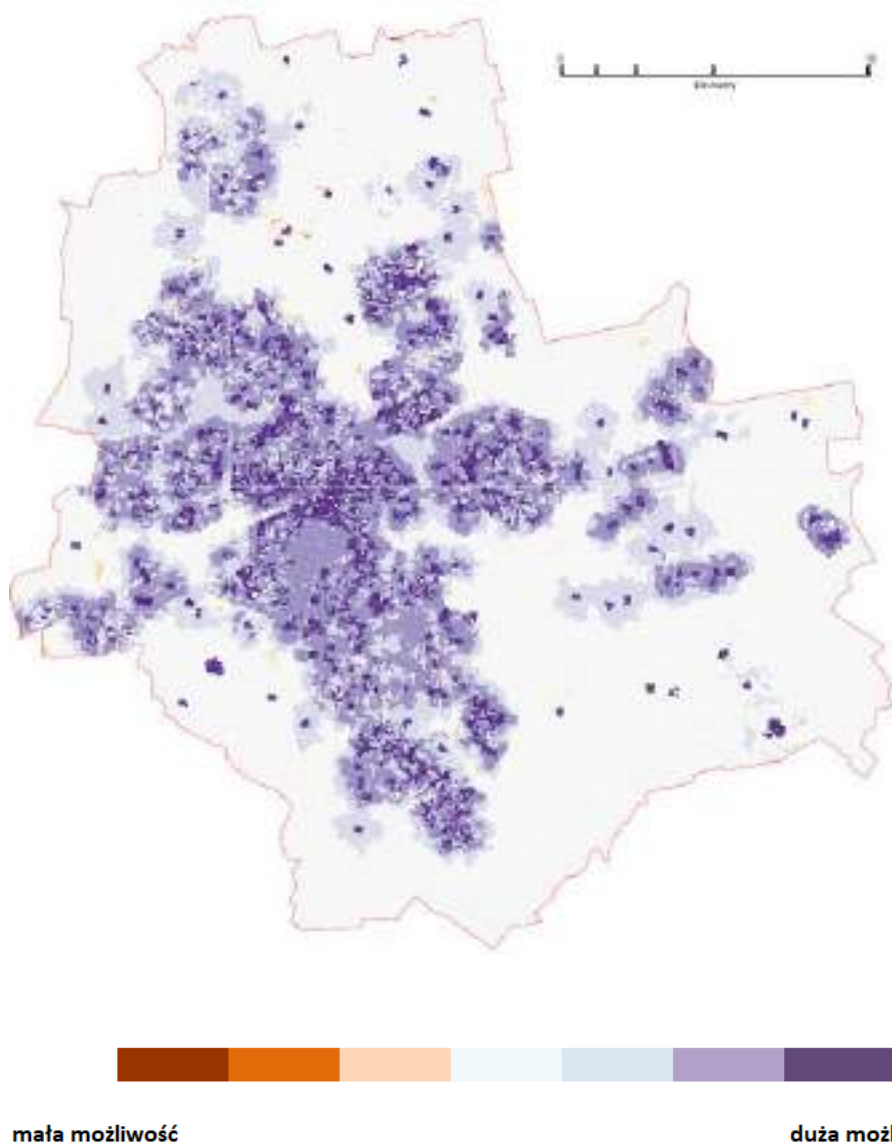
Apteki licznie występują także na obszarach starzejących się, tj. Bródno, Targówek Mieszkaniowy, Wrzeciono, Jelonki, Sielce czy Bemowo. Bliskość domu tych placówek jest szczególnie ważna właśnie dla seniorów.

Liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym na aptekę ogólnodostępną

Możliwość skorzystania z apteki

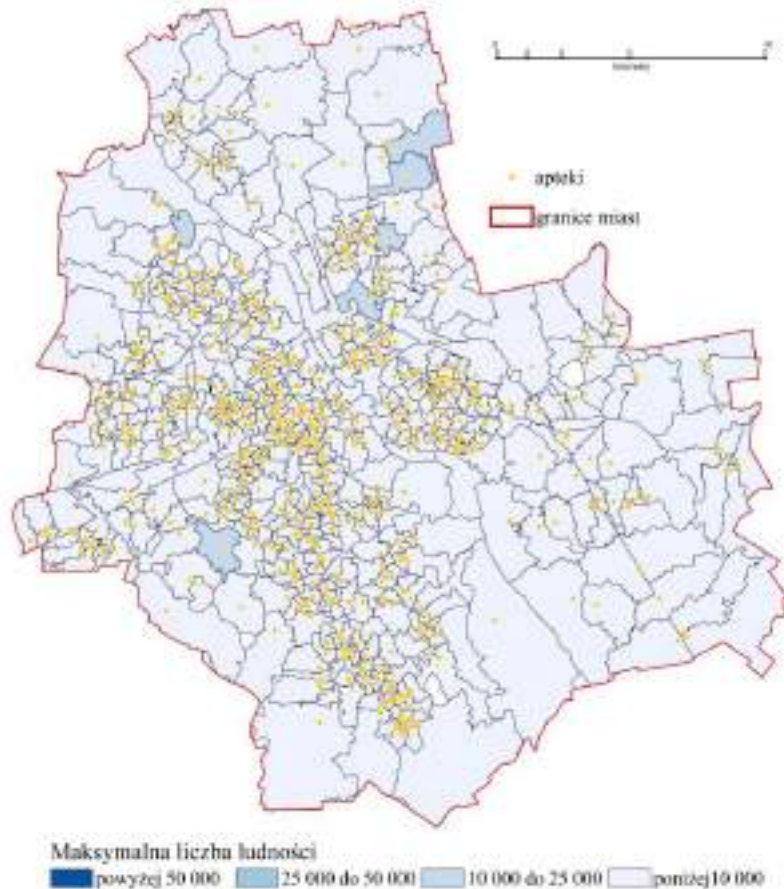
Odległość od apteki w stosunku do liczby ludności

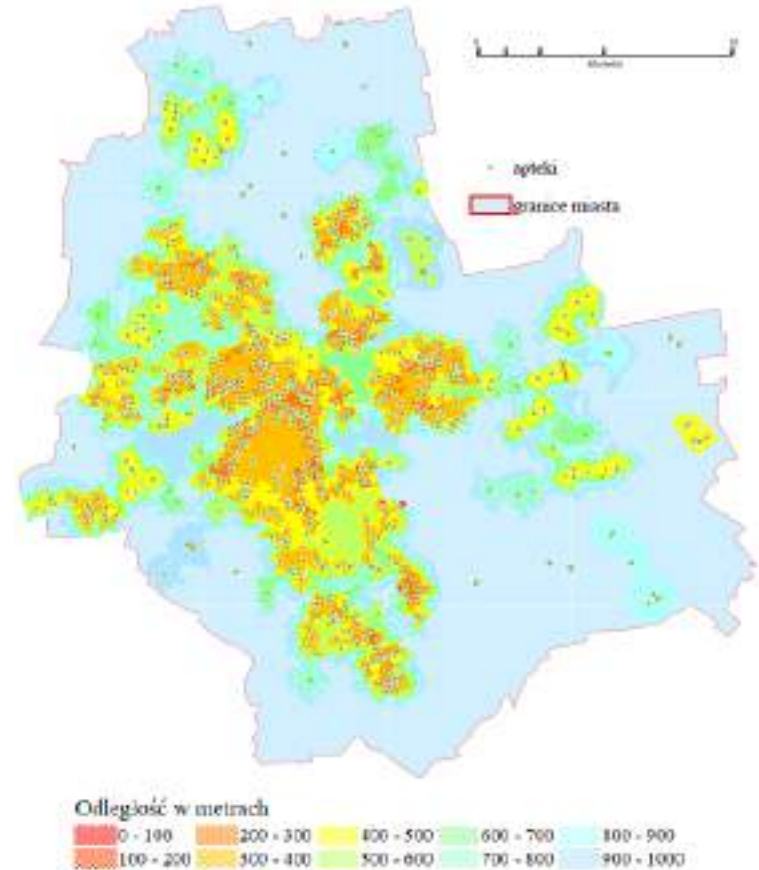
Wskaźnik możliwości skorzystania z aptek potwierdza, że potrzeby znacznej części mieszkańców stolicy w tym zakresie są zaspokojone. Widoczna jest wręcz nadreprezentacja tych placówek na wielu obszarach – centrum miasta, Stara Miłosna, obszary wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych na Pradze Południe, na Bródnie, czy we Włochach. Dostrzegalne są również niewielkie obszary nadreprezentacji w Falenicy, Miedzeszynie czy Radości potwierdzające istnienie centrów lokalnych na tym obszarze.

Liczba ludności w zasięgu najbliższej apteki i ekwidystanty pieszego dojścia

Liczba ludności w zasięgu najbliższej apteki

Dostępność przestrzenna aptek – ekwidystanty dojścia pieszego

Dostępność aptek w Warszawie jest duża. W zasięgu najbliższej apteki mieszka poniżej 10 tys. osób, w przypadku zaledwie 6 placówek jest to więcej niż 10 tys. ale mniej niż 25 tys. osób.

Mieszkańcy znacznej części Żoliborza, Śródmieścia, Woli, Mokotowa i Ochoty, Pragi Południe, Pragi Północ i Targówka mieszkają w odległości do 400 metrów od apteki. Także w dzielnicach peryferyjnych jak Białołęka, Rembertów, Wawer, Wesoła czy Ursus dostępność aptek jest znacznie większa niż pozostałych placówek ochrony zdrowia.

Średnia odległość do najbliższej apteki

Dzielnice

Obszary MSI

Rejony komunikacyjne

Średnia odległość do najbliższej apteki z miejsca zamieszkania w Warszawie wynosi 1,1 km. Najbliżej mają mieszkańcy Śródmieścia – 480 metrów oraz Ochoty – 530 metrów. Najdalej natomiast mieszkańcy Wilanowa – 2,31 km.

Aptekę w odległości do 300 metrów od domu mają również mieszkańcy obszarów: Mirów, Stary Mokotów, Śródmieście Północne oraz Nowopliki. Ponad 3 km do pokonania mają, poza mieszkańcami Powsina, również mieszkańcy obszarów: Placówka, Jeziorki Południowe, Kępa Zawadowska, Aleksandrów, Skarpa Powsińska oraz Wólka Węglowa.

Duże różnice w dostępności zaobserwowano przede wszystkim w Wilanowie – mieszkańcy Wilanowa Wysokiego mają do najbliższej apteki jedynie 250 metrów podczas gdy Powsina o ponad 3,5 km więcej.

Analiza odległości w skali obszarów MSI i rejonów komunikacyjnych pokazała znacznie mniejsze różnice w dostępności aptek w mieście aniżeli pozostałych placówek ochrony zdrowia. Są to placówki świadczące usługi najbliższej domu.

rejon, msi (odległości w km)

dzielnice (odległości w km)

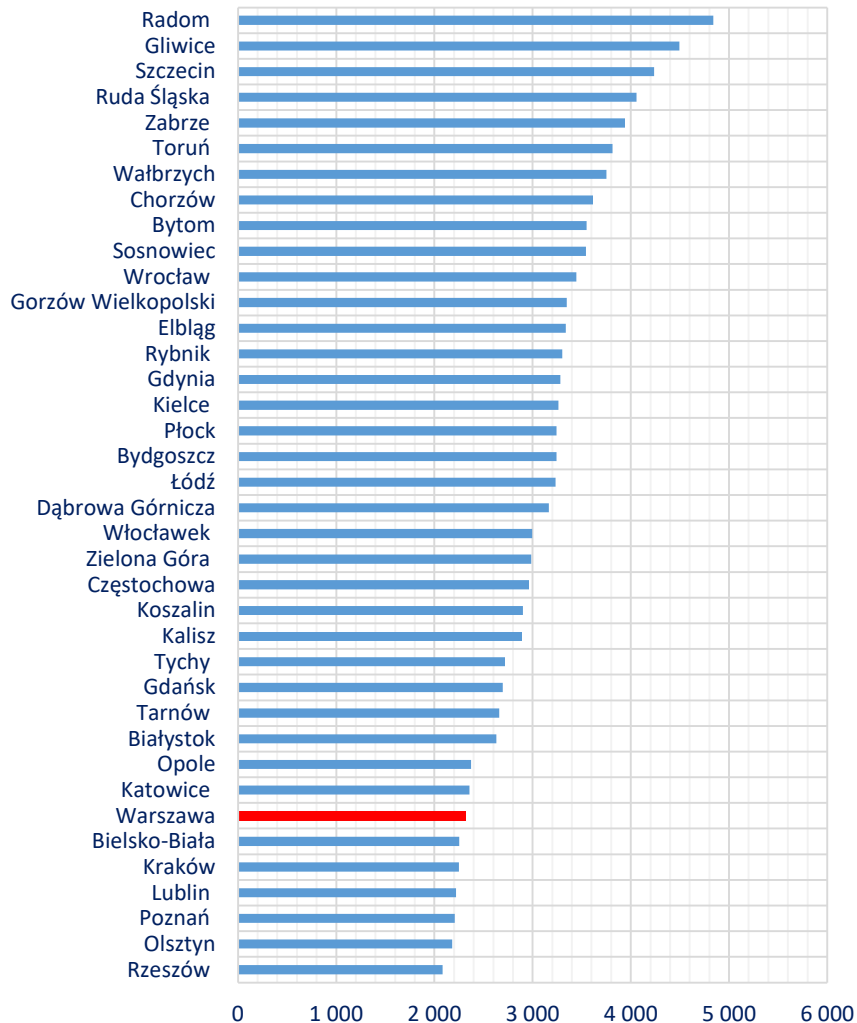
A close-up photograph of a hand holding a red pushpin, about to pin it to a map. The map shows various geographical features like roads, rivers, and cities. The background is blurred, focusing on the hand and the pin.

6.2. Edukacja

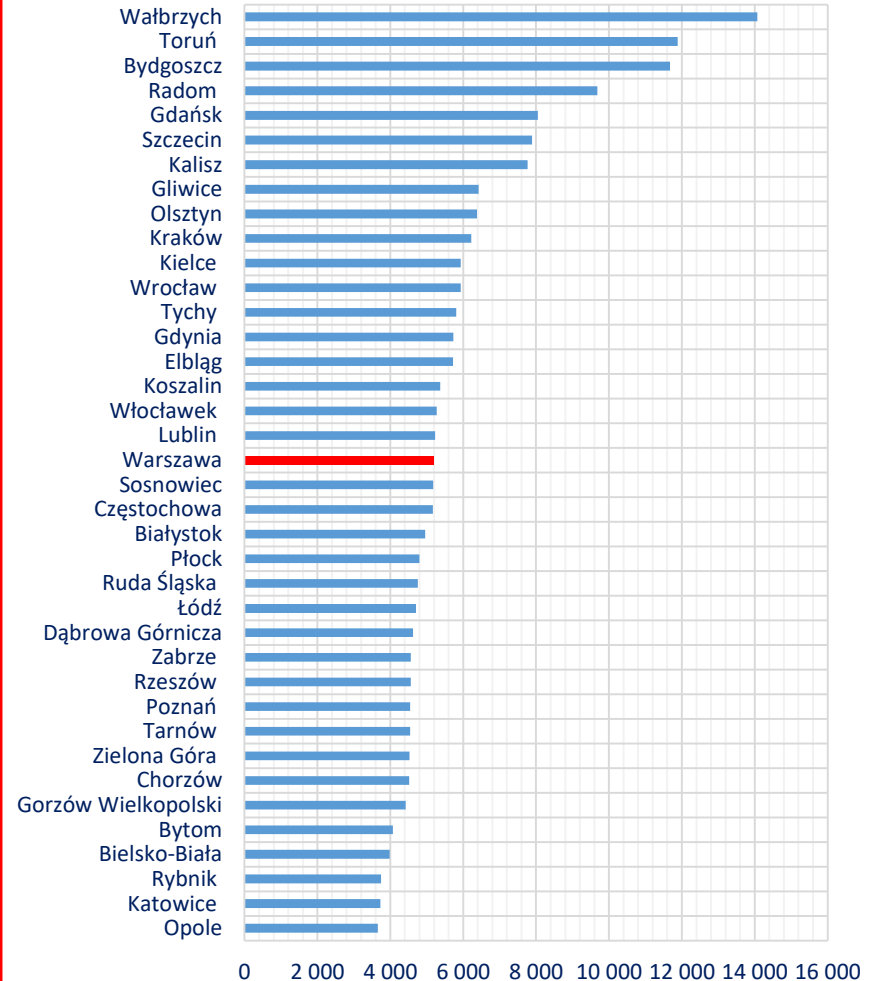
6. 2.1. Przedszkola

Nasylenie przedszkolami w miastach pow. 100 tys. mieszkańców

Liczba mieszkańców na przedszkole (bez placówek specjalnych)

Liczba mieszkańców na przedszkole (bez placówek specjalnych) prowadzone przez jednostki samorządu gminnego

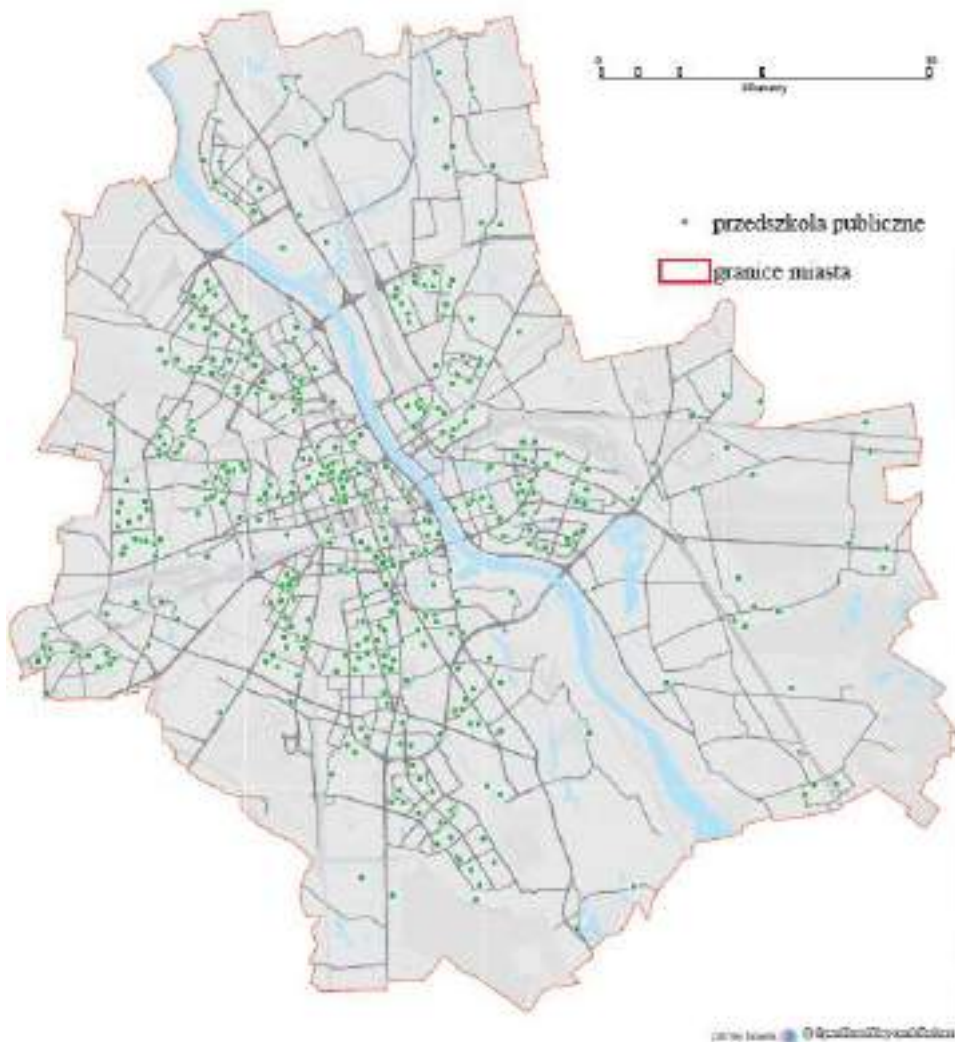

Nasycenie przedszkolami w miastach pow. 100 tys. mieszkańców

- Na podstawie danych GUS za 2018 rok obliczono wskaźnik nasycenia przedszkolami w miastach, w których mieszka ponad 100 tys. mieszkańców.
- Średnio na jedno przedszkole przypada w tych miastach 3 115 osób, w przypadku przedszkoli prowadzonych przez jednostki samorządu gminnego jest to znacznie więcej – 5 929 osób.
- W Warszawie na 1 przedszkole przypada 2 318 osób, co pozycjonuje stolicę na 7 miejscu wśród badanych miast. Najniższy wskaźnik, a więc największe nasycenie występuje w Rzeszowie – 2 082 os/pl. Najgorsza sytuacja wystąpiła w Radomiu, gdzie na jedną placówkę przypada 4 842 mieszkańców. Małe nasycenie przedszkolami jest także w Gliwicach (4 495), Szczecinie (4 236) oraz Rudzie Śląskiej (4 059).
- W przypadku nasycenia przedszkolami podległymi samorządowi terytorialnemu pozycja Warszawy jest trochę gorsza – 20 miejsce w zestawieniu. W Warszawie takich placówek jest najwięcej, daje to 5 199 osób na 1 placówkę. Najlepsza sytuacja panuje w Opolu, Katowicach i Rybniku, gdzie na przedszkole przypada poniżej 4 tys. osób, najgorsza zaś w Wałbrzychu – ponad 14 tys.

Rozmieszczenie przedszkoli w Warszawie

Rozmieszczenie przedszkoli publicznych w Warszawie

Przeanalizowano rozmieszczenie ponad 380 przedszkoli publicznych w Warszawie.

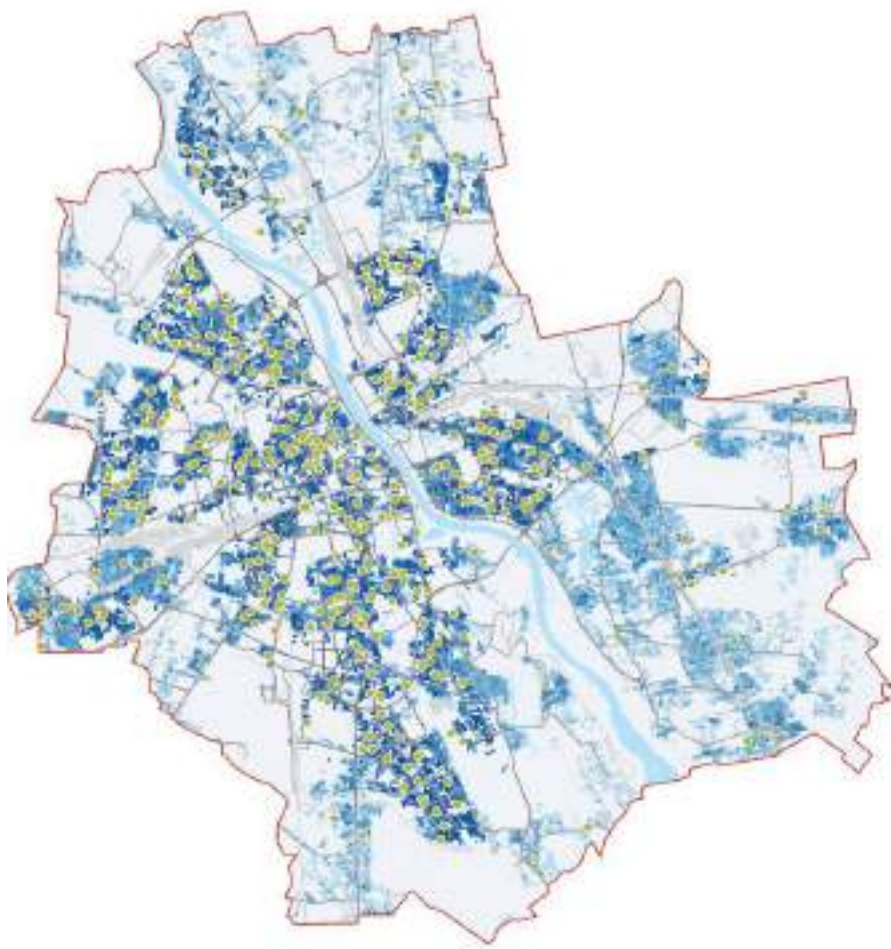
Najwięcej z nich działa na Mokotowie (51) oraz w Śródmieściu (41).

Najmniej natomiast w dzielnicach: Rembertów, Wesoła i Wilanów – mniej niż 10.

Rozmieszczenie przedszkoli znajduje odzwierciedlenie w analizie popytowo-podażowej i w znacznym stopniu jest zgodne z rozkładem ludności.

Rozmieszczenie przedszkoli a rozmieszczenie ludności

Rozmieszczenie przedszkoli na tle rozmieszczenia ludności ogółem

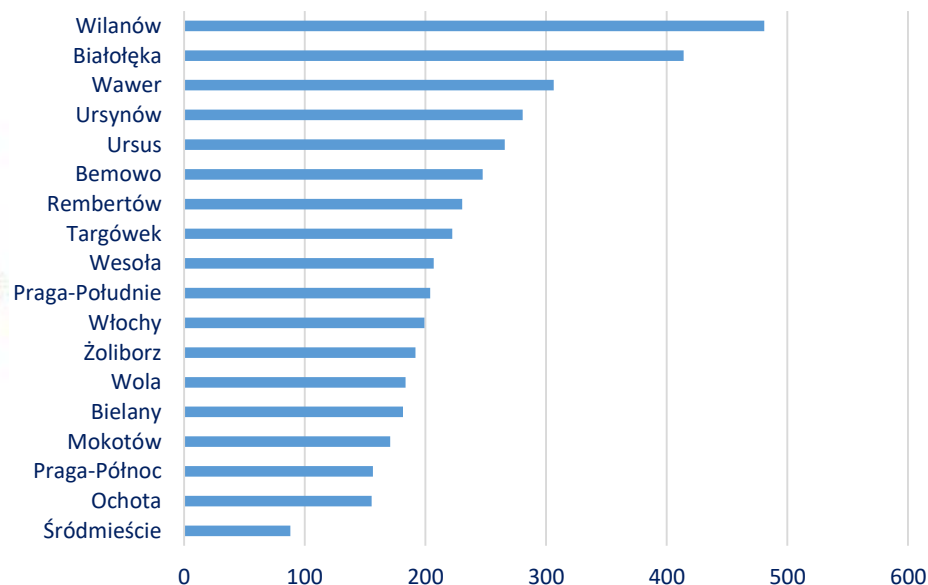
Ludność ogółem, produkcyjna, poprodukcyjna

powyżej 200 50 do 200 20 do 50 1 do 20 brak

W Warszawie na 1 przedszkole przypadają średnio 5 132 osoby. Najwyższy wskaźnik, powyżej 6 400, odnotowano dla trzech dzielnic peryferyjnych tj. Wilanów, Ursynów i Białołęka. Najniższy zaś w Śródmieściu – 3 054.

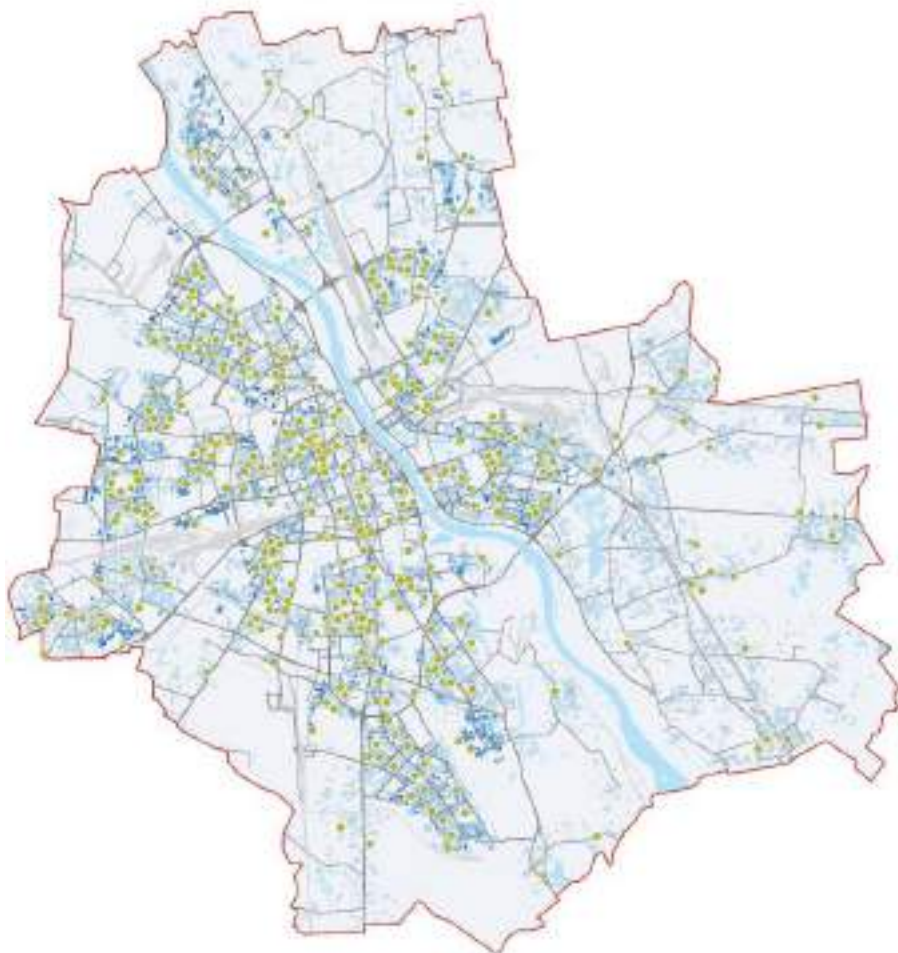
Szczególnie ważna jest natomiast dostępność tych placówek wśród mieszkańców w wieku przedszkolnym. Średnio na 1 przedszkole przypada w stolicy przypada 210 dzieci w wieku 3-6 lat. Najwięcej w Wilanowie – 481, zaś najmniej w Śródmieściu – 88.

Liczba dzieci w wieku 3-6 lat przypadających na przedszkole

Rozmieszczenie przedszkoli a rozmieszczenie ludności

Rozmieszczenie przedszkoli na tle rozmieszczenia
dzieci w wieku 0-2 lata

Rozmieszczenie przedszkoli na tle rozmieszczenia
dzieci wieku 3-6 lat

Dzieci w kategoriach wiekowych

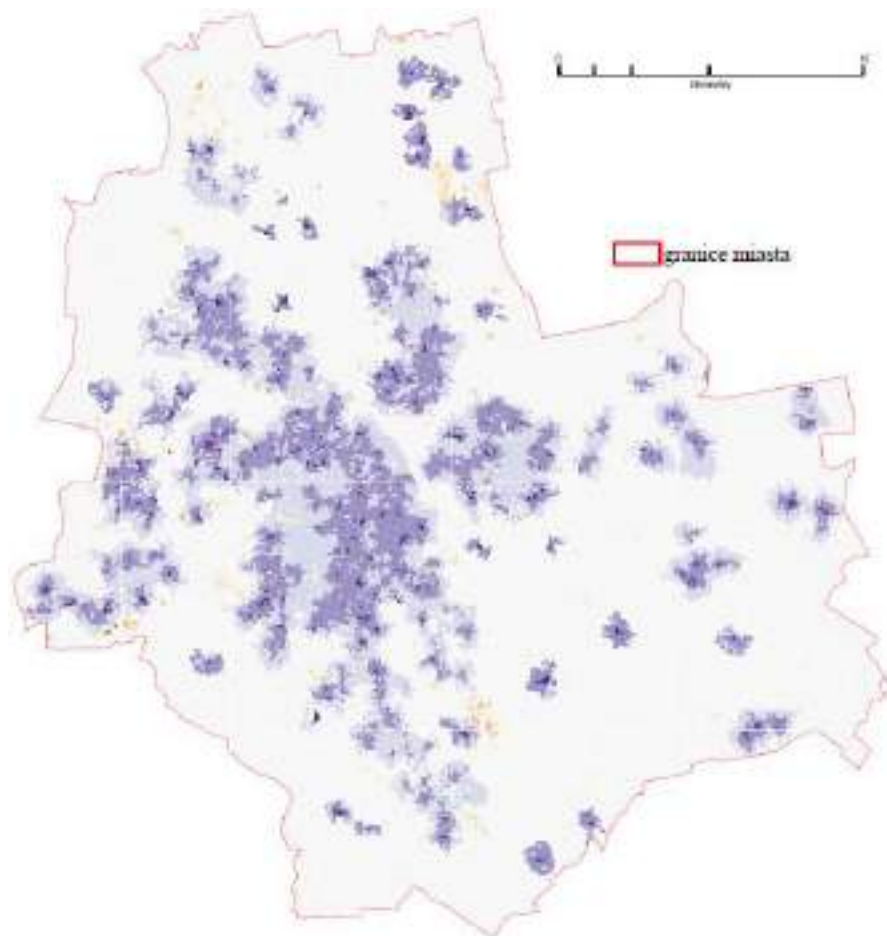
■ powyżej 50 ■ 20 do 50 ■ 10 do 20 ■ 1 do 10 ■ brak

Rozmieszczenie przedszkoli a rozmieszczenie ludności

- Analizując rozmieszczenie przedszkoli na tle rozmieszczenia ludności widoczna jest wyraźna nadreprezentacja tych placówek w dzielnicach centralnych, zwłaszcza w Śródmieściu i na Mokotowie. Atrakcyjność tych placówek wynikać może z bliskości miejsca pracy rodziców oraz często lepszego dojazdu.
- Analizy wskazują na znacznie gorszą dostępność usług edukacyjnych dla dzieci z dzielnic peryferyjnych, przede wszystkim z Wilanowa, Białołęki, Wawra czy Ursynowa. Dotyczy to dzieci w wieku przedszkolnym, jak również młodszych (0-2 lata). W Wilanowie i Białołęce na 1 przedszkole przypada obecnie ponad 300 dzieci w wieku 0-2 lata, a więc tych które niedługo będą przedszkolakami. Oczywiście ważne są także inne wskaźniki, związane z wielkością i ofertą placówki, jednak w dzielnicach tych widoczne są pewne niedobory.
- Należy jednak zauważyć, że rozmieszczenie przedszkoli w znacznym stopniu odpowiada rozkładowi młodych obszarów w mieście. Widać dużą liczbę placówek w sąsiedztwie nowych osiedli mieszkaniowych.

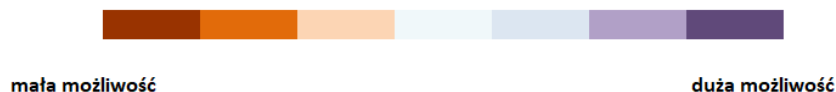
Możliwość skorzystania z usługi edukacyjnej w przedszkolu

Odległość od przedszkoli w stosunku do liczby dzieci
w wieku przedszkolnym

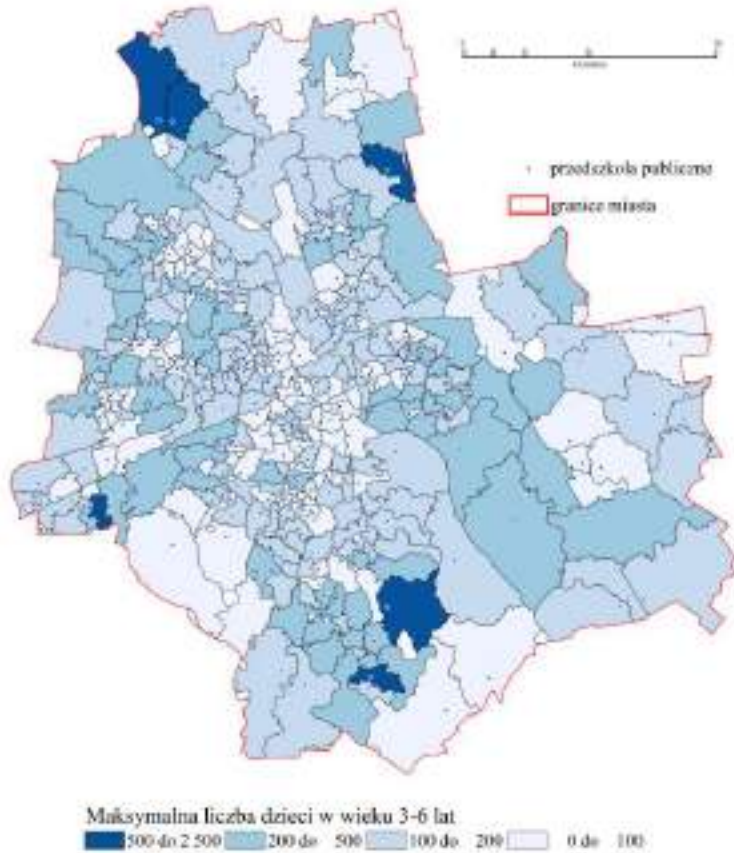
Wskaźnik możliwości skorzystania z usługi edukacyjnej w przedszkolu jest szczególnie wysoki w pasie od Żoliborza przez Śródmieście po Mokotów i Wolę, w przypadku prawobrzeżnej Warszawy takim obszarem jest część Pragi Północ oraz Saska Kępa i Grochów, a więc obszary starzejące się.

Pewne niedobory widoczne są w północnej Białołęce, na granicy Białołęki i Bródna, w Starym Rembertowie i północnym Wilanowie.

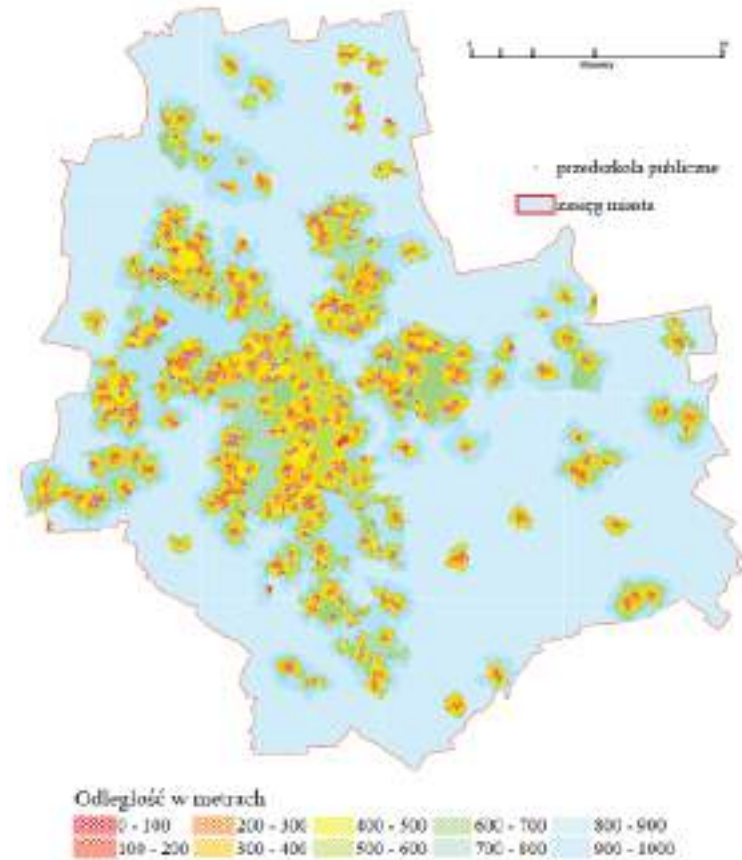

Liczba ludności w zasięgu najbliższego przedszkola i ekwidystanty pieszego dojścia

Liczba dzieci w wieku przedszkolnym w zasięgu najbliższego przedszkola

Dostępność przestrzenna przedszkoli – ekwidystanty pieszego dojścia

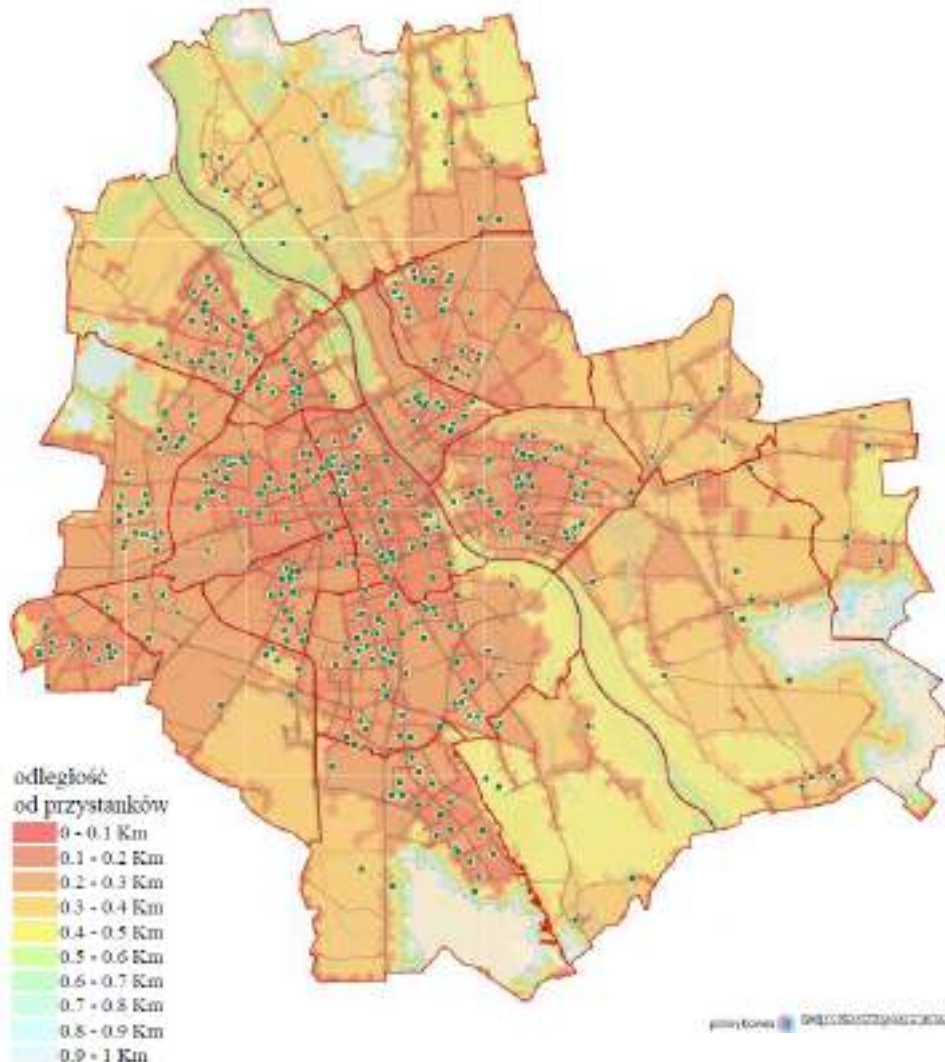

Dostępność przestrzenna przedszkoli jest dobra na znacznym obszarze Żoliborza Śródmieścia, Mokotowa i Woli. W przypadku prawobrzeżnej Warszawy większość mieszkańców Bródna, Targówka Mieszkaniowego, Nowej Pragi, Saskiej Kępy i Pragi Południe znajduje się w strefie 10-minutowego dojścia do najbliższego przedszkola.

W dzielnicach peryferyjnych czas dojścia wydłuża się, podobnie jak liczba dzieci mieszkających w zasięgu najbliższej placówki. W północno-zachodniej części Wilanowa, centrum Ursynowa, na Skoroszach, w północno-zachodniej części Białołęki i w obszarze nowych osiedli mieszkaniowych przy Trasie Toruńskiej na granicy Białołęki i Targówka w zasięgu najbliższej placówki mieszka ponad 500 dzieci w wieku 3-6 lat.

Dostępność komunikacyjna przedszkoli

Położenie przedszkoli publicznych na tle przystanków komunikacji publicznej

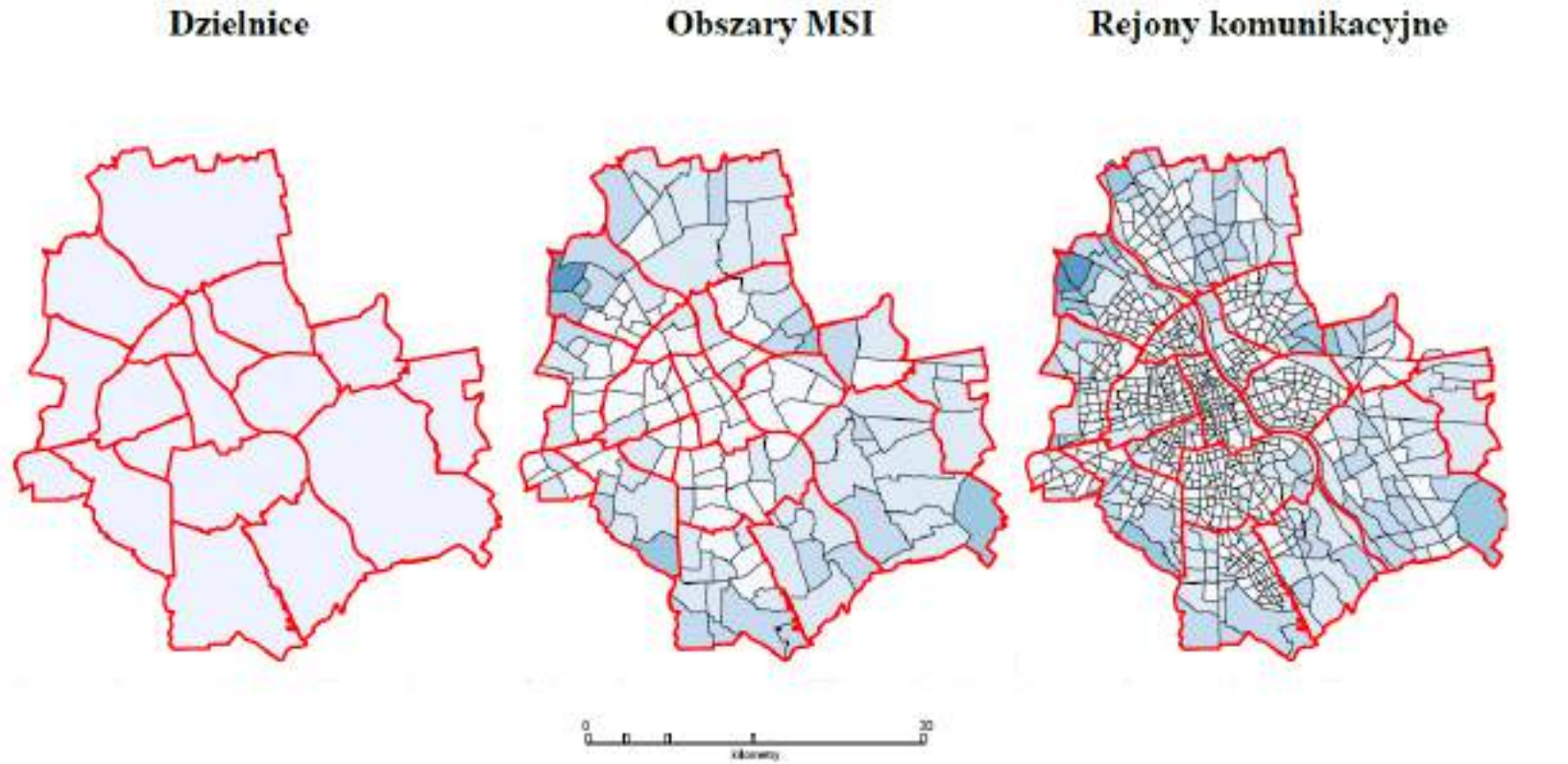

Większość przedszkoli zlokalizowana jest w sąsiedztwie przystanków komunikacji publicznej.

Przedszkola w dzielnicach: Śródmieście, Żoliborz, Wola, Ochota, Bemowo, Bielany, Mokotów, Praga Północ, Targówek, Praga Południe oraz Ursus zlokalizowane są w odległości nie większej niż 300 metrów od przystanku. Najdłużej na przystanek muszą iść dzieci z przedszkola na Białotęcie – jednak nie dłużej niż 6-7 minut.

Dostępność komunikacyjna przedszkoli specjalnych jest bardzo dobra, wszystkie są zlokalizowane w odległości do 200 metrów od przystanków.

Średnie odległości do najbliższego przedszkola

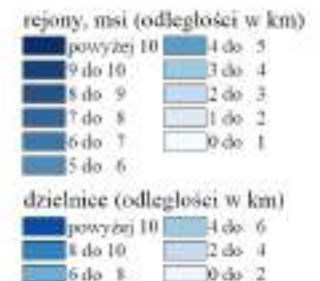

Statystyczny mieszkaniec Warszawy mieszka w odległości 1,3 km od przedszkola. Najbliżej mają mieszkańcy Śródmieścia – 500 metrów, najdalej natomiast mieszkańcy Bielan – 1,9 km.

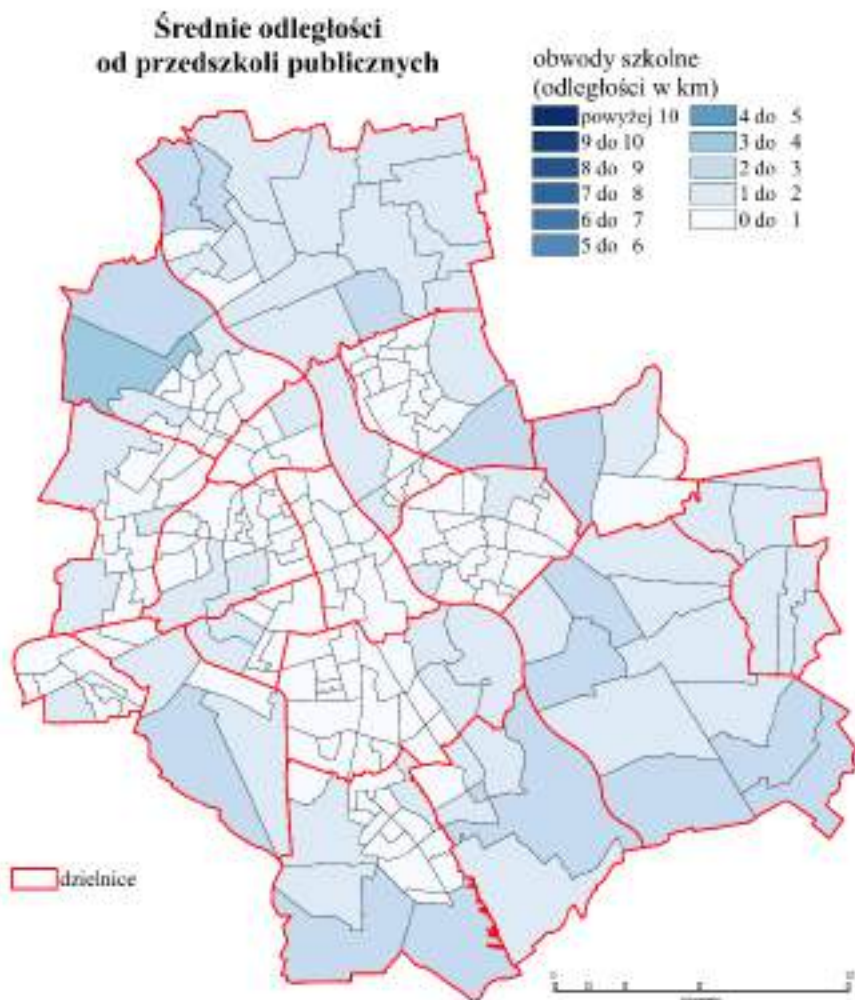
Największe różnice wewnątrz dzielnicowe w dostępie do usług wystąpiły na Bielanach.

Dla mieszkańców obszarów: Wierzbno, Nowolipki, Rakowiec, Wrzeciono, Stare Bielany, Stary Mokotów oraz Śródmieście Południowe czas dotarcia do najbliższego przedszkola wynosi ok. 5 minut (odległość 340-390 metrów). W ciągu 10 minut (800 metrów) mogą do placówki dotrzeć mieszkańcy 44 obszarów MSI.

Najdalej do przedszkola mają mieszkańcy Wólki Węglowej – aż 4,26 km. Mieszkańcy obszarów: Paluch, Radiowo, Aleksandrów, Utrata oraz Placówka mają do pokonania więcej niż 3km.

Średnie odległości do najbliższego przedszkola w obwodach szkolnych

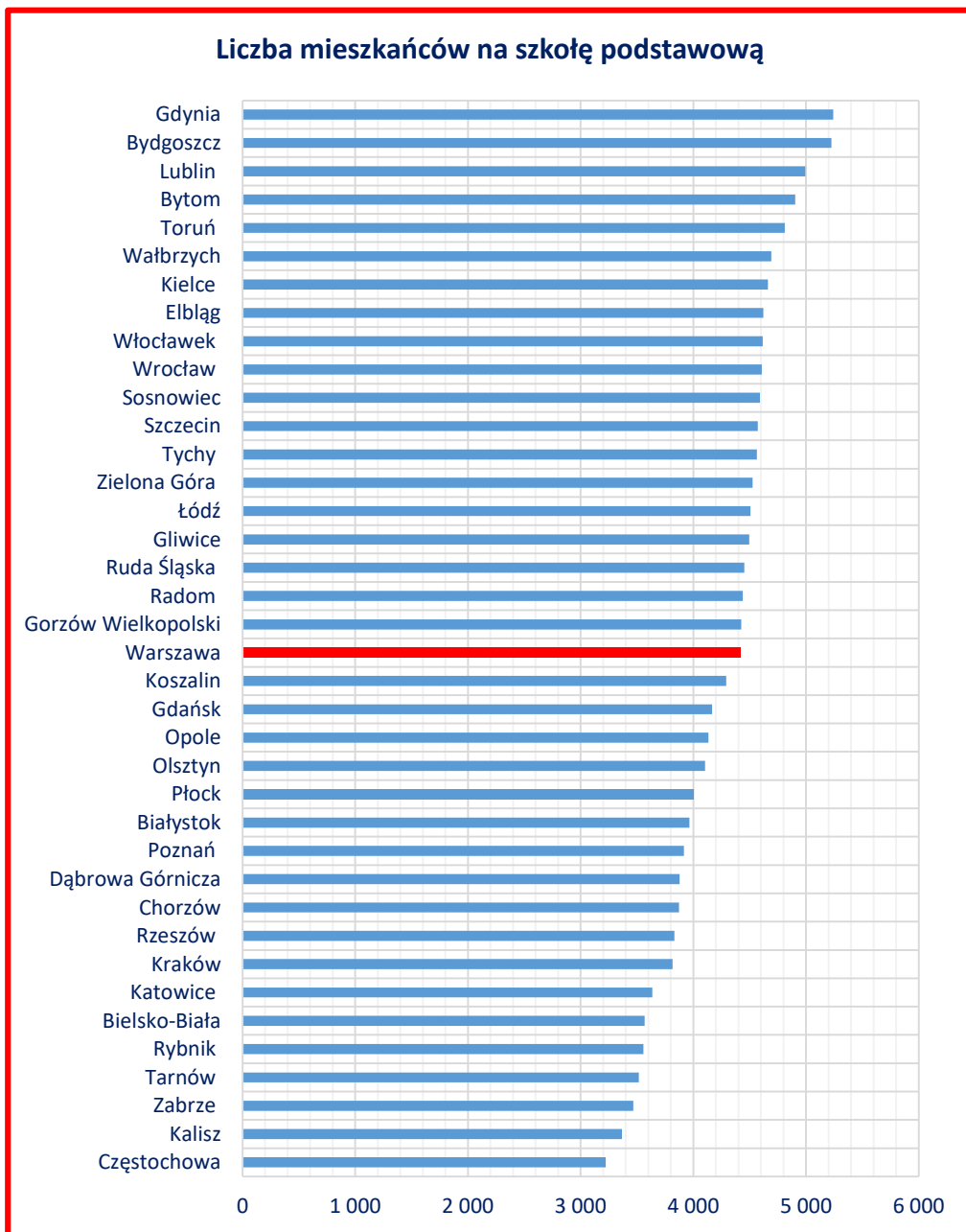

Dostępność placówek edukacyjnych przeanalizowano także w obwodach szkolnych.

Mieszkańcy obwodów szkolnych w Śródmieściu, znacznej części Żoliborza, Woli, Mokotowa, Pragi Południe i Targówka mają najbliższe przedszkole w zasięgu 1 km.

6. 2.2. Szkoły podstawowe

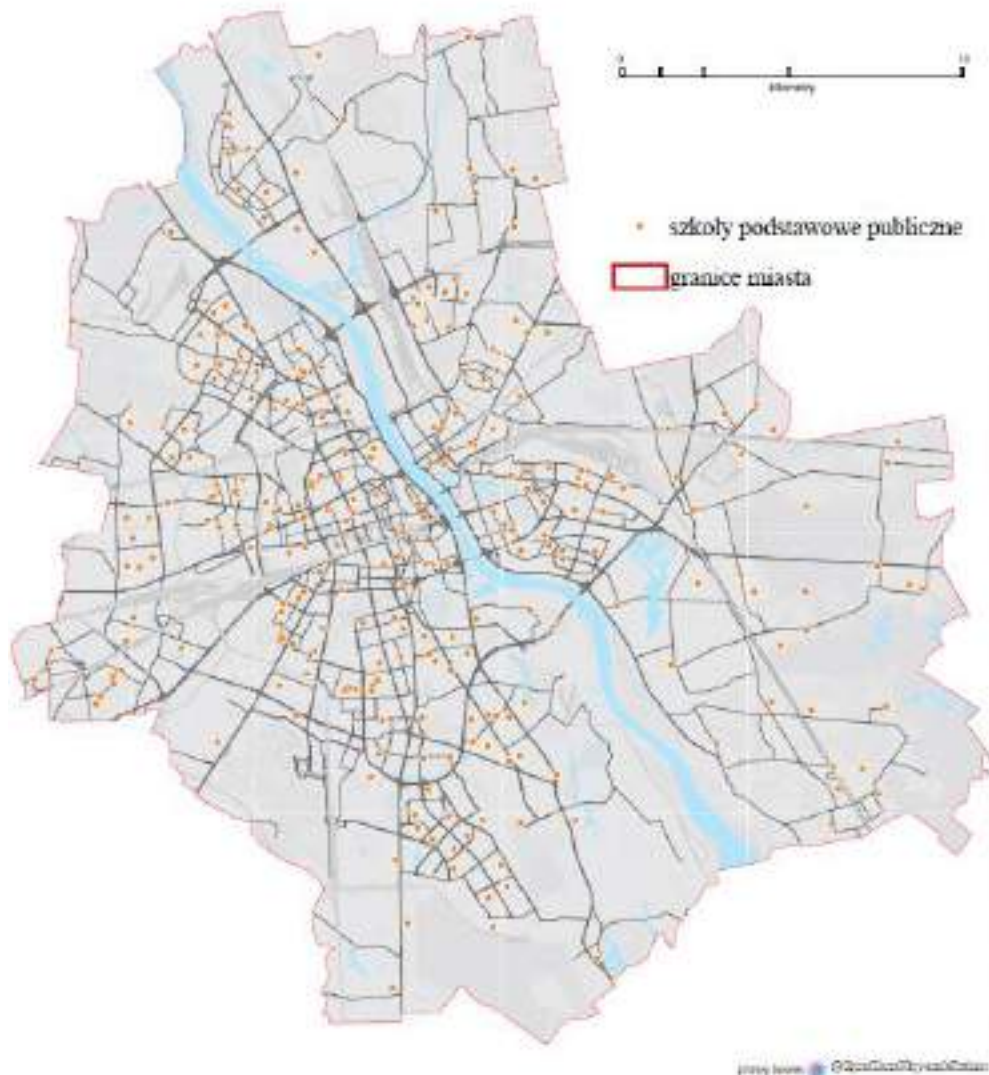
Nasycenie szkołami podstawowymi w miastach pow. 100 tys. mieszkańców

- Średnio w miastach o liczbie ludności powyżej 100 tys. na jedną szkołę podstawową przypada 4 225 osób.
- W Warszawie na 1 placówkę przypada nieco więcej - 4 423 osób, co pozycjonuje stolicę na 19 miejscu wśród badanych miast. Najniższy wskaźnik, a więc największe nasycenie występuje w Częstochowie (3 222 os/pl.), Kaliszu (3 366) oraz w Zabrze (3 467)
- Najgorsza sytuacja wystąpiła w Gdyni i w Bydgoszczy, gdzie na szkołę podstawową przypada ponad 5 tys. osób.

Rozmieszczenie szkół podstawowych w Warszawie

Rozmieszczenie publicznych szkół podstawowych w Warszawie

Analizie poddano lokalizację i dostępność 264 publicznych szkół podstawowych w Warszawie.

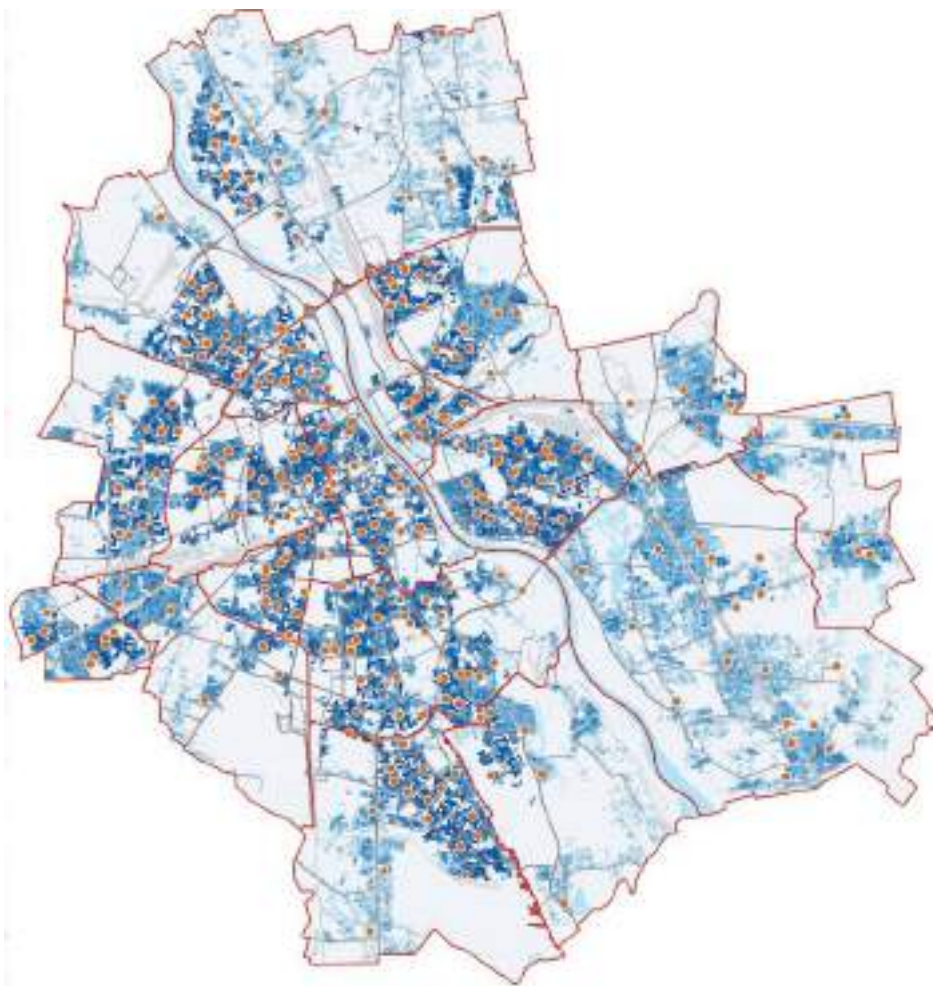
Najwięcej placówek działa w dzielnicy Mokotów – 34. Ponad 20 placówek funkcjonuje również w dzielnicach Białołęka, Praga Południe oraz Wola.

Najmniej szkół położonych jest w prawobrzeżnych dzielnicach peryferyjnych – w Rembertowie i w Wesołej.

Szkoły podstawowe zlokalizowane są zarówno przy ważnych szlakach komunikacyjnych jak i wewnątrz osiedli mieszkaniowych.

Rozmieszczenie szkół podstawowych a rozmieszczenie ludności

Rozmieszczenie szkół podstawowych na tle rozmieszczenia ludności w ogółem

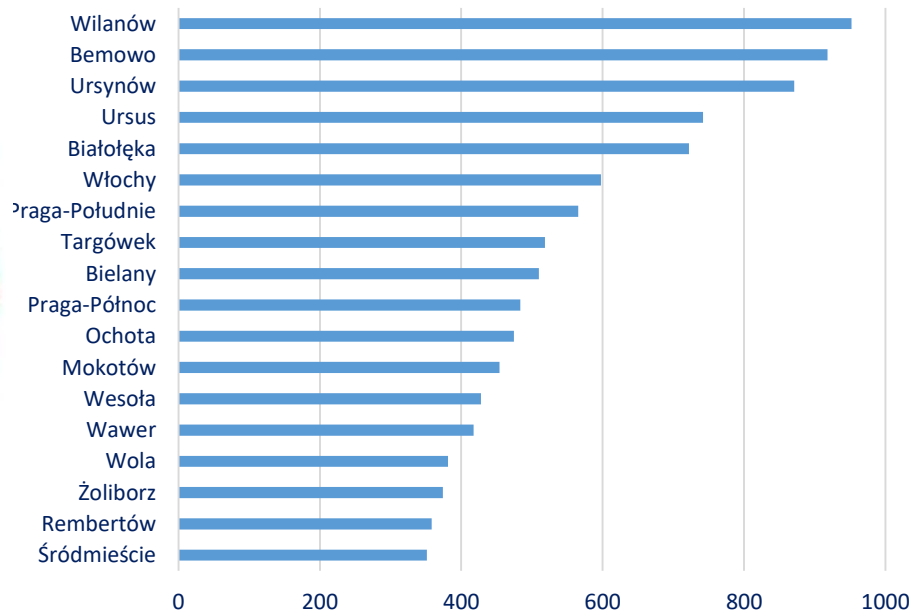
Ludność ogółem, produkcyjna, poprodukcyjna

■ powyżej 200 ■ 50 do 200 ■ 20 do 50 ■ 1 do 20 ■ brak

W Warszawie na 1 szkołę podstawową przypadają średnio 7 464 osoby. Najwyższy wskaźnik, ok. 11 500, odnotowano dla Bemowa, ponad 10 tys. osób na szkołę przypada również na Ursynowie. Najniższymi wskaźnikami, poniżej 5 000 osób na placówkę, wyróżniają się dzielnice: Rembertów, Wesoła oraz Wawer.

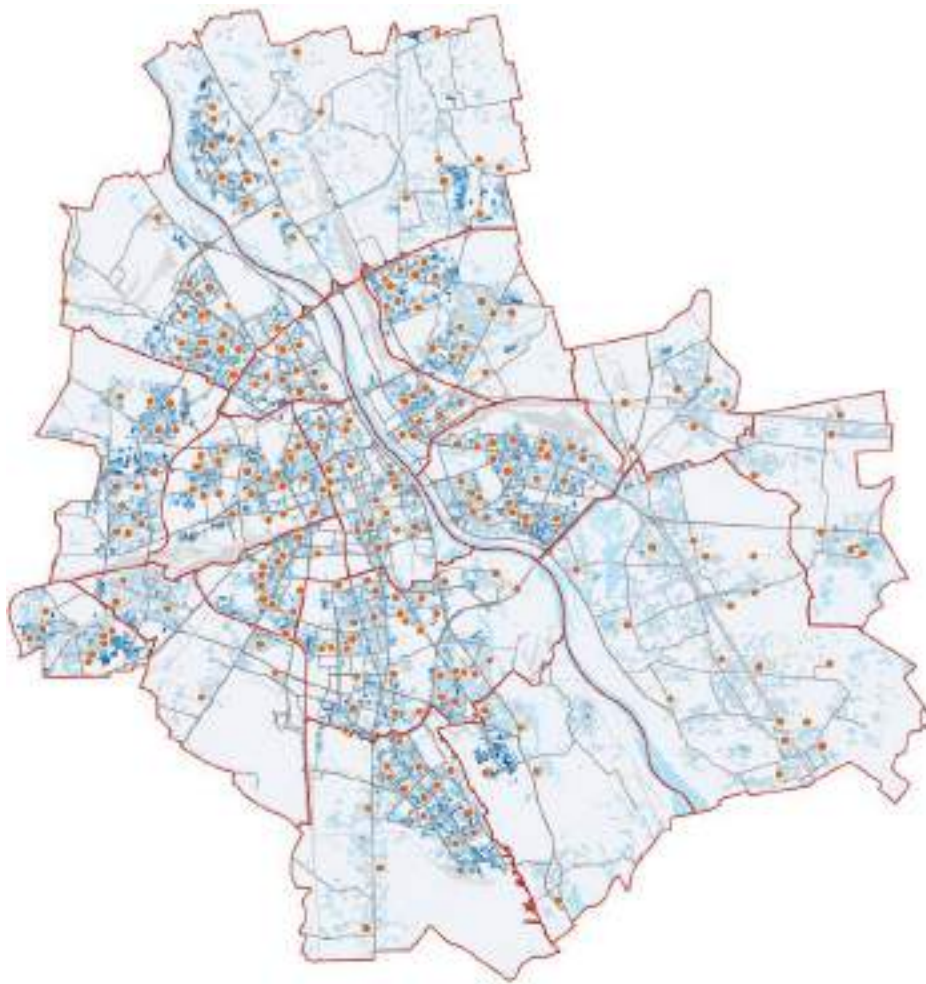
Szczególnie ważna jest dostępność tych placówek wśród mieszkańców w wieku szkolnym. Średnio na 1 szkołę podstawową przypada w stolicy 541 dzieci w wieku 7-14 lat. Najwięcej w Wilanowie – 952, na Bemowie – 918 oraz na Ursynowie – 871. Najmniej natomiast w dzielnicach: Śródmieście – 351, Rembertów – 358 oraz Żoliborz – 374.

Liczba dzieci w wieku 7-14 lat przypadająca na szkołę podstawową

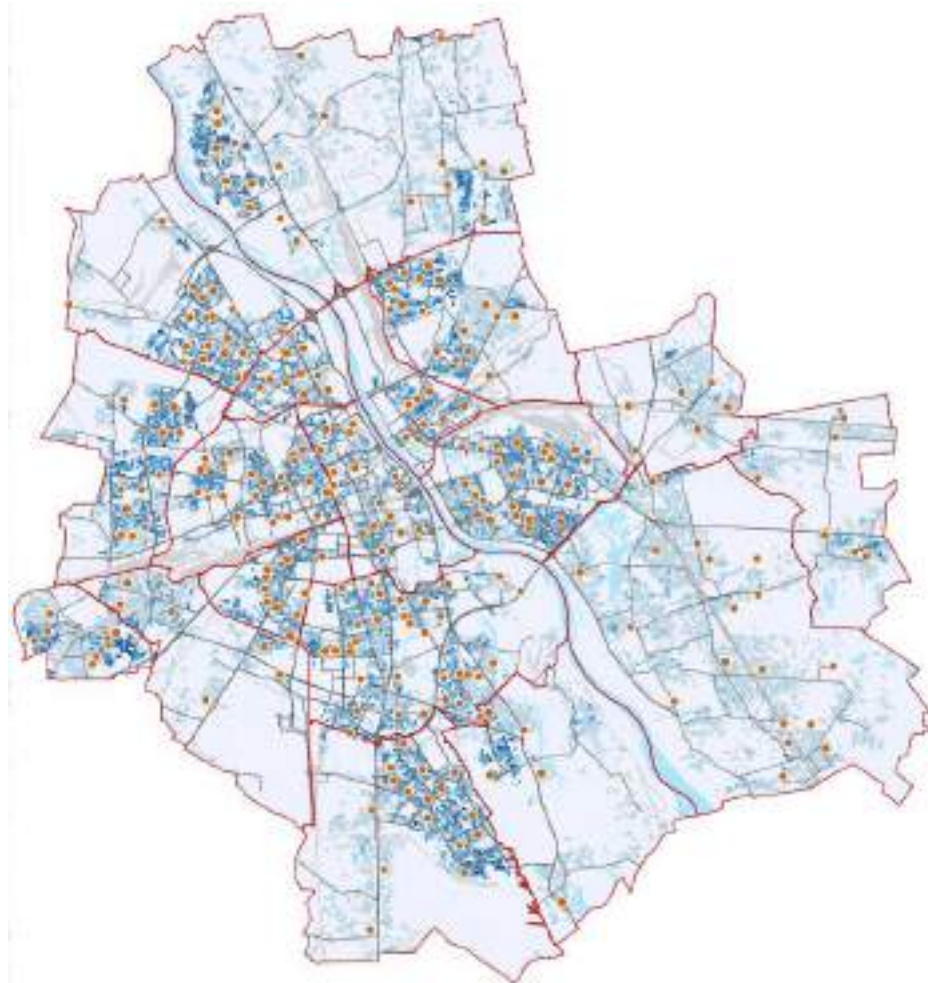

Rozmieszczenie szkół podstawowych a rozmieszczenie ludności

Rozmieszczenie szkół podstawowych na tle rozmieszczenia ludności ogółem

Rozmieszczenie szkół podstawowych na tle rozmieszczenia dzieci w wieku 7-14 lat

Dzieci w kategoriach wiekowych

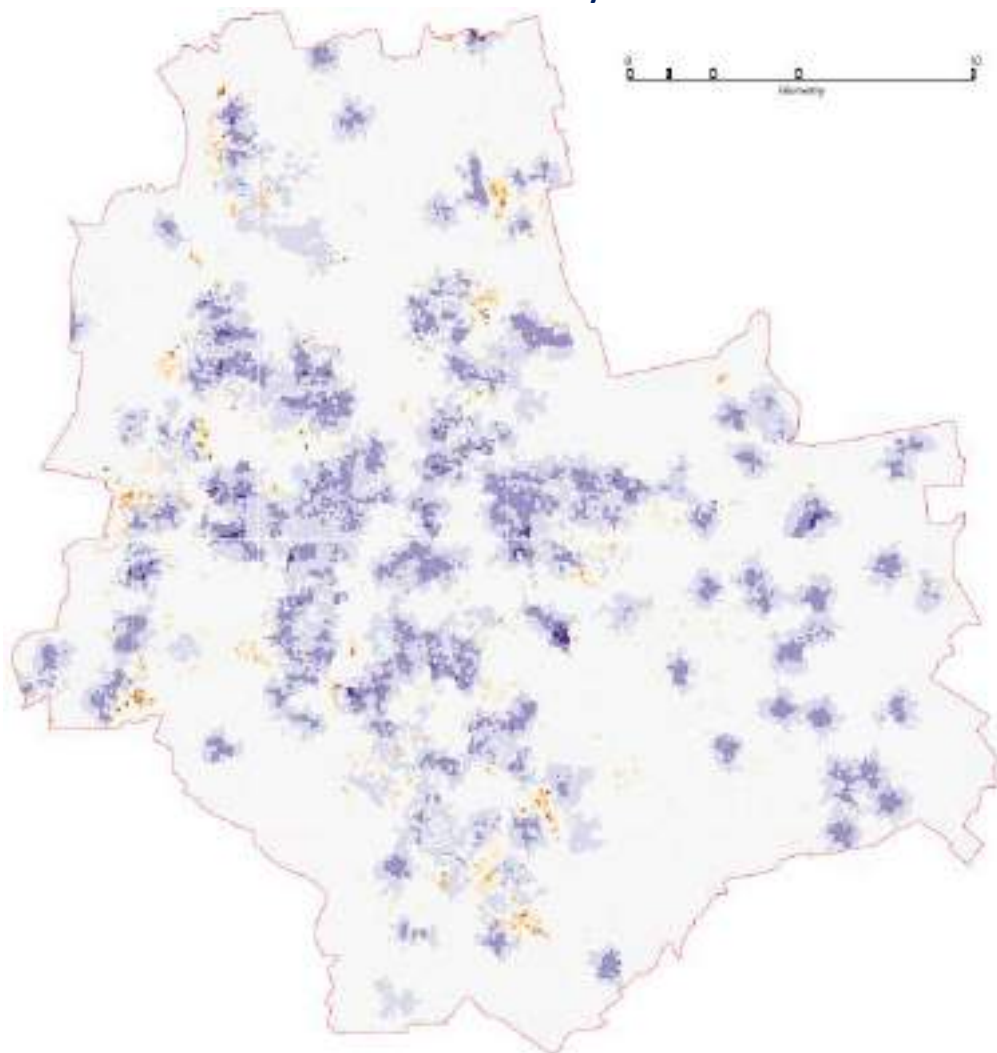
powyżej 50 20 do 50 10 do 20 1 do 10 brak

Rozmieszczenie szkół podstawowych a rozmieszczenie ludności

- Analizując rozmieszczenie szkół podstawowych na tle rozmieszczenia ludności widoczna jest wyraźna nadreprezentacja tych placówek w dzielnicach centralnych, zwłaszcza w Śródmieściu oraz w dzielnicy peryferyjnej – Rembertów. Wiązać to można m.in. z zachodzącymi zmianami demograficznymi oraz ogólną atrakcyjnością dzielnicy (centrum miasta).
- Analizy wskazują na znacznie gorszą dostępność szkół dla dzieci z dzielnic peryferyjnych, przede wszystkim z Wilanowa, Bemowa i Ursynowa. Dotyczy to dzieci w wieku szkolnym, jak również młodszych, w wieku przedszkolnym. Średnio na jedną szkołę podstawową w mieście przypada 305 dzieci w wieku 3-6 lat, podczas gdy wskaźnik ten wynosi dla Wilanowa – 673, Bemowa – 536, Ursynowa – 439. Najmniej dzieci w wieku przedszkolnym przypada na jedną szkołę podstawową w Rembertowie – 201 oraz Śródmieściu – 192.
- Sytuacja związana z dostępnością szkół podstawowych utrzyma zatem obecny trend.

Możliwość skorzystania z usługi edukacyjnej w szkole podstawowej

Odległość od szkoły podstawowej w stosunku do liczby dzieci w wieku szkolnym

Przeprowadzona analiza potwierdza nadreprezentację szkół podstawowych w centrum miasta oraz w Rembertowie. Duża możliwość skorzystania z usług szkolnych występuje również w kilku sąsiedztwach, gdzie liczba dzieci jest niewielka. Wskaźnik możliwości skorzystania z usług wskazuje na niedobory w Skoroszach (Ursus), Grodzisku (Białotłęka) oraz w północnym Wilanowie.

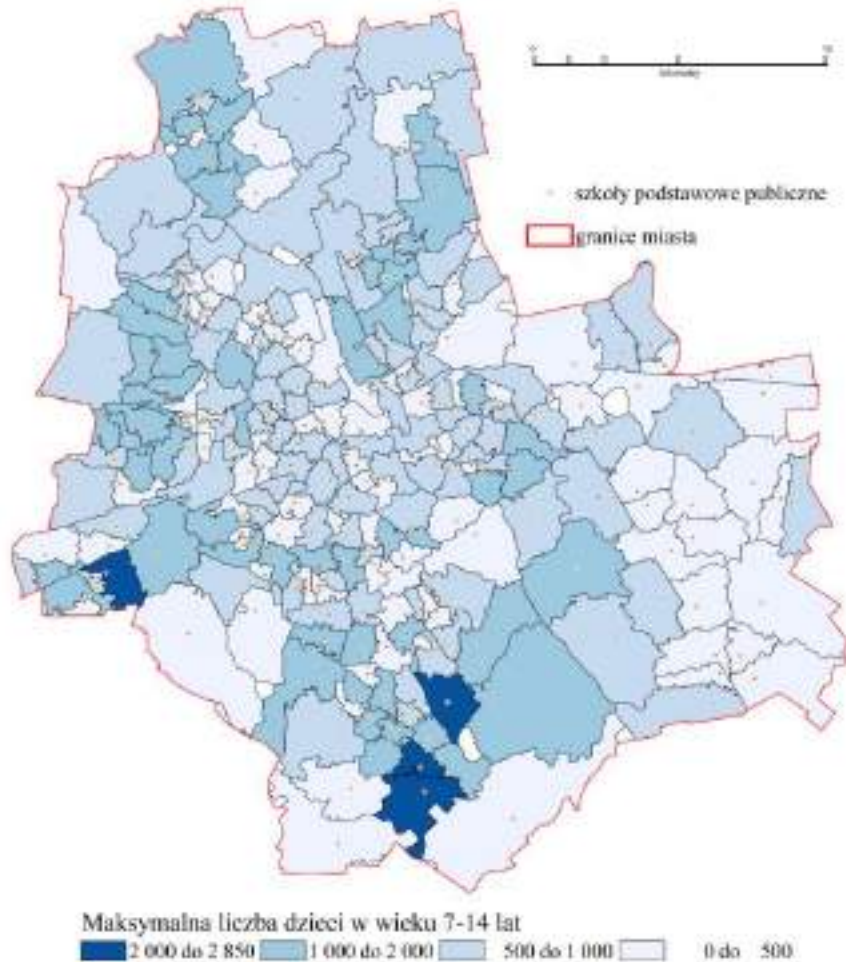

mała możliwość

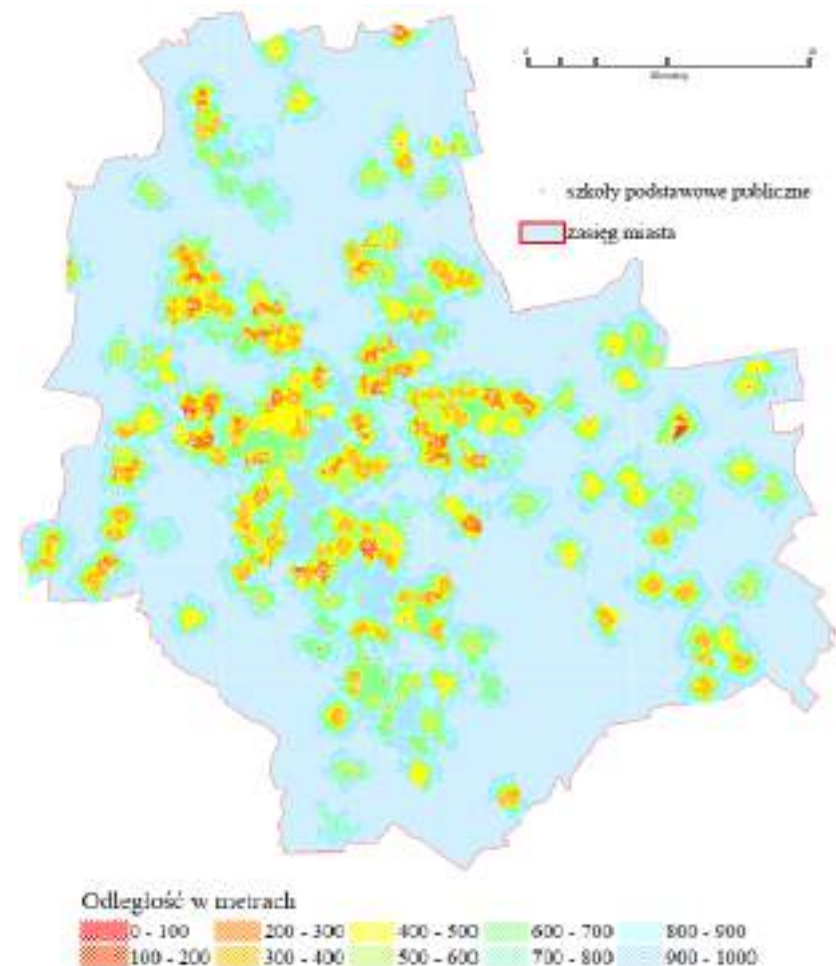
duża możliwość

Liczba ludności w zasięgu najbliższej szkoły podstawowej i ekwidystanty pieszego dojścia

Liczba dzieci w wieku szkolnym w zasięgu najbliższej szkoły podstawowej

Dostępność przestrzenna szkół podstawowych – ekwidystanty dojścia pieszego

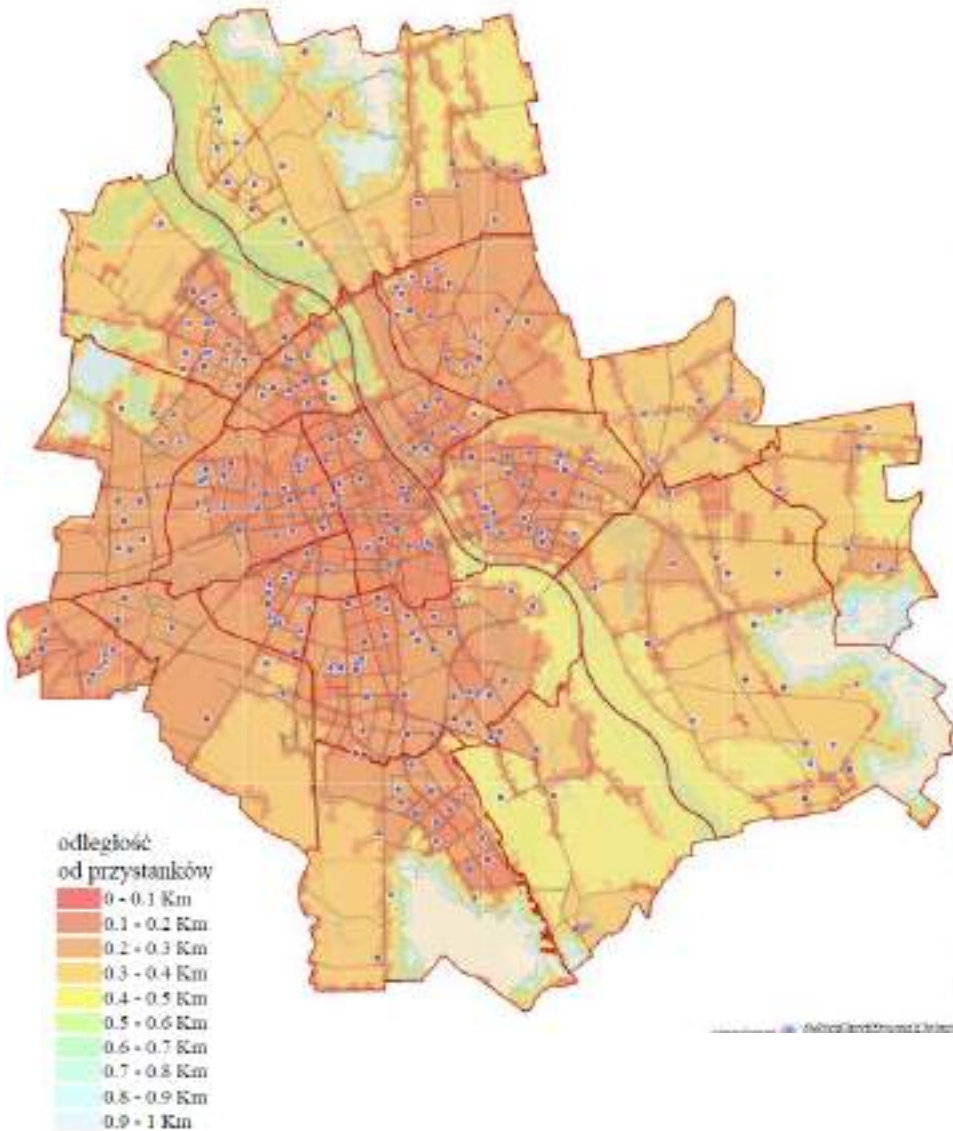

Duża część mieszkańców Śródmieścia, Woli, Pragi Południe i południowej części Pragi Północ, Żoliborza i bliskich Bielan, części Mokotowa, Zaczysa i Bródna (Targówek) oraz Nowodworów (Białołęka) mieszka w odległości nie większej niż 600 metrów od szkoły podstawowej.

W zasięgu większości szkół podstawowych w Wawrze, Rembertowie i Wesołej mieszka mniej niż 500 dzieci, w przypadku 4 szkół położonych na Ursynowie, w Wilanowie i w Ursusie wartość ta przekracza 2000 dzieci.

Dostępność komunikacyjna szkół podstawowych

Położenie szkół podstawowych na tle przystanków komunikacji publicznej

Większość szkół podstawowych zlokalizowana jest w sąsiedztwie przystanków komunikacji publicznej.

Szkoły w dzielnicach: Śródmieście, Wola, Ochota, Mokotów, Ursus, Praga Północ, Praga Południe oraz Rembertów zlokalizowane są w odległości nie większej niż 300 metrów od przystanków. Najdłużej na przystanek muszą iść dzieci ze szkoły na Wilanowie – jednak nie dłużej niż 6-7 minut.

Dostępność komunikacyjna szkół specjalnych jest różna, większość zlokalizowana jest w odległości do 300 metrów od przystanków, dalej mają dzieci ze szkoły w Międzyzylesiu (Wawer).

Średnia odległość do najbliższej szkoły podstawowej

Dzielnice

Obszary MSI

Rejony komunikacyjne

Średnio mieszkaniec Warszawy mieszka w odległości 1,2 km od szkoły podstawowej. Najbliżej mają mieszkańcy Śródmieścia – 730 metrów, najdalej Wilanowa – 2,2 km.

Analiza nie wykazała znacznych różnic wewnątrz dzielnicowych, za wyjątkiem Wilanowa.

Mniej niż 500 metrów do najbliższej szkoły mają dzieci z obszarów: Stare Bielany, Wrzeciono, Rakowiec, Mirów, Nowolipki oraz Śłodowiec.

Najdalej do szkoły mają mieszkańcy Kępy Zawadowskiej – aż 4,23 km. Mieszkańcy obszarów: Zawady i Paluch mają do pokonania więcej niż 3km.

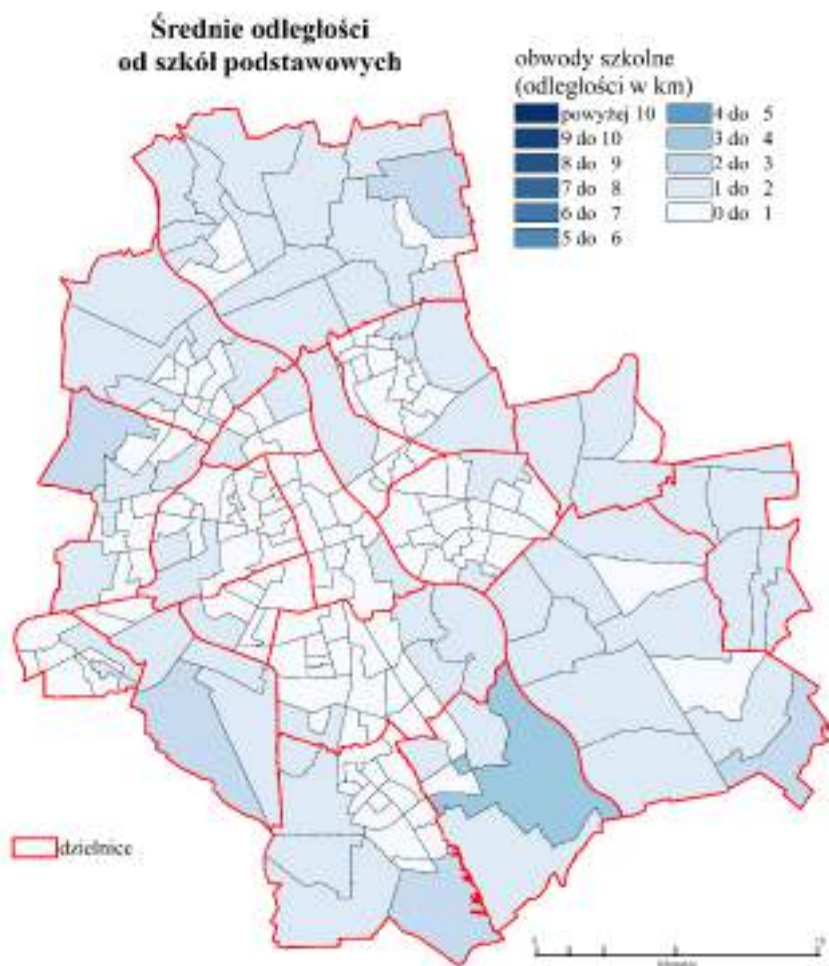
rejony, msi (odległości w km)

dzielnice (odległości w km)

Średnie odległości do najbliższej szkoły podstawowej w obwodach szkolnych

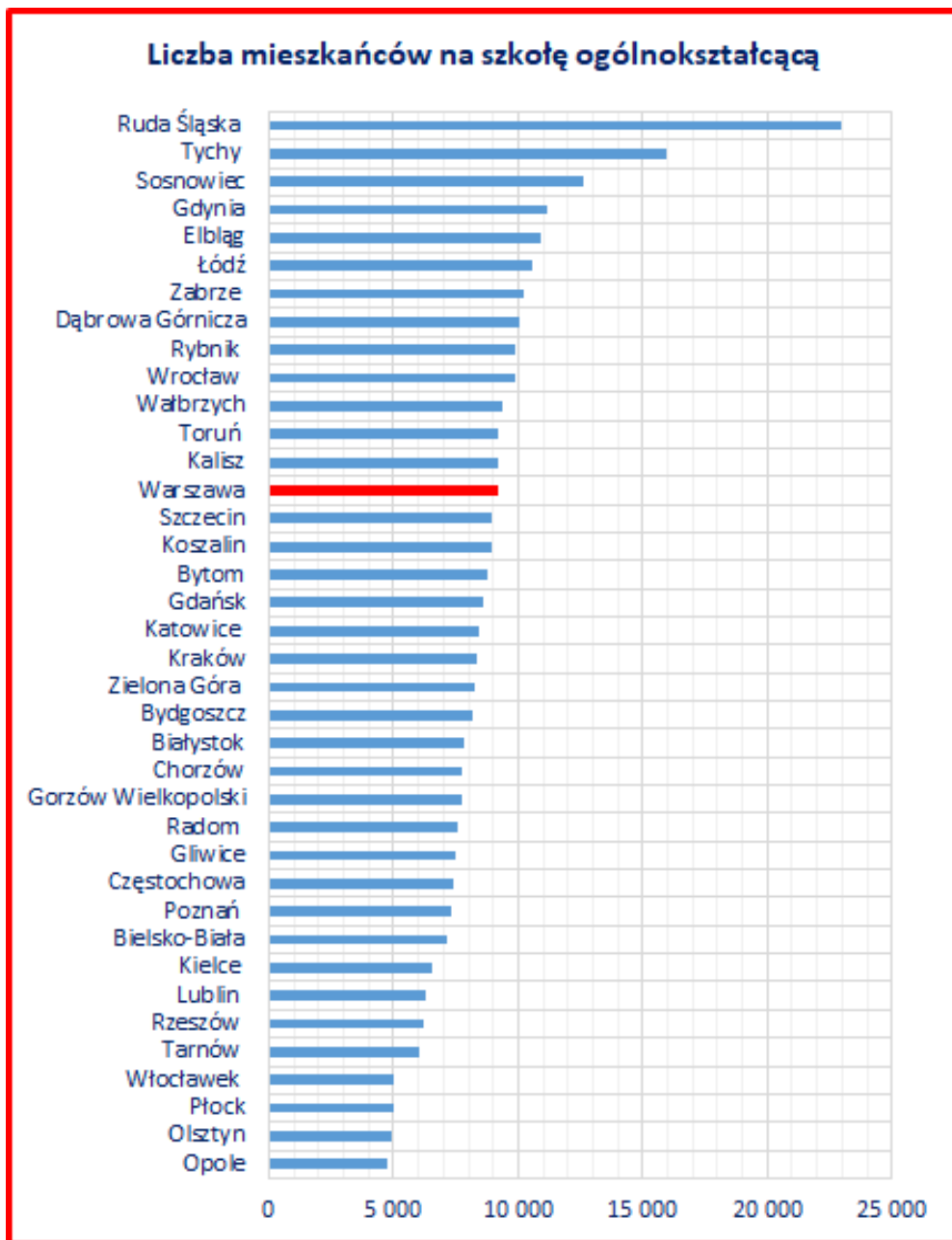

Mieszkańcy większości obwodów szkolnych w Śródmieściu, na Woli, w Ursusie i Pradze Południe mają szkołę podstawową w zasięgu 1 km. W porównaniu z przedszkolami ta dostępność jest gorsza.

Najbliżej mają dzieci mieszkające w obwodach szkolnych nr 169 i 104 (Wilanów) – poniżej 300 metrów. W ciągu 5 minut (400 metrów) można także dojść do 30 szkół.

6. 2.3. Szkoły ponadpodstawowe

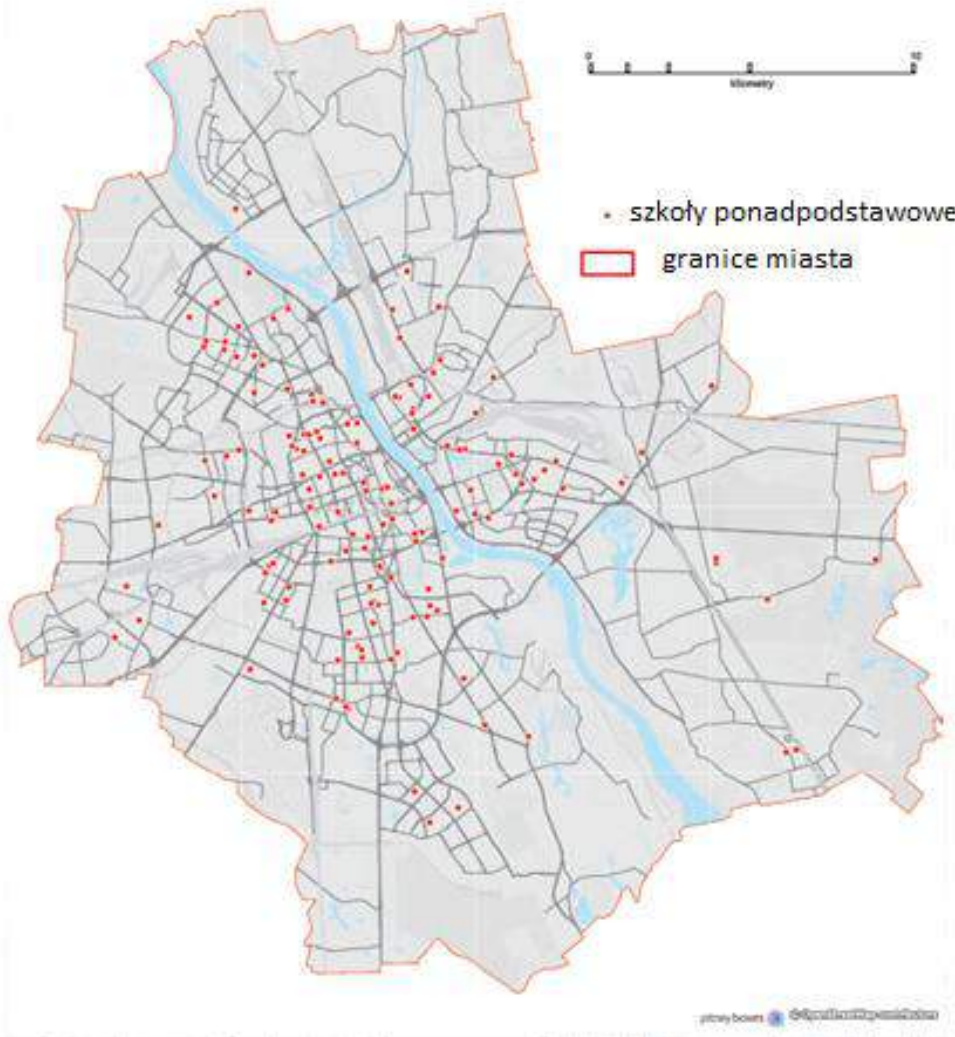
Nasycenie szkołami ponadpodstawowymi w miastach pow. 100 tys. mieszkańców

- Nasycenie szkołami ponadpodstawowymi w miastach ponad 100 tysięcznych jest bardzo zróżnicowane.
- Średnio na jedno gimnazjum przypada w tych miastach 39 372 osób, w przypadku szkół ogólnokształcących jest to znacznie mniej – 8 809 osób.
- W przypadku nasycenia szkołami ogólnokształcącymi pozycja Warszawy jest podobna – na jedną szkołę przypada 9 165 osób, co plasuje stolicę na 25. miejscu w zestawieniu. Najlepsza sytuacja panuje w Opolu i Olsztynie, gdzie na przedszkole przypada poniżej 5 tys. osób, najgorsza zaś w miastach śląskich Ruda Śląska, Tychy czy Sosnowiec.

Rozmieszczenie szkół ponadpodstawowych

Rozmieszczenie publicznych szkół ponadpodstawowych w Warszawie

Analizie poddano lokalizację i dostępność 232 publicznych szkół ponadpodstawowych w Warszawie.

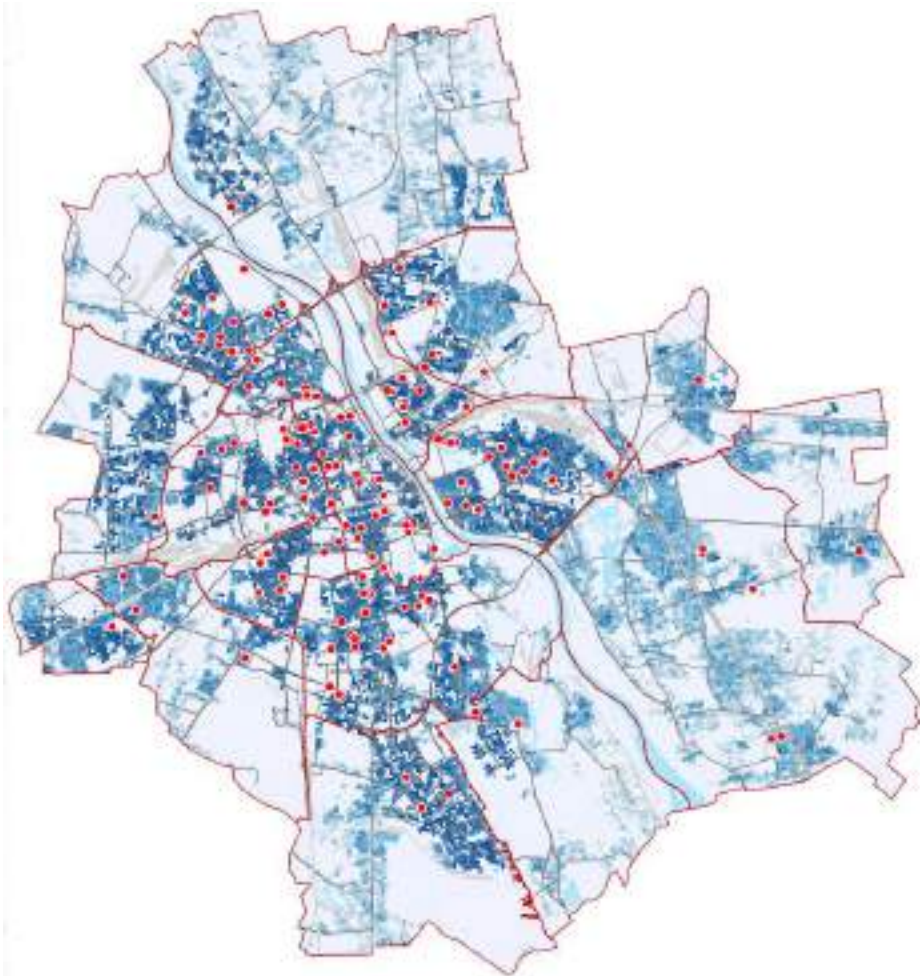
Najwięcej placówek działa w dzielnicach: Śródmieście, Wola i Mokotów - po ponad 30 placówek.

W dzielnicach: Białołęka, Bemowo i Wesoła działa jedna szkoła ponadpodstawowa.

Wszystkie szkoły ponadpodstawowe, także w dzielnicach peryferyjnych położone są w sąsiedztwie ważnych szlaków komunikacyjnych. Nie należą one do typowych placówek blisko domu, większość uczniów przy wyborze szkoły ponadpodstawowej kieruje się innymi czynnikami aniżeli położenie w sąsiedztwie (Kruszakin, 2017; Urząd m.st. Warszawy, Biuro Edukacji, 2019).

Rozmieszczenie szkół ponadpodstawowych a rozmieszczenie ludności

Rozmieszczenie szkół ponadpodstawowych na tle rozmieszczenia ludności ogółem

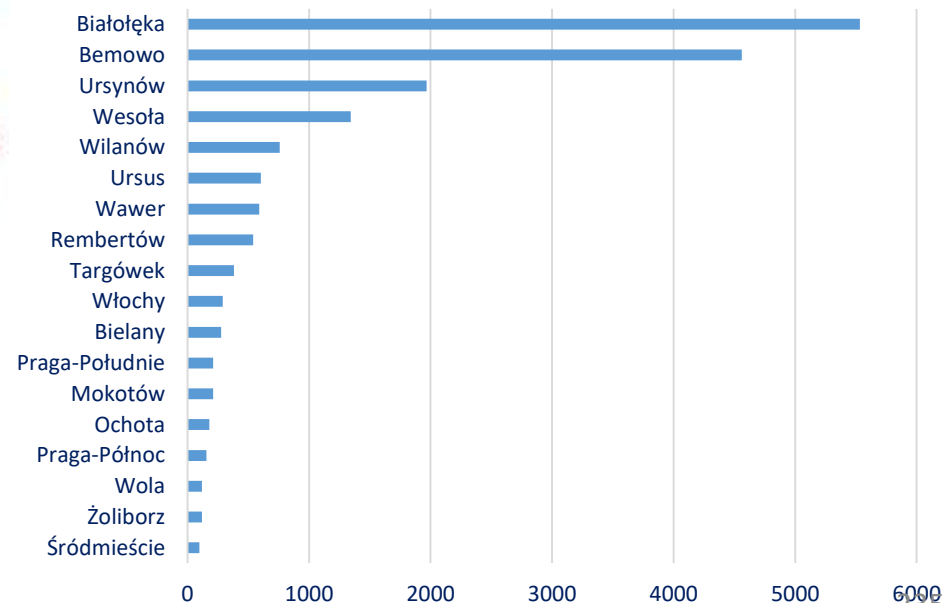
W Warszawie na 1 szkołę ponadpodstawową przypadają średnio 8 494 osoby. Najwyższe wskaźniki – ponad 13 000 osób na szkołę, odnotowano dla dzielnic Białołęka i Bemowo. Różnice między dzielnicami są ogromne, dla kolejnej w zestawieniu dzielnicy, Ursynowa, wskaźnik osiągnął wartość ok. 54 tys. osób.

Najniższymi wskaźnikami, poniżej 5 000 osób na placówkę, wyróżniają się dzielnice: Śródmieście, Żoliborz, Praga-Północ i Wola.

Kluczowa jest dostępność tych placówek wśród mieszkańców w wieku 15-19 lat. Średnio na 1 szkołę ponadpodstawową przypada w stolicy przypada 278 osób w tym wieku.

Najwięcej na Białołęce – 5534 i na Bemowie – 4562, najmniej natomiast w Śródmieściu – 99.

Liczba mieszkańców w wieku 15-19 lat przypadająca na szkołę ponadpodstawową

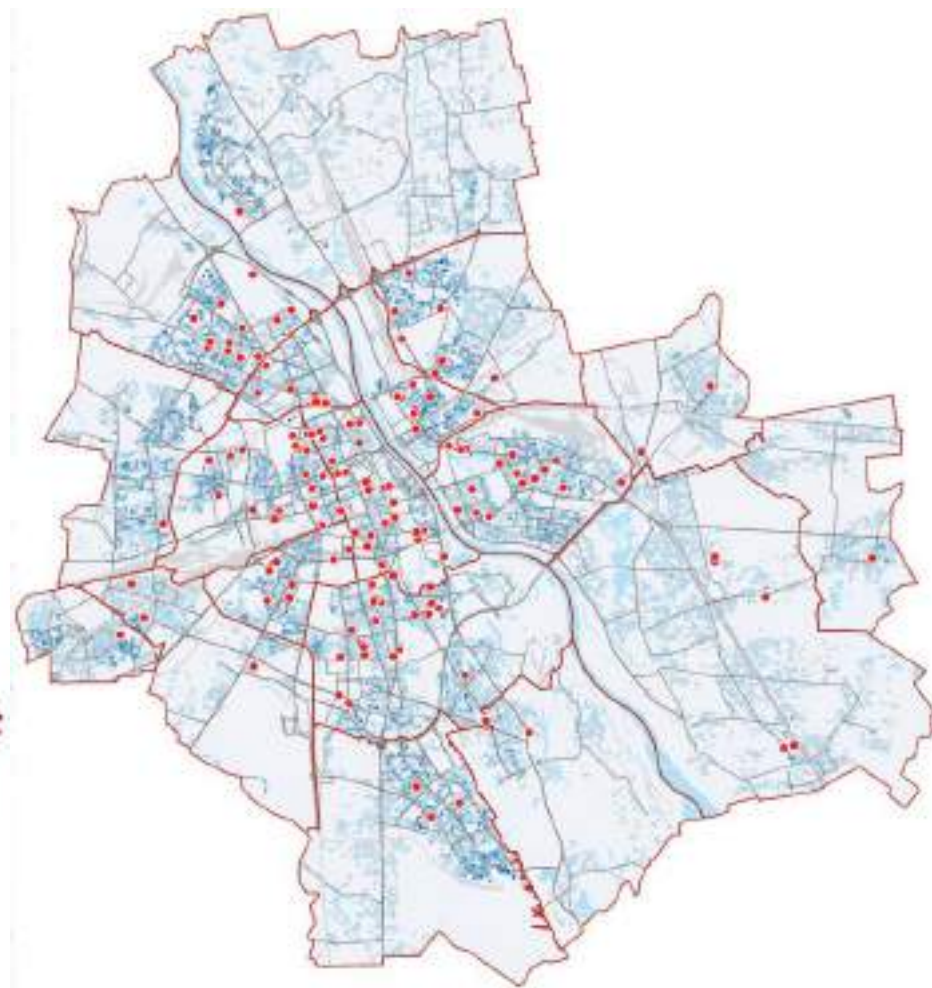
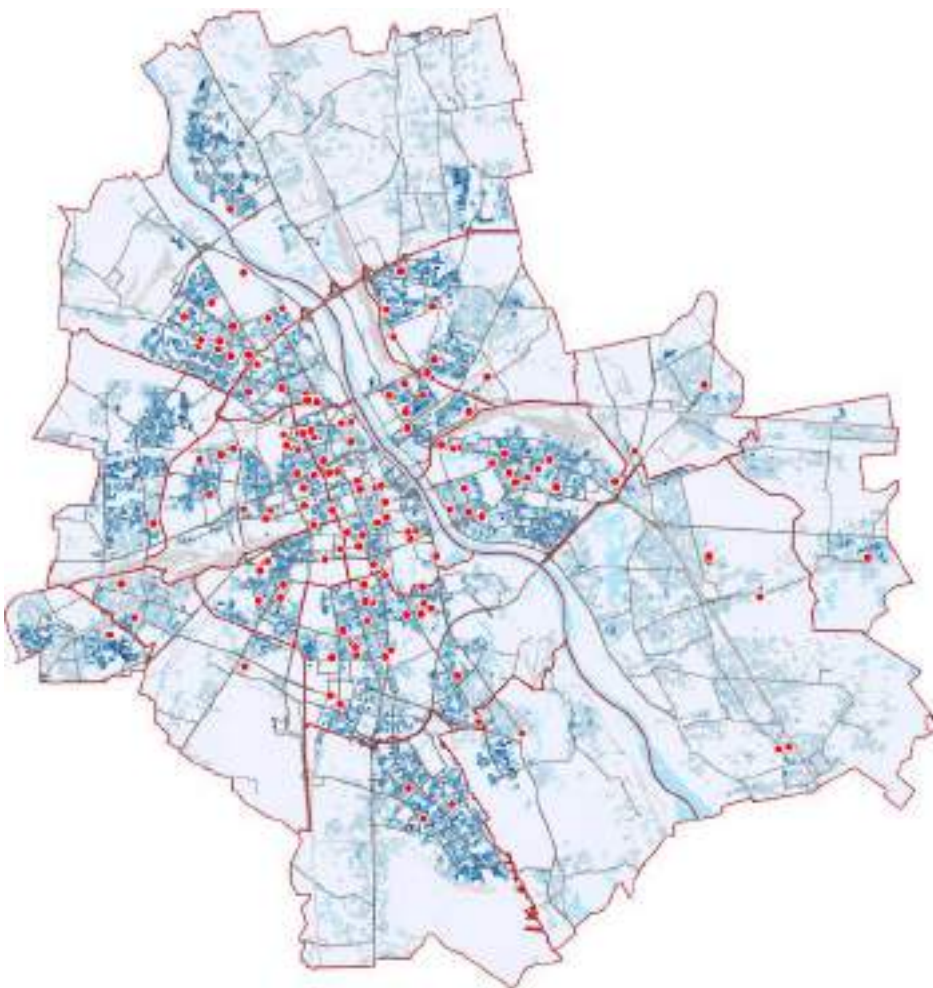
Ludność ogółem, produkcyjna, poprodukcyjna

■ powyżej 200 ■ 50 do 200 ■ 20 do 50 ■ 1 do 20 ■ brak

Rozmieszczenie szkół ponadpodstawowych a rozmieszczenie ludności

Rozmieszczenie szkół ponadpodstawowych na tle rozmieszczenia ludności w wieku 7-14 lat

Rozmieszczenie szkół ponadpodstawowych na tle rozmieszczenia ludności w wieku 15-19 lat

Dzieci w kategoriach wiekowych

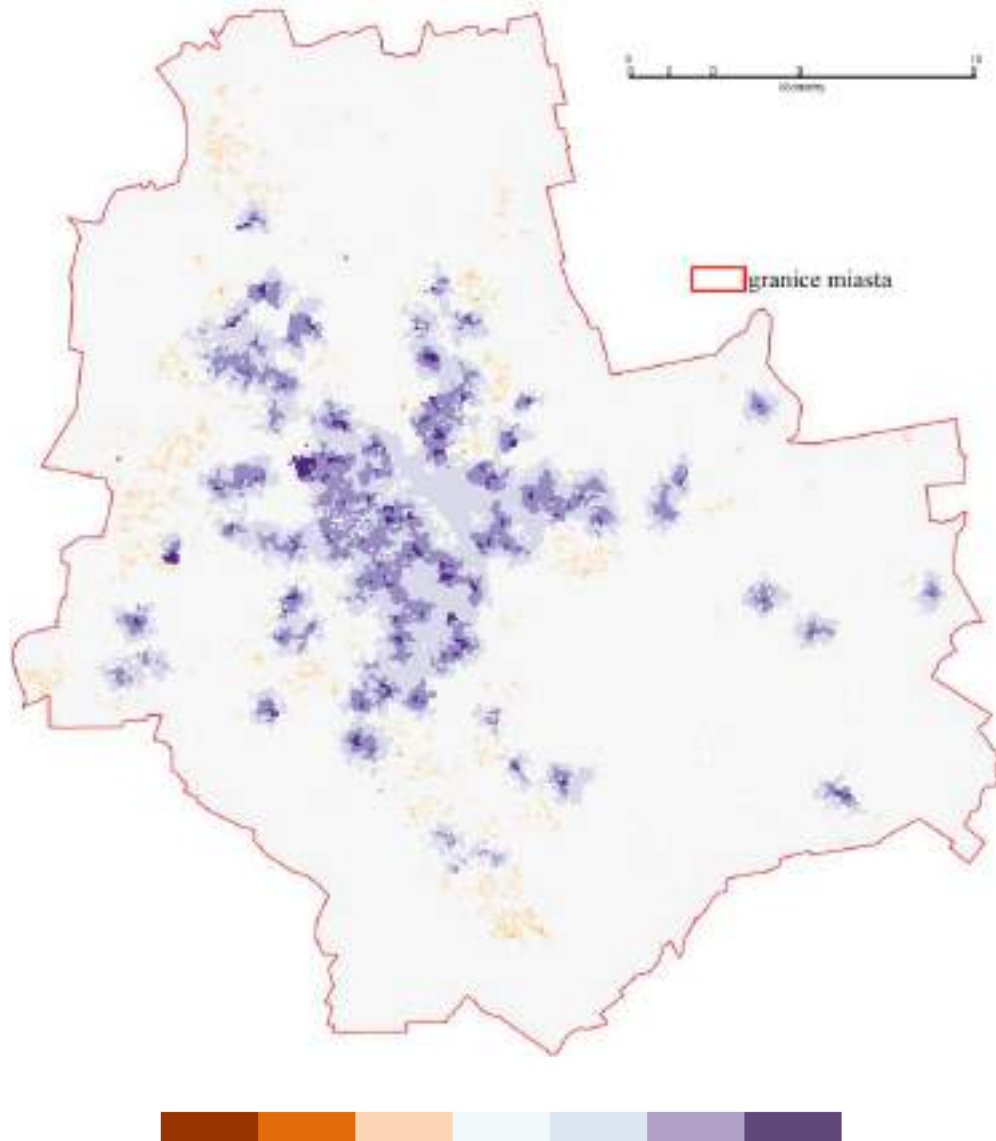
■ powyżej 50 ■ 20 do 50 ■ 10 do 20 ■ 1 do 10 ■ brak

Rozmieszczenie szkół ponadpodstawowych a rozmieszczenie ludności

- Rozmieszczenie szkół ponadpodstawowych w Warszawie nie odpowiada rozkładowi osób w wieku 15-19 lat. Widoczna jest wyraźna nadreprezentacja tych placówek w dzielnicach centralnych, zwłaszcza w Śródmieściu ale także na Żoliborzu, Woli, Pradze Południe.
- Analizy wskazują natomiast na znacznie gorszą dostępność szkół ponadpodstawowych w dzielnicach peryferyjnych, przede wszystkim na Białotłęce oraz Bemowie. Dotyczy to dzieci w wieku 15-19 lat, jak również młodszych, w wieku szkolnym. Średnio na jedną szkołę ponadpodstawową w mieście przypada 2755 dzieci w wieku 7-14 lat, podczas gdy w wskaźnik ten wynosi dla Białotłęki – 6377, a dla Bemowa - 4742. Najmniej dzieci w wieku szkolnym przypada na jedną szkołę ponadpodstawową w Śródmieściu - 80, na Woli – 109 oraz na Żoliborzu - 119.
- Sytuacja związana z dostępnością szkół ponadpodstawowych utrzyma zatem obecny trend.

Możliwość skorzystania z usługi edukacyjnej w szkole ponadpodstawowej

Odległość od publicznych szkół ponadpodstawowych
w stosunku do liczby dzieci w wieku szkolnym

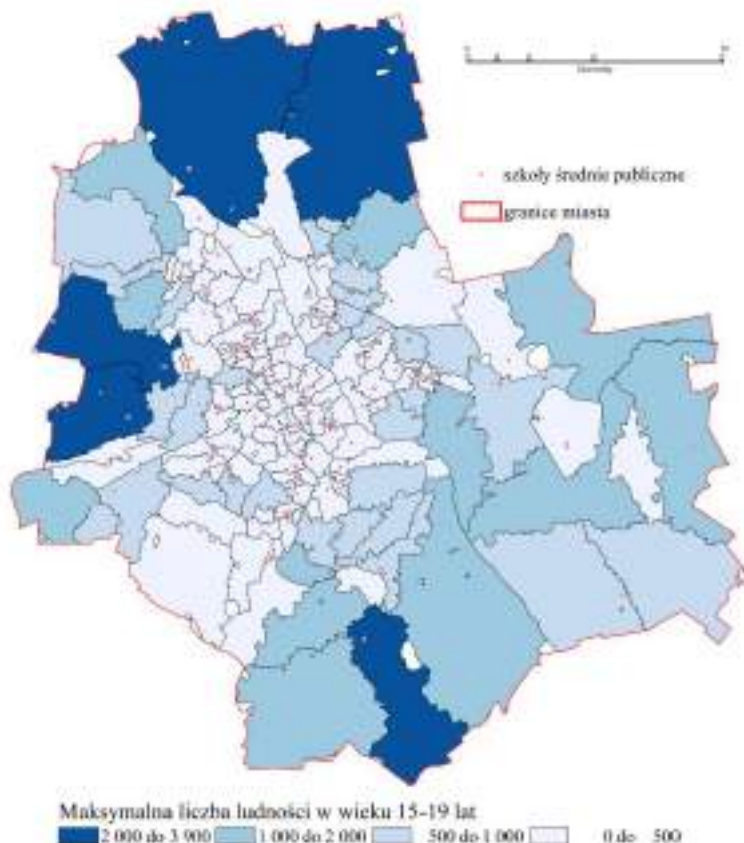
Przeprowadzona analiza potwierdza nadreprezentację szkół ponadpodstawowych w centralnej części miasta.

Duża możliwość skorzystania z usług szkolnych występuje również w kilku sąsiedztwach, gdzie udział dzieci i młodzieży jest niewielki.

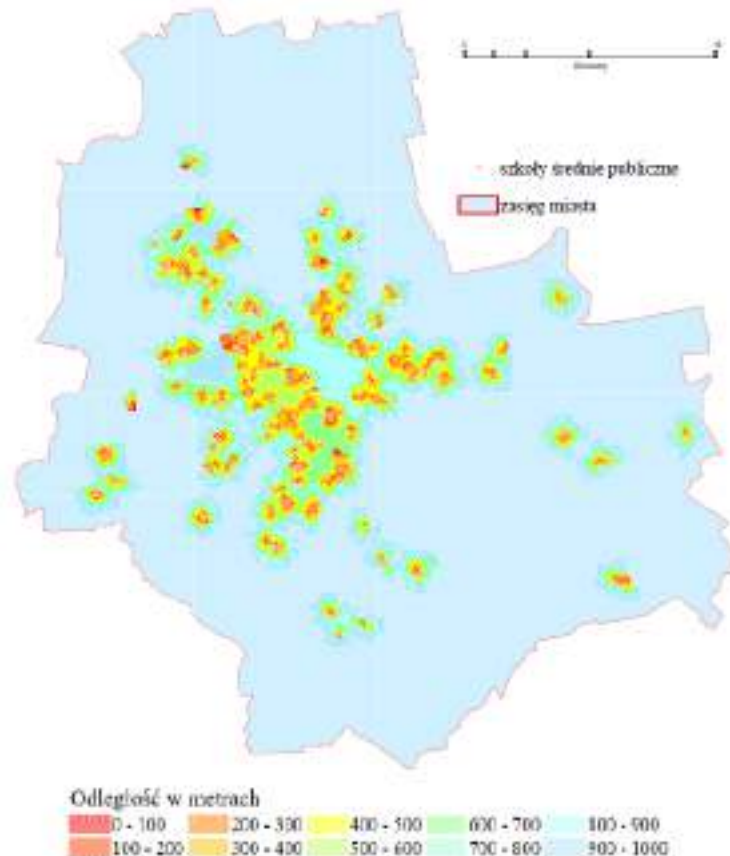
Najgorsze możliwości skorzystania z usług edukacyjnych blisko domu mają osoby w wieku 15-19 lat zamieszkujące Nowodwory i Grodzisk (Białotłęka), północny Targówek, peryferyjne obszary Ursusa i Bemowa oraz Ursynów.

Liczba ludności w zasięgu najbliższej szkoły ponadpodstawowej i ekwidystanty pieszego dojścia

Liczba młodzieży w wieku szkolnym
w zasięgu najbliższej szkoły
ponadpodstawowej

Dostępność przestrzenna szkół
ponadpodstawowych – ekwidystanty
dojścia pieszego

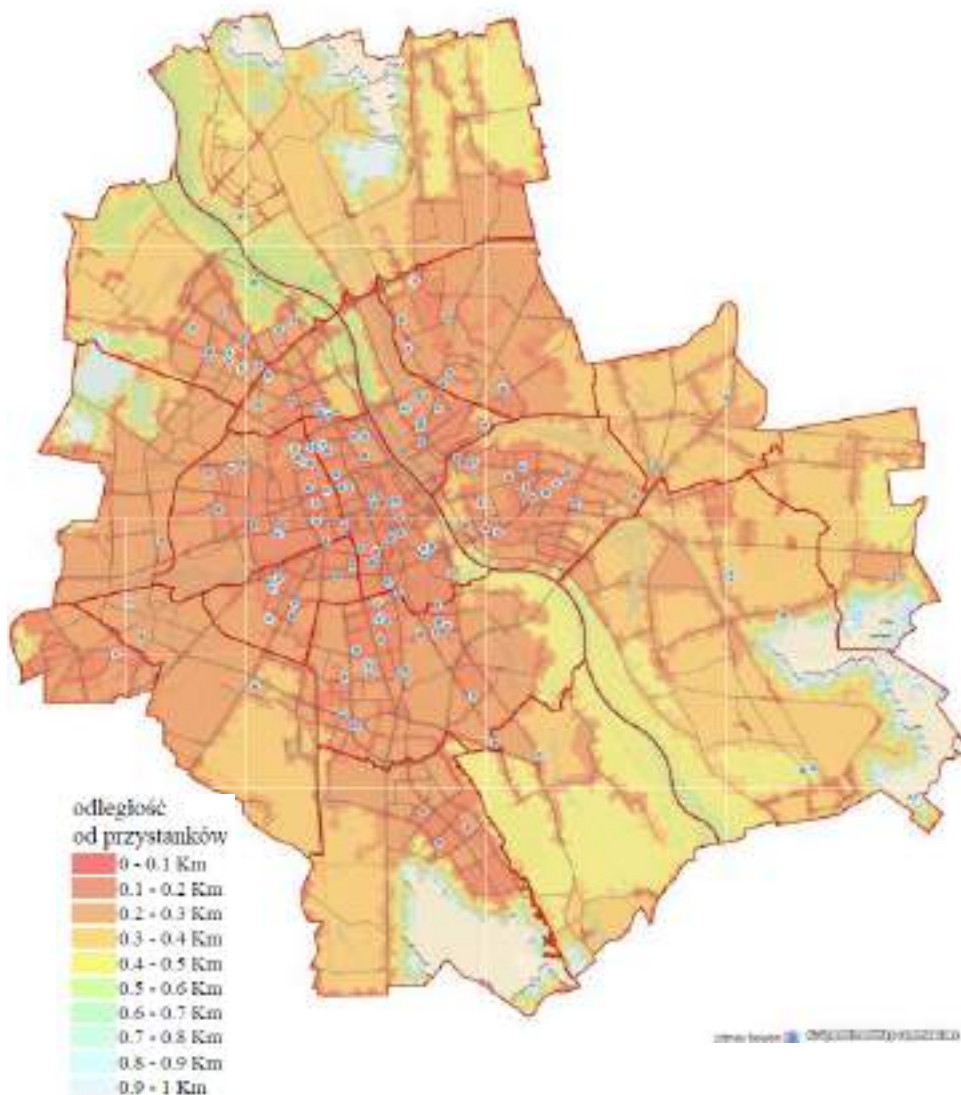
W przeważającej części miasta obszar potencjalnej obsługi szkoły ponadpodstawowej zamieszkuje poniżej 1 000 osób w wieku 15-19 lat.

Mniej niż 500 osób w zasięgu najbliższej szkoły ponadpodstawowej mieszka w Śródmieści, na Żoliborzu, oraz na znacznym obszarze Mokotowa, Włoch, Pragi Południe, w rejonie Kawęczyna – Wygody, oraz wschodniej części Wawra. Większość mieszkańców Żoliborza, Śródmieścia, północnego Mokotowa mieszka w odległości nie większej niż 700 metrów od szkoły ponadpodstawowej.

Najwięcej osób w wieku 15-19 lat mieszka w zasięgu najbliższej szkoły ponadpodstawowej na terenie Białołęki, Bemowa oraz Ursynowa.

Dostępność komunikacyjna szkół ponadpodstawowych

Położenie szkół ponadpodstawowych na tle przystanków komunikacji publicznej

Większość szkół ponadpodstawowych zlokalizowana jest w sąsiedztwie przystanków komunikacji publicznej.

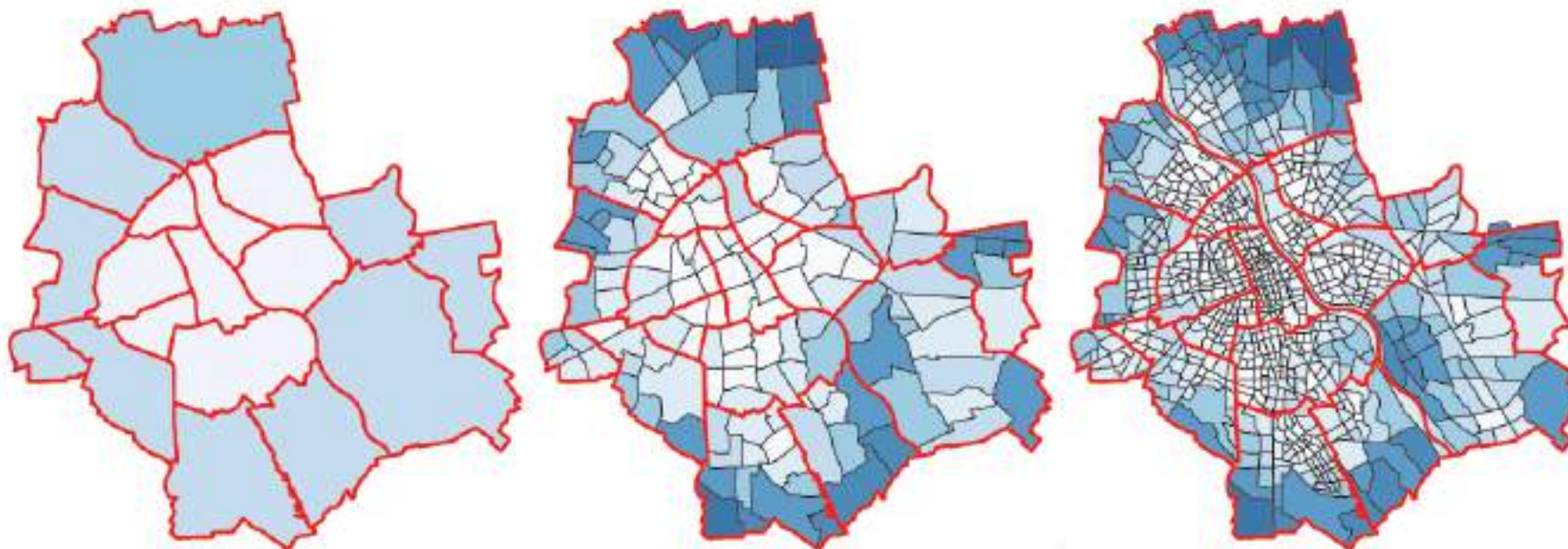
Szkoły w dzielnicach: Śródmieście, Wola, Mokotów, Praga Północ zlokalizowane są w odległości nie większej niż 200 metrów od przystanków. Najdłużej na przystanek musi iść młodzież ze szkoły na Bielanach – ponad 500 metrów.

Średnia odległość do najbliższej szkoły ponadpodstawowej

Dzielnice

Obszary MSI

Rejony komunikacyjne

Mieszkańcy Warszawy do najbliższej szkoły ponadpodstawowej ma 2,3 km. Najbliżej mają mieszkańcy Śródmieścia – 590 metrów, najwięcej Białołęki – 4,68 km.

Analiza wykazała pewne różnice w dostępności szkół w dzielnicach. Znaczne różnice w dostępie występują w dzielnicach: Białołęka, Wawer, Ursynów, Włochy oraz Bielany.

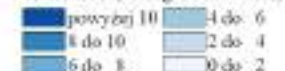
Mniej niż 500 metrów do najbliższej szkoły mają dzieci z obszarów: Mirów, Nowolipki, Słodowiec, Śródmieście Południowe, Stare Bielany, Wierzbno oraz Śródmieście Północne.

Najdalej do szkoły mają mieszkańcy Kobiątki – aż 7,67 km. Mieszkańcy obszarów: Choszczówka, Jeziorki Południowe oraz Szamocin mają do pokonania więcej niż 6 km.

rejony, msi (odległości w km)

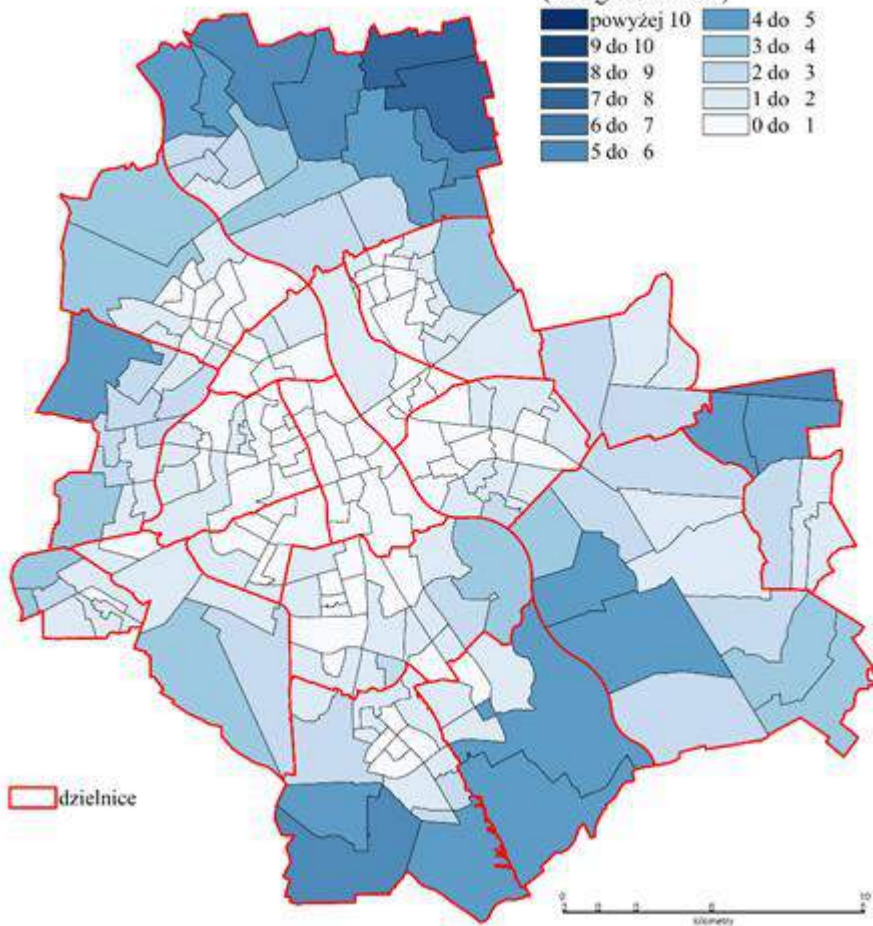
dzielnice (odległości w km)

Średnie odległości do najbliższej szkoły ponadpodstawowej w obwodach szkolnych

Średnie odległości od szkół ponadpodstawowych

obwody szkolne
(odległości w km)

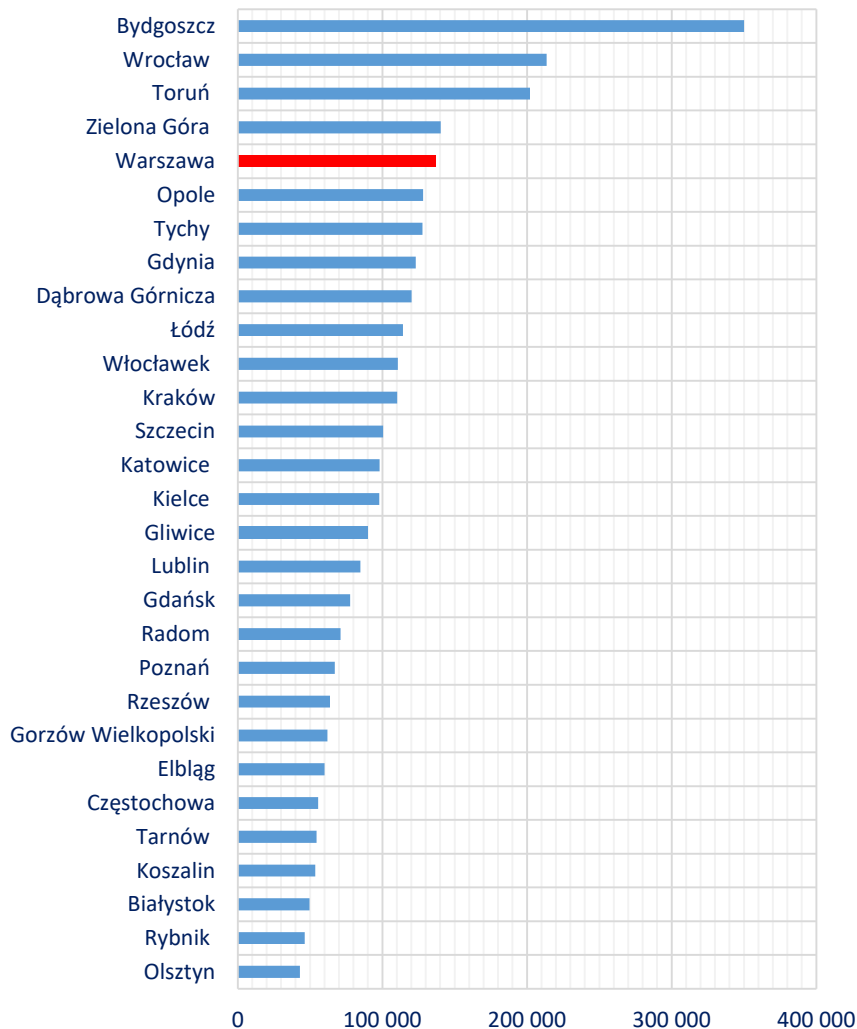
Średnie odległości w obwodach szkolnych do szkół ponadpodstawowych są większe aniżeli w przypadku podstawowych. Najbliżej ma młodzież mieszkająca w Śródmieściu, znacznej części obwodów na Bielanach, Żoliborzu, Ochoty, Pragi Południe i Targówka,

6. 2.4. Szkolnictwo specjalne

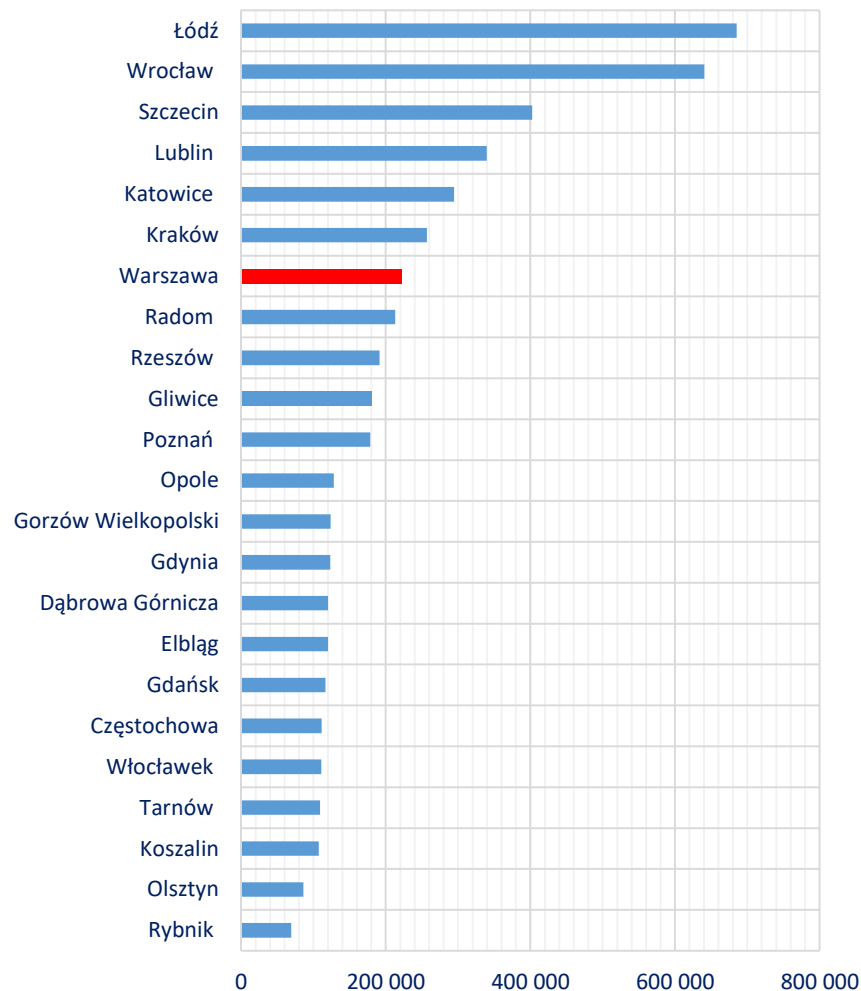
Przedszkola specjalne

Nasylenie przedszkolami specjalnymi w miastach pow. 100 tys. mieszkańców

Liczba mieszkańców na przedszkole specjalne

Liczba mieszkańców na przedszkole specjalne prowadzone przez jednostki samorządu gminnego

Nasycenie przedszkolami specjalnymi w miastach pow. 100 tys. mieszkańców

- Na podstawie danych GUS za 2018 rok obliczono wskaźnik nasycenia przedszkolami specjalnymi w miastach, w których mieszka ponad 100 tys. mieszkańców. Z danych wynika, że nie we wszystkich miastach działają te placówki.
- Średnio na jedno przedszkole specjalne przypada w tych miastach 105 286 osób, w przypadku przedszkoli prowadzonych przez jednostki samorządu gminnego jest to znacznie więcej – 214 400 osób.
- W Warszawie na 1 przedszkole specjalne przypada 136 767 osób. Największe nasycenie w te placówki występuje w Olsztynie, Rybniku i Białymstoku – poniżej 50 tys. osób na przedszkole. Najgorsza sytuacja wystąpiła w Bydgoszczy, gdzie na jedną placówkę przypada ponad 350 tys. mieszkańców.
- W przypadku nasycenia przedszkolami specjalnymi podległymi samorządowi terytorialnemu pozycja Warszawy jest gorsza - tj. 222 247 osób na 1 placówkę. Najlepsza sytuacja panuje w Rybniku i Olsztynie, gdzie na przedszkole przypada poniżej 100 tys. osób, najgorsza zaś w Łodzi i we Wrocławiu – ponad 600 tys. osób.

Rozmieszczenie przedszkoli specjalnych w Warszawie

Rozmieszczenie przedszkoli specjalnych w Warszawie

W Warszawie działają również przedszkola specjalne.

Zlokalizowane są one w dzielnicach: Mokotów, Śródmieście, Ursynów, Bielany, Praga Południe, Praga Północ, Wawer oraz Wola.

W dwóch dzielnicach, Mokotów i Śródmieście, funkcjonują dwie placówki.

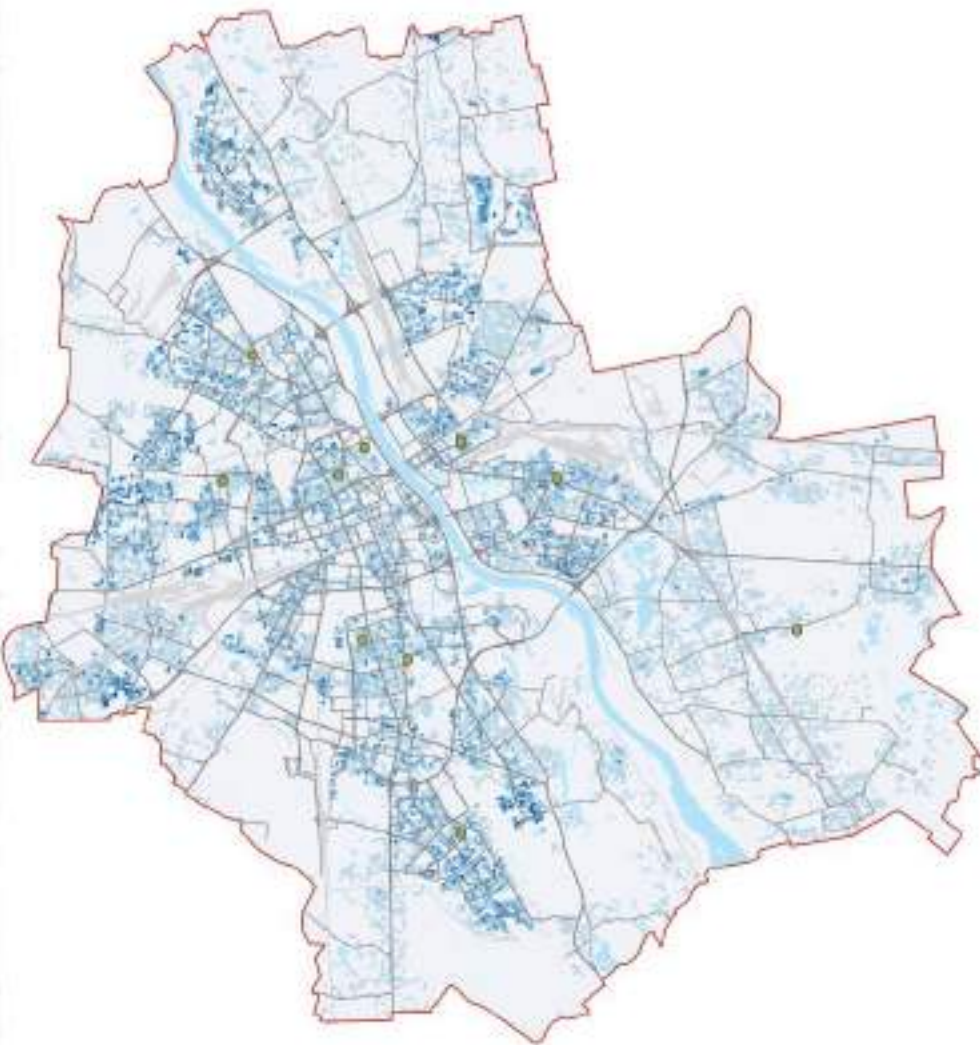
Badanie wykazało, że średnio na jedno przedszkole specjalne przypada 196 981 mieszkańców stolicy, najmniej w Śródmieściu i na Pradze Północ.

Rozmieszczenie przedszkoli specjalnych na tle rozmieszczenia ludności

Rozmieszczenie przedszkoli specjalnych na tle rozmieszczenia dzieci wieku 3-6 lat

Rozkład przedszkoli specjalnych nie pokrywa się z rozkładem dzieci w wieku 3-6 lat, choć ważniejsza wydaje się ich dostępność dla dzieci niepełnosprawnych w tym wieku.

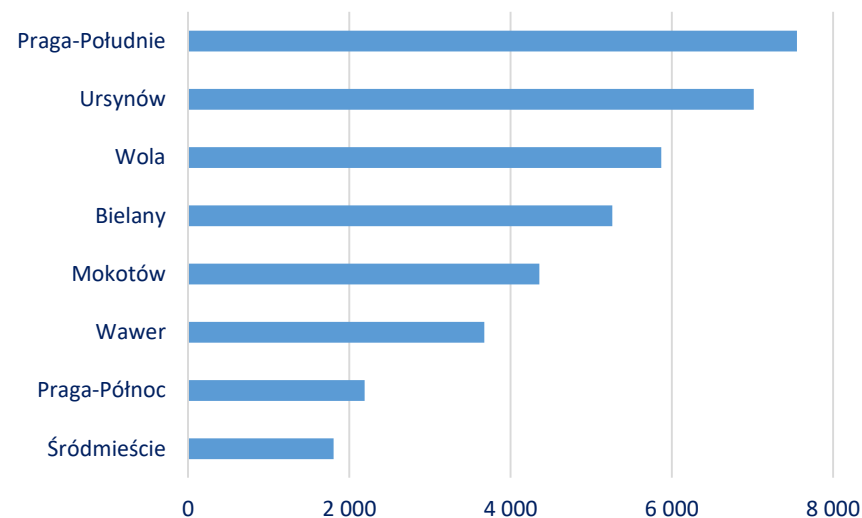
Na jedno przedszkole specjalne przypada w mieście średnio 8 055 dzieci w wieku 3-6 lat. Najniższe wskaźniki występują w Śródmieściu – poniżej 2 tys. dzieci na placówkę.

Dzieci w kategoriach wiekowych

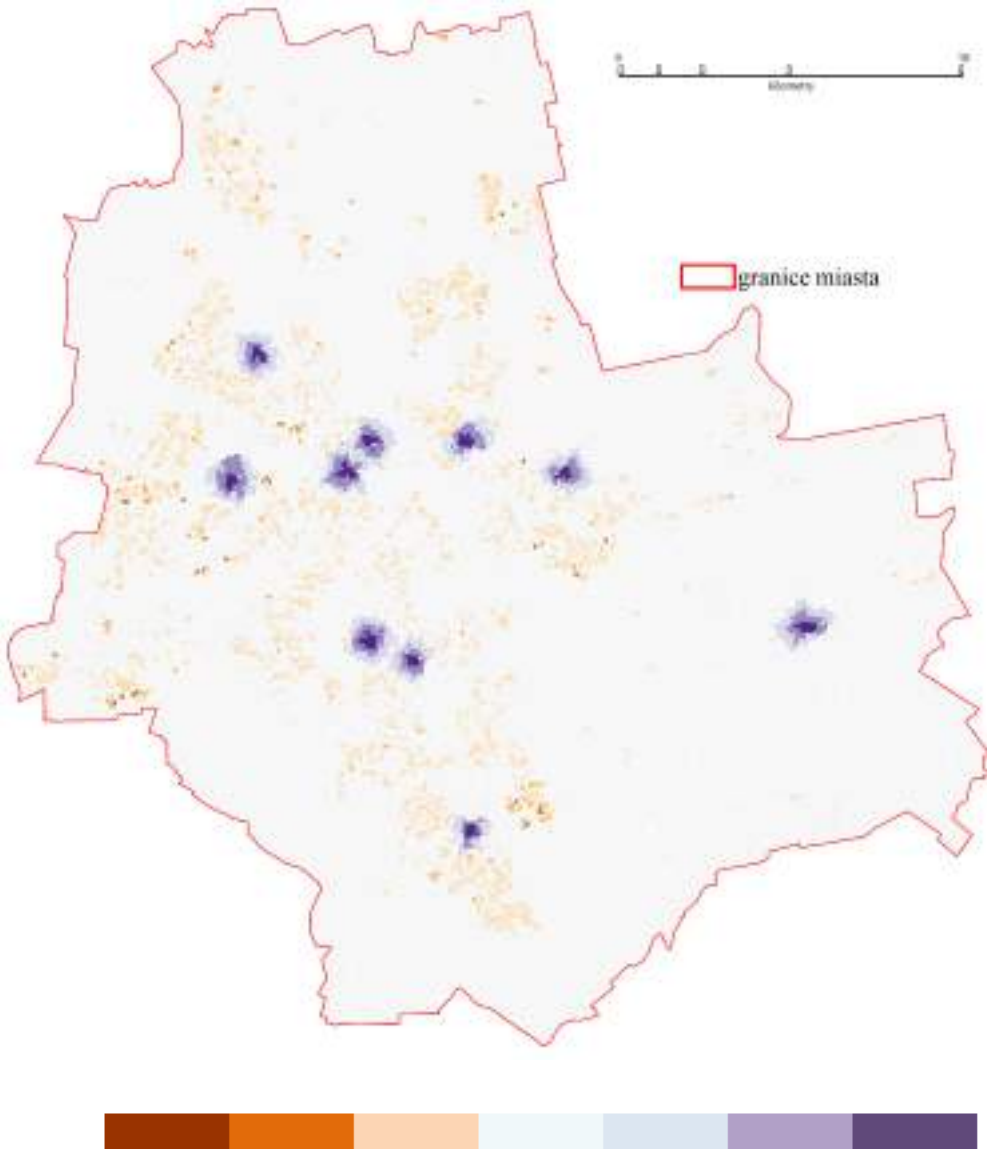
powyżej 50 20 do 50 10 do 20 1 do 10 brak

Liczba dzieci w wieku 3-6 lat na przedszkole specjalne

Możliwość skorzystania z usługi edukacyjnej w przedszkolu specjalnym

Odległość do przedszkola specjalnego w stosunku do
liczby dzieci w wieku 3-6 lat

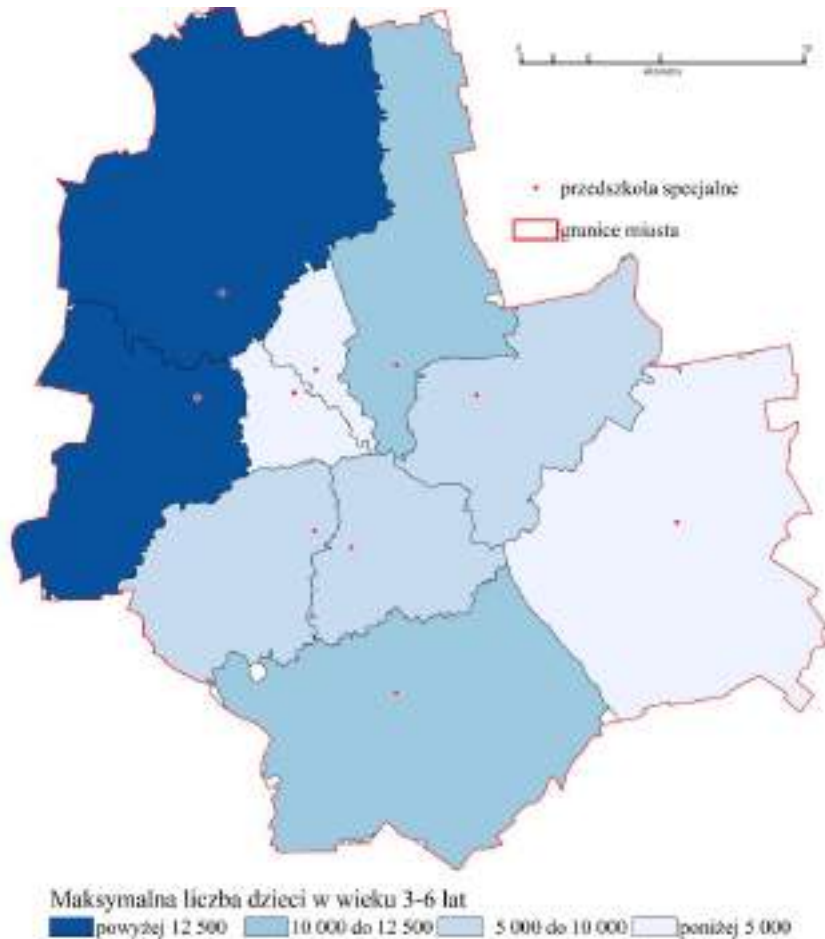
Wskaźnik możliwości skorzystania z usług edukacyjnych w przedszkolach specjalnych jest niski na terenie większości miasta. Wyraźne niedobory widoczne są zwłaszcza na obszarze Żoliborza, Ochoty oraz dzielnic peryferyjnych: Białołęki, Włochy, Bemowa, Rembertowa, Targówka, Wesołej oraz Ursusa.

Szczególnie trudna sytuacja wydaje się być w północno-wschodniej części miasta, gdzie działa jedynie Przedszkole Specjalne nr 438 przy ulicy Tarchomińskiej.

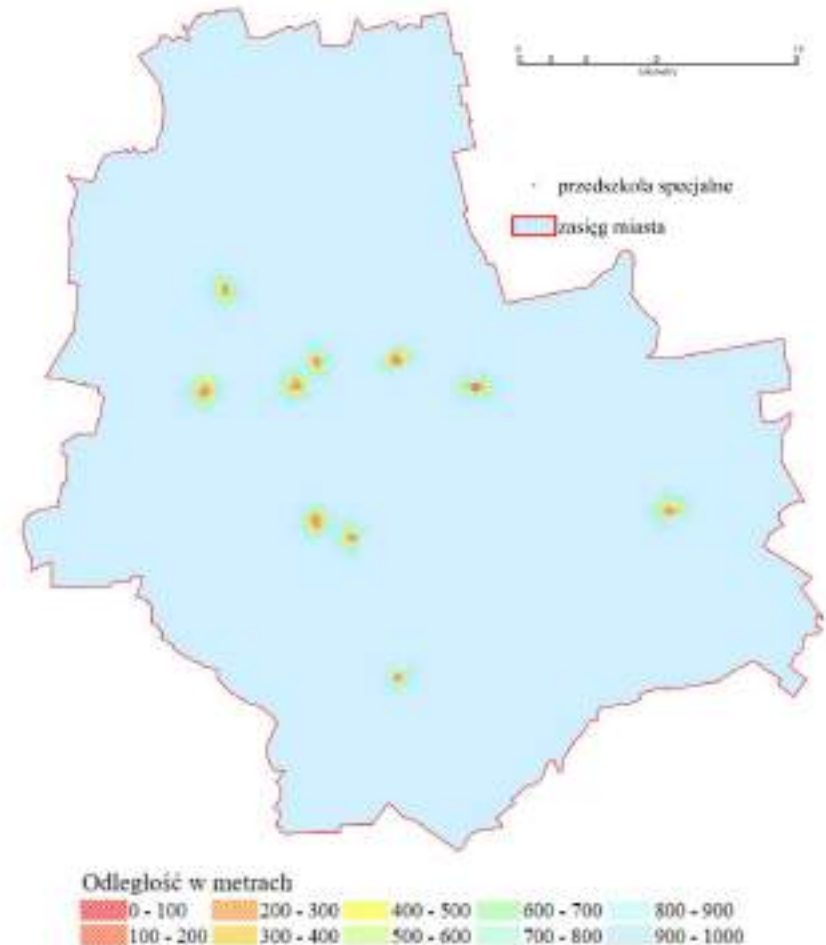
Największe możliwości skorzystania z usług przedszkoli specjalnych występują w centrum miasta.

Liczba ludności w zasięgu najbliższego przedszkola specjalnego i ekwidystanty pieszego dojścia

Liczba dzieci w wieku przedszkolnym w zasięgu najbliższego przedszkola specjalnego

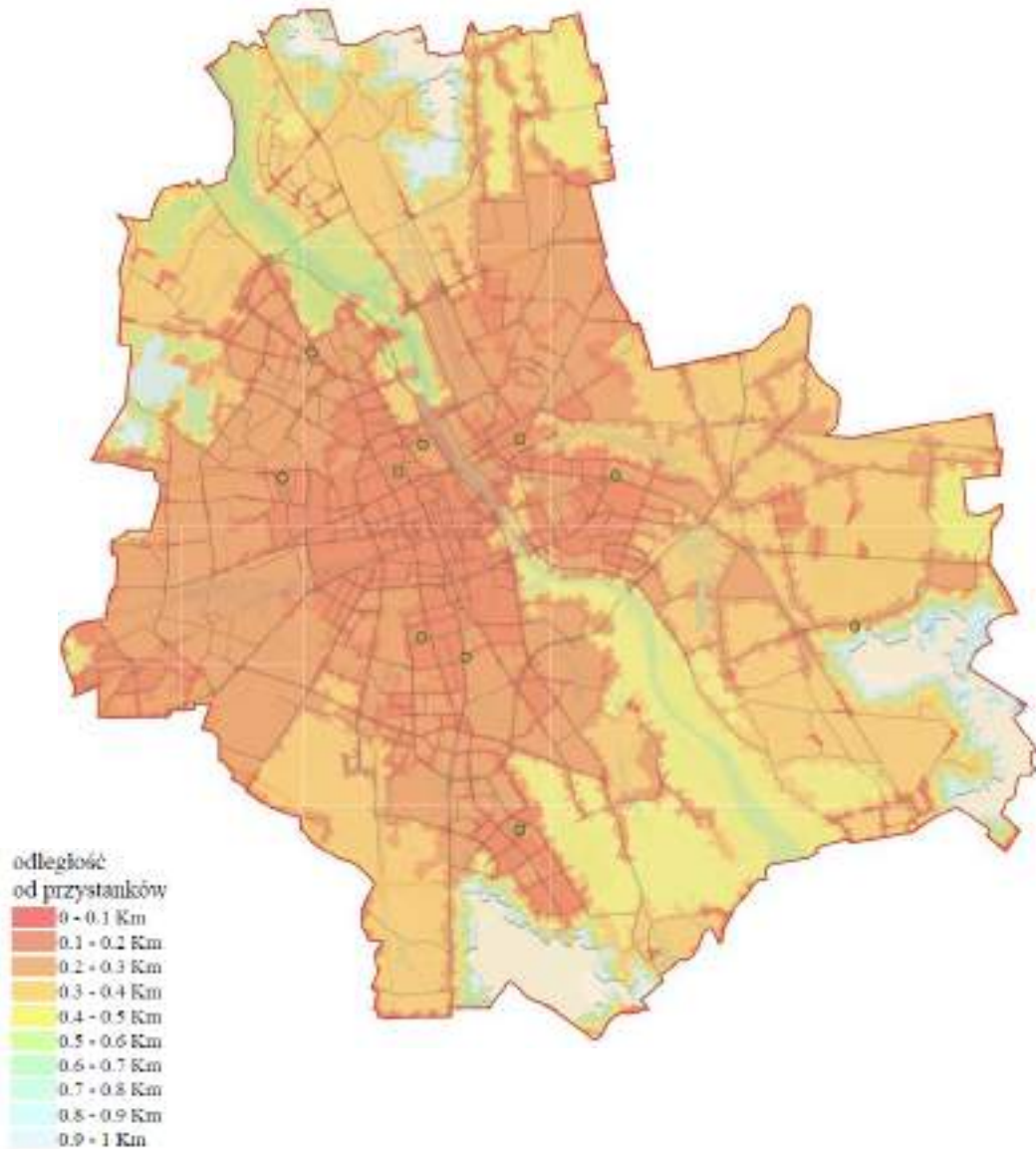
Dostępność przestrzenna przedszkoli specjalnych – ekwidystanty dojścia pieszego

Jak już zauważono przedszkola specjalne rozłożone są nierównomiernie, i widoczne jest lepsze nasycenie tymi placówkami w lewobrzeżnej części miasta. W zasięgu najbliższego przedszkola specjalnego mieszka w północnej części miasta ponad 12 tys. dzieci w wieku przedszkolnym, najlepsza sytuacja jest w części centralnej – w zasięgu placówek położonych w Śródmieściu jest to mniej niż 5 tys. dzieci. W zasięgu ekwidystanty 1 km mieszka niewielki odsetek mieszkańców Warszawy, w najlepszej sytuacji są mieszkańcy północnej części dzielnicy Śródmieście oraz północno-zachodniej części Mokotowa.

Dostępność komunikacyjna przedszkoli specjalnych

Położenie przedszkoli specjalnych na tle przystanków komunikacji publicznej

Dostępność komunikacyjna przedszkoli specjalnych jest bardzo dobra, wszystkie są zlokalizowane w odległości do 300 metrów od przystanków. Położone są one przy ważnych szlakach komunikacyjnych, jednak poza bliskością przystanku w tej sytuacji, ze względu na niewielką liczbę placówek ważne wydaje się ich skomunikowanie z różnymi częściami miasta.

Jak już zauważono szczególnie trudna sytuacja panuje w dzielnicach północno-wschodnich: Białoteka, Targówek i Praga Północ, na których obszarze działa jedna placówka. Na najbliższym przystanku, przy ulicy Ząbkowskiej zatrzymują się autobusy trzech linii dziennych, które obsługują jednak głównie mieszkańców Pragi Północ (do Ronda Starzyńskiego) i Targówka Fabrycznego.

W południowo-wschodniej części miasta działają dwie placówki – na Pradze Południe i w Wawrze, w tym przypadku dojazd komunikacją publiczną z dzielnic Wesółka i Rembertów również zajmie ponad 20 minut.

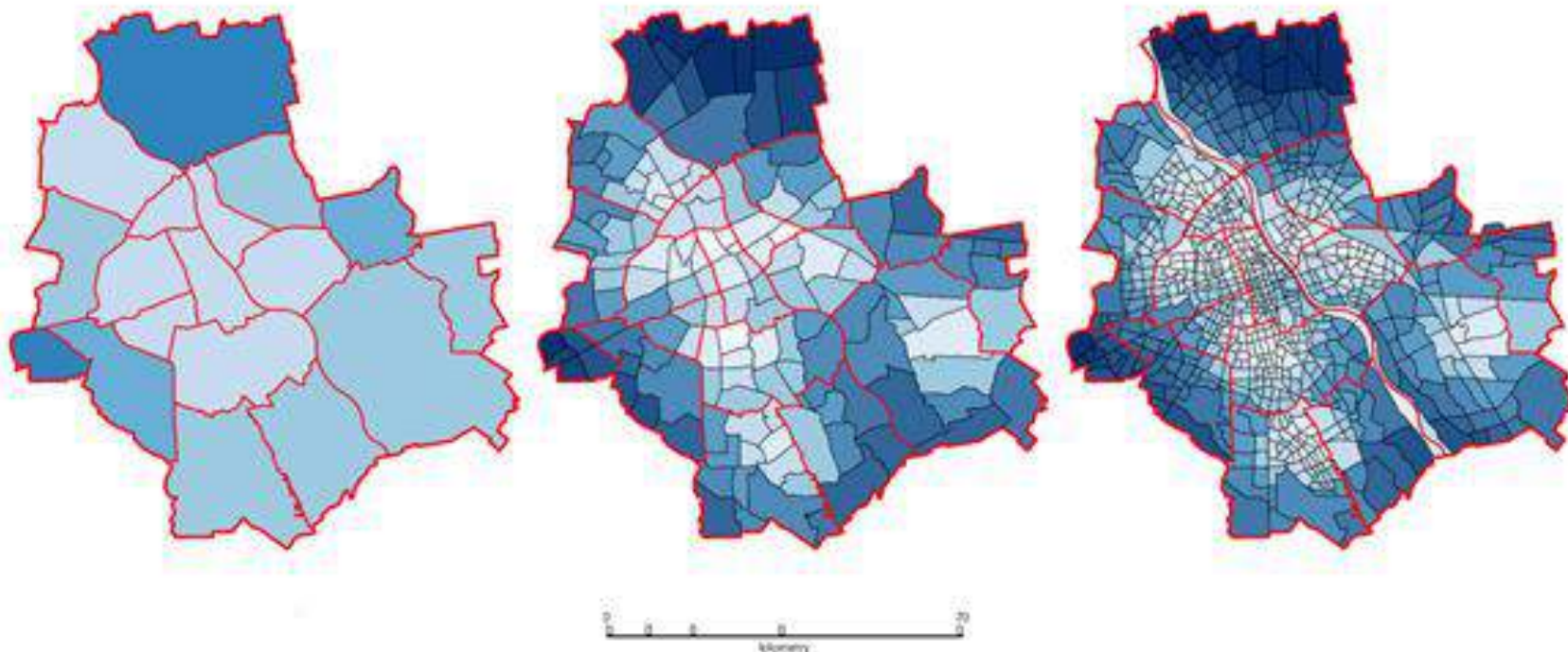
W tym miejscu należy podkreślić, że każda z dzielnic świadczy usługi dowożenia dzieci z niepełnosprawnościami do placówki właściwej ze względu na niepełnosprawność, co zapewnia pełną dostępność komunikacyjną.

Średnie odległości do najbliższego przedszkola specjalnego

Dzielnice

Obszary MSI

Rejony komunikacyjne

Statystyczny mieszkaniec Warszawy mieszka w odległości 3,63 km od przedszkola specjalnego. Najbliżej mają mieszkańcy Pragi Północ – 2,31 km oraz Żoliborza – 2,3 km, najdalej natomiast mieszkańcy Ursusa – 9,1 km oraz Białołęki – 9,2 km.

Największe różnice wewnątrz dzielnicowe w dostępie do usług wystąpiły w dzielnicach Wawer, na terenie której działa jedno przedszkole specjalne.

Najszybciej do przedszkola specjalnego mogą dojść mieszkańcy Nowego Miasta, poniżej 10 minut (680 metrów). Mniej niż 1 km mają do pokonania także mieszkańcy obszarów: Stary Mokotów, Szmulowizna oraz Muranów.

Najdalej do przedszkola specjalnego mają mieszkańcy Kobiałki – 12,2 km. Ponad 10 km pokonać muszą także mieszkańcy obszarów: Gołębki, Białołęka Dworska, Choszczówka oraz Szamocin

rejony, msi (odległości w km)

dzielnice (odległości w km)

Szkoły podstawowe specjalne

Rozmieszczenie szkół podstawowych specjalnych

Rozmieszczenie szkół podstawowych specjalnych

Szkoły podstawowe specjalne działają w większości dzielnic.

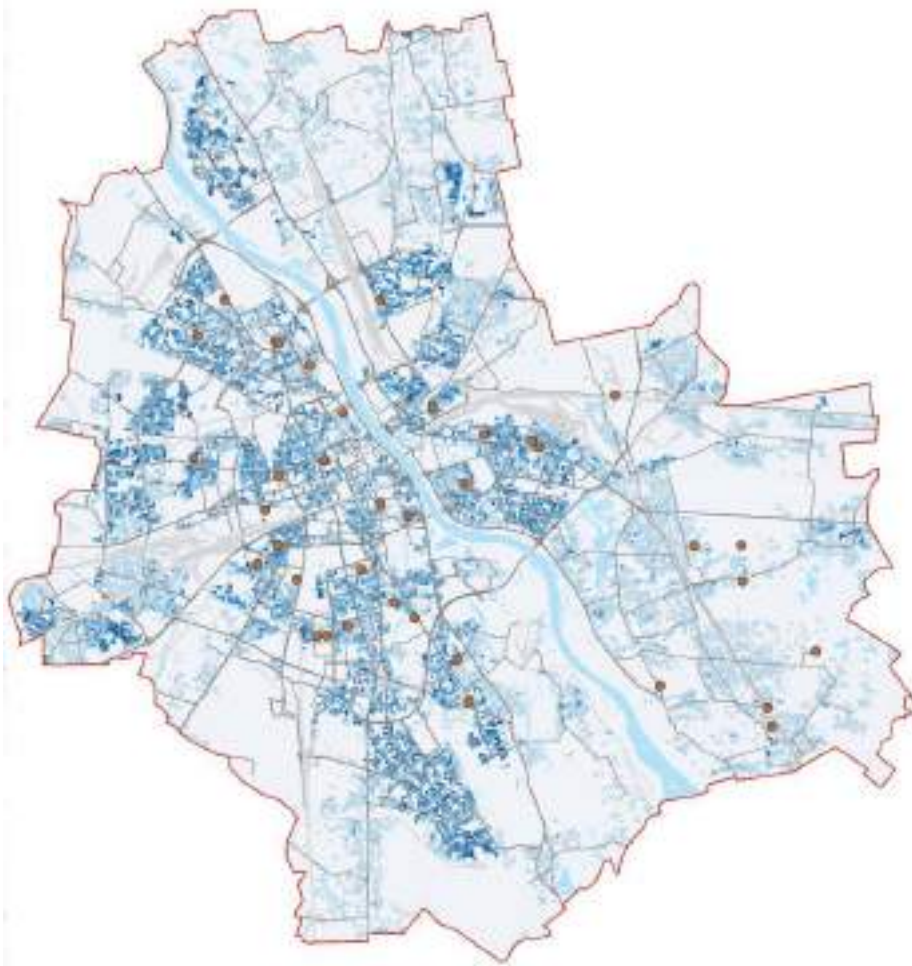
Są one samodzielными placówkami (szkoła podstawowa) lub działają w ramach placówek tj. Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii, Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy dla Dzieci Słabosłyszących, Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy dla Dzieci Słabosłyszących, Zespół Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych, Zespół placówek Szkolno-Wychowawczo-Rewalidacyjnych, Zespół Szkolno-Przedszkolny, Zespół Szkół Specjalnych.

Najwięcej szkół specjalnych funkcjonuje w dzielnicach Mokotów oraz Wawer.

Średnio w mieście na jedną szkołę specjalną przypada 51 837 osób, najmniej w dzielnicy Wawer – poniżej 12 tys. mieszkańców na placówkę.

Rozmieszczenie szkół specjalnych na tle rozmieszczenia ludności

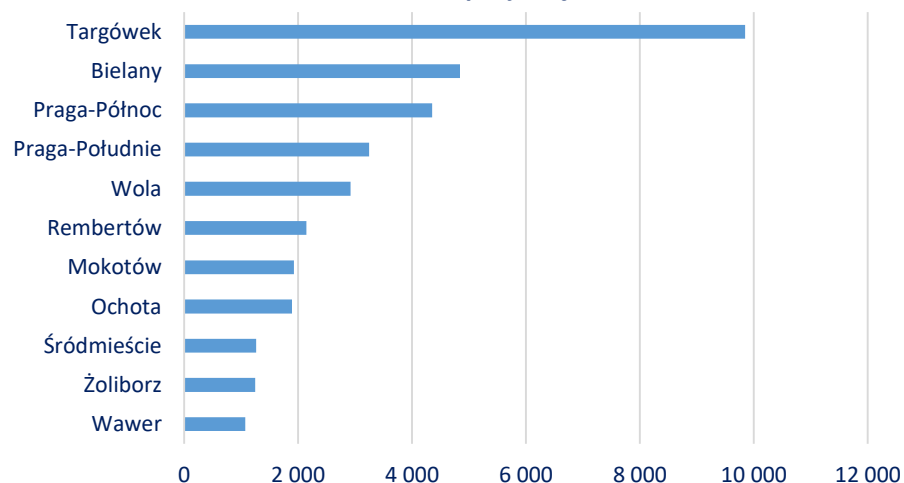
Rozmieszczenie szkół podstawowych specjalnych na tle rozmieszczenia dzieci wieku 7-14 lat

Rozkład szkół podstawowych specjalnych nie pokrywa się z rozkładem dzieci w wieku 7-14 lat, choć ważniejsza wydaje się ich dostępność dla dzieci niepełnosprawnych w tym wieku.

Na jedno szkołę specjalną przypada w mieście średnio 3 757 dzieci w wieku 7-14 lat. Najniższe wskaźniki występują w Wawrze – ok. 1 tys. dzieci na placówkę

Liczba dzieci w wieku 7-14 lat na szkołę podstawową specjalną

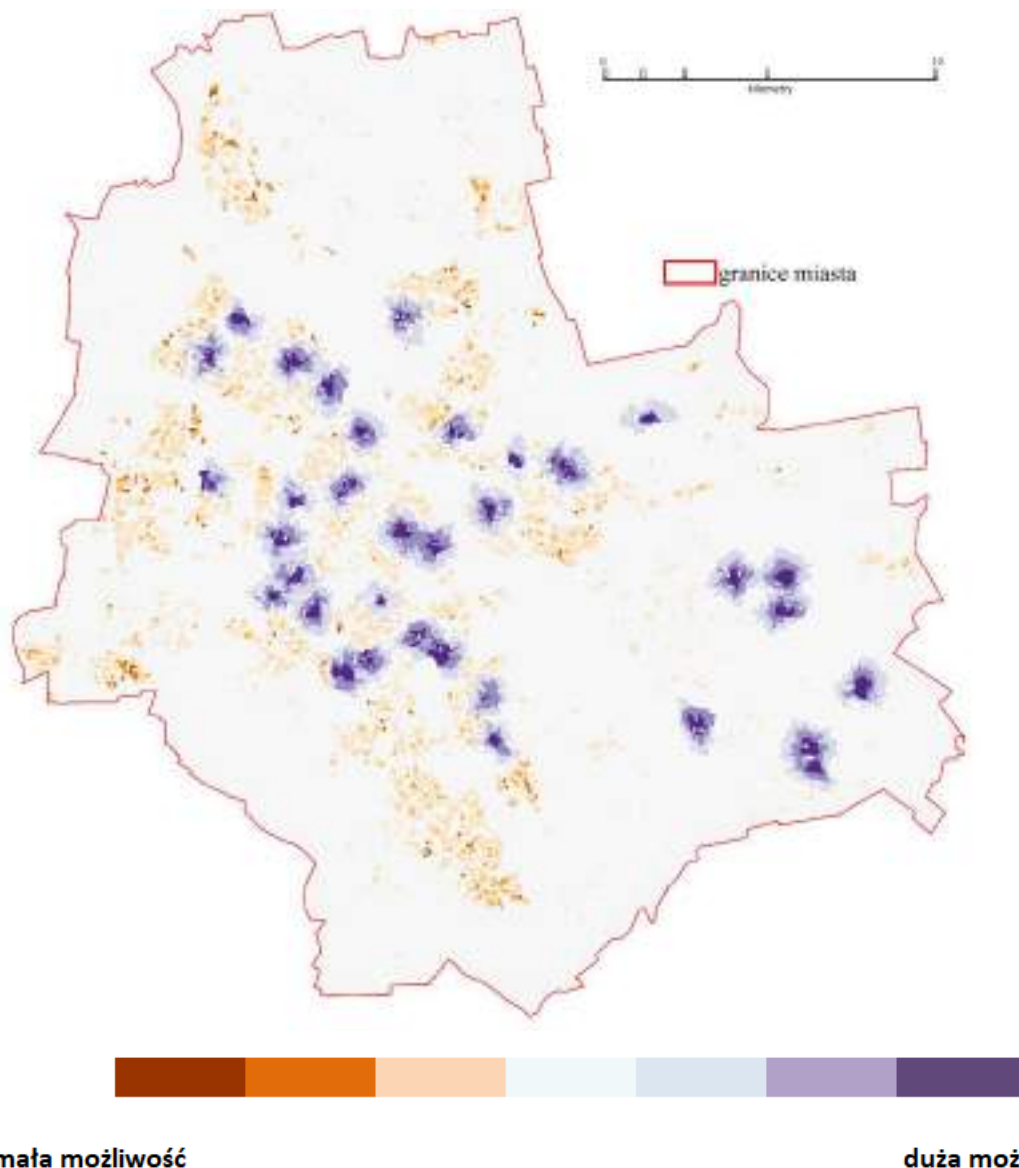

Dzieci w kategoriach wiekowych

powyżej 50 20 do 50 10 do 20 1 do 10 brak

Możliwość skorzystania z usługi edukacyjnej w szkole podstawowej specjalnej

Odległość od szkoły podstawowej specjalnej w stosunku do liczby dzieci w wieku 7-14 lat

Przeprowadzona analiza potwierdza pewną nadreprezentację szkół podstawowych specjalnych w dzielnicach Wawer oraz Mokotów. Należy jednak pamiętać, że w sąsiednich dzielnicach (Ursynów, Wesoła) jest wyraźny niedobór tych placówek.

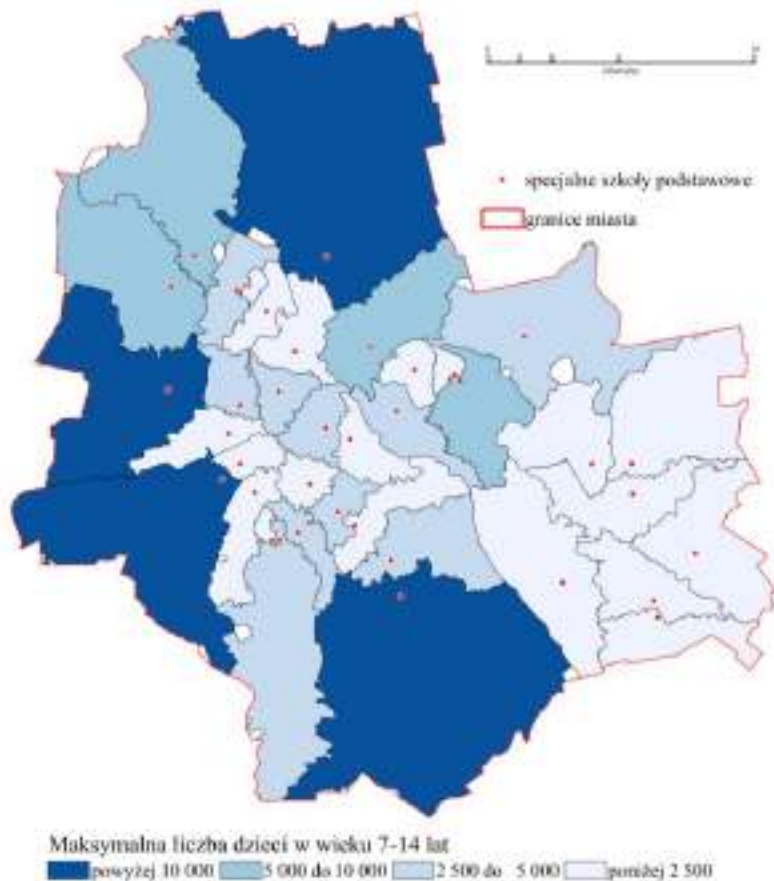
Duża możliwość skorzystania z usług szkolnych występuje również w kilku sąsiedztwach, gdzie liczba dzieci jest niewielka.

Wskaźnik możliwości skorzystania z usług wskazuje na niedobory przede wszystkim na Białołęce, Ursynowie, Ursusie i na Bemowie.

Należy także zwrócić uwagę na zróżnicowaną specyfikę tych szkół i ich przystosowanie do różnych potrzeb dzieci często wynikających z różnego stopnia i typu niepełnosprawności, czy też niedostosowania społecznego, co powoduje, że nawet mimo fizycznej dostępności placówki w danej dzielnicy faktyczna możliwość skorzystania z niej jest ograniczona.

Liczba ludności w zasięgu najbliższej szkoły podstawowej specjalnej i ekwidystanty pieszego dojścia

Liczba dzieci w wieku 7-14 lat w zasięgu najbliższej szkoły podstawowej specjalnej

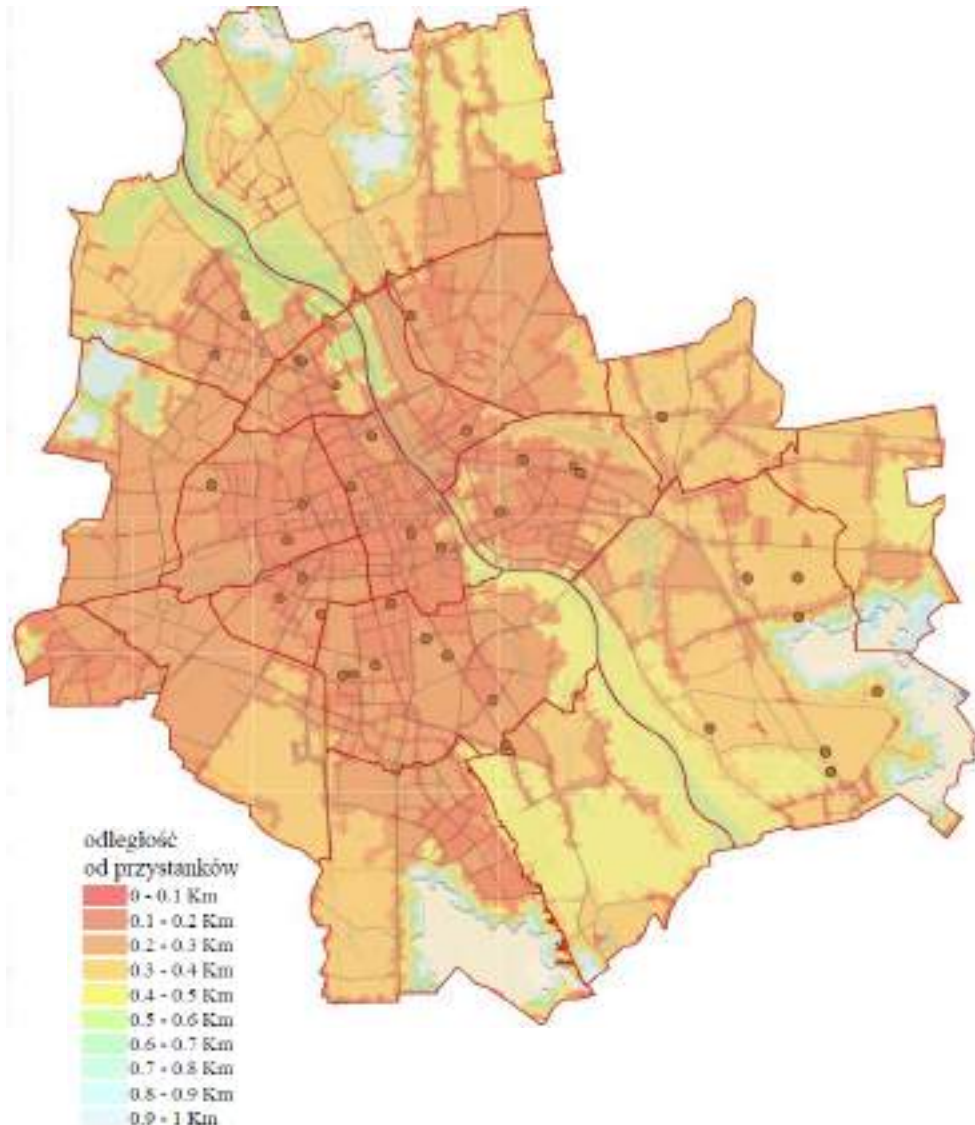
Dostępność przestrzenna szkół podstawowych specjalnych – ekwidystanty dojścia pieszego

W zasięgu większości szkół podstawowych specjalnych mieszka mniej niż 5 000 dzieci, w przypadku 4 szkół położonych na Pradze Północ, Woli, Ochocie i na Mokotowie wartość ta przekracza aż 10 000 dzieci. Najmniejsza liczba dzieci w wieku 7-14 lat mieszka w zasięgu potencjalnej obsługi placówek położonych w Wawrze.

Dostępność komunikacyjna szkół podstawowych specjalnych

Położenie szkół podstawowych specjalnych na tle przystanków komunikacji publicznej

Większość szkół podstawowych specjalnych zlokalizowana jest w sąsiedztwie przystanków komunikacji publicznej.

Szkoły w dzielnicach: Bielany, Praga Północ, Śródmieście, Wola, Ochota, Mokotów i Praga Południe położone są w odległości nie większej niż 300 metrów od przystanków.

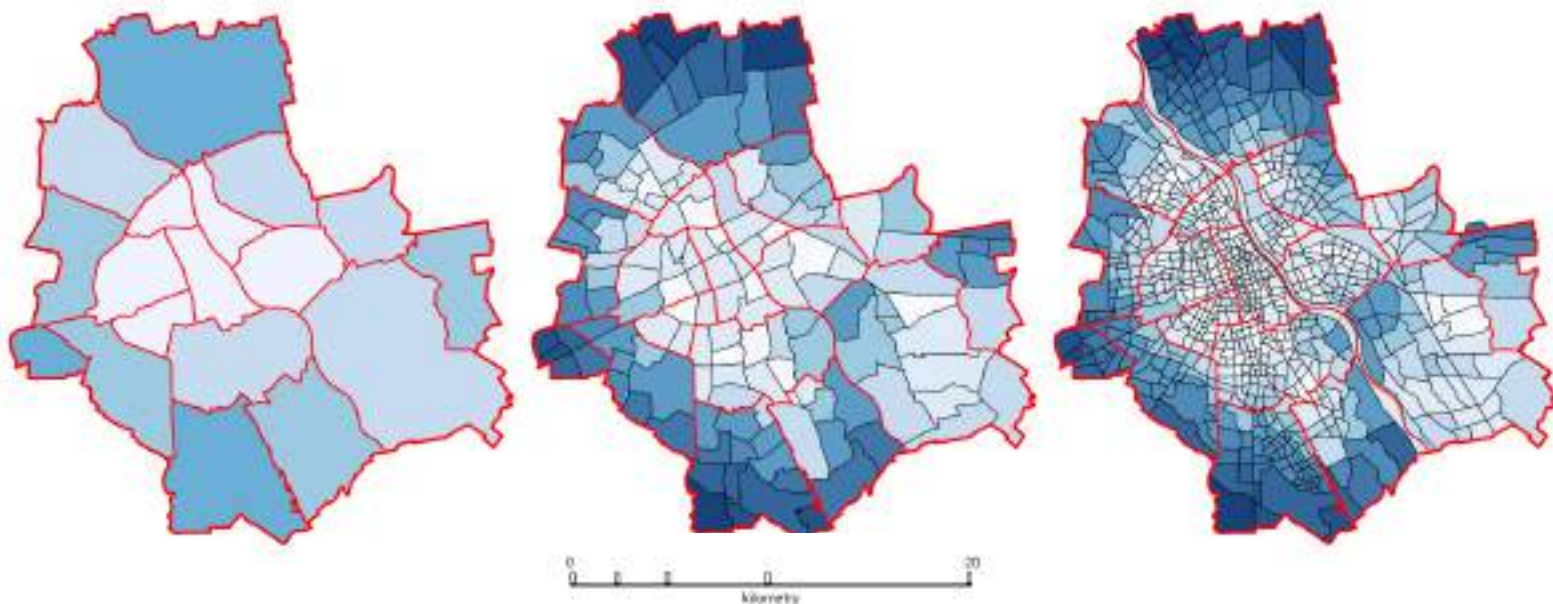
Najdłużej na przystanek muszą iść dzieci ze szkół w Wawrze, najciężej dotrzeć komunikacją publiczną do szkół przy ulicy Trakt Lubelski oraz przy ulicy Podmokłej.

Średnia odległość do najbliższej szkoły podstawowej specjalnej

Dzielnice

Obszary MSI

Rejony komunikacyjne

Średnio mieszkaniec Warszawy mieszka w odległości 3,6 km od szkoły podstawowej specjalnej. Najbliżej mają do tych placówek mają mieszkańcy Śródmieścia – 1,2km, najdalej Ursusa - 7,3km

Analiza wykazała wyraźne różnice wewnątrz dzielnicowe, zwłaszcza w obrębie Wawra oraz Bielani.

Mniej niż 800 metrów do najbliższej szkoły podstawowej specjalnej mają dzieci z obszarów: Nowe Miasto oraz Stara Ochota, poniżej 1km – z obszarów: Wierzbno, Stare Bielany, Solec, Czyste, Stary Żoliborz, Sadyba, Sielce, Wilanów Wysoki, Szmulowizna, Anin oraz Grochów

Najdalej do szkoły mają mieszkańcy Jeziołek Południowych i Choszczówki, odpowiednio: 9,4 km oraz 9,2 km. Mieszkańcy obszarów: Nowodwory, Niedźwiadek, Skarpa Powsińska, Dąbrówka, Dąbrówka Szlachecka, Gołębki, Kobiątka mają do pokonania więcej niż 8 km.

Należy podkreślić, że szkoły specjalne są tak naprawdę szkołami regionalnymi i ich sieć ma raczej charakter „ogólnomiejski”, a nie dzielnicowy, a tym bardziej osiedlowy, dlatego najlepszym rozwiązaniem jest ich rozmieszczenie w centrach komunikacyjnych

6. 2.5. Poradnie psychologiczno- pedagogiczne

Rozmieszczenie poradni psychologiczno-pedagogicznych

Rozmieszczenie poradni psychologiczno-pedagogicznych w Warszawie

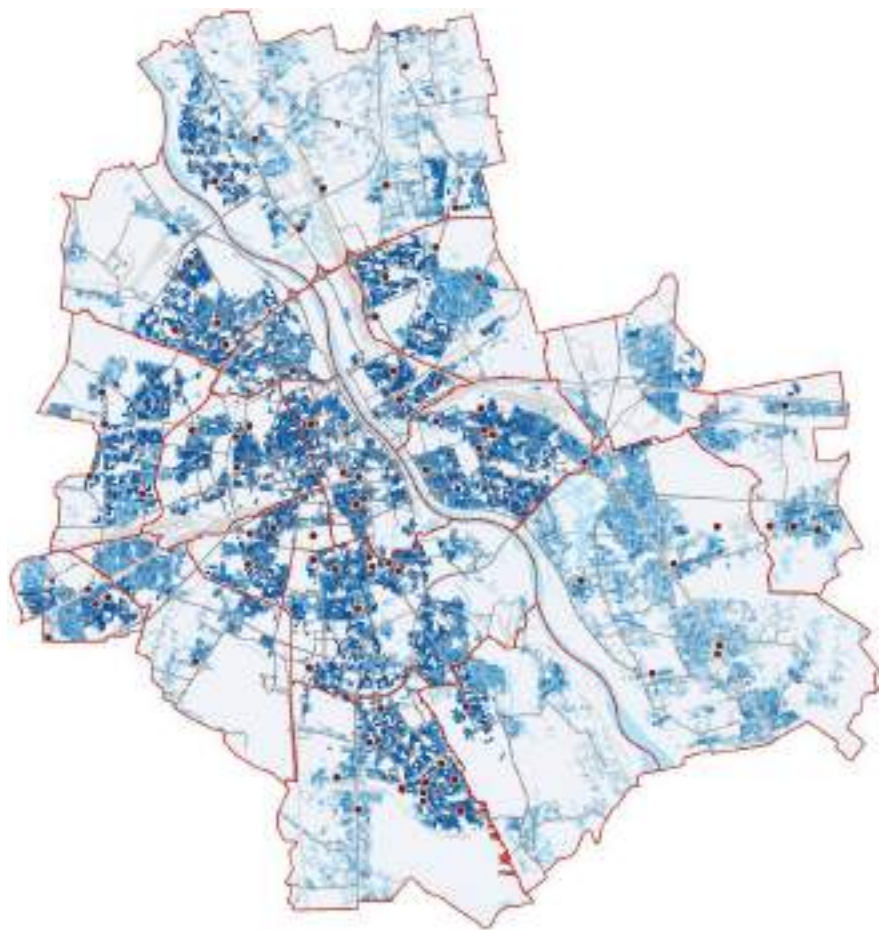
Analizie poddano lokalizację i dostępność poradni psychologiczno-pedagogicznych w stolicy.

Na terenie miasta działa ponad 80 placówek (publicznych i prywatnych), rozmieszczonych we wszystkich dzielnicach, z wyjątkiem Rembertowa.

Najwięcej poradni funkcjonuje na Ursynowie oraz na Mokołowie, najmniej w dzielnicach: Wilanów, Włochy i Żoliborz.

Rozmieszczenie poradni psychologiczno-pedagogicznych a rozmieszczenie ludności

Rozmieszczenie poradni psychologiczno-pedagogicznych na tle rozmieszczenia ludności ogółem

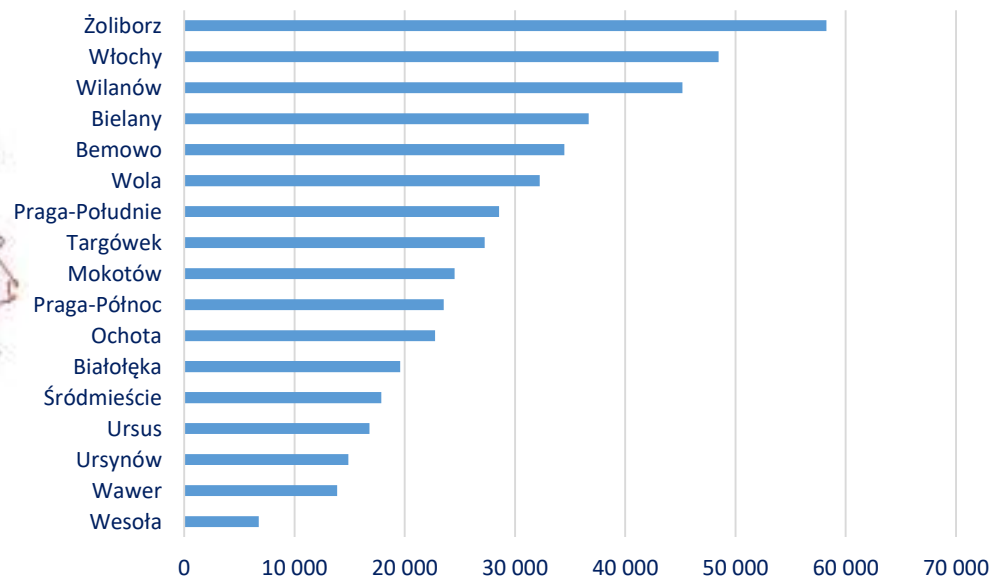
Ludność ogółem, produkcyjna, poprodukcyjna

■ powyżej 200 ■ 50 do 200 ■ 20 do 50 ■ 1 do 20 ■ brak

W Warszawie na 1 poradnię psychologiczno-pedagogiczną przypada średnio 23 459 osób. Najwyższy wskaźnik – ponad 50 tys. osób na placówkę, odnotowano na Żoliborzu. Różnice między dzielnicami są znaczne.

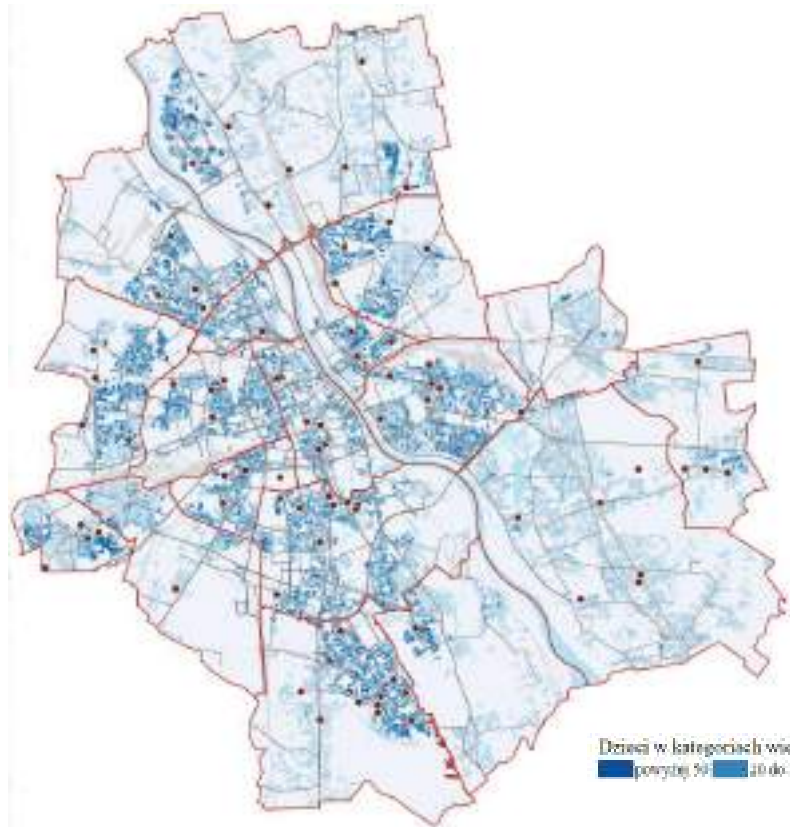
Najniższym wskaźnikiem poniżej 10 000 osób na placówkę, wyróżnia się dzielnica Wesoła, w której funkcjonują 4 poradnie.

Liczba mieszkańców przypadająca na poradnię psychologiczno-pedagogiczną

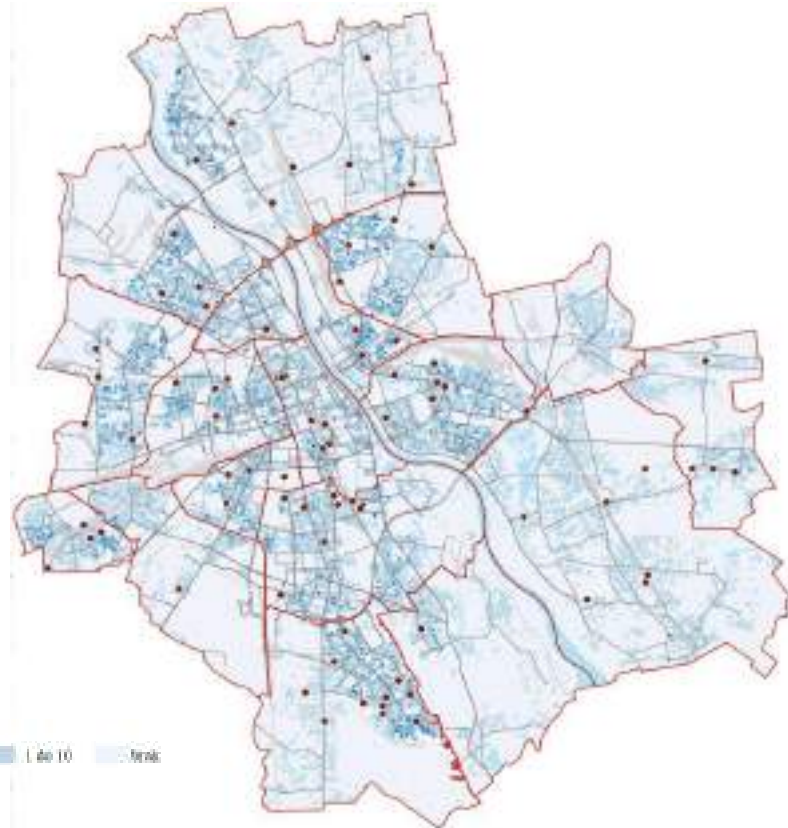

Rozmieszczenie poradni psychologiczno-pedagogicznych a rozmieszczenie ludności

Rozmieszczenie poradni psychologiczno-pedagogicznych na tle rozmieszczenia dzieci w wieku 7-14 lat

Rozmieszczenie poradni psychologiczno-pedagogicznych na tle rozmieszczenia młodzieży w wieku 15-19 lat

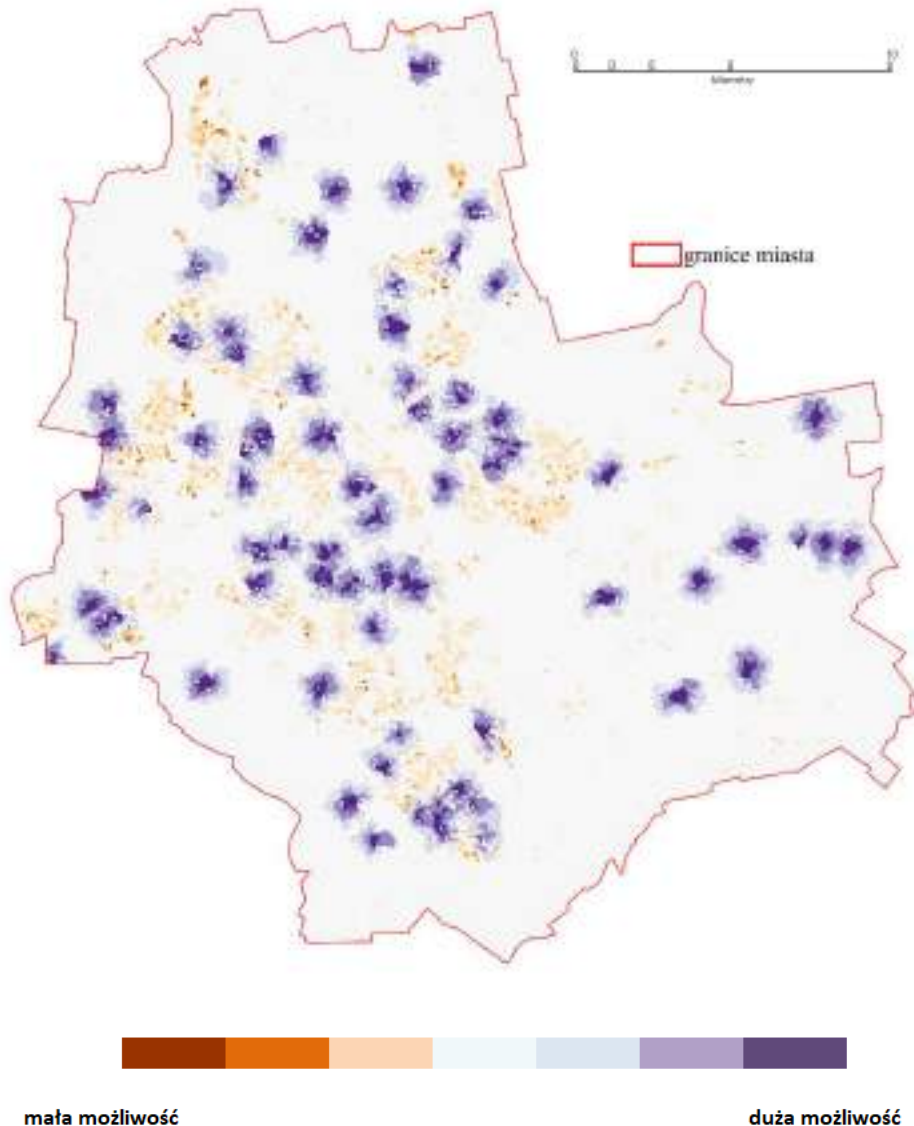

Rozmieszczenie poradni pedagogiczno-psychologicznych w znacznym stopniu jest zgodne z rozmieszczeniem dzieci i młodzieży w Warszawie. Analizy wskazują jednak na pewną ich nadreprezentację w dzielnicach peryferyjnych, zwłaszcza w Wesołej, należy jednak zauważyć brak poradni w Rembertowie oraz znacznie gorszą dostępność placówek dla dzieci i młodzieży z dzielnic Żoliborz i Wilanów. Średnio na jedną poradnię pedagogiczno-psychologiczną przypada w stolicy 3 841 osób w wieku przedprodukcyjnym, najlepsza dostępność występuje w Wesołej i w Śródmieściu (odpowiednio: 1 364 i 2 115), najgorsza zaś, poza Rembertowem, w dzielnicach: Wilanów, Żoliborz, Włochy (odpowiednio: 11 444, 8 974, 8 519).

Dostępność poradni należy rozpatrywać nie tylko w odniesieniu do rozmieszczenia dzieci i młodzieży, ale też do sieci szkolnej, gdyż poradnie współpracują ze szkołami i realizują w nich zajęcia, dlatego liczy się również relacja bliskości przestrzennej szkoła – poradnia.

Możliwość skorzystania z usługi poradni psychologiczno-pedagogicznych

Odległość od poradni psychologiczno-pedagogicznych
w stosunku do liczby dzieci w wieku szkolnym

Analiza potwierdza nadreprezentację placówek na terenie dzielnic Wawer, Wesoła, Śródmieście, Ursynów.

Duża możliwość skorzystania z usług szkolnych występuje również w kilku sąsiedztwach, gdzie udział dzieci i młodzieży jest niewielki, należy jednak pamiętać o ponadlokalnym charakterze usług świadczonych w poradniach.

Najgorsze możliwości skorzystania z usług poradni blisko domu mają młodzi mieszkańcy zamieszkujący Nowodwory, Gośćków, Gołębki, Stary Rembertów, Grodzisk czy osiedle Bemowo-Lotnisko.

Liczba ludności w zasięgu najbliższej poradni psychologiczno-pedagogicznej i ekwidystanty pieszego dojścia

Liczba młodzieży w wieku szkolnym
w zasięgu najbliższej poradni psychologiczno-pedagogicznej

Dostępność przestrzenna poradni psychologiczno-pedagogicznych – ekwidystanty dojścia pieszego

W przeważającej części miasta obszar potencjalnej obsługi poradni psychologiczno-pedagogicznej zamieszkuje poniżej 2 500 dzieci w wieku szkolnym. Powyżej 5 000 dzieci mieszka w zasięgu najbliższej poradni przede wszystkim w Rembertowie i wschodniej części Pragi Południe, na Nowodworach i Tarchominie, w południowej części Bielan oraz na znacznym obszarze Wilanowa.

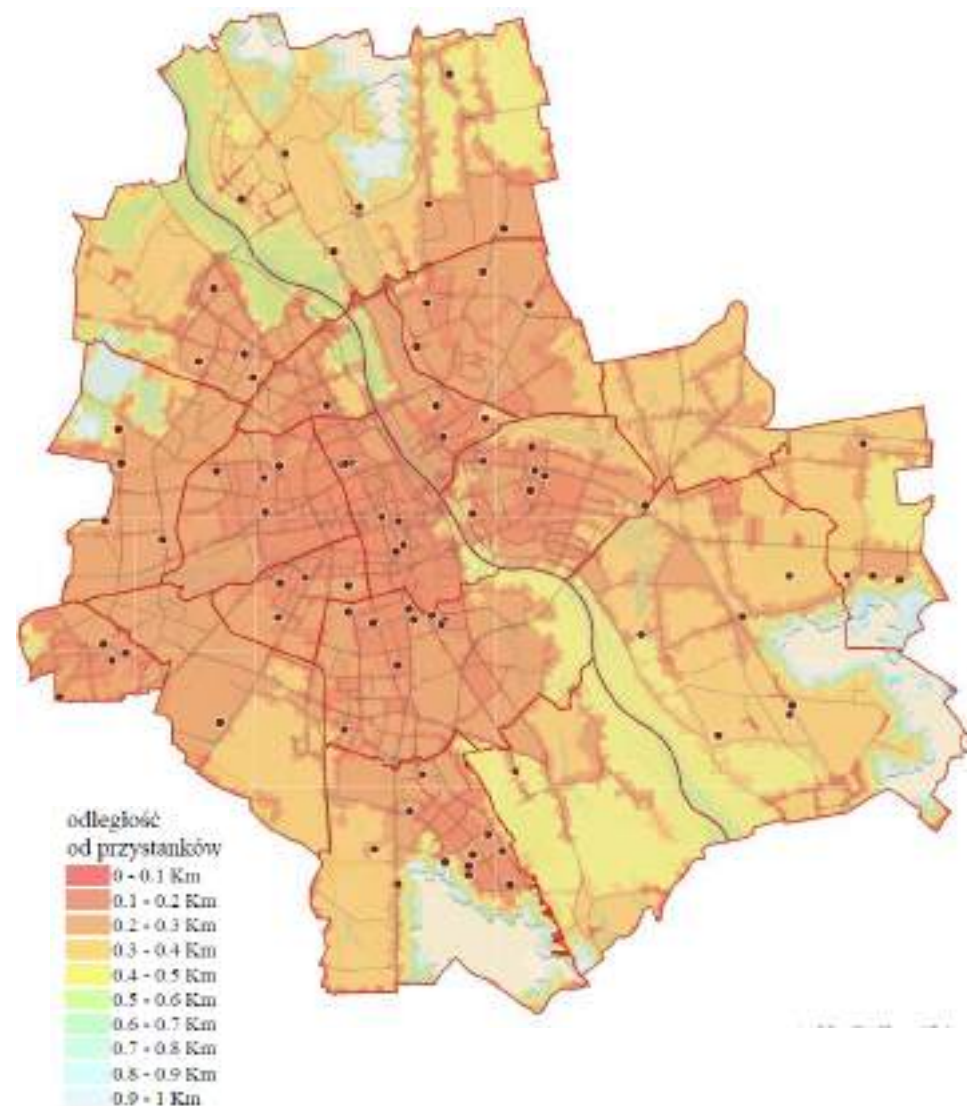
Dostępność komunikacyjna poradni psychologiczno-pedagogicznych

Położenie poradni psychologiczno-pedagogicznych na tle przystanków komunikacji publicznej

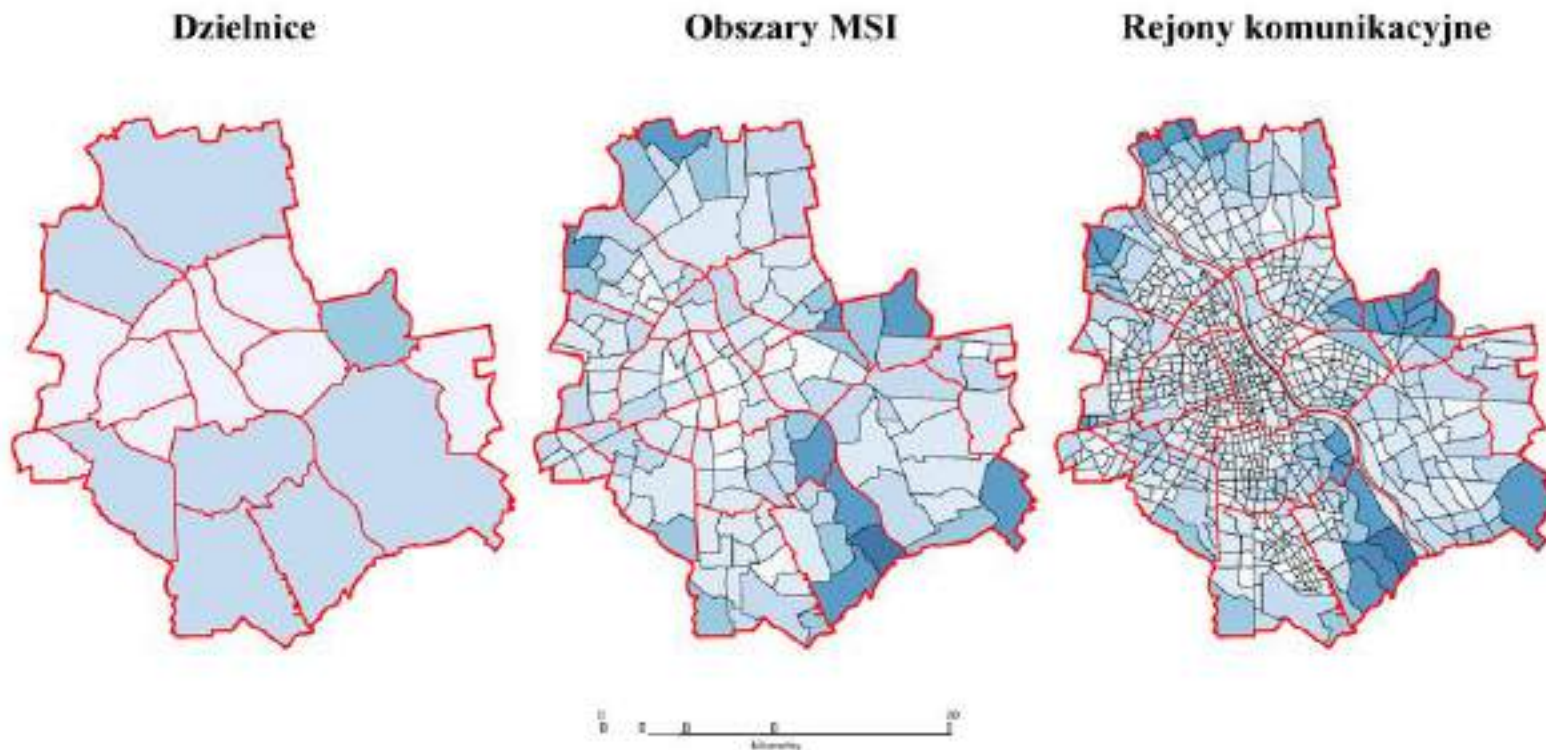
Poradnie psychologiczno-pedagogiczne znajdują się w odległości nie większej niż 400 metrów od przystanków.

Najlepsza dostępność komunikacyjna występuje w przypadku placówek na obszarze centralnym. Poradnie w dzielnicach: Żoliborz, Śródmieście, Wola, Mokotów zlokalizowane są w odległości do 200 metrów od przystanków.

Gorsza sytuacja zachodzi w dzielnicach peryferyjnych, gdzie te odległości rosną do 400 metrów i zmniejsza się liczba linii autobusowych, którymi można dotrzeć do placówki.

Średnia odległość do najbliższej poradni psychologiczno-pedagogicznej

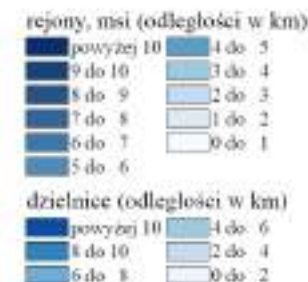

Mieszkaniec Warszawy najbliższą poradnię psychologiczno-pedagogiczną ma w odległości 2 km. Najbliżej do placówki mają mieszkańcy Ochoty – 1,1 km, najdalej Rembertowa – 4km.

Analiza wykazała pewne różnice w dostępności poradni w dzielnicach. Znaczne różnice w dostępie występują w dzielnicach: Wilanów, Mokotów, Wawer, Bielany czy Białołęka.

Mniej niż 600 metrów do najbliższej szkoły mają jedynie mieszkańcy Śłodowca, dojście do 10 minut pieszo zajmie również osobom zamieszkującym obszary tj. Natolin, Stary Mokotów, Stara Ochota, Szmulowizna, Młynów, Wrzeciono, Śródmieście Południowe oraz Wesoła-Centrum.

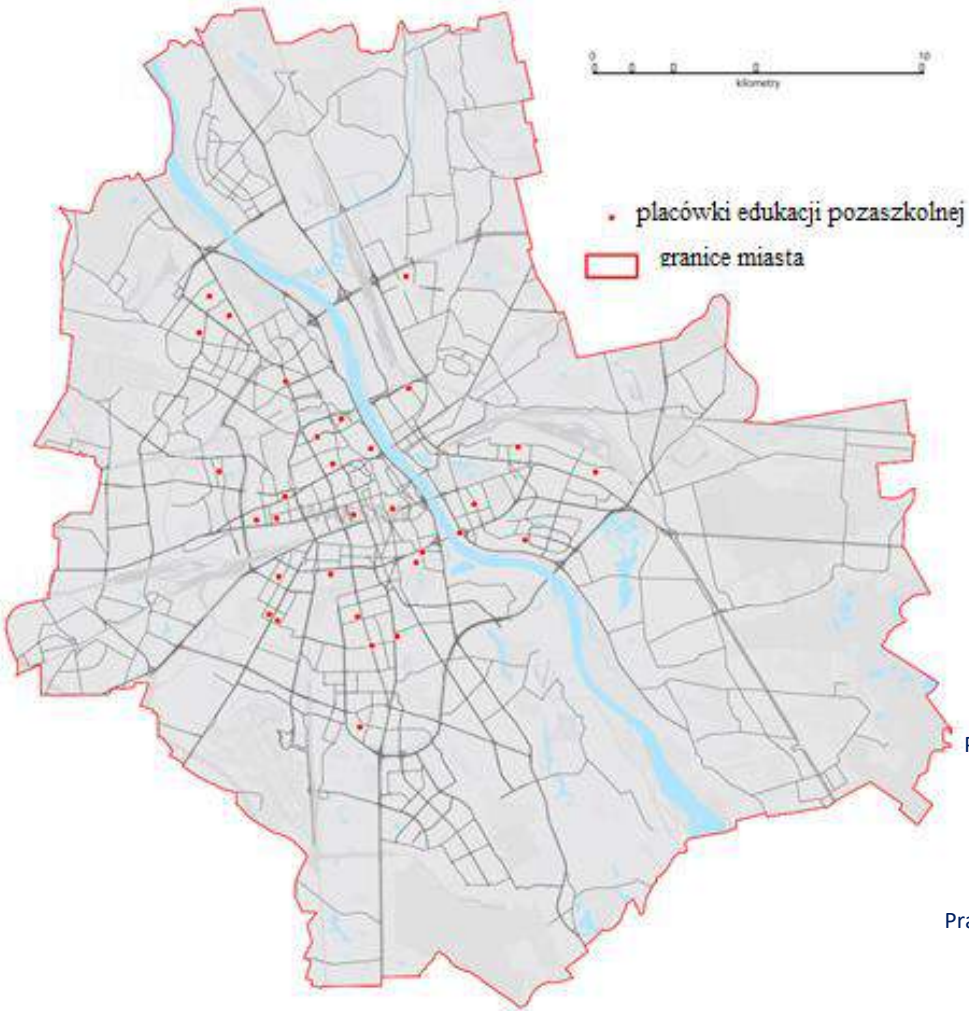
Najdalej do poradni mają mieszkańcy Kępy Zawadowskiej – aż 6,15 km. Mieszkańcy obszarów: Augustówka, Choszczówka, Utrata, Wólka Węglowa, Aleksandrów, Zawady, Powsin, Stary Rembertów mają do pokonania więcej niż 4km.

6. 2.6. Placówki edukacji pozaszkolnej

Rozmieszczenie placówek edukacji pozaszkolnej

Rozmieszczenie placówek edukacji pozaszkolnej w Warszawie

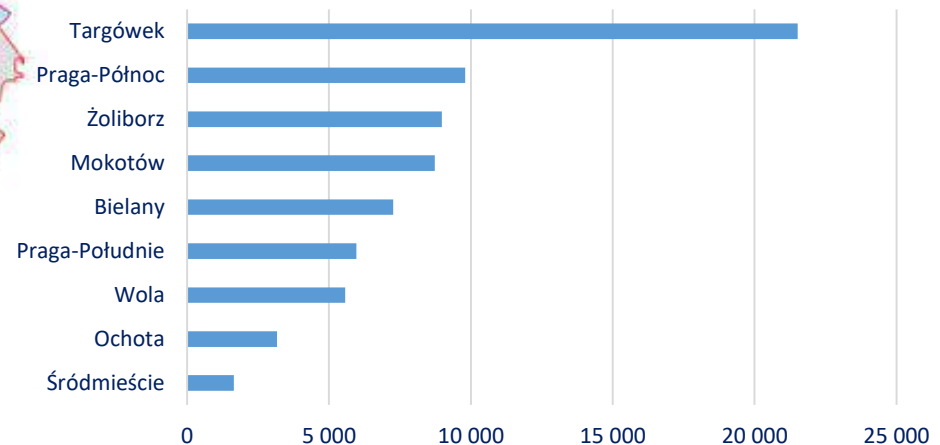
Na terenie Warszawy działa ponad 30 placówek edukacji pozaszkolnej. Są wśród nich ogniska pracy pozaszkolnej, młodzieżowe domy kultury, międzyszkolne ośrodki sportowe, ogrody jordanowskie, szkolne schroniska młodzieżowe czy centra edukacji kulturalnej.

Placówki edukacji pozaszkolnej działają na terenie 9 dzielnic. Najwięcej placówek działa w dzielnicach: Śródmieście i Praga Południe.

Placówki edukacji pozaszkolnej nie są zlokalizowane w dzielnicach: Białołęka, Ursus, Wilanów, Włochy, Bemowo, Rembertów, Wawer, Wesoła i Ursynów.

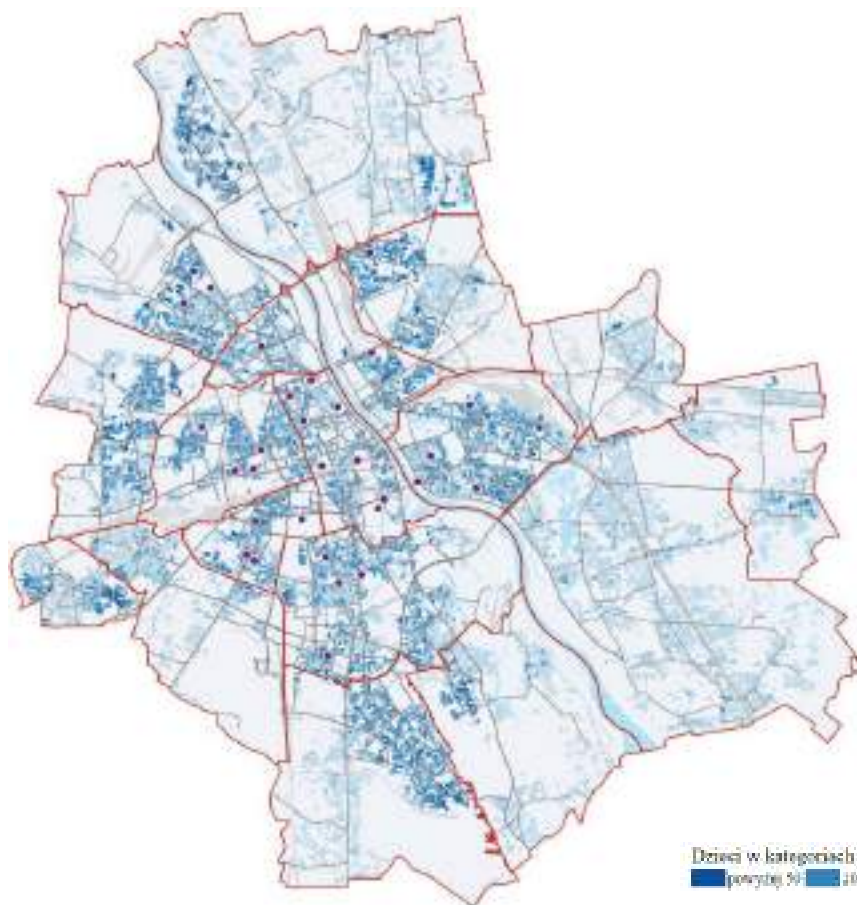
W Warszawie na jedną placówkę edukacji pozaszkolnej przypada 61 580 mieszkańców oraz 10 082 osób w wieku przedprodukcyjnym a więc potencjalnych odbiorców usług edukacyjnych.

Liczba mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym przypadająca na placówkę edukacji pozaszkolnej

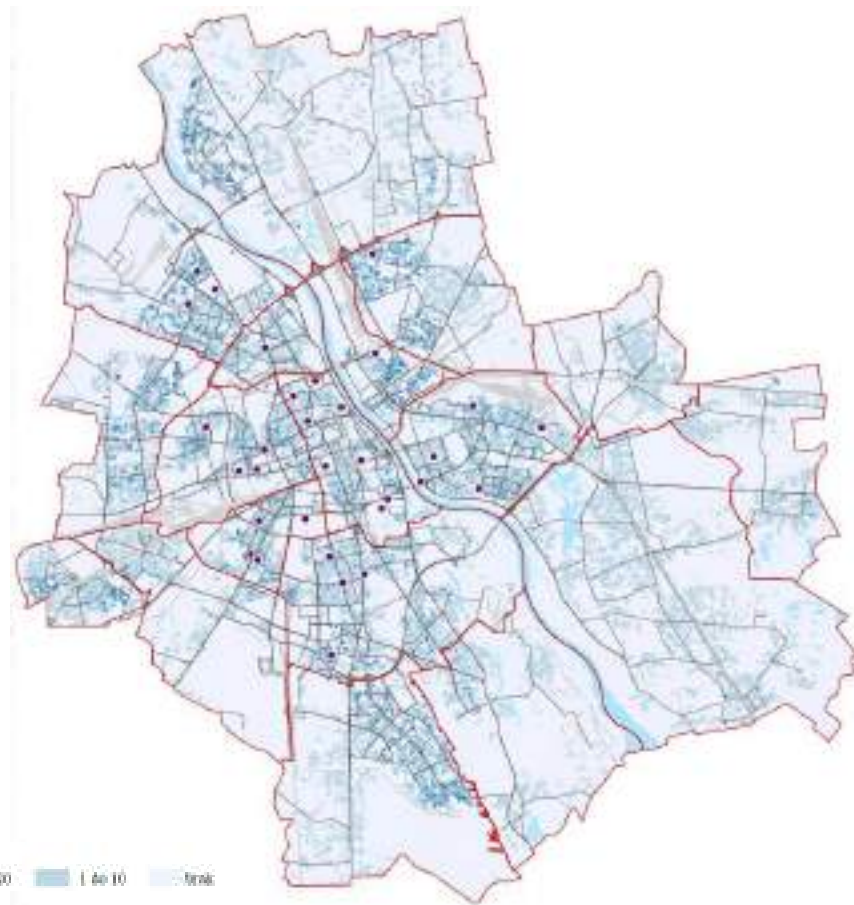

Rozmieszczenie placówek edukacji pozaszkolnej a rozmieszczenie ludności

Rozmieszczenie placówek edukacji pozaszkolnej
na tle rozmieszczenia dzieci w wieku 7-14 lat

Rozmieszczenie placówek edukacji pozaszkolnej na
tle rozmieszczenia młodzieży w wieku 15-19 lat

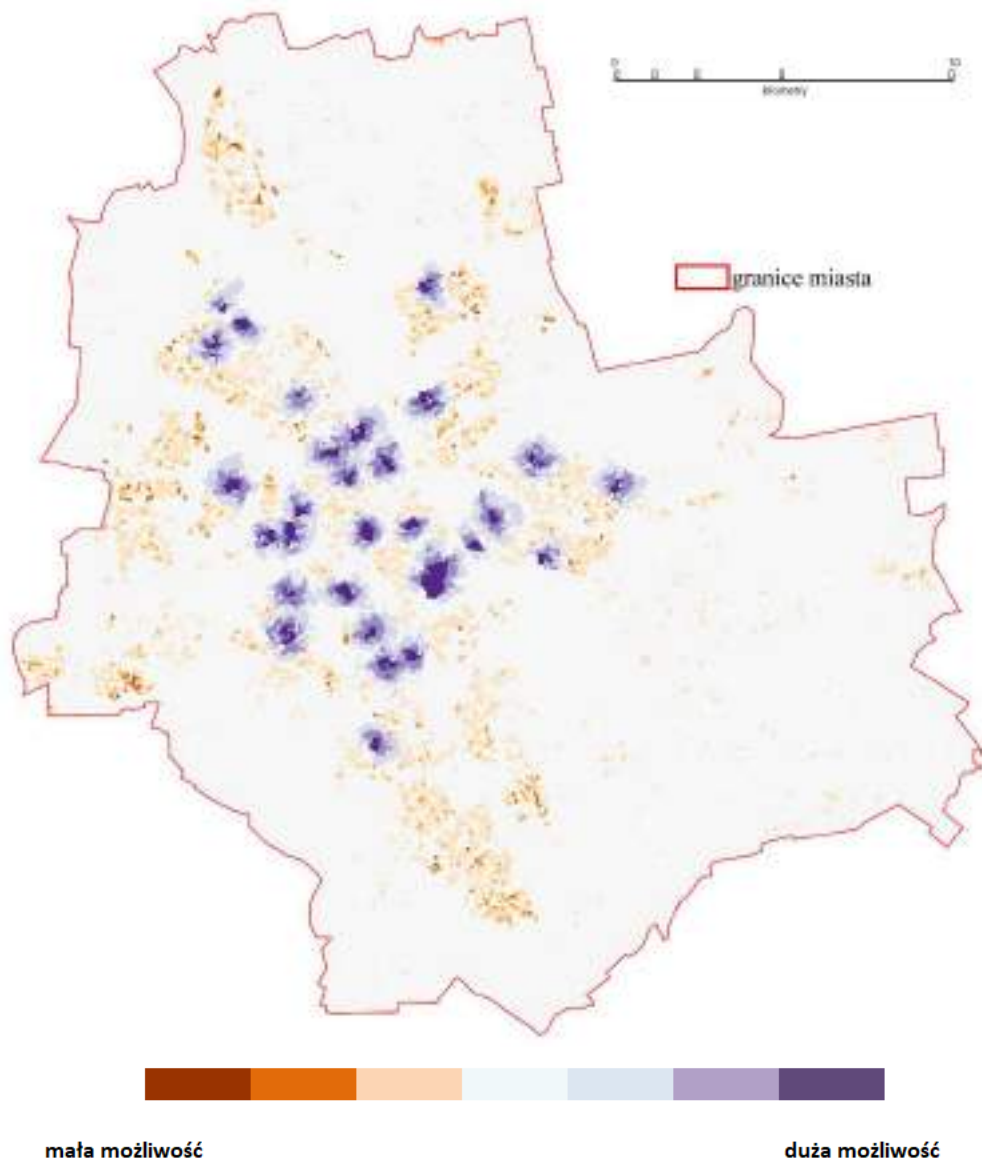

Dzieci w kategoriach wiekowych
powyżej 50 20 do 50 10 do 20 1 do 10 brak

Rozmieszczenie placówek edukacji pozaszkolnej nie odpowiada rozmieszczeniu dzieci i młodzieży w Warszawie. Analizy wskazują na pewną ich nadreprezentację w Śródmieściu, na Woli czy na Ochocie. Widoczne są oczywiście niedobory w dzielnicach peryferyjnych, gdzie te placówki nie funkcjonują, zwłaszcza na osiedlach z dużym udziałem młodych mieszkańców - Nowodwory, Grodzisk, Stara Miłosna, Błonia Wilanowskie, wschodni Ursynów czy Skorosze.

Możliwość skorzystania z usług w placówkach edukacji pozaszkolnej

Odległość od placówek edukacji pozaszkolnej
w stosunku do liczby dzieci w wieku szkolnym

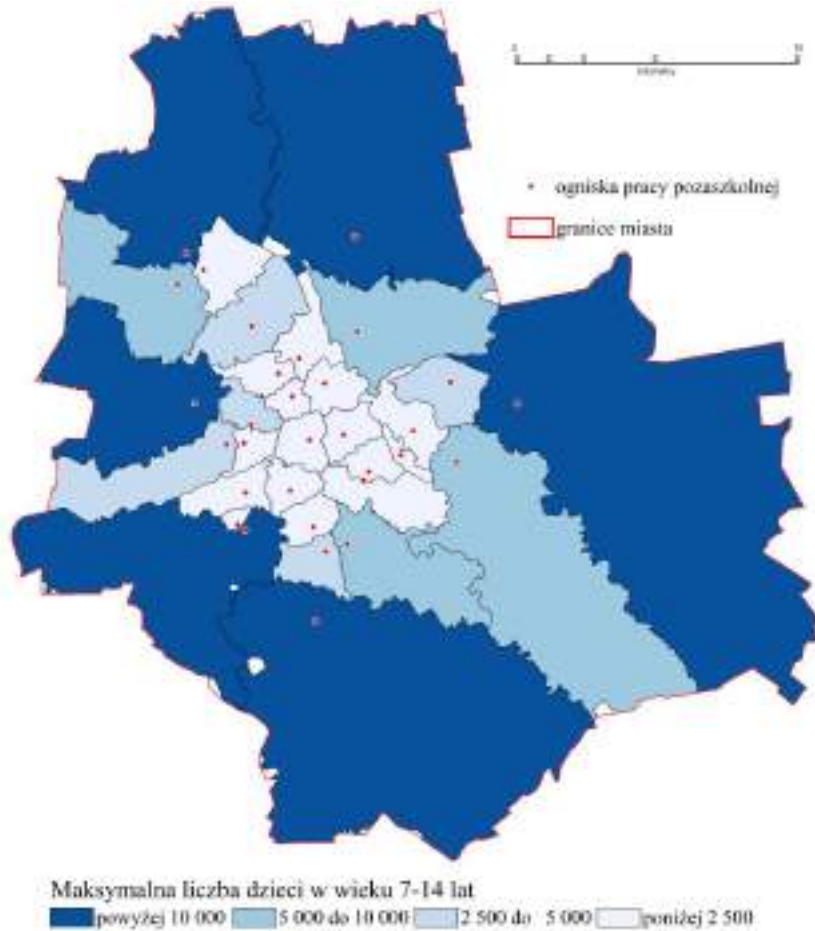
Analiza potwierdza nadreprezentację placówek edukacji pozaszkolnej w centralnej części miasta.

Duże możliwości skorzystania z usług edukacyjnych występują przede wszystkim w Śródmieściu, na Woli i Ochocie, a także w na Saskiej Kępie, na Bródnie, w rejonie Wawrzyszewa i Wrzeciona.

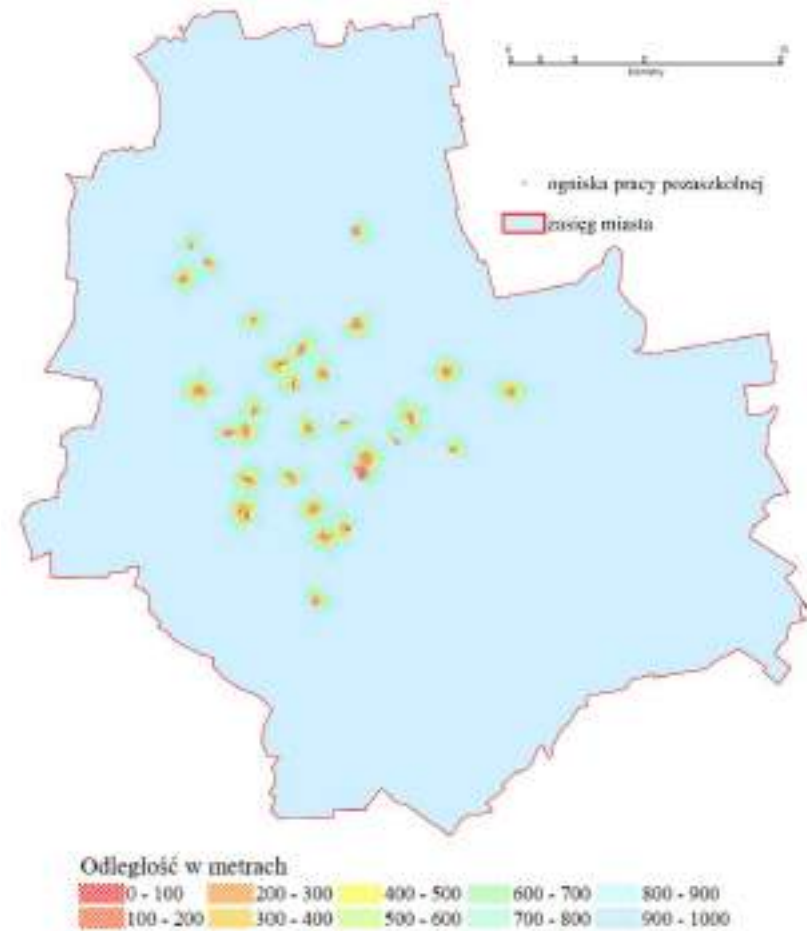
Najgorsze możliwości skorzystania z usług edukacyjnych blisko domu mają młodzi mieszkańcy zamieszkujący Nowodwory, Tarchomin i Grodzisk, Ursynów i zachodni Wilanów, Skorosze, Gołębki, Górcze czy część osiedli na Bemowie.

Liczba ludności w zasięgu najbliższej placówki edukacji pozaszkolnej i ekwidystanty pieszego dojścia

Liczba mieszkańców w wieku szkolnym
w zasięgu najbliższej placówki edukacji pozaszkolnej

Dostępność przestrzenna placówek edukacji pozaszkolnej –
ekwidystanty dojścia pieszego

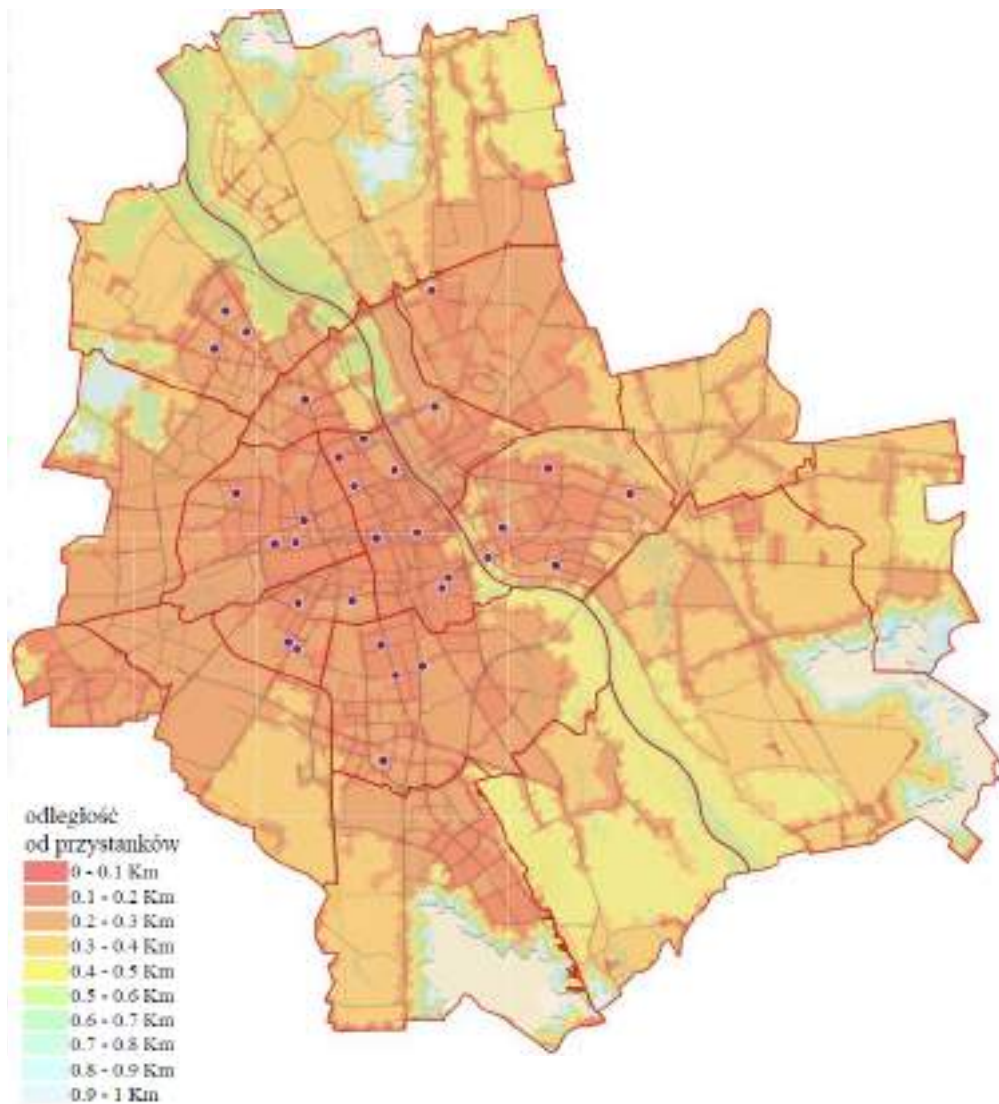

W przypadku placówek edukacji pozaszkolnej występują wyjątkowo duże różnice w ich dostępności oraz maksymalnej liczbie dzieci i młodzieży w granicach ich potencjalnej obsługi. W zasięgu potencjalnej obsługi placówek na Goctawku, Bródnie, Wrzecionie, Kole, Rakowcu i Służewiu mieszka ponad 10 tys. osób w wieku szkolnym.

Mniej niż 2 500 dzieci i młodzieży w zasięgu najbliższej placówki mieszka przede wszystkim w Śródmieściu, wschodniej części Bielani, na Saskiej Kępie czy na Szczęśliwicach.

Dostępność komunikacyjna placówek edukacji pozaszkolnej

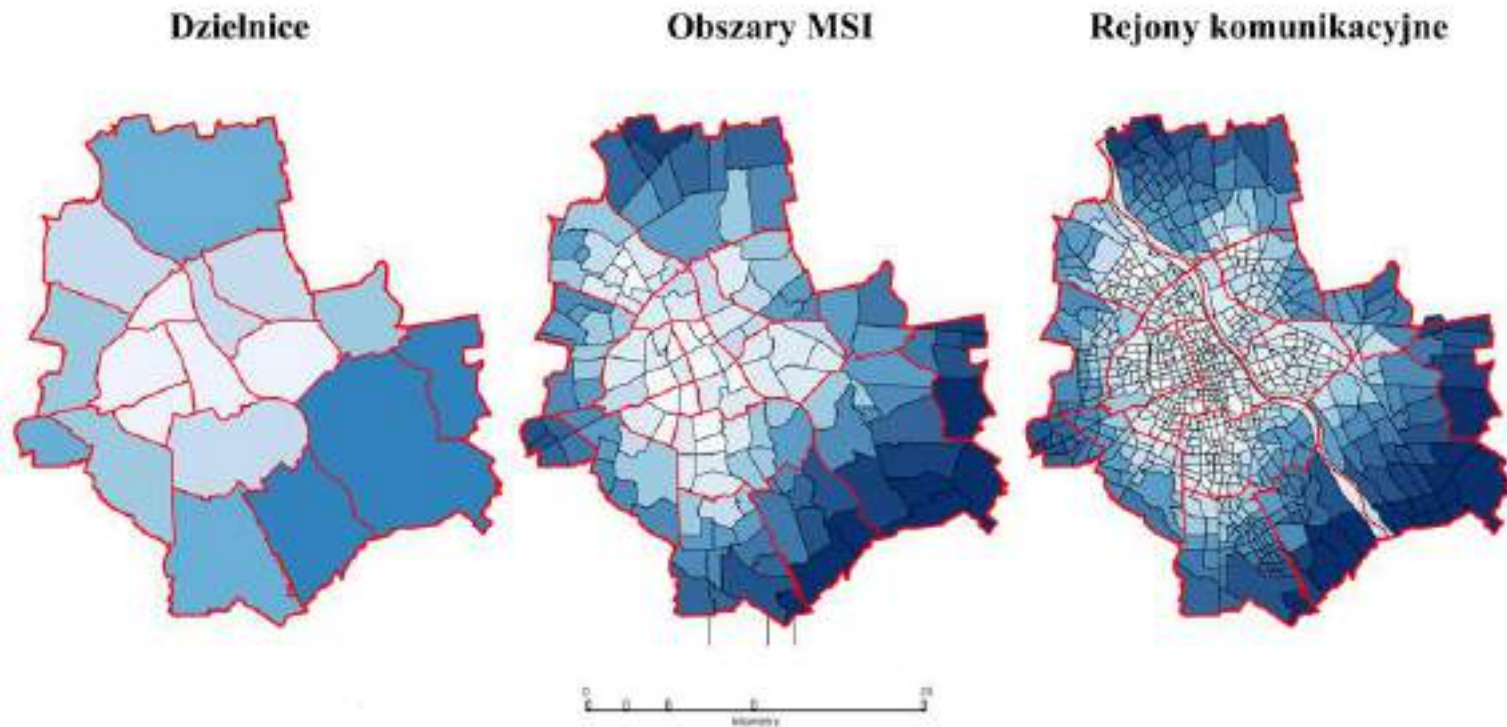
Położenie placówek edukacji pozaszkolnej na tle przystanków komunikacji publicznej

Placówki edukacji pozaszkolnej położone są przede wszystkim w dzielnicach centralnych, co przekłada się na ich dobrą dostępność komunikacyjną.

Zlokalizowane są one w odległości nie większej niż 300 metrów od przystanków.

Średnia odległość do najbliższej placówki edukacji pozaszkolnej

Mieszkańcy Warszawy do najbliższej placówki edukacji pozaszkolnej ma 4,4 km. Najbliżej mają mieszkańcy Śródmieścia – 1 km, najwięcej Wesołej – 9,1 km.

Można zaobserwować pewne różnice w dostępności placówek w dzielnicach takich jak Bielany, Targówek, Wawer czy Ursynów.

Najbliżej do placówki edukacji pozaszkolnej mają mieszkańcy Starego i Nowego Miasta – 520 m i 650 m. W ciągu 10 minut pieszo z domu do placówki dotrzeć mogą również mieszkańcy Wierzbna (720 m).

Najdalej do szkoły mają mieszkańcy peryferyjnych osiedli Wawra: Aleksandrowa i Falenicy, odpowiednio: 13,2 km oraz 12,1 km. Mieszkańcy obszarów: Stara Miłosna, Skarpa Powsińska, Powsin, Miedzeszyn i Kępa Zawadowska mają do pokonania więcej niż 6 km.

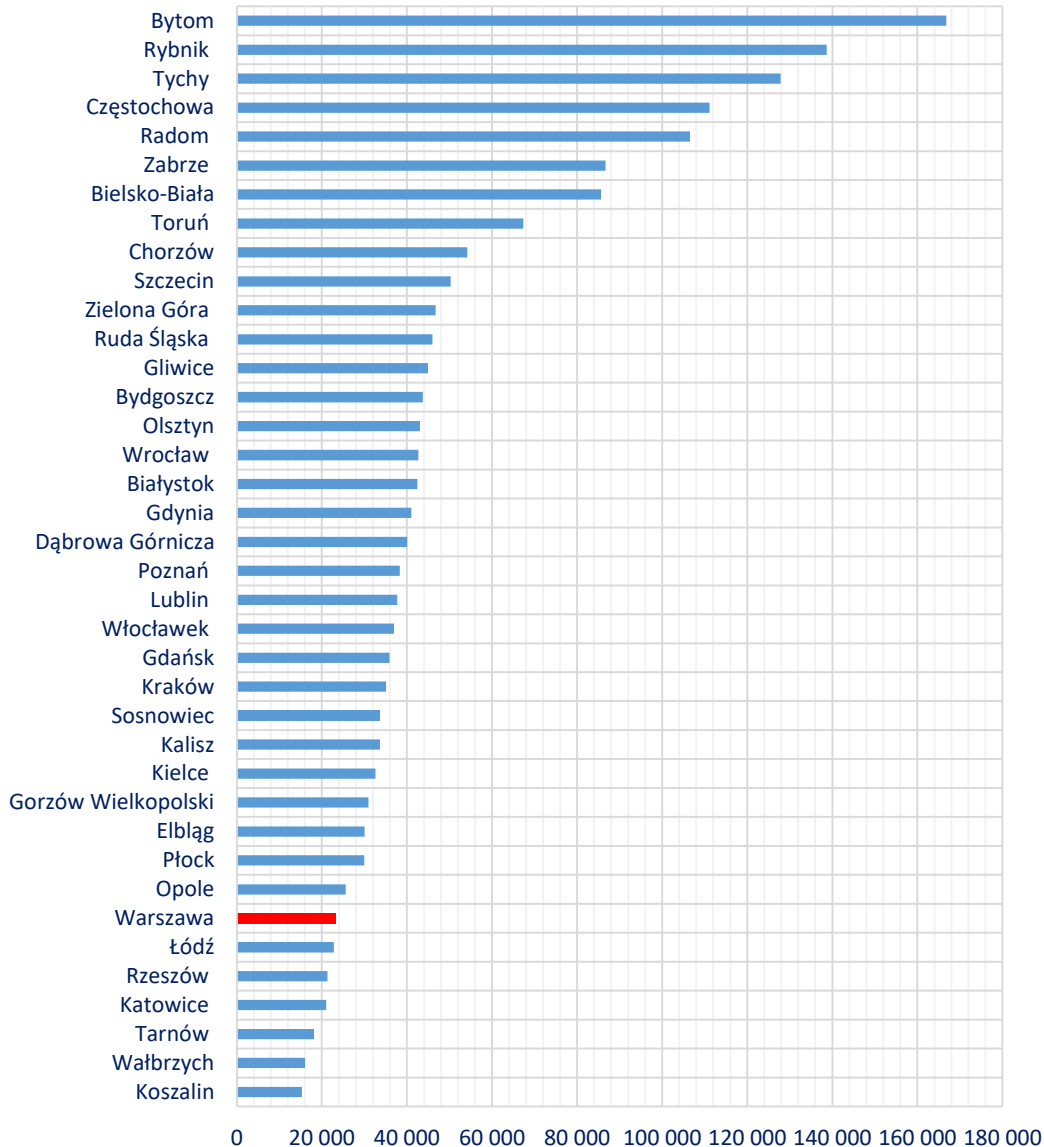
A close-up photograph of a hand holding a red pushpin, about to place it on a map. The map shows various geographical features and colors. The background is blurred.

6.3. Pomoc społeczna

6. 3.1. Żłobki

Nasycenie żłobkami w miastach pow. 100 tys. mieszkańców

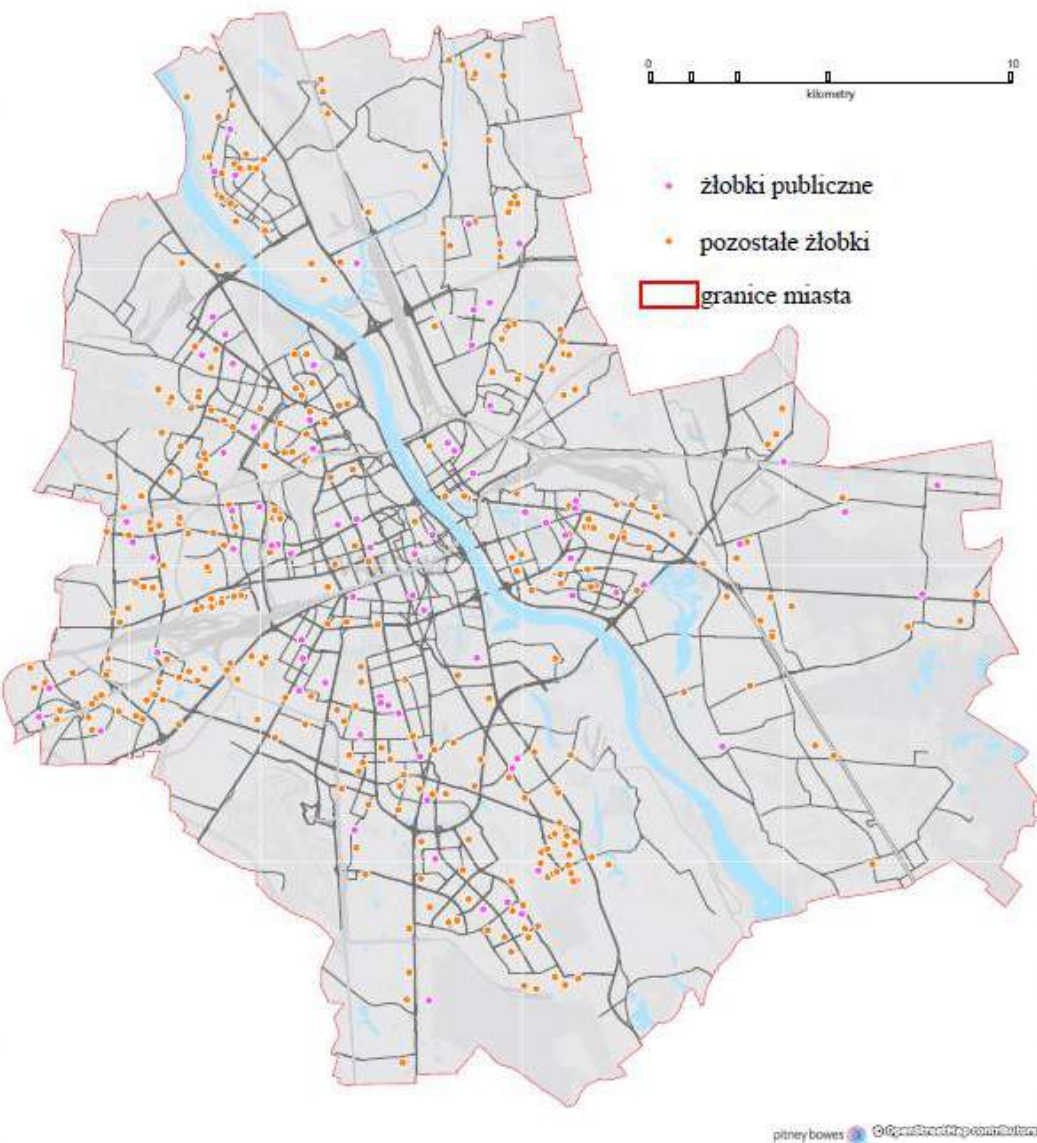
Liczba mieszkańców na żłobek podległy samorządowi terytorialnemu

- Średnio w miastach o liczbie ludności powyżej 100 tys. na jeden żłobek podległy samorządowi terytorialnemu przypada 50 645 mieszkańców.
- W Warszawie na 1 placówkę przypada znacznie mniej tj. 23 091 osób, co pozycjonuje stolicę na 7 miejscu wśród badanych miast. Najniższy wskaźnik, a więc największe nasycenie występuje w Koszalinie i Wałbrzychu – poniżej 20 tys.
- Najgorsza sytuacja wystąpiła w Bytomiu, gdzie na żłobek przypada ponad 160 tys. mieszkańców.

Rozmieszczenie żłobków w Warszawie

Rozmieszczeni żłobków w Warszawie

Żłobków i klubów malucha działa w mieście ponad 400. Są one położone we wszystkich dzielnicach, przede wszystkim wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych. Koncentracja tych placówek widoczna jest w sąsiedztwie nowych osiedli mieszkaniowych, tj. miasteczka Wilanów, osiedla na Białołęce czy we Włochach, osiedla Wilno na Targówku.

Ze względu na przedmiot badania analizie poddano lokalizację i dostępność 80 żłobków publicznych w Warszawie.

Najwięcej placówek działa w dzielnicy Mokotów – 10. Ponad 5 placówek funkcjonuje również w dzielnicach Białołęka, Praga Południe, Bielany, Wola, Śródmieście i Ursynów. Najmniej żłobków publicznych położonych jest w dzielnicach peryferyjnych tj. Wilanów, Włochy oraz Rembertów.

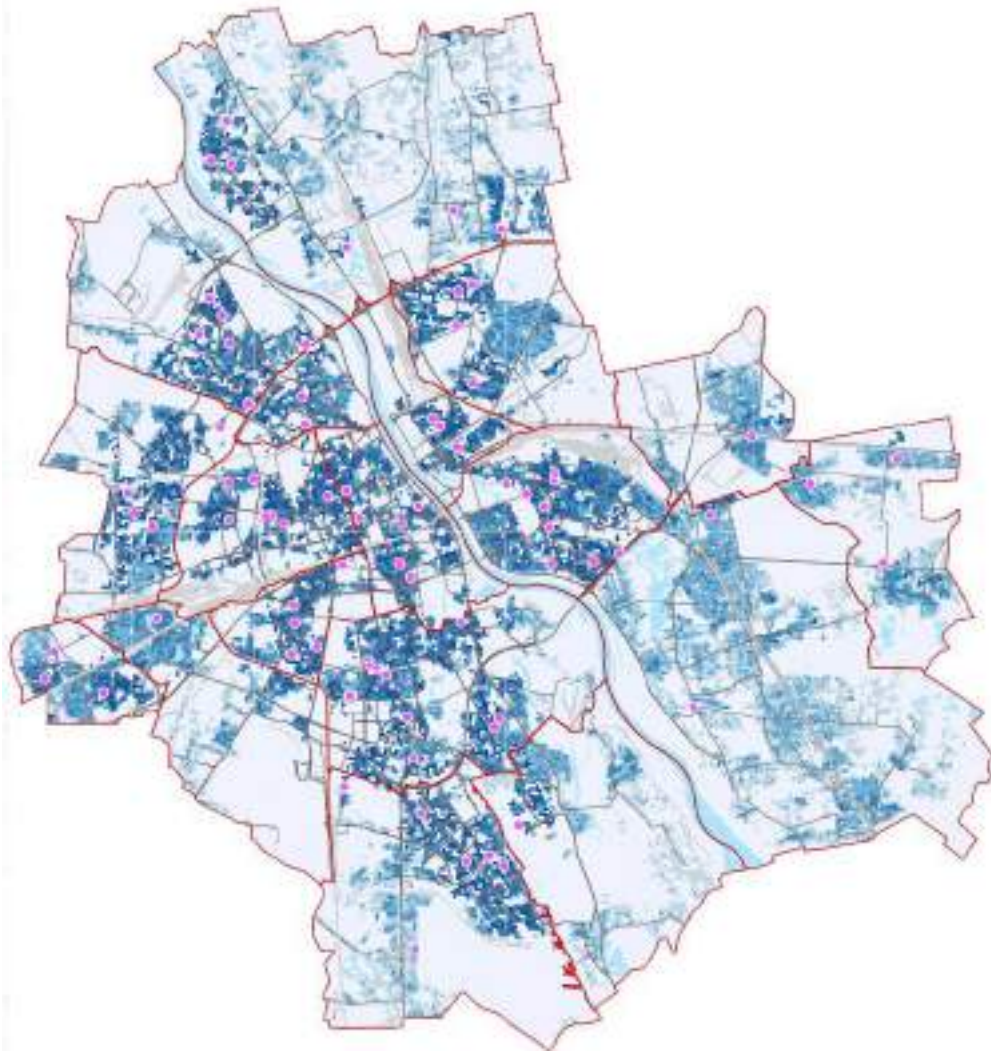
Rozmieszczenie żłobków a rozmieszczenie ludności

Rozmieszczenie żłobków na tle rozmieszczenia ludności ogółem

Na żłobek publiczny przypada w Warszawie 24 632 mieszkańców, tj. blisko 5 razy więcej niż w przypadku przedszkola.

Najwyższy wskaźnik, powyżej 40 tys., odnotowano dla trzech dzielnic peryferyjnych: Wawer, Wilanów, Włochy.

Najniższy zaś dla Wesołej – 9 018.

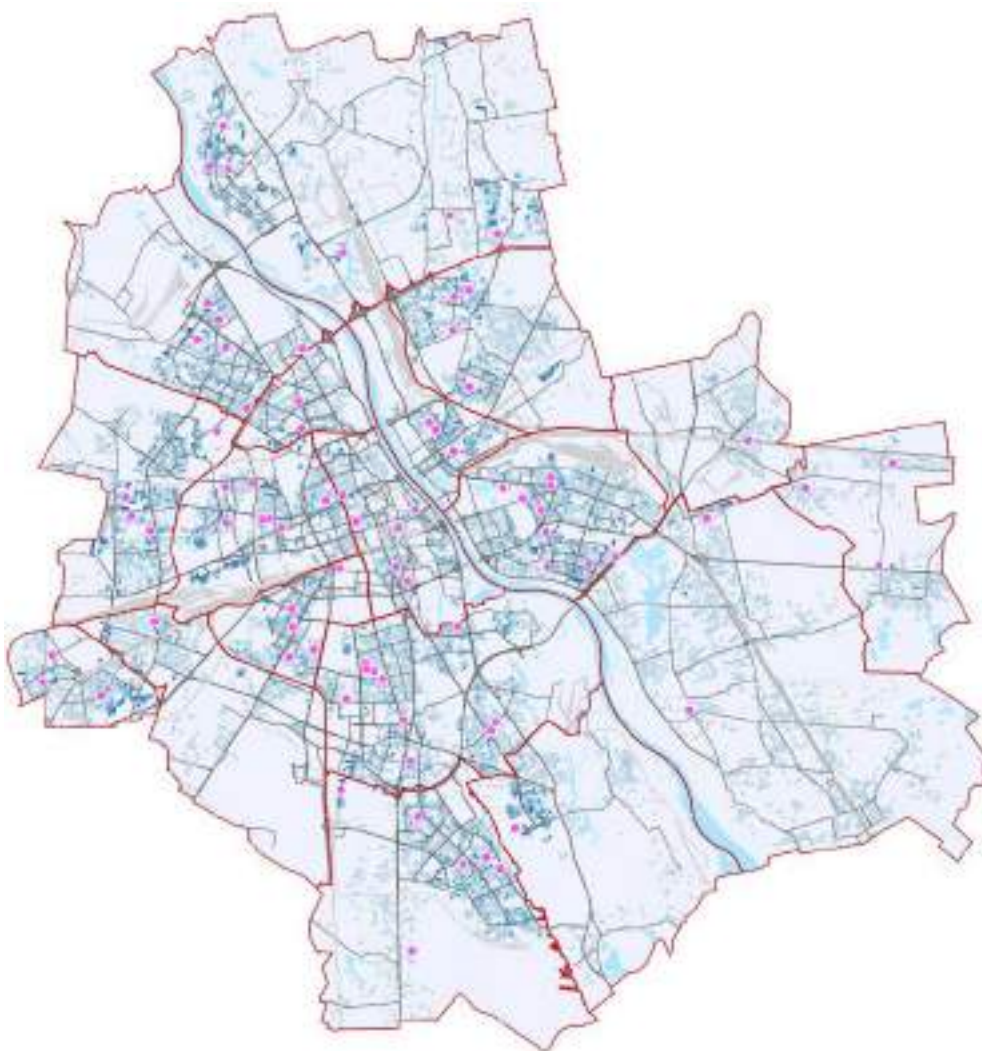

Ludność ogółem, produkcyjna, poprodukcyjna

powyżej 200 50 do 200 20 do 50 1 do 20 brak

Rozmieszczenie żłobków a rozmieszczenie ludności

Rozmieszczenie żłobków na tle rozmieszczenia dzieci w wieku 0-2 lata

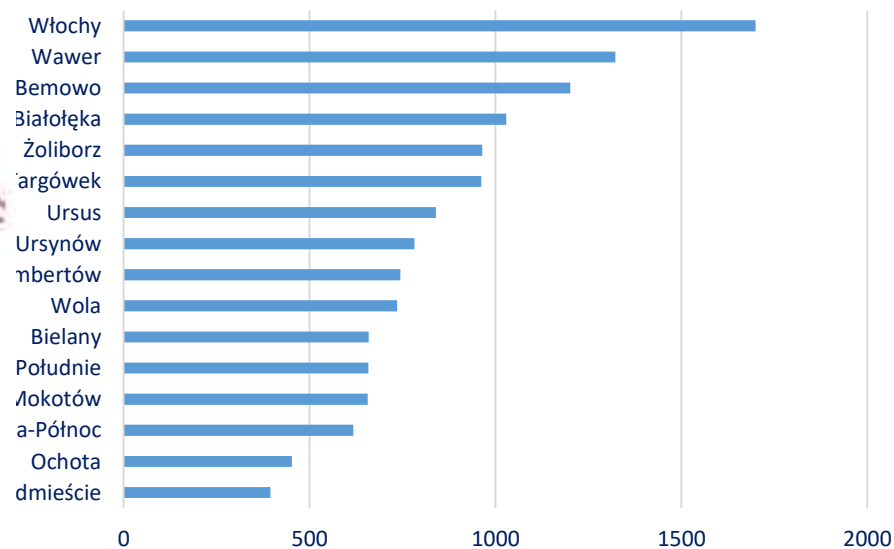
Dzieci w kategoriach wiekowych

0-2 3-4 5-6 7-8 9-10

Ważna jest dostępność tych placówek wśród dzieci w wieku 0-2 lata. Średnio na 1 żłobek przypada w stolicy 2 367 dzieci w tym wieku. Najwięcej we Włochach – 1 699, zaś najmniej w Wesołej – 290.

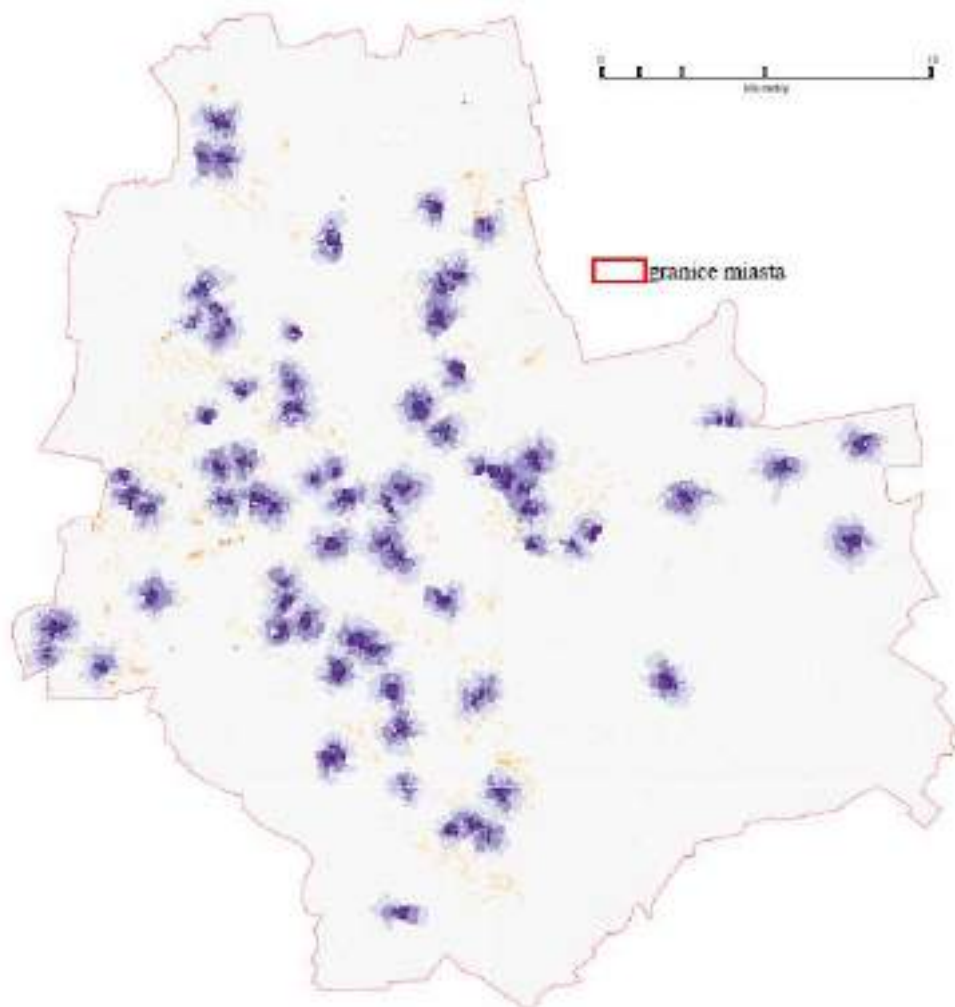
Na obszarach koncentracji dzieci w tym wieku (Białołęka, Wilanów, Targówek, Bemowo, Ursus) usługi opiekuńcze oferują prywatne żłobki i kluby malucha.

Liczba dzieci w wieku 0-2 lata przypadająca na żłobek publiczny

Możliwość skorzystania z usług opiekuńczych w żłobku

Odległość od żłobków w stosunku do liczby dzieci w wieku 0-2 lata

Przeprowadzona analiza potwierdza nadreprezentację żłobków na osiedlach starzejących się na terenie Śródmieścia, Pragi Południe, Wesołej, Żoliborza i Ursusa.

Najgorsze możliwości skorzystania z usług opiekuńczych mają mieszkańcy osiedli we wschodniej Białołęce, na Pradze Południe, na Bemowie, na Ursynowie, w rejonie Elsnerowa, Odolan, Wilanowa Wysokiego.

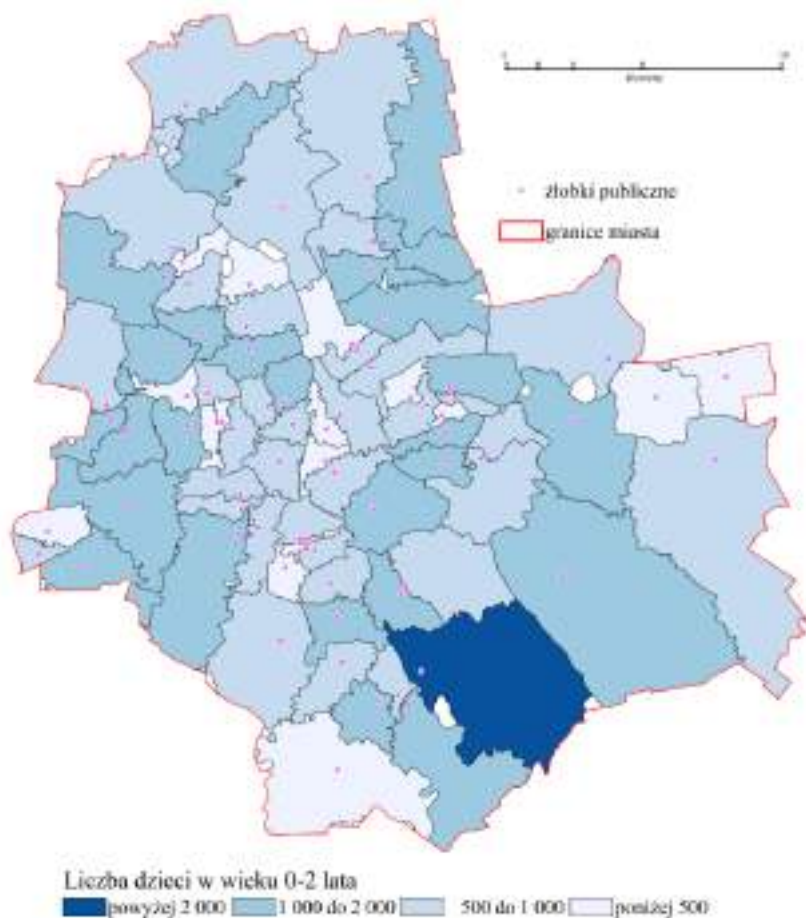

mała możliwość

duża możliwość

Liczba ludności w zasięgu najbliższego żłobka i ekwidystanty pieszego dojścia

Liczba dzieci w wieku 0-2 lata w zasięgu najbliższego żłobka

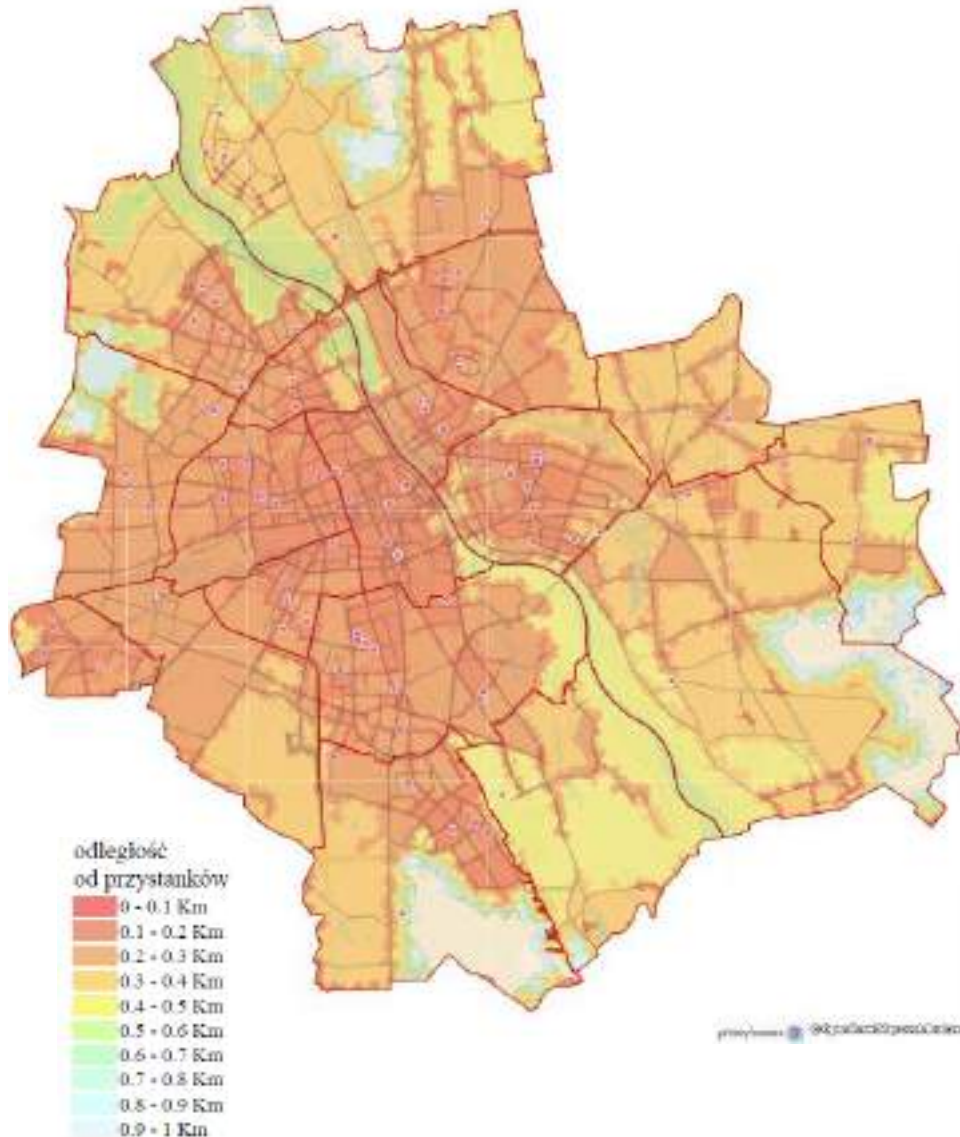
Dostępność przestrzenna żłobków – ekwidystanty dojścia pieszego

W przeważającej części miasta obszar potencjalnej obsługi żłobka publicznego zamieszkuje poniżej 1 000 dzieci w wieku 0-2 lata. Obszary zamieszkiwane przez mniej niż 500 dzieci występują w kilku dzielnicach tj. Śródmieście, Mokotów, Wesoła, Bielany, Ursynów czy Ursus.

Dostępność komunikacyjna żłobków

Położenie żłobków na tle przystanków komunikacji publicznej

Większość żłobków publicznych jest łatwo dostępna komunikacją publiczną.

Placówki w dzielnicach: Śródmieście, Wola, Mokotów, Praga Północ, Ursus, Targówek zlokalizowane są w odległości nie większej niż 200 metrów od przystanków.

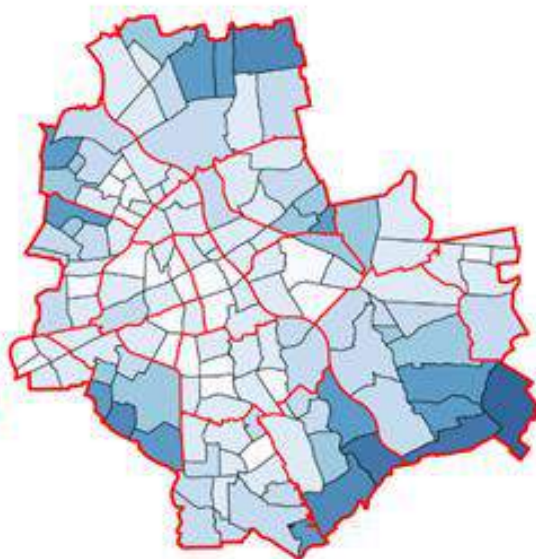
W największej odległości od przystanków położone są żłobki w dzielnicach: Białołęka, Wawer oraz Wilanów, tj. 400-500 metrów.

Średnie odległości do najbliższego żłobka

Dzielnice

Obszary MSI

Rejony komunikacyjne

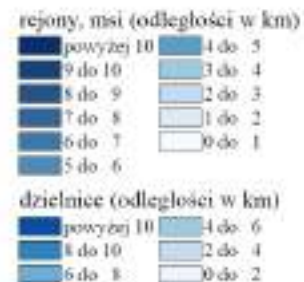

Średnio mieszkaniec Warszawy mieszka w odległości 2,2 km od żłobka publicznego. Najbliżej mają mieszkańcy Śródmieścia – 1,12 km, najdalej Wilanowa – 3,91 km.

Analiza wykazała duże różnice w dostępności żłobków w dzielnicach. Występują one na terenie Wawra, Białołęki, Wilanowa, Włoch, Bemowa i Bielan.

Najbliżej mają mieszkańcy Wrzeciona – 590 metrów. Mniej niż 10 minut może zająć dojazd do najbliższej placówki mieszkańcom obszarów: Rakowiec, Powiśle, Jelonki Północne, Młynów i Niedźwiadek.

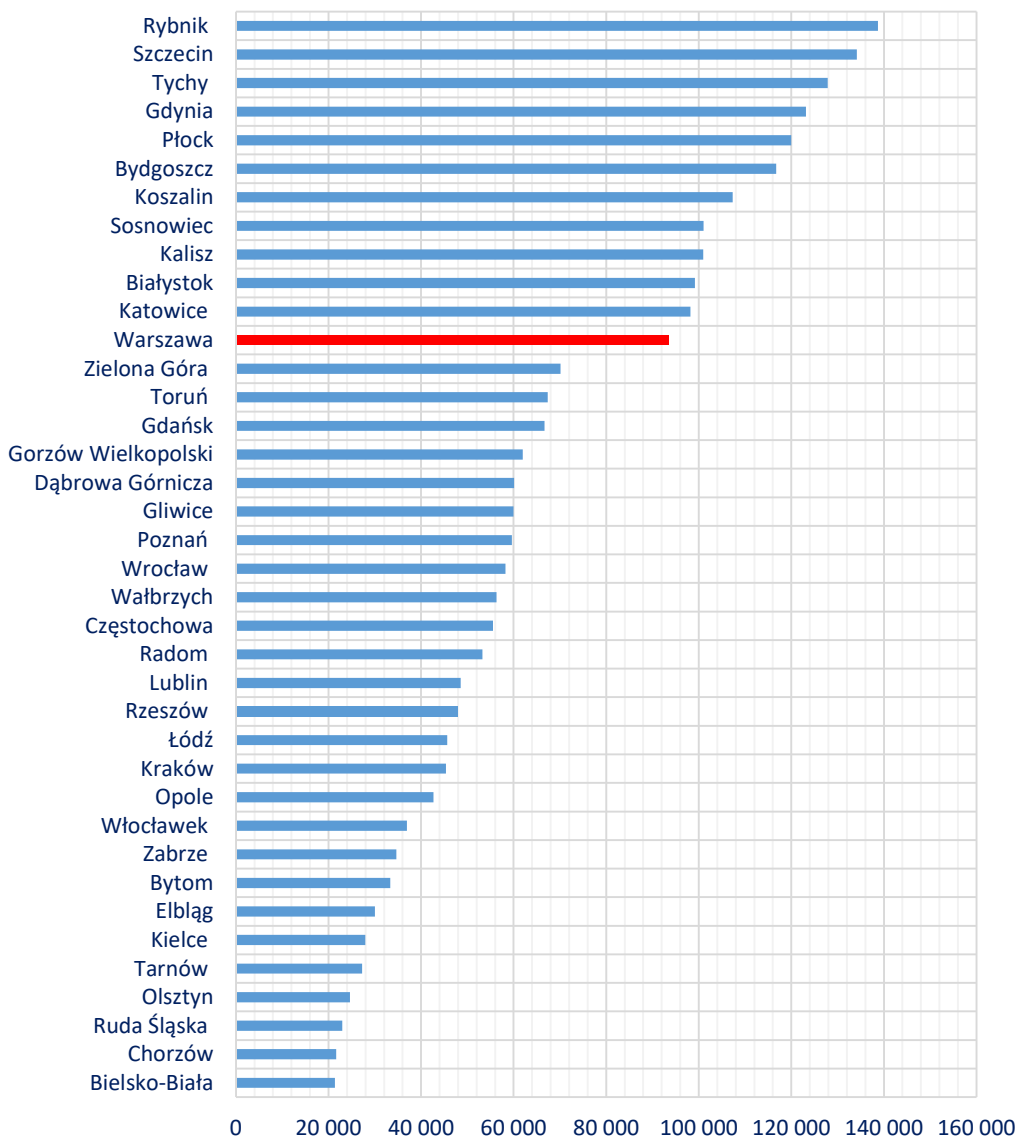
Najdalej do żłobka mają mieszkańcy Aleksandrowa (Wawer) – aż 7,2 km. Mieszkańcy obszarów: Żałuski, Powsin, Kobiątka, Kępa Zawadowska i Szamocin mają do pokonania więcej niż 5 km.

6. 3.2. Domy i ośrodki pomocy społecznej

Nasycenie domami pomocy społecznej w miastach pow. 100 tys. mieszkańców

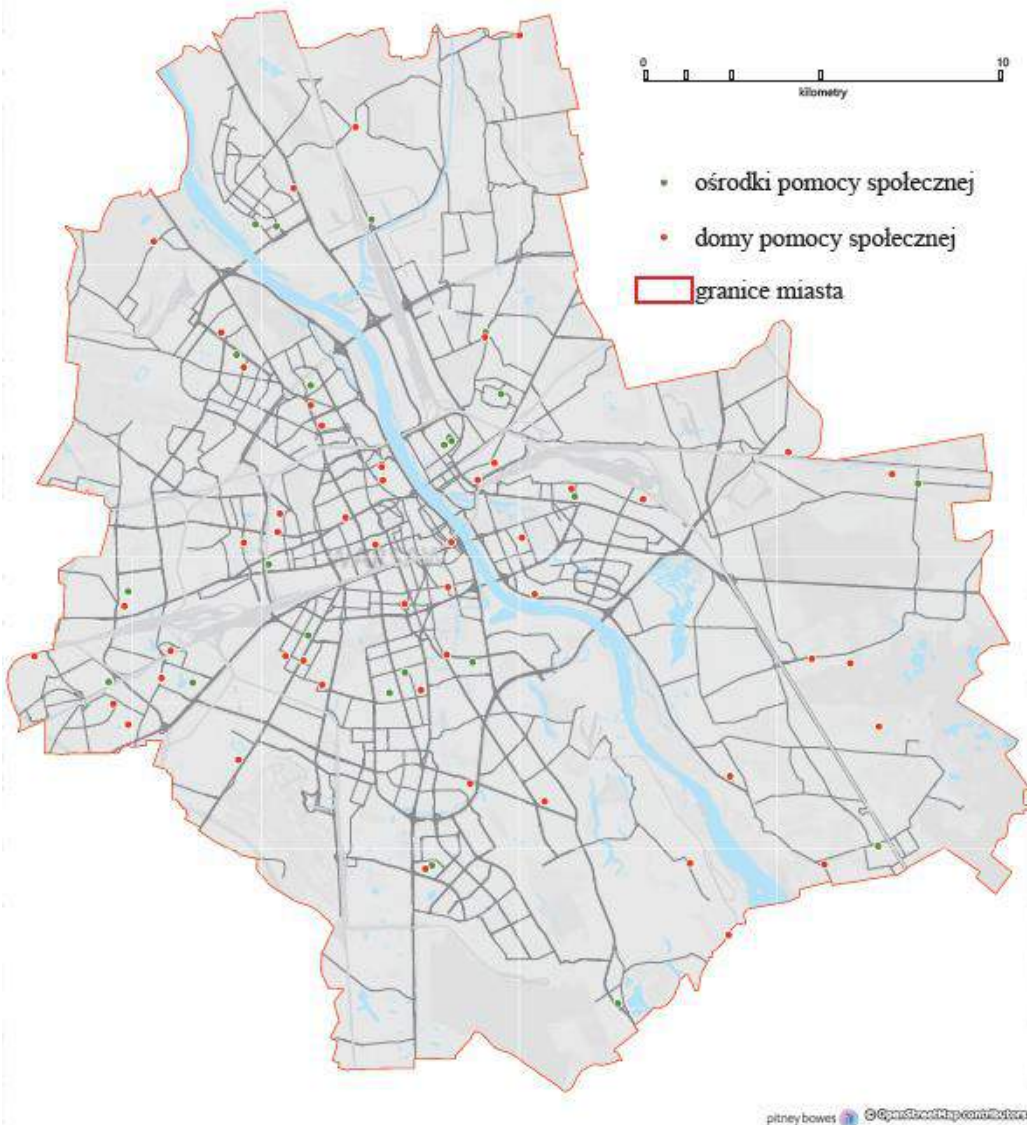
Liczba mieszkańców na dom pomocy społecznej

- Średnio w miastach o liczbie ludności powyżej 100 tys. na dom pomocy społecznej przypada 66 870 mieszkańców.
- W Warszawie na 1 placówkę przypada więcej tj. 93 577 osób, co pozycjonuje stolicę na 27 miejscu wśród badanych miast. Najniższy wskaźnik, a więc największe nasycenie występuje w Bielsku-Białej, Chorzowie, Rudzie Śląskiej i Olsztynie – poniżej 25 tys.
- Najgorsza sytuacja wystąpiła w Rybniku i Szczecinie, gdzie na dom pomocy przypada ponad 130 tys. mieszkańców.

Rozmieszczenie domów i ośrodków pomocy społecznej

Rozmieszczenie domów i ośrodków pomocy społecznej w Warszawie

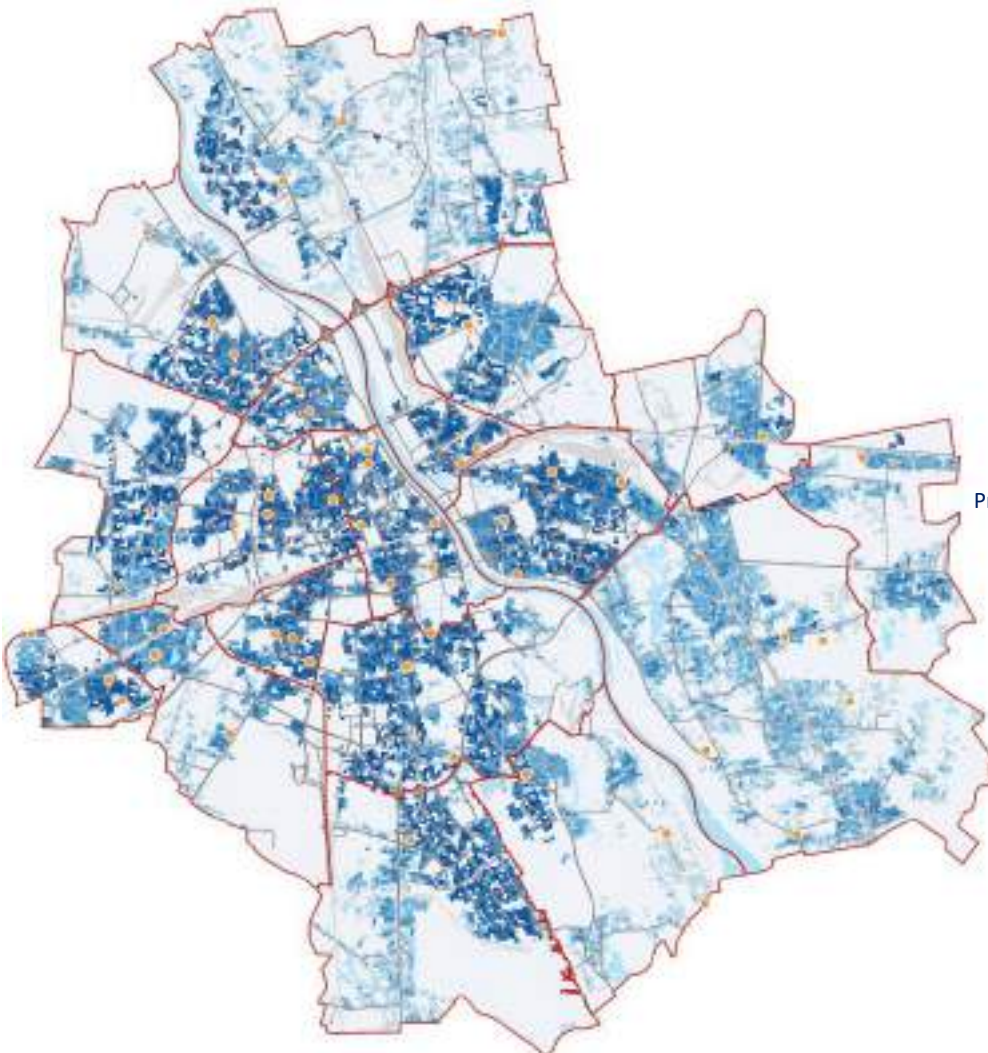
W Warszawie działa 28 ośrodków pomocy społecznej (OPS) oraz 55 domów pomocy społecznej (DPS).

Najwięcej OPS zlokalizowanych jest w dzielnicach: Białołęka, Praga Południe, Mokotów i Targówek – po 3 placówki. W pozostałych dzielnicach działa po jednym OPS.

Domy pomocy społecznej również świadczą swoje usługi we wszystkich dzielnicach. Najwięcej placówek jest w dzielnicach Włochy i Śródmieście – po 7 obiektów. Najmniej DPS jest na terenie Bemowa, Rembertowa, Targówka, Wesołej i Ursynowa.

Rozmieszczenie DPS a rozmieszczenie ludności

Rozmieszczenie domów pomocy społecznej na tle rozmieszczenia ludności ogółem

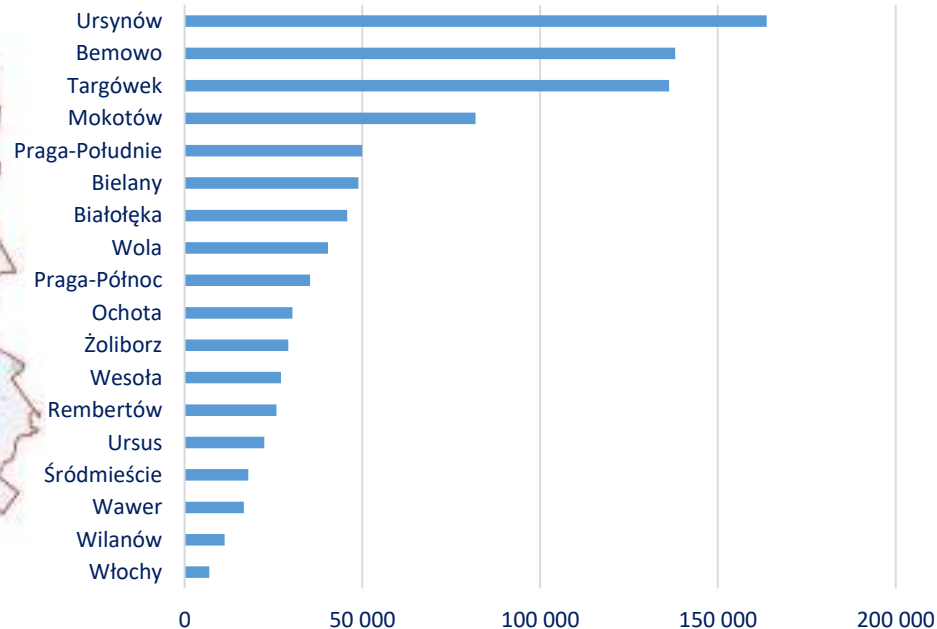
Ludność ogółem, produkcyjna, poprodukcyjna

powyżej 200 50 do 200 20 do 50 1 do 20 brak

Dostępność domów pomocy społecznej jest różna. Średnio na DPS przypada 35 829 mieszkańców. Najwyższy wskaźnik, odnotowano dla Ursynowa - 163 773.

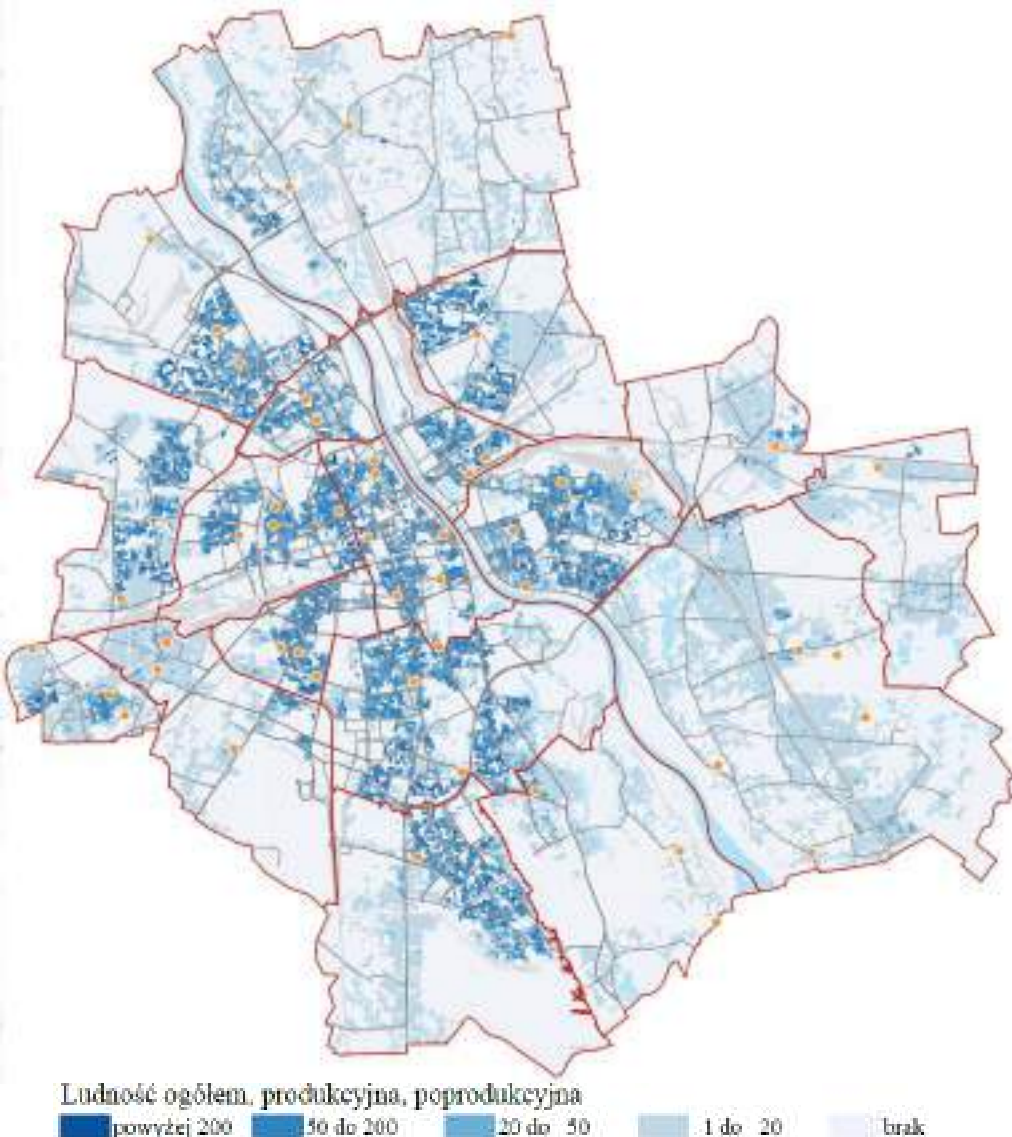
Powyżej 130 tys. mieszkańców przypada na jedną placówkę także w dzielnicach Targówek i Bemowo. Najniższy wskaźnik odnotowano dla dzielnicy Włochy – 925.

Liczba mieszkańców przypadająca na dom pomocy społecznej

Rozmieszczenie DPS a rozmieszczenie ludności

Rozmieszczenie domów pomocy społecznej na tle rozmieszczenia ludności w wieku poprodukcyjnym

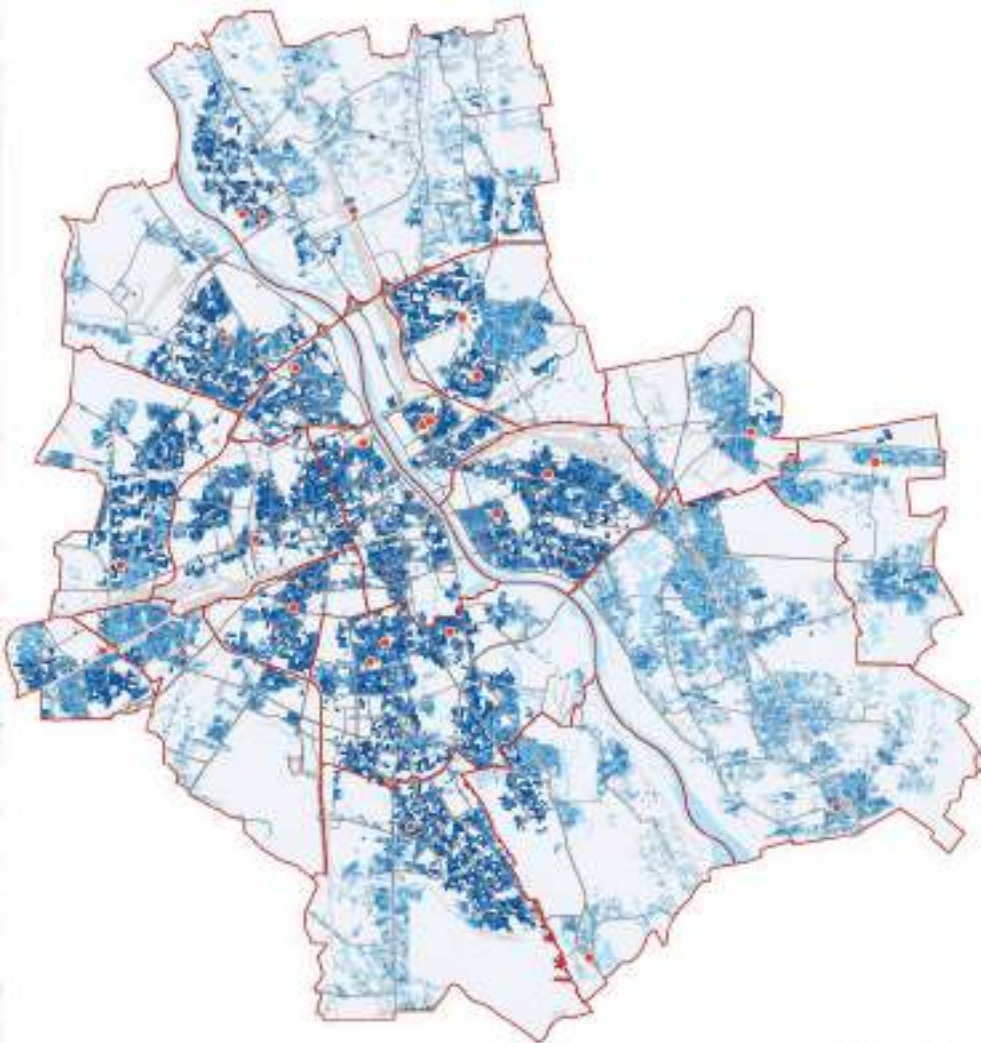
Rozmieszczenie domów pomocy społecznej nie odpowiada rozkładowi ludności w mieście. Widoczna jest ich nadreprezentacja w dzielnicach peryferyjnych – przede wszystkim we Włochach, Wawrze i w Wilanowie.

Dostępność dla mieszkańców w zależności od ich wieku także jest różna. Szczególnie ważna wydaje się dostępność tych placówek dla osób starszych. Na jeden dom pomocy społecznej w mieście przypada 8 026 osób w wieku poprodukcyjnym.

Najwięcej seniorów na jedną placówkę w dzielnicy przypada na Bemowie, Targówku i na Ursynowie – ponad 30 tys. Najmniej zaś w dzielnicach Włochy i Wilanów – ok. 1300-1400 osób. Różnice te są zatem ogromne.

Rozmieszczenie OPS a rozmieszczenie ludności

Rozmieszczenie ośrodków pomocy społecznej na tle rozmieszczenia ludności ogółem

Ludność ogółem, produkcyjna, poprodukcyjna

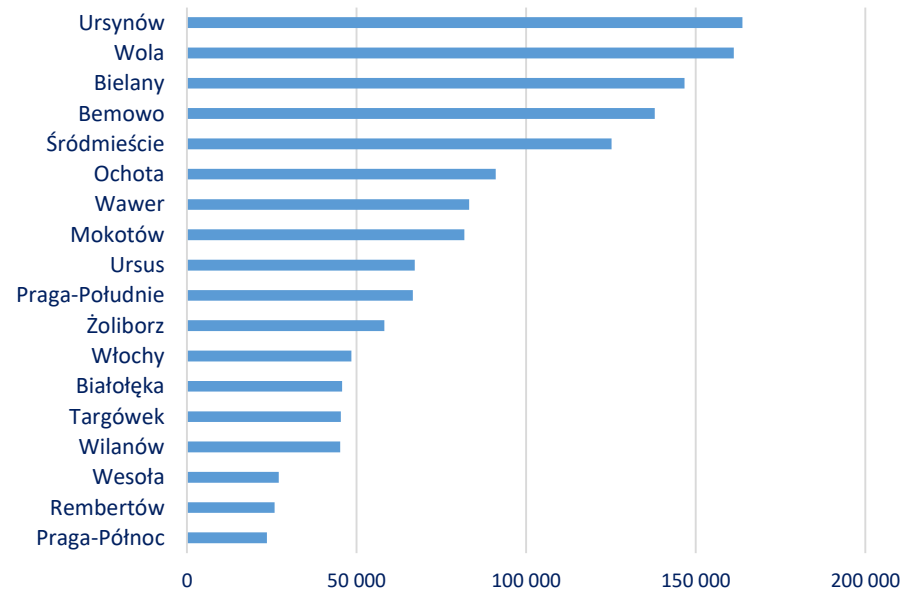
■ powyżej 200 ■ 50 do 200 ■ 20 do 50 ■ 1 do 20 ■ brak

W większości dzielnic działa jeden ośrodek pomocy społecznej. Na jedną placówkę przypada średnio 70 378 mieszkańców stolicy.

Najwyższy wskaźnik, odnotowano dla Ursynowa – 163 773. Powyżej 130 tys. mieszkańców przypada na jedną placówkę także w dzielnicach Bemowo, Bielany, Wola.

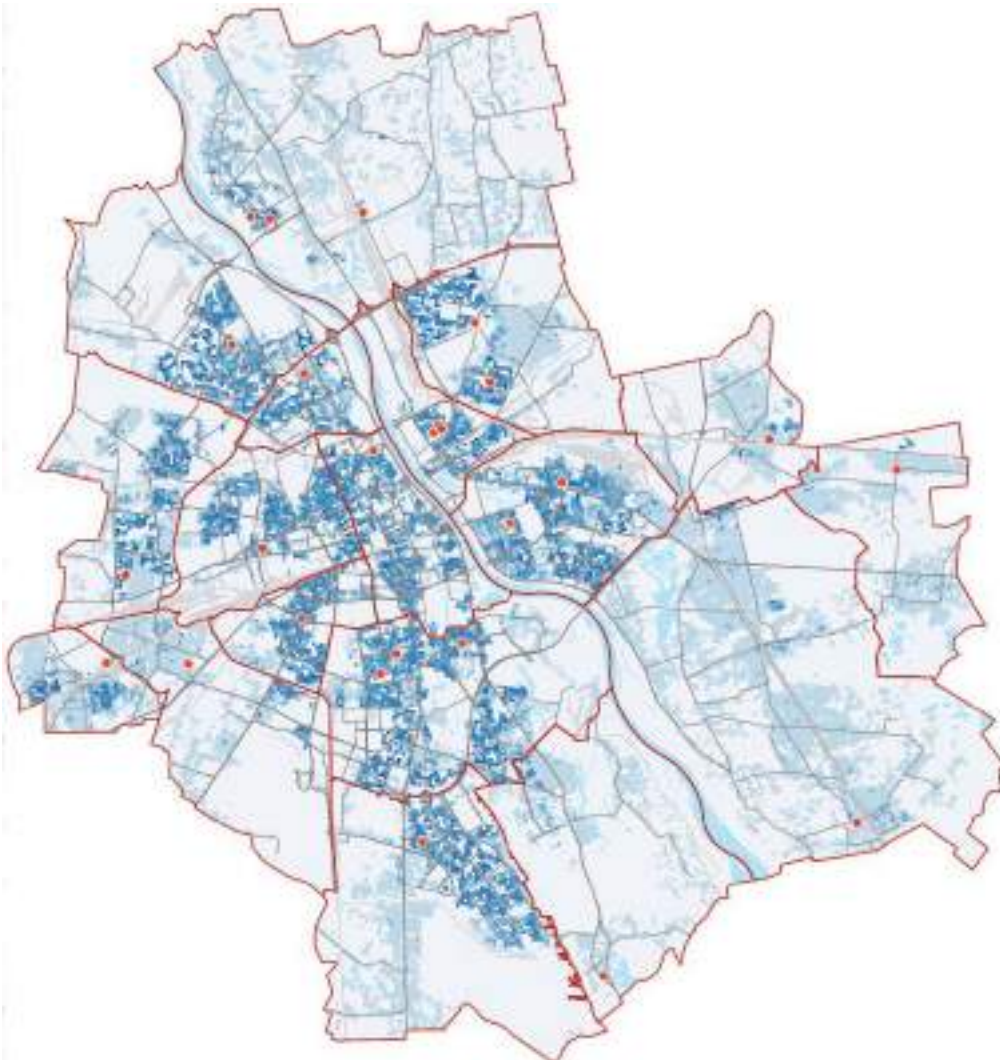
Najniższy wskaźnik odnotowano dla dzielnicy Praga Północ – 23 554. Mniej niż 30 tys. osób na jeden OPS występuje także w Rembertowie i Wesołej.

Liczba mieszkańców przypadająca na ośrodek pomocy społecznej

Rozmieszczenie OPS a rozmieszczenie ludności

Rozmieszczenie ośrodków pomocy społecznej na tle rozmieszczenia ludności w wieku produkcyjnym

Rozmieszczenie ośrodków pomocy społecznej nie odpowiada rozkładowi ludności w mieście. Widoczna jest ich nadreprezentacja w dzielnicach prawobrzeżnych: Praga Północ, Rembertów i Wesoła.

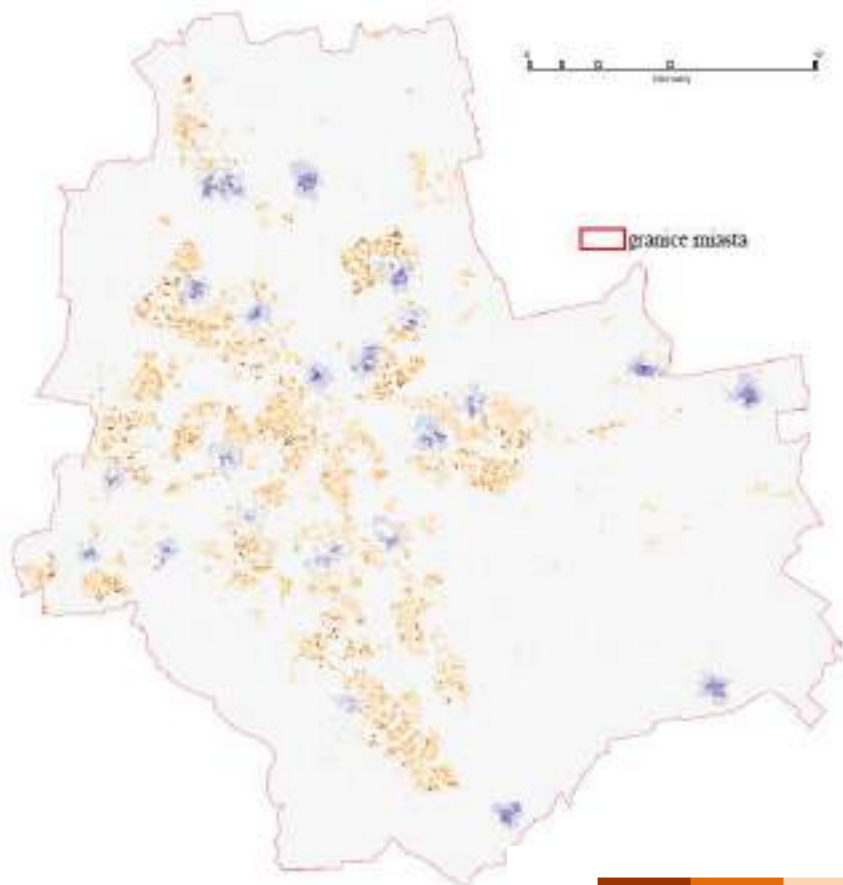
Dostępność dla mieszkańców w różnym wieku także jest różna. Na jeden ośrodek pomocy społecznej w mieście przypada 15 765 osób w wieku poprodukcyjnym. Najwięcej seniorów na jedną placówkę jest w dzielnicach: Śródmieście, Wola, Bielany i Ursynów – ponad 35 000 osób. Najmniej zaś w Wesołej i na Białołęce – poniżej 5 000 seniorów.

Ludność ogółem, produkcyjna, poprodukcyjna

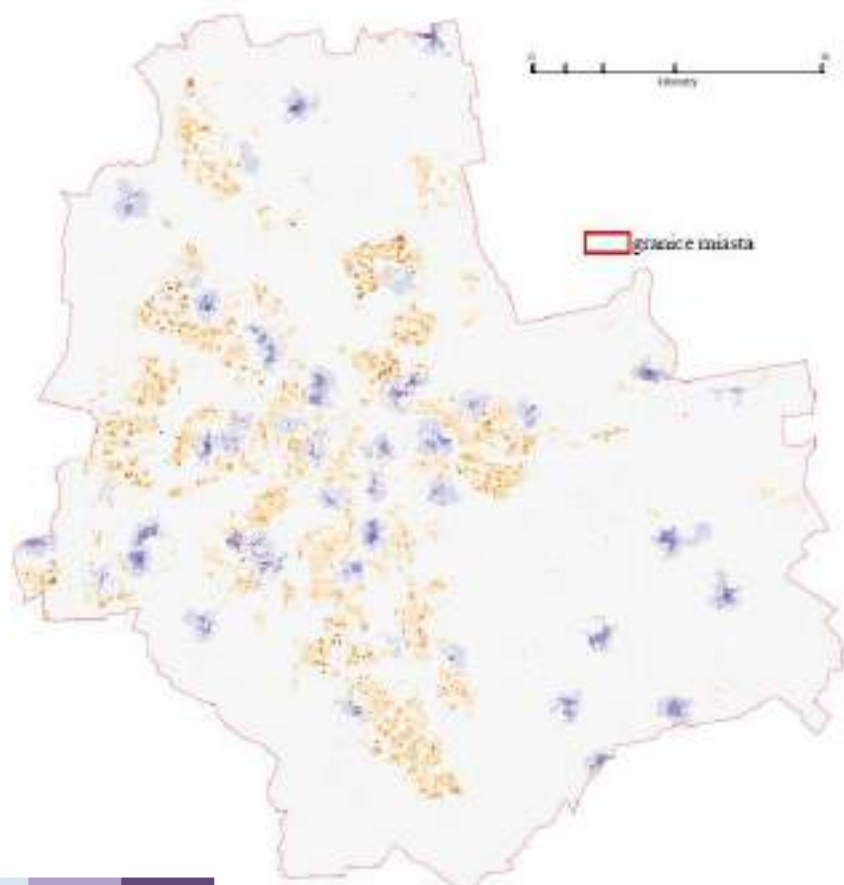
powyżej 200 50 do 200 20 do 50 1 do 20 brak

Możliwość skorzystania z usług DPS i OPS

Odległość od ośrodków pomocy społecznej w stosunku do liczby ludności

Odległość od domów pomocy społecznej w stosunku do liczby ludności

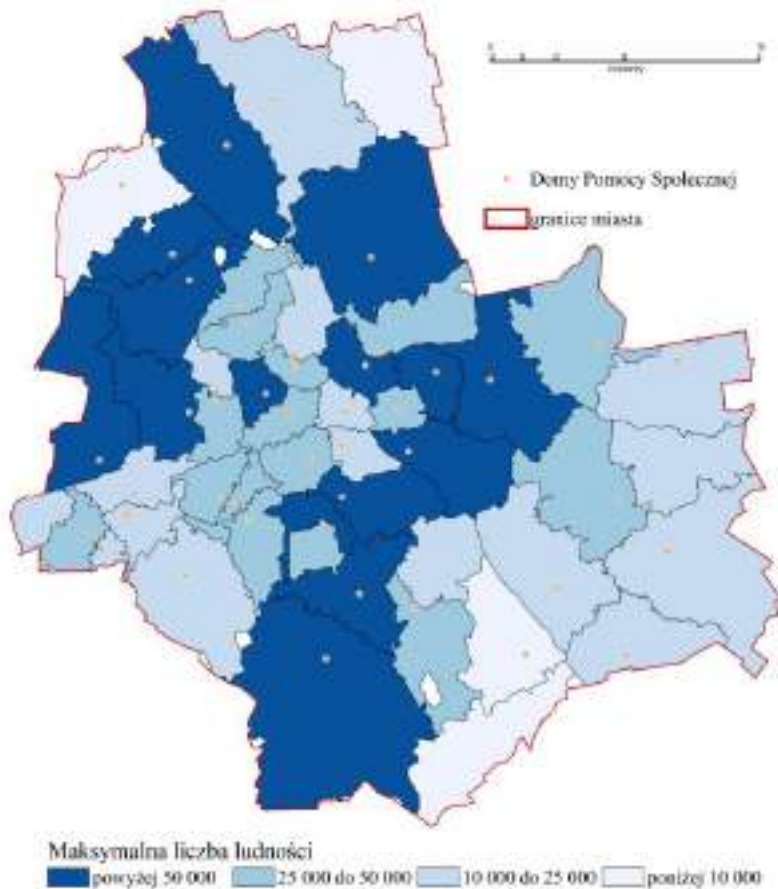
mała możliwość

duża możliwość

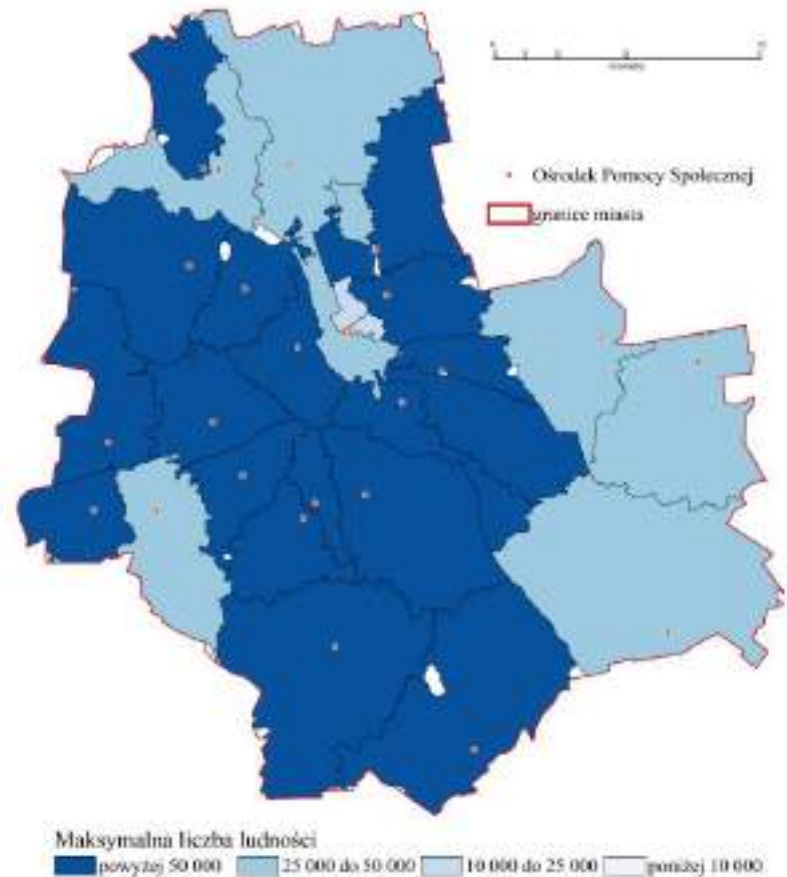
Przeprowadzona analiza wyraźnie pokazuje różnice w możliwości skorzystania z usług placówek pomocy społecznej w najbliższej okolicy. Największe możliwości w tym zakresie mają mieszkańcy Nowego Rembertowa, centralnej części Wesolej, Falenicy, Powsina, Włoch, Jelonek oraz kilku sąsiedztw w centralnej części miasta. Najmniejsze możliwości mają przede wszystkim mieszkańcy Bemowa, Ursynowa, Targówka.

Liczba ludności w zasięgu najbliższego DPS i OPS

Liczba ludności w zasięgu najbliższego domu pomocy społecznej

Liczba ludności w zasięgu najbliższego ośrodka pomocy społecznej

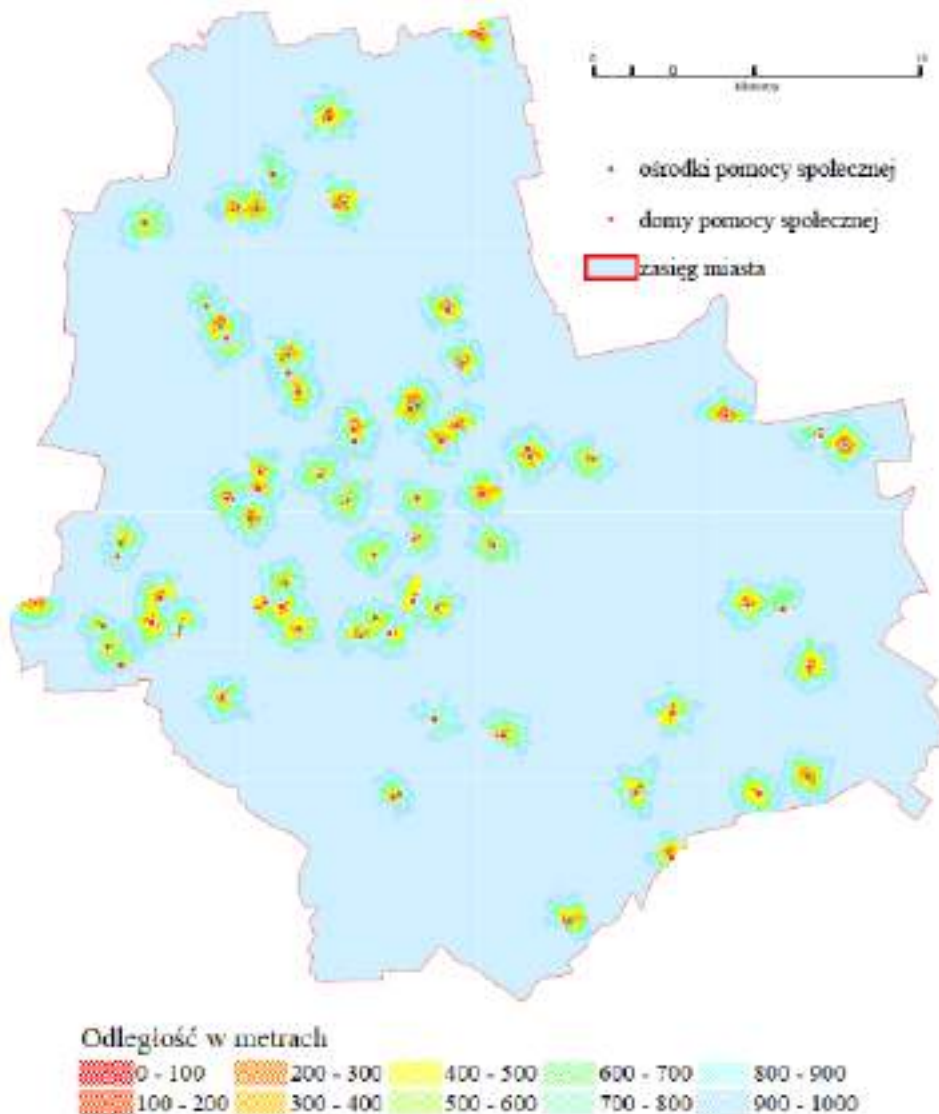

W przeważającej części miasta obszar potencjalnej obsługi ośrodka pomocy społecznej zamieszkuje ponad 50 tys. osób., lepsza sytuacja jest na obszarach peryferyjnych Wawra, Białołęki Włoch i Bielan, Pragi Północ oraz na obszarze Wesołej i Rembertowa.

Ze względu na większą liczbę domów pomocy społecznej w Warszawie aniżeli ośrodków pomocy społecznej obszary ich potencjalnej obsługi są mniejsze i zamieszkiwane przez mniejszą liczbę osób. Występują także większe różnice.

Ekwidystanty pieszego dojścia DPS i OPS

Dostępność przestrzenna placówek pomocy społecznej
– ekwidystanty dojścia pieszego

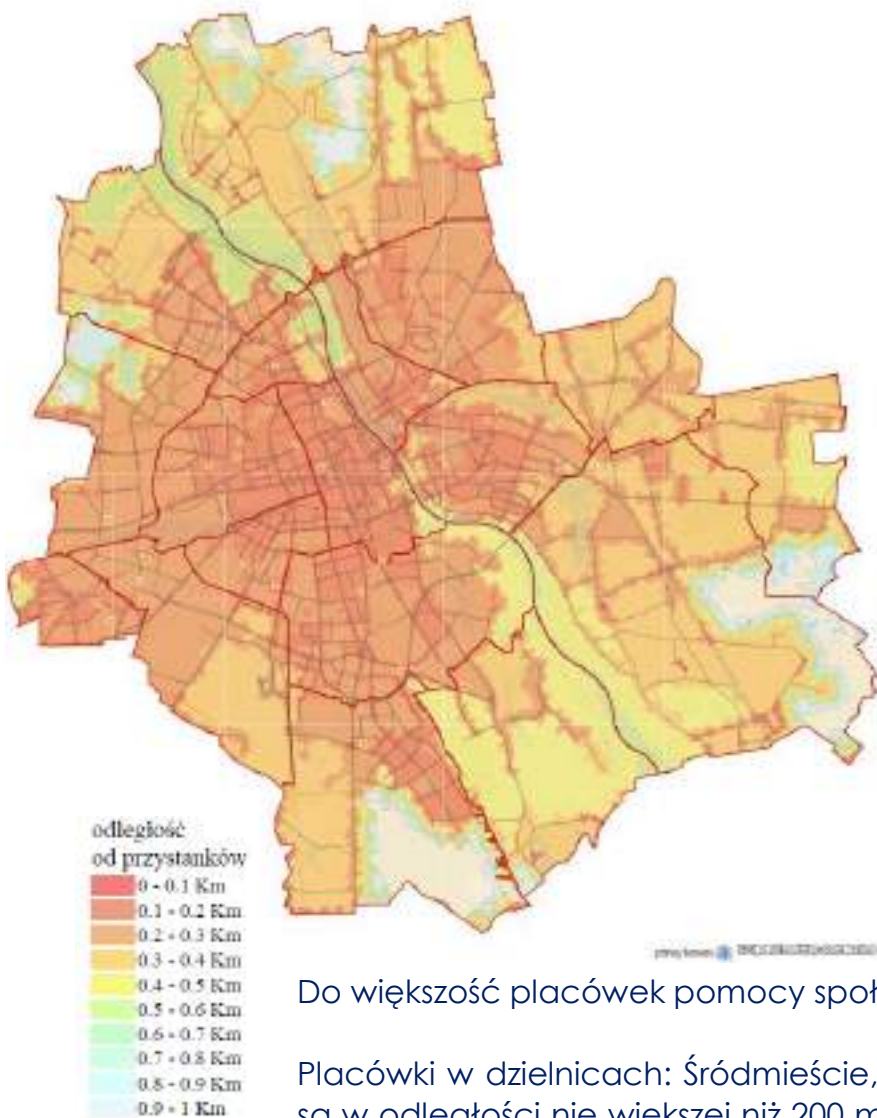

W odległości mniejszej niż 1 km od placówek pomocy społecznej mieszka niewielki odsetek mieszkańców.

Placówki te charakter sąsiedzki mogą mieć jedynie na terenie kilkunastu osiedli.

Dostępność komunikacyjna DPS i OPS

Położenie domów pomocy społecznej na tle przystanków komunikacji publicznej

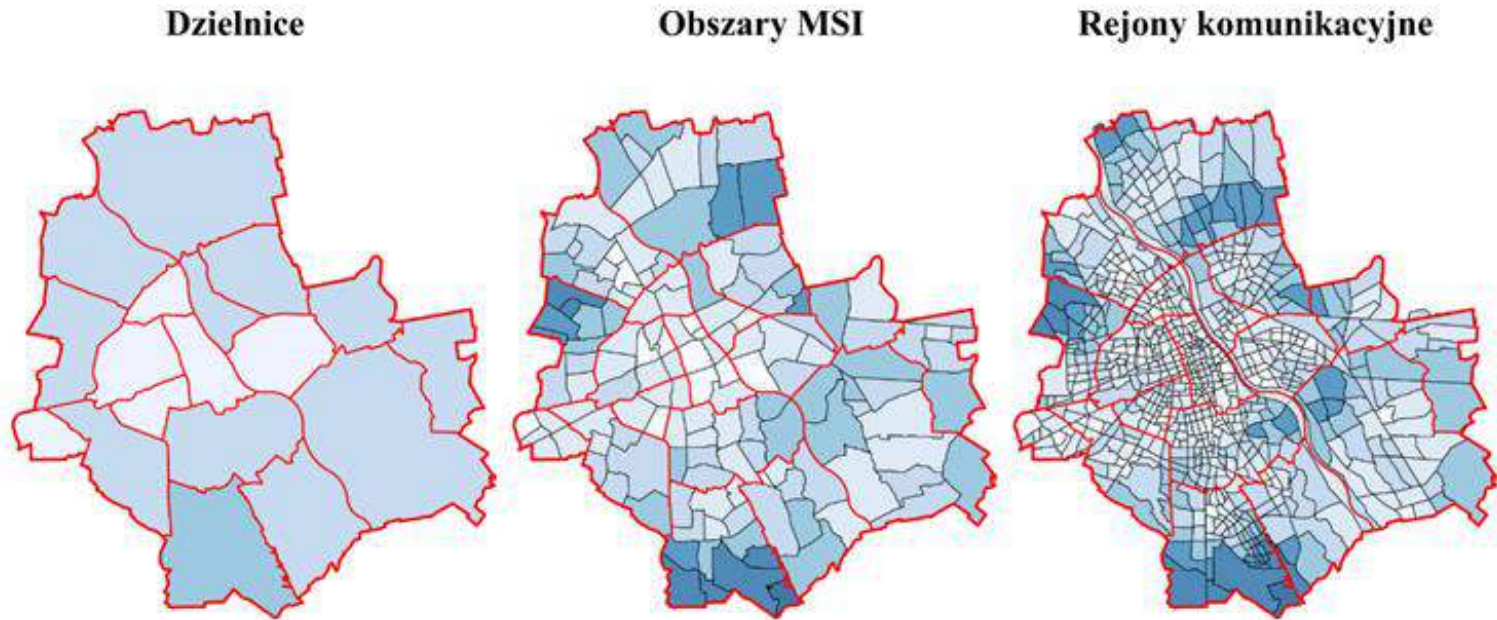
Położenie ośrodków pomocy społecznej na tle przystanków komunikacji publicznej

Do większość placówek pomocy społecznej łatwo jest dotrzeć komunikacją publiczną

Placówki w dzielnicach: Śródmieście, Wola, Mokotów, Praga Północ i Praga Południe zlokalizowane są w odległości nie większej niż 200 metrów od przystanków. W największej odległości od przystanków położone są placówki w dzielnicach: Białołęka, Wawer oraz Wilanów, tj. 400-500 metrów.

Średnie odległości do najbliższego DPS

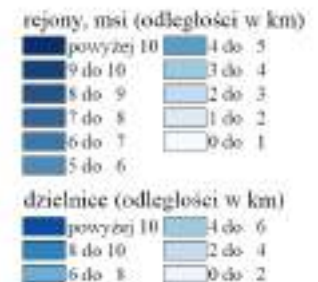

W Warszawie średnia odległość do najbliższego domu pomocy społecznej wynosi 2,3 km, najbliżej ma mieszkaniec Śródmieścia – 1 km, najdalej mieszkaniec Ursynowa – 4,2 km.

Analiza potwierdziła różnice w dostępności DPS w dzielnicach, przede wszystkim w Wilanowie, na Ursynowie i na Mokotowie.

Najbliżej mają mieszkańcy Wilanowa Wysokiego – 480 metrów. Mniej niż 10 minut może zająć dojście do najbliższej placówki mieszkańcom obszarów: Nowe Miasto, Rakowiec, Stare Bielany, Solec, Młynów i Szmulowizna

Najdalej do DPS mają mieszkańcy Skarpy Powińskiej – 6,7 km. Mieszkańcy obszarów: Dąbrówka, Boernerowo i Jeziorki Południowe mają do pokonania więcej niż 5km.

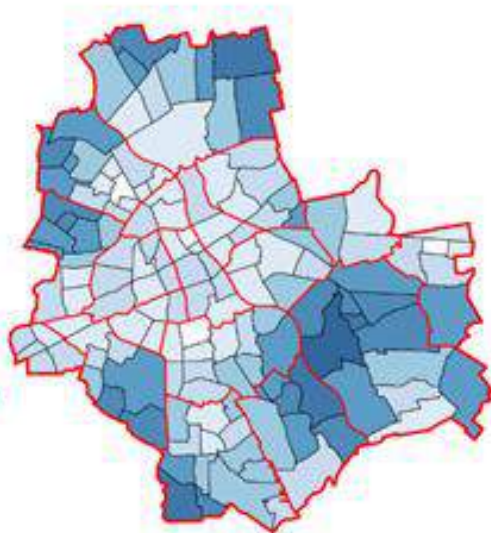

Średnie odległości do najbliższego OPS

Dzielnice

Obszary MSI

Rejony komunikacyjne

Średnia odległość do najbliższego ośrodka pomocy społecznej jest większa niż w przypadku domu pomocy społecznej i wynosi 3 km, najbliżej ma mieszkaniec Żoliborza – 1,7km, najdalej mieszkaniec Wawra – 4,6 km.

Analiza wykazała pewne różnice wewnątrzdzielnicowe w dostępności OPS w Warszawie. Wyraźne różnice w dostępie występują w dzielnicach: Wawer, Wilanów, Ursynów, Włochy, Bielany i Białołęka.

Najbliżej mają mieszkańcy Nowego Miasta – 460 metrów. Mniej niż 10 minut może zająć dojście do najbliższej placówki jedynie mieszkańcom Wesołej-Centrum.

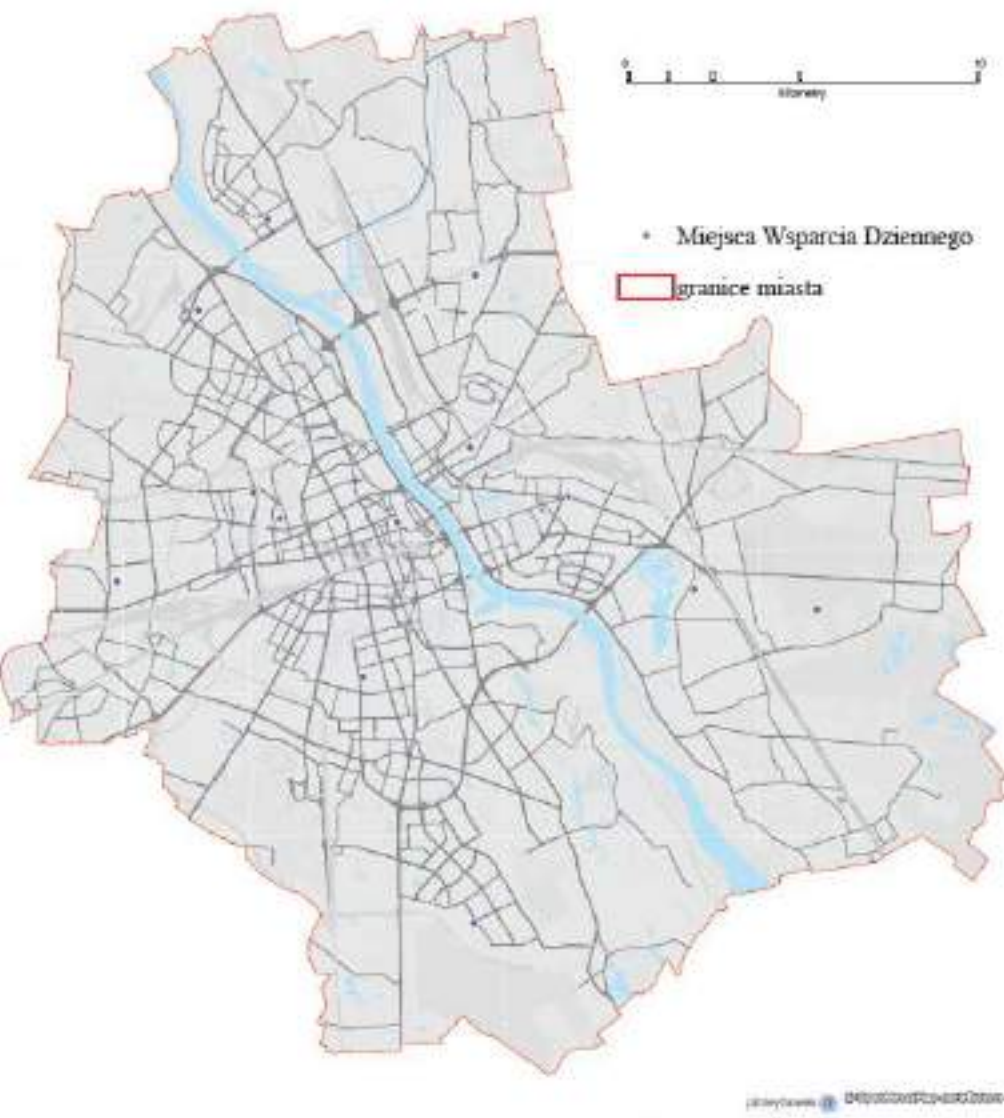
Najdalej do OPS mają mieszkańcy Zerznia – 7 km. Mieszkańcy obszarów: Jeziorki Południowe, Kobiątka, Sadul i Zawady mają do pokonania więcej niż 6km.

6. 3.3. Miejsca wsparcia dziennego

Rozmieszczenie miejsc wsparcia dziennego

Rozmieszczenie miejsc wsparcia dziennego w Warszawie

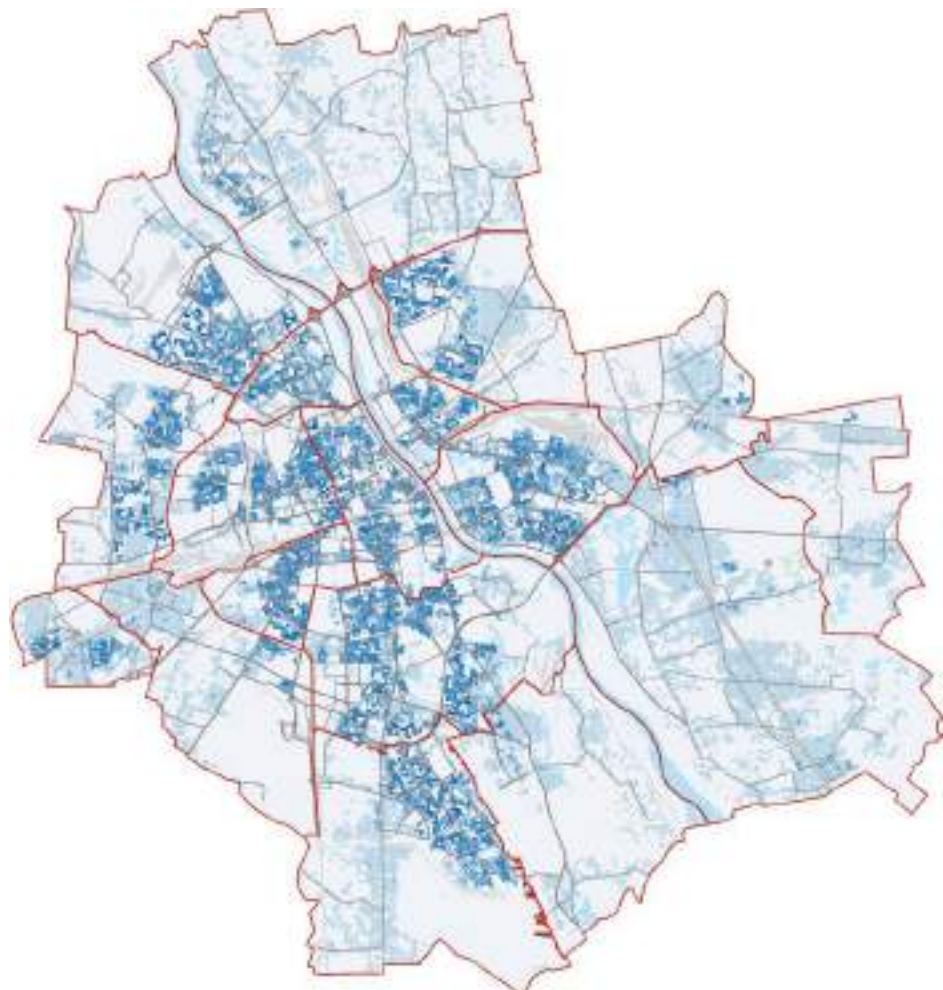
Analizie poddano rozmieszczenie i dostępność 14 miejsc wsparcia dziennego w Warszawie.

Najwięcej, po 2 placówki, funkcjonują w dzielnicach: Wola, Wawer i Śródmieście.

Miejsca wsparcia dziennego są obecne także na terenie dzielnic: Białołęka, Praga Południe, Mokotów, Bielany, Praga Północ, Bemowo, Targówek i Ursynów.

Rozmieszczenie MWD a rozmieszczenie ludności

Rozmieszczenie miejsc wsparcia dziennego na tle rozmieszczenia ludności w wieku poprodukcyjnym

Ludność ogółem, produkcyjna, poprodukcyjna

■ powyżej 200 ■ 50 do 200 ■ 20 do 50 ■ 1 do 20 ■ brak

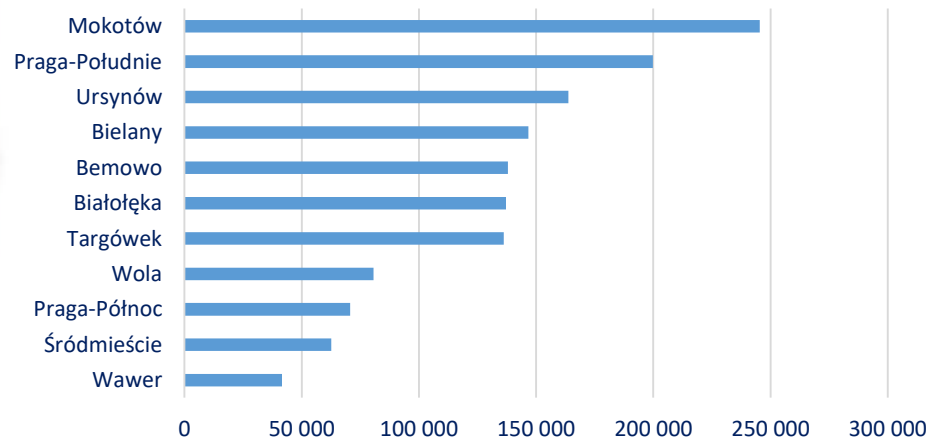
Dostęp do domów wsparcia dziennego w Warszawie jest zróżnicowany. Najlepsi mają mieszkańcy Woli, Śródmieścia i Wawra.

Domów wsparcia dziennego nie ma na terenie dzielnic: Ursus, Wilanów, Włochy, Żoliborz, Ochota, Rembertów i Wesoła.

Średnio na jedną placówkę przypada 140 755 mieszkańców Warszawy.

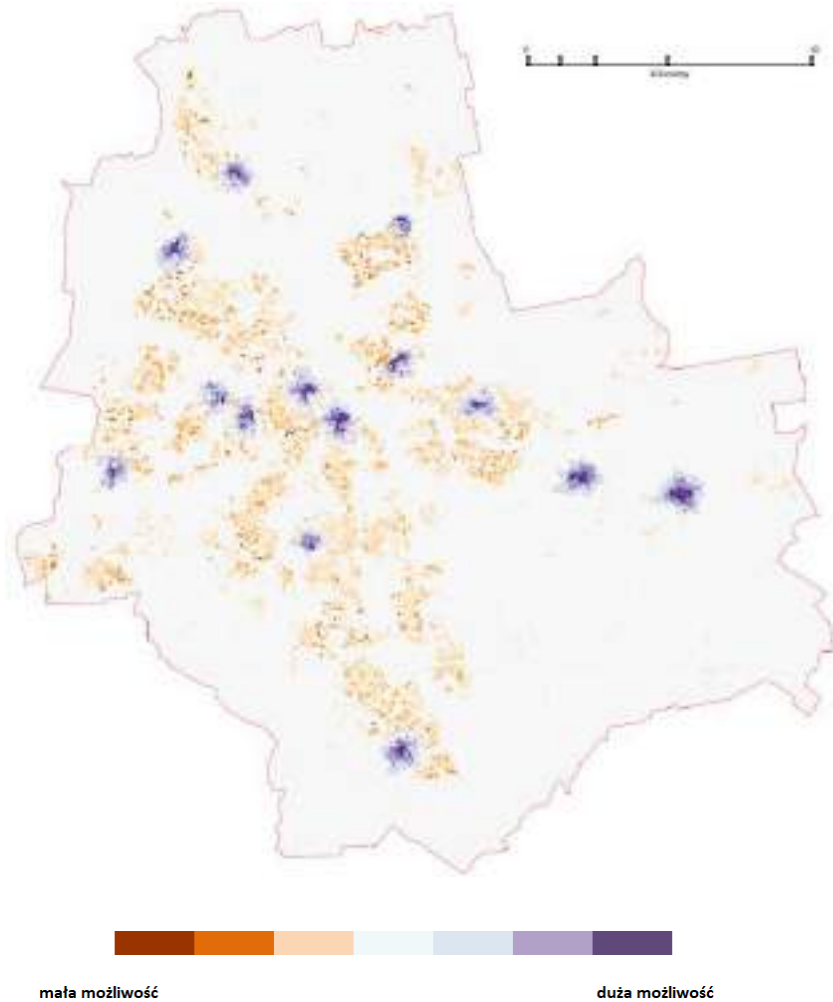
Największa liczba mieszkańców na jedną dom wsparcia dziennego przypada na Mokotowie (ponad 245 tys. osób), najmniejsza zaś w Wawrze – mniej niż 42 tys.

Liczba mieszkańców przypadająca na placówkę wsparcia dziennego

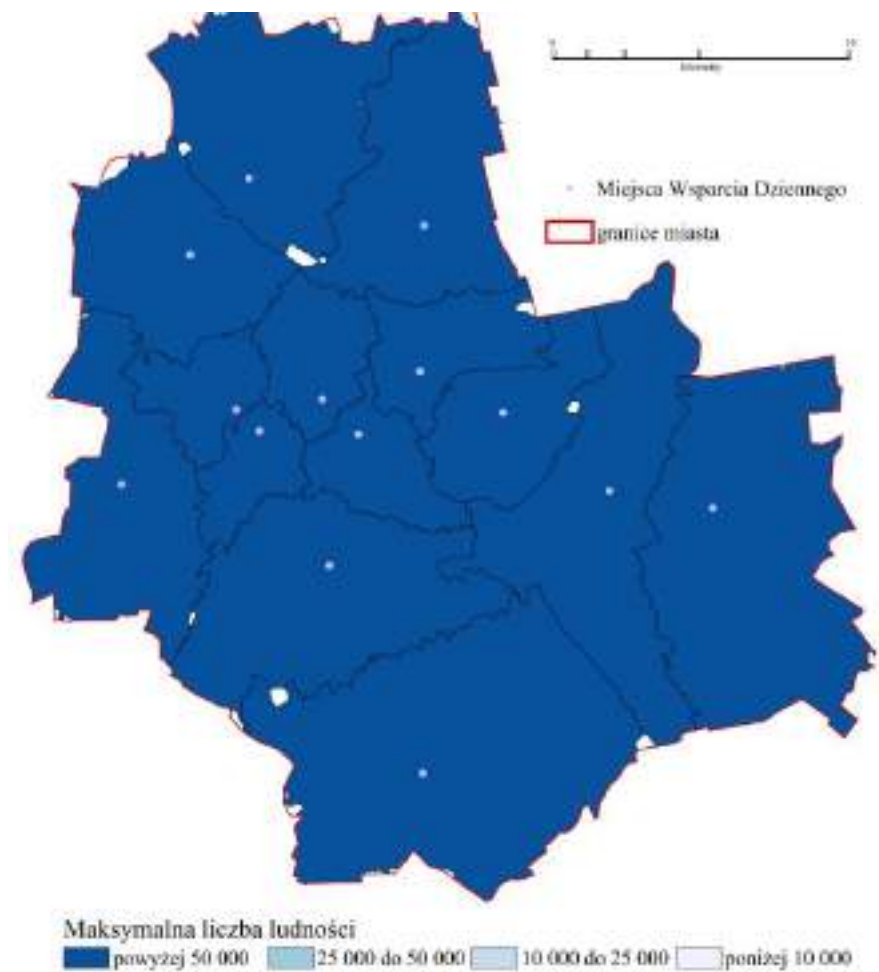

Możliwość skorzystania z usługi opiekuńczej a liczba mieszkańców w zasięgu najbliższego miejsca wsparcia dziennego

Odległość od miejsca wsparcia dziennego w stosunku do liczby ludności ogółem

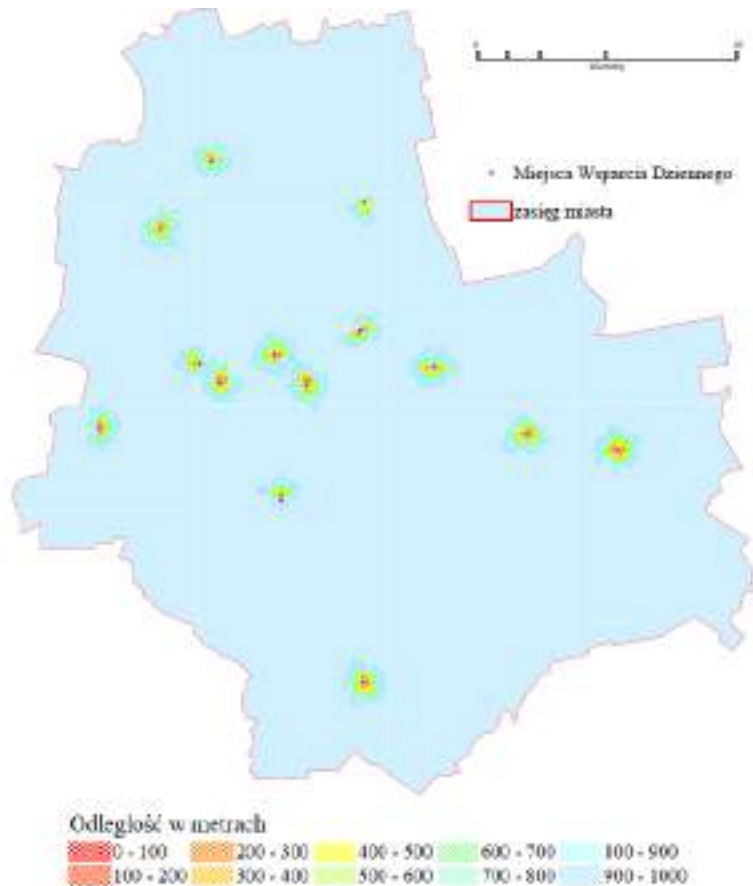
Liczba ludności w zasięgu najbliższego miejsca wsparcia dziennego

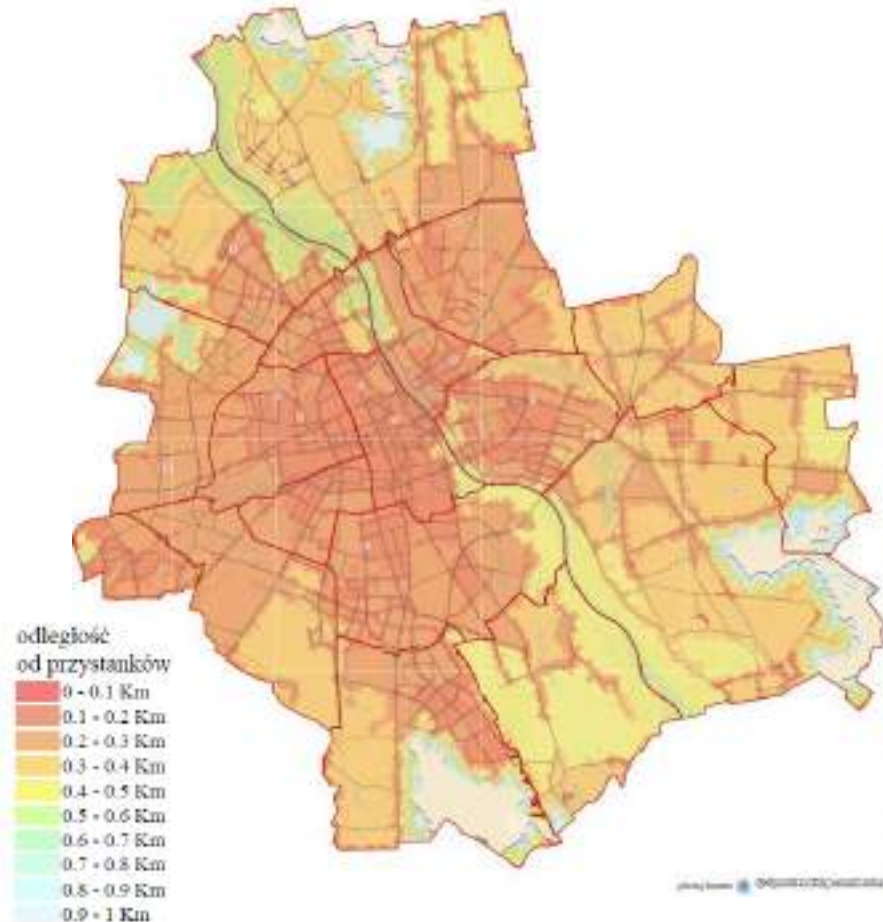
Jak już zauważono, trudno jest określać możliwości skorzystania z usług tak wyspecjalizowanych placówek, w kontekście ich dostępności przestrzennej i rozmieszczenia ludności. W zasięgu każdej z placówek mieszka ponad 50 tys. osób.

Ekwidystanty pieszego dojścia do miejsca wsparcia dziennego a dostępność komunikacyjna placówek

Dostępność przestrzenna miejsc wsparcia dziennego –
ekwidystanty dojścia pieszego

Położenie miejsc wsparcia dziennego na tle
przystanków komunikacji publicznej

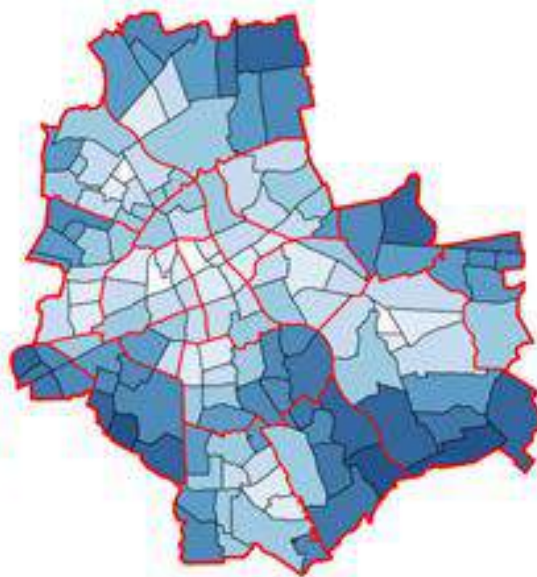
Dostępność komunikacyjna miejsc wsparcia dziennego jest różna. Większość placówek położonych jest w bliskim sąsiedztwie przystanków komunikacji publicznej, w odległości do 200 metrów. Słabiej dostępne są placówki na Ursynowie oraz w Wawrze, korzystający z usług społecznych muszą dojść do najbliższego przystanku ok 400 - 500 metrów. Bardzo mało mieszkańców ma możliwość dotarcia pieszo do tych placówek w ciągu 10 minut.

Średnie odległości do najbliższego miejsca wsparcia dziennego

Dzielnice

Obszary MSI

Rejony komunikacyjne

Średnia odległość z miejsca zamieszkania do miejsca wsparcia dziennego wynosi w Warszawie 3,8 km, najbliżej ma mieszkaniec Śródmieścia – 1,9 km, najdalej mieszkaniec Wilanowa – 6,2 km.

Różnice w dostępie do tych placówek w dzielnicach są mniejsze niż w przypadku innych placówek opieki społecznej.

Najbliżej mają do tych placówek społecznych mieszkańcy Wrzeciona – 800 metrów. Poniżej kilometra mają także mieszkańcy obszarów: Młynów, Wawer, Muranów.

Najdalej do placówki mają mieszkańcy Kępy Zawadowskiej – 8,5 km. Mieszkańcy obszarów: Żałuski i Falenica mają pokonania także ponad 8km.

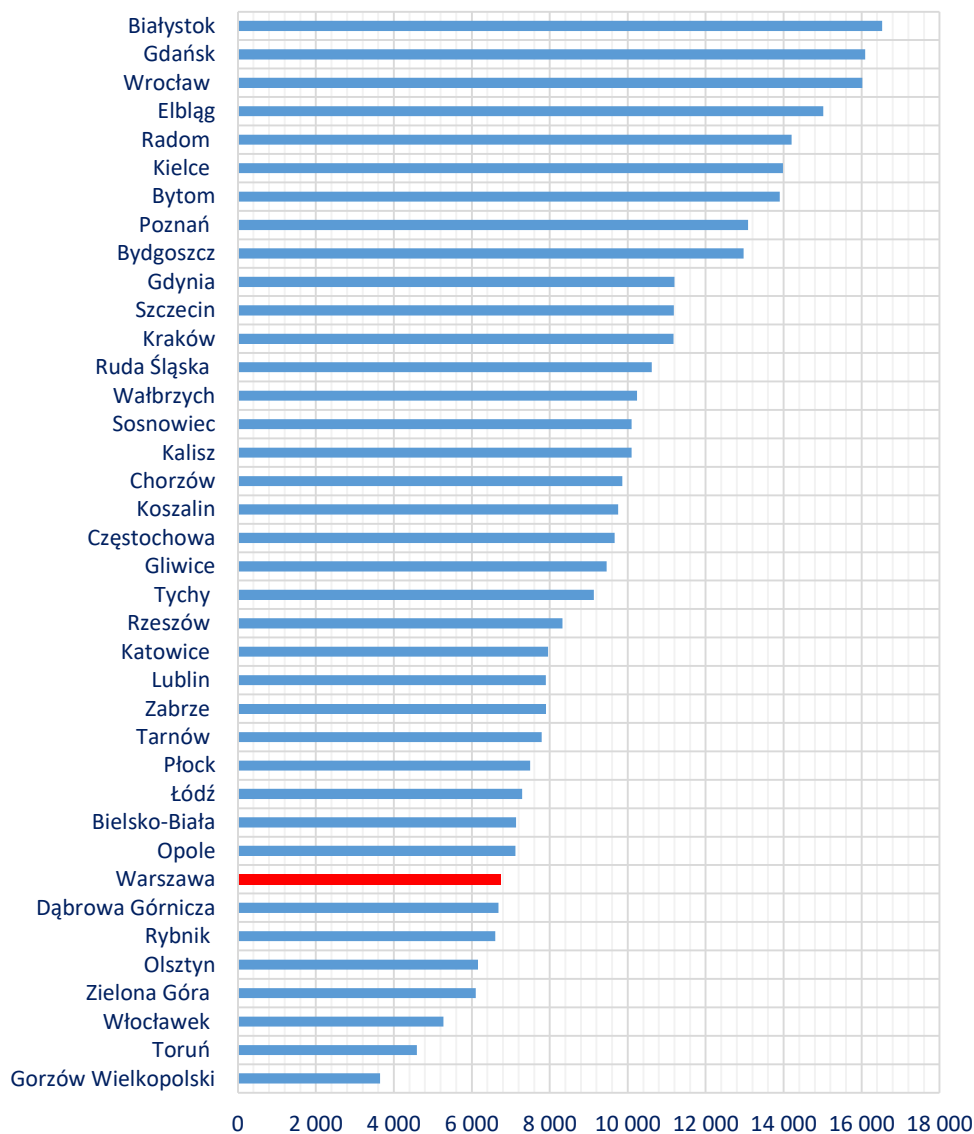
A close-up photograph of a hand holding a red pushpin, about to place it on a map. The map shows various geographical features and colors. The background is blurred, focusing on the hand and the pin.

6. 4. Kultura

6. 4.1. Biblioteki publiczne

Nasylenie bibliotekami publicznymi w miastach pow. 100 tys. mieszkańców

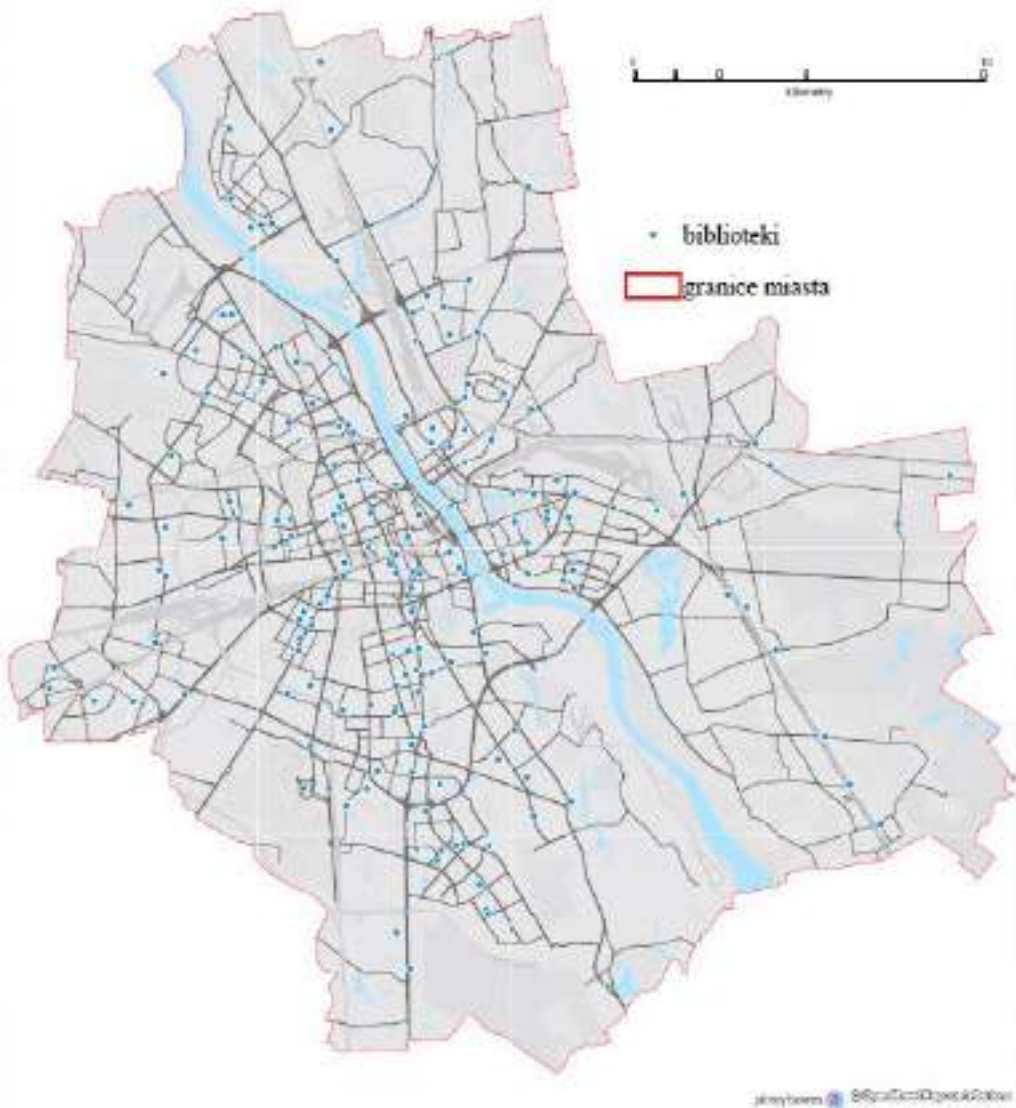
Liczba mieszkańców na placówkę biblioteczną

- Średnio w miastach o liczbie ludności powyżej 100 tys. na bibliotekę publiczną przypada 9 710 mieszkańców.
- W Warszawie na 1 placówkę przypada mniej tj. 6 735 osób, co pozycjonuje stolicę na 8 miejscu wśród badanych miast. Najniższy wskaźnik, a więc największe nasycenie występuje w Gorzowie Wielkopolskim – mniej niż 4 tys. osób na bibliotekę.
- Najgorsza sytuacja wystąpiła w Białymstoku, Gdańsku i Wrocławiu gdzie na placówkę przypada ponad 16 tys. mieszkańców.

Rozmieszczenie bibliotek w Warszawie

Rozmieszczenie bibliotek publicznych w Warszawie

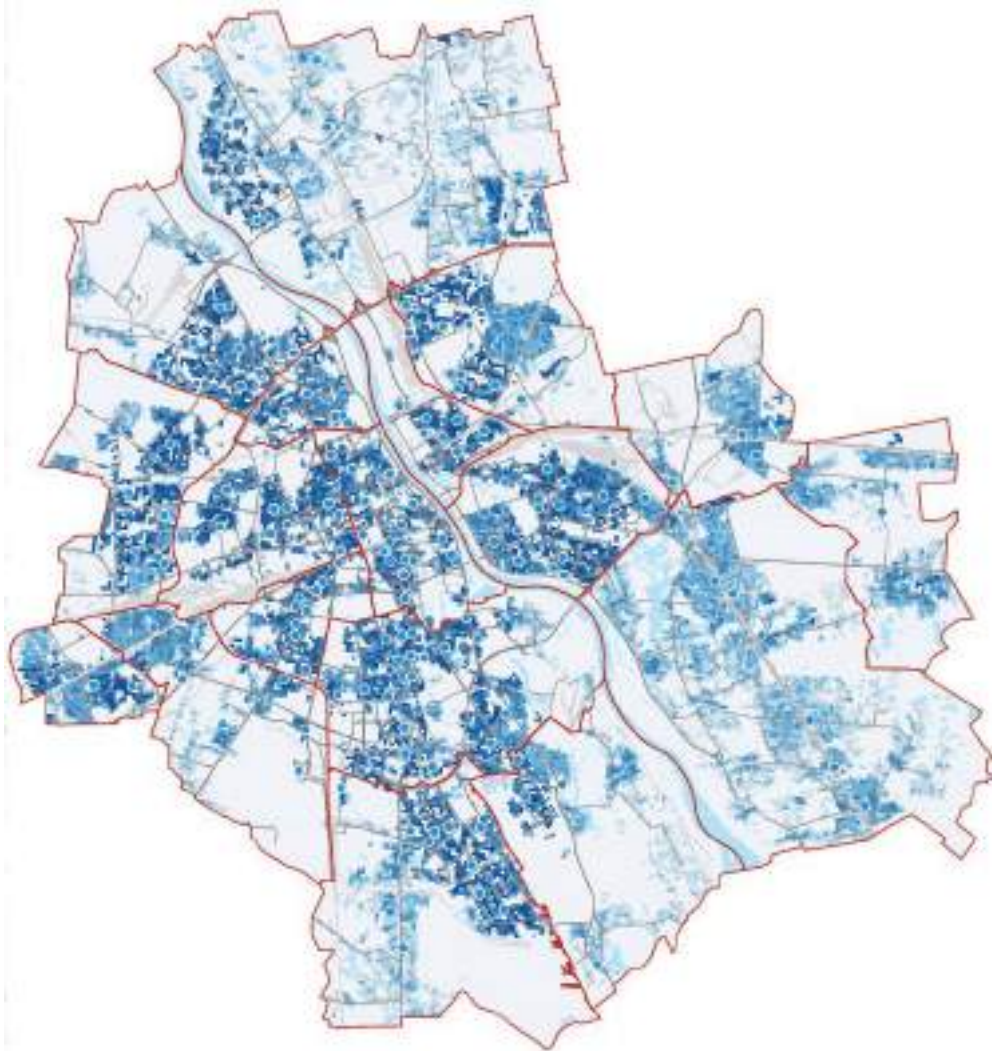

Przeanalizowano rozmieszczenie i dostępność 256 bibliotek publicznych w Warszawie.

Najwięcej placówek działa w Śródmieściu oraz na Mokotowie. Najmniej bibliotek funkcjonuje w dzielnicach: Wesoła oraz Wilanów.

Rozmieszczenie bibliotek a rozmieszczenie ludności

Rozmieszczenie bibliotek na tle rozmieszczenia ludności ogółem

Ludność ogółem, produkcyjna, poprodukcyjna

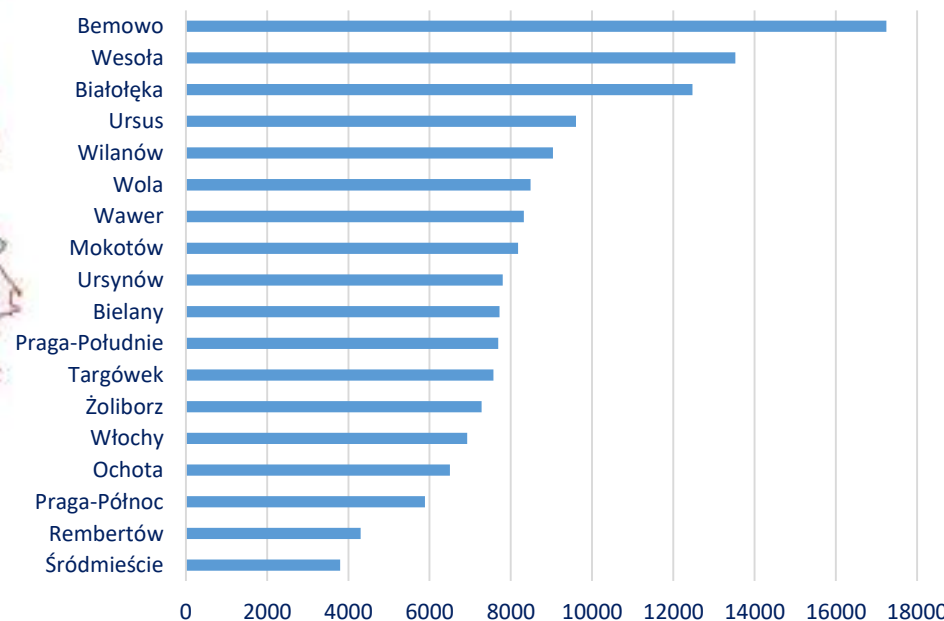
■ powyżej 200 ■ 50 do 200 ■ 20 do 50 ■ 1 do 20 ■ brak

Dostęp do bibliotek publicznych Warszawie jest zróżnicowany. Najlepsi mają mieszkańcy dzielnic centralnych.

Średnio na jedną placówkę przypada 7 697 mieszkańców.

Największa liczba mieszkańców na jedną placówkę jest na Bemowie – 17 245 osób, więcej niż 10 tys. osób na placówkę przypada również w Wesołej i na Białołęce,

Najniższy wskaźnik odnotowano dla Śródmieścia – 3 794.

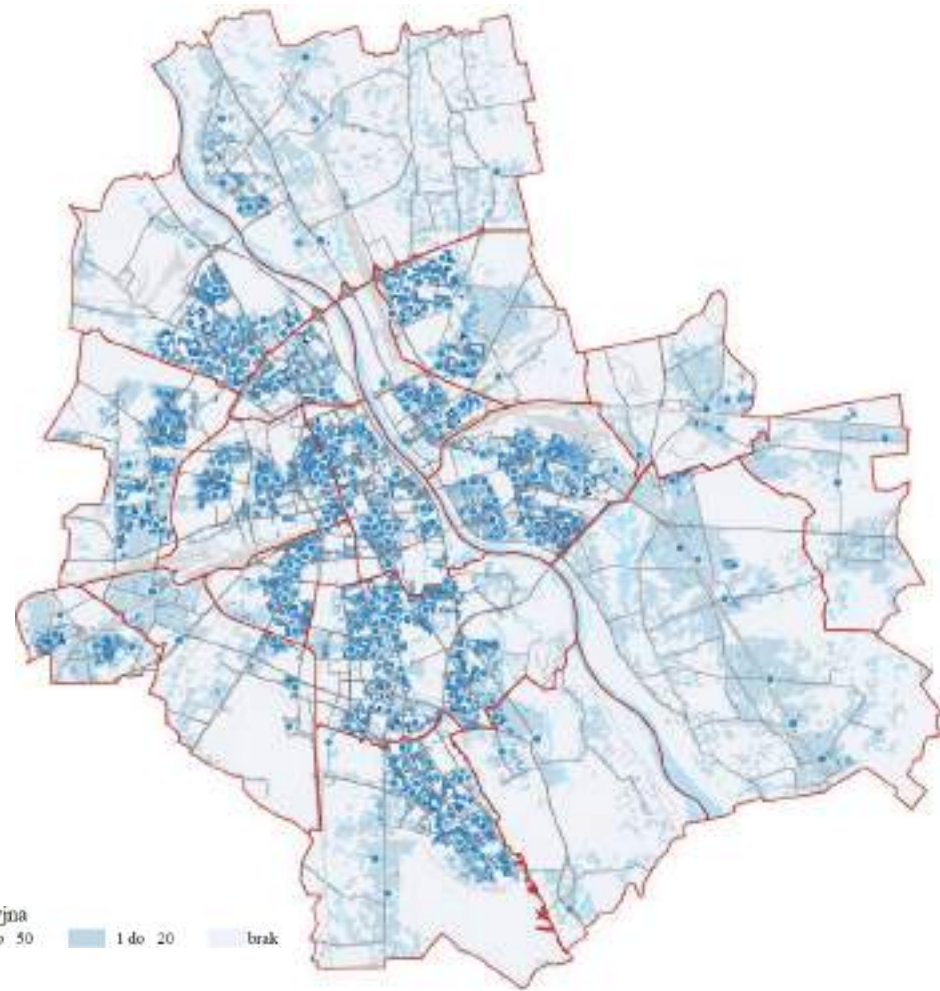
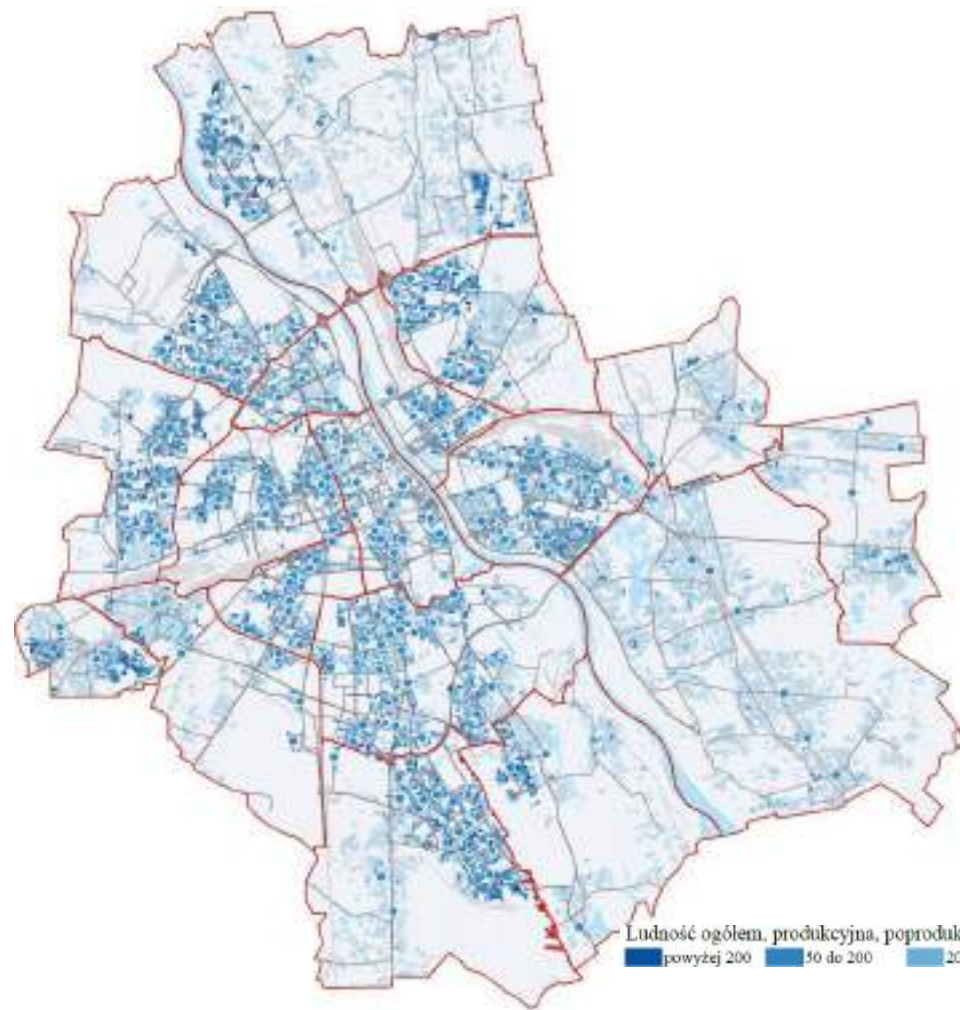

Liczba mieszkańców przypadająca na bibliotekę publiczną

Rozmieszczenie bibliotek a rozmieszczenie ludności

Rozmieszczenie bibliotek na tle rozmieszczenia ludności w wieku szkolnym

Rozmieszczenie bibliotek na tle rozmieszczenia ludności w wieku poprodukcyjnym

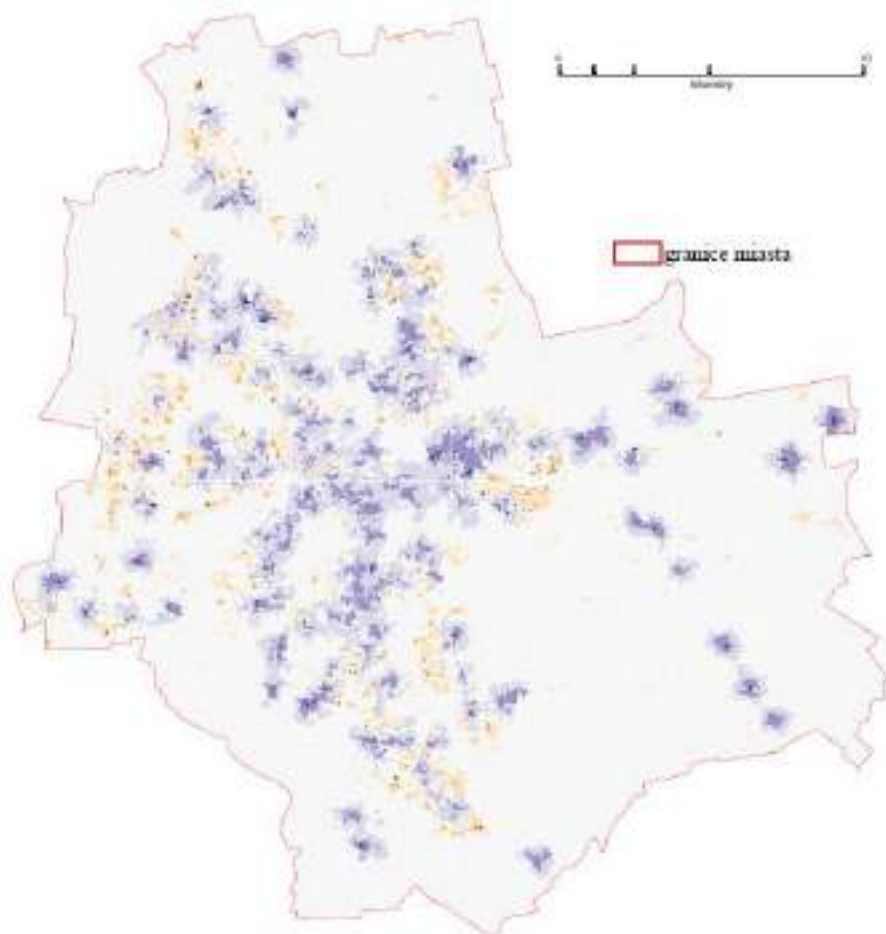

Biblioteki publiczne obecne są na obszarach o największej gęstości zaludnienia. Położone są także na obszarach peryferyjnych, gdzie najczęściej usytuowane są na obszarze lokalnego centrum (np. centra osiedli na linii otwockiej).

Do bibliotek publicznych podobny dostęp mają zarówno najmłodsi mieszkańcy (biblioteki występują w sąsiedztwie młodych osiedli, np. Wilanów, Białołęka) jak i seniorzy (np. Ursus, Wola).

Możliwość skorzystania z usług biblioteki

Odległość od bibliotek w stosunku do liczby ludności

Na podstawie przeprowadzonych analiz można wskazać obszary o gorszej możliwości skorzystania z usług bibliotecznych. Występują one przede wszystkim na terenie Bemowa, Pragi Południe, Targówka i Ursynowa.

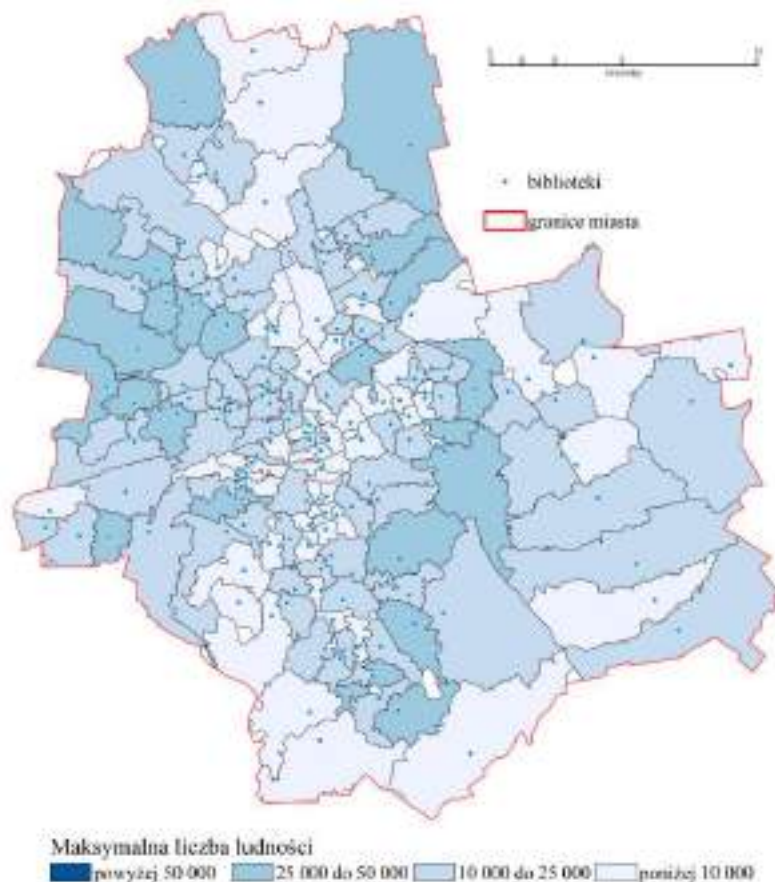
Rozmieszczenie bibliotek publicznych w znacznym stopniu odpowiada rozmieszczeniu ludności. Trudno jest wskazać obszary, gdzie jest bardzo duża nadreprezentacja tych usług.

mała możliwość

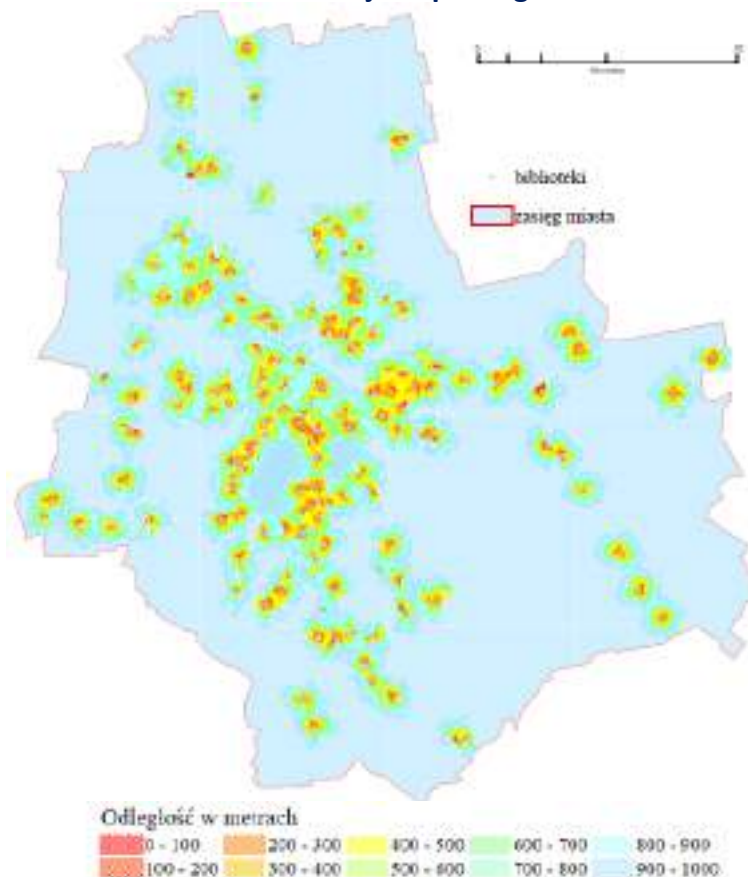
duża możliwość

Liczba ludności w zasięgu najbliższej biblioteki i ekwidystanty pieszego dojścia

Liczba ludności w zasięgu najbliższej biblioteki

Dostępność przestrzenna bibliotek – ekwidystanty dojścia pieszego

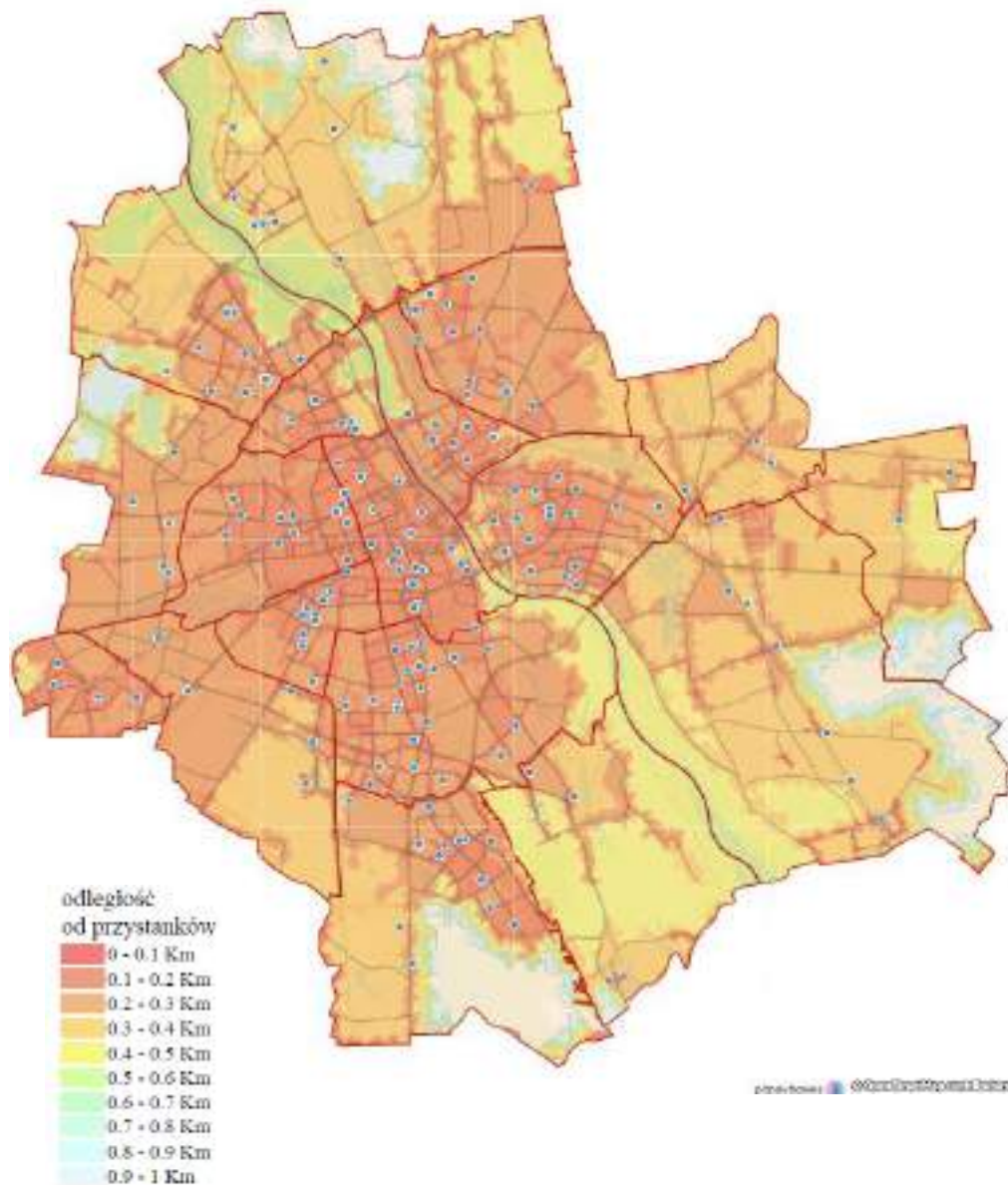

W przeważającej części miasta obszar potencjalnej obsługi biblioteki publicznej zamieszkuje mniej niż 25 tys. osób. Najmniejszy obszar potencjalnej obsługi występuje w przypadku placówek na Bielanych, Bemowie, na Białołęce i na Pradze Południe.

Mieszkańcy części Bielanych, Żoliborza, Śródmieścia i Woli mieszkają w odległości nie większej niż 800 metrów od najbliższej biblioteki.

Dostępność komunikacyjna bibliotek

Położenie bibliotek na tle przystanków komunikacji publicznej

Do zdecydowanej większości bibliotek publicznych dojazd komunikacją publiczną jest dobry.

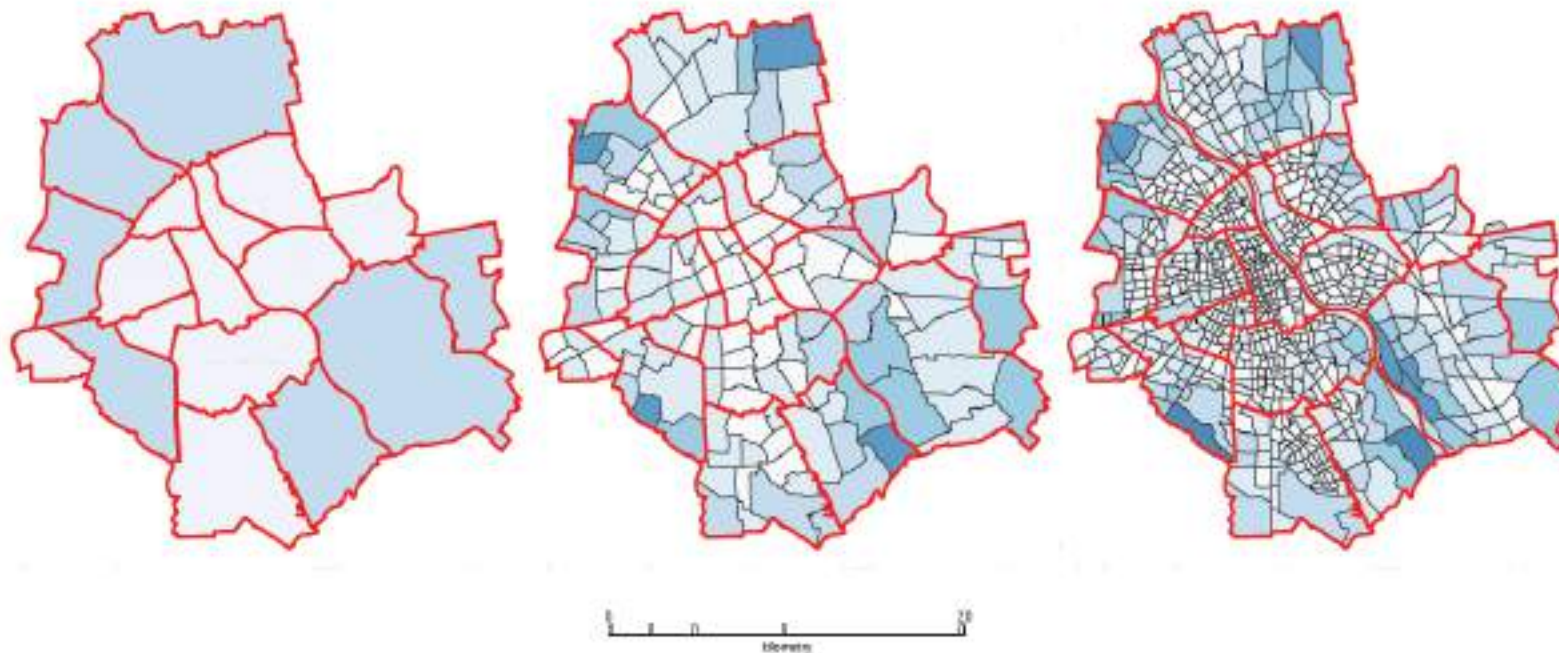
Placówki w dzielnicach: Śródmieście, Wola, Mokotów, Praga Północ, Praga Południe, Ursus, Bemowo i Włochy zlokalizowane są w odległości nie większej niż 200 metrów od przystanków. W największej odległości od przystanków położone są biblioteki w dzielnicach: Białołęka, Wawer oraz Wilanów, tj. 300-500 metrów.

Średnie odległości do najbliższej biblioteki

Dzielnice

Obszary MSI

Rejony komunikacyjne

Średnia odległość z miejsca zamieszkania do biblioteki wynosi 1,6 km, najbliżej ma mieszkaniec Śródmieścia – 680 metrów, najdalej mieszkaniec Wilanowa – 2,67 km.

Badanie wykazało występowanie różnic w dostępie do tych usług także w obrębie dzielnic, przede wszystkim w Wawrze, w Wilanowie i we Włochach, na Bielanych i na Białołęce.

Najbliżej mają mieszkańcy Śródmieścia – 410 metrów. Mniej niż 500 metrów mają do biblioteki także mieszkańcy Wierzbna i Starej Ochoty.

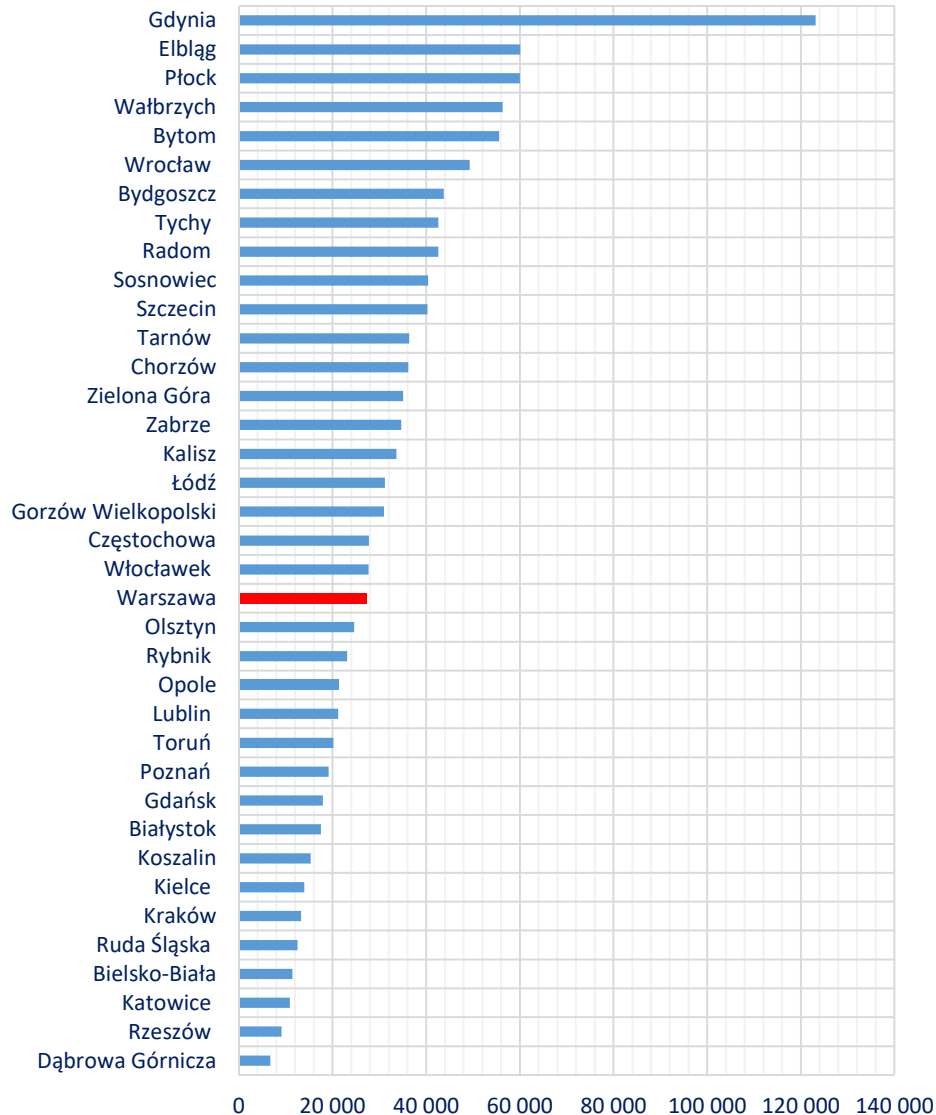
Najdalej do biblioteki mają mieszkańcy Kępy Zawadowskiej – 4,8 km. Mieszkańcy obszarów: Kobiątko, Żółte, Wólka Węglowa mają do pokonania także ponad 4 km.

6. 4.2. Domy kultury

Nasycenie w placówki kultury w miastach pow. 100 tys. mieszkańców

Liczba mieszkańców na placówkę kultury (centrum, dom i ośrodek kultury, klub i świetlica)

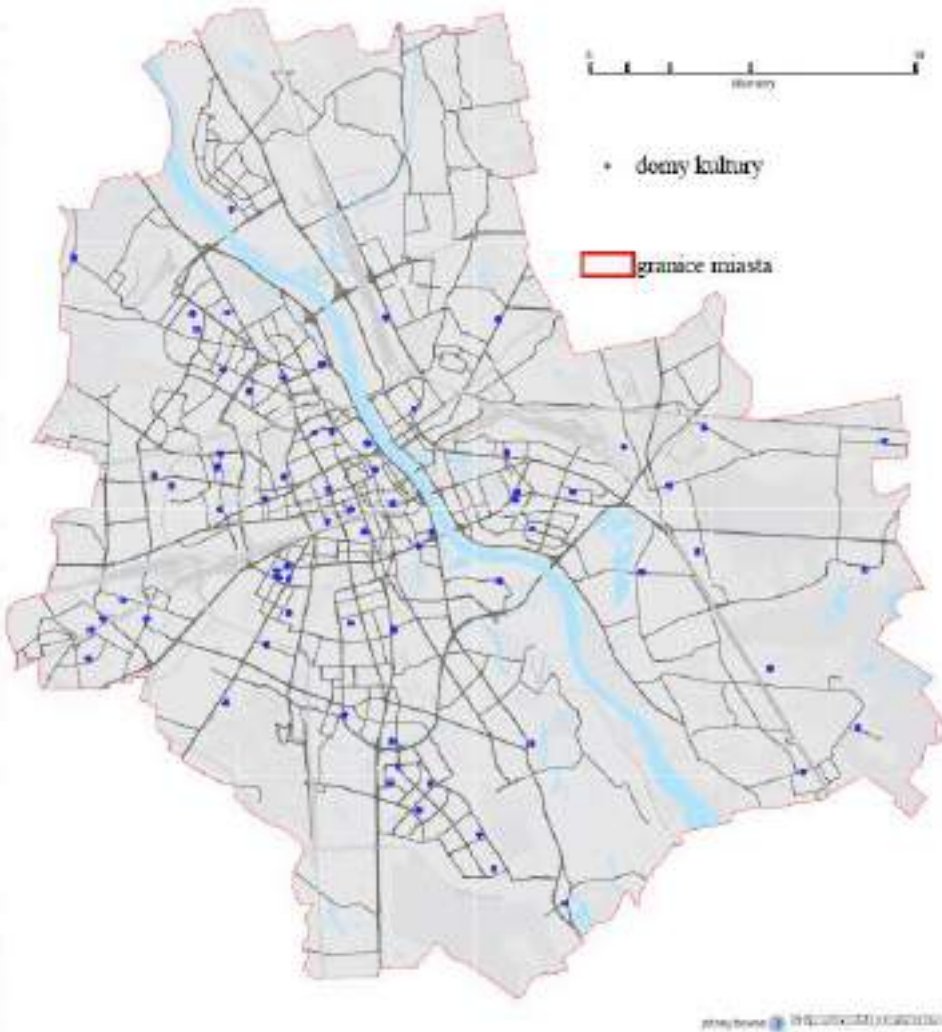
- Średnio w miastach o liczbie ludności powyżej 100 tys. na placówkę kultury przypada 32 252 mieszkańców.
- W Warszawie na 1 placówkę przypada mniej tj. 27 353 osób, co pozycjonuje stolicę na 17 miejscu wśród badanych miast. Najniższy wskaźnik, a więc największe nasycenie występuje w Dąbrowie Górniczej i Rzeszowie – mniej niż 10 tys. osób na placówkę.
- Najgorsza sytuacja wystąpiła w Gdyni gdzie na placówkę przypada ponad 120 tys. mieszkańców.

Rozmieszczenie domów kultury w Warszawie

Rozmieszczenie domów kultury w Warszawie

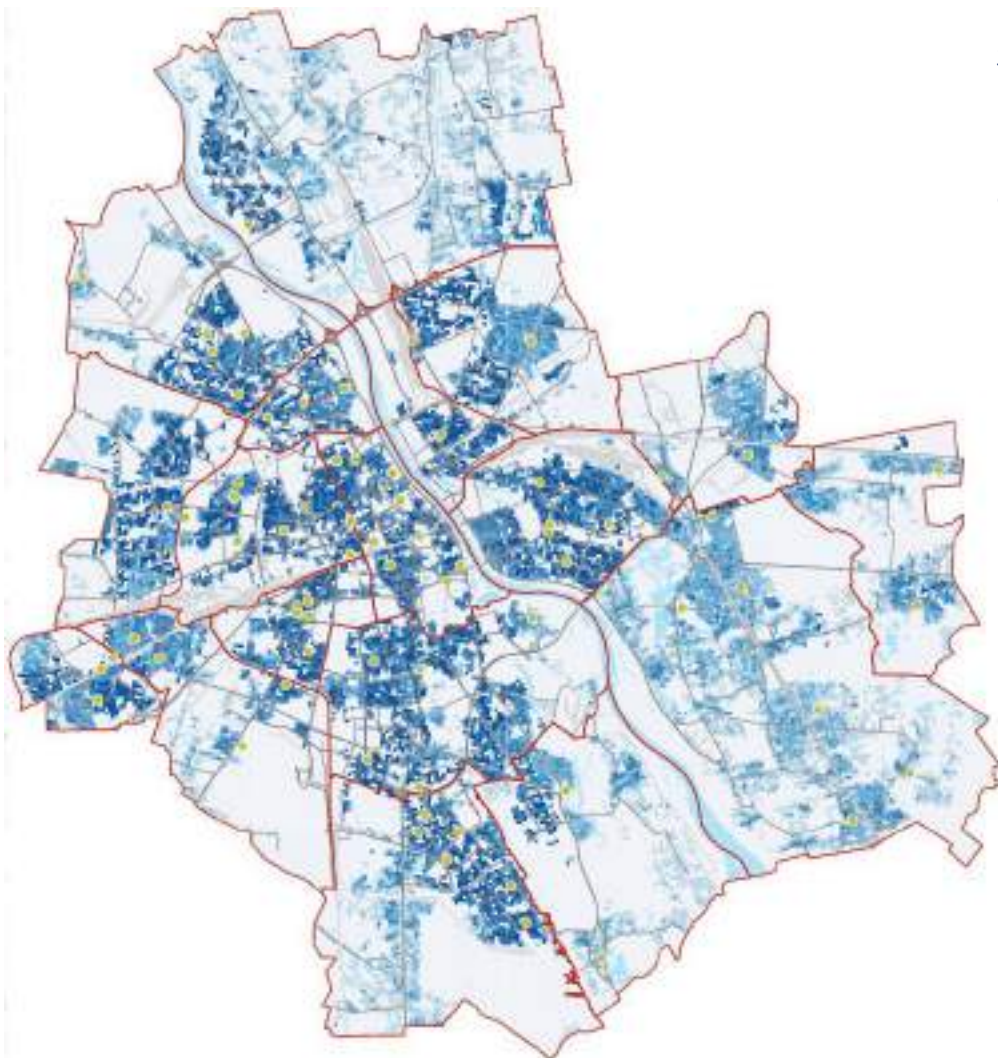
W Warszawie działają 74 domy kultury, najwięcej placówek oferuje swoje usługi w Śródmieściu oraz na Woli.

Po jednym domu kultury działa w dzielnicach: Białołęka, Praga Północ i na Bemowie.

Rozmieszczenie domów kultury a rozmieszczenie ludności

Rozmieszczenie domów kultury na tle rozmieszczenia ludności ogółem

Ludność ogółem, produkcyjna, poprodukcyjna

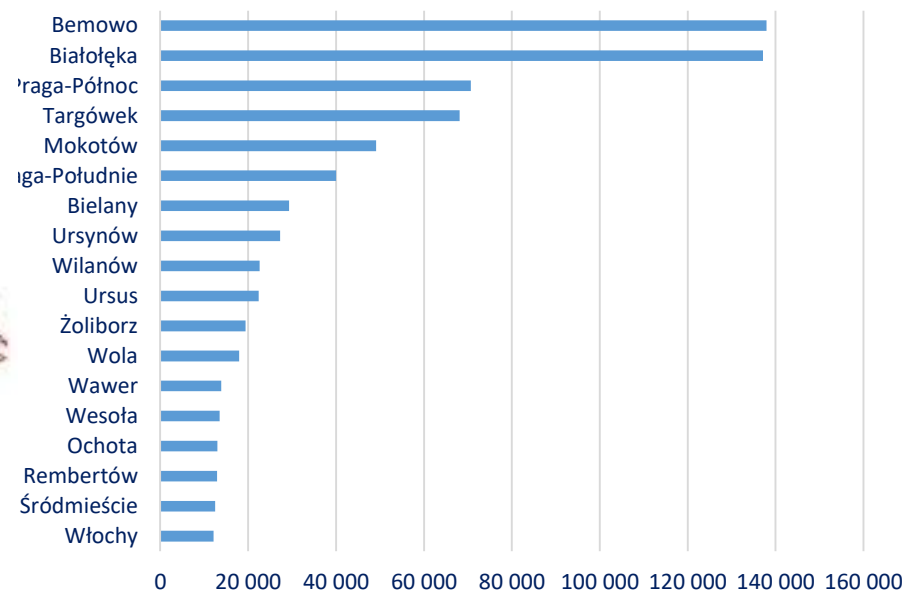
■ powyżej 200 ■ 50 do 200 ■ 20 do 50 ■ 1 do 20 ■ brak

Dostęp do domów kultury w Warszawie jest zróżnicowany. Najlepsi mają mieszkańcy dzielnic centralnych.

Średnio na jedną placówkę przypada 26 629 mieszkańców.

Największa liczba mieszkańców na jeden dom kultury jest na Bemowie i Białołęce – ponad 137 tys. osób, więcej niż 50 tys. osób na placówkę przypada również na Targówku i na Pradze Północ.

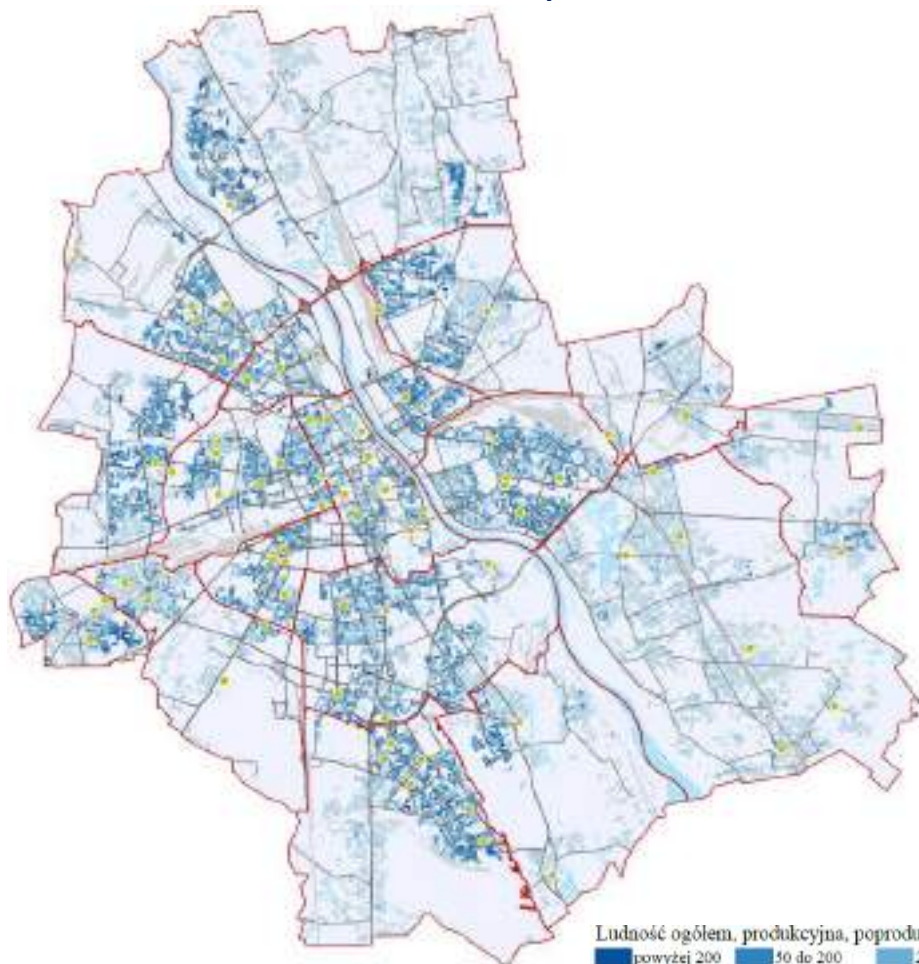
Najniższy wskaźnik odnotowano dla Włoch – 12 199.

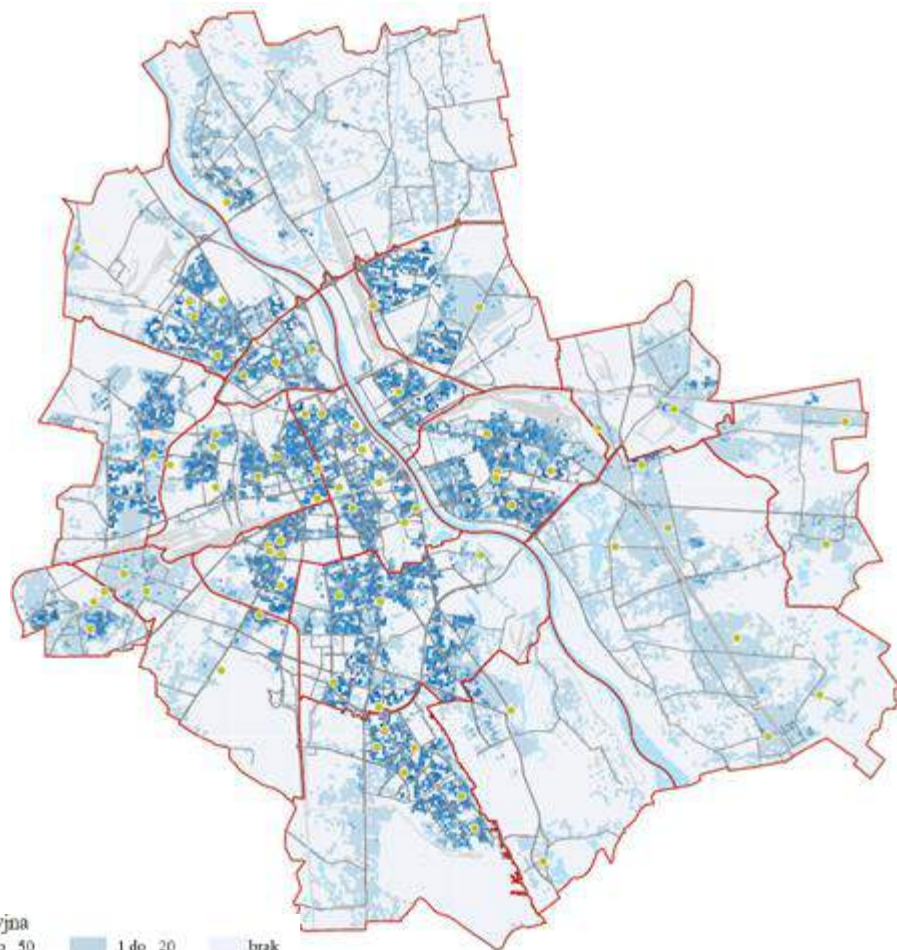
Liczba mieszkańców przypadająca na dom kultury

Rozmieszczenie domów kultury a rozmieszczenie ludności

Rozmieszczenie domów kultury na tle rozmieszczenia dzieci w wieku szkolnym

Rozmieszczenie domów kultury na tle rozmieszczenia ludności w wieku poprodukcyjnym

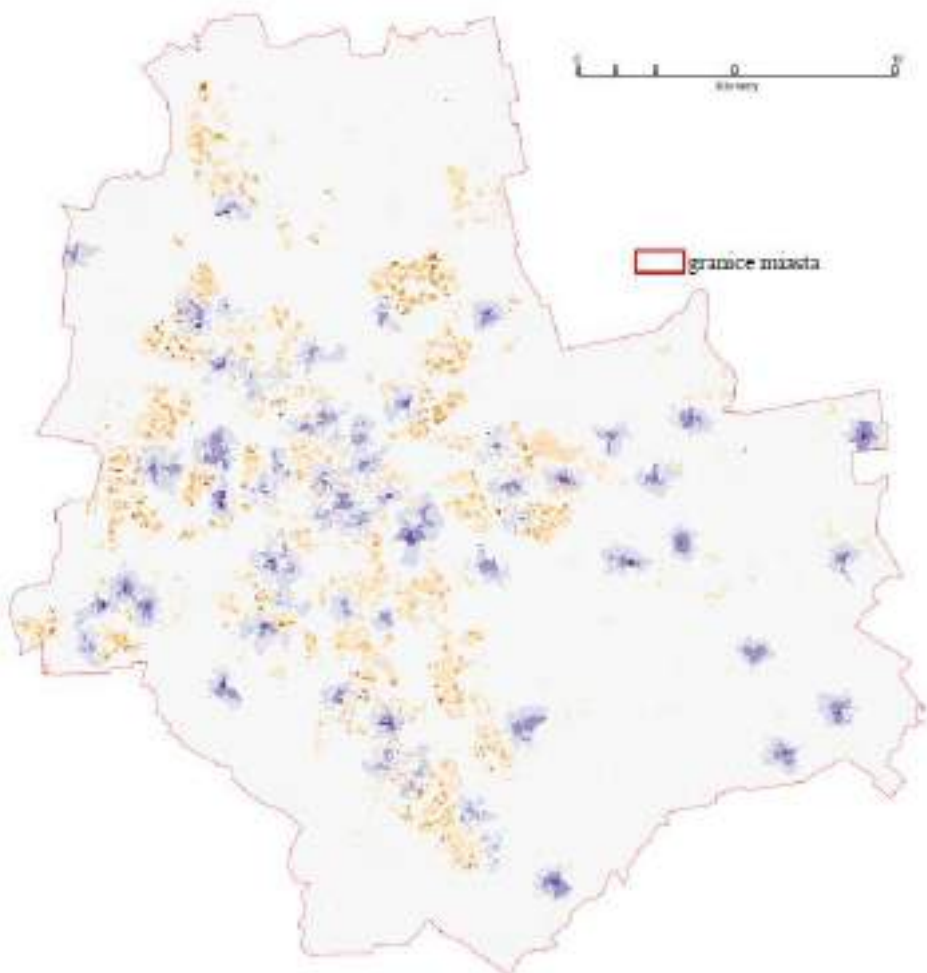

Domy kultury rozłożone są mniej równomiernie niż biblioteki publiczne. Wyraźna ich koncentracja występuje w częściach centralnych.

Do domów kultury podobny dostęp mają zarówno najmłodsi mieszkańcy jak i seniorzy. Nieco gorszy dostęp do tych usług kulturalnych mają osoby starsze mieszkające na Targówku Mieszkaniowym, Stegnach i Sadybie, na Jelonkach, i północnym Bemowie.

Możliwość skorzystania z usług świadczonych w domach kultury

Odległość od domów kultury w stosunku do liczby ludności

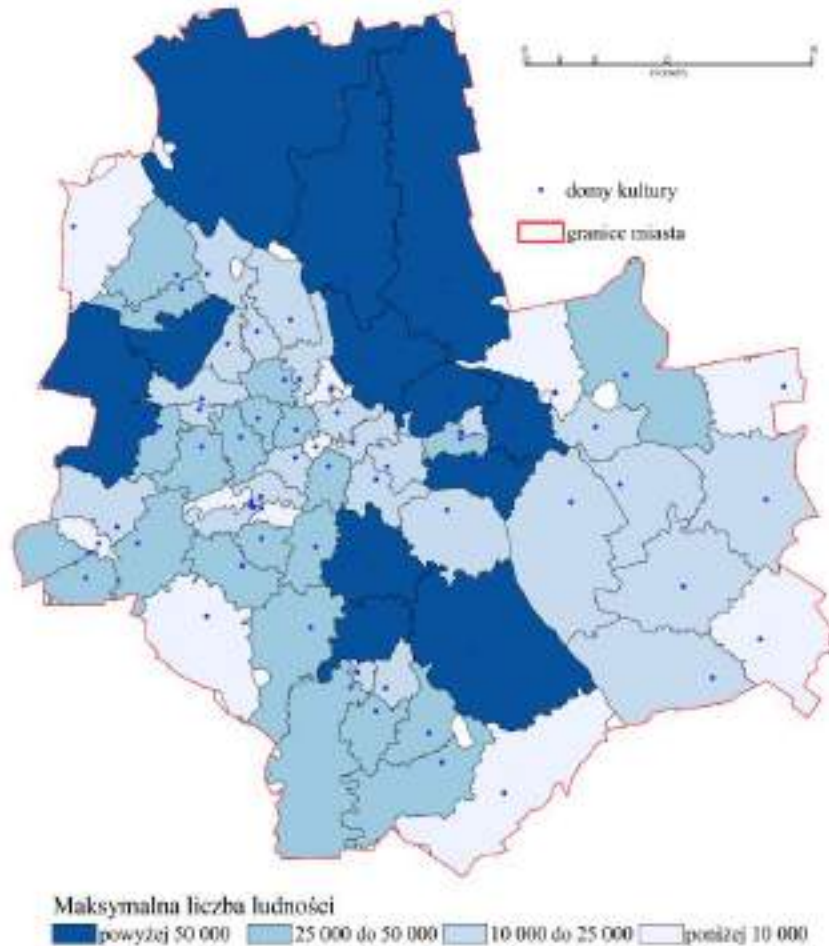

Na podstawie przeprowadzonych analiz można wskazać obszary o gorszej możliwości skorzystania z usług domów kultury. Największe możliwości mają mieszkańcy części Woli Grzybowskiej, Nowego Rembertowa, Zacisza, Tarchomina, Nowych i Starych Włoch, Śródmieścia Południowego oraz osoby mieszkające w sąsiedztwie stacji linii kolejowych w Wawrze.

Gorsze możliwości skorzystanie z usług kulturalnych występują przede wszystkim na terenie Bródna, Targówka Mieszkaniowego, Nowodworów, Gołąbków, zachodniej części Bemowa oraz znacznej części Ursynowa i Pragi Południe.

Liczba ludności w zasięgu najbliższego domu kultury i ekwidystanty pieszego dojścia

Liczba ludności w zasięgu najbliższego domu kultury

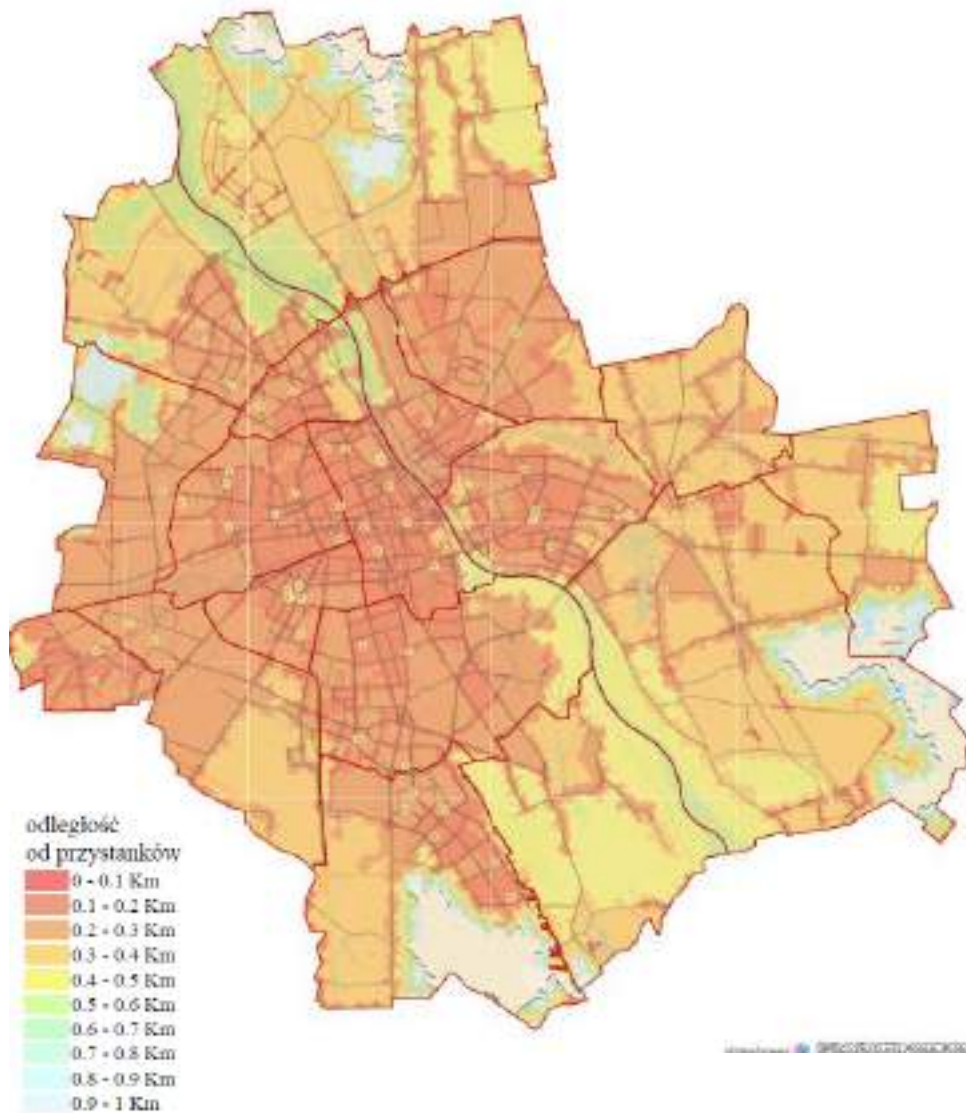
Dostępność przestrzenna domów kultury – ekwidystanty dojścia pieszego

W przeważającej części lewobrzeżnej Warszawy obszar potencjalnej obsługi domu kultury zamieszkuje ponad 50 tys. osób. Zdecydowanie więcej osób mieszka w zasięgu placówek w północno-wschodniej części miasta. Niewielki udział mieszkańców Warszawy mieszka w zasięgu 10-minutowego pieszego dojścia do domu kultury.

Dostępność komunikacyjna domów kultury

Położenie domów kultury na tle przystanków komunikacji publicznej

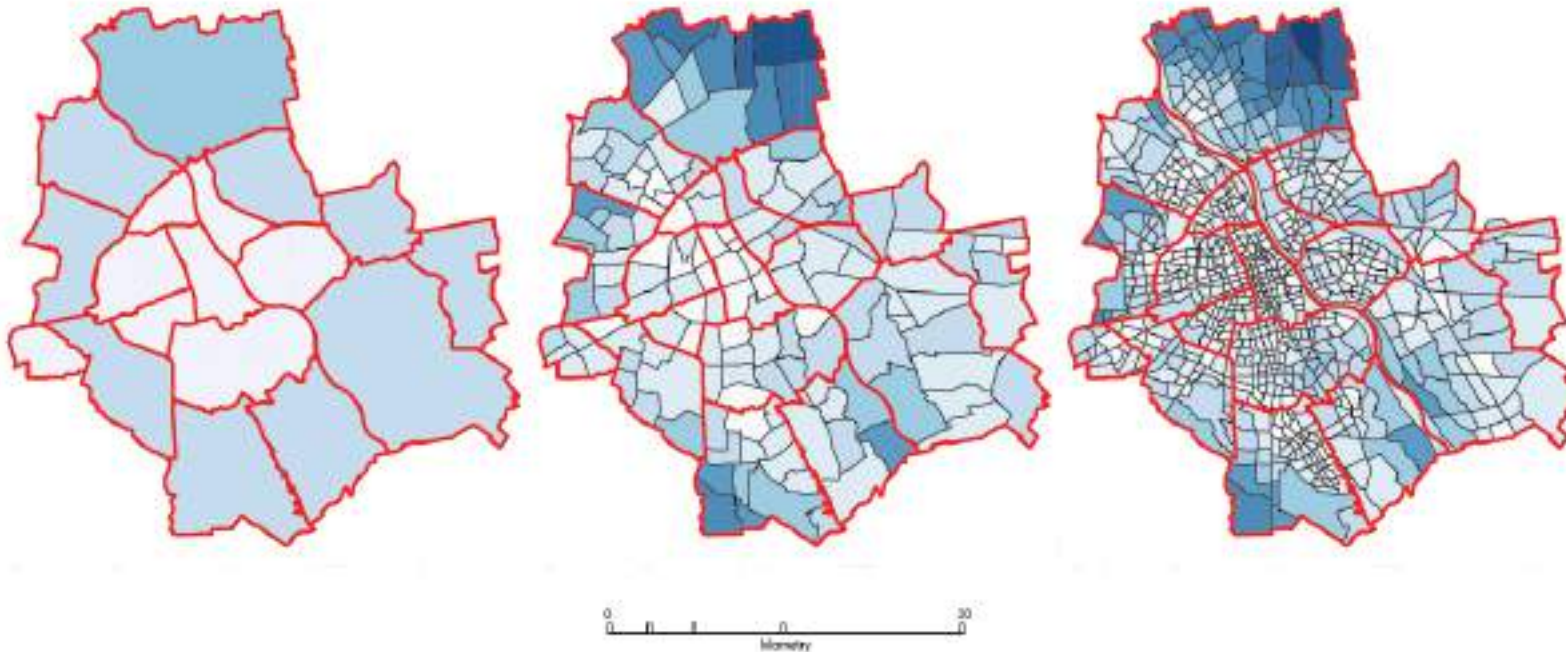
Dostępność komunikacyjna warszawskich domów kultury jest dobra. Poza placówkami na Białotęcie i w Wawrze, wszystkie położone są w odległości nie większej niż 300 metrów od przystanku komunikacji publicznej.

Średnie odległości do najbliższego domu kultury

Dzielnice

Obszary MSI

Rejony komunikacyjne

Do najbliższego domu kultury mieszkaniec Warszawy ma średnio 2,16 km, najbliżej takiej placówki mieszka mieszkaniec Śródmieścia – 880 metrów, najdalej mieszkaniec Białołęki – 5,2 km.

Badanie wykazało występowanie różnic w dostępie do tych usług także w obrębie dzielnic, przede wszystkim w na Białołęce i na Ursynowie.

Najbliżej do domów kultury mają mieszkańcy Starego Miasta – 490 metrów. Mniej niż 800 metrów muszą pokonać do takiej placówki mieszkańcy obszarów: Piaski, Muranów, Rakowiec i Nowe Miasto.

Najdłuższą drogę do domu kultury mają do pokonania mieszkańcy Kobiątki – 8,9 km. Mieszkańcy obszarów: Brzeziny, Białołęka Dworska, Jeziorki Południowe, Grodzisk, Choszczówka i Szamocin mają do pokonania także ponad 5km.

rejony, msi (odległości w km)

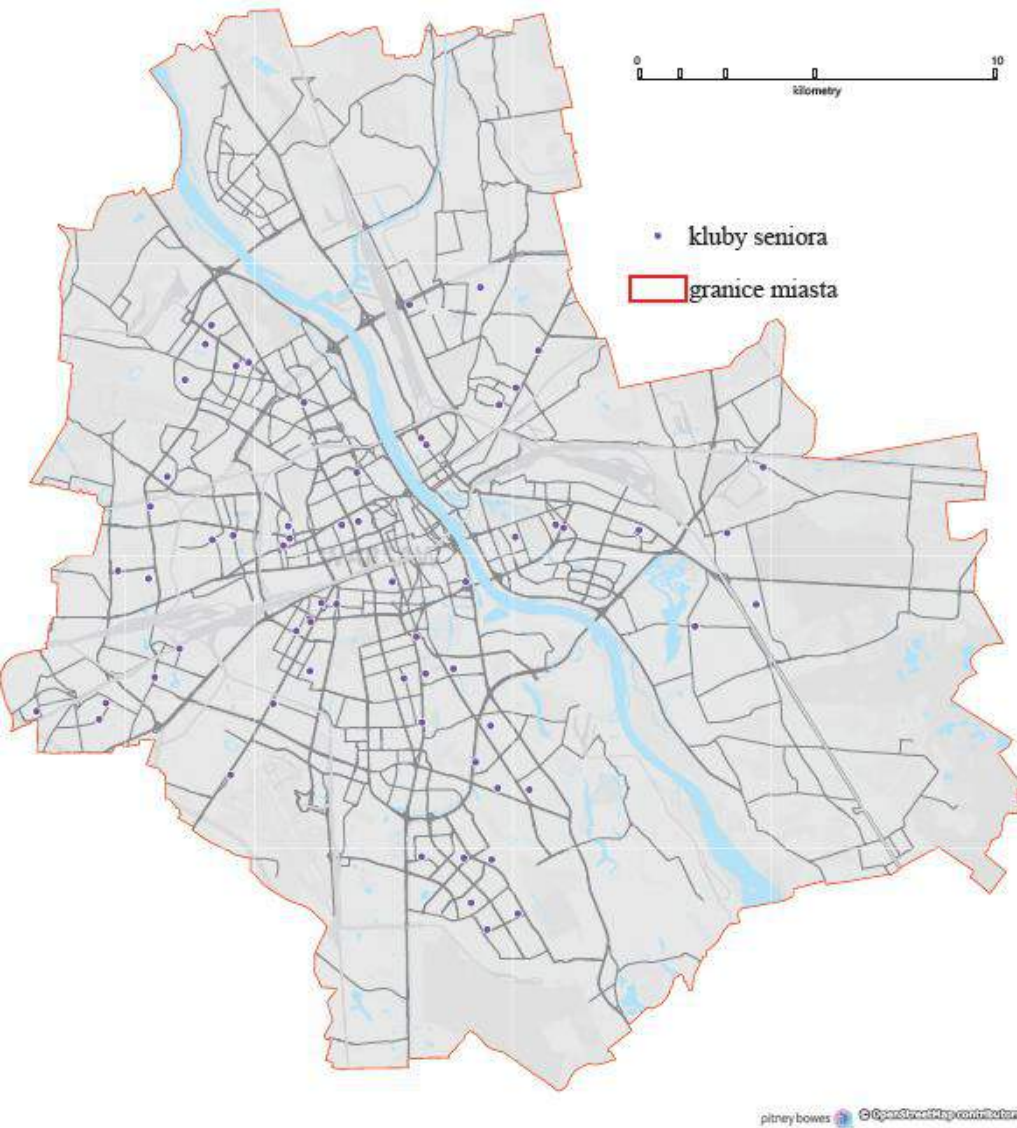
dzielnice (odległości w km)

6. 4.3. Kluby seniora

Rozmieszczenie klubów seniora

Rozmieszczenie klubów seniora w Warszawie

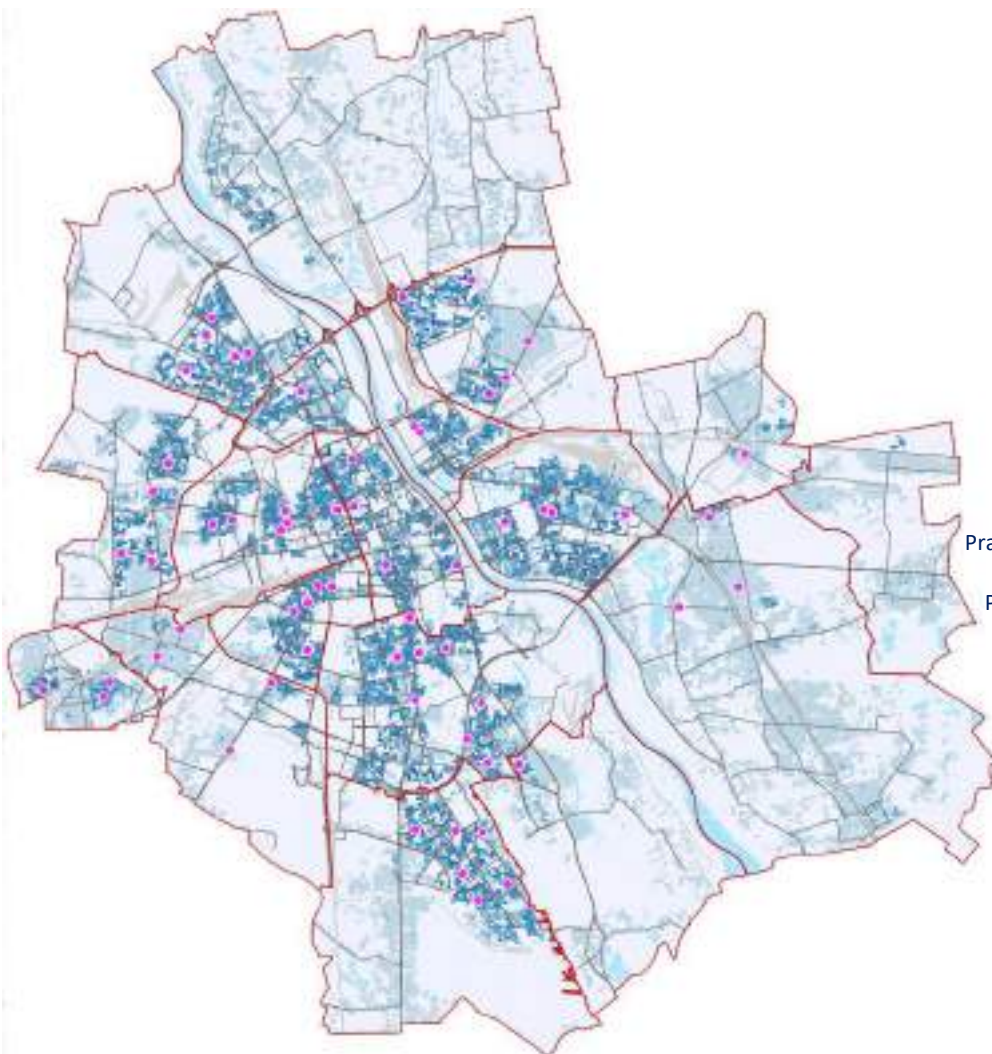
Przeanalizowano również rozmieszczenie i dostępność 69 klubów seniora w Warszawie.

Placówki te działają na terenie 16 dzielnic. Najwięcej jest ich na Mokotowie i na Woli (po 8 placówek).

Mieszkańcy Białołęki i Wesołej nie mają możliwości skorzystania z oferty domu seniora w swojej dzielnicy.

Rozmieszczenie klubów seniora a rozmieszczenie ludności

Rozmieszczenie klubów seniora na tle rozmieszczenia ludności w wieku poprodukcyjnym

Ludność ogółem, produkcyjna, poprodukcyjna

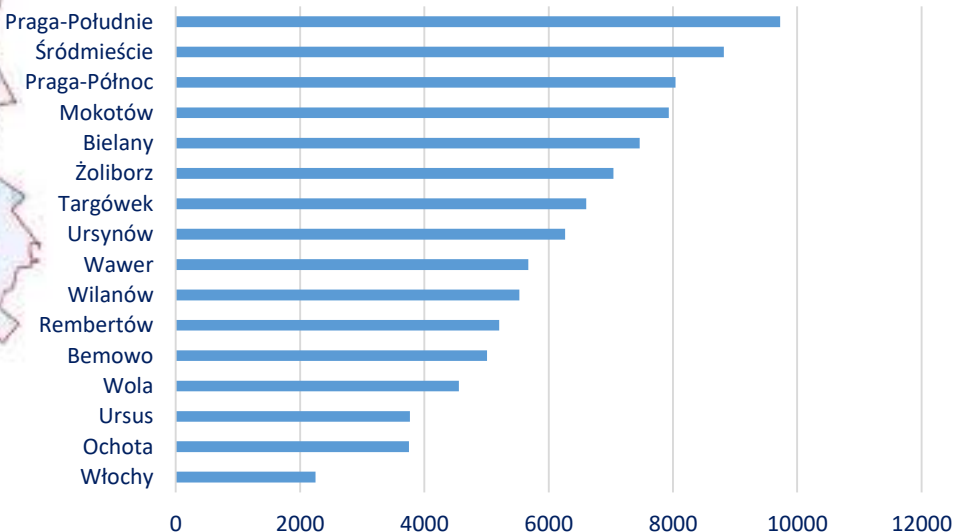
■ powyżej 200 ■ 50 do 200 ■ 20 do 50 ■ 1 do 20 ■ brak

Średnio na jeden klub seniora w Warszawie przypada 28,5 tys. mieszkańców. Najwyższy wskaźnik występuje w Wilanowie 45,2 tys. oraz na Pradze Południe – 40 tys. osób.

Najmniejsza liczba mieszkańców przypada na placówkę we Włochach – 12,2 tys. oraz na Ochocie – 15,2 tys.

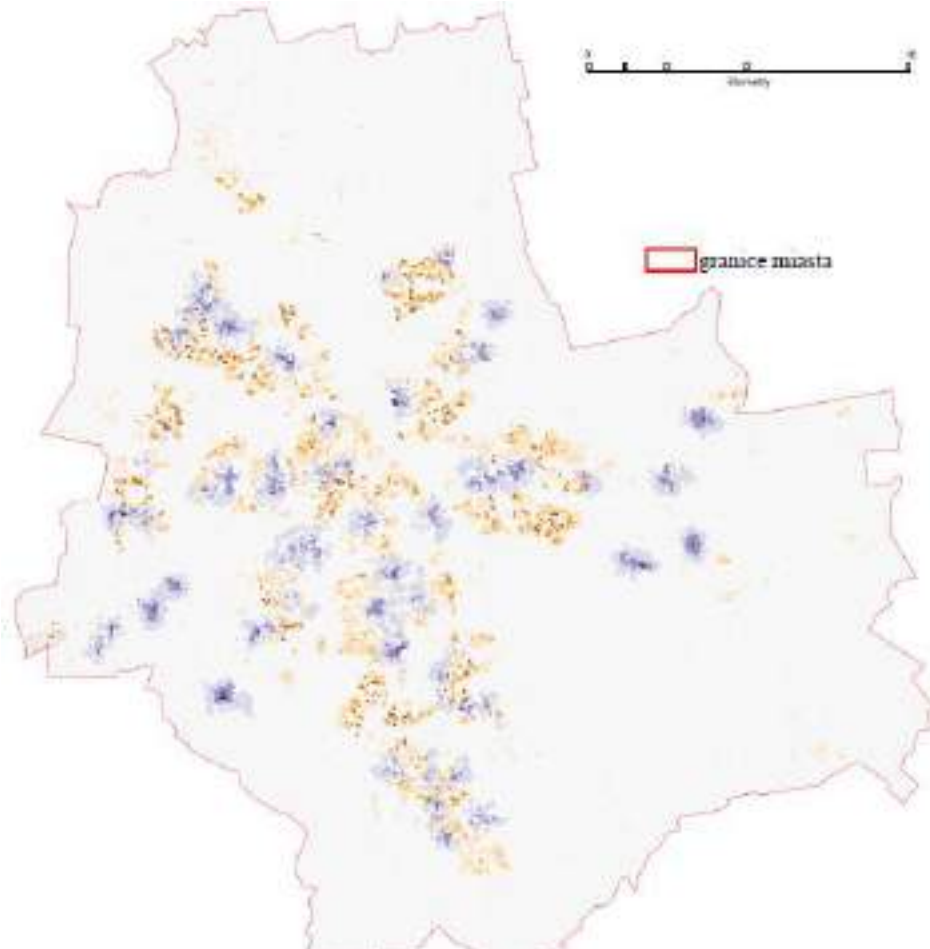
Średnio na 1 klub seniora przypada w stolicy 6 397 osób w wieku poprodukcyjnym. Najwięcej na Pradze Południe i w Śródmieściu (ponad 8 tys.), najmniej zaś we Włochach – 2,2 tys.

Liczba osób w wieku poprodukcyjnym przypadająca na klub seniora

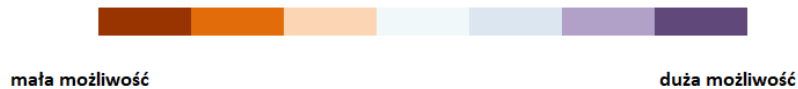
Możliwość skorzystania z usług świadczonych w klubach seniora

Odległość od klubu seniora w stosunku do liczby
ludności w wieku poprodukcyjnym

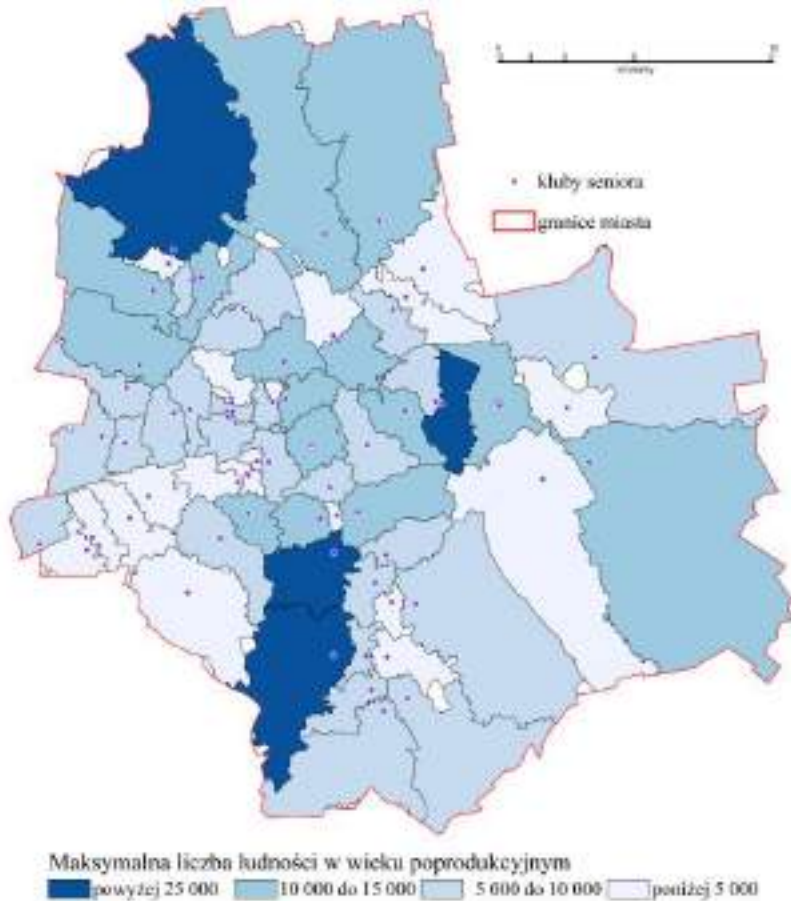
Największe możliwości skorzystania z usług w klubie seniora w sąsiedztwie mają osoby w wieku poprodukcyjnym zamieszkujące Nowy Rembertów, Marysin Wawerski, Anin, osiedla w południowej części Ursusa i Włoch, centralną część Bielania, Zacisze, Okęcie, Grochów czy Młynów.

Do obszarów koncentracji osób starszych a niewyposażonych w klub seniora zaliczyć należy Powiśle, Gocław, Służew, Piaski, Tarchomin, Stary Rembertów i północną część dzielnicy Wesoła.

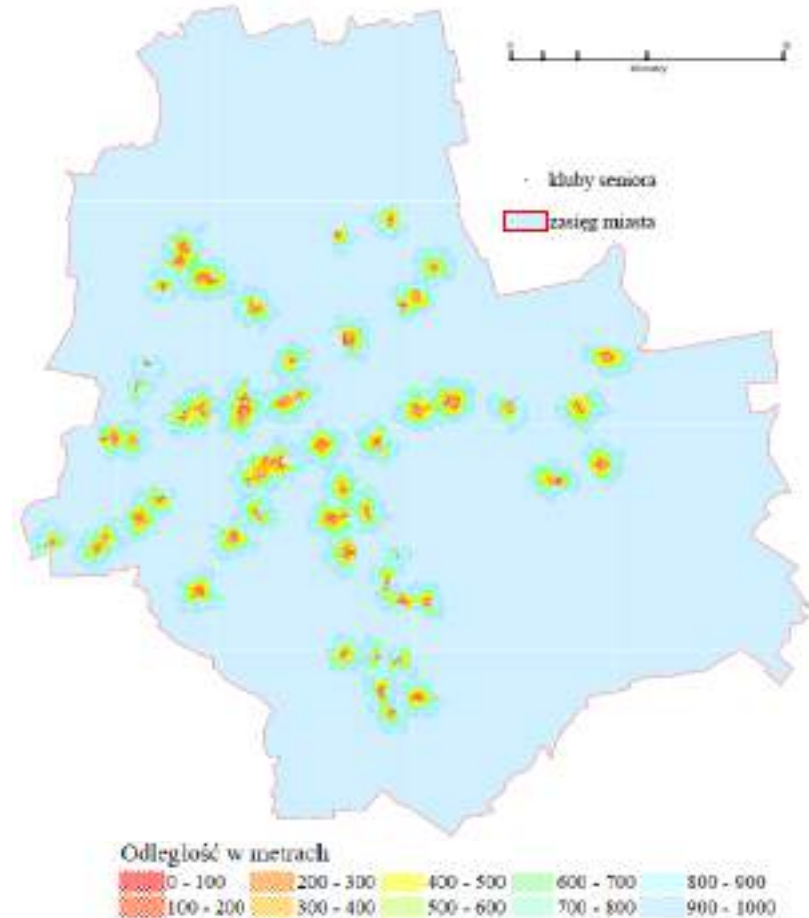

Liczba ludności w zasięgu najbliższego klubu seniora i ekwidystanty pieszego dojścia

Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym w zasięgu najbliższego klubu seniora

Dostępność przestrzenna klubów seniora – ekwidystanty dojścia pieszego

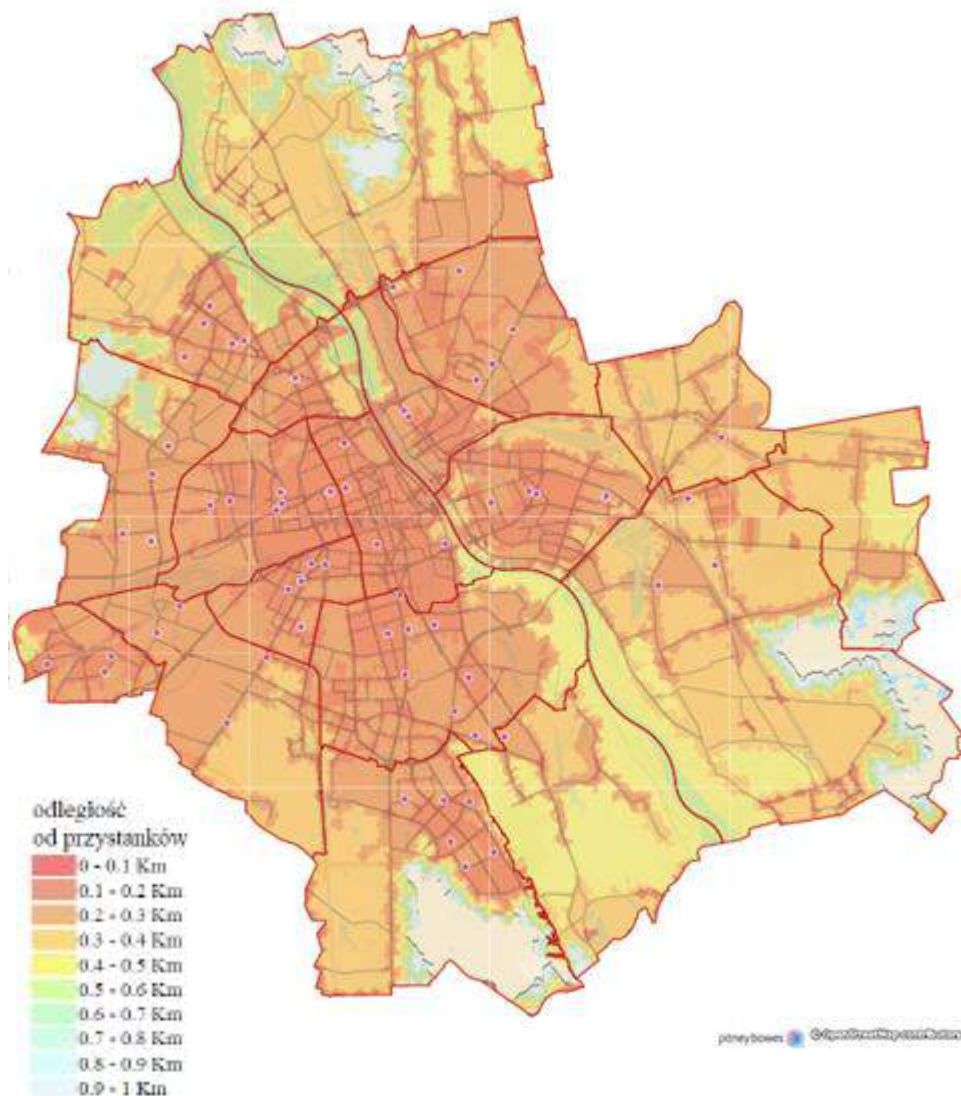

W przeważającej części Warszawy obszar potencjalnej obsługi klubu seniora zamieszkuje od 5 tys. do 15 tys. osób w wieku poprodukcyjnym. Zdecydowanie więcej osób mieszka w zasięgu placówek w północnej części miasta, na granicy Ursynowa i Włoch oraz w części Pragi Północ.

Niewielki udział mieszkańców Warszawy mieszka w zasięgu 10-minutowego pieszego dojścia do klubów seniora.

Dostępność komunikacyjna klubów seniora

Położenie klubów seniora na tle przystanków komunikacji publicznej

Dostępność komunikacyjna warszawskich klubów seniora jest dobra.

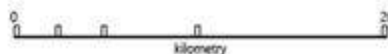
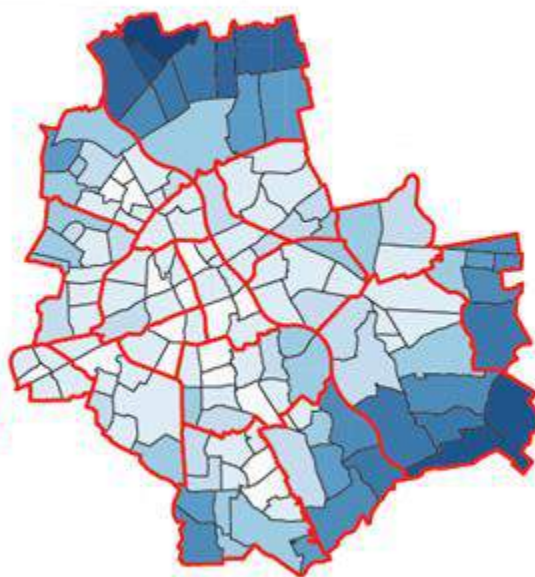
Wszystkie placówki położone są w odległości nie większej niż 300 metrów od przystanku komunikacji publicznej.

Średnie odległości do najbliższego klubu seniora

Dzielnice

Obszary MSI

Rejony komunikacyjne

Średnia odległość do klubu seniora wynosi w stolicy 2,7 km, najbliżej ma mieszkaniec Śródmieścia – 1,14 km, najdalej mieszkaniec Białołęki – 6,1 km.

Badanie wykazało występowanie różnic w dostępie do tych usług także w obrębie dzielnic, przede wszystkim w Wilanowie, na Ursynowie, na Bielanach i w Wawrze.

Najbliżej do klubu seniora mają mieszkańcy Starej Ochoty – 560 metrów. Mniej niż 800 metrów mają do przejścia także mieszkańcy obszarów: Stare Bielany, Wilanów Wysoki, Wrzeciono, Wawrzyszew, Ursynów-Centrum i Młynów.

Najdalej do klubu seniora mają mieszkańcy Choszczówki – 9 km. Mieszkańcy obszarów: Falenica, Dąbrówka Szlachecka, Aleksandrów mają do pokonania także ponad 8 km.

rejony, msi (odległości w km)

dzielnice (odległości w km)

A close-up photograph of a hand holding a red pushpin, about to place it on a map. The map shows various geographical features and colors. The hand is in sharp focus, while the map is slightly blurred in the background.

7. JAKOŚĆ ŚWIADCZONYCH USŁUG EDUKACYJNYCH, KULTUROWYCH I ZDROWOTNYCH

A close-up photograph of a hand holding a red pushpin, about to place it on a map. The map shows various geographical features and colors. The background is blurred, focusing attention on the hand and the pin.

7. 1. Jakość w kontekście edukacji

Mierzenie jakości edukacji wymaga wskazania pewnych standardów, które częściowo wymienia Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 11 sierpnia 2017, określając wymagania wobec szkół i placówek, ale nie jest to wystarczający katalog do oceny poziomu i jakości danej szkoły.

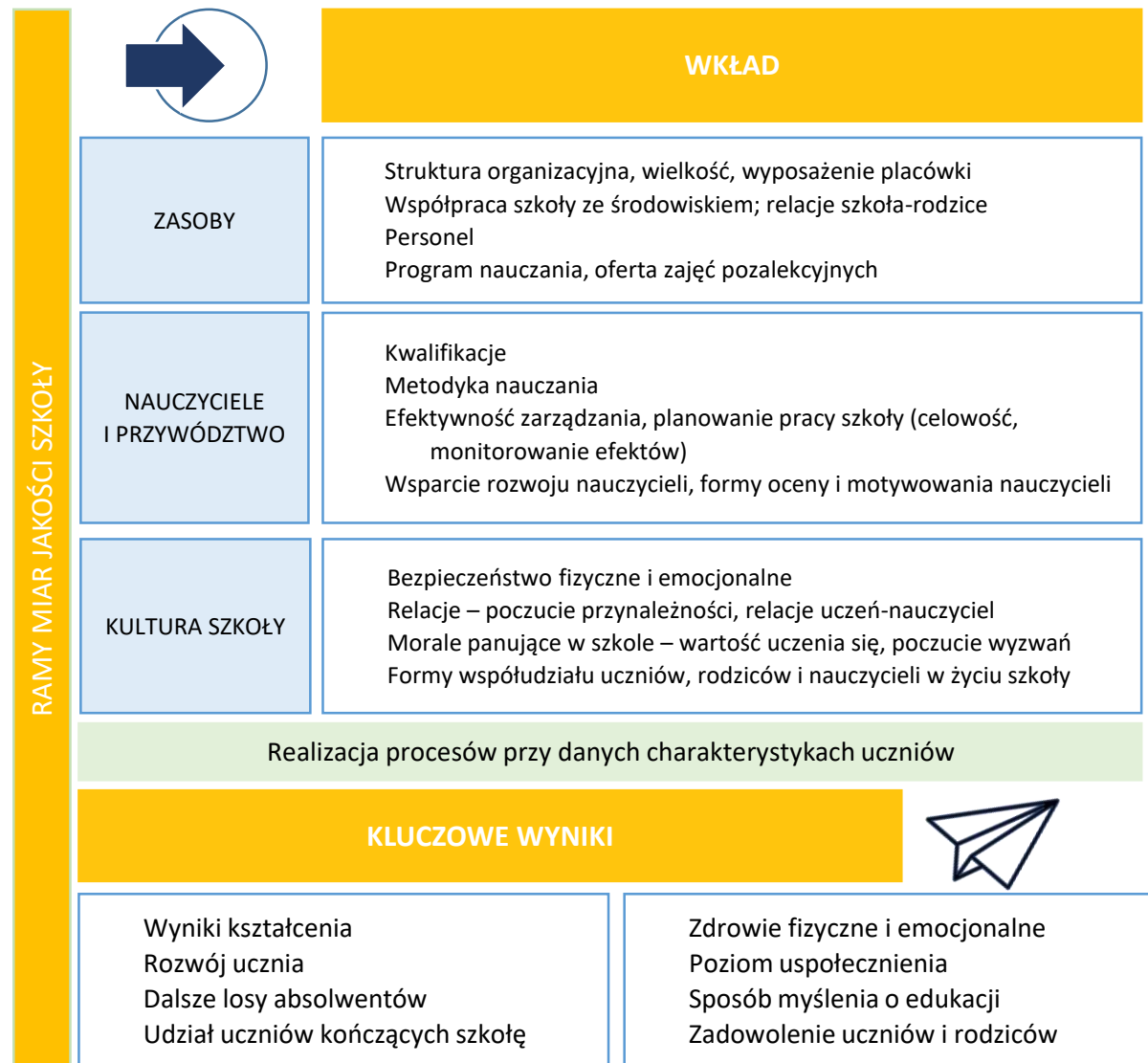
W literaturze jakość szkoły rozumie się m.in. w takich kategoriach jak: reputacja szkoły (często oparta na wszelkiego rodzaju rankingach), warunki, sposób wykorzystania zasobów i działania na rzecz motywowania uczniów, przekazywana wiedza, krótko- (wyniki egzaminów) i długoterminowe (zatrudnienie, zarobki) efekty kształcenia, poziom rozwoju ucznia w danej szkole, czy selektywność (im trudniej jest się dostać i utrzymać w danej szkole tym jej poziom i jakość kształcenia są uznawane za wyższe).

Należy zwrócić uwagę, że niektóre z tych wskaźników nie są poprawne i nie odzwierciedlają faktycznej jakości, np. szkoła może mieć dobrą reputację lub wysokie wyniki edukacyjne, ale jest to efekt nie wysokich standardów szkoły, ale tego, że jest ona przeznaczona dla uprzywilejowanej populacji i w rzeczywistości wnosi mniejszą wartość niż inne szkoły uznawane za gorsze (Schneider & Nathan, 2013). Częściowo jest to również wynik tego, że rodziny o podobnych cechach demograficznych, poziomie dochodów itd. gromadzą się w tych samych dzielnicach (Owens, Reardon & Jencks, 2016), a więc wyniki testów odzwierciedlają raczej demografię danego obszaru niż poziom nauczania w danej placówce.

Miary jakości szkoły

Rysunek przedstawia szerszą klasyfikację mierników jakości, uwzględniającą zarówno czynniki uznane w raporcie OECD (1989) za wpływające na jakość szkoły i akceptowane przez wszystkie kraje Europy, jak i zwraca uwagę na to, że dzieci i rodzice są w pewnym sensie klientami szkoły i ich zadowolenie i opinia również są istotne. **Badania (Gagnon & Schneider, 2017) pokazują, że to kultura szkoły (poczucie przynależności, bezpieczeństwo, wsparcie rówieśników, relacje z nauczycielami, presja, nieobecności) jest najbardziej skorelowana z wynikami edukacyjnymi.**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Anderson T. Blount D. Lindsay C. Blom E.

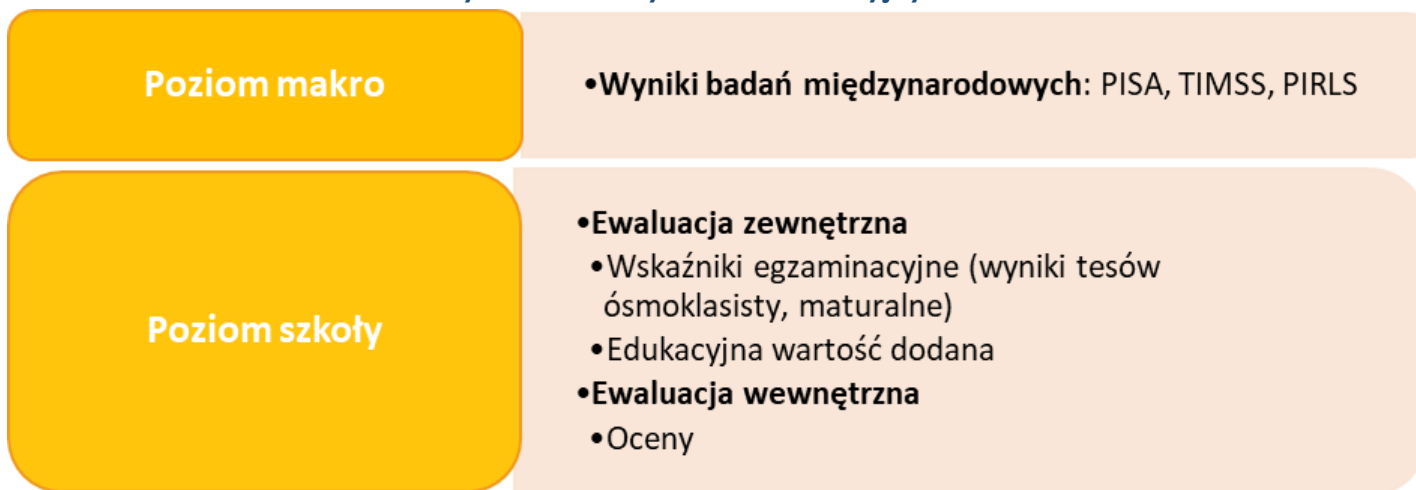
Gebrekrstos S. &Alba F. (2019)

Wymienione na grafice ze strony 342 kwestie można sprowadzić do czterech wymiarów:

- ekonomicznego/wydajnościowego – porównanie wkładu i efektu (absolwencji),
- personalnego – zadowolenie i spełnienie oczekiwań uczniów,
- profesjonalnego - poprawa umiejętności i wiedzy ucznia,
- syntetycznego/społecznego – wyznawane wartości, zdolność dokonywania oceny.

Najczęściej jednak analizę ogranicza się do wyników egzaminów, które zazwyczaj zależą od czynników będących poza kontrolą szkół. Ponadto nie dostarczają one informacji o tym, jak bezpieczne są dzieci i jak opiekują się nimi dorośli. Uzyskanie pełnego obrazu jakości placówek z uwzględnieniem faktu, że być może nie sam wynik edukacyjny jest celem, ale satysfakcja dzieci i rodziców oraz prawidłowe relacje (Dolata et al., 2015) itp., wymagałoby przeprowadzenia konsultacji środowiskowych, badań jakościowych wśród uczniów, nauczycieli i rodziców oraz obserwacji zajęć. Obecnie nie jest to możliwe, dlatego ocena jakości warszawskich placówek edukacyjnych zostaje ograniczona do wyników egzaminacyjnych, których źródłem informacji mogą być badania międzynarodowe oraz egzaminy przeprowadzane na poziomie krajowym.

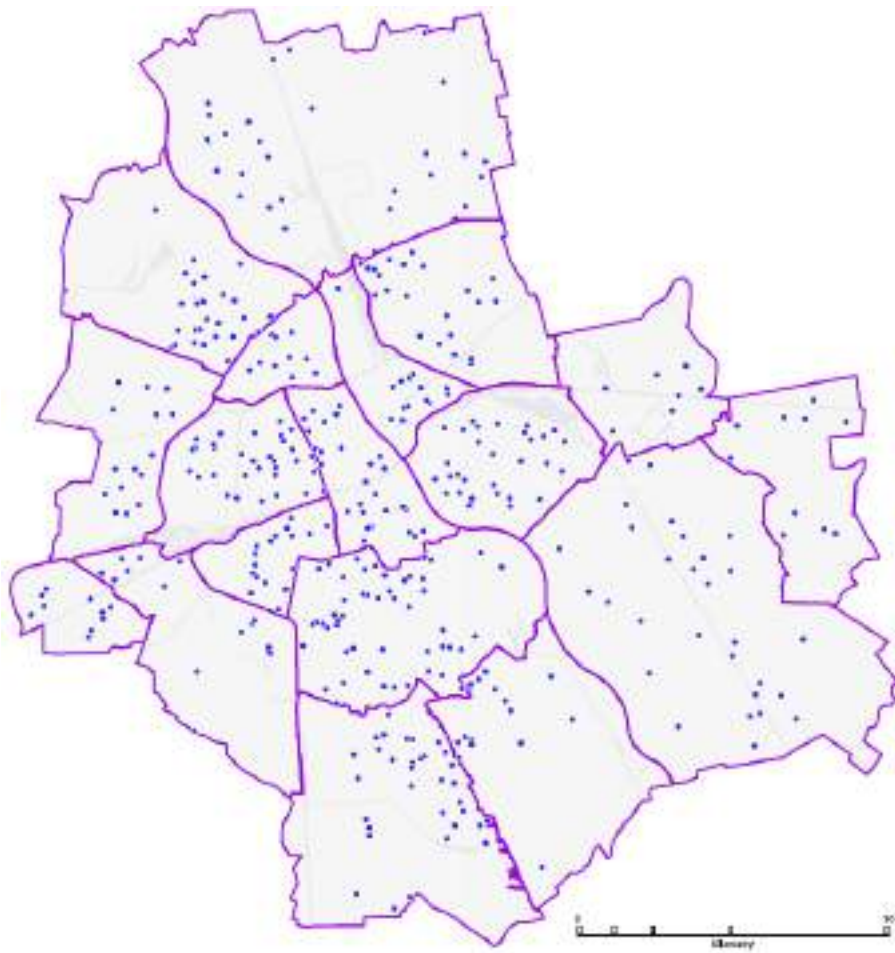
Źródła wiedzy na temat wyników edukacyjnych uczniów

7.1.1. Szkoły podstawowe i edukacja przedszkolna

Rozmieszczenie szkół podstawowych

Rozmieszczenie szkół podstawowych na terenie Warszawy

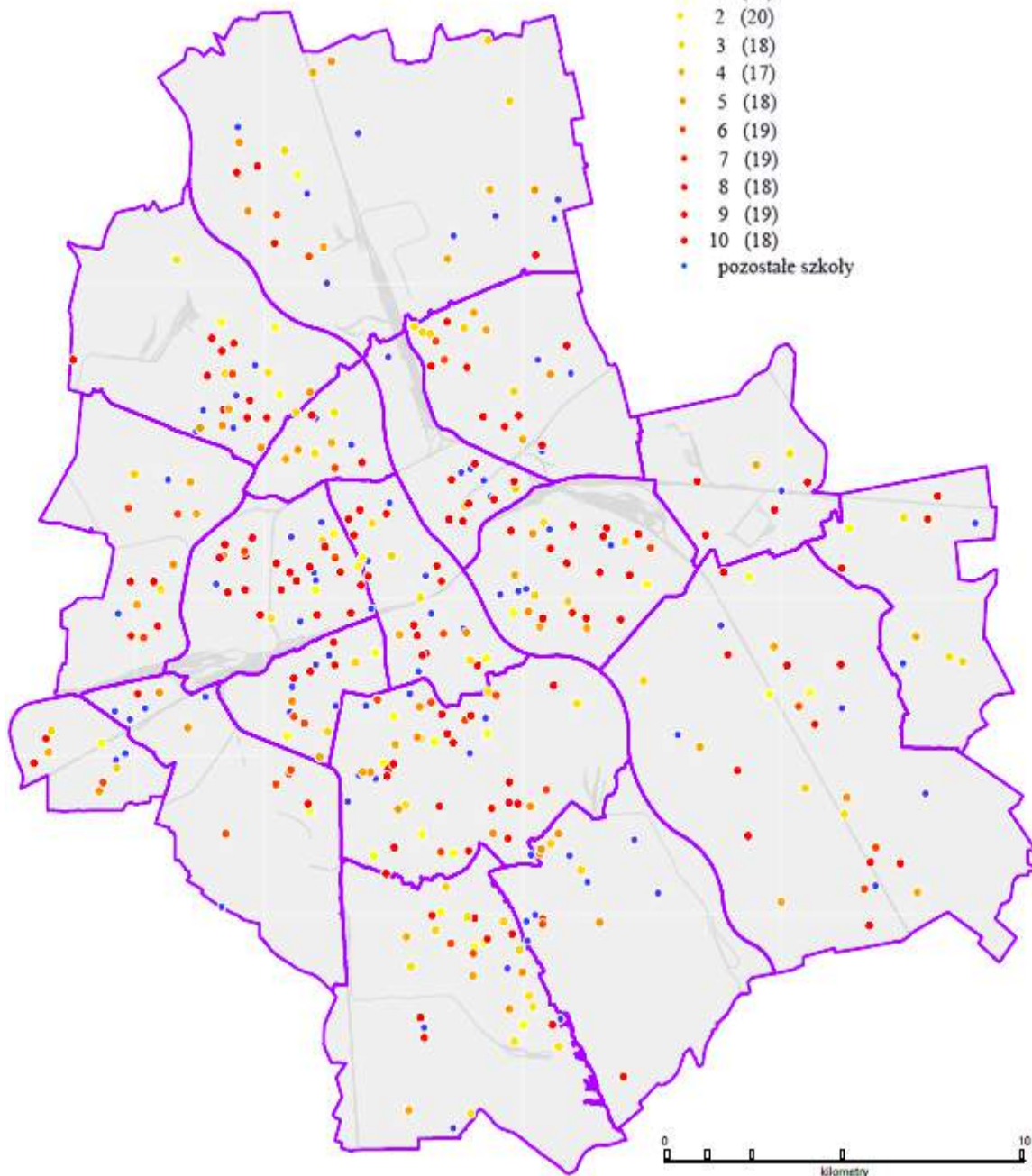
Zgodnie z danymi z arkuszy organizacyjnych w roku szkolnym 2019/2020 miasto Warszawa prowadzi 210 szkół podstawowych oraz 1 szkołę artystyczną i 38 specjalnych na tym poziomie. W sumie kształcą się w nich około **121 840 dzieci** (Urząd m.st. Warszawy, Biuro Edukacji, 2020a). Ponadto istnieją 3 szkoły podstawowe dla dorosłych. Najwięcej placówek działa w dzielnicach: Mokotów, gdzie położonych jest 12% wszystkich szkół podstawowych, Praga Południe (9%), Wola (10%). Zdecydowanie więcej szkół występuje w centralnej i lewobrzeżnej części Warszawy, co pokrywa się z terenami o wysokiej gęstości zaludnienia oraz rozmieszczeniem osób w wieku przedprodukcyjnym. Wawer, Rembertów, Wilanów i Wesoła, które są obszarami o rozproszonej zabudowie, zapewniają słabszy dostęp pod względem odległości, jak i liczby istniejących placówek.

Źródło: Opracowanie własne.

Rozmieszczenie szkół podstawowych a wyniki egzaminów

Wartość w rankingu

- 1 (21)
- 2 (20)
- 3 (18)
- 4 (17)
- 5 (18)
- 6 (19)
- 7 (19)
- 8 (18)
- 9 (19)
- 10 (18)
- pozostałe szkoły

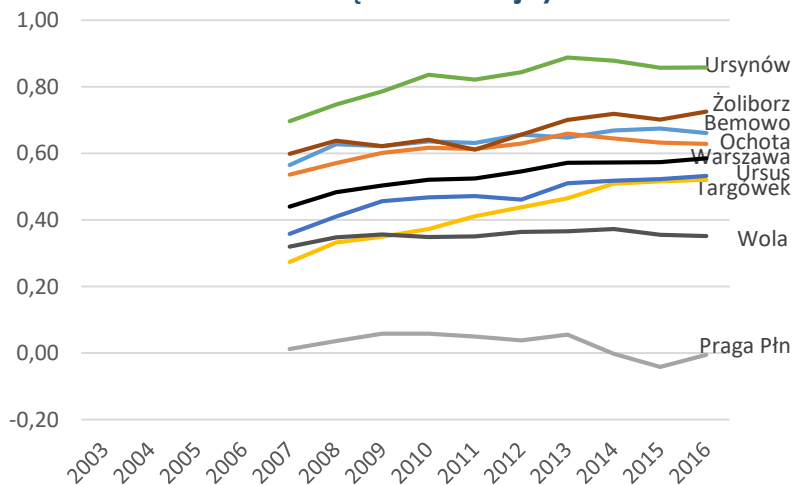

Na potrzeby niniejszej diagnozy podzielono szkoły na 10 grup według wyników egzaminów zewnętrznych. Szkoły zaklasyfikowane najwyżej liczniej występują po lewej stronie Wisły (Śródmieście, Wola, Ochota, Mokotów, Ursynów). Najwyżej oceniane placówki nie są skupione w jednej dzielnicy, ale jednak występują obszary, na których te usytuowane najwyżej w klasyfikacji szkoły nie występują: Wilanów, Bemowo, Targówek, Pragę Północ i Rembertów. Cztery ostatnie dzielnice zostały w 2017 roku uznane za najmniej atrakcyjne ze względu na warunki życia (Urząd Statystyczny w Warszawie, 2017b).

Testy szóstoklasisty

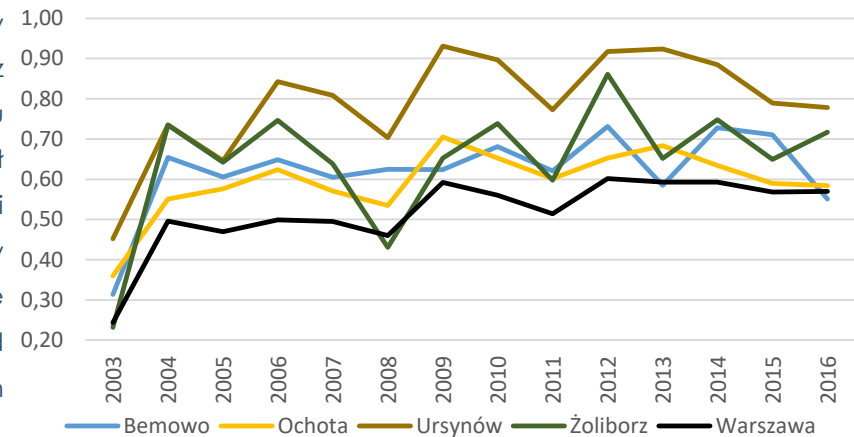
Wyniki egzaminacyjne przedstawione na kolejnych slajdach stanowią poddane analizie średnie wyniki dzielnicy podane przez OKE, z uwzględnieniem szkół samorządowych jak i niepublicznych, szkół przy poprawczakach i szkół specjalnych, o ile uczniowie zdawali arkusz standardowy. Analiza standaryzowanych wyników sprawdzianu szóstoklasistów za lata 2002-2016 wskazuje, że to uczniowie szkół położonych na Ursynowie, Żoliborzu, Bemowie i Ochocie osiągnęli najwyższe standaryzowane wyniki i są one wyższe od poziomu dla Warszawy ogółem. Niższe od poziomu warszawskiego wyniki występowały na Pradze Północ, Targówku, Ursusie i Woli. W związku ze zmianą organizacji szkół od 2019 roku obowiązuje egzamin po ósmej klasie. W czołówce najlepszych szkół znalazły się te położone na Ursynowie, Mokotowie, Ochocie czy Woli, najgorzej wypadły placówki położone w dzielnicach Rembertów i Białołęka. Wyniki te nie uwzględniają wielu kwestii, między innymi ważnej z punktu widzenia oceny szkoły edukacyjnej wartości dodanej.

Średnia krocząca z 5 kolejnych lat

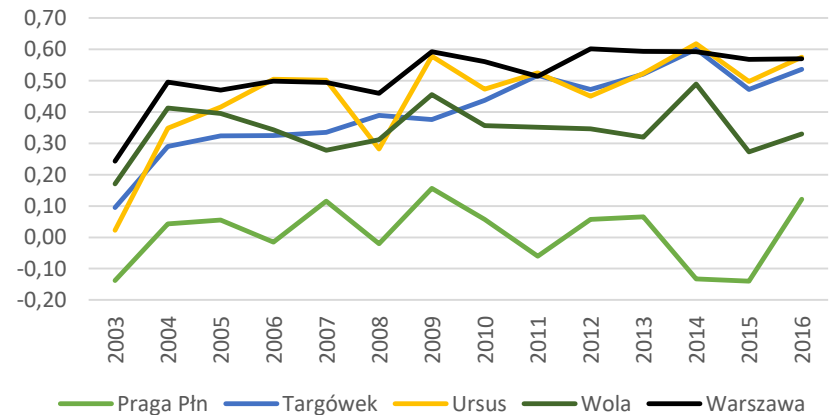

Źródło: Opracowanie własne.

Standaryzowane wyniki testów szóstoklasisty dla dzielnic o wyższym od poziomu warszawskiego wyniku

Standaryzowane wyniki testów szóstoklasisty dla dzielnic o niższym od poziomu warszawskiego wyniku

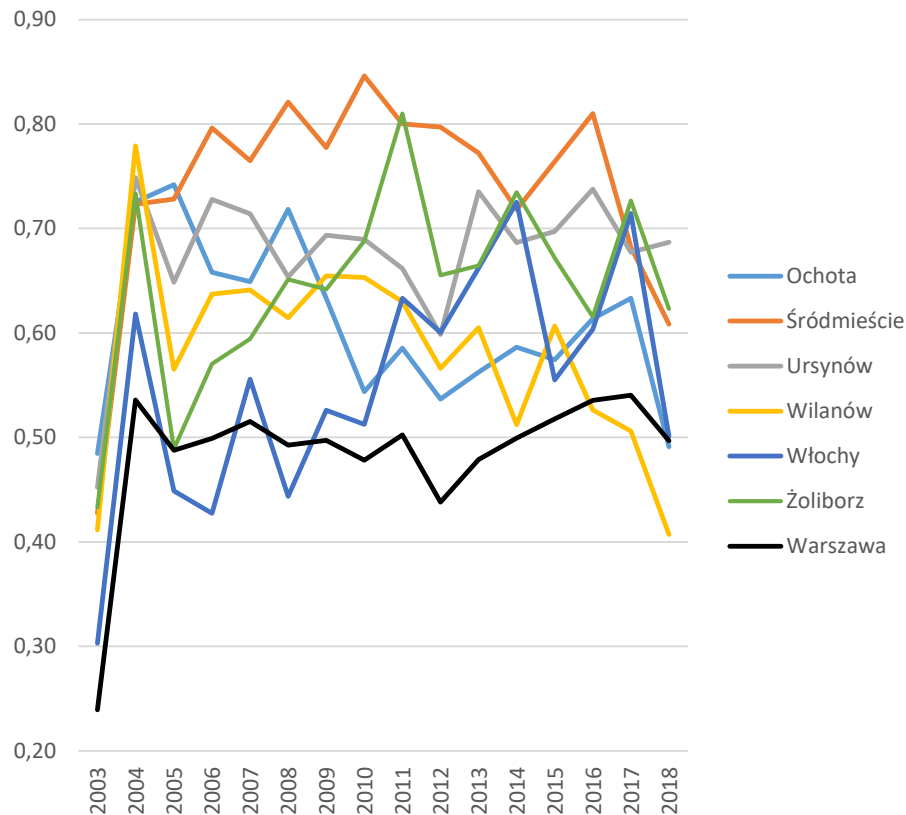

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Egzamin gimnazjalny

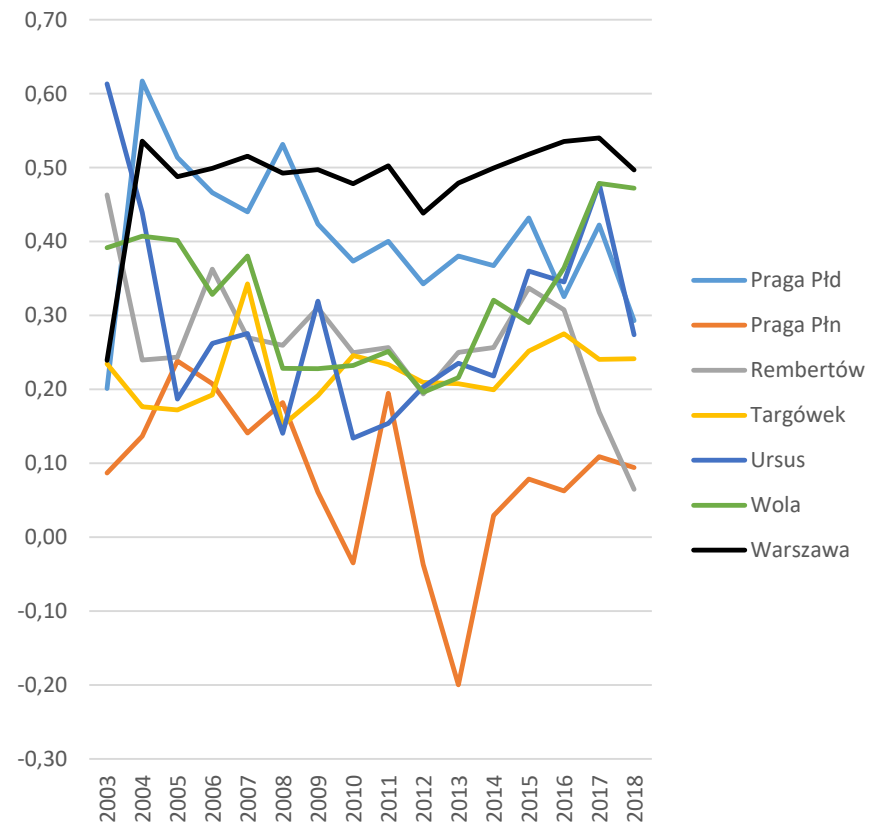
W związku z reformą systemu oświaty w roku szkolnym 2016/2017 weszły w życie zmiany zakładające m.in. stopniowe wygaszanie gimnazjów, a tym samym wydłużenie czasu kształcenia w szkole podstawowej i średniej. Wykresy przedstawiają wyniki jakie osiągnęli gimnazjaliści Warszawy do 2018 roku. Najstabilniej prezentowali się uczniowie z Pragi Północnej, a najlepiej uczniowie szkół znajdujących się na Śródmieściu.

Standaryzowane wyniki egzaminów gimnazjalnych dla dzielnic o wyższym od poziomu warszawskiego wyniku

Źródło: Opracowanie własne.

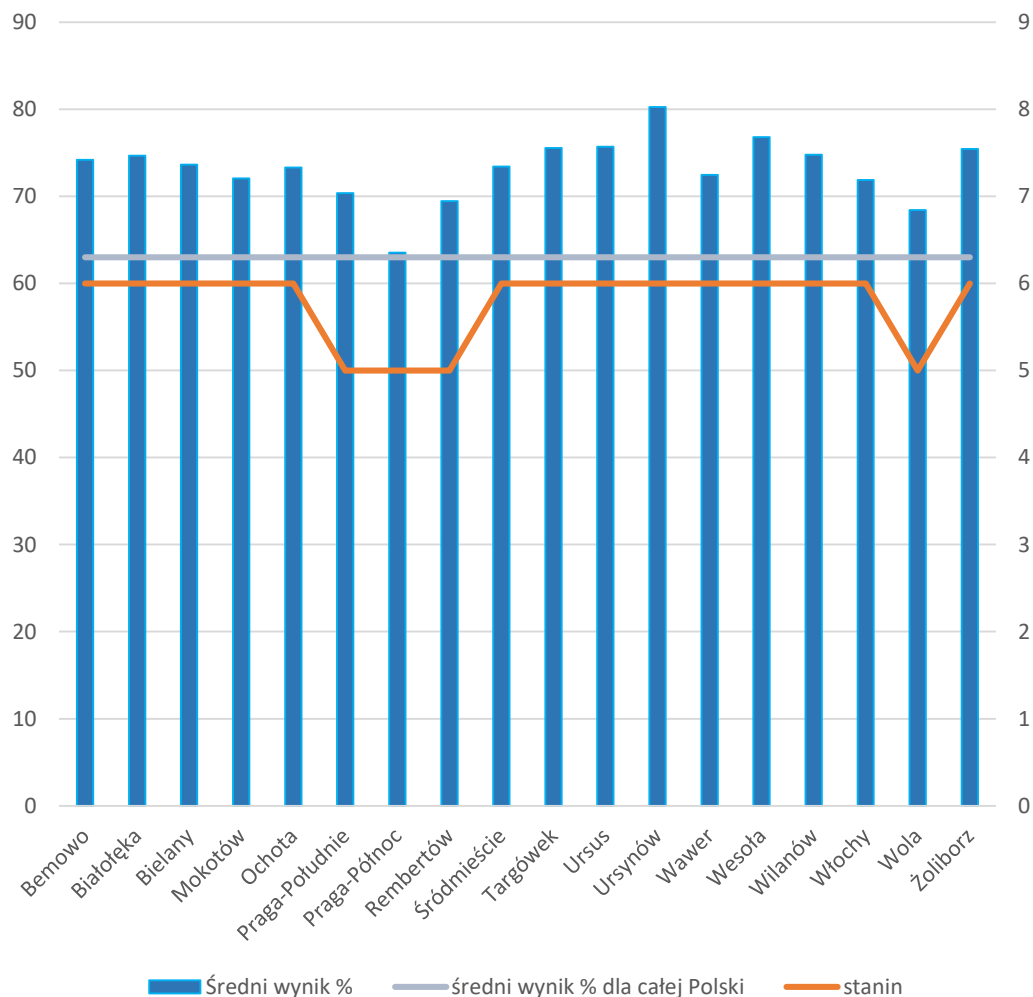
Standaryzowane wyniki egzaminów gimnazjalnych dla dzielnic o niższym od poziomu warszawskiego wyniku

Źródło: Opracowanie własne.

Testy ósmoklasisty

Wyniki testu ósmoklasisty z języka polskiego oraz odpowiadające im wyniki na skali staninowej

Źródło: Opracowanie własne na podstawie

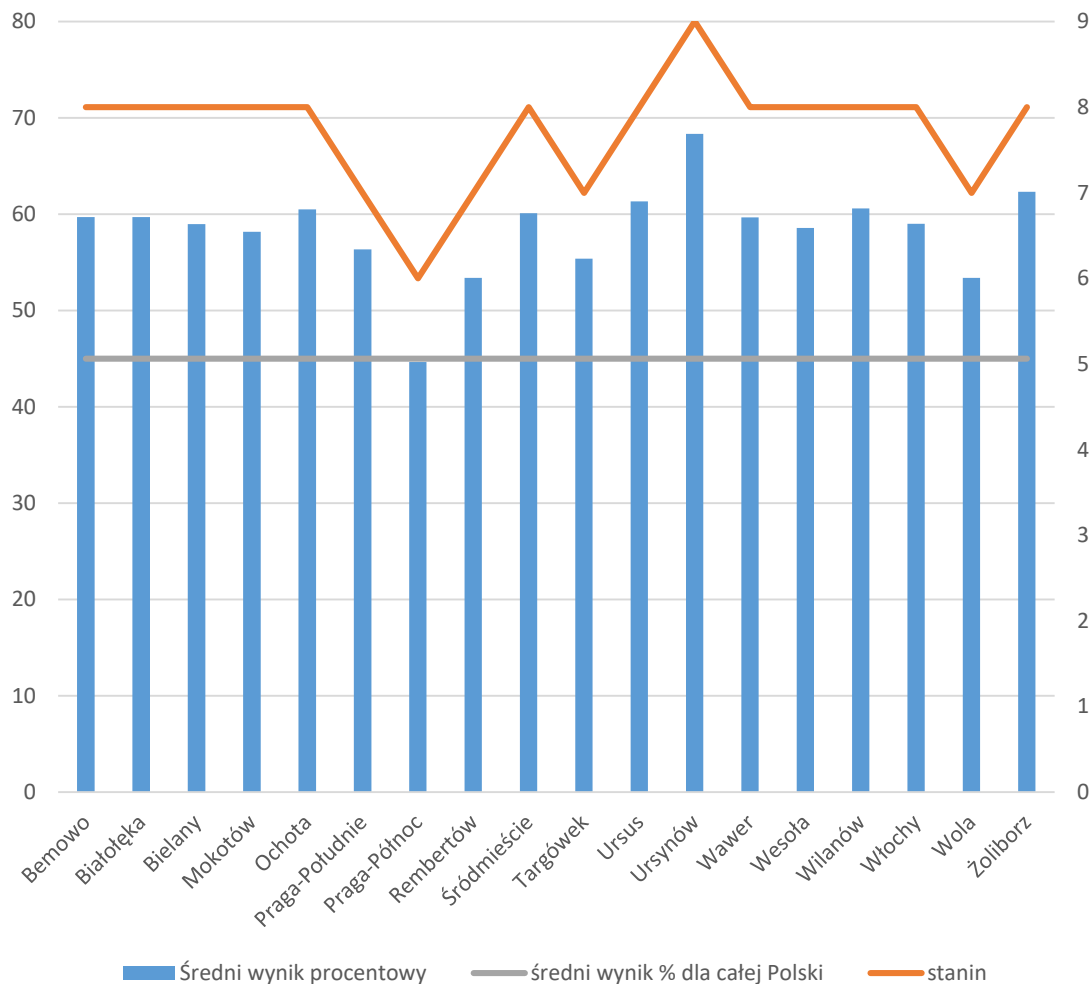
https://bip.oke.waw.pl/publikacje/podglad.php?id_publicacji=418

W 2019 roku uczniowie szkół podstawowych po raz pierwszy napisali egzamin po ósmej klasie. Średni ogólnopolski wynik z języka polskiego wyniósł 63%, a średnie wyniki wszystkich dzielnic Warszawy były powyżej tego poziomu. Większość dzielnic z wyjątkiem Pragi-Północ, Rembertowa i Woli znajduje się w staninie 6, co oznacza, że ok 17% uczniów zdało egzamin na podobnym poziomie, 60% uzyskało wynik niższy, a 23% wyższy niż ósmoklasiści z tych obszarów. Pozostałe trzy dzielnice są w stanie 5, co oznacza, że około 20% uczniów zdało egzamin na podobnym poziomie, 40% uczniów uzyskało wynik niższy, a 40% uczniów wynik wyższy.

Testy ósmoklasisty

Jeśli chodzi o wyniki z matematyki, to wszystkie dzielnice osiągnęły średni wynik wyższy bądź równy (Praga-Północ) krajowemu. Najwyższe wyniki osiągnęli uczniowie z dzielnicy Ursynów, która jest w staninie 9 - 4% ogółu uczniów zdało egzamin na podobnym poziomie, a 96% na niższym. Tutaj tak jak w przypadku testu z języka polskiego najgorzej wypadają uczniowie szkół położonych na Pradze Północ, ale ponownie jest to poziom zbliżony do krajowego.

Wyniki testu ósmoklasisty z matematyki oraz odpowiadające im wyniki na skali staninowej

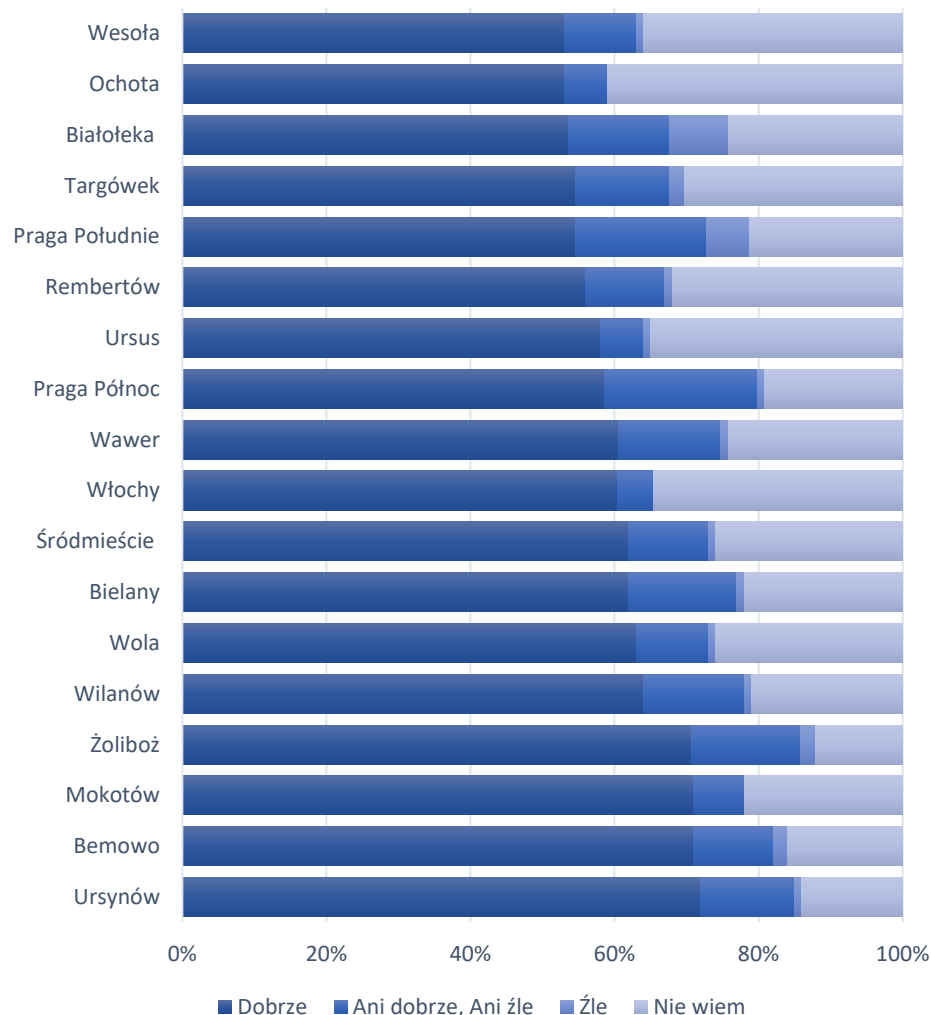

Źródło: Opracowanie własne na podstawie

https://bip.oke.waw.pl/publikacje/podglad.php?id_publicacji=418

Jakość usług edukacyjnych

Jak Warszawiacy oceniają jakość usług edukacyjnych publicznych szkół podstawowych w dzielnicy

Źródło: Badanie Jakości życia mieszkańców warszawskich dzielnic

<http://warszawawliczbach.um.warszawa.pl/?s=edukacja>

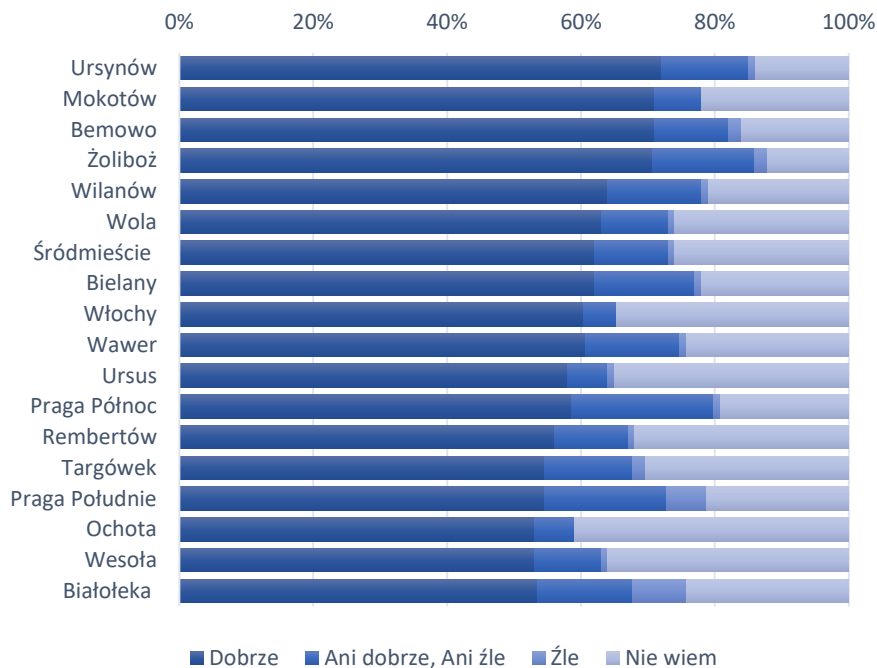
7 <http://warszawawliczbach.um.warszawa.pl/?s=edukacja>

Jeśli chodzi o opinię społeczną na temat jakości usług edukacyjnych, to zgodnie z badaniem jakości życia mieszkańców warszawskich dzielnic z 2015 roku, w którym uczestniczyło 9 000 warszawiaków, 63% z nich oceniło usługi publicznych szkół edukacyjnych dobrze⁷. Najlepiej zostały ocenione szkoły na Ursynowie, gdzie 72% ankietowanych dobrze oceniło jakość tamtejszych placówek. Wysoki poziom osiągnęły także kolejno Bemowo (71%), w którym nie występuje żadna z najlepszych 31 placówek, Mokotów (71%) i Żoliborz (70%). Nikt z ankietowanych nie wskazał na złą jakość placówek znajdujących się na Mokotowie, Włochach czy Ochocie. Najmniej ankietowanych wskazało na dobry poziom szkół w Wesołej, jednak mamy tam także do czynienia z dużym odsetkiem osób, które nie dysponowały wiedzą na temat jakości. **Najwięcej, bo 8% ankietowanych wskazało na złą sytuację na Białołęce, gdzie występuje dosyć duże rozproszenie i raczej słaby dostęp do placówek.**

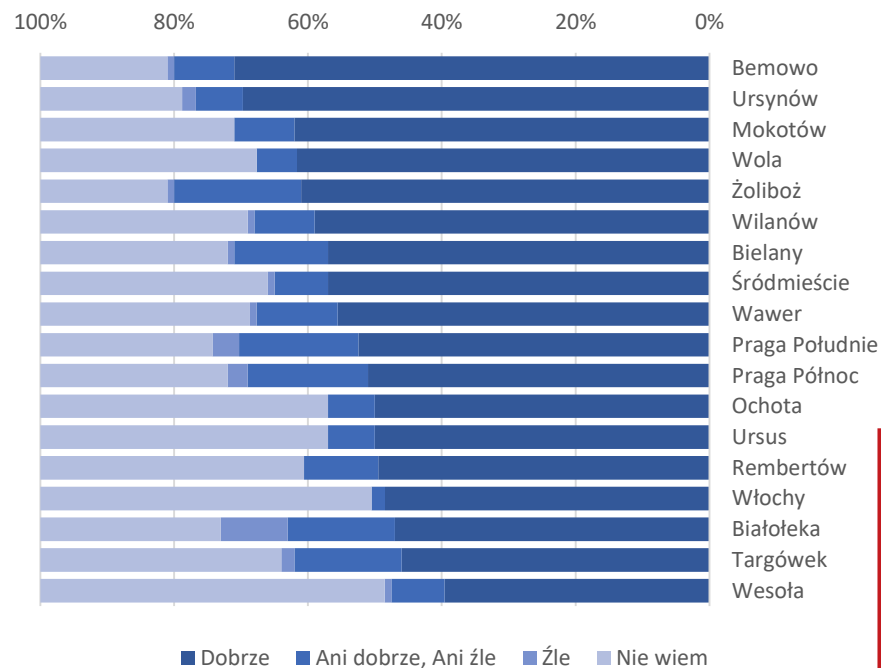
Jakość usług edukacyjnych

Zbliżone wyniki osiągnięto dla usług edukacyjno-opiekuńczych publicznych przedszkoli (60% osób uznało warszawskie przedszkola za dobrze funkcjonujące) oraz opiekuńczych publicznych żłobków, gdzie wynik wyniósł 57%. Największy odsetek osób uznał za dobre przedszkola te na Ursynowie (73%), Bemowie (71%), Żoliborzu (69%) i Mokotowie (68%). Tak jak w przypadku szkół podstawowych najwięcej negatywnych opinii pojawiło się w przypadku przedszkoli na Białołęce (11%), natomiast żadnych negatywnych ocen nie odnotowano dla placówek we Włochach, Rembertowie, Ursusie czy na Mokotowie. Analogiczne wnioski należy wyciągnąć dla publicznych żłobków. Podsumowując, jeśli chodzi o edukację wczesnoszkolną, to według opinii publicznej dobra sytuacja panuje zwłaszcza na Ursynowie, Bemowie, Mokotowie i Żoliborzu, natomiast negatywne opinie dotyczą głównie placówek na Białołęce.

Jak Warszawiacy oceniają jakość edukacyjno-opiekuńczych publicznych przedszkoli w dzielnicy

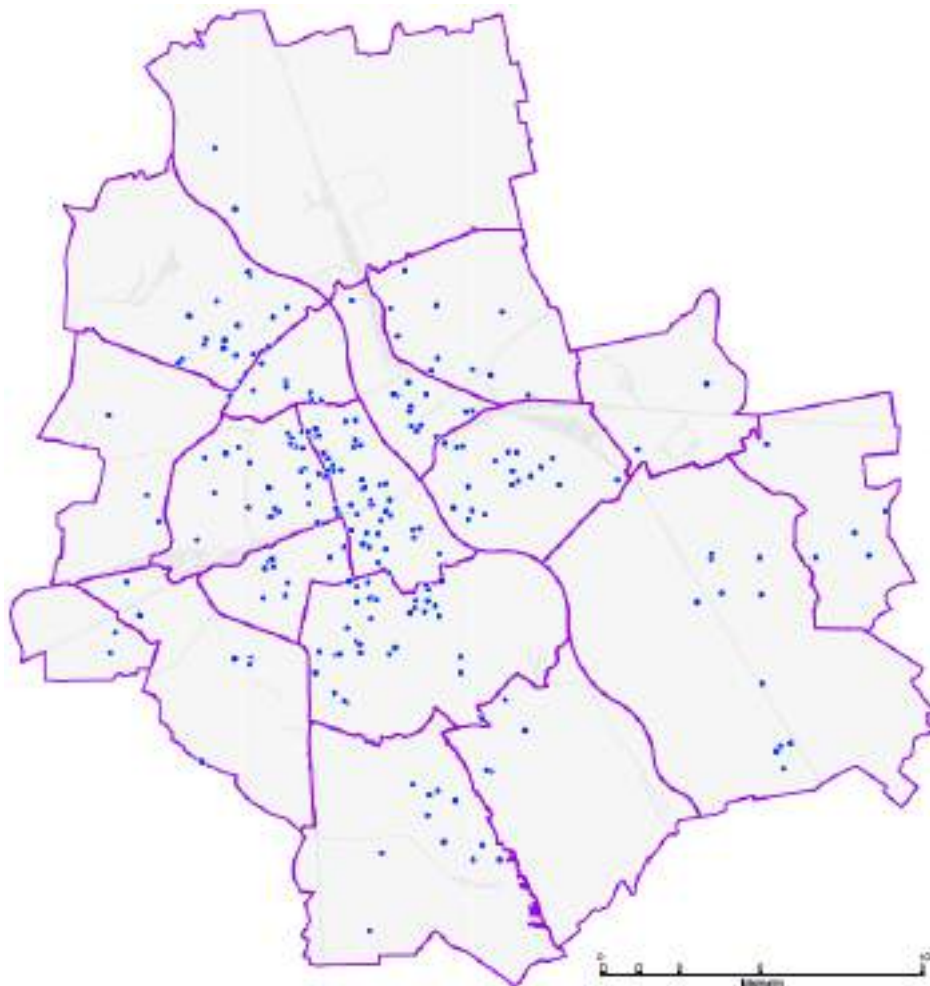
Jak Warszawiacy oceniają jakość usług opiekuńczych publicznych żłobków w dzielnicy

7.1.2. Szkoły ponadpodstawowe

Rozmieszczenie szkół ponadpodstawowych

Rozmieszczenie szkół ponadpodstawowych na terenie Warszawy

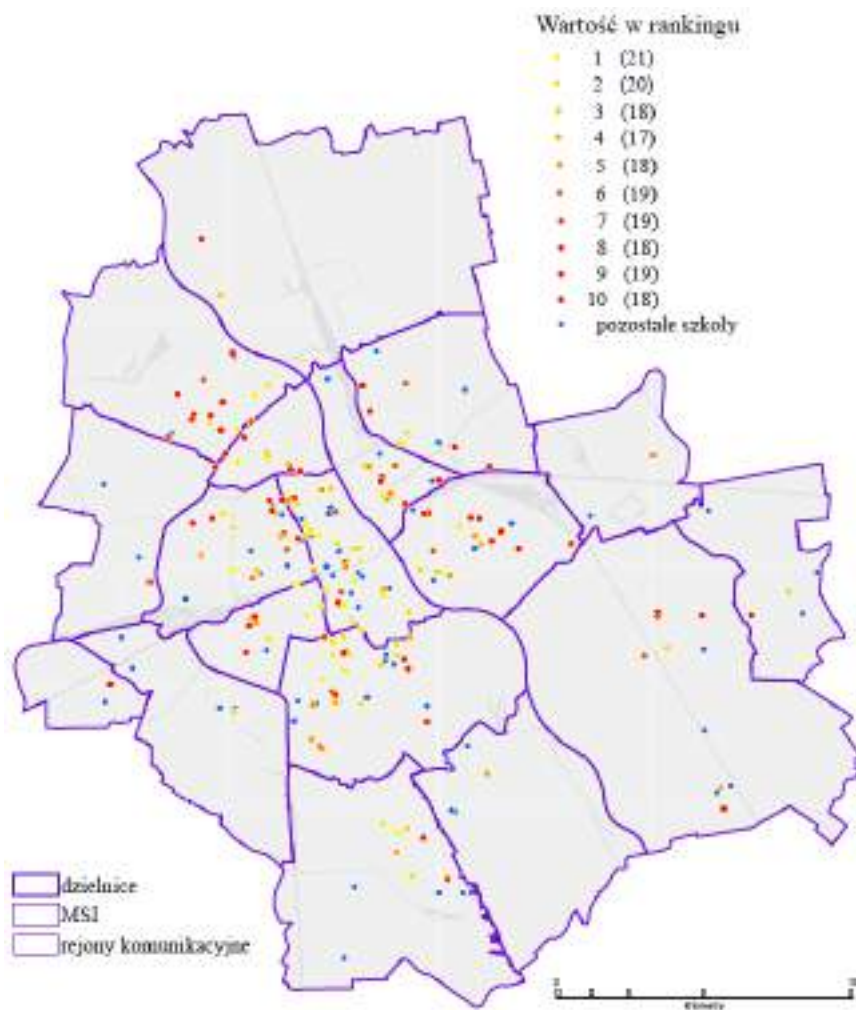

Źródło: Opracowanie własne.

W Warszawie łącznie funkcjonują 193 szkoły ponadpodstawowe dla młodzieży: 105 liceów ogólnokształcących, w tym 8 specjalnych; 47 techników, w tym dwa specjalne; 25 szkół branżowych I stopnia i 8 specjalnych oraz 8 szkół specjalnych przysposabiających do pracy, kształcące łącznie **79 589 osób**. Ponadto, działa 58 szkół dla dorosłych, do których uczęszcza 2443 słuchacze. Szkoły ponadpodstawowe położone są przede wszystkim w takich dzielnicach jak: Żoliborz, Śródmieście, Wola, Mokotów, czyli tam, gdzie sieć komunikacyjna jest dobrze rozwinięta. W dzielnicach takich jak Białołęka, Bemowo, Ursus, Rembertów i Wilanów występują pojedyncze placówki. W przypadku wyboru szkół ponadpodstawowych odległość nie jest już jednym z ważniejszych kryteriów. Generalnie dla uczniów liczy się przede wszystkim to jakie możliwości i szanse na dostania się na dobrą uczelnię czy perspektywy pracy zagwarantuje im dana szkoła (Kruszakin, 2017). Stąd też część uczniów stanowią również osoby spoza Warszawy. Mamy tu do czynienia z większymi migracjami oraz większą selekcją.

Rozmieszczenie szkół ponadpodstawowych

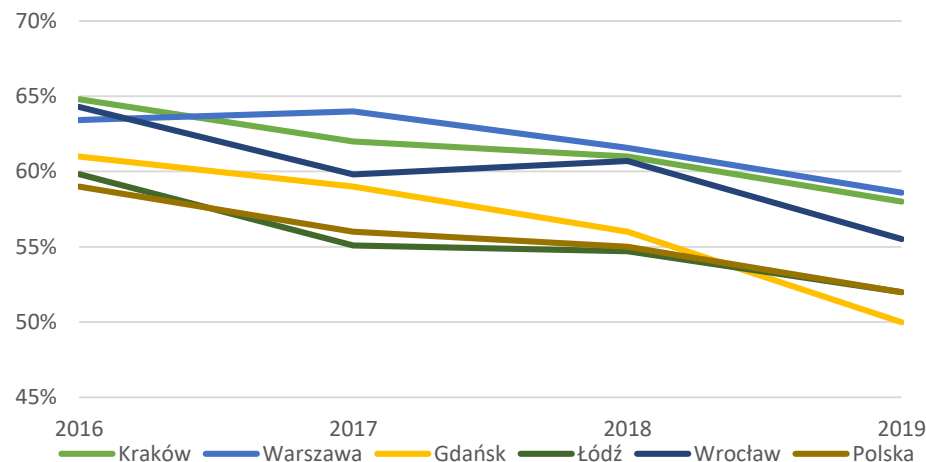
Rozmieszczenie szkół ponadpodstawowych na terenie Warszawy ze względu na ich wartość w rankingu

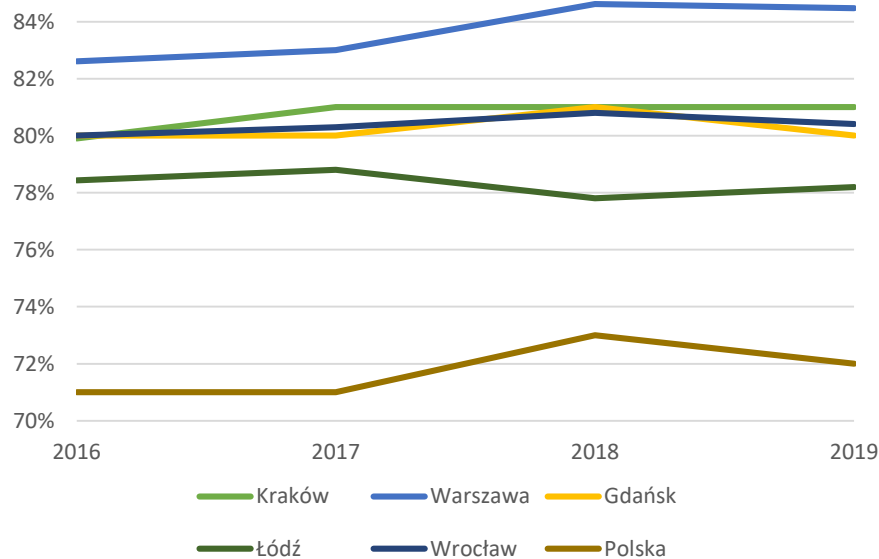
Rysunek przedstawia rozmieszczenie szkół ponadpodstawowych o różnym poziomie wyników egzaminów zewnętrznych. Najwięcej szkół o najwyższej wartości w rankingu położonych jest przede wszystkim w dzielnicach: Śródmieście, Mokotów i Ochota. Tu też znajdują się najwyżej ocenione przez ranking perspektywy licea (XIV LO im. St. Staszica, XXVII LO im. Tadeusza Czackiego, IX LO im. Klementyny Hoffmanowej) (Perspektywy, 2020).

Najczęściej stosowaną oceną szkół ponadpodstawowych są wyniki osiągane przez uczniów z egzaminów maturalnych. Jak wskazują wykresy, wyniki uzyskane przez warszawskich maturzystów należą do jednych z najwyższych. Należy jednak zwrócić uwagę, że egzamin maturalny sprawdza przede wszystkim przygotowanie do kontynuacji dalszej edukacji – podjęcia studiów wyższych, co nie jest jedynym celem kształcenia.

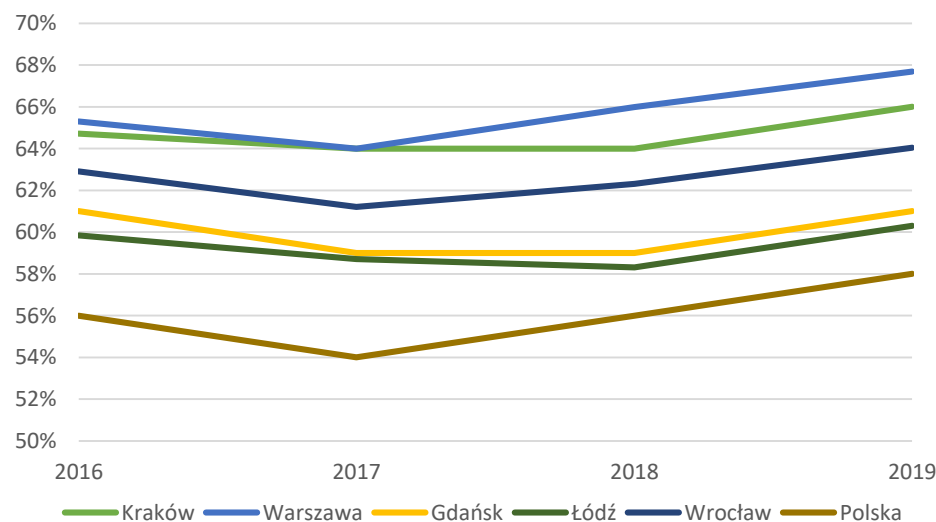
Wyniki maturalne z języka polskiego, 2016-2019

Wyniki maturalne z języka angielskiego, 2016-2019

Wyniki maturalne z matematyki, 2016-2019

Zdawalność egzaminu maturalnego w dzielnicach Warszawy w 2019

roku

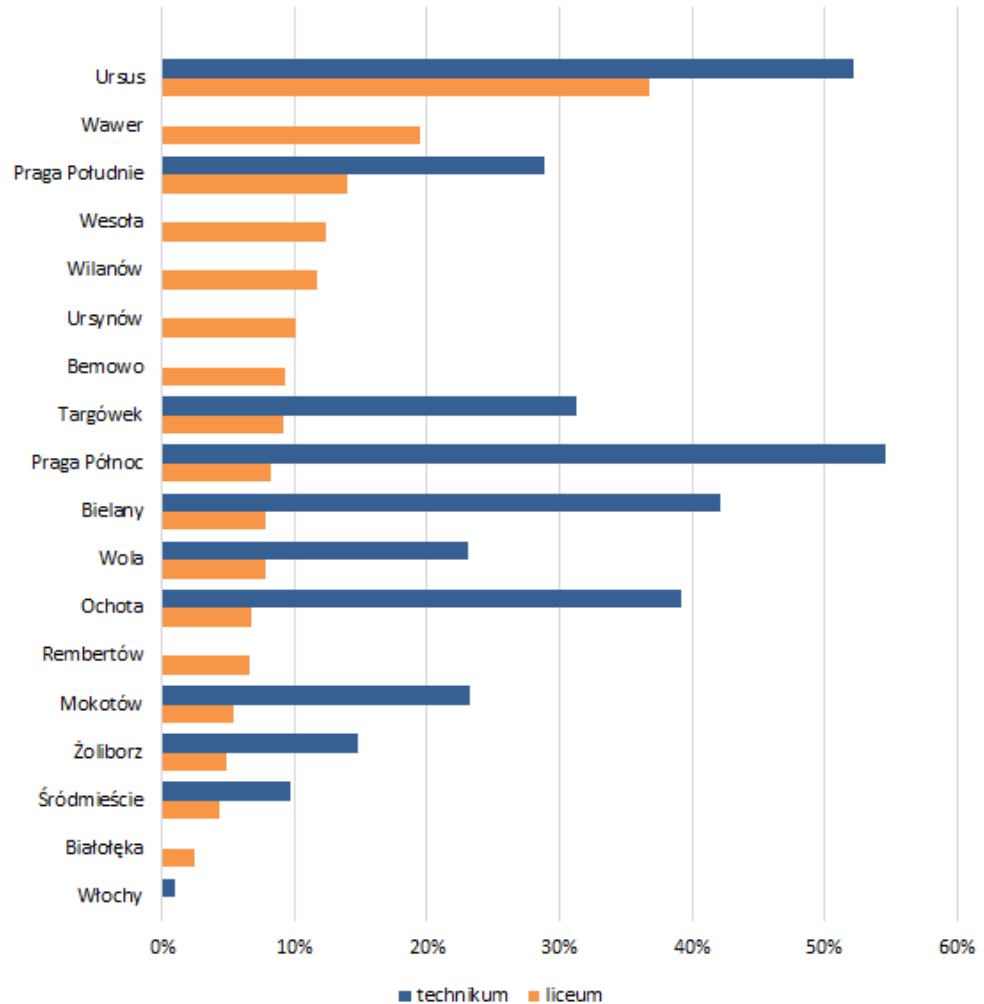
Dzielnica	ogółem		liceum	technikum
	matura niezdana	matura zdana	matura niezdana	matura niezdana
Bemowo	9,3%	90,7%	9,3%	-
Białołęka	2,4%	97,6%	2,4%	-
Bielany	14,7%	85,3%	7,8%	42,2%
Mokotów	8,3%	91,7%	5,4%	23,2%
Ochota	14,4%	85,6%	6,7%	39,1%
Praga Południe	16,6%	83,4%	13,9%	28,8%
Praga Północ	14,8%	85,2%	8,1%	54,6%
Rembertów	6,6%	93,4%	6,6%	-
Śródmieście	5,2%	94,8%	4,3%	9,7%
Targówek	11,3%	88,7%	9,2%	31,3%
Ursus	41,7%	58,3%	36,7%	52,2%
Ursynów	10,0%	90,0%	10,0%	-
Wawer	19,5%	80,5%	19,5%	-
Wesoła	12,3%	87,7%	12,3%	-
Wilanów	11,6%	88,4%	11,6%	-
Włochy	0,8%	99,2%	0,0%	0,9%
Wola	11,6%	88,4%	7,8%	23,1%
Żoliborz	8,4%	91,6%	4,9%	14,8%

Średni poziom zdawalności egzaminów maturalnych w Warszawie wyniósł 89,4%, dla liceów było to 92,5%, zaś dla techników 76,2%. Najniższy poziom zdawalności matur w 2019 roku zaobserwowano na Ursusie (41,7% tamtejszych maturzystów nie zdało egzaminu), Pradze Południe (16,6%) oraz Pradze Północ (14,8%). W Ursusie egzaminu nie zdało 36,7% licealistów i 52,2% uczniów technikum, na Pradze Południe i Północ te odsetki wyniosły odpowiednio 13,9% i 28,8% oraz 8,1% i 54,6%. W dzielnicach takich jak Bemowo, Białołęka, Rembertów, Ursynów, Wawer, Wesoła i Wilanów nie było uczniów techników przystępujących do egzaminu. Najwyższy odsetek zdawalności zarejestrowano na Białołęce (97,6%), Rembertowie (93,4%) oraz Włochach (99,2%). Należy podkreślić, że dane uwzględniają jedynie osoby, które przystąpiły do egzaminu maturalnego, pomijają więc osoby, które do egzaminu nie przystąpiły, co może sztucznie zawyżać wynik niektórych dzielnic.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie

https://bip.oke.waw.pl/publikacje/podglad.php?id_publicacji=420

Udział uczniów, którzy nie zdali egzaminu według typu szkoły

Źródło: Opracowanie własne na podstawie

https://bip.oke.waw.pl/publikacje/podglad.php?id_publicacji=420

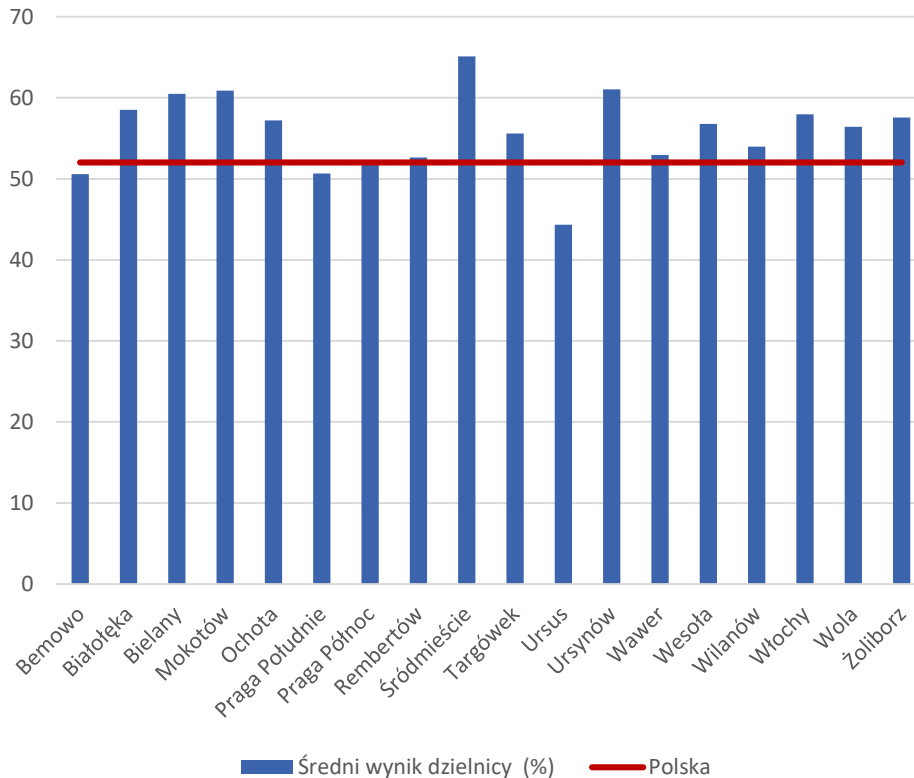
Wykres przedstawia % udział osób, które nie zdały egzaminu w maju 2019 roku według typu szkoły ponadpodstawowej.

Zgodnie z danymi OKE ok. 7.5% licealistów i 23.8% uczniów warszawskich techników nie otrzymało pozytywnego wyniku. W przypadku liceów problem ten dotyczył najczęściej uczniów uczęszczających do szkół w Ursusie i Pradze Południe - odpowiednio 36,7% i 13,9% licealistów nie zdało egzaminu. W przypadku techników największy odsetek osób, które nie zdały egzaminu wystąpił w Pradze Północ (54,6%), w Ursusie (52,2%) i na Bielanych (42,2%). W dzielnicach, w których nie odnotowano niezdaných egzaminów wśród uczniów techników, tego typu szkoły nie występowały na tych obszarach.

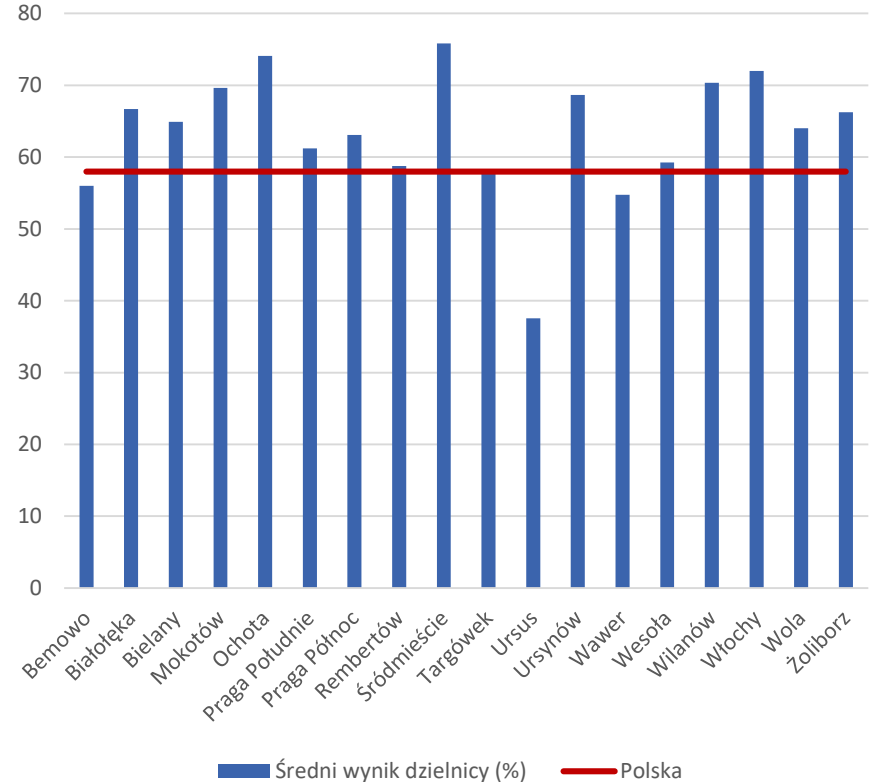
Matura – średnie wyniki

Średnie wyniki z egzaminu maturalnego z języka polskiego w większości dzielnic były powyżej średniej ogólnopolskiej (52%). Wyjątkami są: Bemowo (51%), Praga Południe (51%) oraz Ursus (44%), gdzie największy odsetek maturzystów nie zdał egzaminu maturalnego. Najwyższy średni wynik występuje w dzielnicach Śródmieście (65%), Mokotów (61%), Ursynów (61%), Bielany (60%), gdzie ponad 80% maturzystów stanowili uczniowie liceów. Jeśli chodzi o wyniki z egzaminu z matematyki to wyniki poniżej średniej ogólnopolskiej (58%) uzyskały dzielnice: Ursus (38%), Wawer (55%) i Bemowo (56%). W obu egzaminach, najgorzej wypada Ursus, gdzie 30 na 72 uczniów nie otrzymało pozytywnego wyniku i nie zdało matury.

Średni wynik (%) z języka polskiego, 2019

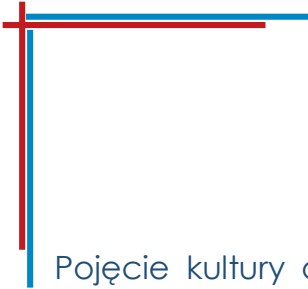
Średni wynik (%) z matematyki, 2019

Podsumowując, największe zagęszczenie szkół, zarówno podstawowych jak i ponadpodstawowych, występuje w środkowej części Warszawy. Jeśli chodzi o jakość tych szkół, to szkoły podstawowe uznawane za dobre są bardziej rozrzucone w dzielnicach niż szkoły ponadpodstawowe, ale jest to związane z faktem, że te drugie skupione są głównie w centrach komunikacyjnych. W przypadku szkół ponadpodstawowych dużo bardziej prawdopodobne jest, że to charakterystyki uczniów w większym stopniu kształtują jakość szkoły, m.in. ze względu na dużą selekcję.

A close-up photograph of a hand holding a red pushpin, about to place it on a map. The map shows various geographical features and colors. The hand is in sharp focus, while the map is slightly blurred.

7. 2. Jakość kultury

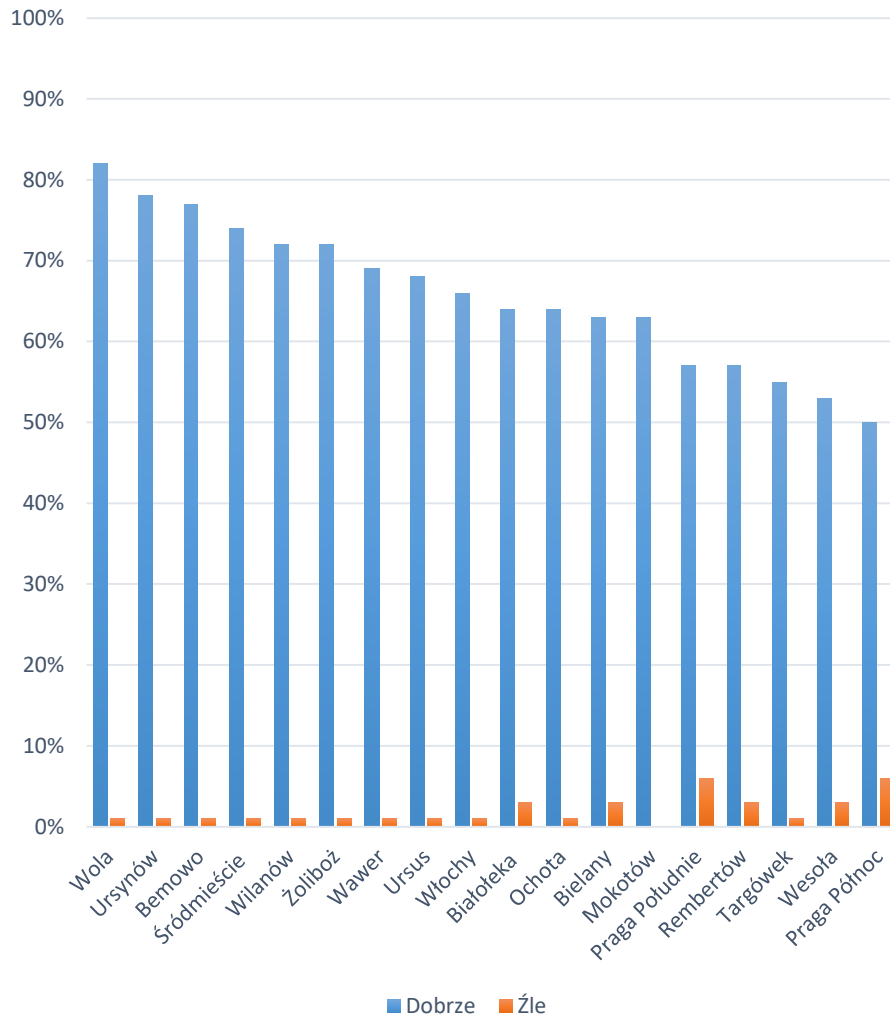
Pojęcie kultury odnosi się do wszelkiego rodzaju aktywności, na które polityka miasta może wywierać wpływ. Powinna ona dawać możliwość nieskrępowanej twórczości, budowania więzi, prezentacji różnorodności i uczestnictwa mieszkańców w różnych działaniach, wspierając w ten sposób spójność społeczną. Taką funkcję mają pełnić m.in. domy kultury.

Niezwykłe trudno jest ocenić jakość zdarzeń i miejsc kulturalnych, bo zazwyczaj skierowane są one do konkretnych grup osób o danych upodobaniach. Należy więc skupić się na oczekiwaniach społeczności.

Do miejsc kultury poza muzeami, teatrami itp., można zaliczyć także biblioteki, centra aktywności lokalnej, kluby osiedlowe, pracownie artystyczne oraz kluby seniora, czyli wszelkiego rodzaju miejsca angażujące społeczność lokalną. Najwięcej tego typu miejsc można znaleźć w dzielnicy Śródmieście, Mokotów, Ochota, Praga Południe czy Wola. Nieliczne instytucje występują za to na Ursynowie, Bemowie czy Żoliborzu. Warto podkreślić, że nie w każdej dzielnicy można znaleźć miejsca dedykowane seniorom. Nawet jeśli w danej dzielnicy występuje dostęp do oferty kulturalnej, to jej jakość może znacznie odbiegać od standardów w innych dzielnicach.

Ocena oferty wydarzeń kulturalnych

Jak mieszkańcy oceniają ofertę wydarzeń kulturalnych swoich dzielnic

Zgodnie z danymi z 2015 roku, 67% ankietowanych mieszkańców Warszawy dobrze oceniło ofertę wydarzeń kulturalnych swoich dzielnic. Najwięcej, bo 82% ankietowanych mieszkańców dzielnicy Wola, 77% - dzielnicy Bemowo, 78% - dzielnicy Ursynów było zadowolonych z oferowanych wydarzeń. **W przypadku dzielnicy Mokotów nie odnotowano żadnych negatywnych opinii, natomiast najwięcej było ich dla Pragi Północ i Pragi Południe.**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie

<http://warszawawliczbach.um.warszawa.pl/?s=edukacja>

Ocena oferty wydarzeń kulturalnych

Ocena wydarzeń kulturalnych w dzielnicach według wieku

	Grupa wiekowa z największym odsetkiem pozytywnych opinii		Grupa wiekowa z najmniejszym odsetkiem pozytywnych opinii	
		%		%
Bemowo	45-59	84%	60+	69%
Białołęka	15-34	68%	45-59	61%
Bielany	35-44	68%	60+	58%
Mokotów	35-44	69%	60+	59%
Ochota	45-59	75%	60+	56%
Praga Pd.	60+	62%	15-34	52%
Praga Płn.	15-34	59%	60+	39%
Rembertów	15-34	67%	60+	41%
Śródmieście	35-44	79%	60+	68%
Targówek	15-34	57%	45-59	46%
Ursus	45-59	77%	15-34	63%
Ursynów	15-34; 45-59	83%	60+	71%
Wawer	35-44	79%	60+	60%
Wesoła	35-44	58%	15-34	49%
Wilanów	35-44	80%	60+	64%
Włochy	60+	71%	15-34	62%
Wola	15-37	87%	60+	73%
Żoliborz	35-44	80%	15-59	70%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie

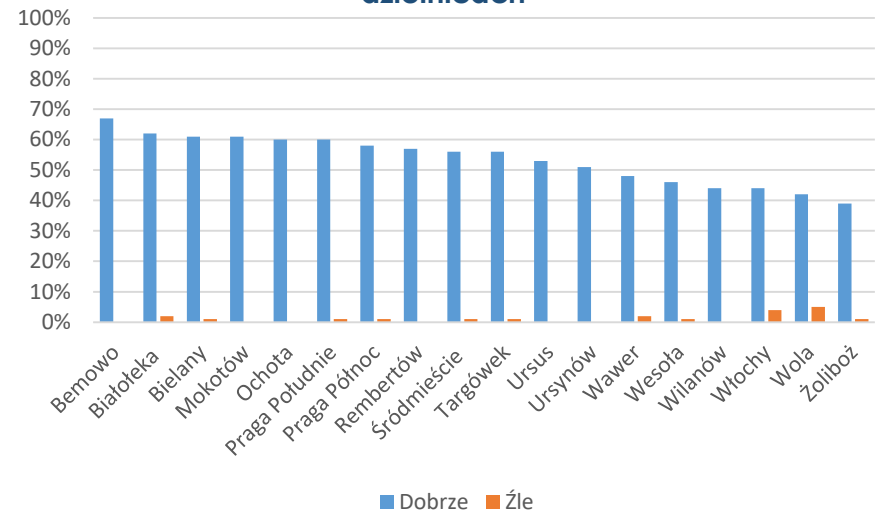
<http://warszawawliczbach.um.warszawa.pl/?s=edukacja>

Procent pozytywnych opinii różnił się pomiędzy grupami wiekowymi, co oznacza, że w różnych dzielnicach występują różne potrzeby lub niektóre grupy są pomijane. Największy odsetek osób, które dobrze oceniały ofertę zdarzeń kulturalnych występował w przedziałach wiekowych 15-34 oraz 35-44 lat. Najmniej zadowolonych było w grupie osób powyżej 60 roku życia. Na Pradze Północ tylko 39% osób z tego przedziału wiekowego oceniło dobrze ofertę wydarzeń artystycznych. Osoby starsze rzadziej angażowane są w zajęcia i wydarzenia kulturalne, co należy ocenić negatywnie.

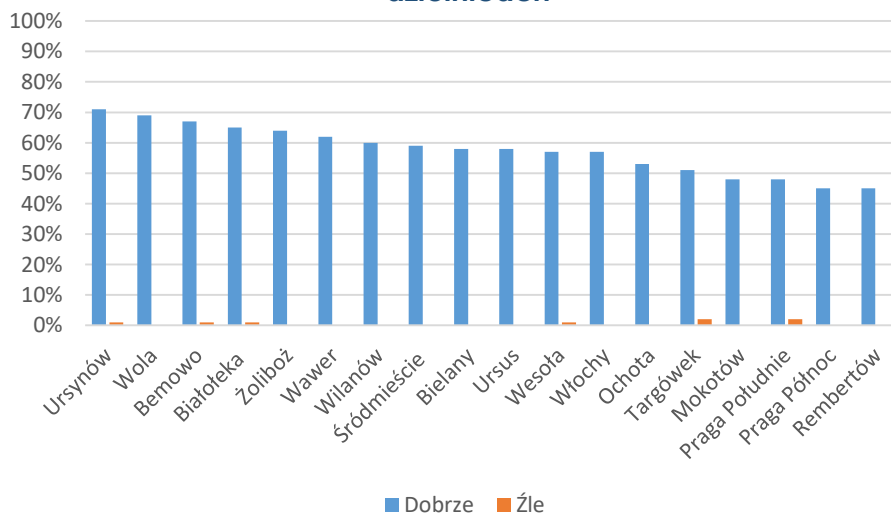
Domy kultury i biblioteki

W przypadku oceny działalności domów kultury odnotowano mniej pozytywnych opinii niż w przypadku ogólnej oceny wydarzeń kulturalnych. Należy jednak zauważyć, że wyniki dla domów kultury są pewnego rodzaju odzwierciedleniem ogólnej opinii na temat wydarzeń organizowanych w dzielnicach, prawdopodobnie z tego względu, że są ich głównymi organizatorami.

Jak mieszkańcy oceniają ofertę domów kultury w swoich dzielnicach

Jak mieszkańcy oceniają ofertę domów kultury w swoich dzielnicach

Źródło: Opracowanie własne na podstawie

<http://warszawawliczbach.um.warszawa.pl/?s=edukacja>

Biblioteki również są uznawane za miejsca zapewniające dostęp do kultury. Jeśli chodzi o jakość świadczonych w nich usług, to mieszkańcy Ursynowa, Woli, Bemowa i Białołęki najczęściej wypowiadali się o nich pozytywnie. Mieszkańcy tych dzielnic również najczęściej korzystali z bibliotek w ostatnich 12 miesiącach od badania.

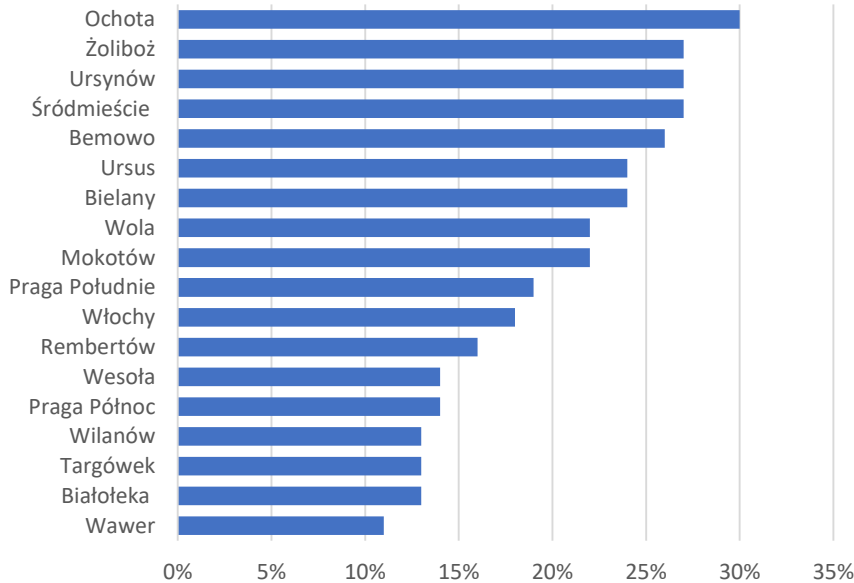
Źródło: Opracowanie własne na podstawie

<http://warszawawliczbach.um.warszawa.pl/?s=edukacja>

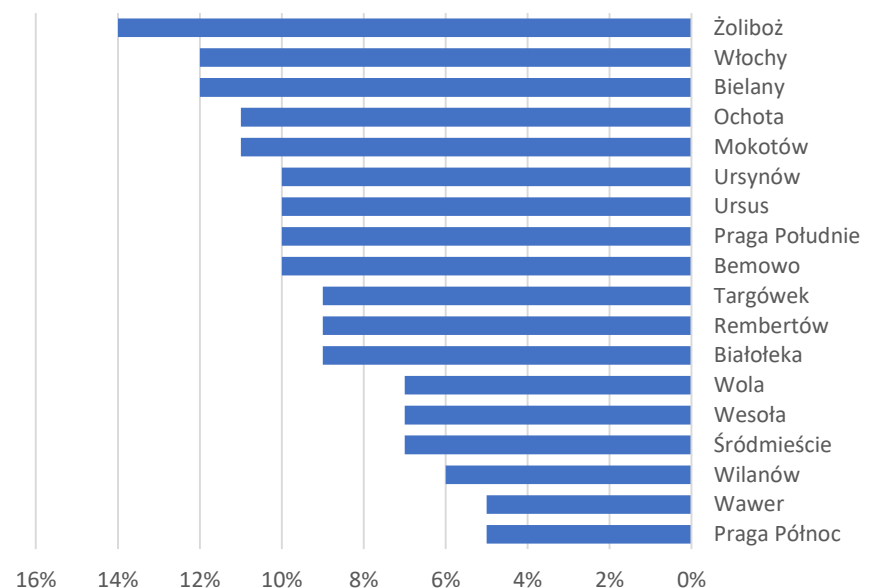
Uczestnictwo w wydarzeniach kulturalnych

Poniższe wykresy informują, że mieszkańcy dzielnic uczestniczą także w wydarzeniach organizowanych przez inne podmioty niż domy kultury. Dzielnice, których mieszkańcy najczęściej wskazywali uczestnictwo w zajęciach i wydarzeniach, to te same dzielnice, których mieszkańcy oceniali ofertę wydarzeń jako dobrą (Bemowo, Ursynów, Śródmieście, Ochota), co może oznaczać, że osoby wyrażające negatywne opinie w ogóle nie angażują się w życie artystyczne dzielnicy lub nie znalazły w jej ofercie nic odpowiadającego ich zainteresowaniom.

**Uczestnictwo w wydarzeniach kulturalnych na terenie
dzielnic w ostatnich 12 miesiącach od badania**

**Udział w wydarzeniach organizowanych w domu kultury
w swojej dzielnicy w ostatnich 12 miesiącach od badania**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <http://warszawawliczbach.um.warszawa.pl/?s=edukacja>

Podsumowując, osoby, które korzystają lub biorą udział w organizowanych wydarzeniach, częściej pozytywnie oceniają funkcjonowanie miejsc szerzenia kultury i sztuki. **Częstym zjawiskiem jest brak uczestnictwa społeczności w działaniach i wydarzeniach artystycznych. Jednym z powodów jest uprzedzenie do kultury związane z wyobrażeniem o niej jak o sferze „wysokiej”, a zatem niedostępnej.** Innym powodem może być niedostosowanie oferty instytucji do potrzeb mieszkańców.

A close-up photograph of a hand holding a red pushpin, about to place it on a detailed map. The map shows various geographical features, roads, and buildings. The background is softly blurred, focusing attention on the hand and the pin.

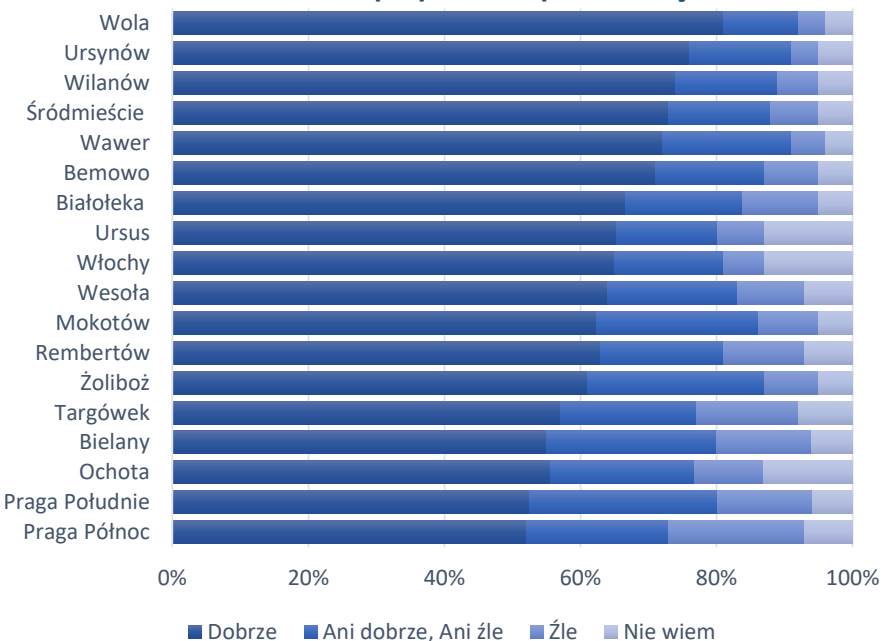
7. 3. Opieka zdrowotna i pomoc społeczna a jakość

Ocena funkcjonowania opieki społecznej

Poza edukacją i kulturą ważnymi z punktu widzenia mieszkańców usługami są te związane z ochroną zdrowia i wspieraniem osób znajdujących się w trudnej sytuacji. Tak jak poprzednio, miarą jakości mogą być opinie ukształtowane własnymi doświadczeniami, i tak mieszkańcy Bemowa najczęściej uznawali opiekę społeczną w swojej dzielnicy za dobrze funkcjonującą (80%) , podobnie mieszkańcy Żoliborza (61%) czy Wilanowa (58%). Najrzadziej takiej odpowiedzi udzielali mieszkańcy Ochoty (26%). Na złe funkcjonowanie placówek wskazywały głównie osoby z Pragi Północ (7%).

Jak oceniane jest funkcjonowanie najbliższego miejsca zamieszkania

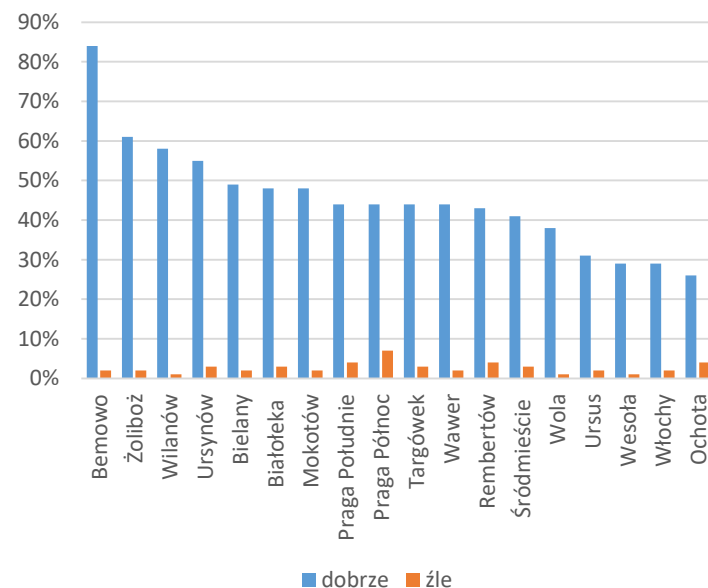
przychodni publicznej

Źródło: Opracowanie własne na podstawie

<http://warszawawliczbach.um.warszawa.pl/?s=edukacja>

Ocena funkcjonowania opieki społecznej w dzielnicy

Źródło: Opracowanie własne na podstawie

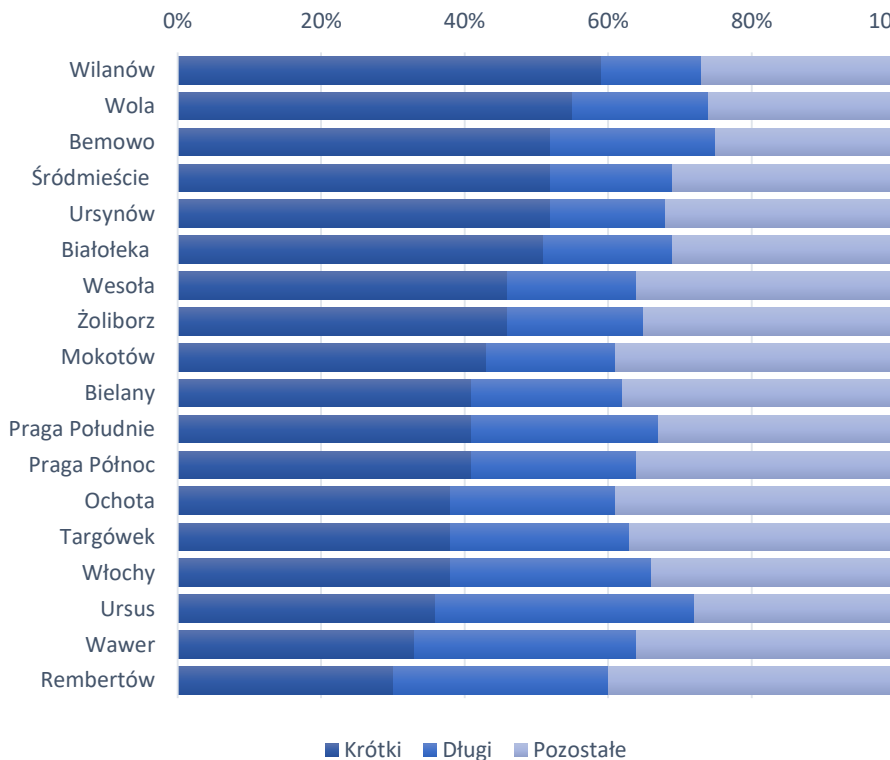
<http://warszawawliczbach.um.warszawa.pl/?s=edukacja>

Jeśli chodzi o funkcjonowanie przychodni publicznych to ogółem 65% warszawiaków ocenia je jako dobre. Osobami, które źle je oceniają są przede wszystkim osoby powyżej 60 roku życia, które częściej niż inne grupy korzystają z opieki medycznej. Pozytywnie oceniane były głównie placówki mieszczące się na Woli (81%), Ursynowie (76%), Śródmieściu (73%). Na złe działanie przychodni zwracali uwagę przede wszystkim mieszkańcy Pragi Północ (20%) i Targówka (15%).

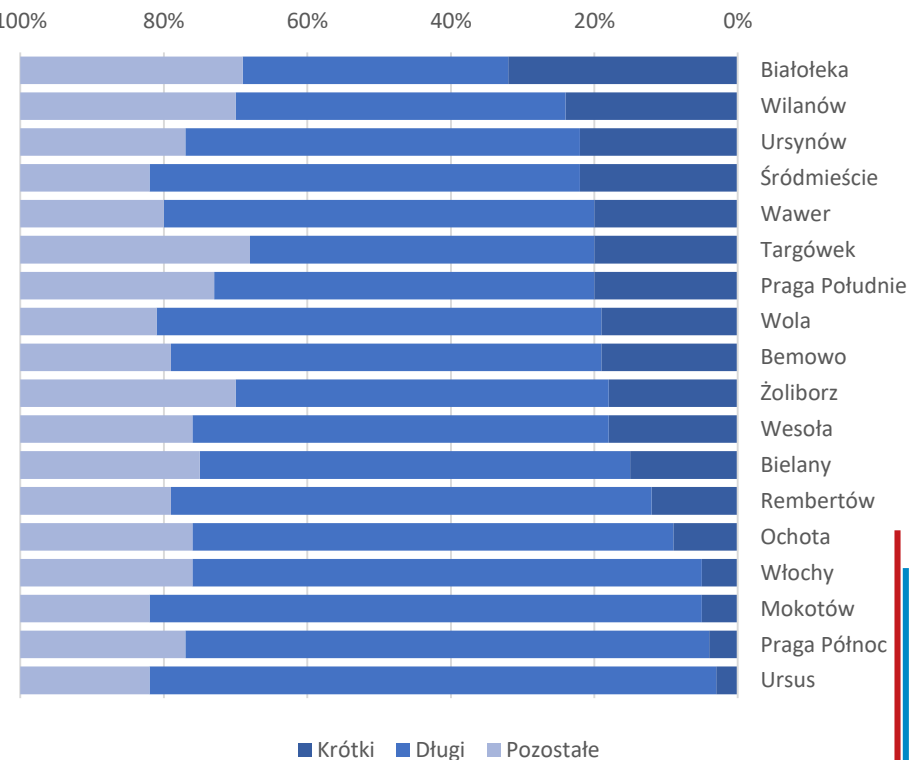
Czas oczekiwania na wizytę

Na opinie mieszkańców może mieć wpływ m.in. czas oczekiwania na wizytę. Krótki czas oczekiwania na lekarza pierwszego kontaktu występuje głównie w Wilanowie (uważa tak 59% osób), Woli (55%), Bemowie (52%) i Śródmieściu (52%), co związane jest z dużą liczbą placówek medycznych w tych rejonach. Dodatkowo w tych dzielnicach funkcjonowanie placówek uznano za dobre. Czas oczekiwania na lekarza specjalistę jest we wszystkich dzielnicach zazwyczaj określony był jako długi. Białołęka i Wilanów to dzielnice, których mieszkańcy najczęściej wskazali, że czas oczekiwania był krótki – odpowiednio 32% i 24%.

**Czas oczekiwania na wizytę u lekarza pierwszego kontaktu
w najbliższej przychodni**

**Czas oczekiwania na wizytę u lekarza specjalisty
w najbliższej przychodni**

Dostępność lekarza nie jest dobrą miarą jakości usług opieki zdrowotnej. W literaturze jakość usług medycznych rozpatruje się w następujących sferach: marketingowej, administracyjnej, zarządzania, technicznej, komunikacyjnej, sferze usług medycznych (Oplski, Dykowska & Mózdzonek, 2003). Należałoby więc zwrócić uwagę na standardy dotyczące warunków lokalowych, wyposażenia i sprzętu oraz kwalifikacji personelu medycznego.

Gwarancją jakości w ochronie zdrowia może być posiadanie przez placówkę akredytacji, której proces uzyskania polega na poddaniu się ocenie w oparciu o ustalone kryteria opracowane przez Centrum Monitorowania Jakości w Ochronie Zdrowia⁸. Posiadanie jej jest równoznaczne z wyższym poziomem świadczonych usług. Sposobem potwierdzającym wysokie standardy funkcjonowania zakładu opieki zdrowotnej mogą być też certyfikaty zgodności z normami ISO, określającymi standardy organizacyjne.

Inną metodą, aczkolwiek niemożliwą w obecnej sytuacji, byłoby przeprowadzenie ankiet wśród osób, które skorzystały z opieki medycznej. Umożliwiłoby to zgromadzenie informacji na temat przebiegu procesu diagnostycznego, postępowania personelu, skuteczności leczenia, czy też atmosfery i panujących warunków.

⁸ <https://www.cmj.org.pl/>

A close-up photograph of a hand holding a red pushpin, about to place it on a map. The map shows various geographical features and colors. The hand is in sharp focus, while the map is slightly blurred in the background.

8. PROBLEMY UJAWNIONE W DOBIE PANDEMII – CZY BLISKO ZAWSZE ZNACZY OBOK?

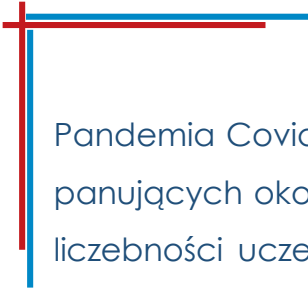
W związku z pandemią, działalność wielu instytucji i placówek stanęła pod znakiem zapytania, a dostęp do wybranych usług z przyczyn bezpieczeństwa został ograniczony. W przypadku edukacji czy opieki zdrowotnej takie „zamrożenie” działalności może przynieść negatywne, często nieodwracalne skutki, dlatego konieczne było zapewnienie ich ciągłości i znalezienie alternatywy zarówno dla nauczania stacjonarnego, jak i usług opieki zdrowotnej. Tutaj dużą rolę odegrała technologia, która okazała się być dużym wsparciem, ale także czynnikiem różnicującym społeczeństwo ze względu na poziom dostępności i umiejętności. **Zastosowanie rozwiązań zdalnych na dużą skalę było nie tylko wyzwaniem, ale pozwoliło także zweryfikować przyjęte założenie o potrzebie dostępności usług blisko domu, co jest ważne z punktu widzenia celu 2.3. Otóż bliskość niekoniecznie musi być rozumiana w sensie fizycznym, dostępność może być zagwarantowana poprzez różne kanały.** Okres pandemii był czasem, który pozwolił sprawdzić, czy rozwiązania zdalne mogą stanowić dobry substytut dla usług stacjonarnych i jaki to będzie miało wpływ na cel 2.3. W tym celu ważne jest sprawdzenie, jak miasto i poszczególne instytucje wyszły naprzeciw potrzebom mieszkańców i w jakim stopniu ci mieszkańcy byli w stanie korzystać z proponowanych rozwiązań i czy będą chcieli kontynuować korzystanie w tej formie. Ponadto, należy zwrócić uwagę na jakość tych usług i wziąć pod uwagę, że wiele obecnie tymczasowych rozwiązań może stać się codziennością. Ważne jest więc uwzględnienie tego, że potrzeby niektórych grup ludzi mogą przybrać innych wymiar, a dla innych wciąż bliskość usług w sensie fizycznym będzie jedynym akceptowanym rozwiązaniem (np. dla osób starszych).

Podsumowując, okres pandemii wywarł duży wpływ przede wszystkim na mobilność mieszkańców i ich zdolność do korzystania z różnego typu usług.

Miasto Warszawa, tak jak inne zastosowało się do ogólnych ograniczeń i podjęło pewne działania wspierające.

A close-up photograph of a hand holding a red pushpin, about to place it on a map. The map shows various geographical features and colors. The background is blurred.

8.1. Mobilność w czasie pandemii

Pandemia Covid-16 wymusiła na wielu instytucjach wstrzymanie działalności lub wymagała dostosowania się do panujących okoliczności. Wprowadzone ograniczenia dotyczące wychodzenia z domu, przemieszczania się, czy liczebności uczestników określonych wydarzeń i zgromadzeń przełożyły się na wzorce zachowania, aktywność i mobilność ludności, która ograniczyła się do najbliższego otoczenia, wzmacniając przy tym osiedlowość.

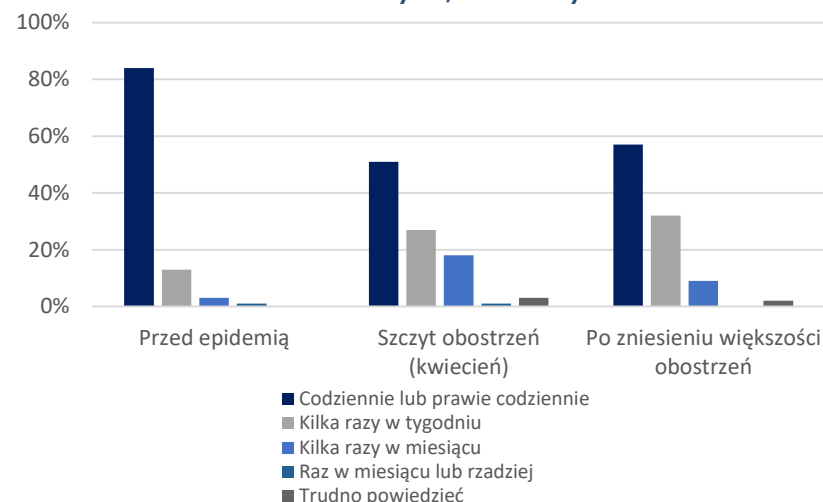
Zachowania transportowe związane zarówno ze sferą zawodową/naukową jak i prywatną uległy zmianie i nawet długo po wygaśnięciu epidemii możliwe, że sposoby i częstotliwość poruszania się po Warszawie nie będą wyglądały tak jak przed pandemią.

Przemieszczanie się w celach służbowych/naukowych

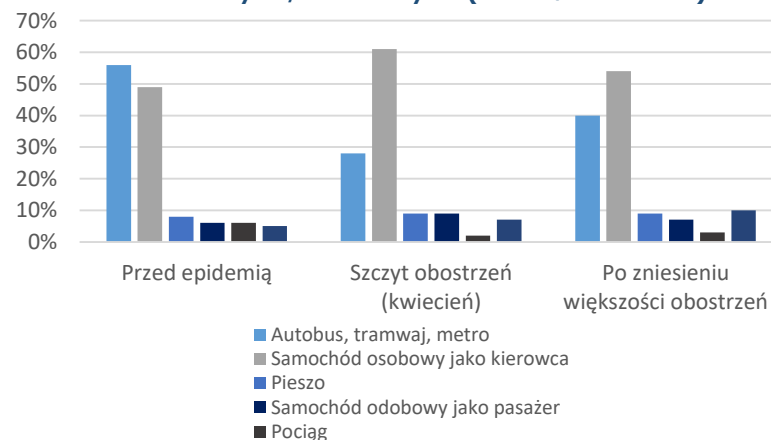
Pandemia wpłynęła na aktywność zawodową i naukową mieszkańców Warszawy, co jest widoczne m.in. we wzroście odsetka (z 6% do 38%) osób w wieku produkcyjnym uczących się i pracujących zdalnie, a także podwojeniu odsetka nieuczących się i niepracujących wcale (wzrost z 9% do 18%), co dodatkowo informuje o pogorszeniu sytuacji na rynku pracy i w systemie edukacji. Kobiety i osoby młodsze znacznie częściej korzystały z możliwości pracy/nauki na odległość, co w obu przypadkach związane było głównie z zamknięciem placówek edukacyjnych. Nawet mimo zniesienia ograniczeń wiele osób (zwłaszcza te w dobrej sytuacji finansowej) nie zamierza powrócić do całkowitej pracy poza domem (42% w porównaniu do 62% sprzed pandemii).

Związana z aktywnością naukową/zawodową częstotliwość przemieszczania się uległa zmniejszeniu, odsetek osób, które poruszały się codziennie lub prawie codziennie spadł z 84% do 51%. Zmianie uległ także wybierany środek transportu, komunikacja miejska (w okresie pandemii spadek o 28 p.p.) została zastąpiona samochodem (jako kierowca - wzrost o 12 p.p.) lub rowerem (wzrost o 2 p.p.). Po zniesieniu większości obostrzeń grupą, która powróci do wyboru komunikacji miejskiej są głównie osoby w wieku 18-24 lat.

Częstotliwość poruszania się po Warszawie w celach służbowych/ naukowych

Najczęściej wykorzystywane środki transportu w celach służbowych/ naukowych (min. 3% wskazań)

Źródło: Urząd m.st. Warszawy (2020), Statystyka Warszawy nr 2/2020

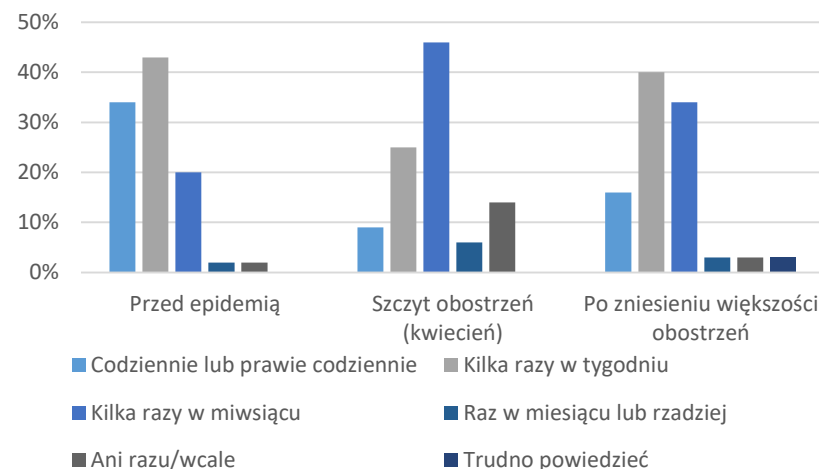
Przemieszczanie się w celach innych niż służbowe/naukowe

Poza ograniczeniem przemieszczania się w celach służbowych mieszkańcy Warszawy ograniczyli także podróże w celach prywatnych (zakupy, rozrywka itd.), które przed pandemią wykonywane były zazwyczaj kilka razy w tygodniu (43%) lub codziennie (34%), natomiast w szczycie pandemii dominowały podróże kilka razy w miesiącu (46%), wzrósł też odsetek osób (o 12 p.p.), które ani razu nie opuszczały domu w tych celach. Pandemia spowodowała, że wiele mieszkańców ograniczyło podróże i ma zamiar je ograniczać także po zniesieniu restrykcji.

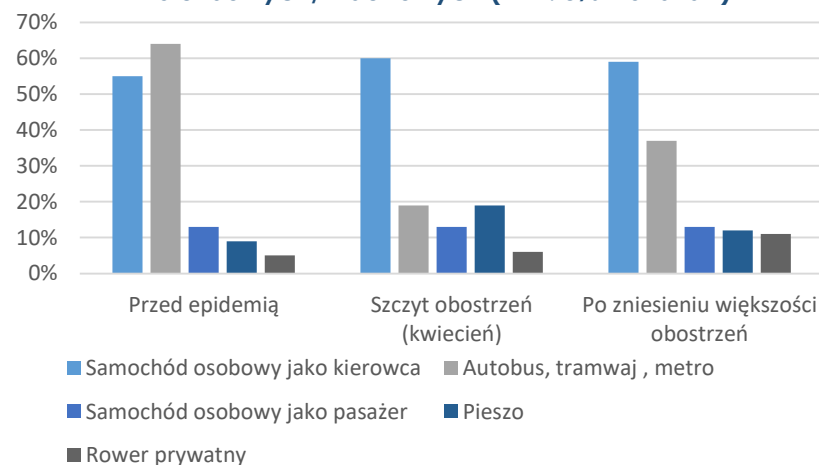
Zmianie uległy także preferencje co do środka transportu. Nastąpił przede wszystkim spadek odsetka osób (z 64% do 19%) , które korzystały z komunikacji publicznej.

Zmiany w zachowaniach ludzi dotyczące podróży dotyczą głównie przewoźników, ale świadczą także o ograniczeniu korzystania z innych usług (np. kultury).

Częstotliwość poruszania się po Warszawie w innych celach niż służbowych/ naukowych

Najczęściej wykorzystywane środki transportu w celach służbowych/ naukowych (min. 3% wskazań)

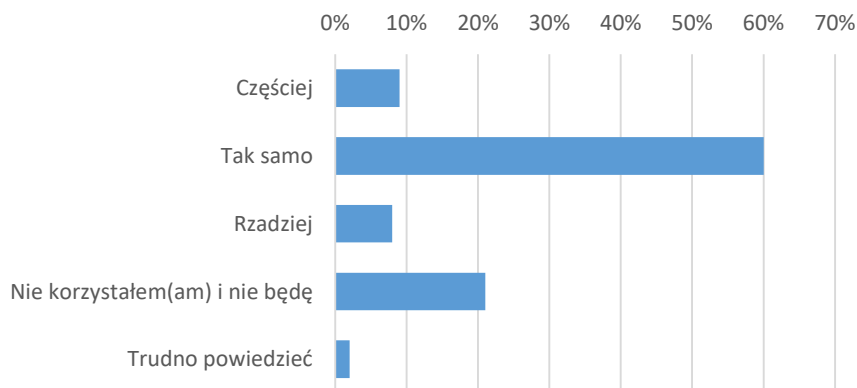
Źródło: Urząd m.st. Warszawy (2020), Statystyka Warszawy nr 2/2020

Komunikacja miejska stanowi jeden z głównych środków transportu wykorzystywanych przez warszawiaków, stąd też możliwe do zaobserwowania jest raczej zjawisko usług blisko przystanku niż domu.

Pandemia zmodyfikowała nieco preferencje ludności co do środka transportu i przemieszczania, 8% ankietowanych warszawiaków w wieku produkcyjnym zadeklarowało się ograniczyć korzystanie z komunikacji publicznej po zakończeniu pandemii, w zamian zamierzają korzystać głównie z samochodów osobowych (55%) i roweru prywatnego (31%). Jednocześnie 9% ankietowanych zamierza korzystać z komunikacji publicznej częściej.

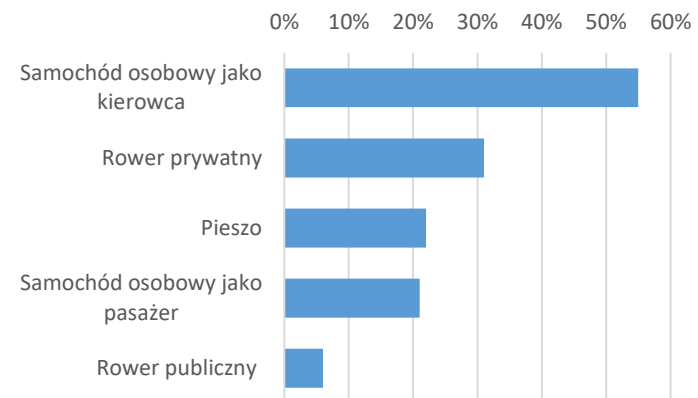
Z punktu widzenia ewentualnych przyszłych zdarzeń mogących ograniczyć mobilność ludności dużo korzystniejsze wydaje się być rozmieszczenie usług w pobliżu miejsc zamieszkania oraz rozwinięcie sektora usług świadczonych zdalnie.

Zamiar korzystania z komunikacji publicznej po wygaśnięciu epidemii w porównaniu do okresu sprzed obostrzeń

Źródło: Urząd m.st. Warszawy (2020), Statystyka Warszawy nr 2/2020

Zamiar korzystania z komunikacji publicznej po wygaśnięciu epidemii w porównaniu do okresu sprzed obostrzeń

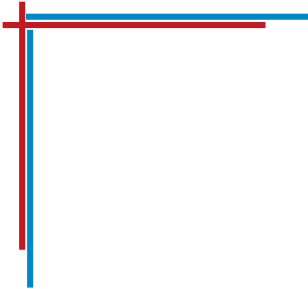

Źródło: Urząd m.st. Warszawy (2020), Statystyka Warszawy nr 2/2020

A close-up photograph of a hand holding a red pushpin, about to place it on a map. The map shows various geographical features and colors. The hand is in sharp focus, while the map is slightly blurred in the background.

8.2. Pandemia jako pretekst do ukazania uniwersalnych problemów - wybrane projekty wspierające w czasie pandemii

Uniwersalny charakter problemów ujawnionych w okresie pandemii

Wraz z pojawieniem się pandemii i wprowadzeniem restrykcji ujawniła się pewna „niedrożność” kanałów komunikacji i świadczenia usług, jak i nieefektywność stosowanych dotychczas rozwiązań. Mimo przygotowywania przez wiele instytucji planów działania w sytuacjach kryzysowych niewiele z nich może powiedzieć, że było odpowiednio przygotowane na taką sytuację.

Większość z ujawnionych problemów dotyczy nie tylko pandemii, ale ma charakter dużo bardziej uniwersalny i wymaga uwagi nawet po zniesieniu wszelkich restrykcji.

Na kolejnych slajdach przedstawiono z jakim problemami zetknęły się wybrane sektory i jakie rozwiązania wdrożono.

8. 2.1. Edukacja

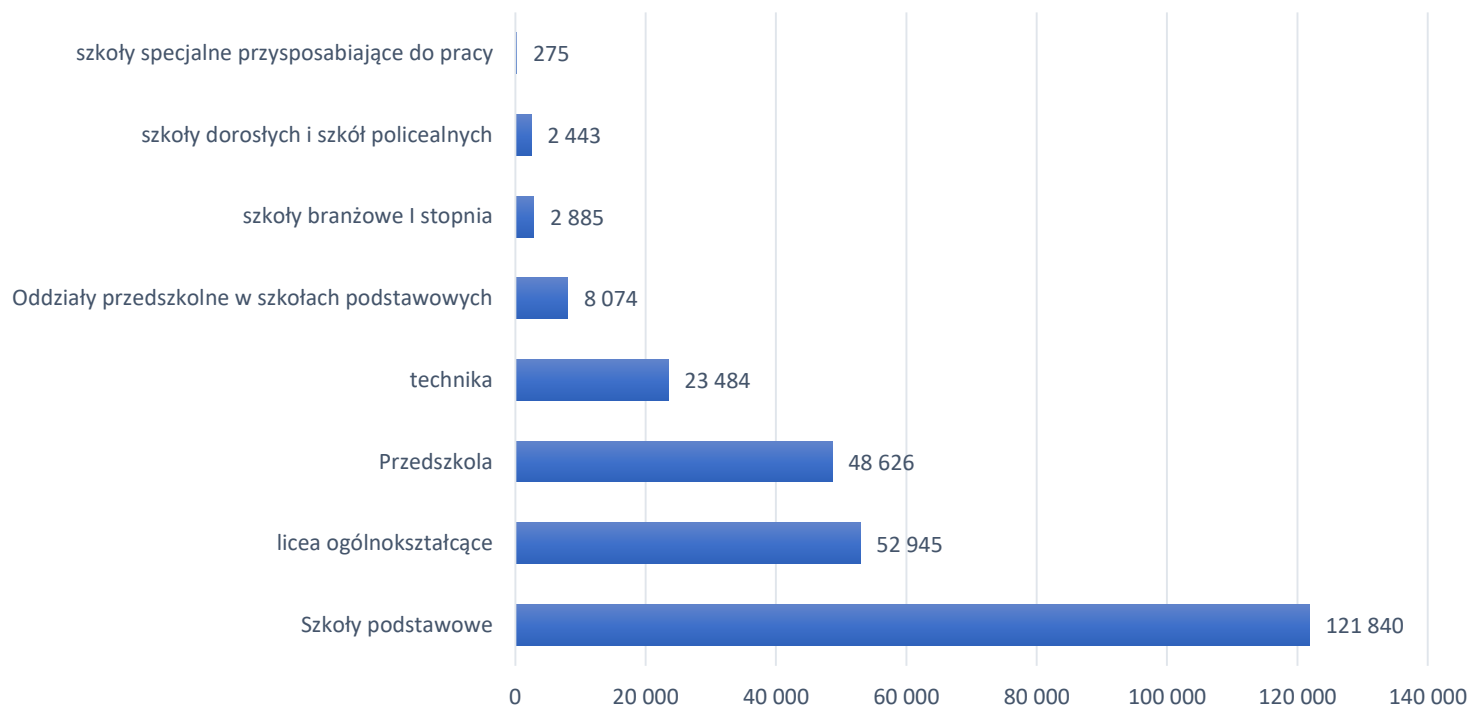
Z dniem 16 marca 2020 roku weszło w życie rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej nakazujące zamknięcie szkół i przedszkoli na terenie całego kraju. Spowodowało to utrudnienia w dostępie do kształcenia wielu uczniów, szczególnie dotkniętą grupą są dzieci z rodzin uboższych.

W celu ukazania skali problemu i wpływu pandemii na kształcenie eksperci z Northwest Evaluation Association oszacowali możliwą wielkość straty w edukacji dzieci, w przypadku niezapewnienia alternatywnej formy nauki i otwarcia szkół dopiero jesienią. Przyjęto, że wiedza dzieci spadałaby zgodnie ze scenariuszem strat w edukacji obserwowanym podczas wakacji. Wynik zestawiono z poziomem umiejętności jaki dzieci osiągają, gdy edukacja jest kontynuowana w tradycyjny sposób i zgodnie z harmonogramem roku szkolnego. Według obliczeń, dzieci wróciłyby do szkoły z o około 30% mniejszym rocznym wzrostem umiejętności czytania oraz ponad 50% mniejszym przyrostem wiedzy z matematyki.

Chcąc uniknąć takiego scenariusza, konieczne stało się opracowanie i wdrożenie przez szkoły rozwiązań, które wsparłyby uczniów w poszerzaniu wiedzy, a to, jak mają one wyglądać, pozostawiono do decyzji szkół i nauczycieli.

W Warszawie, gdzie zgodnie z danymi z arkuszy organizacyjnych w roku szkolnym 2019/2020 w jednostkach oświatowych prowadzonych przez m.st. Warszawę w sumie kształci się ponad 260 tys. osób, najliczniejszą grupę dotkniętą pandemią stanowią uczniowie szkół podstawowych (121 840 osób), którzy, pomijając uczniów przedszkoli, wymagają największego wsparcia i zaangażowania ze strony dorosłych (nauczycieli, rodziców).

Liczba uczniów w szkołach w Warszawie ze względu na stopień edukacji

Źródło: <http://edukacja.warszawa.pl/edukacja-warszawska/oswiata-w-liczbach/21768-warszawska-oswiata-w-liczbach-rok-szk-2019-2020>.

Ciągłość kształcenia miało zapewnić obowiązkowe od 25 marca 2020 roku nauczanie zdalne, które wymaga zapewnienia równego dostępu do zasobów. W przeciwnym wypadku dojdzie do wzrostu dysproporcji pomiędzy uczniami.

W celu zidentyfikowania braków sprzętowych wśród warszawskich uczniów, przeprowadzone zostało badanie ankietowe. Obejmowało ono 421 szkół, a w nich ponad 208 tysięcy uczniów, spośród których 17 832 osoby zgłosiły brak komputera, co stanowi około 8,6% uczniów. Dodatkowo brak komputera zgłosiło 5 522 nauczycieli (spośród 30 tysięcy badanych), co oznacza łącznie 23 354 osoby niedysponujące sprzętem. Ponadto 4 400 osób zgłosiło, że ich sprzęt jest przestarzały, co uniemożliwia efektywną pracę.

Wpływ kształcenia zdalnego na wyniki edukacyjne uczniów

Zdalna szkoła i zdalna szkoła+

Od 1 kwietnia w ramach ogólnopolskiego programu „Zdalna szkoła”, na który przeznaczono łącznie 187 mln, została wprowadzona możliwość składania przez polskie powiaty i gminy wniosków o sfinansowanie zakupu **laptopów, tabletów oraz na uzyskanie dostępu do Internetu**. Wielkość tego wsparcia w przypadku Warszawy jest jednak niewystarczająca (wynosiła max 100 tys. zł - wysokość wsparcia zależała od liczby rodzin wielodzietnych zamieszkujących daną gminę i korzystających ze wsparcia). Miasto otrzymało na ten cel **99 600 złotych**, co pozwoliło na zakup jedynie 83 komputerów. Kontynuacją tego programu jest program „Zdalna szkoła+”, który zakłada dodatkowe **180 mln. zł** wsparcia na zakup sprzętu dla uczniów i nauczycieli. Tym razem maksymalna wysokość wsparcia dla miasta Warszawy wynosi 165 tys. zł. **Po otwarciu szkół, zakupiony sprzęt ma trafić do placówek i być w nich wykorzystywany.**

Wsparcie jakie samorządy otrzymały ze strony państwa należy uznać za znikome biorąc pod uwagę liczbę uczniów dotkniętych pandemią. Środki przyznane miastu na zakup sprzętu wystarczą jedynie na zaopatrzenie nieco ponad 220 uczniów, co stanowi zaledwie 1% dzieci, które zgłosiły brak dostępu do komputera. Należy również zwrócić uwagę na sytuację rodzin wielodzietnych, w których więcej niż jedno dziecko jest w wieku szkolnym i jeden komputer nie zaspokoi potrzeb edukacyjnych dzieci. Wsparcie finansowe otrzymane przez Warszawę w przeliczeniu na jedno dziecko wynosi ok 1 zł, a więc w ogóle nie rozwiązuje zaistniałego problemu, a jak się okazuje poza uczniami braki sprzętu zgłosili także nauczyciele. Z analogicznym problemem zmagają się inne miasta, które muszą radzić sobie we własnym zakresie i tu oczywiście przewagę mają te w dobrej kondycji finansowej. Dużą rolę we wspieraniu edukacji dzieci odegrały prywatne instytucje oraz inicjatywy podjęte wcześniej przez samorządy.

Zdalna szkoła i zdalna szkoła+

Uruchomiono również możliwość wypożyczania ze szkół sprzętu komputerowego, chociażby tego zakupionego przez Urząd Miasta w ramach projektu „Argos – Przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu dzieci i młodzieży w Warszawie”. W ramach tego projektu jednostki podległe m.st. Warszawa oraz 1200 gospodarstw domowych spełniających określone warunki zostało wyposażone w 2039 komputerów oraz 30 drukarek.

Nauczanie zdalne bardzo często okazywało się być trudne do wprowadzenia. Część zarzutów w kierunku tej formy nauczania dotyczyła nieadekwatnych i niskiej jakości materiałów. Ze względu na konieczność szybkiej zmiany formy prowadzenia zajęć nauczyciele nie mieli możliwości, aby dopasować wykorzystywane metody i materiały do modelu zdalnego (Lee, 2020).

Aby ułatwić nauczycielom, a także uczniom przejście do procesu nauki zdalnej powstało Warszawskie Repozytorium Pomysłów. W ramach projektu zgromadzono adresy stron, które umożliwiają naukę zdalną, zawierają materiały, szkolenia oraz lekcje. Dodatkowo powstała baza materiałów, stworzona przez osoby upoważnione, a która może być dalej rozwijana przez każdego (materiały przed dodaniem są weryfikowane).

Miasto Stołeczne Warszawa przygotowuje rozwiązanie wspomagające funkcjonowanie oświaty. Przygotowywana jest platforma Eduwarszawa.pl, która ma uporządkować i ułatwić zdalną pracę i naukę. **W ramach tego rozwiązania, uczniowie uzyskają dostęp do pakietu Microsoft Office 365 ProPlus. Dodatkowo uczniowie i nauczyciele będą mieli dostęp do specjalnej, edukacyjnej wersji gry Minecraft – Minecraft: Education Edition.**

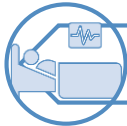
W proces wspierania edukacji, poprzez organizowanie szkoleń czy warsztatów zaangażowały się także inne instytucje. Powstało wiele akcji, które stworzyły dodatkowe możliwości poszerzania kompetencji dzieci.

Źródło: <http://edukacja.warszawa.pl/dla-nauczyciela-i-dyrektora/materialy-dla-nauczyciela/22203-eduwarszawapl-dla-ucznia-i-nauczyciela>

8. 2.2. Opieka zdrowotna

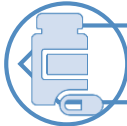
Podczas pandemii system ochrony zdrowia musi się mierzyć z różnymi wyzwaniami, które wpływają na dostępność usług dla mieszkańców, są to:

Rosnąca liczba chorych

Braki kadrowe

Problem z zaopatrzeniem w leki oraz sprzęt ochrony osobistej

Zamykanie części oddziałów w szpitalach

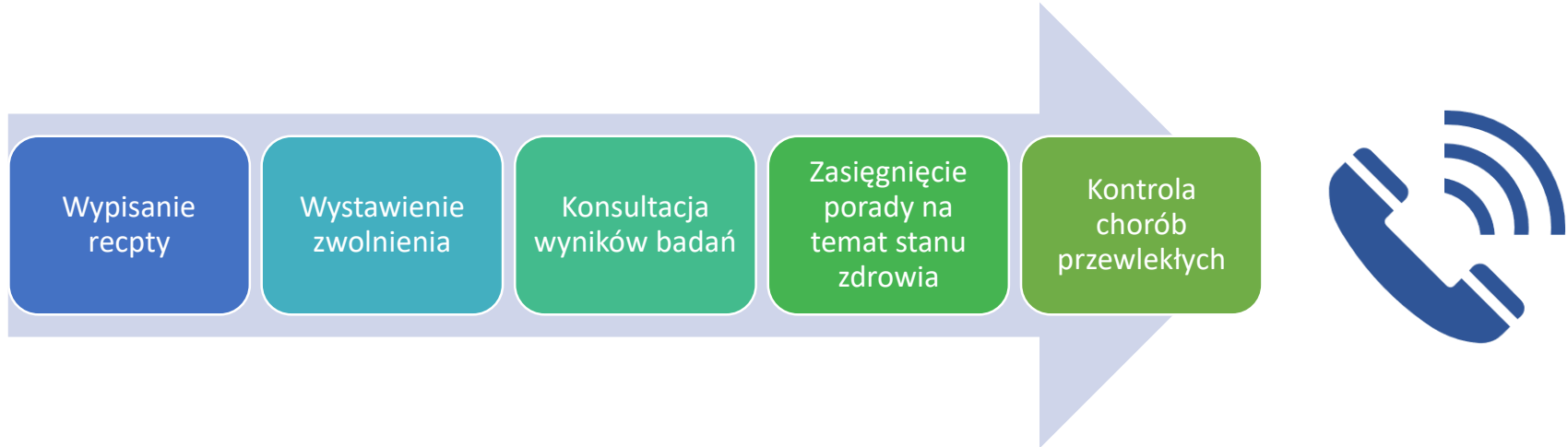

Zapewnienie alternatywnej formy konsultacji lekarskich

Ze względu na brak wystarczającego wyposażenia szpitali **miasto postanowiło przeznaczyć środki z rezerwy kryzysowej budżetu miasta na zakup potrzebnego sprzętu, przede wszystkim wyposażenie stanowiska OIOM** (Oddział Intensywnej Opieki Medycznej), czyli łóżka, respiratory, kardiomonitorzy itd.). Przeznaczono na ten cel **8,5 mln zł**. Zdecydowano także o przeznaczeniu kolejnych **12 mln zł** z budżetu miasta na zakup środków ochrony, takich jak maseczki, rękawice, kombinezony.

Zwrot w kierunku telemedycyny

Zgodnie z zaleceniami Narodowego Funduszu Zdrowia przychodnie wprowadziły możliwość korzystania z teleporad. Wizyta w szpitalu to często zbędne ryzyko dla personelu medycznego, pacjenta z symptomami, a także pozostałych chorych. Podczas konsultacji, po zapoznaniu się z objawami, lekarz w razie konieczności ma możliwość skierowania pacjenta do przychodni. Telewizyta może okazać się szczególnie przydatna, jeżeli celem kontaktu z lekarzem jest:

Źródło: <https://www.medonet.pl/telemedycyna-dostep-do-lekarza-bez-wychodzenia-z-domu/uslugi-telemedyczne,wizyty-telemedyczne---jake-problemy-sie-dzieki-nim-rozwiazac---czy-telewizyty-roznia-sie-od-konsultacji-w-gabinecie-,artykul,51019502.html>

W Warszawie 230 instytucji Podstawowej Opieki Zdrowotnej udostępniło możliwość teleporad. Tylko jedna placówka (Lecznica Ursus Sp. Z o.o.) zawiesiła działalność od 16.03.2020 r. Pacjenci zostali poproszeni o kontakt z pozostałymi przychodniami.

Pomoc w kontakcie z przychodnią dla osób z dysfunkcją słuchu i Ambulatoryjna Opieka Specjalistyczna

Pomoc w kontakcie z przychodnią dla osób z dysfunkcją słuchu

W celu umożliwienia powszechnego dostępu do opieki zdrowotnej, miasto wprowadziło możliwość kontaktu z lekarzem za pośrednictwem tłumacza migowego. Należy połączyć się online z tłumaczem oraz przekazać mu numer telefonu do wybranej placówki. Skontaktuje się on z nią i przekaze najważniejsze informacje.

Ambulatoryjna Opieka Specjalistyczna

W przypadku Ambulatoryjnej Opieki Specjalistycznej, według danych Narodowego Funduszu Zdrowia, przyjęcia pacjentów wstrzymało aż 75 warszawskich placówek. NFZ udostępnił możliwość sprawdzenia działających placówek w zależności od zakresu świadczeń. Ma to ułatwić znalezienie funkcjonującej placówki w wybranej lokalizacji.

Dostępność świadczeń w zakresie chirurgii ogólnej w Warszawie

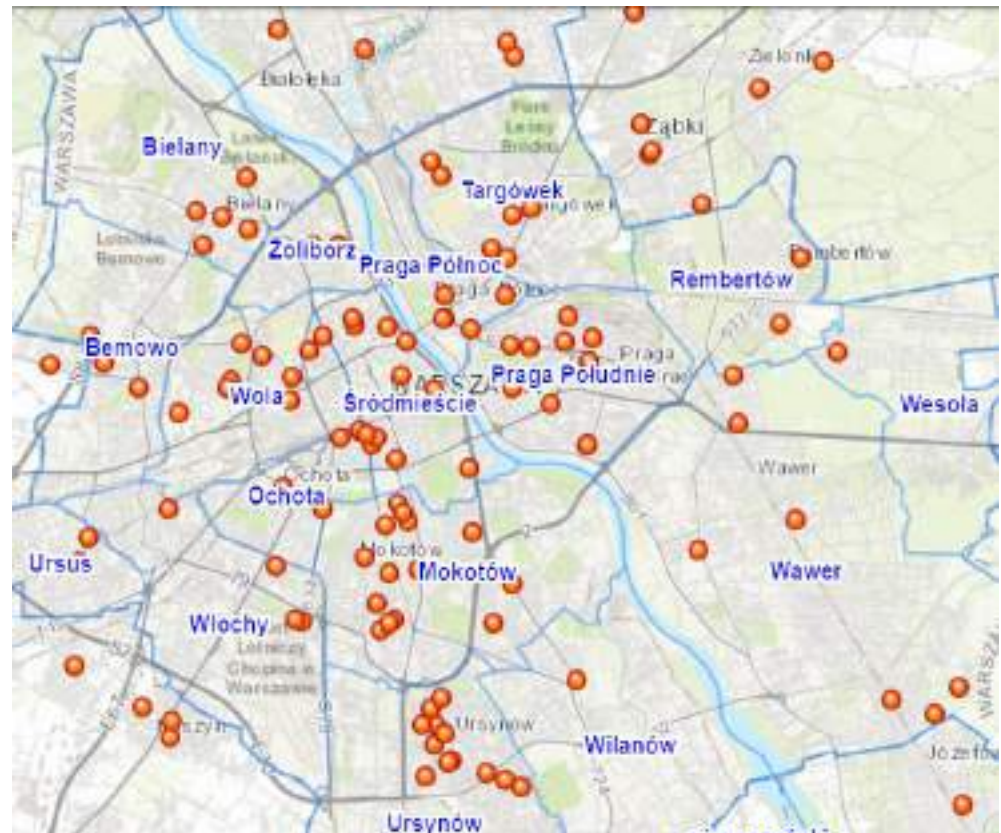

Źródło: <https://mownfz.maps.arcgis.com/>

Pacjenci gabinetów stomatologicznych również proszeni byli o uprzedni kontakt telefoniczny. Ma to pomóc zidentyfikować, jak pilny jest stan pacjenta i czy można odroczyć leczenie. W przypadkach pilnych możliwe jest leczenie zarówno zdrowych, jak i zarażonych COVID-19 osób. **Opieka stomatologiczna osób chorujących na COVID-19 ma być możliwa dzięki przywróceniu działalności tzw. dentobusów, które będą miały możliwość dojazdu do pacjenta.**

Narodowy fundusz zdrowia publikuje informacje na temat działających placówek przeprowadzających wybrany zakres świadczeń. Na interaktywnej mapie przedstawiona jest lokalizacja obiektów, a po przejściu do konkretnej placówki podawane są informacje kontaktowe.

Dostępność świadczeń w zakresie chirurgii ogólnej w Warszawie

Źródło: <https://mownfz.maps.arcgis.com/>

Po powrocie do pełnej działalności

Problemy mogą pojawić się również po ustabilizowaniu sytuacji związanej z pandemią COVID-19. Chociażby ze względu na zamknięcie wielu placówek, wiele wizyt, w przypadku których konsultacja telefoniczna nie jest wystarczająca, jest odwoływanych/przekładanych. Powoduje to kumulacje i przekroczenie możliwości logistycznych, kadrowych, a także finansowych placówek publicznych.

8. 2.3. Dostęp do kultury

Kolejnym sektorem, którego funkcjonowanie zakłóciła pandemia COVID-19 jest kultura.

Od 12 marca czasowo działalność zawiesiły:

Instytucje kultury

Filharmonie

Opery

Operetki

Teatry

Muzea

Kina

Domy kultury

Biblioteki

Galerie sztuki

Szkoły, uczelnie wyższe i placówki szkolnictwa artystycznego

Wydano także komunikaty i zarządzenia w sprawie zawieszenia organizowania imprez artystycznych i rozrywkowych, co oznaczało odwołanie takich wydarzeń jak:

Koncerty

Spektakle

Wernisaże

Wydarzenia specjalne

W odpowiedzi na zamknięcie wszelkich instytucji kultury musiał zostać wypracowany nowy sposób dotarcia do zainteresowanych. W czasie, kiedy do zasobów mamy dostęp on-line, dystans fizyczny przestaje być kryterium wyboru.

W związku z zamknięciem kin, teatrów oraz innych miejsc kultury, poza szeregiem wydarzeń zastępczych, powstały także akcje mające na celu wesprzeć artystów oraz instytucje (dobrowolne zbiórki).

#Zostańwdomu – sztuka przyjdzie do ciebie!

W ramach akcji instytucje kultury, które są prowadzone lub współprowadzone przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego (MKiDN), przygotowały ofertę umożliwiającą kontakt ze sztuką przez kanały internetowe (oferta dostępna na <https://www.gov.pl/web/kultura/zostan-w-domu--sztuka-przyjdzie-do-ciebie>).

Z czasem do kampanii zaczęły dołączać także instytucje samorządowe.

Muzea i galerie sztuki

Część z nich umożliwiła **wirtualne zwiedzanie**, np. Muzeum POLIN. Inne udostępniły swoje zbiory online, np.:

- Muzeum Narodowe w Warszawie
- Muzeum Historii Polski
- Muzeum Łazienki Królewskie
- Muzeum Sztuki Nowoczesnej

Część instytucji wprowadziła także ofertę edukacyjną obejmującą np. e-learningi czy nagrania, np.:

- Muzeum Pałacu Jana III w Wilanowie
- Muzeum Historii Polski
- Zachęta Narodowa Galeria Sztuki
- Zamek Królewski w Warszawie
- Narodowe Muzeum Techniki w Warszawie

Poza muzeami warszawskimi w akcji uczestniczą również inne.

Teatry, filharmonie i opery

W przypadku teatrów zaproponowano rejestracje transmisji, nagrania audio-wideo, wirtualne zwiedzanie, a nawet projekty edukacyjne. W przedsięwzięciu wzięty udział m.in.:

- Polska Opera Królewska
- Filharmonia Narodowa w Warszawie
- Teatr Wielki – Opera Narodowa
- Teatr Polski w Warszawie

Biblioteki i archiwa

Swoje zbiory online udostępniają również biblioteki i archiwa, np.:

- Biblioteka Narodowa
- Archiwa Państwowe
- Centrum Archiwistyki Społecznej

UL z książkami

„UL z książkami” to przedsięwzięcie Unii Literackiej. W ramach wydarzenia od 16 marca o godzinie 18.00 transmitowane były na żywo spotkania z autorami książek, podczas których autorzy czytali fragmenty swoich utworów i rozmawiali ze swoimi czytelnikami. Transmisje były bezpłatne, istniała jednak możliwość dobrowolnej wpłaty w celu wsparcia tych najbardziej potrzebujących. Odbyło się **50 spotkań**, w których wzięło udział 51 autorów. **We wszystkich transmisjach wzięło łącznie udział 648 tysięcy osób, co oznacza średnio około 13 tysięcy osób podczas jednego wydarzenia.** Wydarzenie pozwoliło zgromadzić ponad 50 tysięcy złotych.

#ZostańzMuzyką

Polska Fundacja Muzyczna zorganizowała akcję, której celem jest wsparcie twórców organizujących koncerty oraz inne muzyczne wydarzenia w czasie pandemii. Akcja promuje organizowanie wydarzeń muzycznych on-line. Twórca ma możliwość zgłoszenia wydarzenia, po czym otrzymuje „wirtualną puszkę”, do której słuchacze mogą dobrowolnie wpłacać środki. Po zakończeniu wydarzenia artysta otrzymuje informacje z podsumowaniem zbiórki i ma możliwość podjęcia decyzji o przeznaczeniu środków.

Na stronie zostanzmuzyka.pl publikowany jest kalendarz wydarzeń wraz z linkami do transmisji. Można również zapoznać się z wydarzeniami, które już się odbyły, a do niektórych z nich załączone jest nagranie z transmisji. Pierwszym wydarzeniem był koncert Urszuli dnia 15 marca. W ciągu jednego dnia odbywało się nawet do 12 transmisji.

#WspieramKulturę

#WspieramKulturę jest akcją zainicjowaną przez portal ewejsciocki.pl oraz biletomat.pl. Na akcję składają się cztery działania, które mają przyczynić się do wsparcia instytucji kulturalnych, a także wpłynąć na dostępność kultury w formie zdalnej:

- **„Trzymam bilet”** – Jeśli posiadamy bilet na wydarzenie, które się nie odbędzie, można przebukować go na inny termin zamiast ubiegać się o zwrot kosztów.
- **„Kupuję bilety”** - Można rezerwować bilety na nadchodzące wydarzenia.
- **„Podaruj kulturę”** - Można obdarować bliskich voucherem, który stwarza możliwość wstępu na dowolne wydarzenie
- **„Placę, ile chcę”** - Teatry udostępniają ogólnodostępne transmisje spektakli. Widz ma możliwość dobrowolnego wsparcia instytucji przez portal ewejsciocki.pl. (Gostkiewicz, 2020)

Kultura w sieci

W celu wsparcia artystów oraz instytucji powstał program Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego „**Kultura w sieci**”. W ramach programu można ubiegać się o dofinansowania na realizację projektów, które zwiększą będą obecność kultury w życiu społecznym przez narzędzia on-line. Wspierane mają być takie projekty jak:

warsztaty on-line,
webinaria, kursy e-
learningowe z zakresu
edukacji kulturalnej

wydarzenia kulturalne on-
line, m.in.: koncert,
spektakle

udostępnianie i ponowne
wykorzystywanie zasobów
muzealnych, bibliotecznych,
audiowizualnych,
zabytkowych oraz
archiwalnych

tworzenie stron, gier
internetowych, aplikacji
mobilnych z dziedzin
kultury

tworzenie wydawnictw
audio-video oraz publikacji
książkowych w formie
elektronicznej

#Mobilniwkulturze

Prezydent m.st. Warszawy ogłosił otwarty konkurs na realizację zadania publicznego „**Mobilni w kulturze**”, które miałyby wspierać warszawskie środowiska kultury w zakresie prowadzonych działań kulturalnych i edukacyjnych. W ramach konkursu wyłoniony ma zostać operator, który zleci osobom fizycznym - artystom, animatorom, kuratorom, edukatorom - realizację: koncepcji akcji, działań kulturalnych, dzieł, wydarzeń, projektów, także internetowych; koncepcji rozwoju kompetencji; koncepcji, dotyczącej reorientacji zawodowej twórców, wykonawców, artystów, organizatorów, edukatorów, animatorów, badaczy kultury. **Na program przeznaczono 1 mln złotych. Pojedyncza inicjatywa będzie mogła otrzymać wsparcie w wysokości max 9000 zł brutto.** Efekty programu będą mogły być zaprezentowane online. (Łań, 2020)

A close-up photograph of a hand holding a red pushpin, about to place it on a map. The map shows various geographical features and colors. The background is blurred.

9. PODSUMOWANIE. OBSZARY INTERWENCJI

W wyniku przeprowadzonej diagnozy i analizy sytuacji demograficznej Warszawy oraz dostępności i jakości oferowanych w niej usług zidentyfikowano siedem obszarów interwencji, w ramach których zidentyfikowano problemy i wyzwania, określono cele szczegółowe i zaproponowano programy umożliwiające ich realizację.

Przyjęte cele są wzajemnie równorzędne, dlatego ich realizacja powinna przebiegać równolegle, tak by żadna z grup społecznych nie była defaworyzowana oraz by proces realizacji celu operacyjnego strategii „Warszawa 2030” - 2.3. „korzystamy z usług blisko domu” dokonywał się w sposób prawidłowy i zrównoważony.

Obszary interwencji obejmują m.in.:

- Edukację
- Kulturę
- Integrację
- Pomoc społeczną
- Środowisko
- Ochronę zdrowia
- Defaworyzację poszczególnych grup społecznych
- Mobilność
- Innowacyjność
- Młodzież

Rozwinięcie zidentyfikowanych problemów i wyzwań oraz propozycje celów zostały przedstawione na kolejnych stronach.

A close-up photograph of a hand holding a red pushpin, about to pin it to a map. The map shows various geographical features and colors. The background is blurred, focusing on the hand and the pin.

9.1. Edukacja

PROBLEM 1

Zróżnicowana dostępność usług edukacyjnych

WYZWANIE Stworzenie równych możliwości korzystania z usług edukacyjnych niezależnie od miejsca zamieszkania

CEL Zapewnienie korzystania z usług edukacyjnych zgodnie z potrzebami i blisko miejsca zamieszkania we wszystkich dzielnicach łącznie z obrzeżnymi

PROGRAMY:

☐ Modernizacja i budowa nowych obiektów edukacyjnych

Program ma na celu dostosowanie infrastruktury edukacyjnej do potrzeb poszczególnych dzielnic poprzez budowę nowych obiektów w dzielnicach peryferyjnych oraz adaptację obiektów istniejących zgodnie z potrzebami społecznymi. Program uwzględnia budowę żłobków, przedszkoli, szkół podstawowych i ponadpodstawowych.

☐ Promocja korzystania z usług w obiektach znajdujących się w obwodach szkolnych zgodnych z miejscem zamieszkania

Edukacja dzieci w ich szkołach rejonowych w zróżnicowanym społeczno-ekonomicznie środowisku rodziców sprzyja lepszym wynikom w nauczaniu oraz większej spójności społecznej. Takie podejście przeciwdziała jednocześnie gentryfikacji miasta przynosząc pozytywne aspekty przestrzenne, ekonomiczne i środowiskowe.

☐ Przygotowanie materiałów informacyjnych i przeprowadzenie kampanii informacyjnej o procedurach i zasadach postępowania w przypadku zmiany miejsca zamieszkania rodziców dzieci w wieku przedszkolnym i szkolnym i konieczności zmiany placówki

☐ Stworzenie sieci edukacji pozaszkolnej

Zidentyfikowano brak tego typu placówek w dzielnicach: Białołęka, Ursus, Wilanów, Włochy, Bemowo, Rembertów, Wawer, Wesoła, Ursynów oraz niedobory w stosunku do potrzeb w dzielnicach obrzeżnych.

PROBLEM 2

Infrastruktura drogowa ogranicza możliwości bezpiecznego dotarcia do placówek edukacyjnych

WYZWANIE Stworzenie warunków do bezpiecznego dotarcia pieszo/rowerem do placówek edukacyjnych jako alternatywy dla transportu miejskiego i dowożenia samochodami w ramach transportu multimodalnego

CEL Wykreowanie rozwiązań urbanistycznych, technicznych i organizacyjnych zapewniających bezpieczną drogę do szkoły

PROGRAMY

- ☐ Tworzenie „Szkolnych odnóg rowerowych” / „Szkolnych sięgaczy rowerowych” łączących istniejącą miejską sieć ścieżek rowerowych z obiektami szkolnymi (docelowo wszystkimi)
- ☐ Obligatoryjnie partycypacyjny model ustalania parametrów „ulicy przyszkolnej” oraz ustalenie standardów w tym zakresie
- ☐ Program dostosowania środków komunikacji miejskiej do potrzeb młodych pasażerów (np. informacje na przystankach i autobusach umieszczone również na poziomie wzroku młodszych uczniów).

PROBLEM 3

Zróżnicowana jakość kształcenia w różnych placówkach prowadząca do zmniejszenia szans na rozwój uczniów korzystających z placówek oferujących niskiej jakości usługi edukacyjne i prowadzących do niskich wyników egzaminacyjnych

WYZWANIE Doprowadzenie do podobnego, wysokiego poziomu usług edukacyjnych we wszystkich placówkach

CELE:

1. „Równanie do góry” – poprawa jakości usług edukacyjnych w szkołach, a co za tym idzie także wyników kształcenia mierzonych za pomocą egzaminów zewnętrznych;
2. Doprowadzenie do wyrównania szans na rozwój niezależnie od tego z jakiej placówki się korzysta
3. Podniesienie kompetencji zawodowych nauczycieli
4. Poprawa warunków pracy nauczycieli
5. Rozwój oferty zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych w środowisku lokalnym

Zaproponowane programy często odnoszą się do kilku celów jednocześnie.

PROGRAMY

1	Wsparcie procesu nauczania i rozwoju kluczowych kompetencji uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych za pomocą nowoczesnych technik informacyjno-komunikacyjnych poprzez rozwój dydaktyki cyfrowej i tworzenie wspólnych platform edukacyjnych dla szkół	C1, C2 *
2	Program współpracy z podmiotami zewnętrznymi - uczelniami, szkołami zagranicznymi i pracodawcami w zakresie organizacji zajęć stacjonarnych na uczelniach, programów wymiany i praktyk zawodowych (dla uczniów szkół branżowych i techników), a także domami kultury czy bibliotekami	C1, C2, C5
3	Stworzenie programu zajęć wyrównawczych i dodatkowych na poziomie szkoły podstawowej i średniej oraz podjęcie współpracy z podmiotami zewnętrznymi umożliwiającymi uzyskanie certyfikatów potwierdzających kwalifikacje (np. językowe)	C1, C2,
4	Opracowanie planu rewitalizacyjnego (wyrównawczego) adresowanego do szkół z nasilonymi problemami wychowawczymi, w których uczniowie osiągają niskie wyniki edukacyjne	C2,
5	Programy stypendialne dla wszystkich typów szkół, dopasowane do profili nauczania	C2,
6	Stworzenie programu rozwoju kompetencji zawodowych nauczycieli (utworzenie grup samodoskonalenia zapewniających wsparcie metodyczne i organizacja cyklicznych szkoleń)	C1, C3
7	Stworzenie systemu finansowego i pozafinansowego motywowania nauczycieli	C4

* Realizowany w ramach programu cel.

PROBLEM 4

Negatywny wpływ złej sytuacji społeczno-ekonomicznej rodziny / gospodarstwa domowego na przyszłe rezultaty kształcenia dzieci

WYZWANIE Redukowanie negatywnego wpływu warunków środowiskowych na rozwój dzieci

CELE:

1. Zapewnienie równego startu edukacyjnego
2. Dostarczenie wysokiej jakości usług opiekuńczo-wychowawczych w żłobkach i przedszkolach
3. Prowadzenie w przedszkolach działań edukacyjnych na wysokim poziomie

Zaproponowane programy często odnoszą się do kilku celów jednocześnie.

PROGRAMY

1	Opracowanie programu wczesnej interwencji pozwalającego rozpoznać dzieci z dysfunkcjami rozwojowymi lub znajdujące się w trudnej sytuacji i określenie ścieżki pomocy wspierającej indywidualny rozwój poprzez zapewnienie dopasowanych do potrzeb zajęć (korekcyjno-kompensacyjnych, logopedycznych, socjoterapeutycznych, rozwijających uzdolnienia), a także poprzez współpracę z poradniami pedagogiczno-psychologicznymi i instytucjami opieki społecznej	C1*
2	Adaptacja infrastruktury ośrodków wychowania przedszkolnego oraz żłobków do określonych standardów i potrzeb dzieci, zapewniając w ten sposób warunki sprzyjające aktywności ruchowej dziecka	C2
3	Stworzenie programu rozwoju kompetencji opiekunów przedszkoli	C2, C3
4	Opracowanie koncepcji programów i oferty zajęć dodatkowych oraz upowszechnianie wykorzystywania technologii informacyjno-komunikacyjnych w procesie dydaktyczno-wychowawczym	C1, C3

* Realizowany w ramach programu cel.

PROBLEM 5

Aktualizacja standardów i odpowiednie przygotowanie placówek edukacyjnych do działalności w sytuacjach kryzysowych

WYZWANIE Wypracowanie i wdrożenie modelu funkcjonowania placówek edukacyjnych odpornych na sytuacje kryzysowe

CELE:

1. Cyfryzacja usług edukacyjnych
2. Wypracowanie i wdrożenie standardów nauczania i działalności placówek w sytuacjach kryzysowych

PROGRAMY

1	Budowanie kompetencji cyfrowych nauczycieli - szkolenia z zakresu wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnych (TIK) w edukacji	C1*
2	Rozwój szkolnych platform edukacyjnych	
3	Zapewnienie szkołom infrastruktury sieciowej oraz sprzętu ICT	
4	Stworzenie programów finansowania sprzętu ICT dla dzieci z rodzin uboższych	
5	Określenie standardów nauczania na poszczególnych etapach i profilach edukacji obejmujących wszystkie szkoły, gwarantujących bezpieczeństwo i wysoką jakość kształcenia, w tym określenie metod i kanałów kształcenia	C2*

* Realizowany w ramach programu cel.

PROBLEM 6

Brak wiedzy i analiz na temat zapotrzebowania mieszkańców na usługi edukacyjne

WYZWANIE Skuteczne monitorowanie popytu na usługi (stan obecny, zmiany, trendy, prognozy)

CELE Dopasowanie usług edukacyjnych (specyfiki oddziałów, oferty zajęć, w tym dodatkowych) do potrzeb mieszkańców

PROGRAMY

- ☐ Przeprowadzenie analiz i badań wśród dzieci i rodziców na temat satysfakcji z aktualnego zaplecza edukacyjnego oraz zidentyfikowanych przez nich potrzeb
- ☐ Dostosowanie oferty zajęć dodatkowych i wspieranie współpracy szkół i placówek zewnętrznych zgodnie z zapotrzebowaniem

PROBLEM 7

Niski wskaźnik identyfikacji ze szkołą oraz brak poczucia wspólnoty

WYZWANIE Rozwój więzi społecznych w ramach szkoły oraz między szkołą a społecznością lokalną

CELE:

1. Szkoła jako centrum życia społecznego
2. Dostarczenie wiedzy o poczucia wspólnoty i identyfikacji uczniów ze szkołą oraz narzędziach monitoringu motywacji i poczucia przynależności uczniów

PROGRAMY

- ☐ Organizacja przestrzeni szkolnej (boisk, placów zabaw itd.) do użytku mieszkańców i organizacji wydarzeń o charakterze lokalnym
- ☐ Przeprowadzenie analiz poczucia przynależności wśród uczniów i powiązanie ich z występującym zjawiskiem przemocy oraz zbadanie ich wpływu na wyniki edukacyjne (wyniki egzaminów końcowych) uczniów

A close-up photograph of a hand holding a red pushpin, about to pin it to a map. The map shows various geographical features like roads, rivers, and green spaces. The background is blurred, focusing attention on the hand and the pin.

9.2. Środowisko

Obszar interwencji - Środowisko

PROBLEM

Migracje ludności między dzielnicami wynikające z braku możliwości korzystania z usług w pobliżu miejsca zamieszkania z powodu braku placówek lub niskiej jakości świadczonych w nich usług zwiększają ślad węglowy pojazdów samochodowych i przyczyniają się do zanieczyszczenia środowiska

WYZWANIE Ograniczenie liczby migracji między dzielnicami

CEL Rozwój policentrycznej struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta umożliwiającej korzystanie z usług blisko domu

PROGRAMY

- ☐ Programy wsparcia dla przedsiębiorców prowadzących działalność gospodarczą poza centralnymi dzielnicami miasta (udogodnienia fiskalne itd.), świadczących usługi o charakterze lokalnym
- ☐ Planowanie przestrzenne z uwzględnieniem potrzeb lokalnych mieszkańców, zapewniające dostęp do określonych usług w zasięgu miejsca zamieszkania

A close-up photograph of a hand holding a red pushpin, about to place it on a map. The map shows various geographical features and colors. The background is blurred.

9.3. Ochrona zdrowia

Obszar interwencji – Ochrona zdrowia

PROBLEM 1

Zróżnicowana dostępność usług medycznych związana z brakiem dostępności placówki medycznej

WYZWANIE Wyrównanie możliwości korzystania przez mieszkańców z usług medycznych w zakresie dostępności

CEL Rozwój kanałów świadczenia usług medycznych

PROGRAMY

- ☐ Otwieranie nowych ośrodków ochrony zdrowia POZ i AOS w dzielnicach o dużym rozproszeniu lub słabej dostępności usług medycznych (Białołęka, Bemowo, Bielany, Wilanów, Wola)
- ☐ Rozwój medycyny mobilnej - organizacja wybranych usług medycznych w domu pacjenta zmniejszająca liczbę hospitalizacji
- ☐ Organizacja alternatywnych do stacjonarnych metod konsultacji z lekarzem – rozwój telemedycyny ograniczającej problem mobilności i przemieszczania się do placówki medycznej
- ☐ Zapewnienie dostępu do usług medycznych świadczonych w trybie nagłym w dzielnicach, gdzie tego typu usługi nie są świadczone (Białołęka, Ursus, Wilanów, Włochy, Bemowo, Rembertów, Wola)
- ☐ Rozwój sieci poradni zdrowia psychicznego (zapewnienie dostępu do usług w dzielnicach: Bielany, Ursynów, Wilanów, Wesoła)
- ☐ Dopasowanie infrastruktury transportowej do rozmieszczenia POZ i AOS (rozmieszczenie przystanków bliżej placówek zwłaszcza w Wilanowie, Wesołej i Wawrze)

PROBLEM 2

Zróżnicowana oferta i jakość świadczonych usług medycznych

WYZWANIE Zapewnienie możliwości korzystania z usług medycznych o porównywalnej, wysokiej jakości

CEL Zagwarantowanie dobrego i szybkiego dostępu do wysokiej jakości usług medycznych

PROGRAMY

- ☐ Opracowanie systemu informacji gromadzącego dane nt. zasobów, świadczeń podstawowej opieki zdrowotnej oraz umożliwiającej monitorowanie jakości usług medycznych w placówkach publicznych
- ☐ Rozszerzenie zakresu wykorzystania ICT w medycynie i wprowadzenie elektronicznej organizacji wizyt (zapisów)
- ☐ Stworzenie systemu zapewniającego dostęp do zróżnicowanych usług w lokalnym ośrodku POZ w ramach rotacji personelu medycznego między placówkami

A close-up photograph of a hand holding a red pushpin, about to place it on a map. The map shows various geographical features and colors. The background is blurred, focusing attention on the hand and the pin.

9.4. Kultura

PROBLEM 1

Deprywacja potrzeb kulturowych osób w wieku poprodukcyjnym

WYZWANIE Uzupelnienie infrastruktury usług kulturalnych i ofert placówek kultury

CELE:

1. Zapewnienie zróżnicowanej oferty kulturalnej dopasowanej do potrzeb osób z różnych grup wiekowych
2. Zwiększenie zaangażowania osób starszych w organizację lokalnych wydarzeń

PROGRAMY

1	Rozszerzenie działalności i oferty instytucji kultury, w tym bibliotek i domów kultury	C1
2	Utworzenie nowych klubów seniora w dzielnicach, w których one nie występują (Białotłęka, Wesola) oraz tych, gdzie na klub seniora przypada najwięcej osób w wieku poprodukcyjnym (Praga Południe, Śródmieście)	C2
3	Promocja działalności klubów seniora i organizowanych przez nie wydarzeń zwłaszcza w rejonach o największej odległości od klubu (Choszczówka, Falenica, Dąbrówka Szlachecka, Aleksandrów)	C2

PROBLEM 2

Niski poziom uczestnictwa mieszkańców w lokalnych wydarzeniach kulturalnych

WYZWANIE Wzrost zainteresowania mieszkańców lokalnymi wydarzeniami kulturalnymi i zaangażowania w ich organizację

CEL Aktywizacja społeczności lokalnych i ich wzrost zainteresowania swoim miejscem zamieszkania

PROGRAMY

- ☐ Programy wsparcia finansowego zwiększające dostęp do wydarzeń kulturalnych zarówno na poziomie ich organizacji (mikrogranty dla lokalnych inicjatyw) jak i dostępu do nich dla określonych grup (zniżki dla osób starszych)
- ☐ Program promocji wydarzeń kulturalnych i instytucji je organizujących poprzez szerzenie współpracy między szkołami a ośrodkami kultury oraz stworzenie wspólnej dla wszystkich dzielnic elektronicznej bazy wydarzeń

PROBLEM 3

Zróżnicowana przestrzennie dostępność usług świadczonych przez biblioteki i domy kultury

WYZWANIE Wyrównanie możliwości korzystania z oferty bibliotek i domów kultury

CEL Mieszkańcy korzystają z oferty bibliotek i domów kultury niezależnie od miejsca zamieszkania

PROGRAMY

☐ Otworzenie filii bibliotek

Niedostateczną dostępność usług zidentyfikowano w dzielnicach: Bemowo, Wesoła, Białołęka.

☐ Modernizacja i rozwój infrastruktury bibliotek, digitalizacja zasobów i stworzenie sieci współpracy między bibliotekami

☐ Program rozwoju sieci domów kultury

Zidentyfikowano dużą liczbę mieszkańców, przypadających na jeden dom kultury (co może utrudniać dostępność usług) w dzielnicach: Bemowo, Białołęka, Targówek, Praga Północ.

☐ Organizacja klubów seniora w dzielnicach, w których one nie występują (Białołęka, Wesoła) lub ich dostępność, ze względu dużą liczbę osób w wieku poprodukcyjnym jest ograniczona (Wilanów, Praga Południe)

A close-up photograph of a hand holding a red pushpin, about to pin it into a map. The map shows various geographical features and colors. The background is blurred.

9.5. Pomoc społeczna

Obszar interwencji – Pomoc społeczna

PROBLEM

Przestrzenne zróżnicowanie dostępności usług DPS, OPS i miejsc wsparcia dziennego

WYZWANIE Dopasowanie podaży usług DPS, OPS i miejsc wsparcia dziennego do popytu

CEL Takie same możliwości korzystania z usług pomocy społecznej niezależnie od miejsca zamieszkania

PROGRAMY

- ☐ Wypracowanie efektywnego systemu umożliwiającego identyfikację oraz zgłoszenie osób wymagających wsparcia społecznego
- ☐ Integracja DPS w zakresie prowadzonych działań, ujednolicenie standardów oraz zapewnienie komunikacji między ośrodkami

Obszar interwencji – Pomoc społeczna

PROBLEM

Przestrzenne zróżnicowanie dostępności usług DPS, OPS i miejsc wsparcia dziennego

WYZWANIE Dopasowanie podaży usług DPS, OPS i miejsc wsparcia dziennego do popytu

CEL Takie same możliwości korzystania z usług pomocy społecznej niezależnie od miejsca zamieszkania

PROGRAMY

- ☐ Wypracowanie efektywnego systemu umożliwiającego identyfikację oraz zgłoszenie osób wymagających wsparcia społecznego
- ☐ Integracja DPS w zakresie prowadzonych działań, ujednolicenie standardów oraz zapewnienie komunikacji między ośrodkami
- ☐ Organizacja DPS w dzielnicach, gdzie dostęp do tego typu usług nie występuje lub jest silnie ograniczony (Bemowo, Targówek, Ursynów, Rembertów)
- ☐ Organizacja nowych ośrodków wsparcia dziennego

Brak tego typu usług zidentyfikowano w Ursusie, Wilanowie, Żoliborzu. Rembertowie i Wesołej

A close-up photograph of a hand holding a red pushpin, about to pin it to a map. The map shows various geographical features and colors. The background is blurred.

9.6. Mobilność

Obszar interwencji – Mobilność usług

PROBLEM

Ograniczenie dostępności niektórych usług w sytuacjach kryzysowych, wynikające z niedostosowanych systemów lub braku umiejętności

WYZWANIE Cyfryzacja usług lokalnych

CEL Cyfryzacja usług lokalnych

PROGRAMY

- ☐ **Rozwój i integracja systemów umożliwiających realizację usług drogą elektroniczną co dotyczy zarówno urzędów jak i placówek edukacyjnych w kontekście kontaktów nauczycieli z rodzicami oraz zapewniających dostęp do informacji publicznej**
- ☐ **Popularyzacja usług świadczonych przez instytucje publiczne w formie online**
- ☐ **Program edukacji cyfrowej dla osób dorosłych**

A close-up photograph of a hand holding a red pushpin, about to pin it into a map. The map shows various geographical features and colors. The background is blurred, focusing on the hand and the pin.

9.7. Osoby defaworyzowane

Obszar interwencji – Osoby defaworyzowane

PROBLEM

Defaworyzacja społeczna, oświatowa, kulturowa, sportowa osób niepełnosprawnych, starszych i obcokrajowców prowadząca do wykluczenia społecznego

WYZWANIE Stworzenie polityki i przygotowanie mechanizmów i narzędzi skutecznego przeciwdziałania defaworyzacji i wykluczeniu

CELE:

1. Dostosowanie usług edukacyjno-opiekuńczych
2. Dostosowanie kanałów informacji i źródeł informacji do potrzeb osób defaworyzowanych
3. Poprawa dostępności usług

PROGRAMY

1	Program rozwoju kompetencji dyrektorów, nauczycieli, wychowawców i opiekunów szkół i przedszkoli w zakresie edukacji uczniów niepełnosprawnych	C1
2	Organizacja ośrodków informacji dla poszczególnych grup zapewniających wsparcie w zakresie aktywności zawodowej, edukacyjnej, sytuacji mieszkaniowej i społecznej	C2
3	Adaptacja infrastruktury i sposobów świadczenia usług do osób o specjalnych potrzebach	C3
4	Wypracowanie programów wsparcia zwiększających możliwość korzystania z określonych usług (zniżki dla osób starszych i niepełnosprawnych itd.)	

A close-up photograph of a hand holding a red pushpin, about to pin it to a map. The map shows various geographical features like roads, rivers, and buildings. The background is blurred, focusing attention on the hand and the pin.

9.8. Integracja

PROBLEM

Niski poziom zaangażowania w życie społeczne w miejscu zamieszkania i niski poziom integracji społecznej

WYZWANIE Stworzenie skutecznego mechanizmu aktywizacji społeczności

CEL Wzrost partycypacji społecznej w tworzeniu lokalnego otoczenia

PROGRAMY

- ☐ Tworzenie lokalnych centrów aktywności społecznej oraz udostępnianie istniejących zasobów infrastruktury (szkół) na potrzeby mieszkańców
- ☐ Rozszerzenie zakresu usług i działań sportowo-rekreacyjnych i kulturalno-rozrywkowych pozwalających realizować hobby i zainteresowania jednocześnie wzmacniając relacje międzyludzkie
- ☐ Usprawnienie i rozbudowa systemu konsultacji społecznych
- ☐ Utworzenie systemów wsparcia i promowania działalności organizacji pozarządowych

A close-up photograph of a hand holding a red pushpin, about to place it on a map. The map shows various geographical features and colors. The background is blurred, focusing attention on the hand and the pin.

9.9. Innowacyjność

Obszar interwencji – Innowacyjność

PROBLEM

Zróznicowany dostęp i poziom wiedzy i umiejętności korzystania z innowacyjnych rozwiązań

WYZWANIE Rozwój i wzrost wykorzystania innowacyjnych rozwiązań

CEL Minimalizacja zagrożenia lukami cyfrowymi

CEL Wzrost innowacyjności

PROGRAMY

- ☐ Programy wsparcia (Konkursy) dla startupów realizujących innowacyjne projekty istotne z punktu widzenia jakości życia w mieście
- ☐ Programy akcelerycyjne
- ☐ Inwestycje i rozwój ośrodków badawczo-rozwojowych skupiających naukowców i badaczy pracujących nad praktycznym zastosowaniem nowoczesnych technologii (jak podjęta budowa Pracowni Przewrotu Kopernikańskiego)
- ☐ „Młodzi inżynierzy” - Warsztaty dla dzieci i młodzieży z robotyki
- ☐ Stworzenie centrów kreatywności z ofertą zajęć dla dzieci i dorosłych
- ☐ Programy wsparcia dla podmiotów chcących wdrożyć w swojej działalności usługi zdalne

A close-up photograph of a hand holding a red pushpin, about to pin it to a map. The map is spread out on a surface, showing various geographical features and colors. The hand is in sharp focus, while the map is slightly blurred in the background.

9.9. Młodzież

Obszar interwencji – Młodzież

PROBLEM

Niski poziom zaangażowania młodzieży w życie społeczne miasta

WYZWANIE Stworzenie skutecznego mechanizmu aktywizacji młodzieży i poprawy jakości ich życia

CEL 1 Wzrost partycypacji młodzieży w życiu szkoły, dzielnic i miasta

CEL 2 Stworzenia optymalnych warunków (przestrzeni) do prawidłowego rozwoju młodzieży

PROGRAMY

„Miasto Młodych” – Stworzenie systemu komunikowania się, informowania i pozyskiwania opinii młodzieży	C1
„Młodzi do Akcji” – Warsztaty z zakresu samorządności szkolnej i dzielnicowej	
Wsparcie Młodzieżowych Rad Dzielnic Miasta w organizowanych przez nie wydarzeniach i akcjach	
Rozwój i wsparcie wolontariatu w szkołach ponadpodstawowych	
Tworzenie lokalnych centrów aktywności z ofertą dla młodzieży	C2
Program wspierający finansowo i integrujący warszawską młodzież polegający na realizacji projektów naukowych	

- **Badland, H., Whitzman, C., Lowe, M., Davern, M., Aye, L., Butterworth, I., & Giles-Corti, B.** (2014). Urban liveability: emerging lessons from Australia for exploring the potential for indicators to measure the social determinants of health. *Social science & medicine*, 111, 64-73.
- **Banister, D.** (2008). The sustainable mobility paradigm. *Transport policy*, 15(2), 73-80.
- **Bates, J., Polak, J., Jones, P., & Cook, A.** (2001). The valuation of reliability for personal travel. *Transportation Research Part E: Logistics and Transportation Review*, 37(2-3), 191-229.
- **Bekiaris, E., & Gaitanidou, E.** (2012). Research roadmap towards an accessible public transport system for all. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 48, 1274-1283.
- **Cascetta, E., Carleni, A., & Montanino, M.** (2013). A new measure of accessibility based on perceived opportunities. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 87, 117-132.
- **Cervaro, R., & Radisch, C.** (1996). Travel choices in pedestrian versus automobile oriented neighbourhoods. *Transport Policy*, 3, 127-141.
- **Chojnicki, Z.** (1966). Zastosowanie modeli grawitacji i potencjału w badaniach przestrzenno-ekonomicznych (Vol. 14). Państwowe Wydawn. Naukowe.
- **Community AGenda.** (September 2014). "Aging Issues in Brief: Walkable Communities". http://www.giaging.org/documents/Walkable_Communities_brief.pdf
- **Curtis, C., & Scheurer, J.** (2010). Planning for sustainable accessibility: Developing tools to aid discussion and decision-making. *Progress in planning*, 74(2), 53-106.
- **Damant-Sirois, G., Grimsrud, M., & El-Geneidy, A. M.** (2014). What's your type: A multidimensional cyclist typology. *Transportation*, 41(6), 1153-1169.
- **Domański, R.** (1963). Zespoły sieci komunikacyjnych. Państwowe Wydawnictwo Naukowe.
- **El-Geneidy, A. M., & Vijayakumar, N.** (2011). The effects of articulated buses on dwell and running times. *Journal of Public Transportation*, 14(3), 4.

- **European Commission. Directorate-General for Energy.** (2009). A sustainable future for transport: Towards an integrated, technology-led and user-friendly system. Office for Official Publications of the European Communities.
- **Farrington, D. P.** (2007). Advancing knowledge about desistance. *Journal of Contemporary Criminal Justice*, 23(1), 125-134.
- **Frączkiewicz-Wronka, A., Jasłowski, J., Owcorz-Cydzik, B., & Sobusik, D.** (2004). Samorządowa polityka zdrowotna. Kraków: Wydawnictwo AE w Krakowie.
- **Geurs, K.** (2006). Accessibility, Land Use and Transport: Accessibility Evaluation of Land-use and Transport Developments and Policy Strategy. Eburon Uitgeverij BV.
- **Geurs, K. T., & van Eck, J. R. R.** (2001). Accessibility measures: review and applications: Evaluation of accessibility impacts of land-use transport scenarios, and related social and economic impacts. Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu.
- **Gunn, L. D., King, T. L., Mavoa, S., Lamb, K. E., Giles-Corti, B., & Kavanagh, A.** (2017). Identifying destination distances that support walking trips in local neighborhoods. *Journal of Transport & Health*, 5, 133-141.
- **Hägerstrand, T.** (1970). Urbaniseringen af Sverige—en geografisk samhällsanalys.(e urbanization of Sweden—a geographical analysis of society). Stockholm: Stockholm.
- **Hansen, W. G.** (1959). How accessibility shapes land use. *Journal of the American Institute of planners*, 25(2), 73-76.
- **Ingram, D. R.** (1971). The concept of accessibility: a search for an operational form. *Regional studies*, 5(2), 101-107.
- **Komornicki, T., Śleszyński, P., Rosik, P., Pomianowski, W., Stępiak, M., & Silka, P.** (2010). Dostępność przestrzenna jako przesłanka kształtowania polskiej polityki transportowej. *Biuletyn PAN. Komitet Przestrzennego Zagospodarowania Kraju*, (241).
- **Komsta, H., Droździel, P., & Opielak, M.** (2019). Rola miejskiego transportu publicznego w kreowaniu mobilności mieszkańców. *Autobusy: technika, eksploatacja, systemy transportowe*, 20.
- **Lättman, K., Friman, M., & Olsson, L. E.** (2016). Perceived accessibility of public transport as a potential indicator of social inclusion. *Social Inclusion*, 4(3), 36-45.
- **Lehman, M. D., Boyle, M., Mix, T., & DeCoursey, W. J.** (2007). Healthy & Walkable Communities.

- **Milakis, D., & van Wee, B.** (2018). "For me it is always like half an hour": Exploring the acceptable travel time concept in the US and European contexts. *Transport Policy*, 64, 113-122.
- **Navarro, J. L. A., Ruiz, V. R. L., & Peña, D. N.** (2017). The effect of ICT use and capability on knowledge-based cities. *Cities*, 60, 272-280.
- **Papa, E., & Coppola, P.** (2012). Gravity-based accessibility measures for integrated transport-land use planning (GraBAM). *Accessibility instruments for planning practice*, 117-124.
- **Ratajczak, W.** (1999). Modelowanie sieci transportowych. Seria Geograficzna. Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, 60.
- **Sierpiński, G.** (2012). Sposoby przemieszczania na wybranym obszarze miejskim-potrzeby i możliwości. *Zeszyty Naukowe. Transport/Politechnika Śląska*, 95-103.
- **Śleszyński, P.** (2014) Dostępność czasowa i jej zastosowania= Temporal accessibility and its applications.
- **Speck, J.** (2013). *Walkable city: How downtown can save America, one step at a time.* Macmillan.
- **Speck, J.** (2018). *Walkable city rules: 101 steps to making better places.* Island Press.
- **Srinivasan, S., & Ferreira, J.** (2002). Travel behavior at the household level: understanding linkages with residential choice. *Transportation Research Part D: Transport and Environment*, 7(3), 225-242.
- **Tanguay, G. A., Rajaonson, J., Lefebvre, J. F., & Lanoie, P.** (2009). Measuring the sustainability of cities: A survey-based analysis of the use of local indicators. CIRANO-Scientific Publications, (2009s-02).
- **Taylor, Z.** (1999). *Przestrzenna dostępność miejsc zatrudnienia, kształcenia i usług a codzienna ruchliwość ludności wiejskiej* (Vol. 171). IGiPZ PAN.
- **Vickerman, R. W.** (1974). Accessibility, attraction, and potential: a review of some concepts and their use in determining mobility. *Environment and Planning A*, 6(6), 675-691.
- **20-Minute Neighbourhoods Creating a more liveable Melbourne** (2017), Victoria State Government, Melbourne;
- **Plan Melbourne 2017 – 2050. A Global City of Opportunity and Choice** (2017), Victoria State Government.

- **Anderson T., Blount D., Lindsay C., Blom E., Gebrekristos S., Alba F. (2019)** Robust and equitable measures to identify quality schools, Urban Institute, Waszyngton, Pobrane z: https://www.urban.org/sites/default/files/publication/100183/remiags_concept_brief.pdf
- **Centrum Doradztwa zawodowego Młodzieży (2017a)** Strategia Rozwoju Miasta Poznania 2020+, <http://www.cdzdm.pl/PL-H168/strategia-rozwoju-miasta-poznania-2020.html>
- **Centrum Doradztwa zawodowego Młodzieży (2017b)** Strategia Rozwoju Miasta Poznania 2020+, Diagnoza strategiczna Miasta Poznania, <http://www.cdzdm.pl/PL-H169/diagnoza-strategiczna.html>
- **Chung D., Soh H. (2020)** Korea's response to COVID-19: Early lessons in tackling the pandemic, World Bank Blogs, Pobrane z: <https://blogs.worldbank.org/eastasiapacific/koreas-response-covid-19-early-lessons-tackling-pandemic>
- **Czepczyński M. i inni (2014)** Gdańsk 2030 plus strategia rozwoju miasta, Urząd Miejski w Gdańsku, Pobrane z: <https://www.gdansk.pl/download/2015-01/58301.pdf>
- **Dolata R., Hawroł A., Humenny G., Jasińska-Maciążke A., Koniewski M., Majkut P., Blukacz M., Grugiel P., Otręba-Szklarczyk A. (2015)** (Ko)warianty efektywności nauczania, Wyniki badania w klasach IV-VI, Instytut Badan Edukacyjnych, Warszawa
- **Dudkiewicz. M., Majewski P. (2016)** Cudzoziemcy w Warszawie., czyli jak zmierzyć się z nieuniknionym, Uniwersytet SWPS, Warszawa
- **Executive Body of the Kyiv City Council (Kyiv City State Administration) (2017)** The Kyiv city development strategy until 2025, Kijów, Pobrane z: dei.kyivcity.gov.ua/files/2018/1/11/Strategia.pdf
- **Gagnon D.J., Schneider J. (2017)** Holistic School Quality Measurement and the Future of Accountability: Pilot-test results, Educational Policy, s. 1-27, Pobrane z: https://www.holycross.edu/sites/default/files/educ/holistic_measurement.pdf
- **Głuch M. (2015)** Uchwała Nr 34 Rady Ministrów z dnia 17 marca 2015 r. w sprawie ustanowienia programu wieloletniego „Senior-WIGOR” na lata 2015–2020, Monitor Polski, Dziennik Urzędowy Rzeczypospolitej Polskiej, Warszawa, Pobrane z: https://www.gov.pl/documents/1048151/1060973/Uchwala_RM_nr_34_z_dnia_17_marca_2015_r_ws_Senior-WIGOR_-_Monitor_Polski.pdf/c2f42933-38df-5d7c-d2cf-5f92e1107363

- **Gostkiewicz M. (2020)** Koronawirus w Warszawie. Akcja #Wspieram kulturę z myślą o teatrach, Serwis informacyjny Wawalove, Pobrane z: <https://wawalove.wp.pl/koronawirus-w-warszawie-akcja-wspieram-kulture-z-mysla-o-teatrach-6500808404031617a>
- **GUS (2019)** Rezydenci (ludność rezydująca), <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/ludnosc/ludnosc/rezydenci-ludnosc-rezydujaca,19,1.html>, (data dostępu: 11.04.2020)
- **Institut plánování a rozvoje hlavního města Prahy Sekce strategií a politik (2016)** [Strategický Plan hlavního města Prahy](https://www.iprpraha.cz/uploads/assets/strategicky_plan_navrh_02_2016_digitalni.pdf), https://www.iprpraha.cz/uploads/assets/strategicky_plan_navrh_02_2016_digitalni.pdf
- **Koreník S. i inni (2017)** Strategia Wrocław 2030, Pobrane z: https://www.wroclaw.pl/rozmawia/strategia/Strategia_2030_2str.pdf
- **Kolba A. (2016)** Senior Wigor Dienne Domu Opieki, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej we Wrocławiu, Pobrane z: <https://www.mops.wroclaw.pl/664-dzienny-dom-senior-wigor-we-wroclawiu>
- **Kostryńska M. (2020)** Wizyty telemedyczne – jakie problemy można dzięki nim rozwiązać? Czy telewizyty różnią się od konsultacji w gabinecie?, Serwis informacyjny Medonet, Pobrane z: <https://www.medonet.pl/telemedycyna-dostep-do-lekarza-bez-wychodzenia-z-domu/uslugi-telemedyczne,wizyty-telemedyczne---jakie-problemy-sie-dzieki-nim-rozwiazac---czy-telewizyty-roznia-sie-od-konsultacji-w-gabinecie-,artykul,51019502.html>
- **Kruszakin B. (2017)** Raport z Ankiety Ważne decyzje- Wybór szkoły. Ośrodek Rozwoju Edukacji Wydział Edukacji dla Rynku Pracy, Warszawa 2017, Pobrane z: <https://www.ore.edu.pl/wp-content/uploads/attachments/Raport-z-ankiety-Wazne-Decyzje-Wybor-Szkoly.pdf>
- **Lee K. (2020)** Coronavirus: universities are shifting classess online - but it's not as easy as it sounds, Serwis informacyjny The conversation, Pobrane z: <https://theconversation.com/coronavirus-universities-are-shifting-classes-online-but-its-not-as-easy-as-it-sounds-133030>
- **Łań M. (2020)** Warszawa wspiera ludzi kultury, Urząd Miasta st. Warszawy, Pobrane z: <https://www.um.warszawa.pl/aktualnosci/warszawa-wspiera-ludzi-kultury>

- **Mayor of London (2016)** The London Plan, The spatial development strategy for London consolidated with alterations since 2011, Greater London Authority, Londyn, Pobrane z: https://www.london.gov.uk/sites/default/files/the_london_plan_malp_final_for_web_0606_0.pdf
- **Mediator (2019)** Raport z badania – „Badanie opinii publicznej w zakresie oceny jakości życia w Łodzi oraz oczekiwań mieszkańców dotyczących budżetu Miasta”, https://uml.lodz.pl/files/public/uploads/Jakosc_zycia_-_raport_2019.pdf
- **Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego (2020)** Kultura w sieci – program MKiDN finansowania zmian formy upowszechniania działalności twórczej, Pobrane z: <https://www.gov.pl/web/kultura/kultura-w-sieci-rusza-program-mkidn-finansowania-zmian-formy-upowszechniania-dzialalnosci-tworczej>
- **Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego (2020)** #Zostańwdomu – sztuka przyjdzie do Ciebie!, Pobrane z: <https://www.gov.pl/web/kultura/zostan-w-domu--sztuka-przyjdzie-do-ciebie>
- **OECD (1989)** Schools and Quality: An International Report, Paris
- **Opolski K., Dykowska G., Możdzonek M. (2003)** Zarządzanie przez jakość w usługach zdrowotnych, CeDeWu, Warszawa, s.187
- **Orange Polska S.A (2019)** Szacunek liczby oraz kierunków mobilności ludności w Warszawie na podstawie danych mobilnych, Warszawa, Pobrane z: <https://www.um.warszawa.pl/o-warszawie/warszawa-w-liczbach/szacunek-ludno-ci-i-kierunki-mobilno-ci>
- **Owens A., Reardon S.F., Jencks C. (2016)** Income Segregation between Schools and School Districts American Educational Research Journal, 53 (4), 1159–97
- **Perspektywy (2020)** Ranking Liceów Warszawskich, Pobrane z: <http://licea.perspektywy.pl/2020/tabele/ranking-liceow-warszawskich>
- **Petersburg City Public Schools (2017)** Innovate 2022 Strategic plan, Pobrane z: <https://www.petersburg.k12.va.us/Page/170> (data dostępu: 1.05.2020)
- **Rogozińska A. (2020)** Miasto dla OIOM-ów, Serwis informacyjny Warszawa i Okolice, Pobrane z: <https://wio.waw.pl/artukul/miasto-dla-oiom-ow/947959>

- **Mayor of London (2016)** The London Plan, The spatial development strategy for London consolidated with alterations since 2011, Greater London Authority, Londyn, Pobrane z: https://www.london.gov.uk/sites/default/files/the_london_plan_malp_final_for_web_0606_0.pdf
- **Sadurska M. (2020)** Projekt „AOON Warszawa”, Urząd Miasta st. Warszawy, Pobrane z: <http://politykaspoleczna.um.warszawa.pl/cus/aktualnosci/projekt-aoon-warszawa>
- **Sadurska M., (2020)** Projekt „Opiekuńcza Warszawa”, Urząd Miasta st. Warszawy, Pobrane z: <http://politykaspoleczna.um.warszawa.pl/cus/aktualnosci/projekt-opieku-cza-warszawa>
- **Samodzielny Zespół Publicznych Zakładów Lecznictwa Otwartego Warszawa Praga-Północ (2020)** Zwiększenie dostępności do usług społecznych dla osób niesamodzielnych w dzielnicy Praga-Północ m.st. Warszawy, Pobrane z: http://www.szpzo.pl/strona-136-zwiekszenie_dostepnosci_do_uslug.html
- **Samodzielny Zespół Publicznych Zakładów Lecznictwa Otwartego Warszawa-Wawer (2020)** Regulamin rekrutacji i uczestnictwa w projekcie, Zwiększenie dostępności do usług społecznych świadczonych niesamodzielnym mieszkańcom dzielnicy Wawer. st. Warszawy, Pobrane z: http://www.zoz-wawer.waw.pl/sites/default/files/0_Regulamin-Rekrutacji-i-Uczestnictwa-w-Projekcie_v.1_CLEAR%20%281%29.pdf
- **Senate Department for Urban Development and the Environment (2015)** Berlin Strategy, Urban Development Concept Berlin 2030, Berlin, Pobrane z: https://www.stadtentwicklung.berlin.de/planen/stadtentwicklungskonzept/download/strategie/BerlinStrategie_Broschuer_e_en.pdf
- **Seoul Metropolitan Government (2016)** Urban Planning Bureau Urban Planning of Seoul https://seoulsolution.kr/sites/default/files/gettoknowus/%5BBrochure_En%5D%20Urban%20Planning%20of%20Seoul_2016.pdf
- **Seweryn M. (2020)** Po pandemii publiczne placówki czeka napływ „odroczonej” pacjentów [OPINIA], Serwis informacyjny Puls Medycyny, Pobrane z: <https://pulsmedycyny.pl/po-pandemii-publiczne-placowki-czeka-naplyw-odroczonej-pacjentow-opinia-987133>

- **St. Petersburg Government**, Committee for Economic Policy and Strategic Planning of St. Petersburg, Strategic planning, Pobrane z: <http://cedipt.spb.ru/en/strategic-planning/> (data dostępu: 10.05.2020)
- **Urząd Miasta Łódź** (2012) Diagnoza Strategii Zintegrowanego Rozwoju Łodzi 2020+, <https://bip.uml.lodz.pl/miasto/dokumenty-strategiczne-miasta/>
- **Urząd Miasta Krakowa, Biuro Ds. Ochrony Zdrowia (2018)** Miejski program ochrony zdrowia „Zdrowy Kraków 2019–2021”, Kraków, Pobrane z: https://www.bip.krakow.pl/_inc/rada/posiedzenia/show_pdfdoc.php?id=103632
- **Urząd Miasta Krakowa, Wydział Strategii Planowania I monitorowanie Inwestycji (2018)** Tu chcę żyć. Kraków 2030, Strategia rozwoju Krakowa, Kraków, Pobrane z: https://www.bip.krakow.pl/?dok_id=94892
- **Urząd m.st. Warszawy (2008)** Społeczna Strategia Warszawy, Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2009–2020, Warszawa, Pobrane z: https://www.um.warszawa.pl/sites/default/files/Spoeczna_Strategia_Warszawy_-_Strategia_Rozwazywania_Problemow_Spoecznych_na_lata_2009_-_2020.pdf
- **Urząd m.st. Warszawy (2015)** Badanie Jakości życia mieszkańców warszawskich dzielnic 2015, Warszawa w liczbach, Pobrane z: <http://warszawawliczbach.um.warszawa.pl/?s=edukacja>
- **Urząd m.st. Warszawy (2016)** Diagnoza strategiczna, Warszawa, Pobrane z: <http://2030.um.warszawa.pl/wp-content/uploads/2018/04/Za%C5%82%C4%85cznik-2-Diagnoza-strategiczna.pdf>
- **Urząd m.st. Warszawy, Biuro Edukacji (2020)** Jak mądrze wybierać i wspierać? Poradnik dla rodziców do szkół ponadpodstawowych na rok szkolny 2019/2020, Pobrane z: https://edukacja.warszawa.pl/sites/edukacja/files/rekrutacja/21406/attachments/jak_madrze_wybierac_i_wspierac_-_poradnik_-_rekrutacja_2019.pdf
- **Urząd m.st. Warszawy, Biuro Edukacji (2020)** Warszawska oświata w liczbach – rok szk. 2019–2020, Pobrane z: <https://edukacja.warszawa.pl/edukacja-warszawska/oswiata-w-liczbach/21768-warszawska-oswiata-w-liczbach-rok-szk-2019-2020>
- **Urząd m.st. Warszawy, Biuro Edukacji (2020)** Informacja w sprawie środków na zakup komputerów, Pobrane z: <http://edukacja.warszawa.pl/edukacja-warszawska/budzet-oswiaty/22170-informacja-w-sprawie-srodkow-na-zakup->

- **Urząd m.st. Warszawy, Biuro Edukacji (2020)** Eduwarszawa.pl – dla ucznia i nauczyciela: zdalnie, wygodnie, bezpiecznie, Pobrane z: <http://edukacja.warszawa.pl/dla-nauczyciela-i-dyrektora/materialy-dla-nauczyciela/22203-eduwarszawapl-dla-ucznia-i-nauczyciela>
- **Urząd m.st. Warszawy, Biuro Edukacji (2020)** Fajna Akademia - bezpłatne warsztaty z cyfrowych narzędzi dla dzieci, Pobrane z: <http://edukacja.warszawa.pl/dla-nauczyciela-i-dyrektora/materialy-dla-nauczyciela/22196-fajna-akademia-bezplatne-warsztaty-z>
- **Urząd m.st. Warszawy, Biuro Edukacji (2020)** "Domowe Laboratorium Naukowe" - bezpłatne zajęcia online, Pobrane z: <https://edukacja.warszawa.pl/dla-nauczyciela-i-dyrektora/materialy-dla-nauczyciela/22218-domowe-laboratorium-naukowe-bezplatne>
- **Urząd Miejski w Gdańsku, Wydział Rozwoju Społecznego (2016)** Gdańska strategia rozwiązywania Problemów społecznych do roku 2030, Program strategiczny 2016, Pobrane z: <https://www.gdansk.pl/download/2016-12/83266.pdf>
- **Urząd Statystyczny w Warszawie (2016)**, Edukacja w m.st. Warszawie w świetle zmian demograficznych, <http://www.edukacja.warszawa.pl/sites/edukacja/files/oswiata-w-liczbach/12974/attachments/2016-06-16-publikacja-edukacja.pdf>
- **Urząd Statystyczny w Warszawie (2017a)** Portret imigranta, Migracje w m.st. Warszawie w latach 2005-2016, Mazowiecki Ośrodek Badań Regionalnych, Warszawa, Pobrane z: <https://warszawa.stat.gov.pl/publikacje-i-foldery/ludnosc/portret-migranta-migracje-w-m-st-warszawie-w-latach-2005-2016,8,1.html>
- **Urząd statystyczny w Warszawie (2017b)** Ranking dzielnic Warszawy pod względem atrakcyjności warunków życia, Mazowiecki Ośrodek Badań Regionalnych, Warszawa, Pobrane z: https://warszawa.stat.gov.pl/download/gfx/warszawa/pl/defaultaktualnosci/847/1/2/1/ranking-dzielnic-warszawy_pod_wzgledem_atrakcyjnosci_warunkow_zycia_2017.pdf
- **Urząd Statystyczny w Warszawie (2020)** Przegląd statystyczny Warszawy, Zakład Wydawnictw Statystycznych, Warszawa

- § **Williams J.H. (2001)** On school quality and attainment, w: Learning for a future: Refugee education in developing countries, s. 85-108, Genewa, Pobrane z: <http://people.umass.edu/educ870/PostConflict/resources/QualityEd-JWilliams.pdf>
- § **Vienna City Administration, Muncipal Department 18 (2014b)** Smart City Vien, Framework Strategy Overview, <https://www.wien.gv.at/stadtentwicklung/studien/pdf/b008392.pdf>
- § **Vienna City Administration, Muncipal Department 18 (2014a)** Urban development Plan Vienna STEP 2025, , Wiedeń, Pobrane z: <https://www.wien.gv.at/stadtentwicklung/studien/pdf/b008379b.pdf>

Inne źródła:

- <https://www.funduszedlamazowska.eu/wp-content/uploads/2019/02/lista-projektow-wybrnanych-do-dofinansowania.pdf>
- <https://waszaedukacja.pl/egzaminy/matura/wyniki>
- <https://www.cmj.org.pl/>
- <https://www.ore.edu.pl/2017/12/wspomaganie-szkol-w-rozwoju-kompetencji-kluczowych-uczniow-dobre-praktyki/>
- <http://egzaminy.edu.pl/2020/01/09/ranking-wynikow-egzaminu-osmoklasisty-publicznych-szkol-podstawowych-w-2019-roku-w-warszawie/>
- <https://www.facebook.com/unia.literacka/photos/a.177831900429949/200765874803218/?type=3&theater>
- <https://www.iprpraha.cz/metropolitniplanverejneprojednani>
- https://www.smartprague.eu/files/koncepcje_smartprague.pdf
- <https://stateofgreen.com/en/partners/city-of-copenhagen/solutions/copenhagen-carbon-neutral-by-2025/>
- <https://www.seoulsolution.kr/en/content/2030-seoul-plan>